TRACTATVS QVIDAM LOGICI

PREDICABILIBUS,

PREDICAMENTIS

Ab eruditissimo Edvardo Brerewood, Artium Magistro, è Collegio Anei-Nasi, olim conscripti: nunc verò ab erroribus (qui trequenti

transcriptione irrepserant) vindicati, ad pristinum nitorem, nativárnoue puritatem diligentissima manuteriptorum collatione restruti, & in lucem editi.

Per T. S. Art. Mag. & Collegij Anei Nafi Socium.

Editio tertia,

In qua accesserunt duo ejustem Authoris insignes Trastatus; prior de Meteoris, posterior de Oculo: lima, lucéque donati; Per eundem 1.5.

Jul. SCALIGER Exerc. 108.

Quod si addideris, cariora esse, que ignorant alti : jam boc livoris est, non bominis. Gaudeo enim si que scire mist persuadeo, cognità esse aliis intelligam: Quin basce noctes insestissimo Caura geli dissimo, hujusce rei causa vigilo, ut ingeniorum salicitares communicentur: 4 est sapientum sinis, qui libros edunt: vesanorum gloria præmium est.

OXONIA.

Excudebat Guilielmus Turner, & væneunt apud

Hen, Cripps, Ed. Forreft, Hen. Curteyne, & Job. Willimot.

M.D.C. XXVII.

OVER MACHES

PROPERTY AND A STATE OF THE STA

Teodicial setudo de Policia de Po

the coppetition of the continue of historical field

Viro, non magis genere celebri, quam pietate,

D^{no} RICHARDO

BROOKE, DE NORTON, IN COM. CESTRENS. EQUITI AURATO. SALUTEM.

Enignus ifte pietatis affectus (Domine infigniffime) quo me semper profequatus es, objequium meum non demeretur santum, fed imperat: tanto enim amore Mu-

Sarum alumnos amplecteris, sine vel fastu, vel supercilio, ut omnem gratitudinis conatum non tam invitare videaris, quam vincere: hunc liseria adjuvas, illum opibus, alterum consilio: harent mibi adbucy animumq, mulcent pit ifti frequentéfq: fimuli, quibus me olim ad literas catusasque prudentifime prosucosti. Tabius Ver-

rucolus

EPISTOLA

de benef. cap.7.

Senec.1.2. rucolus (apud Senecam) beneficium ab homine duro aspere datum panem Lapidofum appellabat : effluent verò tua, non extorquentur, quippe inter dantis manus diu non barent, nec ingratà aliqua tarditate minnuntur, tam celeri animo tardantis voti verecundiam pravenis; & impu-dentiam properantis corripis ipsa beneficentià.

> Expectas hic forsan gratissimum beneficiorum catalogum: nullum dabo,

Martial.

Oceani fluctus me numerare jubes.

Ita enim usu venit, dum cumulata benevolentia stylum vincit, loquaciori silentio magnitudinem profitemur: non tam inani verborum pompa, quam votis precibu (que gratulamur; adeo ut te non aliter alloquar, quam Furnius Augustum Cæsarem: hane unam habeo injuriam tuam, effecisti ut viverem, & morerer ingratus. Caterum paratissimum est illud Stoicorum scutum: qui meminit, sine impendio gratus est: ego verò qui persinaci memorià adhuc debui, ulterius furtive gratias non ago, & in angulo, ne non tam verecundia videretur, quam genus quoddam inficiandi; aufam arripio, & dum literario munufcuto nomen summ ornare volui, (sagaci quodam

apud Senec.

DEDICATORIA:

dam gratitudinis compendio) & patrocinium simul ambio, & testor obsequium. Falicissimum bunc ingenii fætum peperit dudum * Summus immortalitatis aucupator, *In vita (ut Catanæus de Plinio Secundo) Conterraneus tuis eruditissimus Brerewooddus, Scriptor vere πολυμαθέςατο, aureum fand Ennapi-eruditionis flumen; imò " βιζηροθήκη "μ. Ιυχος "Ennapi-us de Lonя) абелтатву имойоу: сијия eruditio tam ama- gino. na fuit, (ut verbis utar Vincentii Lyrinen- Lyrinen: fis de Origene,) * ut mihi, ex ore ipsius, proph.har. non tam verba, quam mella quædam flu- nov.c.9. xisse videantur. Vix me continea (insignifsime literarum Patrone;) juvat ultra Epiftolii ripas diffluere, juvat excurrere paulisper, & juvenili impetu paulatim lascivire; quid enim ? cincribus libera venit, & oportuna landatio ; hoc crudele folamen mors spfa habet, ut circa rogum evanescat invidia, livorque post fata quiescat: Sed Epistolium est, non Panegyricus. Partus sant, & vera laudi natus, & longa vita: etenim vi-Eturum genium ipsi indiderat paterna eruditio, que utrumque & tama simul donares, & æternitate : verum orbatus patre, postbumusque factus, maculas contraxit, & rubiginem : caca quadam tyrannide in ipsum saviit transcribentium ignorantia, & dum

EPISTOLA

dum ofculari eum voluit tyronum infcitia, vulnerat: siquidem rapaci eruditionis cupidine in Brerewooddum ruunt, exemplaria quarunt, transcribunt, corrumpunt, & portentosa diligentia pene jugulant, quid enim ? bic brachium dissecat,ille pedem.

Quis laceros artus, æquataque vulnera membris

Lucan.

Repetat ? ----

In ipfum denique truncum aded savitum est, In epift. (ut feite * Casaubonus de operibus Athenæi:) quòd quâvis Soricina nænia nobis confossiorem reliquerunt.

præf. animadverf. in Athenai Diphnosophiftas.

ad Lect.

Iamque magno conatu frustrà Brerewooddum quarunt in Brerewooddo, pallidisque lucubrationibus, pro gennino authoris sensu, morbos & alcera amplectuntur. Sanete enim testor, nullum me vidisse exemplar,in quod aliquot errorum centuriæ, (penè

dixeram) millia non irrepferant.

Ægre jamdudum traxerat languentes spiritus sauciata proles, medicumque, non majori tadio quam periculo, diu desideravit, nec invenit tamen ; miserentur omnes, & queritantur, nemo succurrit. Ego tandem, ut non minus tam dilecto authori confulcrem, qu'am publice utilitati, calamum arripui; & diligentissima exemplarium collatione, pri-

mò

DEDICATORIA.

mo chirurgum egi, deinde obstetricem: ni bil bic meum est prater limam & cenfuram: etenim (ut modeste Costerius de aureo libello Vincentii Lyrinensis) ita ego de boc: * nemo post Apellem lineam ducere præ- * In Præsumpsit. Sed rectissime illud mibi assumam fatione ad Jani Gruteri de operibus Tullianis: * Ego * Gruterus multa scabie atq; ulceribus foeda ad pri- ep. ad lect. stinum nitorem restitui, illustravi, cor. przf. oper. rexi. Vbi singula defecerunt manuscripta, Hamban, Criticum etiam egi, sed caute & timide, ut 1617. qui potius verecunda quadam oscitantia peccarem, quam scelerata curiositate; artif. que mea dispendium mallem, quam pietatis; ne sacratissimos manes audaci nimis criticismo perturbarem . Tandem sub nominis tui auspiciis (honoratissime Miles) ceu post-liminio in lucem aspectumque emergit, & quasi renascitur : author ipse nec apologià indiget, nec panegyrico; ego verò patrocinium tuum sedulo peto, limatumque Brerewooddum nomini tuo (ut perenne gratitudinis mea monumentum) confecro; sed (ut Lipsius olim de tribus suis Libris Variarum Lectionum) * tanquam rudimenta trepidantis * Epift.ad ingenii, & parum adhuc confistentis. Ani- lect. inter mat, stimulatque juvenilem modestiam cele- opera Criberrima ista tua in Deum pietas & religio,

EPIST, DEDIC.

in pauperes charitas, in humanisatem compositi mores; candor in literatos; sed nolo diutius cum modestia tua pugnare; posthumum boc opus amplectere & sove, ac memetipsum serium nominis tui cultorem existima. Vale;

Personal of the street

transa (tu)

Oxony, ê Museo meo, in Collegio Ænea-Nasensi, 13. Cal. Octob.

ושלו השנו

ant dine!

Dignitati tua omni observantia

vinculo aftrictus

THOMAS SIXESMITH.

ERVDITO LECTORI,

prafertim verò jumaribus Academia Alumnis , Salutem.

4-

m

Artum hunc literarium (florentistimi Juvenes) debetis magno illi Philosophici cali Atlanti, nostro Brerewooddo : ego tantum (ut Gruterus de excerptis Sene. Pag. 4921 ca) suftuti, lavi, fovi, & in lucem edidi: utinam in edit. & fausto obstetricatu; quotidiano Logicorum fœtu terax prælum ingemiscit, & tam: frequenti puerperio lassatur; caterum are ipsa natura senium imitatur, & inter nostros plerumque graciles edit & macilentos partus, libros non dicam, sed libellos, nanos & pusillos, quasi ipse ingeniorum impetus eodem ruentis mundi fato decoqueret, quo corporum: hinc misera ista Chartarum ludibria Lulliana compen- Raymundia, que nec cultum ingenio afferunt, nec ro. dus Lullibur: sic nobilissimam artem ad meram vocum us. farraginem crudeli industria reduxerunt nec tam corpus ipfius vobis exhibent, quam mixe-70 : quibus rectissime convenit censura * Se- *Lib. v.de neca de Chrysippo : illorum acumen nimis tenue benefic. 4. retunditur, & in se sape replicatur: etiam cum agere aliquid debet, pungit, non perforat. Quid enim? rideo jejunum cui condimenta tantum Sapiunt.

Hunc volo, qui fiat, non fine pane, fatur. Sc. involuta veritas in alto latet, nec tam levi velitatione elicitur : rectiffime magnus ille fub- *Exercit. tilitatis magilter, * Julius Scaliger: Ait Vives, 108. de

Amftel,

Mart.

taeitis ifta queft.

Ad Lectorem.

An Audita tacitis meditationibus magis proficere nos, quam ftantiora?

lectis pra- altercationibus; quod verum non est; siquidem sicuti lapidum collisione ignis: ita ex disceptationibus elicitur veritas : quin egomet mecum sape,

diu, multum nisi pugnem, infeliciter cadet mihi: à magistro igitur plus exercitamur, at adver-

Vallius, Mafius , Smigletius, &c.

sarius sua vel pertinacià vel sapientià, mihi duplex magister erit. Jesuitæ vero tristius ineptiunt, & quasi ex professo lascivirent, docta qua-

dam infania, co periculosius errant, quo diligentius : de quibus ego, ut Seneca dudum de antiquis Philosophis, invenissent forsitan neces-

Saria, fi superflua non quasivissent. Magna sc. parturiunt & Gigantea Volumina, sed tumida

& morbosa : hinc prodigiosa ilta * Apologifta arrogantia ; Imperium literarum est penes fesui-

the vetum ambitiosam hanc jactationem, & ridiculum non minus quam superbum opiayua μεγαλαυχήματος, i. ingentis arrogantiæ fremitum

perstrepentem, sibilo accipiamus; ut recte ad

Frontonem Duceum regerit doctissimus * Casaubonus: etenim introspicite penitius, & re-

de fortassis pronuncietis illud Lyrinensis de Nestorio, plus semper admirationis habent, quam utilitatis; quam misere enim scientias inter se

confundunt ? adeò ut juretis illos non tam Logicam scripsiste, quam Miscellanea : praterea sola speculatione volitant; ad praxin & usum

Logica omnino non descendunt, cum vera Philosophia scholis non clauditur, nec ad solius

contemplationis umbras protrusa est, sed in Rempublicam felicius se diffundit : mitto,

quod

* Pro Jefuitis.

* Ep. ad Front. Duczum. P. 74. gap. 16.

9

fi-

0-

è,

i.

r-

-

i-

-

2

2

quod non tam se invicem imitantur, quam manifelto latrocinio penitus expilant.

Tumor verò iste unde oritur? unde in tanta volumina crescunt illorum scripta, nisi ex inani alienarum opinionum repetitione ? quin distrahit animum tanta Authorum multitudo, quos ubique ingerunt: Lectori verò nec prodett, nec delectat : hoc Zeno, hoc Cleanthes, hoc Aquinas, hoc Scotus, quid th? fic inter turbidos hosce opinionum fluctus, penduli & vacillantes miferè confenescimus

Cæterum utinam tantum non prodessent,nocent: cavete (spectatissimi Juvenes) fucum vobis imponunt, & eruditam imposturam: cavete fidei naufragium, ne pro arte imbibatis haresin, & fatali diligentia fidei morbos devoretis, pro ingenii medicina. Siquidem (ut mutuar ista * Sinti Senensis verba) pro Ambrosia & Nectare, faces, & excrementa; pro remediis ad 8.lib. Gantidotis, lethifera Venena melle pralita vendi- Sincta. tant : lolium tritico, & facem vino commiscent: quippe inter Logica hac & Philosophica, quedam subdole altruunt, quibus Papalis illa 17rannis, & turris Babylonica fecurius innitantur: 'figmentis & mendaciis dulcioribus (inquit 'Minucius Felix') corrumpuntur ingenia pu- P. 378. in erorum, & iisdem fabulis inhærentibus, adus edit. Hane que summa atatis robur adolescunt : mens nov.cum imperitorum artis concinnitate facile eluditur: juvenilis velter impetus affectibus male imperat, nec tam faluti consulit, quam curiositati: subtilis & doctus error quam similis est

Ad Lectorem.

veritati? quam non tantum imitari didicit, sed aliquando etiam quodammodo vincere: apertis & propitiis auribus recipitur, & in præcordia ima descendit, eo ipso gratiosus quo lædit: quippe humanis pectoribus tacitò illabitur, ipsumque intellectum & titillat simul, & vulnerat, tanquam præstigiatorum acetabula, & calculi, in quibus fallacia ipsa delectat.

Dolosa illa est & fraudulenta Pontificiorum vasrities, qua nostris quibuscunque scriptis alumnos suos penitus interdicunt; sic enim occupant animos, sic obstruunt pectora, ut veritatem priùs odisse incipiant quam nosse: vobis verò mellitos impunè exhibent hamos, libros fascinantis lenocinii, qui dum acuere ingenium

videntur, illaqueant,

Martial.

Et piscatorem piscis amare potest?

Quin ecce vobis (quem privatis laribus, & charillimis suis Aneasnasensibus toties invidistis) jam vestrum Breremooddum; & limâ donatum, & luce: ac ne tenella vestra ingenia, inter hispida Arist. senticeta, devia oberrarent, textum plerúmque adjeci: mihi credite, facilius est eum sine tadio legere, quam imitari sine invidia.

Delicias hasce non lauras magis, quàm salubres, feracissima ingeniorum matri, nobilissimo Philosophia oraculo, Collegio Aneasnasensi gratulamini; quas ingeniosa gula, & pio quodam Epicurismo tuto devoretis: huic operam date, hunc amplectimini: fastidientis stomachi est, (tanquam conviva isti apud Polybium) plurima gustare, nulla digerere: mora opus est, & multiplici.

Lib. 3.

Ad Lettorem.

multiplici concoctione, ut in succum & sanguinem convertatis; hinc enim paratissimi evadatis, & ad subtiliorem Philosophiam, & ad

nodos Scholasticos.

ria

.

7

S

3.

Plura nonnulla, & nondum edita scripserat eruditionis monumenta, illorum aliqua temporis invidiæ supersunt, plurima fato concesserunt; quorum jacturam, nos qui severiores colimus Musas, singultimus sæpiùs & ingemiscimus, quam proloquimur: sed nolo plura, ne quod coivit Philosophiæ vulnus, præposteræ pietatis culpa recrudesceret: infra authorem est omnis Apologia: quod me attinet, Perfium nolo legere; tyronibus parantur hæ epule, non veteranis. Vos verò (dilectissimi Juvenes) indulgete mihi hanc culpam, quod vobis prodesse volui : quicquid vel festinantis prœli celeritate, vel incuria mea peccatum est, secundis, forsan curis corrigatur: leviusculis erratis Typographycis candor velter adsit, gravioribus lima & judicium. I, fuge Liber, cœlo & fato propitio fruere; nec alia Apologia te munitum emitto, præter illam quam aureo suo libello præposuit Vincentius Lyrinensis. Nihil in eo temerè reprehendant, quod adhuc videant promissa emendatione limandum. Valete.

Profectûs vestri in pietate & literis studiosissimus.

INDEX SECTION VM QVÆSTION VMQVE QVÆ In bisce TRACTATIBUS

TRACT. I.

CONTINENTUR.

De Universalibus in genere.

seff. s. De definitione Universalis, & ejus explicatione.	Pagat
2 An Universalia res, an tantum nomina fint?	. 2
3 An Universalia sint solum in intellectu ? an in rebus extr	ra intelle-
	lam ? 5
4. An Universalia sint separata à singulari bus, aut in iis exis	tant? 4
5 An Universalia sint corporea, an incorporea?	5
6 An speculatio Universalis ad Logicam tantum spectet.	ibid.
7 An Universale fit subjectum hujus libri.	6
8 De Titulo hujus libri.	ibid.
9 De resolutione Proæmii.	ib.
10 De divisione libri, pro racione materia.	7
11 De numero universalium & quomodo ifte numerus coll	igatur. ib.
12 De sensuiftius quæftionis, an fint quing; cantum Univ	
13 In qua argumenta in hanc quæ stionem & corum resolution tinentur.	ones con-
14 An Universale fit verum genus ratione horum quinque,	an Ana-
logum ?	11
15 Dubitationes quædam propositæ, & solutæ.	12
16 De usu cognitionis universalium, An eorum cognitio conquatuor?	
17 In quo sensu horum cognitio dicitur ad hæc quatuor ess	
18 In qua dubitationes hujus quæftionis, & explicationes pr	roponun-
tur.	15
19 An hæc pars Logicæ de universalibus contineatur sub	
one, an judicio?	16
TI	RACT.

TRACT. 2.

De Genere.

\$ 1

le-3 4 5 d. 6 d. ib. 7 ib. 8 id. 12 ad 13 ib. n-15 ti-

	Sed.r. In qua summa corum traditur, que à Porphyr. dicuntur, in cap. de Genere. Pag. 17
	2 De ordine tractationis Generis, & quare in primo loco considera-
	3 In qua explicantur acceptiones Generis
	4 De comparatione ipsarum acceptionum Generis ad se invicem
	5 De duplici definitione Generis, & inprimis de prima; ejusque ex- plicatione
	6 De secunda definitione Generis & ejus explicatione, ac primò de definito
	7 De duplici differentia hujus definitionis, & primo de explicatione
	8 In qua explicantur modi, quibus aliqua dicuntur eadem esse aut diversa.
	9 In qua discrimen inter (differens)&(diversum)explicatur; & modi differendi inter (diversum esse) & (esse differens) ibid.
	10 De secunda differentia hujus quæstionis, quæ est (prædicari in quid: & quibus modis aliquid prædicetur in quid)
	11 De distinctione Generis à cateris universalibus per positas dif- ferentias ibid.
	13 In qua difficultates de Generis distinctione objiciuntur, & resolventur
-	13 In qua brevis explicatio superioris expositionis ad definitionem
	14 De divisione Generis in summum & subalternum 32 15 De Nominibus Generis summi, & subalterni 1bid.
	16 De explicatione iplarum definitionum Generis summi & subalterni
	17 In qua explicantur dubitationes in divisione prædicta Generis
	18 Sequentur quæstiones tres de Genere, & primò, an genus prædicerur de suis speciebus, tanquam æquale, aut superius
	In qua quæstio est, an tota natura generis conservetur in unica
	20 In qua quastio explicatur, An genus sit materia specici, an potius forma.
	TRACT.

TRACT. 3.

De Specie.

See. I. In qua est corum Analysis, que in cap. de specie, à Porphidie.
De methodo & ordine tractationis speciei, & quare species præpo-
3 De distinctione ambigui nominis speciei ibid.
De tribus speciei definitionibus, & primò de prima, ejusque ex- plicatione.
5 In qua dubitationes, earumque solutiones, de hac definitione continentur ibid.
6 De secunda significatione speciei ejusque explicatione 42
7 An species ut in prioribus definitionibus describitur, sit univer-
8 In qua distinctio speciei traditur, que que in quaque definitione describitur ibid.
9 De tertia speciei definitione, ejusque explicatione 45
De duabus differentiis in hac definitione politis, & primode.
1 1 De posteriori differentia in hac definitione posta
13. In qua adhibetur applicatio eorum que dicta sunt de definitione
13 In qua respondetur objectionibus, que huic speciei definitioni
difficultatem afferunt
14 De divisione speciei in specialissimam & subalternam, & de sub-
- alternæ definitione and visologial di Alara e sal tapal 54.
15 De definitione speciei specialissima, ejusque explicatione 55
16 De secunda, tertiaque infima speciei de finitione
17 Demonstrationem precedentium ab exemplounico idque exem-
plo prædicamentali faciemus luculentiorem
18 De nominibus speciei insima & subalterna
pecies contineat? divisionis, qualis sit divisio, an omnes ibid.
to In qua dubitationes de prædicta definitione solvuntur
De Individuo, & primo de ipsus individui nomine ejusque ex-
plicatione was a present a management of the present 63.
De definitione Individui, ab Aristotele assignata, ejusque expli-
in carrione is assisted parameter survey of annual love of any tup al 64
De definitione Individui à Porphyrio assignata
24 In

25 De Individui 26 De ordine & 27 In qua tres qu An Individu	tiones de Individui definitione exponuteur divisione & quot modis Individum dicatu comparatione Individui ad speciem extriones de Individuo solvuntur, quarum pri ua sub scientiam cadanc? di sinto i sin a sint finita, An (ut Parphyrius ait) infinita?	67 ima eft,
19 De principo i	individuationis, an he meterialan formalan	
catum cond	tio ! quest's 36 s coming squar	I.T.Mor
. b : C	TRACT.4 obasion out	024 257 5
Seff. t. In qua fi	De Differentia. umma corum exhibentr, que à Porphyr, in	học cất
diennento:	prin quano modo, aque primo de ejus delm	1:21
2. De ordine trad	Stationis differentiz, & quare przponimr pr	oprio,&
caraccidenti, &	ut nomen differentiz hic fumitur!	OIG16733
3 De generali d	efinitione differentiz, & ejus explicatione,	Pub ispe
4 Deprima divil	hone differentia, in communem, propriam, &	k maxi
me propriam	1 & primo de communi differentia, lattiffe	111111111111111111111111111111111111111
6. De differentia	maxime propris I so say one flessp toal.	TOD ING
2 De discrimine	à Porphyrio allignato inter differentiam t	na ime
propriam &	alias acceptiones. the service deul s mungo	7 nAy 61
	ifione differentia, in leparabilem & inlepar	abildme
311	The call of the call at the large transition of	
	inter differentiam Ceparabilem, que per le	convenit 48
	eam que convenieper accidens. differentie in constituentem & dividentem.	80
	o differentiz dicuntur iplum genus dividere.	1 - 1
12 De exemplis	differentiz à Porphyrio affignatis, An ration	
veniat Ange	lis? An mortale lit differentia hominis?	82
13 In quo sensu	sensibile & rationale, item insensibile, irrati	onale &
	funt différentia	83
one.	e differentiz, & primo de prima, ejulque e	xpiicati-
15 In qua dubita	ationes contra hanc quaftionem explicantur.	-5 u80
16 De secunda d	efinitione differentia ejusque explicatione	88
17 Applicatio eo	rum, quæ didta funt ad definitionem.	90
18 In qua difcurt	motur difficultates, que hanc definitionem is	
10 Detertio des	miciona di Constito Statuffan avalicatione	91
S. Keigina den	nitions differentia, & fuldem explications	20 In

	20 În qua solvantur dubitationes hujus desinitionis
	23 An differentia forma fit, & in quo fentusial de la servicial no 99
	De puncipo individuacionapque Propriami con internation o spece
	Seff. 1. In qua porph. summa & ordo Tract. Proprii. 100 ibid.
	De Proprio terrio modo, ejusque explicatione mul sup of sores De Proprio quarto modo, atque primo de ejus definitione ejus dem-
	2401 Ordine read at ones differentia, " cities organisasilare sup, &
	7 In qua dubirationes buyus definitionis objiciuntur. & rejiciumur.
	1366 Print divitors biferentix, is communem, propri of R maxi-
	8. In qua oftenditur, qualis hac Proprii divisio sitin hac quatuor sig- nissicata, & De Proprii quarto modo divisione, quincipi 113
	9 In qua sunt quæstiones tres de Propriorquarum primaest An Pro-
	An Proprium à fua specie re distinguatur necnes & mauront 115
	de causis ristis, & de duplici ejus subjecto.
	De historie interiore differentiam for contrare per per per per per per per per per p
	De Accidente! anna ChibampiribaC or
	Sed. s. In qua fumma corum, que ab Aristotele in hoc cap dicuntur-
	811) eniar Angelia: An manufe and the court home at
	2. De distinctione ambigui nominis Accidentis. 3. De prima Accidentis definitione, ejusque explicatione. ib.
1	4 In qua est applicatio brevis, (corum quæ dicta sunt) ad definitionem.
	3 In qua dubitationes hujus definitionis objiciuntur & rejiciuntur.
	De Council de California de Ca
	De secunda definitione Accidentis, ejusque explicatione. 126 7 De terria definitione Accidentis, ejusque explicatione. 127
	8 Dedivisione Accidentis in separabile & inseparabile.
	9 In quo sonsu dicantur omnia Accidentia à Porphyr, per intellectum
	3.46

à l'ubjectis leparari: ubi quædam dubitationes folves	ntur 131
16 Quaftiones tres de Accidente, quarum prima elt, ar	i idem Accident
numero, fit in divertis subjectis marriage and the	100 ann 1133
ti An Inhærentia fit de effentia Accidentis	with suo alse
12 An Imago sit in speculo, ut in subjector	135
TRACTATUS 7.	Sect 1, 1, 24
De communitatibus & differentits univer al	Silve 22 S
Sest. t. De generali communitate & differentia omni	um univertalia
um, (quòd de multis prædicantur)	136
2. In qua dubitationes, earumque resolutiones sunt	137
Compar. generis & differentie.	Selve Mines
3 In qua iple communitates & differentiæ generis &	differentia re-
cenfentur	138
4 De explicatione primæ communitatis	100 mm 139
5 De explicatione secundæ & tertiæ communitatis	abrattib of 148
6 De expositione differentiarum prima, lecunda, & te	
7 De explicatione differentiarum quarta, quinta, & fe	X12. 142
Compar. 2. generis & speciei.	
Sed. 1. In qua communitates & differentia generis & fp	eciei à Portha
affignatæ tecenfentur 20100 ta 2 main Sant on	144
2 De communicarum explicatione	1- 11/1 145
3 De differentiarum intellectu (124 17 200 110 A 124	10000 Hi 446
Compar. 3. generis & propries.	or Builli G. s.
Sett. I. In qua communitates differentiaque generis &	proprii enu-
merantur	148
2 De communitatum explicatione	B all thids
3 De sensu differentiarum	150
Compar. 4. generis & accidentis.	1 1111111111111111111111111111111111111
Sedir. In qua consensio différentizque accidentis cum	
[entur	152
De iphus communitatis & differentiarum lenfu	153
Compar. 5. differentia & fectel:	
8eff. 1. In qua ipiæ communitates & differentiæ enume	
2 De communitarum explicatione	255
3 De ipfarum differentiarum intellectu	356
Compar. 6. differentia & proprit.	C. Canada
Seff. 1. In qua communitates & différentie propril, & d	
cenfentur - Method a more C sino in	118
2. In qua communitates explicantus	159
De intelletu differentiarum	Compar. 74
	BUHPL WALL

Compar. 7. differentia, & accidentis.	
	6x
	62
3 In qua differentiæ exponuntur.	163
Compar. 8. speciei & proprii.	
Sett. 1. In qua communitares & differentia recensentur	66
2 In qua differentiæ dilucidantur	167
Compar. 9. Speciei & accidentis.	
Sett. r. In qua communitates, & differentiæ recensentur	69
2. In qua communitas explicature	bid.
3 De differentiarum explicatione	170
Compar. 10. proprii & accidentis.	
Sed. 1. In qua communitates, & differentiz recensentur	71
De communitation explicatione	72
3 De differentiatum intellectu	
Estimation of the way of the containing and and an action of the containing and an action of the containing and action of the containing	4-
TRACT. 8.	L 0
Size the contraction of the cont	
De Ante-prædicamentis:	
sed. 1. De Ante-prædicamentis in genere	74
A	175
3 Differentia inter Aquivoca, multivoca, divertivoca, & univoca	
4 Distinctio Æquivocorum	bid
5. Ordo Æquivocorum	bid.
	77
The state of the s	179
	80
	bid.
2 Diftinctio inter (univoce prædicari) ut sumitur à Porphyrio, & u	tab
	81
	82
	84
De distinctione Æquivocationis, & univocationis	bid.
Sett. 1. De Denominativis, & primo de corum distinctione	bid.
2 De definitione Denominativorum	185
	186
	bid
5 De divilione Denominativorum	189
	bid
	bid
	Di

De duebus divi fionibu.	car.
Sell. 1. De prima divisione	190
2 De diviso	thid.
3 De membris dividentibus, & primo de simplicibus vocibus	191
4 De conjunctis vocibus	192
5 De divisione vocum complexorum	ibid.
6 De divisione complexionis vocum and a beamanisment	193
7 De subjecto complexionis, and nursionario enorse	194
8 Quomodo possir hæc divisio applicari rebus?	195
9 De ulu primæ divisionis.	ibid.
10 De secunda divisione, que est divisio rerum	196
11 De divisionis explicatione bottom hand the said to be a series	ibid
12 De definitione (ejus quod est inesse in subjecto, aut) acc	identis
and the state of t	108
13 De ulu hujus secundæ divisionis	201,
De duabus regulia, and montageness	1
Sect. 1. De prima regula, & ejus explicatione	ibid.
2 De extensione hujus regulz	207
3 De ulu hujus regulæ	203
4 De secunda regula Ante-prædicamentali ingreg ni sile action	ibid
5 De applicatione corum que dicta funt in explicatione verbort	ım.205
6 Eandem rem este non poste in diversis prædicamentis	ibid
7 De ulu hujus regulæ	207
TRACT. 9. output music trees	Talip "
Seat. 1. De Prædicamentis in genere	208
2. De definitione prædicamenti	ibid.
3 De partibus prædicamentorum : fc. que in prædicamentis	onun-
turires vel voces de man 2 monthes ne strong late de	209
4 De conditionibus requifitis, ut aliquid ponatur in prædica	mentis
le se la proprierate dobligante, & charecolles confocueres de la sur	210
5. De modis quibus aliquid ponitur in prædicamentis	ibid.
6 De divisione prædicamenti, seu prædicamentorum numero	211
7 De modis distinctionis prædicamentorum	213
8 Prædicamenta effe Dialettica confiderationis	ibid:
De Substantia.	9 2
Seff. 1. Eorum que Ariffoteles dixit de Substancia Analysis	214
2 De distinctione nominis Substantiz	215
3 De ordine prædicamenti Substantiæ	ibid.
4 De divisione Substantte in primam & secundam	216
5. De derivatione Substantia	216
MI	6 De
. A . A	

6 De definitione prima Substantia	316
7 Quare prima Substantia definiatur per negationem	: 217
De definitione secundarum Substantiarum	218
9 Caput Objectionum contra hanc definitionem , &	ordinem
opuation and a second a second and a second	219
10 De comparatione secundarum Substantiarum, & acciden	tium, re-
spectu prædicationis de primis Substantiis	221
11 De comparatione secundarum Substantiarum, & accident	ium, re-
foectu dependentiæ à primis totto on the same	212
De comparatione primarum Substantiarum ad secundas,	quantum
read dignitatem	224
23 De differentia inter fingulare, individuum, primam Subf	lantiam,
Suppositum, & personam	ibid.
14 De comparatione specierum hujus prædicamenti ad gene	ra quan-
fum ad dignitatem and it is the best and and the	225
25 De comparatione secundarum inter se; ut specierum ad spe	cies; gc
neris ad genus and an analysis and a street and a street	· ibid.
16-De iis Substantiis que non ponuntur in hoc predi	camento
ger in the second of the secon	226
17 Angelos esse in prædicamento	227
18 Quomodo differentiz funt in prædicamento : & quomod	o Superi-
or de inferiori differentia prædicatur	228
19 De proprietatibus Substantia : & primo de generali rati	one, &
ulu proprietatum lummorum generum	229
20 De prima proprietate Substantia, & ejus explicatione	230
21 De secunda proprietate Substantia	234
22. De tertia proprietate Substantia, & ejus explicatione	338
23 De quarta proprietate Substantia, & ejus explicatione	234
24 De quinta proprietate Substantia, & ejus explicatione	236
25 De sexta proprietate Substantia, & ejus explicatione	238
26 De tribus præcipuis proprietatibus hujus prædicamenti	340
bed - er annet mete au De Quantitate, medleug andiffe	hell A
Sett. 1. De Prædicamento Quantitatis, & primo, de corum;	quæ ah
Ariftotele tradita funt, resolutione	24I
2 De ordine tractationis hujus Prædicamenti	242
3 De descriptionibus Quantitatis 2 to 2000 and and 1000	ibid.
4 De explicatione dictarum omnium descriptionum, & prime	
m2:	242
5 De explicatione fecundæ descriptionis	244
6 De definitione tertia, & quarta	245
A Transfer of the second of th	y De
	1. ===

De prima divisione Quantitatis in continuam, & discretam	3 . 42-
rúmque definitionibus.	TEULIA.
8. De terminis Quantitatum continuarum	
o De Longitudine, Latitudine, Profunditate, quid int : & uce	4 FAITT
acceptionibus, & quibus modis definizatur apud Interpretes	con-
tinuz quantitatif. b mores and piese to battone and popul	248
tinuz quantitatis, briures and manifest definiantut apud Phi	ioro-
non habeneen from	249
De descriptionibus line und anteriore O pochivib inst de	ib.
13 De objectionibus contra definitionem line no 18 .5) 199	250
13 De divisione linez autroms aborgant an a A tag Met	252
44 De descriptionibus superficierum, & earum explicatione.	30.
15 De objectionibus contra tractationem de superficie.	253
16 De divisione Superficiei.	254
17 De tractatione corporis; & primo de ejus distinctione.	255
18 De descriptionibus corporis.	100
19 De objectionibus contra hanc tractationem de corpora	1230
20 Quomodo diche species sunt subalterne, autinfime?	257
21 De tractatione loci, & primo locum effe superficiem-	14.
22 De refutatione argumentor (Cah, contendentium contrarium	p. 44.
23 De distinctione loci	259 ib.
24 De definitione loci, & ejus explicatione.	260
25 Quomodo locus sumitur hic ab Aristotele?	
26 Refelluntur aliz opiniones, line de la proprieta de l'all t	261
27 De objectionibus contra tractationem loci	762
28 De tractatione temporis, & primo de distinctione durationis, 29 De definitione temporis, & ejus explicatione, atque primo d	Con-
ma particula. 30 De expositione lecunda particula, posita in definitione te	mpo-
ris.	· ib.
31 De explicatione tertiæ particulæ in definitione temporis.	264
32 Desubjecto temporis.	ib.
33 De speciebus temporis.	265
34 De definitione temporum : ut annia menfis, diei, &c.	ib.
35 Objectiones contra ea quæ dica funt de tempore.	266
36 De discretz quantitatis tractatione, atque primo de Nume	10.82
de ejus distinctiones : sa a la la se ingrapator ang sil	267
37 Numerum effe discreram Quantitatem	268
38 De definitione Numeri.	ib.
39 De divisione Numeri, monte al ba constall ap lite audurt	269
	Ob-
NOT BY	

Ao Objectiones contra ea que dicta funt de Numero.	ibid.
4r De tra Catione Orationis, & primo de ejus diftinaione	270
42 De Orationis definitione. 12000 and 1200 to 2 and	iba ib.
43 De differentia inter Numerum & Orationem. Abilitat	271
44 Objectiones contra id, quod dictum est, Quantitatem est	edictarum
Specierum genus: & de specierum earum distinctione.	ib.
45 De fecunda divisione Quantitatis in Quantitatem ha	bentem &
non habentem fitum.	272
46 De tertia divisione Quantitatis, scupotius Quanti, in	quantum
per se, & quantum per accident.	273
De Mensuris, An ad hoc prædicamentum pertinent.	274
48 De proprietatibus Quantitatis: & primò de explicatio	ne prima.
Quid Aristoteles dixerit de hac proprietate.	275
Dubitationes contra ea quæ dicta funt.	ib.
51 De secunda Quantitatis proprietate, atque ejus explicati	one. 276
32 De tertia proprietate Quantitatis, & primo de definition	ne æquali-
CE tatis & inæqualitatis.	278
33 De expolitione hujus proprietatis.	279
34 De triplici ratione hujus proprietatis.	280
6.4	mara fa
De Relatie,	MARY DE
Seff. 1. De Prædicamento ad aliquid, & primo de corum, qu	a Arifo-
teles tradidit, resolutione.	281
2 De differentia inter Relationem & Relatiyum: & utrum e	orum ma-
gis ponatur in Prædicamento.	ib.
3 De distinctione ambigui nominis Relationis.	282
4 De ordine hujus prædicamenti ; quare collocetur post (	Quantita-
tem,	283
5 De prima definitione Relativorum, atque ejus explicatio	ne. 284
6 De illis conditionibus, que concurrunt ad Relativorum	existenti-
am.	285
7 De modis quibus Accidentia intereunt & corrumpuntui	& speci-
aliter Relativation on mult and it is a contract to the	286
8 De fundamentis Relationum.	287
De iis que concurrunt ad effentiam Relationis.	ibid.
10 De triplici modo Relationis, & quibus Relativis modi i	
niant.	288
11 Quibus casibus Relativa ad se invicem referantur.	289
\$ P 3	12 De

12 De divisione Relativorum in relativa fecundum effe, & fec	undùm
dici, & que nam corum in Predicamento collocantur.	190
13 De secunda definitione Relativorum, & ejus explicatione.	16.
14 Solutio cujuldam dubitationis, que ex verbis Arif. nascit	
15 An Relativum fit de effentia correlativi fui, & quomodo.	ib.
16 An Coirelativa per se invicem definiri debeant.	292
17 An unum Correlativum habeat effentiam abaltero, seu pe	otius ad
d alterum person presquarine Semondogen andriums	293
18 De duplici modo definiendi Relata. 11 de di monte de la companya de la company	294
De iis que ponuntur per se in serie hujus predicamentis 8	ibid.
20 De divisione Relationis in suas species.	295
21 Caput dubitationum contra ea quæ dica funt de Relatis.	ib.
22 De proprietatibus Relationis , & primo de prima arque eju	The state of
23 De secunda communicate Relationis, atque ejus exposicion	297
24 De argumentis Toleti, quibus contendit Relativa per fe,	& non
gratia fundamenti, intensionem suscipere & remissionem	· ib.
25 Dissolutio secundi argumenti Toleti.	200
26 De tertia proprietate, arque ejus explicatione, & primo de	diffin-
& Cione conversionis.	33I
27 De expositione hujus tertiæ proprietatis.	332
28 De impedimentis conversionis atque corum remediis.	ih_
29 De quarra proprietate Relationis, & primo de diffinction	e eius.
quod est simul natura.	305
30 Quid Aristoteles de hac propriétate dixerat,	ibid.
3 r De quibus Relativis sit intelligenda hæc proprietas.	304
32 Solutio dubitationum que possunt ex iis que dixit Ari	floteles,
confurgere.	ibid
33 De explicatione hujus proprietatis,	335
34 De regula eorum que sunt ad aliquid, que apud quosdam	quintz
proprietas nominatur.	306
35 De dependentia Correlativorum ex se invicem	307
36 Dissolutio istius quæstionis, an sunt plures paternitates	
37 Dubitationes contra ea que de definitione Relativorum	ibid.
funt.	The second second
stant aug Briffib al o'ni De Qualitate. a marqorq bis ?	308
이 경기에 가지 않는데 하는데 가는 것도 하는데 얼마를 하는데 하는데 하는데 하는데 하는데 이렇게 하는데 하는데 하는데 하는데 나를 하는데 하는데 없다.	111
Seff. 1. De Prædicamento Qualitatis, & primo de resolutione	corum
que de Qualitate Aristoteles dixerat.	399
20	2 Da

2 De diffinctione Qualitatis.
3 De ordine hujus prædicamenti respectu aliorum consequentium.
4 De definitione Qualitatis, & ejus explicatione. ibid.
De divisione Qualitatis in suas species.
6 De prima specie qualitatis, & 1 de distinctione nominis habitus.312
7 De definitione habitus, atque ejus explicatione.
De definitione dispositionis, atque ejus explicatione. De definitione dispositionis, atque ejus explicatione. ib. De comparatione habitus & dispositionis, ubi offenditur corum.
De comparatione habitus & dispositionis, ubi ostenditur corum
convenientia & diferepantia. la 2 manual of supelio 313
10 De secunda comparatione habitus & dispositionis : que est quoad
nomen : ubi oftenditur quomodo habitus dicitur dispositio ab
ristoteles que antersile supre en es poupouended suga ibid.
11 De secunda specie qualitatis, & primò de distinctione ambigui no-
minis potentia.
12 De definitione naturalis potentia, & 1.de ejus explicatione. 315
13 De definitione naturalis impotentia, & ejus explicatione. 316
14 De comparatione naturalis potentia & impotentia. ib.
15 An rationale & sensibile sint-naturales potentia. 317
16 Comparatio inter potentiam naturalem & habitum. ib.
17 Dubitationes contra ea que dicta sunt de potentia.
18 De tertia specie Qualitatis, & primò de distinctione patibilis qua-
litatis. ih.
19 De diftinctione sensibilis ex Ariftot. 2.1. de anima, text. 63. 319
20 De definitione patibilis qualitatis. ib.
21 De diftinctione & definitione passionis, & ejus explicatione. 320
22 De comparatione patibilis qualitatis & passionis.
23 De divitione fensibilium qualitatum in primas & secundas. 322
24 De quarta specie qualitatis, & primò de distinctione ambigui no-
minis, formæ & figuræ.
25 De differentiainter formam & figuram: & earti definitionibus, 323
26 De definitione Qualis, & ejus explicatione, 324
27 De proprietatibus Qualitatis: & primo de prima.
28 De secunda proprietate, & primo de intentione & remissione. ib.
29 De distinctione hujus proprietatis, que est capere magis & minus.
Commission of the second second continue (327
30 De expositione ipsius proprietatis.
31 De tertia proprietate Qualitatis, & primo de distinctione simi-
litudinis.
32 De definitione similitudinis, expositionéque proprietatis, 330

Siels grob Toq Den Affione . berau Degorione	halk a
Beff. 1. De prædicamento Actionis, & primo de diffinctione	nominis
ambigui Actionis antenders muno is obata Quadante	334
2. De ordine hujus prædicamenti	ibid.
3 De distinctione Actionis & ejus explicatione	333
4 De definitione Actionis in prima acceptione	
De definitione Actionis in secunda acceptione	334 sbid.
7 De iis que necessario requiruntur ad Actionem	335
8 De ratione diftinguendi Actionem, Paffionem, & Motum	nd 336
o De subjecto Actionis	" bid
10 De divisione Actionis	337
11 Dubitationum caput, contra ea que dica funt.	338
12 De proprietatibus Actionis, & primo de prima proprietate	
explicatione and the suite annual	339
13 De secunda Actionis communicate, & ejus explicatione	340
14 De tertia Actionis proprietate, & ejus explicatione	ibid.
15 De quarta proprietate Actionis, & ejus explicatione	345
De Passione.	21.0
Sed. 1. De Pradicamento Pallionis, & primo de distinction	. 5 4 4 5 5 17
gui nominis 2. De definitione Passionis à Porretano assignată	342
3 De alia Passionis definitione, & ejus explicacione	ibid.
4 De divisione Passionis	344
De proprietatibus ipsius Passionis	346
Aut 1	STEEL STEEL
Sest. 1. De Prædicamento Ubi, & primo de ejus distinctione	1 44.0
2 De différentia inter Locum & Ubi	ibid.
3 De definitione ipfius Ubi	348
4 De divisione Ubi, & ejus explicatione facillima	ilid.
5 De definitione Ubi simplicis, & ejus explicatione	349
6 De definitione Ubi compositi, & ejus explicatione	ibid.
7 Caput objectionum contra ea que dicta sunt de Ubi	359
8 De prima proprietate Ubi & ejus explicatione	35E
De secunda proprietate Obi.	ibid.
De Quando.	15315
Sest. r. De prædicamento Quando, & primo de ambigui non	inis di-
Itinctione	353
De its que ad Quando requiruntur	353
	2 De

3 De definitione Quando, atque ejus expositione	ibid.
4 De divisioneipfius Quando & agont A grant and a	C - 354
5 De proprietatibus Quando & earum explicatione	355
Neg resident framestation and sin	bio / Tak
De Situ.	All all to
Sed 1. De Prædicamento Situs, & primo de ambiguo r	
ngus. A choma a freduction according	neb 1356
2 De definitione Situs & ejus explicatione	ibid.
3. De divisione Situsono is A la retractaper applicant att	357
Objectiones contra definitionem Situs	ibid.
De proprietatibus ipsius Situs	
eee subject to the subject of the su	10 Dedis
De Habitu. com in minima	II Dalnie
Sett. I. De Prædicamento ultimo Habitus, & primò de ordi	ine 360
2. De divisione infine Habitus	261
3 De proprietatibus Habitus	ibid.
Lidi - Saentenig Lengs 3, Secretary stemble at	mali asi
TRACTATUS, 10. 190	ur -G - i
***	4
De Post-prædicamentis.	
Sed. 1. De Nomine, & definitione iplius Post-prædicamen	ti. 362
De divisione Post-prædicamentorum	ibid.
De Post-prædicamento Oppositionis, & primo de analy	fi corum,
drie ah Ari Botele in hoc can dictingur	262
De definitione ipforum in genere ex Rodolpho. l.1. c. 20	364
De divisione Oppositorum, ac ejus sufficientia	365
Ad dicta divisio sit generis in species	366
De Relative Oppositis de de la de de la designa de la	ibid.
De Contrarie Oppositis, & primo de communi corum d	efinitione,
à dialecticis tradità	367
De alia definitione Contrariorum ab Ariftotele tradita.	368
De habitudine contratiorum ad subjectum; quantum ac	
nem, & quomodo fimul vel fucceffive (eidem ineffe) dica	
Dubitationes de iis que dica sunt de Contrariis in	ordine ad
Subjectum should fire and Sid U at the contain	370
12 De habitudine Contrariorum ad subjectum, quantum	ad action
nem, & quibus actionibus fe invicem expellunt Contrari	a 371
13 Objectiones contra ea quæ dicta sunt de objectionibu	Contra-
tiorum	372
	Wilder .

14 Qualis sit ea intelligenda Contrariorum distantia

W. W. W. W.

374 35 De

15 De divisione Contrariorum in mediata, & immediata 375. 16 De definitione Immediatorum contrariorum, & ejus explicatio-
ne choire chart 376
27 Quale medium Gonceilendum est inter contraria Immediata? ubs conciliatur medicis Azistoreles de sano & agro
18 De definitione Contrariorum Mediatorum, & ejus explicatione.
Asia at odo Papais, cui el prius mana
Alia ratione repugnare media extremis, quam extrema ipla extre-
20 Quomodo extrema Contraria in mediis formis participationis effe
dicantur divide oppositis, & primò de distinctione nominis ambigui
privationis lucies whole off
De definitione privationis atque ejus explicatione, & primo de definition de inp cabo a oming about a substitution de 1383
23 De prima parte definitionis, & quomodo Privatio dicitur nega-
A rio mono mouto dimini na na per relamonen di fi
24 De lecunda particula definitionis: & in quo subjecto sit Priva-
23 Dubitationes circa ea que dicta sunt de inherentia Privationis
286
26 Qualis aptitudo ad formam requiratur ad ratione privationis 387
27 De definitione privantium, & ejus explicatione 388
28 De statu istius quæstionis: An sit regressus à privatione ad habi-
29 Objectiones contra definitionem privative oppositorum 389
30 De contradicentibus & corum definitione, ejusque explicatio-
ne reconsider de la companya anothe a salah anomalia 390
31 De sensu definitionis contradicentium 30 r 32 De comparatione dictarum specierum Oppositorum, & primo Re-
California Company Com
33 De comparatione privative oppositorum ad contraria 393
34 De comparatione contradicentium ad alias oppositorum species.
TO NIT GOVERNMENT TO A DESCRIPTION OF PRODUCTION OF A TOP RECEIVED AND ASSOCIATION ASSOCIATED OF THE PRODUCTION OF THE PRODUCTION OF THE PROPULS OF THE PROP
35 De proprietatibus, seu potius quinque regulis Oppositorum 36 De secunda contrariorum regula 395
37 De tertia, quarta, quinta contrariorum, regula 306
38 De ulu prædictæ tractationis Oppolitorum.
De Modis Prioris.
Sell. 1. De Modis Priorym, & primo de iis in genere
• De

Sec. 2 1

1 De primo modo prioris, quo aliquid prius tempore dicient	
3 De secundo mado prioris, & primo de distinctione nomini	100
gui, (natura prioris.	399
De definitione ejus, quod est prius natura in consequationes.	thids
natura) elle dicatur necessa della misoriana della nacionali della dicatur	401
De tertio modo Prioris, qui est prius ordine	ibid:
7 De quarto modo prioris, five de co, quod est prius dignitate	
8 De quinto modo prioris, sive de co quod prius est quoad a	fectio-
strodo extressa Contacia in media forma participationmento	
o De distinctione horum modorum inter fe, & de modis Post	7 17
sonding sinimon ore forful ab oming is sining of sine virth	403
shiperdan 12 yangman managangan amanangn angmandah	od to
Sect. I. De modis Simul, & primo de primo modo, qui est fina	l rem-
pore made oinviel chomono & caroniant and eming 2 De secundo modo Simul, qui est simul natura per relationen	404
2 De lecundo modo Simul, qui est limul natura per relationer	n.1614.
3 De tertio modo Simul, qui est simul natura per divisionem. 4 Quomodo accipiendum species vel differentias simul este i	
birauones ence es que dicha fore es inherenia Paranonis	AOR
De Moru.	
Sett. 1. De Morus generibus , & primo de ambigui nominis (N	Aotus T
distinctione	408
2 Morum variis modis acceptum variis modis in prædicamentis	collo-
catl.	ibid.
3 Quam vario apud Aristotelem nomen Motus fit acceptum	409
Quibus modis definitus sit Motus ab Aristotele De definitione Motus ejusque explicatione, primo autem de	ibids
in Gue definition is particula	410
6 De terminis duobus motionis	411
De explicatione secundæ particulæ ipsius definitionis Motus	414
8 De expolitione tertiæ particulæ ipfius definitionis Motus	413
applicatio brevis dictorum ad propositam definitionem Motu	
De omnibus causis motionis	414
II Motum effe verum genus univocum, respectu suatum sex s	ibid.
rum 12 De divisione Motus in suas species	414
Dubitationes de hac divisione Motus	ibid.
14 De duplici modo definiendi prædictas Motus species	417
15 De definitione Generationis & ejus explicatione	ibid.
-2	D

16 Dubitationes contra ipsam definitionem?	418
17 De Generatione secundum Quid.	419
18 De definitione Corruptionis, atque ejuldem expositione.	ib.
19 Dubitationes contra positam definitionem Corruptionis.	420
20 De corruptione secundum quid.	421
21 An Generatio & Corruptio genera fint, an species infima.	
22 De Augmentatione, & primo de ejusdem distinctione.	423
23 De definitione Augmentationis, atque ejuldem explicatio	
24 De definitione Diminutionis, atque ejuldem explicatione.	423
25 De Alteratione, ejusque definitione, & ejus explicatione.	424
26 De Latione, & primo de ejus definitione, & ejuldem e	volica-
tione.	ib.
27 De ratione hujus diversitatis, in motionibus Cœlorum, &	nferio-
rum corporum.	425
28 Applicatio dictorum ad definitionem.	426
29 Tripliciter dici corpora moveri localiter.	ib.
30 De contrarietate Motûs & Quietis.	427
31 De contrarietate specierum Motûs ad se invicem.	ib.
32 De distinctione prædictarum specierum affignata ab Ari	
	(428
De Modis Habendi.	17-0
Saff. 1. De ultimo Post-prædicamento, quod sit Habitus.	430
2 De Modis Habendi.	ibid.
2 De utilitate horum Modorum.	427

FINIS.

TRACTATVS PRIMVS DE VNIVERSALIBVS.

SECT. I.

De Definitione Univerfulis, ac ejus explicatione.

Niversale definirur ab Aristotele libro de Interp. cap. ; vit. 4. esse ta quod est aprum natum predicari de multis; ad cujus explicationem, definirum, & parrer desmitionis sum ani-

Efficiendo , quod est Universale prin-

De Definito notandum, Significando, quod est Universale ligquod universale multifari num multa repræsentans, ut omne, am capitur, vel pro universali in Predicando, quod est Universale at-

Pradicando, quod est Universale autributum multiscommune, ut homo, color, & hoc in loco sic accipitut.

Definitio issa constar ex duabus partibus, genere, & differentia; genus primis verbis insinuatur (id quod) id cst. univocum, sive vox str, sive res; nam & res & vox est (universale) diverso tamen modores tanquam id quod prædicatur de multis, vox tanquam id per quod res prædicatur; objettum ideò prædicationis res est, instrumentum vox: sive autem res sit, sive vox, oportet esse univocum (id est) unius nominis, ut excludantur æquivoca & ambigua nomina.

Differentia

Notan-

Aliquid

bifariam.

dum au-

Differentia duobus explicatur (scil) per affectionem & subjectums affectio explicatur iftis verbis (aptum prædicari,) nam aptitudo prædicandi est proprietas Universalis. Ubi notandum i illud non definiri quod affu prædicatur, fed id quod eft aptum prædicari : Affus enim prædicandi accidens eft nec convenit Universali per se sed gratiaejus qui enunciat: Aptitudo verò prædicandi per se convenit, & ex sua natura.

> 1 Superius affirmatur de inferiori; Alia diretta, ut, de homine animal.

& ea quoque

2 Par de pari; ut, rifibile de homine. 3 Accidens de subjectosut, album de eft triplex, quâ pariete. 1 Quâ inferius prædicatur de fu-

tem quòd . prædicatio | 2 Aliaindire- C eft duplex, duplex, vel

eta, eaque est periori, ic, homade animali. 2 Qua subjectum prædicatur de ac-

cidente; ut, paries de albo.

Cum igitur Universale definitur id quod est aptumpradicari de multis, intelligitur quod est aptum directe.

Subjectum iphis verbis designatur (de multis) hoc est, de multis infe-

rioribus, vel sub se positis.

sigillatim & divifin ; quod non folum de omnibus simul junctis sedde quovis perse sumpto prædicatur: ut homo de Socrate & Platone, & sic in definitione in-

prædicatur Itelligitur. (de multis)

2 Conjunctim & copulate, quod non de quovis per se Sumpto prædicatur, sed solum de plutibus collectis rut. exercitus non prædicatur de unoquoque viro, sed de tota militum multitudine : Ita hic non accipitur.

Sic itaque intelligite definitionem, (Universale) in prædicando est (id)[cil. ea vox, vel ea res, (que eft apta) voce mediante tanquam in-Arumento (prædicari) directe & secundum ordinem, de multis) sub-

rectis, aut fingularibus divisim acceptis.

S E C T. 2.

An Vniversalia res, an tantum nomina sunt?

Universalia funt duplicia, vel quoad

1 Participationem, quæ sunt subjecta Universa. litatis; & fic funt res, ut animal, homo: &c.

2 Significationem quæ funt figna Universalitaeis, & fic voces, (fcil.) genus, species, & differentia, dieuntur Universales.

Res ideò sunt (Universales) quaternes sunt apize designari ab hisce intentionibus; intentiones sunt (Universales) quaternes rebus communibus sunt applicabiles.

SECT. 3

An Universalia sint folum in intellectu? an in rebus extra intellectum?

Aliquidest 1 Subjective, quod intellectus fabricas 2 ut, notiones.

du tripli 3 Objective, quod intellectus cognoscit: ut, resciter, vel omnes.

Jam quod primo modo est in intellectu, est in co per inhærentiam, ur insede & in subjecto: quod secundo modo, est in co per efficientiam, ut in causa, quod terrio, est in co per conceptum: ut, in cogno-

fcente.

Universalia ergo realia sunt in intellectu objective, quarenus ab eo apprehenduntur, & intentionalia effective, quarenus ab eo fabricantur.

Universale consideratur bifariam, Sversale.

2 Formam, & sic designat id, quod est unideratur bifariam, quod est unideratur bifariam, quod est unideratur bifariam, quod est universalia.

Atque de hac quæftio intelligitur (scil.) an ipsa universalitas, (id eft) ordo ad plura, vel facultas prædicandi de pluribus, pendeat ab in-

tellectu?

Normdum qued universale tres habet gradus, unde & tria nomina adeptum est.

1 Primo, Universale dicitur ante rem, & sie delignat naturam communem, (quemadmodum est in se & sine respectuad singularia) ut, bomo quatenus homo.

2 Secundo dicitur Universale in re. & sic designat naturam communen, quémadinodum disfusa est in rebus singularibus; ut, homo quatenus est in Socrate & Platone.

3 Terrio, Universale dicitur post rem, & designat naturam communem, quemadmodum abstracta est vi insellectus à rebus singularibus.

Jam prima designatio, respect constitutionem, Et est Metaphysica; secunda, participationem aliu & est Physica; tertia collectionem ab aliu, & est Dialectica; quocirca in Universali quo de formam,

Primò Convenientia fingularium, & quantum ad hanc, est in rebus ipsis, singularia enim sine omni intellectus

A 2

nam

De Universalibus.

duo respici- I operatione in uno aliquo convenire possunt.

Secundò, Notio Universalis, & quantum ad hanc, est in intellectu, quæ distinctio, ut meliùs intelligatur, notandum,

1 Unum participationis, per quem multis com-

Ordinem Univer- municatur.

falis ad singularia 2 Alterum attributionis, per quem de multis esse duplicem, prædicatur, prior per se rebus inest, posterior per operationemintellestus.

Notandum fecundo, quod tres funt actus intellectus

Primus, est collectio fingularium, in quibus respicit

Secundus est abstrattio ejus natura (in qua conveniunt)

circa Uni-

Terrius, est notio seu conceptio ejus, in communi & indefinita sua natura, unde provenit intentio & nomen Universalis.

Quocica cum quæritur, num Universalia sint in rebus extra intellectum, an ipso intellectu? respondendum est, esse in rebus inchoate, an intellectu perfeste.

Duo enim ad na- 1 Diffusio, ut eam multa participent; & quoad turam Universa- hanc, est in rebus.

lisexigunturscil. 2 Onitas, ut participent cam tanquam candem:

natura & quoad hanc, eft in intellectu.

Gum autem dico unitatem Universalis, ab intellectu pendere, non intelligo unitatem rei quatenus res est, sed quatenus Universalis res est; exemp. grat, homo universalis quatenus unus est homo, non est in intellectu, sed quatenus unum universale est, aut una species; prior enim unitas sequitur constituirionem sorma posterior sequitur collectionem & abstrattionem intellectus.

SECT. 4.

An Universalia fint separata à fingularibus, an in ils subfifant?

Notandum quod alitiones ab ipsis subjectis.

1 Quodessentiam, sic aliqua Universalia separantur, ut proprium & accidens; lucet enim hac cumsubjectis satis conjungantur quoad existentiam & inherentiam, habent tamen differentes & separatas essentias & desimiquod alitiones ab ipsis subjectis.

quod ab a1 2 Quoad existentiam, sic nulla Universalia suot sepa-

Fatá

lio separari potest tripliciter, vel

rata à fingularibus.

3 Quadintellettum; fic omnia à lingularibus luis leparantur, quatenus intellectus ea quandoque intelligit, non intellectisfingularibus; utcum hominem confidero nullo particulari homine confiderato.

1 Abstractionis, qua unum cognoscitatrero non cognito: & nihil aliudeft, quant frimplex alicujus rei appre-

hensio.czterisnonapprehensis.

Notandum quod duplex est feparatio & intelledus,

2 Remotionis, qu'à duo cognoscit, alterum autem ab alteroremover: & ficur prior in simpliei apprehensione: ita hat in negatione tintis de altero confiftir ut cum intelligam horoineminon iritellecto Borrate, aut Platone, dicitur abftrattionis Ceparatio; frautem intelligam hominem & Platonem, & femoveo until ab alteto per ties gationem , ne cum intellige Photonem non effe hominens, dicitur separationemonis. Cum itaque dicitur Universalia per intellectum Peparari a fingularibus, intelligitur prior abstractionis separatio.

SECT.

An Universalia fint corporea, an incorporea.

Ut omittamus varias acceptiones corporei & incorporei, notandum quod per corporeum, id quod est quantum & extensim, per incorpore um, id quod est immateriale & individum intelligitur viert olus

Quæftio iraque resolvenda est ad hunc fensum: (sc.) quod Univerfalia per fe, nec funt corporea nec incorporea (fi per corporeum extenfia, per incorporeum privatio extensionis intelligatur.) sed per participationem & ratione lingularium; ea enint Univerfalla quotum lingularia funt corporca, & ipla funt corporca; ut, homo, britum, &co quotum etiam singularia sunt incorporea (ut, Angelus, anima:) ea itidem sunt incorporca: nec digna est quæstio altiori indagatione.

SECT.

An Speculatio (Univerfalis) an Logicam folium feeter,

a Abfolute, pro iplare que est Universalis fine respe-Universale | du ad intentionem: fic spectat ad Metaphy fican. 2 Comparate, pro reipla, quatenus fufcifit rationem **fumitur**

bifariam, fc. & intentionem universalis, & fic à Logico solum con-

This ECT of Their one

An Universale sit subjectum hu; us libri?

r Pradicationis, quatenus, habet rationem pradicabilis: & sic est peculiare subjectum hujus libri.

Univerfale confideratur fub triplici 14tione, feil

tures aurem, alo

o a Ordinationis, in serie Prædicamenti, quatenus secundami prædicationem & subjectionem collocatur cum aliis in eadem serie; & spectat ad librum prædicamentorum

in argumentatione vel inferentis, vel ulati, & ficad

libros Topicorum pertinet ...

SECT. 8.

De Titulo bujus Libri,

Librorum duo : Titulus, qui quasi procemium curtum est, sollent esse ve : 2 Procemium, quod est quasi titulus susus & explistibula

In Titulo hujus libri duo confiderantir (1 Author.

Author explicatur duobus modis, per { Perfonam, quæ Parphyrius. Genus, quod fuit Phanicia.

Forma traditur per introductionem, elt enim introductio compendiofa er facilis institutio ad artem aliquam perdiscendam.

noise SECT.

De resolutione Procemii.

Precipua, & canquam author hujus libri,
1 Efficiens, & sic Porphyrius.
2 Minus precipua, & tanquam impulsor ad
crat ficribendum; & sic Chrysaorius hujus libri
cfficiens causa fuit,

a Materi-

In hoc Procemio quatuor explicantur (ut caufæ) hujus libri caufæ

I Genus, 2 Species, Materialis. quæ funt quin 3 Differentia, que universa-Proprium, lia Ccil. s Accidens. Prædicamentorum, Definitionis, 3 Finalis, feu Divisionis ulus qui est Demonstrationis, quia hacuniquadruplex; versaconficiunturex universalibus fcil.cognitio ut statim dicemus.) 4 Formalis, quæ CI Facilitas, ne avenar, 2 Breuitas, ne fatiget, est introductio, in 2 Methodus & ordo, ne conquâ tria observan Cfundat; auditores. tur, nempe

S E C T. 10. De divisione libri pro ratione materia.

Universalia dupli- Snaturas. Absolute & scparatim, quantum ad earum cirer à Porphyrio ractantur tum Respettive, & conjunctim, quantum ad proprietates.

In priore tractatu, qui continet quinque capita prima, explicatur quid sit eorum unumquodque per se absolute; in posteriore, qui continet communitates & differentias, explicatur quid siteorum unumquodque respectu alterius, per mutuam ad se invicem comparationem.

SECT. II.

De numero Universalium & quomodo iste numerus colligatur?

Quòd autem nec sint plura nec pauciora quàm quinque universalia, inde colligitur, quia omne quod prædicatur, aut de uno solo prædicatur, & sic individuum aut de pluribus & sic universale; hoc autem prædicatur aut in (quid,) aut in (quale quid;) in quid, vel de pluribus specie differentibus, ut Genus; vel de pluribus differentibus numero, ut Species; In (quale quid) item, vel essentiali, ut Differentia; vel accidentali, idque vel convertibiliter, ut Proprium; vel non convertibiliter ut Accidens.

A 4

SECT. 12.

De fenfu ifius queftionts, An fint quinque folum Univerfalia?

Ut intelligatur hujus questionis status, notandum est (quod supra diximus Sectione sexta) Universalia considerari,

Absolute fine relatione ad intentiones

vel to suns plures res Universales; Posteriori modo suns quinque solum, quia suns quinque solum voces aut intentiones Universales.

Quocirca si de rebus loquamus prout res sunt, & respiciamus earum naturam & differentiam, multo plura sunt Universalia, at si de its loquamur, non quatenus res, sed quatenus Universalia, & prout hisce intentionabus indicantur, sic quinque distinct specie censcri possunt, v.g. (faciemus enim dilucidius exemplo) homo & equus que sunt Universalia; realiter distinguintur quatenus res sunt, non autem specie different quatenus Universalia; cum ambo comprehendantur sub intentione speciei: sic substantia, & qualitas, secundum realem naturam essentialiter different, at secundum naturam intentionalem, quatenus sunt Universalia; in eadem ratione generis convenient. Non ergo que ritur, An res universales sint quinque solum sed an sint solum guinque voces autintentiones Universales, sub quibus omnifariam res Universales continentur.

SECT. 13.

In qua argumenta in banc questionem, & corum resolutiones continentur.

Ob. Ens est universale; quia de multis prædicatur, sed nec genus, ut Aristoteles dicit, 4. Topicorum; cap. ultimo, textu 2, & 3. Metaphys. 2. textu 10. nec species, quia nulla species de omnibus prædicatur, nec differentia, quia unam rem non distinguit, neque aliquod reliquorum, sur patet) ergo.

Sol. Ens prædicatur sed ut æquivocum, ut docet Porphyrius cap. de species) non autem omne quod prædicatur de multis est Universale, sed illud quod un voce prædicatur (ut supra Sect. 1.) id est secundum idem nomen & eandem nominis rationem; Ens ergo prædicatur secundum

nomen non fecundum nominis rationem.

Ob. Ratio entis (id quod est,) ens autem secundum hanc rationem prædicatur de omnibus; quia omnia sunt id quod sunt: ergo, predicatur secundum eandem zationem & consequitur univoce.

1 Nominis, quæ, fc, nominis rationem interpreta-

tur, & talis elt ea ratio entis (id quod eft.)

plex est, vel rationem ens m

2 Natura, que rei essentiam explicat; & talem rationem ens non habet, nec ullam realem naturam, hec autem requiritur, ut quid uni voce prædicetur: altera non sufficit.

Qb. Sunt decem summa genera; at omne genus est prædicabile : ergo

funt decem prædicabilia.

Sol. In summis I Effentia, & sic summa decem genera differunt.
generibus duo 2 Universalitas, & sic conveniunt, & continentur

respiciuntur Csub una generis definitione.

9b. Ea non sunt specie diversa quorum unum prædicatur de altero; at genus prædicatur de specie: definitur enim species esse ide id, de quo genus prædicatur, in capite de specie: t. 21. ergo.

Sol. Con- I Res vocibus generis & specici designatas: sic genus de

siderantur Specie prædicatur, ut animal de homine.

genus & 2 Ipfas intentiones & voces, & lie non prædicatur de fpe-

quoad Cmitur in propolito.

Qb. Definitio est prædicabile, quia est prædicatum: 1(Topic; cap.4.t.2, valet enim affirmative argumentum ab actu ad potentiam: at prædicatum prædicandi actú, prædicabile potentiam designatiergo plura sint.

Sol Eodem modo quo dicitur prædicatum, est etiam prædicabile, (i.) complexum, non simplex & incomplexum, quod hic intelligiour.

Ob. Universale quod in ista quinq; dividitur est Universale, (nam nihil potest negari de seipso,) at non est aliquod istorum quinque nam si sit genus horum quinque, tum genus speciei subjicitir, nam genus

respectu Universalis species est.

Sal. Univerfale genus est, & genus oft univerfalemen hoc inconveniens est. Univerfale enim continetur sub genere ex parte nomini, genus

continetur fub Univerfali ex parte natura.

Ob. Bodem modo quo genus & species different different generica & specifica differentia; nam sicut genus prædicatur de pluribus differentibus specie in (quid:) species de pluribus differentibus numero in (quid:) sic generica differentia prædicatur de pluribus differentibus specie in (quale quid,) specifica, de pluribus differentibus numero in (quale quid,) ergo si ea sint distincta prædicabilia, & hæç erum. & consequențer sex.

Sof.

Sol. Duo spectantur in prædicabilibus, ut in Genere & Specie

yerfalitate subjectorum de quibus prædicantur.

2 Qualitas predicandi, Squid, vel in quale.

& hæc est, vel 2 Formalis, scil. prædicari vel complete, vel incomplete.

Quamvis igitur generica & specifica differentia conveniunt, ut genus & species quoad quantitatem prædicandi, & materialem qualitatem, quia ambæ prædicantur in (quale quid) ut genus & species in (quid:) differunt tamen in qualitate formali, quia species prædicatur de individuis complete, cum totam corum essentiam contincat; genus incomplete de pluribus speciebus, quia est pars solum essentia e que nerica & specifica differentia e undem formalem prædicandi modum habent; ambæ enim incomplete, & ut partes essentiæ tantum prædicantur.

Ob. Individuum est Universale, quia prædicatur de multis, ut de Socrate & Platone, & quovis homine singulari: ergo sunt plura quam

quinque.

pliciter, vel

Sol. Individus oro Socrate: & sic est singulare, & de uno solo præum sumitur dudicatur.

2 Formaliter, pro intentione & voce ipsa & ita

Ob. Quantitas est accidens, quia non est substantia, & est etiam genus, quia est unum ex summis generibus, ergo accidens & genus confunduntur & (per consequens) non sunt quinque distincta Universalia,

I Subjetti inha fionis, feil Lubftantia, & fic eft ac-

801. Quantitas confideratur dupliciter, vel respectu 2 Subjetti pradicationis, scil. specierum surum ac inferiorum in eodem pradicamento, & sic est genus: ideò licet aliquando confundantur quoad materiam & subjettum, quatenus eadem res potest este & genus & accidens; discernuntur tamen quoad rationem, & formam, quia alia est ratio cur dicatur genus, Lalia cur dicatur accidens.

801. Quatuor solum sunt prædicata, ut affirmat Aristoteles, 1. Topic, cap. 4. rex. 2. at idem sunt quoad rem, prædicatum, & prædicabile, (cum respectus folum discernantur) quatenus alterum actum, alterum

potentiam denotat, ergo funt folum quatuor prædicabilia.

Sol

Sol. Prædicabilia confiderantur

Predicabilia, & fic quinque funt ficut quinque

Gint diftinch prædicandi modi.

2 Principia & loci argumentationis, & Ge funt Appliciter, vel & folim tria diffincta, nam species ad genus, & differentia ad proprium potest reduci. quia similem haquatenus bent argumentandi rationem, aliter ideo de illis loquitur Ariftoteles , quam Porpbyrius.

Ob. Sunt quatuor & non plura : ergo non funt quinque, probatur antecedens, funt quatuor & unum, at unum non est plus quaruer, ergo

funt quatuor & non plura quam quatuor;

Sol. Negatur argumentum , Sophilma enim eft à divisione corum que debent conjungi; licet enim unum per fe non fit plura quam quatuor tamen unum & quatuor funt plura ; ergo admititur fallacia divisionis.

to alking oil of , sith (queste CT. 9 14.

An Univer fale fir verum genus respectu borum quinque an

Universalia spectantur duobus modis vel quoad.

Materiam & rem fignificatam, & fic unum ecrum est prius altero o ne genus species species accidense; & in hoc fendrelt analogum,

2 Formam & intentionem : fic autem istæ intentiones omnes fimul funt, & Universale est corum genus; Cum itaque priori modo concedamus Universale effe analogum respectu horum quinque.

duo funt ob-

Quid fit Analogum, fervanda. 3 2 Quam mulciplex fit Analogum.

Ur intelliganus in quo fenfu Universale fit Analogum : Analogum est id quod prædicatur de suis speciebus secundum prius & posterius.

2 2 woad ordinem folum, quando ex subjectis unum est prius ; alterum posterius : hoc modo concedimus Universale effe analogum, quia genus est pri-

us specie, fi pro rebus sumatur.

Eft autem Ana. figut triplex analogia :

2 Quoad perfectionem Colum, quando ex lubiectis logum triplex, unum est perfectius altero, &fic etiam Universale est Analogum : Cum genus & species (quæ prædicantur in quid) perfectiora funt cereris, que in quale predicantur.

3 Quoad fignificationem, quando inter subjecta est non solum ordo prioris, & posterioris, sed & zquivocatio, se. diversitas significationis: cum in aliqua una definitione przdicati non conveniunt, & hzc tollit ranonem generis, non priores, ac se Universale non est Analogum, quia in ejus definitione omnia Universalia conveniunt.

non to me automat she

no S E C T. mis a 3 rounding room exception

Dubitationes proposite quedam, & folute.

Ob. Omnes species ejusdem generis sunt simul natura, ut afferit Aristoteles cap. de modis simul, text. 3, at genus non est simul cum specie,
eum siteausa ejus & principium, (ut air Porphyrius cap. de genere text,
6.) ergo Universale non est genus corum, sed analogum.

Sol. Genus & prius specie, & Universale dicitur analogum.

species sumuntur 2 Comparate, pro ipsis intentionibus, & sic dupliciter, vel funt simul, ac co respectu Universale est ge-

Vel dicendum ista quinque comparari dupliciter,

I Generis fui, fc. Universalis, & fic smul sunt, quoniam

vel refpe-)fimul & zque generis rationem participant,

2 Sui ad fe invicem, fine relpectu ad Univerfale, & fic

Chabent inter se ordinem prioris & posterioris.

Ob. Nullum genus de suis speciebus prædicatur secundum magis &

Ob. Nullum genus de suis speciebus prædicatur secindum magis & minus: ut ait Porphyrius capite de collatione generis & proprii text. 2, sed Universale dicitur de istis secundum magis & minus; nam genus, est magis Universale cæreris, cùm de pluribus prædicatur quam cærera; ergo non est genus.

titudine subjectorum, sic genus est magis Universale

quam cætera.

Sol. Magis
Universale
Universale
bisariam
Universale
in apritudine de multis prædicandi, & sic unum non est
magis Universale altero, quia ex æquo definitionem Universalis suscipiunt. Aljud enim est equè prædicari de
multis, aljud, de æquè multis; prius omnibus Universalibus convenit, posterius non convenit omnibus.

SECT, 16.

SECT. 16.

De usu cognitionis Universalium, An eorum cognitio

Conducircognitio prædicabilium ad quatuor secundum Porphyrium cap. 1. scil. definitionem, divisionem, demonstrationem, & prædicamenta.

far ex genere & differentia, quia genus & differentia

Definitio elt Jount ejus effentiales partes duplex, vel Accidentalis, seu descrip

Accidentalis, seu descriptiva que rerum proprietates & affectiones explanar: & hac ex genere & proprio constat, vel genere & accidentium cumulo.

Per se perfetta, quæ est distributio generis in suas species per distrencias, ut animal dividitur in hominem & brutum per disserencias, rationale & irrationale.

Divisio item

nentum dividitur in calidum; frigidum, humidum & ficum.

Per occidens dum, humidum & focum.

10 imperfesta, 2 Accidentis in fubjesta, ut fericas quæ iterum est dividitur in fericarem hominis, leo-triplex.

3 Accidentis in accidentia, ut aliud

Demonstratio etiam est Syllogismus, cujus minor terminus est species, major terminus est proprium, me dius terminus est desinitio per quam proprium demonstratur de specie.

Prædicamenta nihil aliud funt, quam feries generum. fperierum &

îndividuorum fimilis natura, in unum ordinem reductorum.

Ex quibus apparet cognitionem Universalium esse necessariam ad hæc quatuor, quia hæc omnia constant ex Universalibus ideoque fine ils cognosci non possur.

S E C T. 17.

In que sensu borum cognitio dicitur ad hec quatuor effe necessaria?

1 2 Abfolute, & guond effe, quod necessario existit, fi-

cut Deus dicitur esse necessario, quia non potest non

Aliquod dicidupliciter, vel

2 Respective quoad usum & finem:idque vel simplitur necessarium citer, fic illud eff (necessarium)fine quo fifis penitus acquiri non potest: vel secundum qui d necessarium, & ut aiunt, ad bene effe, sic necessarium dicitur quod uti-Lle est, & sine quo commode acquiri non potest.

Cum itaque dicimus cognitionem Universalium effe necessariam ad hec quatuor, non intelligitur ut fit utilis folum, & ad facilitatem comparata, (ut quidam imperiti fentiunt:) fed fimpliciter ad hunc fenfum; ut fit impossibile istorum cognitionem acquirere, nisi his cognitis.

Notandum verò quod omnium istorum cognitio, ad hæc quatuor

non est eodem modo necessaria.

Dirette, que ideo cognoscuntut, ut adhibeantur & includantur, ut genus, & differentia, ad definitionem, species & proprium, ad demonstrationem.

Nam alia necessaria funt

2 Oblique, quæ ideo cognoscuntur, ut excludantur & evitentur, (quia malum nifi cognitum non evitatur:) & sic necessaria est accidentis cognitio ad essentialem definitionem, & demonstrationem, & cognitio proprii ad predicamenta.

Quocirca aliter intelligitur hæc quæftio, fi de ipsis universalibus, proponatur; aliter si de corum cognitione. Nam fr de Universalibus, tum hic eft fenfus, quod omnia hæc Univerfalia funt neceffaria ad ifta quatuor, non conjunctim led feparatim, fcil. quædam corum ad unum, quædam ad alterum, ut genus & differentia ad definitionem, genus, differentia, & species ad divisionem & pradicamenta; genus species differentia & proprium, ad demonstrationem; at non omnia simul ad unumquodvis. Verum, si non de Universalibus, fed de corum cognitione proponatur, tum ita intelligitur, ut cognitio omnium conjunte acceptorum fit necessaria ad corum unumquodvis, in huncsenfum; ut nullum fit Universale, cujus cognitio non est necessaria vel directe vel oblique; eo modo quo explicatur, ad horum unumquodvis perficiendum.

Notandum autem quod cum dicimus, Universalium cognitionem effe necessariam ad cognitionem istorum quatuor, non intelligimus ut necessaria (it simpliciter, ad eorum cognitionem, quæ ad essentiam spectat, quasi non cognoscere valeamus quid sit eorum aliquod, nsi hæc omnia priùs discamus, sed necessariam este ea cognitione intelligo, que ad fabricationem & formationem spectat; ita ut non possimus cognoscere, quomodo hæc formanda & fabricanda funt, nifi præ-

cognitis

cognitis istis. Nam (verbi gratia) licet de definitione satis persecte cognoscam quoad essentiam, cum novero esse orationem ex genere configere nisi constama: non tamen possum accurate rerum definitiones essentia constama generis & disterentia ab accidentibus discrimen; quod sine accidentis cognitione haberi non potest, ne illud in definitione pro genere & differentia includam.

SECT. 18.

In qua dubitationes hujus quaftionis, & explicationes proponun-

Ob. Nihil est necessarium ad ejus cognitionem, quod est per se notum, at prædicamenta sunt per se nota; nam sunt principia; ut Porphyrius cap. de specie text. 32. at principia sunt per se nota: 1. Topic, cap. 1. text. 6. ergo prædicamenta sunt per se nota, & consequenter non aliis opus est, ad corum cognitionem.

or Constitutionis, & quoad effentiam, & calia funt prædicamenta (i) summa rerum genera; que licet per se sint nota quoad naturam, quoad nos non sunt.

Principia sunt 2 Demonstrationis & quoad scientiam, & talia sunt duplicia, vel notissime primeos propositiones alicujus scientie: & hæc principia sunt quoad nos per se nota; loquitur ibi Aristoteles de principiis complexis non incomplexis, ut de principiis cognitionis, non nature

Ob: Si horum cognitio sit necessaria ad demonstrationem tum oportet hæcesse præcognita demonstrationi; docet verò Aristoteles
lib. 1. poster: analyt: cap. 1. text. 4. tria solum esse præcognita, seil.
principium, subjectum, passionem, ergo hæc quinque non debent
præcognosci.

Sol. Præcognisa demonstrationis causas, & sic ista tria sunt solum
ra demonstrationis duplicia

Mediata, quæ oportet præcognosci, utdemon-

funt ; vel,

frationie rudimenta, & sic hæc oportet esse præcognita.

Ob. Universam artem dialecticam, ad tria solum ponit esse utilem, Aristotes 1. Topic.cap 2. Text. 2. sed pars Logicæ non est utilis ad plura, quam tota, ergo hæc pars dialecticæ non est utilis ad quatuor.

Sol. Aristoteles ibi per Dialecticam) non universam Logicam,

Schicet totum disputandi artem intelligit, sed topicam folim partem & que probabiles fabricat fyllogilmos Cam ideo horum cognitios non folum ad topicam Logice partem, feil, dialetticam, fed eriam apoditticom ejus partem fit necessaria; ad plura conducere potest quam diales fica, vel dicendum, quòd

I Infrumentum caterarum cientiarum, & quantum ad externos finesipfius artis.

Dialectica bifariam confieft

2 Scientia, & in leipla confideratur: Dialettica primo modo confiderata ut (instrumentum) ad ea referderatur, vel ut turqua funt extra artem; fecundo modo ad ea tantum juz funt in ipfa dialectica, Nam externus Dialecticæ finis estaliarum artium cognitio; Internus autem est perfecta cognitio folius Dialectica.

Quocirca Aristoteles 1. Topic. de finibus extra artem, Porph: hoc in loco, de finibus intra artem est intelligendus, ille de finibus urende dialectica, hic de finibus discendi & cognoscendi dialecticam, loqui-

tur.

Ob Topice argumentationes non minus conficientur ex Universalibus, quam demonstrationessergo ad eas etiam conducunt Universalia.

proinde ad plura quam quatuor qua numerantur.

Sol. Conducunt quidem ad omnes fyllogismos; demonstratio autem nominatur, quia est syllogismorum absolutissimus, catera autem univerlæ argumentationes per modum inductionis intelligune tur.

SECT. 19.

An hac pars Logica de pradicabilibus contineatur sub inventione, an judicio.

> I Inventionem, quæ locos continet, & præcepta inveniendi argumenta.

Notandum quod univer-2 Judicium, quod regulas comprehendit judicandi fum organon in de argumentis inventis.

tres partes divi 3 Elementa inventionis & judicii, quæ exhibenturin tribus primis organi libris; de prædicabilibus, ditur, scilicet in deprædicamentis. de interpretatione.

In hac enim materia proxima, que confistit in propositionibus, in illis materia remota, que confiftit in terminis fimplicibus pro argumentie praparatur; verum ideo est quod partes consummate dialectica

Tunt

ho

in

tes

alte

cit (

funt aut inventio aut judicium; hzc autem pars que inchoata est (solum prima dialectice rudimenta) formaliter, sub neutra continetur finaliter, ad urramque partem ordinatur.

> Hactenus de Universalibus generatim: sequitur Tractatus de Genere.

TRACTATVS SECVNDVS DE GENERE.

SECT. IL

In qua summa eorum traditur, que à Porphyrio dicuntur in sapite de Genere.

Dividitur hoc caput in duas partes, quarum altera respicit Generis

I Familia & multitudine Enumerati- (hominum ab uno patre Significatioone & funt Jortum ducente. 2 Ipfo principie talis nem in comtres, vel enime muni & cofumitur nomen multicudinis. 3 Genere Logico, cui spefiftit in eageneris pro rum fignificies subjicitur. 2 Comparatione, fc. Generis primo & fecationum. cundo modoaccepti, cum Genere Logico.

Definitio quod pradicatur de pluribus differentibus.
nem, Ubi Specie in quastione quid est.

2 Ostendir ex partibus definitionis, differentiam Generis à exteris universalibus.

SECT. 2.

SECT. 2.

De ordine tractarionis Generis, & quare in primo loco confideratur.

Duplex est ordo in rebus tractandis (sc.) vel dum, quod reipfa, & quoad constitutionem prius est.

2 Doctrine, ordine verò doctrine id prius tractandum, quod respectu nostri & quo ad nostram cognitionem prius est, id est, quod prius incurrit in cognitionem nostram, & quod nos ducit in aliarum resum cognitionem.

Genus autem primo loco tractatur ratione utriulque ordinis, & nature, quia prius est, cum sit causa & principium cæterorum: & disciplime, cum nobis notius sit, & via cognoscendi cætera, nobis autem est notius, quia communius est, atq; latius se extendit & dissundit, tale autem nobis est notius, quam quod magis angustum est, ut Aristoteles asserit: 1. Physic. textu 4.

Ob. Genus & Species sunt relata, ut Porphyrius asserit cap. de Specie: text. 2. sed relativa sunt simul natura; assernte Aristotele in Capite de Relatis, textu 17. ergo Genus non est prius natura quam spe-

cies.

tam, ut pro rebus, sc. sumuntur, quæ nomina Generis & Speciei suscipiunt, & sic Genus & Species est prius natura quam species.

Sol. Genus & Species | confiderantur duplici- < ter, quoad

2 Formam, id est, quoad ipsas intentiones, seu voces Generis & Speciei, & sic quidem relata sunt. & mutuum includunt ad se invicem vespettum, simulque sunt natura.

Ob. Ba sunt nobis notiora que sunt magis familiaria sensui, ut Aristoteles affirmat lib. 1. posteriorum analyt. Cap. 2. text. 11. sed singularia sunt nostro sensui magis familiaria; ut ipsi assert codem textu; ergo Genus non est nobis norius, & per consequens non preponitur ceteris ordine dostrine.

s Senfitiva, & sic singulare notius est quam uni-

sol. Cogni-versale.
tio nostra est 2 In
duplex, cius, 8

2 Intellective, & sic universale est nobis nocius, & inter universalia id quod est magis commune.

SECT. 3.

to:

Pri

SECT. 4.

In qua explicantur acceptiones Generia.

1 Complete, pro multitudine hominum ab uno parente descendentium, & affinita-1 Civile . te inter fe conjunctorum , ut Romani , Roquod fumuli genus appellantur, quia prognati funt mitur duà Romulo, arque includit triplicem relapliciter. I Aguiparantie, per cognationem ad le invicem. 2 Suppositionis, per propagationem ab uno parente. 2 Diftinctionis , ab aliis fa-Diffribnimilis, ut Romani, eo quod Rorur Genus mult genus dicuntur, diftinin Genus guuntur a cæteris gentibus, 2. Incomplete pro iplo principio, unde hujusmodi multitudo oritur, estque duplex, I Procreams, ut pater, ficht Romulus Romanorum dicitur principium, quia Romani abipso originem traducunt. 2 Confervans, ficut patria in qua generantur, ut Roma Romanis, 2' Logicum, cui species subjicitur : de quo infrà.

SEGT. 4.

De comparatione ip farum acceptionum Generis ad fe invicem.

Comparat i Quoad ordinem; & fic comparat Genus primo mo-Porphyrius do, ad Genus secundo modo dictum, quod Genus secundictas gene- Ido modo dictum, fit prius natura, (cum fit alterius prinris acceptio-Scipium) eo cujus est Genus. nes, dupli-2 Quoad convenientiam, & fic confert utramque figciter, nificationem Generis ad Genus (tertio modo dictum.

Convenit enim Genus Logicum, cum Genere (primo modo) dicto, quatenus sub se multa subjecta comprehendit, sicut ista progenies multos homines. Cum Genere (secundo modo) accepto, quia ipsum est principium iplarum specierum, sicut pater sugrum filiorum; licet in

modo sie differentia, quia pater est principium externum & efficiens; Genus internum & constituens.

Ob. Aristoteles 5. Metaphys. text. 33. quatuor numerat Generis significationes: ergo cum Porphyrius tres solum recensuit, aut Aristoteles

Superflue, aut Porpbyrias diminute numerat.

Sol. Quamvis Porphyrius insufficienter numeravit significationes Generis, quantum ad eorum numerum absolutum, sufficienter tamen quantum ad scopum & propositum, quia nec propositum ei erat, nec oportet omnia ejus significata recensere; sed ea quæ habent similitudinem cum Genere dialettico, ex quibus natura Generis Logici potuit meliùs innotescere.

Ob. Si Genus habet multas significationes est æquivocum, & per consequens non est universale; omne enim universale est univo-

cum.

Sol. Genus, quoad illas tres acceptiones est equivocum, & sic non est universale, at Genus tertio modo dictum, sc. dialecticum, est universale, & sic in præsenti tractandum est.

SECT. 5.

De duplici definitione Generis, & imprimis de prima eius explicatione.

Duz definitiones Generis à Porphyrio proponuntur, quarum prior respicit habitudinem Generis ad species, quantum ad posituram & collocationis ordinem; posterior, Generis habitudinem, quantum ad extentionem ad species & prædicandi modum.

Prior definitio hæc este Genus est cui subjicitur species: ad quam de-

finitionem intelligendam est animadvertendum, quod

r Directe; id nimirum, in quod proprie & directe cadunt nomen & natura Generis; licut homo directe subjicitur animali, quod in ipsum nomen & natura animalis cadat.

Aliquid subjicitur Generi bifariam, vel 2 Lateraliter, id nimirum quod non in recta linea fub Genere collocaturs led quod ad latus infra Genus ponitur, contrahens potestatem Generis, non ad feipfum, sed ad speciem, sicut rationale animali subjicitur. Primus modus subjectionis, respectu Generis convenit speciei, posterior differentia.

Deinde observandum quod inter ea quæ subjiciuntur Generi de

acfte :

Sainte prædicatur, de quibus proxime & imme-

2 Remote, de quibus Genus prædicatur, mediante aliquo subjecto.

Priori modo species subjiciuntur Generi; posteriori, ipsa subjetta specierum Generi subjiciuntur, scil. individua: v. g. animal prædicatur immediate de homine, (quia nihil interponitur inter hominem & animal,) prædicatur mediate de Socrate. Platone, & singulis hominibus, quia inter eos & animal intercedit homo; quo mediante, animal de iis prædicatur.

(Genus) itaque Logicum (est) illud universale (cui species dirette subjiciuntur) & immediate, (dirette ad excludendum differentias,) Quz quidem Generi subjiciuntur, at non in recta linea, sed quasi à latere (immediate) ad excludendum individua; quz quidem dirette subjici-

untur Generi, at non immediate; sed intercedente specie.

alia

SECT. 6.

De secunda definitione Generis, ac eius expositione, ac primum de desimito. An res sit, vel intentio, que hic definitur.

Posterior Generis definitio est. Genus est quod prædicatur de pluribus, differentibus specie in quid. In qua definitione observanda sunt definitum & desinitionis partes:

De definite reale lisc definitum est, id est, ea res que est Genus ut autem no-

tandú quod

2 Formale, id nempe per quod, & cujus ratione definidefinitum in
hac definitione,

2 Formale, id nempe per quod, & cujus ratione definidefinitum; animal ergo planta, color, & cætera genera
realia hic definiantur, sed non quatenus animal, planta,
color, sed quatenus Genera.

Quocirca hac definitio convenit animali, & cateris rerum Generibus materialiter; intentioni verà Generis formaliter. Unde non per se, quatenus res sunt, hic definiuntur sed quatenus substernuntur intentiani Generis, etenim hac definitio non convenit animali in eo quod est animal, sed in eo quod est Genus.

De ipla autem definitione, notandum, quod ex Genere constat & differentia, de Genere autem ut ipsum intelligatur, animadvertendum est discrimen, inter universale, & pradicabile, ista enim dua voces idem B.3 fignificant quantum ad objettum fignificationis, quia eandem rem fignificant; (Omne enim universale est pradicabile, & è converso) sed differunt quantum ad modum fignificandi: Universale fignificat naturam communem quatenus est in multis. Pradicabile, eandem naturam quatenus pradicatur de multis; fic homo ex, communitate inelsendi multis, universale dicitur; ex communitate pradicabile.

Genus autem definitionis potius universale est quam prædicabile, & infinuatur in Relativo Quod. Genus est quod, scilicet universale quod prædicatur, &c. Nam si esser prædicabile definitionis Genus, manisesta apparet τωντολοχία, scilicet inanis repetitio, cùm prædicabile

sit nihil aliud, quam quod potest prædicari.

Differentie in Altera, ex parte subjectorum (quod prædicatur hac definition ne sunt dux.

2 Altera, ex parte modi prædicandi (in quid.)

ciatur in propositione, ut dum enuncio hanc propositionem, homo est animal, animal assu prædicatur de

Aliquid pra- Jhomine.

dicatur dupliciter, vel

2 Aptitudine, & potentià: quod aptum est prædicari, & hoc modo intelligitur prædicari in definitione Generis. Nam aptitudo prædicandi, est à naturâ ipsus; astus à nobis est, quia nos prædicamus rem unam de altera.

SEC T. 7.

De duplici differentia buius definitionis, & primo de explicatione prime.

Prior differentia Generis in hac definitione est (prædicari de pluribus differentibus specie.) Notandum autem quod specie differre, est differre per aliquam e sentialem differentiam, speciem constituentem, est aligs omnibus distinguentem, seut homo specie differt à bruto, quia per essentialem differentiam, scil. per rationale, à bruto distinguitur, sie brutum à lapide differt specie, quia per essentialem differentiam, se per sensibile, à lapide discernitur.

Duz condi- tialis differentia hominis est rationale, bruti irrationa-

tiones re- le eft.

res dicantur Specie differre.

quiruntur, ut 3 2 Vt aliquo Genere conveniant : ut homo, & brutum. in animali: albedo & nigio in colore : Si enimin nullo genere conveniant, non præcife dicuntur Specie dife ferre, led potius Genere & Pradicamento : ut homo & albedo.

SECT. 8.

In qua explicantur modi quibus aliqua dicuntur eadem effe, aut differentia.

Notandum, quod (cum idem & differens fint opposita) quot modis

res exdem dicuntur, tot etiam & differens,

1 Genere; ut, omnia que sub codem Genere continentur; ficut homo, equus, afinus, & c. idem funt Genere, quia quamvis inter fe, propriis fuis naturis differunt, tamen in eodem Genere (animali scil.) conveniunt, & sub eo continentur.

Eadem verò funt trifariam.

2 Specie; ut, quæcunque sub eadem una Specie. continentur : ficut omnes fingulares homines fung idem specie, quia licer suis singularibus naturis discrepent inter fe: tamen in specie, sc. in homine conveniunt, & sub eo continentur.

2 Numero; ut, quæ inter numerandum non differunt, fed plane absolureque eadem funt: ut, enfis, & gladius; Tullius,& Cicero: quæ scil. inter se candem rem denotant.

SECT. 9.

In qua discrimen inter differens, & diversum explicatur, & made differendi inter (diver (um effe,) & (effe differens.)

Observandum eft, quod aliud eft (apud Ariftotelem) diversum effe: aliud effe differens: ut, 10. Metaphylicorum: text. 13. manifestum est: diverfa enim ea dicuntur, que in nullo univoco predicato conveniunt (i.) que diversorum sunt prædicamentorum : Differentia autem ea appellantur, quæ quidem, in aliquo genere univoco convenient, inter fa invicem tamen discrepant .v.g. homo, & color, suns diversa proprie: quiz

funt in diversis predicamentis: homo in predicamento substantie, color in predicamento Qualitatis, & in nullo genere conveniunt: sed homo & lapis proprie differentia appellantur: quia cum ejusdem sunt predicamenti, & in aliquo genere conveniunt, sc. corporis aut substantia, interse tamen discernuntur.

1 Genere, ut quæ in nullo genere conveniunt; & hæc ea sunt quæ (diversa) Aristeteles appellat; vel que sub diversis proximis generibus ejusdem prædicamenti ponuntur: ut, homo, & pinus; nam proximum Genus hominis est animal; proximum vero Genus pinus est arbor.

Differre autem res dicuntur. sicat eadem effe tribus modis.

2 Specie, ut quæ sub diversis speciebus ponuntur infims; vel sunt ipsæ diversæ species, ut Socrates, Bucephalus, quorum ille sub specie hominis, hie sub specie equi comprehenditur.

3 Numero, ut quæ inter enumerandum differunt, i. individua, que sub eadem specie continentur, ut Socrates, Plato, Virgilius, & c. hi enim inter enumerandum differre dicuntur; qui diversas faciunt numeri unitates, cum simul uniti, sunt tres.

Notandum quod quæcunque differunt genere, differunt specie, quæcunque differunt specie & ea etiam numero, major enim differentia minorem includit: & è contra; quæcunque numero sunt eadem, sunt eadem etiam specie; quæcunque specie eadem sunt, sunt eadem etiam genere; ut maxima differentia sit in genere; & maxima convenientia in numero.

· 1 Perfe, & primario, & sic ipsæ species diversæ fe-

cie differunt , ut homo, & brutum.

Notandum guod res dicuntur specie differre bifariam;

z Per participationem specierum; & secundario, seu ex consequenti, & sic individua quæ sub ipsis diversis speciebus collocantur, specie discrepant; ut Lælaps & Socrates; alter sub specie hominis est; alter sub specie canu: ideo enim differant specie, quia sub illis ponuntur, quæ per se differant specie.

Notandum quòd cum Genus prædicari dicitur, de pluribus differentibus specie, i de pluribus speciebus; id intelligendum est de prædicatione immediatà, non mediatà (interjectisse speciebus ipsis,) predicatur etiam de differentibus numero solum, ut animal, licer immediatà affirmetur de homine & brutostamen (mediante homine) prædicatur de Socrate, & Ptatone, & aliis hominibus, qui solum different numero.

SECT. 10.

De secunda differentia buim questionis, que est (predicari in quid)

G quibus modis aliquid predicetur in (quid)

Pro secunda differentiæ intelligentia; notandum quod prædicari in (quid) illud dicitur, quod respondet ad quæstionem fastam per quid i. ad quæstionem quærentem, quid sit aliquid? ut quærenti, quid sit homo? apposite respondetur; est animal, corpus, substantia; Quid est pinus? est arbor, &c. quid est asinus? est brutum: quid est albedo? est color.

refeste, & acurate, quomodo id solum in quid prædicatur, quod totam subjecti naturam explicat; & sic solummodo definitio prædicatur in quid, ut homo

quod aliquid Jest animal rationale.

Notandum

prædicatur in quid bifariam.

2 Incomplete, & confuse, quomodo in quid prædicatur quid bifariam.

catur quod materialem solum essentiæ partem explicat, & sic Genus in quid, prædicatur: ut homo est animal.

SECT. II.

De distinctione generis à cateris universalibus, per positas differentias.

Porphyrius post propositam definitionem generis, per partes ipsius des finitionis, ostendit generis differentiam à cateris.

Nam primò per Genus (universale) individuum excluditur; cum uni-

versale de multis prædicatur; individuum de uno solo,

Deinde, per priorem differentiam discernitur à specie, & proprios que non prædicantur de pluribus differentibus specie; sed solum de differentibus numero: ut infra docebimus.

Denique per posteriorem differentiam, sc. per hos quod (prædicatur in quid) à differentia, & accidente distinguiture nam differentia non in quid,

fed in quale quid dicitur ; accidens simpliciter in quale ..

Ex quibus manifestum est, & hanc definitionem propriam esfegeneri: & perfectam esse: cum totam generis naturam explicet: & peream à
cæteris universis, tum individuo, tum universalibus distinguatur.

SECT. 12.

In qua difficultates de generis definitione, objiciuntur, & resolvantur.

Ob. Omnis definitio debet ex iis confiftere, quæ funt priora natura definito, & notiora: docente Aristotele, 6. Topic.cap.4. text. 2. sed species non est prior natura genere, docente Porphyrio in communitatibus generis & Speciei text. 6. ergo species male ponitur in definitione generis.

> Abfotuta, que nullam includunt in fua natura relationem ; ut homo, equis, calor : & de harum defini-

tionibus Aristoteles loquitur.

Sol. Res quæ Cunt duplices,

2 Respective, que ad rem aliam habent relationem: definiuntur dut pater & filius: dominus & tervus: & hæc non per ea quæ funt (natura priora) fed per ca quæ funt (fimul natura) & per sua correlativa definiuntur, ut pater est qui babet flium, filius est qui babet patrem: atque in harum numero est genus, cum includar relationem ad speciem.

Hæc definitio omnibus generibus non convenit, & proinde eft mala: Si enim omni generi tum summo, at summum hic non definitur: quia quod hic definitur, superius Genus habet, scil. aut universale aut prædicabile, quod est definitionis Genus, at supra summum Genus nul-Jum est aliud Genus : ut docuit Porphyrius in capite de Specie text. 32. ergo hæc definitio summo Generi non convenit.

> 1 Rem, & fic nihil superius habet reale, ut nihil eft superius substantià, vel qualitate, summis generibus.

Sol, Summum 2 Intentionem, & sic aliquod superius habet : nem-Genus bif iripe universale: quocirca Substantia, quatenus Substantur, vel quoad Game of Chilicitur, fed Substantia quaterus Genus est, subjicitur universali. i. Intentionali, non Reali Generi.

Ob. Nullum univocum convenire potest substantia, & accidenti: at corpus, animal, planta, (quæ funt fubitantiæ,) funt Genera: fciencia, figura color, que sunt accidentia, sunt Genera, ergo Genus quod hic definitur non est univocum, & per consequens non est universale.

1 Reale, & rale nullum poteft convenire substantiis,& Sol. Univo- accidentibus, cum in nullo reali Genere conveniant.

eum aliud < 2 Intentionale, & tale poteft : arque hoc modo Genus Jillis univoce convenit : cum & idem nomen & candem nominis rationem illis tribuat.

Ob.

Ob. Illud non est univocum del zquivocum, quod est in omnibus prædicamentis; sed genus est in omnibus prædicamentis, cum omnia prædicamenta definiantur, esse ordinationes generum, specierum, o individuorum, ergo genus non est univocum.

Per fe, sicut res ipsæ, quæ in ordine prædicamenti collocantur, sic autem impossibile est aliquod univo-

sol. Aliquid est in prædicamento bifariam, vel rebus applicatæ ad fignificandum eam habitudinem, quam habent ad fua fuperiora, & inferiora; & fic aliquod univocum ut genus,& fpecies, i. iplæ intentiones positunt esse in omnibus prædicamentis.

Prædicationis; & fic res funt univocæ.

Sol. 2. Univocatio est duplex, alia

Significationis; sic voces sunt univocæ. Prioti modo nullum univocu potest esse in diversis prædicamentis: nosteriori modo potest; nam fignificationis univocatio nihil aliud est, quam idem modus significandi.

Ob. Omne universale est ubique, ut docet Aristoteles in primo lib. poster. Analyt. cap. 31. text. 1. sed genus non est ubique (verbi g.)

animal non est in cœlo; ergo genus non est universale.

Sol. Universale non est abique respectu loci, sed respectu suorum subjettorum est ubique: (id est) in omnibus suis subjectis scil. singularibus; non ubique. i. in omnibus locis.

Sol. 2. Vel di- 1 Positive, quod est in omnibus locis: & sic non cendum ali- oportet universale esse ubique.

quod esse (u- 2 Privative, quod non determinatur ad certum lobique) duplici- cum, ut res singulares; sic genus ubique est: (ubique) ter. ibi nihil est nis negatio singularium.

Ob. Genus prædicatur de convenientibus specie : ut animal, de Sa-

erate, Platone, ergo non de differentibus specie.

i Immediate, & fic dicieur de pluribus differentibus

Sol. Genus Mecie, ut animal de homine & bellua.

prædicatur dupliciter, vel dicatur de convenientibus specie nimitum de ipsis specierum individuis, ut de Socrate & Platone.

Ob. Pars de toto non prædicatur: docente Aristotele 4. Top. cap. 50 text. 6. genus autemest pars speciei: docente Porphyrio Capite de Differentia text. 17. cum species ex genere & differentia conficiatur: ergo genus non prædicatur de speciebus.

I Integralis, quæ ad naturæ perfectionem fc. rei integralitatem fpectat s ut in homine caput, cor, brachiSol. Pars eft duplex , alia fcil.

um, pectus, pes, & & hæ de toto dici non posfunt.

1 Phylica, ut materia & forma,ut 2 Esentialis in homine, corpus & anima; & ha quæ rem con-)non prædicantur : & de hisiste locus ftimit : & hac Ariftotelis intelligitur. eft duplex

2 Dialettica, ut genus & differentia. & hæ de toto suo prædicantur.

I Ambitus ejus, & amplitudo, quatenus sub se plures species subjectas comprehendit; & sic totum Sol. 2. Ingenere duo [pe-<

2 Affus constituendi speciem, quatenus non per se na-Cantur . Cc. turam speciei absolvit, sed simul cum differentia concurricad speciem constituendam.

Priori modo, genus Cc. quoad ambitum respectu speciei, totum est, & species continer, & de iis dicitur ; posteriori vetò quoad constitutianem est pars, & a specie continetur genus; ergo (ut prædicatur) non pars folum fed ctiam totum eft.

Ob. Definitio non explicat quid res fit, nam quid res fit, nec demonftratione, nec definitione cognosci potest, ut Aristoteles affirmat 2 1. post. analyt. cap 7 . text. 10. at definitio explicat quid res fit perfectius quam Genus: ergo Genus multo minus explicat.

I Nominis, quam explicationem vocis appellant, ut Sol. Respon-

deo effe dupli- lapis est qui lædit pedem.

2 Rei, que explicat rei effentiam, hanc, affirmant cem definitio-Jexplicare (quid res fir;) illam vero nominis minimes eamque ibi intellectam ab Ariftotele. ram

i Effentia definiti, in quo sensu dicitur de-

Sol. 2. Verè responsum ! finitio quid res fit explicare.

ad verba, sed imperite ad locum, intelligentes 2 Definitione effentiali, (quod in Ariftotele perfrequens eft,) & ita in illo loco accipitur nec scopum nec sensum Aristotelis : observanab Aristotele: hic ergo Aristotelis fenfus eft, dum igitur quod (quid quod iplum (quid eft,)i, ipla rei definitio nec definitione nec demonstratione potest cogno (ci; eft) capitur ab Ariftotele bifariam, scilicet verbi grana, animal rationale effe definitionem hominis, nec definitione noscitur, nec demonstratione.

Ob. Si genus bene definiatur, tum animal est genus, non est autem, quia tum homo & brutum essent ejus species, at non sunt, quia de iis animal non dicitur; nam de quibuscunque prædicatur genus, de iis prædicatur prædicatur aliqua genetis species, at nulla species animalis prædicatur de homine, & bruto: ergo Genus non bene definitur: me jor est Aristo.

telis: 2. Topic. cap. 4. text. 2.

Sol. Verum est de individuis, non de speciebre, sc. de ultimis, non de immediatis subjectis ipsius generis; de quibuscunque igitur individuis dicitur Genus, de iis aliqua species ipsius generis prædicatur: quia individuum immediate non subjicitur Generi, sed speciei; ut si animal prædicetur de Socrate & Bucephalo: necesse est aliquam, vel aliquas species animalis de iis prædicari.

Ob. At Genus de individuis non prædicatur, ergo locus de individuis non est intelligendus antecedens patet: quia Genus de subjectis specie-

bus dicitur folum. 4. Topic. c.6. text. 2.

Sol. Genus 1 Immediate, de folis peciebus: & sic ille locus Aristoprædicatur Stelis est intelligendus.

dupliciter, 2 Mediate de individuis.

Ob. Si Genus in quid prædicetur, tum vel complete, vel incomplete, non complete, quia tum esset definitio: non incomplete, quia nihil completius indicare potest quid res sit, quam id quod maxime indicat: sed Genus maxime indicat quid res sit. 6. Topic. cap. 1. text. 1.

s Simpliciter & absolute sic definitio (quid res sit)
maxime indicat, cum totam rei essentiam comprehendits

Sol. Aliquid indicat maxime quid res fit dupliciter, vel

2 Comparate, respectus c. cæterorum universaliums & sic quidem Genus maxime indicat (quid res sit) scaliquid species (nam quid individuum sit, ipsa species magis indicat) hunc ergo ad sensum, nullum est universale quod æquè explicat naturam speciei, atque Genus.

Ob. Hæc definitio differentiæ convenit, nam omnes particulas convenire præter ultimam ex definitione apparet: & quod prædicatur in quid Ariftoteles affirmat 7. Topic. c. 3. text, 2. Genus & differentia in eo quod elt quid, prædicantur.

Sol. Differentia 1 Per fe, ut leparatur à genere, & fic non prædicatur

confideratur bi- in quid, fed quale quid.

fariam , nempe 2 Br annexa, & conjuncte est Generi in definitione, vel

Non enim diest differentiam prædicars in quid, sed gemus & differentiam, seil.conjundim, ut definitionem constituunt) non separation

accepta.

)-

CG

n,

iis

iis

tur

Sol. 2. Vel dicendum, quid eft, dupliciter capi, aut pro

I Effentia rei. 2 Definitione, & hoc posteriori modo acciut modo dictum , ipfum pi ab Ariftotele ibi: fic vero prædicari in co quod, quid eft, nihil aliud eft, quam prædicari in definitione, & tanquam definitionis pars.

> 1 Materiali, & fic Genus in quid prædicatur.

(Quid eft) Sol. 3. fumptum pro effentia, eripliciter accipitur, aut pro esfentia

2 Formali, & fic differentia in quid prædicatur.

3 Completa, quæ ex utrisque simul conjunctis & unitis conflatur : fic definitio prædicatur in quid.

Quocirca cum differentia negetur prædicari in quid, id non est inzelligendum quoad remipfam : (prædicatur enim quoad effentiam, ficut Genus) sed de modo prædicandi, quia non eodem modo prædicatur ficut Genus: sc. ad modum materia, sed ad modum forma.

Ob. Partes definitionis funt formæ : docente Ariftot. 2. phylic. text. 28. Genus autem pars est definitionis, ut omnibus notum est:ergo est forma, & per consequens non prædicatúr ad modum materiæ, sed

ad modum formæ.

I Confusio, quatenus in se confusum quiddam est & indeterminatum, & per differentias ipfum dividentes, ad diversas species restringuitur: & sic habet modum materia, quia ut ea per formas determinatur: ita hoc per differentias.

Sol. Duo respiciuntur in Ge- 5 ncre

2 Pradicatio, quatenus secundum essentiam pradicatur, & naturam rei explicat, & fic est forma: quocirca quatenus confuse prædicatur, rationem habet materiæ: quatenus effentialiter prædicatur, rationem habet forme : ideoque cum differentia diffincte folum prædicetur, folius formæ rationem habet.

Ob. Definitio omni generi non convenit, & proinde malaeft, nam ipfum (Universale) est genus respectu horum quinque Universalium sed camen hic non definitur, nam tum definitum effet genus definitionis,

& idem feipfum definiret : quod abfurdum eft: ergo.

Sol. Universale duvel fub notione

1 Univer falis, & fic definit. 2 Generis, & fic definitur : definit ergo per fet pliciter consideratur, definitur per accidens: quatenus ipsam capit intentionem generis: nec inconveniens est ita aliquod à seiplo definiri,

Ob.

Ob. Vocum est (dici) non rerum: ergo genus quod definitur (per dici)

de pluribus, (speciebus,) non res est sed vox.

Sol, Rerum eft, (dici) de aliquo tanquam id quod dicitur: vocum eft (dici) tanquam nota ejus quod dicitur: igitur non tam est vocum dici quam res ipfas dicere, quatenus res dicuntur per voces : Resigitur (dicitur) tanquam objectum dicendi; vox autem (dicitur,) tanquam instrumentum dicendi.

Ob. Si res definiatur, tum animal : at animal non definitur, quia definitio soli definito convenit: at hæc definitio soli animali non convenit : quia tum nullum effet Genus præter animal: ergo res hic non de-

finitur.

b.

I Proximam, & primarium, & sic intentio definitum eft.

est duplex, vel

2 Remotum, & fecundarium, & fic res que eft ge Sol. Definitum nus, definitum eft : cum itaque dicatur definitionem foli definitio convenire: id ita intelligendum est quod definitio convenit essentialiter definito proximo.

Quocirca Genus solum immediate definitur : scil. intentio generis: res verò mediate, quatenus subeunt generis intentionem: ideoque solum generis intentioni effentialiter convenit, rebus antem ipfis que genera funt, accidentaliter: quocirca, cum hæc definitio animali comperat, non ut proximo suo definito, sed remoto, non oportet ipsam animali solum convenire.

SECT. 13.

In qua brevis applicatio superioris expositionis ad definitionem.

Sie igitur hanc definitionem intelligite, Genus, (scil. dialecticum) eft quod (scilicet Universale quod) prædicatur (aptitudine) nam actus prædicandi generi non semper convenit, cum sit à nobis: (de pluribus) scil. de multis (specie differentibus,).i. speciebus immediate: (mediantibus enim iplis prædicatur de multis differentibus solum numero,) & specie convenientibus (in quid,) sc. incomplete : in quâ à definitione distinguirur : ut, animal dicitur de homine, & bruto: Arbor de Piau, Piro, Quercu: &c. Metallum, de argentum, auro, ferro, &c.

SECT. 14.

De divisione Generis in summum & subalternum.

Post definitionem, de divisione generis dicendum est dividitur autem genus in genus Summum, seu generalissimum, quod à Porphyrio definitur (esse illud Genus supra quad aliud Genus non ponitur,) vel, quod Genus est solum non etiam species: ut, Substantia, Quantitas, Qualitas: & cætera septem.

Subalternum, quod & Genus est & species: ut, Animal, Planta, Color, Scientia; quæ respectu eorum quæ supra se sunt in Prædicamento, rationem subeunt speciei: respectu eorum quæ insta, rationem

generis subeunt.

SECT. 15.

De nominibus Generis summi & subalterni.

Ut hæc divisio meliùs intelligatur notandum est, quod si Genus sumatur visio Generis, est divisio analogi in sua analogata; qui agenus summum est natura prius subalterno, si pro re sumatur, cum sit e jus principium.

2 Formaliter, pro ipsa intentione Generis, tum est divisio Generis in suas species; quia licet res quæ est Genus generalissimum, prior sit natura ea re quæ est Genus subalternum, intentiones simul sunt, ut species intentionis genetis in communi.

1 Positive, pro eo quod est omnibus aliis ge-

2 Negative, pro eo quo nullum genus generalius est, & in hoc sensu Genus hic quod in aliquo prædicamento summum, est generalissimum nuncupatur: ut, Quantitas (verbi gratia) dicitur genus generalissimum, non quod sit cæteris omnibus generalius, (nam Substantia, Qualitas,&c., suna æquè generalia:) sed quod nullum genus eo generalius est. Eadem ratione de nomine summi distinguendum est.

Secundò,

Notandum quod Genus (generaliffimum) dicitur bifariam, vel Secundo notandum quod (Ge mam elle pofitive) duobus modis intelligitur, vel

Notandum

quod Genera

fumma appel-

dicis ,

1

ò,

lantur à diale-

1 Abfolute, quod Cocateris univerfis fimpliciter generaliut, & Superina est i quo modo nullum Genus generali simum verè appellari potest.

2 Contracte, & respectu fui ordinu. nus fum num, vel generalified qued fcil. superius vel generalius est omnibus is. que in fuzferie & pradicamentocollocatur, & in hocfenfuomne genus positive etiam taleeft, arque ut Genus generalisimum admitti poteft.

I Summa, quoad ordinem collationis, quia in supremo prædicamenti loco collocantur.

z Prima, quoad ordinem confirutionis, quia corum funt caufa, & catera omniaconftituunt, qua in eadem ferie fub iphs collocantur

3 Generalifima, quoad latitudinem pradicationis, quia nomen fuum & naturam diffundunt, ad ea univerfa, que funt in eodem prædicamento.

Notandum autem quod Genus Subalternum, non ita nominatur. quia fub altero ponitur, sed quod alternatim, nunc faciem generis, nunc speciei induit, i. aliquando Genus est, aliquando Species:ut animal respectu corporis quod supra se cft, eft Species : respectu uero hominis & bruti, quæ funt infra fe, elt Genus. Nam fi fecundum priorem interpretationem diceretur ; tum infima species effet subalterna, quis sub altero ponitur : qua de re latins in capite despecie dicemus.

SECT.

De explicatione ipfarum definitionum Generit fummi, & Subalterni.

Notandum quod aliudest, supra se non habere aliud Genus, & ente fe non habere aliud Genus, nam prius ordinempredicandi denotat : nimirum non habere aliud Genus quod de iplo directe prædicatur. & fic in definitione generis generalissimi accipitur, sci quod Genus generalissimum id fit de quo altud Genus non predicatur, sicut superius, de inferiori. At polterius, ordinem coufe delignat, nimirum non aliud babere Genus, natura fe prius quodo; in lua caufa est: hoc autem, omnibus fummis Generibus non convenit, fed folummodo fubitamiz, cum Substantia & fis prior cateris omnibus, & corum quila: Qu'acira inter summa Genera unum potest effe natura posterius alteto, sed nort

inferius altero.

Ad intelligendam

autem definitione

ni, observate ejus

inprædicamento,

quoad

I Ut firprius queadordinem nature, & hanc ob causam, non dicimus summa Genera accidentium effe fuperiora infimis substantiæ speciebus, quia Duz enim condi- | sunt natura iis posteriora.

ciones requiruntur: 2 Ut fit commune, & ad plura fe diffundat, & ut aliquod fit supe- hanc ob causam propriam alicujus rei differentirius altero, nempe | am, (ur rationale respectu hominis) non dicimus ipla superiorem, quia licet ea natura prior fit, cum sit ejus causa, tamen quia non est communior, su-L perior dici non potest.

> I Locum seu posituram, nam nec in cacumine ficut generalissimum) nec in imo (ficut specialisfimum) collocatur, fed in media, unde & Genus

Generis Subalterinterjectum nominatum est.

2 Relationem quam duplicem habeat, alteram ad ea quæ funt fupra fe,& fic eft fectes;alteram, ad ea que funt infra fe,& fic eft Genus.

SEC T. 17.

In qua explicantur dubitationes in divisione prædicta Generis.

Ob. Genus generalissimum non potest esse species, (ut ex definitione ejus manifestum est,) ergo hæc divisio non est Generis in suas species : deinde species ejusdem Generis simul sunt natura : ut affirmat Arifoteles, cap. de modis simul, text. 3. fed generalissimum est prius subalterno: ut, substantiacorpore; cum sit ejus caufa, ergo non sunt species Generis in communi.

1 Rem, eo nomine defignatam, & fic quidem Genus generalissimum species este nequit: ut, Substantia, Sol. Genus ge-Quantitas, &c. & hoc modo est natura prius Genere neraliffimum Subalterno, scil. ed re que est genus subalternum. bifariam spe-Catur, vel

2 Intentionem, feu vocem; & fic potest effe species; sieque fimul est cum Genere subalterno; nec intentio generaliffimiprior est intentione subalterni.

Fob. Quod dienur per luperabundantiam uni foli convenit, ut inquit Ariftot. L. Topic. cap. 3. fed Genus generaliffimum per Superabundantiam dicitur, ergo unum folum eft Genus fummum non decemi

Sol.

d

I Positive, quod exteris omnibus superabundat, & illud uni foli convenit, quale est quodvis Sol. (Per Superabunit dantiam) aliquid fummum genus in fuzferie. dicitur bifariam, 2 Privative, cui nullum aliud supera bundat, & ralia plura effe possunt; in quo sensu (superabunnempe vel

dare)dicuntur lumma Genera.

Ob. Motus Genus est; respectu carum sex specierum, quas Aristo-

teles affignat in Poltprædicamentis, capide motultext. 1. Anima respe-Ru vegetantis, sentientis, & tationalis, est etiam Genus; sed non sum. mumiquia nullum ex decem summis, nec subatternum; cum sub nullo

fummo contineatur ; ergo male dividitur Genus:

gol. Accurate notandum, quod Genus aliter capitur cum definiatur, aliter cum dividatur; definitur enim ut prædicatur, dividicur ut predicamentale est, nomina enim summi & subalterni, ex loco quem in prædicamento fortitur Genus, Genericonveniunt: quocirca non dividit Porphyrius hoc in loco omnegenus, fed folum Genus quod in prædicamento ponitur; illud autem omne, aut fammum eft, aut fubalternum : quocirca illa Genera; que in nullo predicamento per le collocantur, ut anima motus, sed ob imperfectionem, à Prædicamentis reficiuntur; non necesse eft, aut fumma aut subalterna effe Genera

Ob. Quod potest habere naturam determinatam per specificam differentiam, potelt effe species; sed generis generalissimi natura determimatur per differentias; nam aliter non possit species suas constituere

& definire : Ergo

t

L

1,

0

12

ol.

t Extrinfece per contractionem, & fic Genus à differentia determinatur; ju tenus ejus fula natura (adjecta differentia) ad certam speciem contrahitur. Sol. Aliquidà z Intrinfece & per complexionem; & fic species, à differentia dedifferentia sua determinatur, quatenus ipla fusam naterminatur bituram Generis contrahens, speciei naturam constitue fariami (c. vel it; si igiturgenus hoc modo determinari potest à diffetentiasporeit effelpecies.

- i Esfentiam, & hæc determinari potest à differen-

Sol. 2. Vel di- tia ad speciem.

2 Modum effendi, & hic determinari non potest : cendum, in nam moduseffendi fummi Generis eft (effe in fuo Summo Genere Genere communi simum,) qui ad nullam speciem duo spectari contrahi potelt.

1 Speciem conftituit, contrahifur & de-Sol. 3. Vel brevius respon- | terminatur (quia non constituit nisi quai detur, quod licet lummum tenus differentia conjunctum eft,) . a Tamen Genus quatents

2 Tamen ut de feciebus precicatur, non des terminatur, sed commune maner.

Ob. Summa Genera essentiam habent, quia aliter nullam tribuerent essentiam inferioribus, quia tribuere non possunt quod non habent, at essentia est ex Genere & Differentia, sicut definitio, cum idem sunt.

ergo summa Genera altiora habent.

Sol. Summa Genera non babent essentiam. Sed funt ipsa essentia, & sictribuunt essentiam inferioribus, quaterus seipsa tribuunt, quæ sunt inferiorum essentiæ: tribuunt ergo id non quodhabent, sed quod sunt, omnis autem essentia non est ex Genere & differentia, sed solum in speciebus earumque subjectis.

Ob. Id quod est aliquibus commune, & de iis in quid prædicatur, est Genus: at ens est hujulmodi respectu cujusvis summi Generis, quia aptè responderad quæstionem sactam per quid, de Substantia, Qualitate, & c. Ergo summo Genera habent superse aliud Genus.

Sol. Non aprè respondetur per ens, ad quæstionem factam per quid fit, sed per an sit? & sic de re prædicatur, non secundum effentiam, sed secundum existentiam, sed de ente vide suprà Tract. 1 Sect. 14.

Ob. Oppolita in unam rem non cadunt; at Genus & species sunt opposita cum sint relativa sur Porphyrius cap. de Specie: text.20. Ergo in idem sinul cadere non possunt, ideoque Genus subalternum esse non

poteft Genus & Species.

Sol. Genus & Species non sunt absolute opposita, sed relativa; ideoque non sunt oppositanisi e justem respectu, Genus autem subalternum diverso respectu & Genus est & Species: Genus enim dicitur respectu inferiorum de quibus prædicatur, species verò respectu superiorum quibus subjicitur: itaque secundum estudum modum opposita in idem cadere nonpossiunt, sed secundum diversum modum & respectum possunt.

SECT. 18.

Sequentur quaftiones tres de Genere, & primo an Genus pradicatur de suis speciebus tanguam aquale aut superius?

> 1 Conjuntitm, & siè quidem Genus de ils omnibus tanquam equale prædicatur; quia seipsum latius difsundere non potest quam omnes suas species.

Species Generis capiumur, vel

2 Separatim, & sic de iis Genus prædicatut tanquam superius, quia communius est quavis specie per le accepta ut, animal æquale est homini & bruto homine autem per se accepto, & bruto per se communius est.

Notandum

Motandum autem, quod licet Genus sit equale suis speciebus simul acceptis, si sextensionem naturæ speciemus,) quia ad plura non extenditur, quam ad suas species; tamen quoad ordinem naturæ, equale non est, quia prius est utrisque, & superiorem locum in Prædicamento obtinet, dicitur ergo de utrisque tanquam equale quoad extensionem naturæ, tanquam inequale quoad ordinem naturæ; quia licet non sit utrisque communius, est tomen prius utrisque.

S E C T. 19. In qua questio est: An tota natura Generis in unica Specie conservetur.

Genus reale consideratur dupliciter, vel s Respettive & intentionaliter, quaterus substate intentioni Generis, & quoad hanc intentionalem naturam sine dubiq conservari non potest in unica specie, quia (ut ex definitione Generis manifestum est) requirit plures species de quibus possis prædicari.

Absolute, quatenus resealis est ut, animal, & sic tota natura i jus in unica specie conservetur, nam tota natura animalis est corpus animatum sensibile, quod tam omni homini convenit qu'am omni bruto.

Distinguendum inter naturam & essentiam Generis, & ejusposestarem, nam essentia tota in quavis per le specie continctur, sed potestas plures species necessariò respicit, nam essentia constitutionem potestas dissusionem natura denotat: omnis igitur essentia pars, qua in Genere est, est in una specie, sed non cousque dissusa.

Quocirca si remipfem spectes, tota natura Generis est in una spe-

cie, fi poteffatem neceffario plures species exigit.

Ob. Si tota natura Generis sit in unica specie, tum nihil natura est in altera specie; ut, si tota natura animalis sit in homine, tum nihil est in bruto; quia id totum est extra quod nihil est, est autem natura Generis in utraque specie; ergo non est in utra.

Sol Tota na-C I Effentiem ipfam.

tura est in 2 Scd non quoad extensionem; nam omnes partes naunica specie tura; qua sunt in Genere, sunt etiam in specie, sed non quoad codem modo extensa in specie, atque in Genere.

Cum autem definiatur ab Aristotele, l'otum id effe, extra quod mibil eff, intelligitur totum quoad extensionem, non quoad effentiam.

Ob. Potestas Generis naturam Generis sequitur ; ergo, si natura in unica specie conservetur ; ergo eriam & potestas,

C3

Sol.

Sol. Generis potestas est duplex, altera

quoad

1 Naturalis, que realem Generis naturam confequitur; ut, potentia fentiendi animalis naturam; & hæc potestas se diffundit cum natura.

2 Intentionalis, que universalitatem Generis consequitur, ut potentia pradicandi de pluribus speciebus ; & hæc naturæ generis folum confufe appropriatur, contractum verò non sequitur.

SECT. 2.

In qua quaftio explicatur : An Genus fit materia speciei, an potius forma?

Confusionem, quatenus nullam in le differentiam Genus confi Specificam includit, sed in determinatum manet ; & deratur duplific fe habet ut materia. citer, nempe 2 Constitutionem, quaterus effentiam [pecici con-

flituit, explicat, & determinat; & fic eft forma. Quocirca, cum Porphyrius interdum dicit Genus effe tanquam materiam; id intelligit elle confulum quiddam; aliis enim rationibus for-

me potius similitudinem gerit, quam materie.

I Constituere, fc. in certa specie reponere; ut anima

rationalis hominem in specie hominis reponit.

Notandum 2 Distinguere & difcernere id quod conftituit à caguod duplex teris universis; ut, anima rationalis hominem ab unieft actus versis discernit : ratione prioris, Genus dicitur forma, formæ, ratione utriufque verò differentia dicitur forma.

Unde Differentia magis forma est qu'am Genus, nam Genus folum conflituit idg; imperfette; differentia autem quamvis imperfette confituit tamen perfette distinguit; at verò definitio rei & perfette di-Ringuit, & perfette constituit, unde & hæc maxime forma appellatur;

eum differentia ; deinde Genus.

Informantem ; quæ appellatur forma partis, & dans effentiam, ut ea quæ cum materia totum compolitum Denig; no confummat : ut, anima rationalis respectu hominis. tandum for-2 Formatam quæ appellatur forma totius, & declarans mam effe dueffentiam, in quo fenlu Genus, differentiam & definitiplicem, alteonem formas appellamus, quia effentias reru explicar, ram nempe forma totius appellatur Genus, & differentia, non quia totam rei naturam continet, sed quia de toto prædicatur.

Hactenus de Genere.

TRACT

TRACTATVS

De Specie.

SECT. I. In qua est corum Analysis, que in cap, de Specie, à Porphyrio di Eta sunt. Caput de Specie in tres dividitur partes, in quibus tradit I Civilem,& fic pulchritudinem defignat. 2Dialecti- 1 Species, est que ponitur sub Genere. LI Accepti-2 Species, est de que Genus in (quid) cam, cujus ones duas, tres ponit & prædicatur. alteram 3 Species, est que predicatar de pluridefinitio-(bus differentibus numero in (quid.) 1 Generalif- I Priorem, generalissimum fimum cujus est, quo non est aliudgenus su-duas desig-nat desiniti- 2 Posteriorem, quod solumge-I Explicat quæ nuseft nunqua autem species. in predi-2 Specia-CI Species specialissima est, que 2.Compacamento ponun- tissimum, species sola est, non etiam genus. tur, sunt cujustres 2 Que in inferiores Species non rationes. &hæcin duas par-2 ponit de- dividitur. autem tes diffefinitio- 03 Que predicatur de pluribus triplicia, catur, numero differentibus. 3 Intermedium, cujus unum descriptionem ponit. Quodnimirum & Genus & Species eft : hæc autem omnia exemplis illustrat. 2 Oftendit numera generu generalissimorum quæ sune decem, & ordine declarat corum que in pre dicamento collocantur, quantú ad predicand tractatione, superiora enim omnia de inferioribus predicatur, non è converso. ? Traffa-(I Implicite, per divisionem, tionem de C 1 Definitionem, individuum cft, quodexiis 2 Ex. individuo, proprietatibus con fiftit quaritomniti colle preffe tio eade in aliquo alio nunqua effe poteft, quod exper ejulplicat du-2 Ordinem ad spesië: quia sub specie contidem

nentur individua, sicut species sub genere,

SECT.2-

pliciter.

SECT. 1.

De methodo & ordine trastationis speciei, & quare species praponitur differentia.

Ob. Porphyrius in enumeratione universafium in proæmio, differentiam præponitspeciei etiam in communitatibus & differentiis differentiz & generis cap. 7 Comparationem differentiz priùs exequitur quam Speciei : ergo Porphyrius in ordine inconstans est,

I Natura, quomodo id prius eft quod in reipfa &

quoad naturam prius eft.

2 Difciplina, quomodo id prius eft, quod nofira cognitione prius ett, in iis locis ordine nature servat: Sol. Duplex eft in hoc, doffring : proindealio, & alio ordinis modo præmitti potest & postponi : differentia igitur prior eft natura, quia eft pars & caufa speciei : at species quoad nos in discendo prior elt, quia tota & composità Left: quod nobis est notius fuis partibus. 1. Phyfitext. 1.

I Muruam relationem inter genus & Speciem, fcil. quia sunt correlata : que autem talia sunt, cognosci non possunt nisi à se invicem uno enim cognito, alterum cognoscitur, ideo ad generis notitiam evidentiorem, oportet immediare post genus speciem tractari.

2 Perfectiorem pradicandi modum, quem species haber, quam differentia, quia Species prædicatur in (quid) Differentia in (quale quid.)

3 Ordinem in cognitione nostra, quia nobis notius est totum suis partibus, effectus sua causa, tale autem eft Species respectu differentiz.

Species præponitur differentiæ tres ob caufas ; fail, vel propter

ordo, vel

SECT. 2.

De diffinctione ambigui pominis Speciei.

Ut autem intelligatur, in quo fensu nomen speciei hic est usurpan-

dum, Porphyrius inprimis ambiguum nomen distinguit.

yulgari, feu civili, quo pacto fumitur pro pul-Significationo | chritudine & decoro lineamento corporistin quo fenminis est du- fu dictum est illud: prima Species digna est imperio, . L'inprimis specialus hama pulchra & decaro corpore piex, vel

dignus est ut imperet.

2 Artificiosa & Logica, quo patto accipitur pro univer fatt good genere subjicitur, & in hoc lenfu fpeciei nomen intelligitur.

SECT. 4.

De tribus speciei definitionibus, & primo de prima, ejusque explicatione.

Prima definicio Speciei haceft: Species eft qua fub afignato genere ponitur, ad quam definitionem intelligendam, legite ea qua supra diximusin explicatione prioris definitionis Generis, Tractatu de Genere, Sect. 5. (Species est que lubest Generi) i. Species est universale quod directe subest, ad excludendum differentias divisivas generis, que Generi subfunt, quarenus infra ejus ambieum continentur, sed non dirette & ad lineam rettam, fed ad latus & indirecté : & quod immediate fubeft, ad excludendum individua, quæ fubsunt dirette Generi, sed mediante Specie, quantis & individua aliter excludi poffunt per ipfum genus definitionis, (fpecies eft quod fubeft;) fc. fpecies eft Univerfale; quod subest dirette generi, individuum aurem Universale non eft.

quod aliquod bifariam,

1 Positione formali, quod ita quidem sub Genere continetur, ut genus ad iplum per formas cotraharur. 2 Positione materiali, quod quidem ita generi sub-Notandum Jicitur, ut genus ad ipsum contrahatur per materiam: priori modo species subjicitur generi, quia ad ipsam eft sub Genere generis naturam determinatur per effentiam, formalemque differennam / posteriori modo individuum, quia genus ad ipfum determinatur per materiam, hæc enim fingulare principium est individuationis, l ficut Speciei differentia, principium confitutionis.

SECT.

In qua dubitationes, carumque folutiones de bac definitione continentur.

Ob. Porphyrius suprà definit genus per speciem : hic autem definit Speciem per Genus; admittitur ergo circulus in definitione; & genus effet notius specie & ignotius ; nam omnis definitio ex iis constare debet que fune notiora definito. 6. Topic cap. 1, text. 6. Cum ergo ge--nus

Sol. Res

funt, aliz

duplices

fcil.

nus definit Speciem est ea notius; cum Species genus, est ea ignotius; ergo.

z Absoluta, que respectum non implicant ad alterum; & tales semper definiri oportet per notiora.

2 Respettiva; quæ relationem implicant, ut pater ad filium; genus ad Speciem; & é converso; & eas non oportet definire per notiora, sed per ea quæ æquè nota sunt, scil. per correlativa sua, quæ ideò adhibentur mutuò in definitione, non quia unum est causa cognitionis alterius; sed necessarius somes, non scil. ut unum per alterum cognoscatur, sed cum altero, quia unum sine altero cognosci non potest; quare vitiosus est circulus in definitionibus rerum absolutarum; sed non relativarum: nam & ea Aristoteles eodem libro. Cap. 4 text. 13. ab ista definiendi ratione excipit.

Ob. Hoc animal est individuum; ponitur autem directe. & immediate sub animali, non mediante homine, aut bruto; ergo definitio speciei convenit individuo.

Sol. Ex parte nominis continetur sub animali immediate, at ex parte rei non : sed mediante aliqua Specie animalis quia nullum est singu-

SECT. 6.

lare animal, quod sub certa specie non comprehenditur,

De fecunda fignificatione Speciei, ejufque explicatione.

Secunda definitio speciei hæc est: Species est de que genus in eo quod (quid) est predicarur, quam definitionem irà breviter intelligite: species est (universale) de quo genus prædicatur, scil. (aptitudine) in eo quod quid est: explicando scil. quid sit, sidque non perfeste & absolute, sed ex parte & imperseste.

Notandum quod licet in utraque definitione Species per genus definiatur, id tamen est diverso modo; nam prior definitio generis posituram, posterior ejus prædicandi modum respectu speciei, respiciebat; prior docebat speciem contineri intra generis potentiam, posterior docet genus contineri intra speciei essentiam, priori colligimus speciem à genere comprehendis posteriori verò speciem ab eo constitui.

Ob. Ejusdem rei plures esse definitiones non possunt, docente Ariflotele. 6 Topic, cap. 5. quia una est unius rei essentia, definitio autem
rei essentiam explicat, ergo male traduntur tres definitiones speciei à
Porphyrio.

I Effentialis, que rei naturam per fuas partes declarat, & unica est unius rei.

Sol. Definitio eft duplex,

2 Accidentalis, que non naturam rei declarat, sed affectiones & proprietates, & hac potest esse multiplex, prout variæ sunt affectiones ejus rei que definitur.

Et sic quidem pro diversis rationibus species habet tres definitiones, I Affectionem adgenus, quatenus fub co contine-

tur, ut inferius sub superiore.

Nam prima re-) 2 Affectionem ad genus, quantum ad modum prze Spicit ejus

Sdicandi,

2 Relationem ad sua individua : quocirca diversis L'rationibus diversas definitiones capit.

Ob. Species est communior seu Universalior genere, ergo non conrinetur lub Genere : nec genus de ea prædicatur : antecedens manifeflum eft, quia de pluribus prædicatur quam genus : prædicatur enim de omnibus speciebus, at plures sunt species quam genera: ergò est communior.

I Materialiter, prorebus substratis his intentioni-Sol. Genus & bus, ut (verbi gratia) pro animali, & homine.

2 Formaliter, pro iplis intentionibus : priori mode genus communius est, quia omne genus pluribus speciebus convenit : Posteriori, partim species, partim genus.

1 Objective & mediate, quia rem communiorem

fignificat.

Sol. 2. Dicitur enim aliqua vox communior dupliciter, vel

tur bifariam,

2 Formaliter & immediate, quia plures res fignificat; priori modo vox generis communior est, quia fufior est generis scalis natura, quam speciei : posteriori modo vox speciei, quia pluribus rebus immediate applicatur, quam vox generis.

Ob. Ista speciei definitiones, non solum speciebus conveniunt, sed etiam generibus, nam animal, planta, &c. quæ genera sunt, generi subjiciuntur, scil.corpori, & substantiz, ergo definitio soli speciei non

convenit.

Sol Conveniunt rebus quæ funt genera fubalterna, non tamen quatenus sunt genera, sed quatenus sunt species: ea enim ratione, qua ad superiora referuntur, & sub iis continentur, species sunt; ea autem, qua ad inferiora, & ea continent, genera funt; hæc autem definitio iis conyenit, non ut genera, sed ut species.

SECT

SECT. 7.

An Species, ut in prioribus definitionibus describitur, sit Universale?

Ob. Species, ut species est, est Universale; at species ut subjicitur generi non est universale, quia universale prædicatur; at species non prædicatur, respectu generis, sed subjicitur, ergo, respectu habito ad genus non est universale.

I Effentiam, & fic denotat naturam indetermina-

tam & communem,

Sol. Univerfale confiderasur, aut quoad

2 Modum & fic denotat ordinem ejus conjunction nis ad plura: priori modo, species etiam respectu generis est universale, sc. natura indefinita & communis, quia nullum singulare generi proxime possit subjici; at posserviri modo (co respectu) non est universale, quia ad inferiora non refertur: est ergo quoad rem, non quoad modum universalis.

Communitat nature, & sic species quatenus imme-

diate generi subjicitur, est universale,

Sol. 2. In univerfali duo fpoctantur, videlinet 2 Communicatio nature, & sic non est nisi inferiorum respectu, est ergo universale quoad assum primum, non quoad assum secundum, nam apritudo predicandi in natura communicate, assus prædicandi in actuali communicatione consistit; in apritudine verò prædicandi inagis quàm assu natura universalis est constituta.

sol. 3. Vel respondendum, quòd universale distinguitur contra fungalare, idque sub notione universalis: vel contra subjicibile, idque sub notione pradicabilis: priori modo species respectu generis est universale, quia singulare non est; posteriori modo non est universale, quia est subjicibile.

SECT. 8.

In que distinctio speciei traditur, queque in quaque desinitione de scribitur.

Notandum, ut intelligatis qualis sit species definita, in quavis earum definitione, quod

f 1 Pradicabilis folum, que le. de pluribus individuis

in quidprædicatur fed nulli geneti fubjicitur, ut punchum, unitas, &c.que ptadicatur in quid de hoc & illo puncto, de hac & illa unitate, fed fub nullo genere continetur.

2 Subjicibilis folkm, que quidem alicui generi fuhjicitur, fed de individuis non pradicatur ut species. led genus, cujus conditionis funt omnia & fola genera subalterna, que ea solummodo ratione species nominanturquatenus lub luperioribus continenturs relata verò ad inferiora speciei nomen amittunt, &

vocantur genera, ut animal,&c.

? Predicabilis & fubjicibilisque utroq; modo species eft,cum respectu generis,quia illi subjicitur,tum respectu individuorum, quia de illis in quid immediate prædicatura hujus autem conditionis funt omnes & fol & species infima, de quibus modo dicemus : ut homo, equus, &e. que five ad genera fua referas, five ad individua, utroque modo species sunt, nullo modo genera.

Notandum autem quod duz priores definitiones conveniunt speciei subjicibili, tertia verò speciei predicabilicat verò omnes Speciei subpicibili, & pradicabili, quamvis non sub eadem tatione, & habitudines nam duz priores ipfi conveniunt, quatenus fibicibilis, terria verò qua-

tenus prædicabilis eft.

Eft triplex, Ic.

Species, aut

Ex quibus colligere poteftis, hanc folum speciem perfectam dici oportere, quia abfolute omni modo species est, catera verò funt imperfetta, quia ex parte solummodo, & aliquo respectuspecies vocantur, nam alteri, sc. speciei prædicabili folum, deficit speciei relatio, quæ eft ad superiora, altert verò, sc. species sujicibili rantum, licet un zque de finitiones adfunts deficit fibi tamen in altera relatione specieis ratio, quia respectu inferiorum nomen generis induit, non speciei: at ea qua subjicibiliseft, & prædicabilis, tum utramque speciei relationem haber, in quo speciem predicabilem solum superar, tum utraque relationen omen & rationem speciei retinet, in quo superat speciem subjici bilem solum.

SECT. 9.

De tertia speciei definitione, ejusque explicatione.

Tertia speciei definitio hec est species of qued pre Meatur de pluribus numero differentibut in quid.

In quadefinitione (ficut in definitione generis) primo notandum quòd

1 Materiale, & ultimum in quod fc. definitio qua-Definitum du-drat, & sic species realis hic definitur; ut, homo; plex est, alte-equis, albedo, &c. rum

2 Formale & medium; per quod scil. definitio in

rem quadrat; & fic vox ipla definitur.

Completum igitur definitum eft, res quatenus subjicitur intentioni,

ut homo, non quatenus homo, fed quatenus Species:

1 Genus, quod implicite in definitione ponitur; intellectum scil.in relativo quod, cujus antecedens est universale (species est quod) i. species est univerfale, quod:

Definitionis autem duz funt partes,

Prior respicit subjetta, de quibus prædicatur. 2 Differentia Posterior modum, secundum quemi in hac definitione posita dude iis prædicatur; illa in his verbis (prædicatur de pluribus diffe: rentibus numero) hae in iftis, (iti

SECT. 10.

plex eft,

De duabus differentiis in hac definitione positis, & primò de prima.

quid.

Ut intelligatisprioris differentiz fensum ! observate quod pradicari hic non actum denotat, sed apritudinem, i. quod aptum est prædicari.

Notandum autem est (hocinloco) discrimen inter potentiam & aptitudinem : aliud enim est, esse aptum prædicari de pluribus : aliud de iis poffe prædicari : nam aptitudo rei formam abfolute lequitut, at

potentia formamirei quatenus in natura eft.

Quocirca omnis species est (apra prædicari,) vel materiali, vel faltem formali apritudine: (de multis,) politive fumitur non comparate i.de multis numero differentibus ! vide igitur fuprà, tractatum generis, Sectione 8 numero differre dicuntar que inter numerandum differunt : i. quæ differunt dum numerantur : & diversas numeri unitates faciunt, ut individua quæ lob eadem frecie comprehenduntur, ut Socrates, Ovidius, Caro, & hujulmodi : fiquidem prædicari de pluris bus individuis.

Notandum quod f 1 Dirette & primario, & fic individua folum nu differant aliqua | mero differunt.

numero

nempe aut

filmero bifariam, & a Confequenter & fecundatio, & fic species etiam & genera numero differunt aut specie; quam neceffario lequitur numerica differentia.

1 Proprie & pracife, que fc. numero folum diffecunt ut individua sub eadem specie collocata ut Plate & Socrates, que in specie hominis conveniunt inter le tamen differunt numero.

In us autem guæ primariò & per fe nume to differunt, aliadicunturnumero differre.

2 Generaliter, & cum additamento, que non folden numero led etiam fpecie differunt, que le, individua funt diverlaum fpecierum, ut, Cato & Bucephalus, quorum hic lub equi, ille fub hominis specie continetur, priori autem modo (numero differentia) hic intelliguntur.

Unde manifeltum eft, quod ficut individua diverfarum fpecierum fic species diversa numero non differunt, nisi ratione individuorum, cujus caufa est, quia specifica differentia formam, numerica verò materiam accidentibus affectam fequiturs quarum ille primo speciei, hae primo individuis competit; unde si quaratis primum subjettum specis ficæ differentiæ, species eft : sin numericæ, individuum eft; si primum principium fecifice, forma eft, fin numerice, materiaelt.

SECT. 11.

De posteriori differentia in has definitione posita.

Posterior differentia modam prædicandi specieide individuis respicit.

I Imperfecte & confuse: & lic genus in (quid)pradicatur de specie, ut animal de homine; prædicatur enim imperfette in (quid) quia partem folum naturæ declarat ; confuse autem ; quiz eam partem de-

clarat, que confula est, & aliisconvenit.

Notandum quod aliquod prædicatur in quid eripliciter:

1 himp six: Propriet a

2 Perfette & confuse, & fic Species prædicatur in (quid) de individuis, ut homo de Socrate: prædicatur autem perfette, quia totam effentiam Socratis declarats led tamen confuse, quia ctiam effentiam explicat,quæ licet in le diffintta, refpectu tamen Socratis eft confufa, utpote non folum Socrati convenit fed &c alisetiam hominibus.

3 Perfette & diffintte, & fic definitio prædicatur in (quin de specie, ut animal rationale de homine, predicamenum perfeste quia pora elleria definitt explicate

pradicatus

prædicatur etiam diffinete, quis eam declarat effentiam; quæ diftincta eft, & soli definito convenit.

Quocirca cum dicitur species prædicari de individuis in (quid:)intelligitur in (quid) prædicari perfette, ut à genere distinguatur, quod in (quid) prædicatur sed imperfette & indistintte, ut sejungatur à desinitione, quæ in (quid) prædicatur, non perfette solum sed & distintte.

Norandum autem, quod ad priorem differentiam duz etiam conditiones adjiciendz sunt, quarum priorest ex parte predicatorum intelligenda, cum enim species desinitur id esse quod predicatorum intelligenda, cum enim species desinitur id esse quod predicatur de pluribus numero differentibus, intelligitur, quod immediate de illis predicatur, ut genus excludatur, quod predicatur de pluribus numero differentibus: ut animal dicitur de Socrate & Platone, sed non immediate proxime sicut species, sed (homine intercedentes) posterior conditio ex parte subjectorum intelligitur cum enim dicitur species de pluribus numero differentibus predicati; intelligitur de differentibus solum numero, nam aliter adjectio prior non sufficit, nam genus predicatur immediate, de pluribus numero, i. de speciebus que numero necessario different, cum disserant specie, sed non predicatur de pluribus solum numero differentibus & precisé si insque scil, que nullo alio modo different quam numero, quemadmodum species predicatur.

SECT. 13.

In qua adhibetur applicatio corum que di Ha funt de definitione.

Sic igitur definitionem speciei intelligite : species scil. (quatenus eft prædicabilis, non quacenus est subjicibilis) est Universale (quod prædicatur) formali aptitudine, t, quod est aprum natum, quantum ex parte formz, (przdicari,) idque immediate non remote, (nam fic genus de lis prædicatur) (de pluribus) i.de multis (numero differentibus)i. de multis individuis:in (quid) (c. perfette & indiffinte : hoc eft cum aprè respondetur ad quattionem factam per quid, de individuis ? v.g. quid eft Socrates ? eft homo : quid eft Bucephalus ? eft equus. Ex iftis autem tribus hujus definitionis partibus; per proximam, le per genus : i. (universale) individua excluduntur, que non sunt universalia, sed fingularia: per priorem differentiam scil prædicari immediate de pluribus folum, diftinguitur a genere, quod prædicatur de individuis: fed necimmediate, nec de is folum: per pofferiorem differentiam, fci (in quid)excluduntur cetera univer falia: Differentia, Proprium, & Accidente quorum nullum in quid predicatur, led differentia in (quale quid:) propriem

1 Con untta & (inlate) di abuta attab don 38 muirdon lu percipient, freuin Oli Sueprum de mules dici, if qua te ponderar do je dionibus que buto Peciel definitional lot difficultiatem afferunt. riam confide-88. The definition generi conveniencem animul quod genteel proc dicacuicin quid, de Sotrare & Platone y etgo non folum foeciei : & Ob. Universalia & fingularia contratta sunt broinde mala eft Sof. Cenus m'adicitur de individuis to de differentique maneria carur de fuis fingularibus; & per confequesibere mit metalin ob non bol Genus de lis dicitut, sed mediate (intercedente ipla special de ipla 1. Simpliciter & intrinfece, que ex lugaristiquesqu Genus de l'edicitur, fed imperfede augus ellent z fecies aucin perfettes & fictors effontia hathadenmunga of Sol Luria Scella, Phienia, quodes alembartiment in Species. the plures effe polititi, Soles Lines, tres entelmon tonarait definitie omni ipeciei Pantecedens Hamifelding en popoca paro offici balcel diffe sa rentias ab attis tebulifilitingument un pomme fintlated firentia oft pecier confliction a surdocer Popporte in unath different : rext, 1 3. ergo abqua (pecles non pradicatur de plucibus diffrehabes numero, & percontequent thatla eff chis beline per id phicain ou Sal Phoenix predicatur de plut bus dens, licemon frith, lamen fucsegior i de itellis & elementis Anteresponderidado de ible V. s. los f'Quod formand tee fee de plusions mendicapture non affi fed ipranding quia infaformant anta es telt potefft jamen res notione univestolo de ibnortes e que elt 2 Quoad mareriam, & ficheralla bes 4001144 Sol. z. De Sale de pluribus priz dieartenes quia iplamateria pente el & Luna dicenfingulaisi & viffi this voice of four manages to account on dum, quodbifa-Shendit, quocita il formium per le spessoris sellano. riam confiden minus fol abtus de meleis prædicati aquam homo; as rantur pempe fiforman i petite quiament in indreria et aprus non ndum hane confidence of a quocical pecies de chieffe Hic obiter oblervate vulgatem Distraticonum encrem qui mud dum fentiunt effe freciem fich eft satem ultomodes quis elt seete gatum unica materia norteuni fitens, be privertale ca Cuples, & uni cianccid enus HALPER.

2

I Conjuncta & Subjetta funt Centui, & Centibilibus; accidemibus, Sefie fingularia funt, quicquidenim fen-Spondete quod fu percipitur fingulare oft Scineptum de multis diet. fol, luna di con la Abfratta de feparate ab ins de intellectui objecta, terz ftelle bi- J. quatenus ab intellectu fenarantut est ab omnibus fariam confide /fenfibilibus accidentibus, & nudis fuis naturis concirango salare pipituri de nicuniversalia lunto & apra de pluribus & : 13:300 mil drædicari fimiliterrespondendum de elementis, Ob. Universalia & fingularia contraria funt, ut affirmat Ariforelles L'Dementendprintent 116 etgoieum species sie universale non pradicatur defuis fingularibus, & per confequens non de pluribus numero, differentibur | sin eineberrani) stalle ber mungib gir a guris fine 201391 : x mitrarranticalor & frigue albedo & nigredo: &c.

a Secundum quid & extrinfece que aliqua ex parte ali-20 392 14 quamodo sacrespectu contraria sum, & lic universale & and ton chagulare confineria dicuntur ab Ariftotele, quia contratio Sol. Con smodo cognisio nasura, & cogustio noftra in ez verfatur graria du de main cognitionature incipit abunivertali, de progreditur au plicia funte d'fingirlare come a cognitio nostra incipit à singulari, & 98 - 2 1,223: quanviria leterminamin quocitca non funt cottaita abfolute 24 dad sefective que enus funt termini httjus diven zcogni

tionis,ide; ibi loci Aziffateles intelligit prioru contratio and ame dimpon potell pollerioru unu potell predicari de altero. Sol. 2. Vel dicendum (fed se minus ad locum Ariffetells) quod funt contraria quaguam ad notiones infas, non vero quoad res notionibus fignificares ham notio, vorque impiret alis de fingulari dici non potelt poteft camen res notione univestalisintellecta de re que el fingue laris: ut home de Sarrete in & mairann broud

08. Premier non przdicaturde carluco, & corrupti! lli nam tum cal de limele etername at fpecies aterna eltaindividua fpecierum cadu est ut per fe itoesni elt : ergospecies de individuis non prædicatur.

e comon from Effentiam, & fic de individuis prædicantur, dina tota Treciei effentia individuis convenit

di

dic

Sal

fe

Sal species 2 Acternitatem & durationam, & fecundum hanc de me prædicari non poffent, quia non convenit individuis eterna effe ; quocirca species de individuis prædicantur, confiderantur biquareunt ad naturate quartum autem ad omnem natufariam.vel conditionem & medum, non eft necelle ut prædicenguoto . tor manifefto ergo in hor argumento committuur falla-Leia accidentis. OV.

Obe Guod in aliis fablishie est imperfediting & quoi pir le non fubmingere etrone subfittendi per secret; at species per se perfectum, quidtum est, cum cotamiestentum individuosaminis continer, ergo non est in apsis individuas, a per consequents de us man predicator.

21

-

15

.

15

ig)

i.

0

P

9

200

33

34

14

12

18

a la

121

e

13

19

-

in

.

SI

1 Effenium, qued seil. psum perfect & constituit
in Aliquid est cui mest que sie species sient sum perfect de constituit
in Alib bifariam.

And the constituit sum perfect de constituit et intesti ama nimitament.

And constituit subjecte sum in pariore etter printimudo que meste per cin altero persectum este poten printimudo que meste soluti.

A Estatio, a discipolisis in se persecta est se solution.

Ob. Homo species est, at nihilominus pradiculus ubuplustus paetes differentibus, videlicer de vise descrimentes vie unim de semina plus differunt particulus vires au due semina anterse quo viri punctus differunt pergo virist saminas plus differint particulus, fi esta confequent species musto il 28 ; original policies.

* Formelhous à substantial set forma sumitur,

Second diamono non magis differentive de describindo de de maiores de describis que mon magis differentive de describis que mon de dinina de describis que maioris de de maioris de m

And Anterior of the state of th

sol. Vin & fruit yie Bifcominguelle (on dixi) of fast inflier consenium.

famina fred net Preis distinguishment follow accidents of Consenium.

Comparate

aintelledul marus ail tenningentib einen freching end pieckienungen aintelledul marus ail tenningentib einen ligeching er le perferung einenhaufen cortinet, ergo engoup; sinned an einen elementen prediction.

Sena Da averdaningel eine teinstelle in herbaunden prediction.

Ellenism auch ich sinimodentet & confliction.

Igitur obletvanduminninhehmersendirano i homo el virintin ell elleminlis iled accidentalide lient base inflamendatoralis ilomo effecilitus; Reproindendo pradican rinquida de unis (il viri maretialmen fumana manto inflamo muchos qui sici luns,) (echin quale, ideoqui delis nee vir. nee amnina, fielectiosoppiciatura appa o raila n

at individua ejuldem specie i. sie sociaties de Plato, diferent forma? quiadi versa animal rationales labone i manaliner unus corum non potest mori sine altero a cim more ninitatiud est, quam separatio anima à corpore) ergo différent Specie, de per consequent homo prædicatus de differentitus species quam mori sine altero e different species de per consequent homo prædicatus de differentitus species quammplidin at , sociationed . 40

Oh. Que definitione idem fune, numero filht idem: k. Topic.cap.7.
texa. 6. as individua riuldem Species eldem funt definitione cum
omnis individua flomo fit anima le appetit le squed est definitio hominis nargostast idem numero : se permonic quens, Species non prædicapit du plan lust numero differentibilità il alique mu sinor field lot
a. op animal differentibilità definitio alcorius citta deminiale

21 Jam ob vienettale & liomort roisen & roibile, 219 |
20 Ladem transport amborn cadeiti definitione conveniune, ut 80definitione converse & Riggo, & lioniques diogrifaces in homistis defidicuntur amborne prioritation them definitione funt
biferiore a idem singeroy fadique posterior modo funcident desirai-

Colifact, mis etonoghondundideur utimoto il od iden Specie japit tenus in a participation de la contra del la contra del la contra del la contra de la contra del la

thero exchang a thinking auton gonomical might should fingularis, wel hus thero exchange and the mission auton gonomical might be the mission auton gonomical fingularis.

fingularis, fed eadem Specie & universal promise Primit and Williams ejuldem Ipecier candom materiam, ted universitem inhgulatem ul-U16316 220 tem diverlam. Solls. Vel dicendum seandem elle Omittlube materiam, quoad effen-

tiam fed diversam quoad extrentiam Habeteffin Haeria effentiam per Weier Meninam vero & dring unde hebt brodiverhate Comment qui-1965 füblichur in exiltentis fie divertit in effenti für emmibus andem Ob. Petrus & Paulus Conveniunt Il bilizio filmejo creo in numeronon different, or per confequents : Speciel de differentibus numero

non prædicatur.

60

ie.

ca

160

èC.

154

201

ielf.

190

82

on,

di-

0

TC.

His

Heb es-

4. m

nie

1-

301

al

0-

fint 3-

20

120

fib mak d caid

TOT

SAL nto!

154

T Dever for numeros contenunts de fie numero non Numera Possure differre, chin dinitier corum se unus canro differre dis Of Divertas unitares efordem humeritacunt. & fic cuntur, aut qua omnes fingulares homines in numero different quia inter numerandum divertas numeri unitates faciunt. I Formalis & numerans, & lie delignet multitudinem

quam numeramus : ut, dup, tra Sol. 2. Nu & A Marertatis & nameratus, & nic denotat ses que numerantur vut, que horaines, mes leones, occ. quocirca, duplex. quamvis priori numeroconyenimit, polleriori tamen dif-ferune que ple res que numeratique funt diverse. ant T

Ob. Si Species recte definiatur tum homo eft species, quia capit eius definitionem; non est auten quia sum aliquis homoeffet species, consequentia manifesta est, quia aufaliquis homo species est, aut nullus homo species est, (est enim argumentum à contradictoriis) de nullus homo, ergo non homo univertalis; haliquis homo, individuum, nam aliquis homo individuim vagum est, ergo.

Remipfam, & fic aliquis homo species effe Sot. Aliquis liomo individuum vagum, idque ed è valir quod hodicitur bifariam mo singulatis. vel ut atiquis de- 7 Modum ret ; ad hunefenfun i. homo aliquo modo sumptus species est, a se aliquir ho-ing pro homine universali acceptus species este pomiti many acceptus species este pomiti many acceptus species este terminat

Quantumvis, breviùs responderi pollic, certitudinem argumerite tontradictoris vinverdifere in pradicatione renti, le ubites de re pradicatur s filan international production of the dicatur. recunding cuentral shirty duor and a sally and a company non trabers nam nam fi effentiam haberent tum & definitionem at omnis definitio en universalis. E Politic Analyz, cap. 8 text. 2, ergo de iis (in quid) non prædicatur.

- 13 baoup und stablotued in leipfis & (dialettice confiderate) fic

ia effentiam per Sol. Individua bifarian confideraficut, vel apple numero

העשופום הסח

nullam effentiam habent, 2 Refective in ordine ad fpeciem, quatenus fub (pecie comprehenduntur, & fic effentism habent, non fuam & peculiarem, fed communem à specie, ut socrates qua Socrates nullam effentiam dialettice confideratam habet, tanquam fuam & propriam, fedin co quod eft homo habes effentians fibi & aliis fingu-Claribus communem.

Ob. Materia capit definitionem Speciei, quia prædicatur de materia Socratis & equi. & aliquem corporum in quid fed nob est species ergo definitio convenit alits adefinito, minor facile pates, nam omnis species est forma, at materia non est sorma: ergo materia non est species.

informatur.

Sol Materia biratur, aut

à Respectu bujus vel illius materia quibus perfefariam confide Gionem tributt; prioti folum modo nomen materia habet fibi inditum i posteriori modo forma vere ap-pellari posett, non qua forma physica & informans. fed forma dialectica, que explicat lubjecti naturam.

oms Euc Tina

De Divisone Speciei in pecialistimam, & fubalter-

Species, est du Street appellatur, de nihil aliud est guam Genus subplex, fail.

2 Specialifime qua & ime, & infime nominatur. ut homo

Species lubalternà, à Porphyrio definitur, que & Genus eft & Species : ut, corpus, animal, ad quam definitionem intelligendam, notandum quod

Species subponitur sub genere ; species scil subjectibilis est.
alterna dua In descensad interiora sciad suas species, quas sub plicem ha- { le comprehendita de luc est Genus luc verbi gratia)

qn

fic

ab

80-

-

in

Un:

ris

es.

&

(c-

p-

ns,

b.

b

ur.

9

m,

113

b

bet respectum, mal continctur sub-corporer; igitur adcorpus relatum sliterium simus species est s & continctub se hominem & brutum, ergo corum respectu est Ganus.

De nomine autemdicendum (quod destubalterno Genere notavimus) speciem scriubalternam appellari, non quia sub altero ponitur,
nam sicspecies infima este subalterna; com contineatur sub Genero fod quia subalterno se modo haber sualiquo modo est species sici gitur definition em intelligite (Pecies subalterna
estequa sc.) est species qua (et genus est) respectu scil. earum speciezum quas sub se continet (et species) nompa subjicibilis tantum respectu corum generum sub quibus continents of mu

pus eft; for frecies inhmatia read atot, honso erom culps coestusma; as afternain de fingulation. The A. Ros qui frecie difficunt;

De de finitione special pecial fime englue expositione

Species autem specialistima, aut infima sciplicicer à Porphirio defi-

Definitio, 1. Species insima est, que species solum est, non autem Genus, unde cum subalterna partim convenitan eo quod utraque species est, quia sub genere utraque continettes est partim ab ea eriam discrepat, quia illa quoque genus est respectu inferiorum, quia de gluribus speciebus prædicatur et species insima quovis modo comparata semper species manet, quia non prædicatur de pluribus speciebus, sed solum deindividuis : ut homo, equus, asinus, ecc.

Convenirergo cum subalserna, quod duplicem relationem habet, feuti illa; led in eq differunt, quod species subalsera cum relatione nomen mutas, aled infina in quavis relations nomen retinet se ed infina in quavis relations nomen retinet se cicio abrepar una quaris cicio abrepar una qua manda e cicio abrepar una cicio abrepar una

muscolum enim, quod ficu est a liquishim prendigamento quod genuscolum est. St non eriam species del genni gondalissimum. Se aliaque st genera sunt se species, se subalmens in se aliquod etiam est, quod species solum est, pon eriam genus, ut species susma.

Qb. Omnia usquead individua genera sunt, 3. Metaphys. text. 11.

Sol. Individuum aliquid

2 Comparate, quod non potest dividi in plura inferiora

2 Comparate, quod non potest dividi in plura inferiora

um aliquid z Comparate, quod non potest dividi in plura inferiora dicitur bifa il universalia, se sic infima species individua est, me homan, aut a mo, non quod homo dividi non potest, sed quod non chivid

confideratur,

aut quord rami

musslerzugh dieiditurumaliamasfocies ; & die smelligendus eft Aricomiund & foreter, omniaufque adindividua del omnia ufque ad individuas frecies funt generatos ogis

out of some of the series of t minog ors la fritis dividi non potelt, & fpecies infima fic effaindig 301. 2. Aliquid vidua, quia ad fua individua non per formales diffedienter indivie in rennias, led materiales qualdam proprietates conduum bifari- trahiturani in house amsaue mile

2 Materialiter, quod per materiales differentias dividi non porest in inferiora & fic fingulare individuum folumeftage 25

Ob. Id qued prædicatur in quid de pluribus differentibus specie gemus eft; fed species infima ita prædicatur, homo enim est species infima : at affirmatur de singularibus hominibus qui specie differunt, ut Arifforeles affermat : lib. de longitudine & brevicate vite, cap. 1. ergo est genus.

Sol. Homo unus abatero dicitur ab Arifforete differre, fecundum fpeciem vita, non natura : funtenim omnes ejuldem fpecifica naturz : fed noneft cadem (pecialis periodus, & fpacium vicz, omnibus hominibus, fed pro temperature diverfitate diverfus habent durationis foecies fc. fpeciales periodes jaur terminos vitas tonos da ampeto

Ob. Rodolbhin afferie lib. Leap. 6. Specier nomen folum datum effe relpedu generis; ad individua verò telatum generis faciem induere, pecies maner, quit non priedicate de planes ils esistel smani bers

I Pradioandi : & he fpeeies irhma nultavratione efteenus quia diffuncta haber subjecta de quibus heuri illa; led in co differum; allad inecrersibate

Sol. Species de Argumentande feil, quaterns argumentanbea ducuntur, & fic species infima respectu individuorum gonus appellutur, quia idem eft modus argumentandrincer Tpectem & individuta, qui est inter gentis & has freciery admigitur fimpthiter & proprie frecies guod ipecis bing mubiniss & frequencial series flat among flat Omnia ulquead individus genera lunt, 2: Metiphyl. 10x1. 41

1 Simplisater, qued nullo molo dividi petelbot fic. Too El Colum individuam decum

De secunda terridque infime sector de stirione -ubiviba I. 102

Secunda fecciei fillima definitio elt, pecies eft que dividi non po eft in frestes inferiores ; que definitio ex fuperioribus latis claraeft.

Divisio

THIS CHART
SECOND CHA
AT THE END

ART WILL BE THE
CHART APPEARING
END OF THIS FILM

.

1 Formalis, quando aliquid per differentias effentiales effentiam Subjectionim conftituentes dividitir-2 Materialis, quando folum per proprietates macediain Com ences dividente cuin comenyationdi modus Divilio alia oft. generi convenit; pofferior Speciei scujus ratio est, quiz Genus limperfecte waters teft; ideoque illi possi alia differentia fuperaddi sat Species perfecta eft paspiritate cura rideoque mante accessionem non patitute fed

Testia autem infima specier definition for specier est que predice explicavimus to ex iffis que diximus facis manifeltum eft, focciem Subalternam & Sublicibilem candemeste v esmque duabus primis definitionibus definitam effe s resting vert tifima fpeciei folim

lis dictiur, & har fall pour se dicabilis & l'ubjicibi-& fle enfoufeien aSpecies offre & forest ele tiplex, zut fe (perceptunisheo slide to die tor a nec genus folum eff, ut generaliffenum, nectpenes folum ut

specialistima, led medio se modo gerit ; alique rationegerius eft, & aliqua ratione species ; its ut aliis Mafubuciarur, & de ali suitque pexdicetur

1 A Situ, & ficintina spoclatur, cara offin imo Perdicamentifoca non limbliciter in infima lad re-

the Edwarf er faltum feccies nominatur, partim

2 Ab Ambiru ; & he frecialifiem auccupaint, quia ambitu fuo nullas toeries fed folum individua compleditur.

SECT. 17.

SECT

Deiph divisoprediffe divisionis Quality fit divished Au witnes toeties contineat?

Accurate observandum eft, quod (ficur de Genere supra diximus,) ire de speciei divisione dicendum, non speciem generalissime simipiam

wie derbiler folum fune: ur punftum, unitas, &c. que propier fuam imperfectionem fub millo genere continentur, nec infiniat luitt, ner lubilierne aquis genera effe non possume, cum prædicentur de individius) quoches, non omnisspecies bie dividieur, sed species perstori

r Fermelis, quando aliquid per disferencias estentiales este 85 r.T. i.D. abem constituences dividiante 2 Materialia, quando solum per proprieras ma-

zubom ib. De nominibus feciel infine, 19 fubalterne,

quod fpecies substrette no comen obtinent,

nempe de le convenir posseries pecies conservation est, centre conservation president de la conservation de

nominantes fubilteres, de nominis mutations; & sic nominantes fubilteres, quatentes subalternatim, ad superiors & inferiora diversis respectibus nomen generis & speciei recipiuntes haven and alle

respectu circumferentia in circulde de manticale de

remis consemporario conflatum aut, robor inter al-

Notandum, 59 quòd medium est triplex, aut

Infima etiat

Species nomi-

natur, partim

bedinem foneredinem, ambib ell - 3 aradications, quod in media habitudine est, & fic species subalterna media dicitur; quia nec genus solum est, ut generalissimum, nec species solum ut specialissima, sed medio se modo gerit; aliqua ratione genus est, & aliqua ratione species; ita ut aliis istasubjiciatur, & de aliisutique prædicetur.

r A Situ, & fic infine appellatur, quia est in imo Prædicamenti loco, non fimpliciter in infimo, led re-

Bettu univer falium.

2 Ab Ambitu; & sic specialissima nuncupatur, quia ambitu suo nullas species sed solum individua complestitur.

SECT. 19.
1 De ipfo divisopreditte divisionis: 2 Qualis sit diviso:
3. An omnes species contineat?

Accurate observandum est, quod (sicut de Genere supra diximus,)
ita de speciei divisione dicendum, non speciem generalissime sumptam
ble dividi in speciem insumam & subalternam; (namspecies illa qua
pradicabiles solum sunt: ut punctum, unitas, &c. qua propter suam impersectionem sub nullo genere continentur, nec insuma sunt,
nec subalterna, quia genera este non possunt, cum pradicentur de individuis) quocirca, non omnis species hie dividitur, sed species perfects

fedt, & que direffe in pradicamento ponitur : at' omnis talis l'occies que subaltema eff au infima, ahas autem in hac definitarier contideri non necessario verum eft; quod fi pelius edndem divisionemat omnem freciem extendere; fie diftinguendum eft.

2 Poprive, pro ea que est omaibus aliis inferier, in Suttement in hockenfu multz funt freciet, que nec unimez nec fubalmenz lune, nam punctum unitas, &c., non funt Nomen inf interiora careris speciebus, cum sub nullo genereaut mitur bifariam,

mz speciei su- specie continentur. qua mulla inferior est, & si in hoc mitur bifariam, Megarine qua mulla inferior est, & si in hoc in le comprehendit, quis non est ulla species mitars. & puncto, ac, inferior.

nit. non veroid is ut Porbhyrius dicit

Notandum autem, guod hae lpegietin infimam & lubalternam divilio; non est diviho generis in luas species, quia non est aliqua communis speciei definitio, in qua utraque species conveniums sed est divisio analogi in lua analogata, quia speciei nomen magis designat, & prins freciem fpecialiffimam, quam Tubalernam. deb ciup mur , muzelq

6

.

18

ıż

15

0

13

m

. t.

ne

7-

te

Sel. Perphylus in pracquis die grantur, in exemplis Platener. qui per dees, exclos incellus, quos iccunios dees in Time, appellent dees inquirius (rengues) sanctatique, que no participation dees inquirius (que su participation).

patiene quadam divinitatis, quond providentiam & o. Oh Mala oft divisio uhi unum membrum, pradicatur de alceren fed maeft in hac divisiones nam fpecies subalterna prædjeaturndel species infima : ut, inimal de homine, ergonnoiser resise un , munologne, flo

Sol. Fallacia committiut accidentis, in digreffu à vocibit adres : respondeo igitur. andmi isito frecici infine a mange & mer

cos Mundamento intentionun (i.) ves uplasjoque iftis nominibus delignarieur ut (verbiggaria) ant-Speciem fubal mal de homine & elle fic fubalterna pradicaun de ternam & infi-Experte intentionisman mam bifariam

Intentianes ipfae : A fic unum de altero non spectariposte, pradicatur mont enim verum eft, speciem infiaut quoad maen elle Subalcemaint alie autem hie dividi-Joundum, unites : aut parts

Ob-Si re de finiante pecies substeenas ente corpus animatum eller species substeenas fram pro exemple substeena species 2 Porphyrie adducitur, cap, de Spesie : text 24.) at non ell, nam omnis species el univerfalis, quant univerfale incomplexum pat corpus animanum oft complexum-cum ex pluribus confer vocibus, orgo

Solo Dome Care Voce, & Actorpus animacum confilexum ch. a batplexum che a Significationes & He partin complexum; & partin
duplexum che fincomplexum eft. 1 houp an muray orallesen don in

Complexum

Complexum

enim fignifica
rone duplex

mediate places rea fignificat: rea sc. quæ est ge
mediate places rea fignificat: rea sc. quæ est ge
mediate places quæ differents est, ut animatum,

mediate fignificationa fignifications complexum, quia

est, vel respectu

mediate unam tem fignificat; eam sc. speciem subal
ternam quæ ex fists duabus parcibus conflata est, sic

antem prospectie à Porplanto ponicur.

Norandum igleur quod Forphyrius corpus animatum, & extera complexa effe genera intelligit, non quarenus complexa funt, sed quarenus rem simplicem denotaine cuitos multim nomen simplex occurrebae, neoque necessarium sint, ut complexa pro simplicibus utangente pela non cuip, sais qua un arrango onive a non cuip.

The Animal rationale pointil proceedings a Porphyrio lubalcoma plexim, & genere hominis at unimpue falluin et tum quia est complexim, tum quia definitio est hominis, et promite foli homini convenit, non verò diis, ut Porphyrius dicit.

Sol. Porphyrius in przecepis Arif imitatur, in exemplis Platonem; qui per deos, cœlos intelligit, quos secundos deos in Timeo appellatideos (inquam) non effectionam son anticum agnoscitore patione quadam divinitatis, quoad providentiam & operationem; cœli autem animalia dicuntur, non per intrinsecam animalia dicuntur, non per intrinsecam animalia dicuntur, non per intrinsecam animalia dicuntur, identificam affifentiam intelligenciarum, idestinamentes per contrinsecam affifentiam intelligenciarum, idesti, angelorum, qui ctiam rationales dicuntural ab lamini, im a similation appellation qui ctiam rationales dicuntural ab lamini, im a similation appellation animalia de contributamente de la minima animalia de contributamente de la minima animalia de contributamente de contributamente

Ob: Acroft (preies infima, fathaber lub felpsties inferiores, fe rer-

20

Solz Habet alias Speciesfut seitrordine mivers: non in ordine per dicamenti, alias habet subsetiut sei poseura teris hor in amplitudine naruva de quibus predicam possin, acue in caides intentiones pre ligitut.

bus differentibus numero infquid.

ditiones requirinnon folumulateint inchantorin principium, ut
es fit in prædicamento, illetrafell
mus persone del omnis sment species que melle
to le lesson in mus persone del omnis sment species que melle
to le lesson in mus persone del omnis sment species que melle
to le lesson in muse persone del omnis sment species que melle
to le lesson in muse persone del omnis sment species que melle
to le lesson in muse persone del omnis sment species que melle
to le lesson in muse persone del omnis sment species que melle
to le lesson in melle del complete del compl

- an Oha Species capi rele finitionem generie pu Topie cap. L'rext. 6. erge species estegonus judefinicio entre generis foll Generi colorent.

De Speciant st Sol. Verum eft in rebus, non intentionibus realisenim frecies capre definitionem realis generio ful, at homorapimalis, at intentio frecles definitionem genetation recipies and in the state non they Ob Corpus animarum non el Genus animalis, nec Corpus ut do cer Ariffoteles . Ropic cap et sente diergo male poniv Porphyrius Ge-Go. Omne quod totum etladis he muyerrestadulmureined & muran anuprines & mill Phylice promaterialiparrecompositi de de mode dicimus hominem ex corpore & anima vonfici corfe Sel. Gorpus and Servate Minut obolog enfu Arift. a Oh Laum telativorum fineialago definirivon toteliat notum eff. quod genus & Species relata funt, ut fole Perphyrius fatetur in hoc Capitotest 49, ergoitta definitio Militie Speciei, uli Genus pon poof none and some all seem to que nequit in inferiole alsquariting to the state of t non prout line Genere; at in prime duabus definitiplicem habet Contraditionen (perishouthandimone famenanish Individuum aliterimequined | analite dictintare poto dittidam Liberius, 35 fined Genus non refertur, fed ad individua atque bos mos nus. aule audiumo deleconfidedrain ator vierter per gente diffpirie abulo Ob. At Porphyrius affirmat in hoccaphe percent infimam unam for lum habitudinem obtinere. Text. 27. ergo non refertur & ad genus & ad individua.

.

2

d

11-

71:

1

i-

eli

12.

id

1-

nė

716

III-

4,

ut

11-

al-

Sol

1 Ordinationis & hand habet duplicem quia re-

chum est arque divilum, & fic definieur à Porphyrie.

die fingelaribie inm Place en Toleichiem, & sociales, & comine is desired in contract of the c

a Relative, quagerus (ubficitut Anivertali, & lic ap.

augalled

Sol, Verson eft in rebus, non intensing water austlen Smuublinin 2 Abfolute quarenus in feiplo confideratum eft. & di confideratur vidi non potelt in infectiors, fic individuum nomina dupliciter. tors ut Socrates quatenus homini fubjectus fingularis quarenus iplerindivifibilis, periduum deitur

Ob. Omne quod totum eft, & habes partes, poteft divide at Some tes, & alia fingularia partes habent, ergo dividi poffunt, & confequen-

ser non funt individua.

La Integrales, que materialem revintegritarem con ficiunt, ut in Socrate Manus, Pes, Brachium, &c. Tul Sot. Partes funt | & Universales, que funt inferiores aliquo, ut home duplices, aliz Ce bentum funt pattes animalis . Sottates & Pleto, Age, funt partes hominis inintegrales igitur partes al thivib mullor non as i, mulloquibirib subiribui ... c notum eits

auno O Tu is Materialiser, it fic importat rem cerram & Notandum quod fingularem, f. que nequir in inferiore aliqua di-individuam capita vidi, ut Socratet Blate, decir in inferiore aliqua di-sur duplicater, sue fa Formaliter, & Societosseipfam talis rei indi-

picem habet | nomputithing & mangitubiv s Courredionem (pecificarinanira ad fingularem 200 Individuum formaliter auris

12 Andreifenen natuta in in laka Inforiora fubit Genus non referrur, fed ad jode 131 migenimusqual cludit trin fail Diftinffionem, dirifonemque la omnibus aliis

Ob. At Porphyrius affirm e in hoccasising mehluja den unannic lim habitudinem obtinere. Text. 27. etc o non tetertut & ad

IA

121

lo

ger

exi

m

Ordinartoffis & hant, habet duplicent on eju fque explicatione land muso

2 Denominationis, & lane uni Individuum . Affeffianem, & quatenute quid unum & individum depliciter Delle & Seab Ariffetele definitur, quod de uno folo pre-2 Principium, & quatenus à cateris quiddam diftinaut quoad

chum eft arque divilum, & fic definitur & Porphyrio. Ob. Individuum predicatus de Socrare & Platone, & omnibus denique fingularibus nam Plato eft Individuum, & Socrates, &c. ergo in-Trair deto, or primo turisberg clos onurs non munbivib

& Intentione Brumine Budividui, & hoe quidem de Sol. Indivi- multis prædicature 21151 stup & vitule 1 2 Rt to, & fic de une fold & Biggitt alle tanne melde dut Pro

Ob. A prima fubftantia nulla pradicatio fumitur, ut Ariftoteles affirmat. cap.de Subftantia texte 15.at prigna fubftantia eft individuum,

ergo nec de uno przdiczen

2

a

10

12.

111

41 24

06

R.

* e

2

Formalu & ordinara, qua id quod laperius est przdicatur de co quod inferius cits ut cum homo prædicatur Sal Pradtde Socrate 2 Mentica quando dem pradicatur de leiplo, ut serrecatio est duum prædicari de vno, incelligit prædiceti identicet &c
un ziles canquam de feipfosquando autem de mallo prædicetija les
oup : ere ziles intelligit permatiter & ranguam de subjettonoisinase alia while of red individual property of the nici non rogel. Tade & acenus lubitar intentioni

De definitione individui à Potolivito affiguata. Ob. Aliquod individuam ett fublianna: ut. Soert. es. &c. at null fub-

Individuant à Perphysio definitur perspla individuationis principia! hung in modum : Individuum eft quad ton fifti the it propostration querem ennium collettio minquem collem crit in altero.

Ad quain definitionem the mendamine and and

of the de control of the state of the state of general Se freciei fe Pountif Well in Socrate Annita's Cheiendi, intelli Proprietates de gendi ridendi & in ili ett ali individuis alterum duplices func. non diffiderat audinostación individui naturam

commandit fin que proprietates Jograti conveniunt. quatenus Secrates & ex intelligiantur in definitione.

Proprietatesautem que fune principia individuationis funt leptem ifto verfu comprehenfa i

Per formam autem non formam file fantialem intelligit (ut elt animain Sofrate) led formam Qualitatis, id effaemperaniram : per figutam, lineamentum Corporis, proprism, non commune : intelligite per generatur : per tempus, certain à de boutain temporis partem to que

cxific certa & finite el cel cel ped profer quiacenti de la condition de la co in diquibus earum convenirs political attait 1912 completione, id eft,

in omnibus consenite impossibile of sideoqueque in uno funtimal ter o caldem omnes elle beri non poteth onu abail & . (1) Ob. A prima lubflancia nulla pre dicario fumine, ue deiftoroles affirmat. cap.de Substantiatext 15. apageng Chiffantia eft andividue no In qua dibitationes de Individus deficitione expondituit con ogn 06. Thaviduum omne elt fingulare jeum non fir univerla e at fingui lare definiri non potest, a demonst cap. 8. text 3. ergo. propriam resindividua, ut Socrates quatenus Socra Sel Refponded tes non definitur. 2 Interitionalem & caleurrecapere potes, talis au-tem est hæe definitio à Porphysio assignata: quoeffe duplicem definitionem. aliam circa licet aliquod individuum,quatenus veseff;definiri non potelt, kamen offatenus lubitat intentioni De definitione in Rordq iriadab tubivibus Ob. Aliquod individuum eft fubftantia: ut, Sorreres, &c. at nulla fubfantia confiftere potell ex. Proprietatibilis, que proprietates fint accidentia esto individua de la serie de la serie de la la componida de la componida de la composition de la componida de la composition del composition de la composition del composition de la com a Individuatio natura sintos diferenio abaliis,& fic Sol In Indiviporeil confidere ex proprietations a ocirca licer Soduo duo fpe-Chantor, fc. fat ex accidentibus tamena quaterius individua lubfrancis of conflat cum ils proprietates, ilevillo, ita George insprincipia notura funt rimen principia anominde u Lingularitath Sediftin Cioniscius ab aliis. ilto versu comprehensa: De Individed dellone of quer monit redebitation diedfir.

G

di

91

POI

con

vid em

U

Tode dum and the second of the

- nimitari nidali qu' E' nomine proprio & lingulari, ur, petrus, pau- origent de la pris de la pris de la compania del compania de la compania de la compania del compania de la compania del compania de la compania del compania

Best demonstratione, ut cum rei universali singulare signum adjicitur, & resquasi digito demonstratur, est triplex, vel or hic shomo, ille lapis, ista abor, hic equus, ille

puer.

13

100

12

m

on

es

1 55

110

eft

1 Es hypothes, ut cam communi per seinomine res una a certa ex suppositione intelligiturint filius phitippe individuam est (het supposito) quod mulium chabutt filium præter Atexandrom.

Ob. Individuum dividi non poteff in inferiora, tim de uno folo præ-

dicatur, eigo non funt quaruor ejus (pecies.)

sot. Tridividus ibn vocitubicitur, & ne de uno folo predicatur, nee

pliciter, vel 2. Formalem intentionem, se. pro plaindividui voquoid. 2000 o e martone, se autem communie en et infeat qualassal ils su Ctuo species dividiril.

db. Individuum vagum de placibus pradicatur i nam socrates est quidam homo, & Plato est quidam homo esto non est individuam, se per confequens Individuum male dividuum.

sol. Observandum, quod Individum vagum unam rem ingellaren significat; sed non certe & desintre; nam licet id quod significatur; inse sit indeterminatum camen ut hoc nonnte significatur cetaum est, determinatum que se quod eigo de multis prédictiur, hoc non est propeter nature communitatem, sed nominis indeterminationem; squod ipsimitate est, ut à nobis ad res varias applicats possit; affirmatur ergo de multis; sed ambigue, & solum quoad vocem; non univoce, & quoad rem.

husophandarquies musidant survival.

De ordine & comparatione Individui ad Speciem.

porphyrius comparation ad speciem comparation ad speciem comparation ad species subjectur generi, ita individuum speciei vidui ad species subjectur generi, ita individuum speciei vidui ad species subjectur generi, ita individuum speciei em bifariami, ad speciem comparatur, tanquam para ad totum.

Ut hac posterior comparatio melius intelligant, observandum, a species subjecturis successions.

I Integrale, quod componitur ex partibus materialem substantiam perficientibus; ut, homo respectu pectoris, capitis, manus, &c. torum intégrale appellatur, hoc vero refpectu, ejus partes integrales funti

2 Effentiale, quodicil. ex partibus componitur, qua effentiam fuam & definitionem conflituune, ficut home respectu animalis, & rationalis, torum effentiale nomina-

Totum et- | cur, hæc enim funt ej is partes effentiales.

le triplex, <

- ANUD

? Vniverfale, quod fail ut fuperius fub fe plura inferiora concinet ut genusrespectu suarum specierum, species respectu suorum Individuorum, rorum universale diciner, hoc autem respectu, corum partes dicuntur interdum subjettive, respectivordinis; quis sub illis collocantur; interdum autem potentiales, aut universales, respectuembitus, quia intra corum amplitudinem comprehen-Lduntur.

Oblervandum igitur, quod cum Porphyrius hoc in loco genus appellat totum specierum, cum in lequenti capite docebit genus effe speciel partem : hic quidem intelligit Genus effe totum univerfale, quis plures species sub le comprehendit; illic autem partem effentialem elle, quiatanquam pars folum effentiz imperfectz effentiam speciei com stituit, quia non nis ex eo cum différentia simul conficitor; at species respectu Individuorum totum est, non folum univerfale, sed etiam effentiale, totum universale, quatenus sub se plura continet Individua, estiale verò quatenus totam effentiam Individuis tribuir, cujus Individua capacia funt.

In specie duo respiciamus, VIZ.

2 1 Ca

1 Effentiam, & fic species ell totam, genus pars; quatenus genus non per le, fed cum differentia con-Summat Speciei effentiam.

2 Ambitum, & sic genus totum est, species pars, quatenus non una folum species : sed plures simul. intra ejus ambitum comprehenduntur.

S E C T. 27. 4 100 0 9816 10 9 11

In qua tres quaftiones de individuo folvuntur, quarum prima eft, An Individua fub scientiam cadunt ?

T Simpliciter in feiplis, quatenus Individua funt, ur Svcrates, quatenus Socrates : & fic de illis nulla eft fcientia,duas ob caulas,prior elt quia lun; infinita, infinita autem

di

di

(u

cic

tenus

Individua confiderantur duplicicer

all round sal

TRACT

rem comprehendi nequenny posteriorelt, quia caduca funty quod autem caducien eff, necessarium non eft, proinde fub fcientia non cadit.

2 Respective quarentes lab lpeciebus continentur, ut Secrates, rion quatenus Socrates, fed quatehashomo, & hoc pacto fcienta de illis effe poreft, nom primas rid nam hoeft de speciebus sotum, sod confequentes go lunt priora national ausaccident by mirrajaq farrang Jas: & perconlequens non first principia indeveluis, nam airfer

SECT. 28 mainafidus

An Individua fint finita, an, ut Porphyrius ait, infinita? questio fecunda. aux eft individuum.

ogozibe fat Effentia feu natura, & fiofinita fine quia millam has beireffentiam mili quam receperunt à peciebus, effentis dantir in genere leil & differentia (men alumbus pafti autem specietum eft finita, cum adunbus patribus confects Maruram & februthinge, & ficcer-

Individuis, Numerus corum feil. leu multitudo.

tus & finansiestramments, hatura enim nihil infinium aguofcit Ta Nos, & neffectunofine com; therefo-

principlo, ou ou contratection

cur, vet quoad ognie, & fic Indevilua infinita fune, quia ignoramus, necesalemos affequile fleson porest abelle interim ut lubjectum manea gut l'oppyratocitin calen-

cidente text. 1. quocirca li acon differentiaporelt abelle, qe 950 t. A. A. Rent a blic com den De principiis Individuationis; An fit materia t an forma ? 0913

an proprietatum collectio ? quefficterija.

suplication of a Alia Gint printing periet, no mareria & forma phy-

Principia fune) fice genuy Butifferencia dialitatice of duplicia

2 Alib Tot principia Individui, live individuationis. done lune accidentium comulus, ut forms, figura, &c.

Subfantiafeu conftitutto, & trocen parte, matefia & forma ejus primilpia dicend. finacest.up

2 Singularitas fen individuation se fie dec materia nec In Indixi- forma ejus principia dicenda fune ; fed illa proprietatum duo duo congestio, que omnes in altero nunquam inveniri posfunt respin funt, hac aurem primo, pracipium individuationis cienda, principium eftymateria verd, fedundarid, quatenus ipfa hujulmodi proprietatibus aftecta eft, forma tertio, qua-

E 2

-who simp, feenus reciping in materiam his conditionibus praditame non munell quocirca forms compositi mediatum est individuation msprincipium, forma materia, materia proprietatum tu munanity congestio, seu complexio so the

Ob Substantia est prior accidentibes; ut Porph docet in communitatibuis generis & accidentis, text. a. & Ariftoteles 2. Metaphyl, text.4. arindividua quamplurima funt fuhltaneie, ut Socrates, Plato, &c. ergo funt priora natura Tuis accidentibus, feu proprietatibus; & perconlequens non sunt principia individui , nam aliter res effet prior suo principlo, quod contradictionem includit.

I Substantiam, & naturant, & sic faceor individuum effe prius fuisaccidenti Bus, F. ipfilm rem aut lubitantiam,

quæ est individuum.

Madum fubfeantie:i: fingularitatem, & fic dico.poderacur (ung fterius effe individuum fuis proprieratibus; priusitaque dixil mio left, querenus fubfantia eft; posterius, quatenus fingularia Substantia: sicuti (verbigrarta) paries albus, quatenus est paries, eft prioral bedine i quia est subjectume jus quaremin and mus camenalbus eft; posterior, est albedine, iquia albus dicitit age munntal

de Si individua dufe invicemproprietatum cumulo tantum diftinguantur, ram aocide atalitet folum, led hoc est impossibile, ham (verbi gratian Si Socrates differe à Blatone folim accidentaliter, tum Socrates potest effe Platos argumenum manifestum est, quia omne accidens potest abesse interim ut subjectum manearque Porphyr. docet in c.de accidente text. 1. quocirca li accidentibus folim differunt, tum omnis differentia potelt abelle, qd frommis differentia ablit, tum idem lung ergo E accidentibus Colam differant, tintisources potell elle Plato.

Carred Phylice, & he county effentiam inter le distingounder, quotenus ex divertis materin, divertifque formis Phylicis conficiences, alud enim dorous, &!

avirad Socratis eft; alied Platonis. Dialettice, & he quond ellentiam penitus non us Sectates & Lattinguuntur, fed folummodo conditione effentiz, quatenus aliæ proprietates in uno conficiuntur Individuojaliz in alteroj quod fromnia ecodentia tollas à Socrate & Platone; non jam Socrates ern Plato, fed neuter erit omninos nam quamvis accidentia abeffe possunt à subjectis fine interite effettit, non Har some of Ctamen fine interior lingularitatis applie

aup dies seros, fie cis Hallenns de Specie, und

TRACT.4

Sol. Individua, Plato, confiderari poffunt dupliciter : 10070

44000

De Definition

De ordine to Cal Vnis Ther R. of Ware @ Souther Pro

De Differentia.

Successionis, gelo in fpecie fir prior, cum fir T'S' E'um, In qua fumma earum exhibetur qua a Porphyr, dicuntur in boc capite. Numeratio mem Ci Communis, u lubleanentia Propria, IEx Proprieta Cbrogumatria autem 3 Maxime te distintionis, lone, fc.differentia, propria. in qua duo ob-2 Di Crimen corundem ab effectu, fervantur, quod alla fubjectum fuum diver-1 Divifiofumtantim facunt, aha altud. r Separabilis, ut Differentia communes generales duas, al Porplyr. hocin cap.tradit, Differentiz nis. teram 1 per accidens ut Diffe-2 Ex prorentia propria. prietate 1 Diviliva conexionis 2 Per fe, iplius ge-2 Insepacum subje-Differentia neris in fu-Ho, fic au- rabilis, id maxime proas frecies. tem alia eft | que aut oria hæc au-2 Constitut tem duplex tiva ipfilis Prima, ex comparations eras ad gerus & speciem: Differentia est qua frécies superat genus. Secunda, ex modopradicationis; Differentia ef. que pradicatur de pluribus specie differentibus in? (quale quid.) ones, quæ ¿ Terria, ex affu divisionis, Differentid eft, per funt quaquam genus di viditur in ca qui fub ip fo fum? tuor,quarti Quarta, ex affa diffinctionis, Differentinell, qua" traditur, (cum fit parsipfius fociei) una fpecies ab attera'ye paratur.

E 3

SECT.2.

bA

Duplex

2 VI ASECT.

De ordine traffationis differentia, & quare preponitur Praprio, & Accidenti, & ur nomen differentie

bic Aunendum.

If I Successionis, relpcetu præcedentium, que jure fequitur, nam quantumvis (fi effentiam fpectes) Differentia specie sit prior, cum fit ejus principium ; tamen (si modum prædicandi (pectes) (pecies est prior Differentia: cum ordo diffe. Raque hie confideratir quatenus prædicatur, meritò spe-

rentiæ eft

2 Antecessionis, respectu subsequentium, nempe Proprit & Accidentes, quibus jure præcedit, quia perfectiorem prædicandi modum obeinet, cum Differentia in quale quid, & effentialter; ilta verò in quale folum, & accidentaliter prædicentur.

1 Abstractive, pro iplo discrimine & diversita-

De nomine Diffe- te rerum inter le. rentiz, notandum, 2 Concretive, pro iplo discriminis principio, quod differentia i, pro forma, per quam res inter se sunt diffunctiva dupliciter fumirur, / & hoc in fenfu, non priori, nomen differentiz hic à Perphyrio Cumieur.

SECT. 3

De generali definitione Differentie ; & ejus explicatione.

Eft autem Differentia subgenerali ratione definita; forma quevis que aliquid defert, vel afeipfo, vel ab altero. In qua definitione tria notanda funt : Primo, Genus : cha dicatur forma. Segundo, conditio ipfius forme, que eft(i ficere Differentiam,) Tertio differendi modus. Forme dicitur ad excludendim genus, & spectem, & partes integrales; ouz diffinguunt unam rem quando que ch alteras (ut homo diffinguitur per pedes, a rebus quæ pedibus carent, & pet animal ab arboribus.) Nec tamen ha funt differentia squia non funt forme (quavis) i cujulvis conditionis, non exclusionis caula adjicium fed extensionis: (quavis) forma, five abfuluta five, reflectiva, five positiva, five privativa, communis, aut fingularis, fi (faciar unam remab alreso differre,) elt d. fferentia.

Ad secundam partem obser- est, non in bruto.

vandum est, differre aliquid abaltero, vel 2 Extrinsece, cum non habet in se eam formam que est in altero à quo differt sie brutum per imationale distinguitur ab homine, quià sell, non habet ipsam rationalis formam quam homo habet, & utere que modus hic intelligitur.

SECT. 4.

De prima divi sione Differentia, in communem, propriam, 69 maxime propriam; 6 primo de communi differentia.

Est autem Differentia triplex, Communis, propria, es maxime propria: Communis Differentia est accidens separabile, quo aliquid aboltero vel à seipso distinguirur, ubi prinum, definitum observandum est,

& deindeipla definitio.

De definito notandum, quod differentia aliqua dicitur (communis,)

vulgaris, utpote, qua à plebe frequentius adhibetur ad res discernendas à se invicem, & sic hoc in
hoc loco, accipitur.

1 Pro desinitione notandum, quod accidens separabile dicitur, quod levius bæret in subjecto, ut ab eo possit separariout calor in aqua, frigus in homine. Ea autem Accidentia separabilia sunt, quæ non habent ne-

seffariam in subjecto causam, sed contingentem.

2 Notandum, quod per hanc Differentiam non solum una res differt ab alia, sicut aqua calida differt ab aqua frigida, verum eriam (si diversa tempora respiciantur,) etiam à seipso differre potest: sicut socrates vir, viribus differt à scipso, si ea tempora (quibus puer suit) respiciantur; & sicut aqua calida à se differt cum sit frigida: nam licet quoad naturam à seipso non possit discrepare, potest autem quoad accidemales aliquas conditiones.

Ob Duo membra ejus dem divisionis non possunt coincidere, at accidens & Differentia sunt distincta universalia, ergo Differentia non

est accidens.

ur, & ad quintum prædicabile spectat.

E 4

ong Actance a nontring arms

dupliciter confideratur, aut guoad

· 10(11 % .

elt proprietas.

alia

2 Rationem distinguends, & sic nominatur Dissertia: non itaque accident, quatenus accident est, & inheret. Disserentia est, sed quatenus distinguendi officium babet; nam accident separabile est quasi materia, vis autem distinguendi, forma hujus Disserencia. Vel dicendum, quod duo membra ejuscem divisionis coincidere possunt quoad materialem rationem, i. quoad rem ipsam, quia eadem res, & Disserentia & accident este potest; non autem quoad formalem rationem, i. quoad definitionem, quia alia est ejus definitio, quatenus Disserentia, alia quatenus accident est.

De Differentia propria.

Differentia propria est accidens inseparabile, quo aliquid ab altero difinguitur: ut, calor in igne, per quem distinguitur à rebus frigidis, &c. Ubi primum notandum est definitum: deinde etian definitio ipsa.

Notandum autem pro definiton, quòd duplex

1 Conversionis seu adequationis, quo modo id dicitur alteri proprium, quod cum eo conversitur, ut riton, quòd duplex

Coloravia quod ambie se fumiser & infone

2 Coherentie, quod proprie & firmiter, & inseparabili nexu incumbit subjecto, & sic hoc in loco su-

Vel dicendu n, quò d hæc Differentia propria nominatur ratione usu, quia est in usu apus eos qui proprie loquuntur, inseparabilia accidentia, quibus una res ab altero discrepar, Differentias appellare. Pro Desinitione animadvertendum, quò d accidens inseparabile illud dictur, quod sixé es sirmiter ita in subjecto inharet, ut removeri non potest: ut lux in sole; color inhomine, &c. i. qui in subjecto necessariam & inseparabilem habent causam, non contimpentem: nam contingentia in causa separabilitatem in accidenti, necessitas in causa in accidenti inseparabilitatem parit.

Ob. Propria passio, ut risibile in homine, himibile in equo Differen-

cidens fint diffincta universalia, ergo.

r Inherentia, & quoad hanc accident eff, quia propria passio non minus insigeret quovis accidente. tiu

#i

cur

de

not

fit c

prop

Fol. In accidente duo spectanthunc non est accident, cum non contingenter, led netur,

dessay subjects su

Impliciter proprium non distinguitur, sed ab accidense contingente ; itaque in eo lenlu nomen accidentia hignon accipitur, fed fusius, ut omne id deligner quod in subjecto eltaprater ejus effentiam.

Ob. Cocitas est propria differentia (nam ponitur à Porphyrio pro ejus exemplo cap de Differentia text. 2.) At nonestaccidens inseparabile,

cum fit privatio accidentis fc. vifus, ergo male definitur.

Formaliter iplam visus negationem.

Sol. Cœcitas . duo includit.

... Caufaliter, iplam oculi intemperiem, ex qua lequitur visus negatio, Priori modo negatio quidem cft. posteriori autem postivum est. Sed male quidem græcum vocabulum interpretantur, cum cœcitatem reddantzetenim wawyóms non eft cocitas sed glaucedo, vel oculorum cæsius color.

SECT. 6.

De Differentia maxime propria.

Differentia autem maxime propria, eft differentia effentialis, qua unum ab altero diffinguitur, ut rationale respectu hominis, fensibile respectu animalis, &c.

Notandum, quod ficut eft duplex fpecies, fc. interjecta & infima, ita I Speciei interjeffe, hæc autem (à Dialefficis) generica appellatur, quia est differentia ejus speciei, quæ

eft genus ut sensibile respectu animalis, animal di-Duplex eft maxime propria Thinguens à careris rebus universis.

2 8 peciei infima, que (à Dialetticis) fpecifica differentia, alia appellatur, utpote illi conveniens quod folum eft fpecies, non eriam genus, ut rationale respectu hominis.

Norandum autem quod solummodo differentia maxime propria tertiom hoc prædicabile constituit, at differentia communis & propriatecensentur, quia propter verarum differentiarum penuriam, que mazime propria appellantur, illis sæpenumero in rebus discernendis wimur. Unde notandum, quod differentia hic divila eft analogum, cum de uno membro magis proprie prædicatur quam de alteto. Deine. de observandum ipsis dividentibus membris, quod propria, differentia non absolute hic fumitur, sed pracise, i pro ea que solum propria est, alter enim ellet quedam membrorum confusio; nam rationale cum sit differentia maxime propria, sine dubio propria, sed non solum. propria.

2 Notandum

quod differen-

tia confideratur

tripliciter, quo-

Ob. Rationale respectu animalis est differentia, cum ipsam in species dividat, sed nec communis, nec propria, cum non sit accidens, (nam rationale est pars substantia, sed hominis, sed accidens pars substantia este non potesti, nec maxime propria, cum non sit de estentia animalis.

fed eo posterius, ergo insufficiens est divisio.

Sol. Rationale est Differentia maxime propria directe respectu hominis. nam ipsum effentialiter distinguit ab universis, reductive autem respectu animalis: hominis igitur Differentia dicitur maxime propria, quoad constitutionem, animalis verò quoad contractione, quia non minus convenir differentiæ Genus dividere, quam speciem constituere & distinguere; licet nomen differentiæ maxime meruit à distinctione.

r Contractionem; scil, quatenus confusam generis potentiam ad certam speciem contrahit, & determi-

nat, & nominatur affus.

2 Conftitutionem, quatenus speciem ipsam in fe

constituit, & nominatur forma.

versis diftinguit, estque suz speciei propria nota, & sic potissimum dicitur Differentia.

94

Chic

1pec

non

prie

SECT. 7.

De discrimine à Porphyrio assignato, inter Disserentiam maxime propriam, & alias acceptiones.

Ad intelligendum discrimen corum à Porphyrio affignatum, noeandum, quod aliquid aliud eft facere diver fum quoade ffentiam, to na. turam alterum eft facere diverfum folum quoad accidentia, & affectiones; illud effentialis differentia est proprius actus: hoc verò accidentibus commune; Differentia igitur maxime propria; à propria & communi in co diftinguitur, quod ha lubjectum fuum faciunt folum alterum, nextrinfece tolum & accidentaliter discrepare : at differentia maxime propria, fuum subjectum aliud facir,i. natura & definitione plane diversum, ut (v.g.)calor in aqua tepente differentia communis eft, hic verò aquam non facit aliad, i effentialiter diverfum ab aqua frigida, fed folim alterum : at rationale quod est maxime propria differentia hominis, non folum alterum facit hominem à bruto & cæteris rebus; verum plane aliud, i.natura & effentia diffinctum; cujus ratio eft, quod hace fentialis forma eft, & intrinfece conftituit : illa verò accidentales funt forma, & extrinfece rei adveniunt: quocirca (mutatis his) res eadem effe poteft, quantum ad fubfantiam, quia hæ rei fubitantiam fequuntur;

id neirotras

fed (illa mutara) mitari tei effentiam neceffe eff : nam ficut catera Shaftaniam (equuntur ipfam & ab ea pendent, ita banc ipfa fubftantia Cequitur, & ab ea pendet. erten Course a Canfeduntive, co

ord in ord raingdenon Sie CiT. 8.

De secunda divisione Differentia in separabilem er inseparabilem.

Secunda divino est ex connexione differentiz cum subjecto que

I Separabilem, que nempe à subjetto separari potest: ue agurudo in homine male lanos calor in aqua fer-

eft in Differen- Vente, & hac eft communis differentia.

2 Infeparabilem, que tam firmiter suo subiecto hadharet, ut ab eo nequit diffolvi: ut calor in ignescolor in mixto corpore, rationale in homine.

1 Per Accidens, Accidentaliter, que scil suo subjesto firmiter adhæreant, ei tamen conveniunt præ-Infeparabilium ter fuam effentiam, i. non tanquam pars naturasfed duo funt gradus, de nous maffettio aliqua nature adhærens, ut igni

alix enim fuis calor : hominificultas ridendi.

2 Per fe, i effentiatirer, que ad constituendi sui Subject is consubjecti effentiam concurrunte ur rationale homini : veniunt, irrationale bruto, &c. in priori gradu, propria differentia, in hoc manine propria collocatur.

Notandum quod cum Porphyrius hic dicas, eas que per se conveniunt in ejus definitione collocari; intelligit eas que per fe,i.effentialiter conveniunts nam proprie etiam palliones rei per fe conveniunt, (ut Arifoteles I poft. Anal.cap. 4.text. 4.at non effentialiter, fed accidentaliter, i. non tanquam partes effentiam confituentes, led folum ut affestiones effentiam confequentes ; unde, ob necessariam concomitantiam, & connexionem cum ipla rei effentia, per fe convenire dicuntur; quocitca hoc in loco, (convenire per fe,) mihif aliud eft, qu'am convenire per effentiam ; t.ut pars definitionis: (convenire vero per accidens) idem quod convenire per inherentiame ut, aliquid rei ipsi superadditum,præter & extra eius naturam.

Ob. At Arifloteles, lib. r. pott.c. 4. t. 4. affirmat, proprias rerum affechiones illis per fe convenire, at propria rerum affectiones, ut rifibile respectu hominis, sunt proprie differentia (cum non fint communes) quia non separabilia accidentia, nec maxime proprie, quia non sunt de effentia lubjecti, ergo Differentia propria, & non folum maxime pro-

prie rei, (per se) conveniunt.

è

1-1

Te

ed

and the most enters Sol. Aliquid dicitur (perfe) convenire bifariam, aut

I Constitutive, quod rem constituit, lic id folim quod eft pars effentiz rei ita convenit; un animal& rationale homini.

2 Confequative, quod rem neceffario confequitur, & fic id quod neceffario ab effentia fluir (per fe) convenit, ut rifibile homini ? Porphyrius hoc in loco, priorem folum modum intelligit

S. E. C. T. sounda? I

De discrimine inter Differentiam inseparabilem, que per se convenit fubjetto er sam que convenit peraccidens.

Affignat autem Porphyrius inter differentiam in eparabilem, que

per le convenit, & cam que per accidens.

Lifedumin subjecto, quia differentia, que per se convenit, subjectum suum facit aliud, i, effentialiter diversum à cateris rebus; sed differentia per accidens subjectum solummodo alterum facit, i, acciden. taliter diftinctum.

Discrimen duplex, alterum quoad

2 Modum conveniendi ad fubje fum, quia differentia per fe equaliter convenit non magis uni quam alteri ut rationale omnibus hominibus aqualiter convenit : differentia per accident secundum gradus, aliis magis aliis minus: ut, unus paries est magis albus quam alter : unus homo magis doctus altero.

Ob. Sapiens est magis rationalis stulto, & infano homine: magis enim utitur ratione, ergo est magis rationalis. Argumentum manifefrum eft, quia ab actu ad porentiam affirmative dictum eft. on is totilat

Sol. Rationale enfariam confideratur, vel quoad

1. Actum ratiocinandi, five ufum rationis, & ficdo-Aus ignaro Sapiens infano magis rationalis eft.

2 Potentiam (eu facultatem ratiocinandi, unde hæc ratio fluit & fic omnes homines aqualiter rationem participantau : was ever a la la equipa ever de la constant a la convenza de la c

3 Principium ratiocinandi, unde hae facultas manat, & fic omnes homines aqualiter rationales funt.

Notandum, quod rationale, (ur accipieur proattu ratiocinandi) eff Accidens : ut pro potentia est proprium : ut pro principio potentizifici folim eft Differentia: quocirca, licet ipla facultes, aqualiter omnibusa hominibus infit ratione principii scil, anima tationalis, quam omnes æque participant: siple tamen actus & ulus inequaliter convenitration 26.

ne instrumenti sc.cerebri, aliarumque partium, quia mon sunt in omnibus hominibus iplacorporis organa aque disposita, sed in aliis melius. aliis pejus : quocites difacultatem spectes, aque convenit, fi actum. inequaliter : ratio cujus eft, quod potentia pendet folum à principio, quod omnibus aquale eft, sed attus pender etiam ab inftrumento corporeo, quod inaquale.

Ratio eft Seque rationales. 100 ni silver quoad hanc omnes fune

2 Acquifita, five arte, ut in docto, five ufu, ut in Capiduplex, encerquoadbanc autem unus est magis rationalis altero.

Ob Animatum eft Differentia per fe, & effentialis, fed convenit luis Abjectis fecundum magis & mmus, ut homo quam brutum, brutum quam arbor magis animatum eft, quia ille tres animas haber, 1. vegetantem, a fentientem; 3. rationalem! iftud duas priores folumahac unicam, primam fed id magis est ammatum quod tres (animas haber, quam quod folim unicam habet, ergo.

Perfectionem anima, & fic homo bruto brutum planta ett mag is animation, quia perfectiorem habet Hinaminy iva non re ip a

matum dicitur aliquid bifariam, le, quoad

C

n

18

t.

A CI

nen

es"

04 ne

Intentionem anime & Be fic nullum alteromagis Sot. Magts and Panimarum eft; Gradus perfectionis confiltit in affet diene afterius anime Gradus Internionis in acce 510ne nove partie juftem anime, ille admittendus, quia in bruto vegerand, lentiens, in homine lentient, 12tionalis anima acteffe l'at vero poffer lo ell'impoliibilis, quia anima est indivibbilis, & caret partibus, eft ergo perfectius animatum, sed non proprie magis unimatum.

Hicautem notandum, quod cum Porphyrius dicat differentias per accidens susciperemugia o minus, ex propositio non est universalis, led indefinite id el incelligenda particulariter, quod feil affque tales differentia (fecundem magis & milius) conveniunt, Nam propria passiones, quantitates, multa qualitates, & que in alie suffit predicamentis magis @ minus non admittunt.

Ob. Capax disciplina (or hid Portiffins dicircap. de Differentia, text. 9.) Differentia ell per fe & effentialit, fed eft chach Differentia per Accidens, nam proprium non et differentia per fe, cum non fit de effentia lubjecti, fed per accidens; capax disciplina eft, proprium hominis, ut Arift. docet. 1. Top cap. s. text. 4. ergo membra confunduntur. 1 Facultate capiendi disciplinam, & sic est pro-

Sol Cupan difcipli- prium hominis.

2 Principio

ne capitur dupli - 2 Principio & origine hujus facultatis,i. pro aniciter, vel pro | ma ea quæ pfum reddit capacem disciplinz, des respectu differentia effentialit eft oup : a joganio described ratio cutured

SECT.

De divisione Differentie in conftituentem & dividentem.

Differentia que maxime propria eft, & effentialis,

T Conflitutive, que le speciem constituit ut rationale respectu hominis, sensibile respectu animalis, quia ha differentiz (iplis generibus additæ) conflituunt (pecies.

2 Divihve que fc.genus diftribuit in fuasspecies : ut, duplex eff. rationale & irrationale respectu animalis, (nam he differentiz'animal dividunt in hominem & brutum) fenfibile & infensibile, nam haz corpus animatum dividunt in truis of magin animamanalq & lamina

Notandum autem, quod differentia conflitutiva &diviliva non re ip/a diftinguuntur, fed munere folum & garione, cadem enim differentia que diviliva elt, ca cuam confinutiva elt, led diverso respectu, ur (verbi gracia) rationale quod est diviliva respectu animalia est constitutiva respectu bominis & sensibile quod cit divitiva respectu corporis, constitutiva eft respectu animalis : & generalitet quecunque superius, feu Genas dividit, plainferius, leu theciem constituit.

habent aliqua genera fupra fe, nec habent aliquas constituentes differentias, quis omnis differentia, que inferius constituit, dividu fuperius, maine

2 Conftitutivam folum, ut intima species, quia cum non habet fub fe alies species, non dividiter pereffentiales aliquas differentias, Ced Colum accidentales habent diffe- ¿proprietates, ut diximus fuprà.

3 Divifivam & conflitutivam fimul, ut omnis isterjecta, que dum fint fpecies, ex differentia & genere constituuntur ; cum autem fint genera, per alias differentias dividuntur in fuas species, at animal per l'enfibile conflituitur, per rationale & irrationale in bominem & brutum diffribuitur.

Unde apparet, quod alique rentiam

Merento auf.

2 Principle

1 Ficultate cavicado defeginado, de con pro-

SECT.12.

SECT. II.

De modo que Differencia dicuntur ip fum genue dividere.

Notandum, cum divisio nibil aliud fit quam totius in partes diffributto, quod quot modis totum accipitur, totuplex est divisio.

1 Effentiam, sieut species in genus & differentiam :

Est autem triplex, guoad

sudmo. Di-00

brachia, &c. tanquam totum integrum in partes in-

3 Universalitatem, seu potentiam, ut superius in inferiora, & sic genus dividitur per differentias in suas species.

Ut melius inselligatis, oblervandum quodili

1 Objettum divifionis, id feil quod dividitur, id-

dque est Becies,

in divisione

exempla nor

Sit. Aue Cilia

3 Instrumentum, seu medium divisionis id scil per quod dividitur, idque est differentia, ut (verbi gratia) animal dividitur, ibi est objettum divisionis, dividitur ausem in hominem & brutum, ibi est terminus: dividitur in has species per rationale, & irrationale, ibi est instrumentum, seu medium divisionis.

rob, Si Genus dividatur per Differentias sur (verbi gratia) animal per tationale & irrationale in fuas species, tum in partes deducitur, non itaque tota animalis natura est in homine, sed patain homine, pars in bruto, idautem falsum est, quia omnes partes natura animalis, se, Genus & differentia sunt in homine, ergo tota natura, et per consequent Genus non dividitur per Differentias.

& has divisione id quod dividitur non potest mane-

sol. Duplex est dividendi modus, (ct).

Fassing

1

1-1

6-

23

di.

18

zini

LLa

2 Per Contractionem, seu déterminationem, quando id quod fusum est, d'indéterminatum restringitur; non per alicujus rei abstractionem, sed per additionem, ¿ & sic Genus dividitur per differentias, i contralitur, seu determinatur adcertas species e sic quod Generis divisio nihil aliud sit, quam ejus restrictio, sen contra-

Alo, quomodò quidem (quod ad le) adplures species extenditur per Differentiæ additionem Speciei peculiare redditur: ut, animal, quod per se est commune & how mini & bruto, additione rationalis, homini fit pecu-Notingan, cam living wirit arind fit quantotius in parter differ

RESTRUCTE HEALTH TO HE

De exemplis differentie in Porphyrio affignates. An rationale conveniat Angelis ? An mortale fit differentia bominis ? Fil aucem are orachie, & care that command

I Precepta, que oporter in omni atte tradenda

effe, in fummo vertirudinis gradui.

Argumenta, leu probatione du conclusionibus confirmandis; adhibentur: & hac lemper funt fubiccto illins artis remperanda; fi enim lcientia fit de rebi suribivib bohbubnete farth ur arres Marhematice, necestaria oportereffe argumenta : fr de rebus comingentibus, ut E. ribina, polirier oporret ipfa digumenta effe probabilia.

2 Exempla; que latisfactunt luo muneri licet nihil probent, imointerdum licet falla fint, modo facilia Got Be alla pracepta illultrent, nam in praceptis ve retaum argumentis conformites ad artis lubjectum, in exemplis illu fratio defider atat unde exempla non fie idt gelene it fune tedargoende, quod aut Hiftil probant, aut falla fine, modo difeenti lucem prabcant

ray lamini (1 c 1 Di fourrens, quod feil? dilenfin quodam, t labore & inveltigatione rationis res intelligit y froc autem rationale deribus conjunctual elt, à quibus e fus cog nitio pender, & he content toff bominibut sunbi.

in insums o quod feit? The offini labore intellectus primo aspectu, & intuitur rescognosciti hocautem rarionatoelt abitractim de feparatum à lenfibus, & m meriannee indiger fentiliter aliquid cognoscat, & fic rationale convente Angelis.milo

- Obo Onodistansiaffices potential vifens Ruberior potell, at ratio Angela Superior & perfectionelle farione Humana ergo, il humana pot portificultere de tracin Angelier tum porelli de per confequens, Angelis Cremes dividing or deff ceilemeiser Syrirmitie for

MA oira ail & engrafalla poor alai stapp seines a in quel Generis sot Ruindif gelichte großen.

, 2 Pasive

omni arte per

in lupcfius in

d ferencias an

pendenda fc. (verbigians)

Notandum vero quod ratio

nale cit duplex, Trium'à coro -seem Aston

tur bifariam,aut

Sol. Ad

discursum

tria requi-

tunturs

K-

re

OH

11-

16-

1

da

us

64

e-

to.

2

a.

lia

6.

n,

DI

(a

us

8 fic

10

04 us

100

n-

UÈ

the five dici- 2 Paffive, quia ipfa intelligir, & tentm cognitionem non nili per discursum acquirus, & fic folis hominibus convenit; licet autem Angelus difeurrat, tamenipla ni= thil cognoscit per discursum, sed per inquitum

Ob. Discurrere nihil altud eft, quam unam tem colligere; & inferre ex altera ; & cognoscere per discursum, quain per talem collectionem alique intelligere quod prius non cognolechat : fed Angelus colligie inam rem ex altera, ut ex malis actionibus praves regitationes; (ut omnes concedunt) ergo coguofcit per difcurfum

i Successio cognitionis : ut, unam tem cognoscit post

alteram.

2 Dependentide aut caufalitas cogalitionies ut unant

rem cognoscar per alteram; Investigatio, seu contentio quedam, & nixus laborque rationis; Duz priores Angelica tognitioni conveniunt s cognoscit enim Angelus, & unprovem poft alteram, fiour res ipfæ quæ cognoleuniur fuccelling fun : & per aleeram (pro ipfa rerum inter le communione, & dependentia:) sed terria conditio deficits cognoscit enim fine omni morofa (ognitione, investigatione, & difficultate ! nam quamprimum aliquam caufam intueturs omnes ejus effcclus statim cognolcit, at homo (causa cognica) stating

omnes que ex eo pendent effectus non cognofein fed

cum quodam labore & contentione mentis paulatimin co

De mortali autem intelligendum, quod elt duplex Diffe-

tentia; aut

rum cognitionem venusare and aboutly Sallo maineval 1 Confeituens & effentialis quat fe: eft patifore malis ipfius (peciei': ut rationale respectu hominius) 2 Distinguens folum & separans luum subjectum ab alis : arque ralis Differentiaeft mortale respectu hominis, non quidem hominem confituens in natura hominis fed eum folum diffinguent ab Angelis qui rationem participatit. Z appraint annual article

ai sum who alginal anotatomi my

S E C T. 13.

Inquo fensu sensibile & rationale item insensibile & irrationale G'inanimatum funt Differentie?

Observandum est, quod rationale, fenfibile,&c. f 1 Pro ipfis facultatibus, & potentile, ut fertibile pro posentia lentiendis rationale pro putentia ratiocinana, &

ficfunt proprie paffiones fuorum fubjectorum, & nort pollunt effe Differentia & parres effentiales lubftantlarum, cum accidentia funt, & in fecunda qualitatis Sumunturbifa-2 Specie.

riam, vel

2 Pro ipfis principiis, i. formis substantialibus, ex quibus fluunt ha proprietates : ut, rationale pro anima rationali : fenfibile, pro anima fenfitiva : & fic funt differentiz fubstantiarum: unde oportet, differentias dialecticas non aliter discrepare à formis phyficis, qu'àm concretum ab abstracto.

Materialiter, pro eo subjecto quod est fenfibile, & proco subjecto quod est rationale : seil. pro animali, & homine, & in hoc fenfu differentiz

nonfunt.

tum, &cc. capiuntur bifariam. Lut omne concretum, vel

Rationale, fen fibile, anima-

> 2 Formaliter, pro ea forma per quam homo dicitur rationalis, & animal fenfibile, i. pro anima fentiente, & intelligente, & fic in concreto funt omnesillæ re ipfå differentiæ.

> 1 Negative, seu privative, pro negatione sensibihis, ejusque privatione, & absentia, & rationalis, autanimatis & fic non funt differenitz effentiales, cum negationes non possunt effe de essentia substantiz & entis politivi.

De insensbill, Irrationali, & inaminate, obfervandum eft, quod bifariam capiuntur vel

shine,

2 Pofitive, pro effentialibus formis, quibus hujulmodi privationes conjuncte funt, ut insensibile pro forma substantiali, que vi fentiendi caret : & irrationale proforma substantiali facultate rationis carente, & fic funt differentiz : Quocirca, nomina licet privativa, vel negativa fint, tamen quoad rem funt politiva.

Quocirca, distinctionis folius gratia, negativa hac nomina à Por-Obyrio ulurpantur, quia vera & positiva nomina ipsarum differentia-

rum ignota funt, ficut ipfæ differentiæ ignotæ funt.

SEE T. 14.

De definitione Differentie, & primo de prima, ejufque explicatione.

If I Quoad medum prædicandi de fuis fubjettis, & ficir cam cadis fecunda definitio.

2 Quoal

Notandum buod differentia bifariam confideratur;

2 Quoad reaqui triplex eft, nimiriim

I Dividere Genus, i.fusam & indeterminatam generis potentiam ad certas species deducere & contrahere, & tic tertia.

2 Constituere speciemi. formalilem full affum, Tter ipfam perficere quoad effenti-

am, & definire, fre peima.

2 Diffinguere (pecie conftituiam à careris rebus universis & fic quarta definitio cadit in differentiam.

Prima definitio differentia est, qua species superar Genus. Ad quam definitionem intelligendams primo demirum oblervandum; deinde;

pla definitio

2

j

nť

3,

ŝ,

1-

U-

le

8

is

nd

110

r-

2-

e.

in

1 Proxima, que immediate rem configuir, ut rationale respectu hominis cum fationale di immediate convenit, nullo alio intercedente:

Pro definito, notandum. 2 Remotte, quie rem immediate non constituit, led quod differenmedianie genere ipfo, ficir eft animatum aut fenfibiuz ellentialis le relpectu hominis; que non proprid conveniunt eft duplex; homini, fed alterum corperi animato, a terum animali illis verò intercedentibus homini. Prior au-

tem differettia hie definitur. 1121 8111101 Pro Defmitione, Notandum quod genus fri hat definitione in relativo (qua) intellectum est for forma, ad hund fentum, Differentia eft; forma, qua genus fpecies superat. Notacidum (quod in hac definitione)

Superare nihil alind eftiquam plus contineres mini polymon

ri Attualis, qua aliquid dicitie continere in fe alierum. 2 Potentiati qua aliquid dicitur continere aliquid fib fe priori modo differentia tonflituens continetur ab ea specie quam constituit, sicuti rationale dontinetur ab homine; fenfibile ab animali, in quibus actu funt, tanquam partes effentiales fuarum fpecierum; Pofteriori mododifferentie dividentes, & frecies continentale à genere, quatenus inera ejus potentiam, i lub ejus ambitu comprehendunctiri nam attu laperiora continenturabinferioribus, potentia autem inferiora à superioribus. Est enim differentia proxima qua fecties faperat Genus, nimirum quoad continentiam affualem, quia nimirum cominet infe, & quoad effentiam proximam (uam constituentem differentiam, quam duplex eft, | Genus non affe, & in fe effentialiter continet, fed folum potentia fub fe sut (rechi gratia) pet rationale homo fupe-

tia autem

and Later of

insanot i

ai & mail rat animal, quarenns in fe,tanquam effentie fuz partems rationale continer: Quod animal non continer in fe tanquam partem-cim fitpofterius animali, fed folum potentid,i inter luum ambitum ipfum continet, quia ad ea univerfale extendit ad que rationale, & ad plura: unde appafret aftu speciem continere plura quam Genus, quia continet Generis naturam & prater eam proximam fuam diffe-Sentiam, que in natura generis non continebatur potentià aren Genus continere plus quam Speciem, quia non folum unam Differentiam, que speciem conftituit, sed plume co ha res continet, utanimal, rationale continet, & irrationale, & præter Differentiasomnes, fuas species & individua; Ex quibus manifestum est differentiam proximam hic fo-2110 Him definitionam remota differenția affu in Genere contineturiut fenfibile, quod elt remota differentia respectu hominis: adu in animali continetur, & gratia animalis in homines nam quicquid continetur attu à superioribus, is dem etiam affu ab inferioribus continetur, licet mediate. muinsvag fed non è converso, Quicquid autem continetur potentia converso. Sieigitur hanc definitionem intelligite. Differentia (scilicet proxima & constitutiva) elt, qua (id est. foralor ni ad me ffentialis) qua (species superat fuum Genus) rarione actualis es effentialis continentia quia cam contineractu, ideft in fer & fecundum effentiam, quam genus folum complectitur potentia, & fub fe, & lecundum extensiorantale Cuemaleu ambutum. erverealiound fub fe

orogice de minaites ins E.C.T. 175.

In qua dubitutiones contra hanc que filonem explicantur.

Ob. Definitio convenit propria passioni, ut rifibilitate homo superat animal, non tamen rifibile hominis differentia eft, fed proprium Ergo definatio aliis convenit à definito.

1 Accidentalem perfectionem, & fic iplum fuperat

per propriam pa fionem.

2 Effentialem perfettionem, & fic iplum luperat Species Superat Genus duplici per Differentiam: non itaque quevis forma qualpecies superat genus, sed formae fentialis solum diffeser vel quoad rentia eft, quam species in fua effentia continet, Genus folim in fua poteffate.

Ob.

Ob. Si Species ratione Differentia (uperet Genus, tum erie superior genere (quod enim alterum superat est co superius,) Argumentum manifestum est. Aut enim superius erit quod superat, antinferius, at hoc falum est, (si enim id quod est aquale non superet, multo minus id quod inferius est superabit) Ergo superius: at Species non est superior Genere, sed inferius quiddam (cum ei subjicitur) ut suprà, ergo:

cum in Prædicamento obtinet; & quod ad plura se extendit, & sic Genus est superius Specie, ut animal

homine.

sol. Superius aliquid dicitur, altero bifariam, aut quoad

mi

n-

71-

11-

72-

ti-

fe-

id

0-

lu-

le.

2;

Co.

n-

uf

in

14

è,

4;

re

fe-

07-

ne

tu,

im

C-

1 1

at

tat

c-

E-

b.

z Perfectionem natura, quod nempe pluses partes effentiales in se continet, & sic species est superior genere; nam universam generis essentiam in te continet, & præter eam siam peculiarem, & proximam differentiam (quæ non est pars genericæ naturæ,) Genus ergo superius est, i communius; species autem superior, i perfectior.

Ob. Id alterum superat ratione differentiz, quod plures differentias in se complectitur, sed species unam solum differentiam, i. constitutivam complectitur, ut homo rationale, &c., Genus autem plures scilicet urrasque dividentes, ut animal, rationale & itrationale, continet, ergo Genus per differentiam potius superat speciem, quam é contra,

sol. Aliquid differentias qu'am ipla species, cum species anicam solicerum com-

pleditur bi- (fuarum specierum differentias.

fariam, aut le Effentiam & actum, & sic plures continet species secundum quam genus, cum & omnes in se complectitur qua sunt in genere, & præter eas ultimam suam differentiam.

Ob. Quicquid cadit in Speciem, cadit in Genus, (ut docet Aristot.
2. Top.cap. 4. text. 2.) Quocircà, si differentia proxima cadat in speciem, cadit etiam in genus, & per consequens per cam species non superent Genus.

Sol. Verum est quicquid cadit in speciem cadit in Genus, sed non eo dem modo, quia cadit in speciem per se, & constitutive, in Genus autem per Accidens, & denominatione solummodo.

1 Confuse, ut indeterminatum est, & ad plures species

sol. 2. Ge- cxtenditur
2 Contratte, ut actu informatur (pecifica differentia & nus consideratur, ut (verbi gratia) Animal detatur, vel guatenus commune homini & bru-

to est, vel ut per rationale, vel irrationale determinatur, & hoc posteriori modo si Genus sumatur, quicqui d in Speciem cadit, in Genuscadit, Non priori.

Sol. 3. Aprissime respondetur ad locum; Intelligit illum locum de Accidentibus solum realibus; non verò essentialibus pradicatis: quicquid enim accidentaliter in inferius cadet; è contrà squicquid essentialiter in superius cadet; è

I In intentionibus, quia non sequitur, homo est spe-

Locus igitur cies infima, ergo animal est species infima.

iste duplicem 2 In convertibilibus pradicatus unde non sequitur, patitur exceptiinomo est rationalis vel risbilis, etgo animal est raonem, alteram tionale vel risbile, nimirum attu, sed solum potessate.

Ob. Species recipit cam differentiam à genere, aut à seipsa; at non à seipsa, quia differentia est prior specie, cum sit ejus formale principium: ergo à Genere, & per consequens Species per hoc Genus non excedit, quòd differentiam habet, quam non habet Genus.

Sol. Recipit eam à Genere, ideoque ch in Genere, sed non co modo quo est in Specie; in Genere enim est inchoate & imperfeste : in Specie verò consummate & perfeste, in Genere tanquam in principio ex quo

emanat, in specie tanquam in subjetto quod constituit.

Qb. At si differentiæ quæ species constituent fint in genere, tum opposita simul in codem crunt, ut rationale, & irrationale in animali-

Sol. Ad quod dicendum, quod non est inconveniens opposita esse in codem simul potestate, sed non in assu, Nam in codem principio, i. in codem genere, necesse est contraria comprehendi; ut albedo & nigredo in colore: virtus & virtum in habitu, sed non possunt esse in codem subjecto: idque Philosophus intelligit.

Sol. 2. Ut cognoscatur, quomodo Differentia continentur inpotentia generis, respondeo, duplicem esse potentiam: alteram

Aftivam, que est potentia aliquid efficiendi, sic autem nullum universale potentià in aliquo principio continetur, cum sit eternum, nec generationem agnoscit.

2 Passivam, qua est potentia aliquid recipiendi: ut, aqua frigida est in potentia ad calorem; & sic continetur differentia speciei in potentia generis, quatenus Genus aptum est informari ab ipsa Differentia.

SECT. 16.

De fecunda definitione Differentie, eju que explicatione

Secunda definitio Differentia elt : Differentia eft id quod predicarur

de pluribas differentibus specie in (quale quid.) Ubi primo definitumo deinde definitionis partes observande sunt.

Pro definito autem notandum, dic definitur, cum non prædicatur de pluribus diffequòd duplex est

2 Generica, que nimirum speciem intermediam constituit, que étiam Genus est e ut sensibile respectu animalis e animatum respectu corporis animati: Et hec sola hic definitur.

In definitione autem notandum est, primo Genus, quod est aniverfale, quod non expresse ponitur in desinitione, sed intelligitur in relativo pronomine (quod) differentia est quod: id est, universale quod. Differentia est Prior respicit multitudinem pradicandi (quod pre-

duplex, dicatur de pluribus specie differentibus.)

Posterior respicit modum pradicandi (in qualequid.)
Ad prioris intelligentiam, notandum quod hic apritudo, non astus
pradicandi intelligitur, sicut & in cateris universalibus, scilicer, quod
sua natura aptum est pradicari.

1 Immediate, & sieprædicatur de uno solum, nimirum de sua specie interjecta, quam proxime constituit, ut sensibile prædicatur solum immediate de animali.

ferentia generica de aliquibus
prædicatur
prædicatur

ipf 2 specie) ut fensibile (mediante animali) prædicatur
tur de homine & bruto; hæc prædicatio in hac defini-

tione intelligitur.

Ad intelligendam secundam differentiam hujus definitionis, vel pot Pars essentia speciei, & hac ratione prædicatur in quid.

tiùs divisionis, observandum quod differentia sumitur bifariam, vel ut

differentia: al-

2 Observan-

tera scil.

em

de

C-

e-

ur,

12-

te.

m:

do

cie

yo

p-

in

-37

m

į.

in m,

4-

Q-

in

elt

ur

4

Terminus effentia speciei, & sic prædicatur in quale: nam differentia non soluna suam naturam speciei tribuit, & ipsam constituit : Verumetiam limitat & determinat susam cam naturam, quam species à genere recipit, ergo ratione constitutionis rationem essentia habet; ratione verò simitationis, qualitatis: ideoque ratione prioris in (quid) ratione poserioris in (quale) prædicatur.

r Intrinfece, & sic speciei essencia, à fola differen-

F 4

Sed ut hac me--lius cognofcanneur, observandum, quòd natura speciei dupliciter limitatur, vel

Velfaciliùs intelligite hanc flinguendo Qualitatem : duplex enim est; altera

me, tamen tota intrinseca effentia determinatio eff à Sola Differentia.

2 Extrinsece, & fic etiam determinatur à propriis pallionibus, vel aliis affectionibus confulam generis naturam contrabentibus id unam fpeciem ; ut rifibile determinar animel ad hominem : hinnibile ad equum; Quocirca prædicari in (quale quid) de specie. nihil aliud oft qua predicari effentialiter de ipfa spe-Lcie, quatenus natura ejus intrinfece determinata eft.

I Effentiglis, qua responderur apte ad quæstionem quarontem de Specie. (quale)est secundum substan-

tiam ? & talis qualitas elt differentia.

2 Accidentalis, qua responderur apte ad quæstioparticulam, di- nem quærentem de specie, quale est, secundum affe-Alonem, sut conditionem? & Qualitas differentia talis non eft. Prædicari ergo in(quale quid)nihil aliud eft quam prædicari effentigliter, id eft apte respondere ad quæstionem quærentem, quale est secundum essentiam : ut si quaratur qualis est homo [secundum effentiam ?-aptèrespondetur, rationalis.

Per extera verò (ut Proprium & Accidens) aprè respondetur ad questionem querentem absolute, & nude quale est aliquid dusqualis eft homo? Eft rifibilis, eft dottus, &c. At fi quæratur qualis eft quoad effentiam?non recte respondetur efferisibilem vel doctum sed effe rationalem.

S E C T. 17. Applicatio corum que dista funt ad definitionem.

occur in fentibule in distinct

Sic igieur hanc definitionem intelligite (differentia) nempe gener rica, quæ fpeciei (fcilret interjecte) differentia eft, (eft quod) id eft, universale quod (prædicatur,) id eft apritudine, id eft, quod eft sua natura aptum prædicario de pluribus) nempe mediate : Nam immediate de una folum specie subalterna prædicatur, sed ea mediante, de aliis specie differentibus, id est de speciebus, (in quale quid) id est, see cundum cam qualitatem que elt pars, ut ita dicam, quidditatis seu elfentiz, id eft, apre respondet ad qualtionem, qualis eft species secundum effentiam ? Quod fi hanc definitionem ad differentiam fecificam velitis extendere, dicendum elt eam passiculam subintelligi (aut de pluribus numero differentibus) unde apparet per hanc definitionem catera extera universa excludi: Nam per genus, quod est universale, excluduntur individua, per priorem Differentiam, quia prædicatur de pluribus specie differentibus species & propium, & differentia specifica, quæsolum prædicantur de pluribus numero disterentibus: per posteriorem differentiam, quia prædicatur (in quale quid) excluduntur genus & accidens, quia genus solum in (quid) Accidens solum in (quale) prædicatur, neutrum conjunctim (in quale quid) sicut differentia.

SECT 18.

In qua discutiuntur difficultates que banc definitionem invadunt.

Ob. Quod definitur species est (ut omnes Dialectici concedunt) at differentia non est species; deinde quod definitur differentiam habet, cum omnis definitio ex Genere & differentia constat (ut Porphyrius hoc in capite docet rext. 11.) at differentia differentiam non habet, quia differentia solum speciem constituit, (ut hoc in capite docet Porphyrius, text. 12.) ergo.

sol. Differentia est, nec differentiam habet aliam, sed seipla ab

accipieur, vel aliis rebus diftinguitur.

2 Formaliter, pro intentione ipla rei explicata : fice autem species est, & differentiam admittit.

Ob. Definitio omni differentiæ non convenit, proinde mala est, nam proxima differentia hominis essentialis est differentia, & prædicatur de pluribus differentibus solum numero, non specie, ergo.

I Ultima, imam Speciem constituens, & hæc non hic

Sol.Dif- definitur.

iis

ris

bi-

eie,

A.

m

ny

0-7 C-

ia

e-

Q

d

d

.

ferentia 2 Intermedia, constituens Speciem subalternam, & hæc alia est Jolum hic definitur, nec oportet omnem differentiam hac definitione comprehendi, cum aliæ sunt quibus definitur.

Ob. Pars de toto nullo modo prædicatur, dicente Aristotele 4. Top. sap. s. text. 6. sed differentia est pars speciei, cum species ex genere & differentia constat, (docente Aristotele 6. Top. sæpissime,) ergo non prædicatur de pluribus speciebus.

tu hominis; five effentialis, ut materia & forma respettus. Sol. Pars compositi. & has nullo modo de toto prædicatur.

cft duplex, a Digleffice, ut genus & differentia respectu speciei.

hacautem de toto prædicatur; & de illis, non de his, loquitur Philosophus.

. Ob. Differentia prædicatur de eo solum quod constituit, sed constituit unam solum speciem, ut animal solum constituitur à sensibili, ergo

prædicatur de una folum specie, non de pluribus.

estentialiter.

estque pars es-

nitione ponitur

pè yel

terum

sol. Diffe-C I Immediate unam folum speciem, ut sensibile animal, rentia ge-) 2 Mediate, intercedente primo subjecto suo, alias species, ut lensibile hominem, & brutum: lic enim immedianerica conftituit (tè de una folum prædicatur Mediate de pluribus.

Ob. Si differentia Generica (mediante fuo primo subjecto) prædicetur de pluribus speciebus, ut sensibile de homine & britto, tum aut es-Centialiter, aut accidentaliter, non accidentaliter, quia tum aut Accidens hominis eft, aut Proprium; at non est proprium, quia non convertitur cum homine, (nam brutum etiam eft l'enfibile;) nec Accidens, quia tum potest abesse à subjecto, scil. ab homine, & homo potest esse interim ut non fit fensibilis, & per consequens ut non fit, (nam fensibile efteffentialis differentia animalis,) nec prædicatur effentialiter, quia tum effet pars effentiz, & per consequens poneretur in definitione hominis: at non ponitur, ergo,

I Explicite, & sic folum proximum Genus, proxi-Sol. Prædicatur | maque differentia in definitione ponuntur ; ut cum

homo definitur esse animal rationale.

2 Implicate, quod nimirum in iis includitur, que fentiz : aliquid formaliter & exprese in definitione locum habent, autem in defi- | & fic Differentia remota, & omnia superiora genera, & differentiz in definitione includuntur : ut (veralicujus speciei bi gratia) cum homo definitur esse animal rationale, in animale,& fensibile, & animatum,& corporeum, bifariam, nem-& omnia superiora genera intelliguntur ; hæc enim Lomnia animal in fe continet.

Ob. Differentia ut prædicatur de pluribus speciebus, ut sensibile (quemadmodum prædicatur de homine & bruto) non est differentia, ergo differentia non hie definitur ut differentia. Antecedens est maniftum : quia differentia distinguit suum subjectum ab aliis omnibus, at fensibile non diftinguit hominem abomnibus aliis, cum asinus, equus, &c. funt fenfibiles, ergo non est differentia respectu hominis.

I Proximum ut sensibile animal: & hæc differen-Sol. Differentia | tia fubjettum fuum à cæteris rebus universis diffinduplex subje- guit: nihilenim sensibile ek nisi animal.

Sum habet, al- 2 Remotum, ut sensibile hominem, vel brutum & I hoe lubjectum non diftinguit simpliciter ab omnibus.

sed ab illis que sub codem genere non continentur, ut licet sensibile non distinguit hominem à bruto, distinguit tamen ab omnibus que sub eodem genere non

comprehenduntur,

iş,

uic

30

ıl,

2-

1-

tſ-

15

r n

n .

p

-

Ob. Si differencia prædicetur de pluribus speciebus, tum de tot prædicatur, de quot genus (quia folum de pluribus differentibus specie di eitur:) at id falfum eft, nam genus prædicatur de pluribus quam differentia (ut iple Porphyrius afferit in communit. Generis & Differentiz, text. 4.) ergo differentia non prædicatur.

1 Constituentem, ut lenfibile respectu animalis. 2 Diftribuentem, ut rationale & irrationale respe-Sol. Genus duplicem habet du ejuldem; prior differentia zque late patet atque differentiam, Igenus; at posterior, ut rationale & irrationale de pau-

cioribus prædicatur.

Ob. Si Differentia de speciebus in quale pradicetur, tum eas quales denominat, & per confequens eft in prædicamento Qualitaty, nam fic definit qualitatem Ariffoteles initio cap. de qualitate : at differentia non est qualitas, quia tum effet accidens, ergo in quale non pradicatur.

I Aut nude & fimpliciter, & sic qualitas.) a Auteffentialiter, & fic differentia in quale pra-Sol. Aliquid in quale prædicatur. dicatur : Ariftoteles autem definit qualitatem fecundum priorem fenfum.

I Quoad effentiam, quatenus speciem constituit. Sol.z. Differen-& fic prædicatur in quid.

tia consideratur bifariam.

2 Quoad modum, quatenus determinat & diffin-Cguir, ficest qualitas, & in quale dicitur.

CI Effentialis, que intrinseçus rei naturam Sol. z. Vel dicendum Iformat; talis qualitas differentia eft.

quod duplex eft dif- 2 Accidentalis, que extrinfecus rei formate ferentia, altera ac constitute accidit : talis autem Proprium eft.

Ob. Accidens prædicatur in (quale quid,) (utiple Porphyrius docet in cap. de Genere, text, 16,) ergo id folum differentiz non convenit.

1 Effentiam, & fic differentia sola prædicatur de re in quale quid, i. e. in quale fecundom effentiam;

2 Subjection, & sic Accidens dicitur prædicari in Sol. (Quale quideft,i.in quale subjectum est. Quocirca cum quid) furnitur in accidens dicitur predicari in quale quid, (quid) fumitur indefinite, utidem valet quod aliquidicum autem dife duplici sensu: vel ut denotat | ferentiain quale quid affirmaridicitur (quid) fumitur definite,

¿ definite, ut idem valeat quod natura & effentia.

Ob. Secunda Substantia funt genera & species, sed fignificant quale quid, & per consequens prædicantur in quale quid, ergo Genera & Species prædicantur in quale quid : ideoque per hoc à differentia non distinguuntur. Major est Aristot.in principio cap. de substantia, text. 3.

Minor etuldem, in codem cap, text. 16.

Sol. Negatur ratio. Nam fignificare quale quid, nihil aliud eff quam comprehendere id quod est quid, nimirum genus: & id quod eft quale, nimirum differentiam, at prædicari in quale quid, eft prædicari per modum effentialis qualitatis, idcirco fignificare quale quid, eft denotare cujus conditionis res in fe fit : at prædicari in quale quid, eft denotare cujus conditionis res fit respettu subjetti, etgo.

1 Reglem, 1.accidentalem aliquem rei modum,& conditionem, ut album subjecti conditionem, (sc.al-

bedinem) denotat.

Sol. 2. Quale designat qualitatem

2 Intentionalem, ut (verbi gratia) universalitafumitur, velut tem ; priori modo fecunda fubitantia non quale quid fignificant, hoc eft, naturam reali aliqua, & accidentali qualitate informatama sed posteriori modo; quocirca fubstantias ibi significare quale quid, nihil aliud eft, qu'am communem aut universalem naturam fignificare.

Ob. Id quod dicit quidditatem rei, de er in quid prædicatur, at differentia quidditatem dicit, idem enim eft quidditas & effentia, At ef-

fentiam rei dicit differentia.

1 Quad remfolum, & fic differentia, ut fenfibile, animalis.

Sol. Aliquid dicit effentiam rei bifariam.

2 Quoad rem & modum fimul ; fic autem genus, non differentia dicit speciei effentiam, Genus enim per modum fubfiftendi, & fecundum nomen substantivum prædicatur: Differentis autem per modum de. pendentis, & fic folum fecundum nomen adjectivum, utsubstantia, corpus, animal, genera: corporeum, animatum, fensibilæ, differentia funt.

S E C T. 19. De tertia definitione differentie, & de ejustem explicatione.

Terria definitio Differentiz eft : Differentia eft quod ea dividit que fub eodem funt Genere. In qua definitione observandum, primo definitum, tum, deinde definitionis fenfus; Definitum eft differentia proxima, quæ immediate speciei convenit, non remota, que ei convenit gratia generis , ut (verbi gratia) sensibile, quod est remota hominis differentia. non difcernit hominem à bruto, sed rationale quod proxime naturam hominisconstituit. Secunda definitio ex genere constat, & ex proprietate ifins : Genus est universale, in relativo pronomine (quod) intellectures proprietas est dividere sa que funt fub codem Genere.

I Per contractionem quomodo rem dividere nihil aliud cft, quam rem confulam determinare, & fic

Differentia dividit Genus.

Ad quamparti+ culam intelligendam, obserhonis modus,

le

n

3,

R

d

i-

ſŧ

ſŧ

1-

2. Per diffintionem, quomodo rem dividere nihil alind eft quam una rem ab alialecernere, & diverlam facere; Prior divisiopatentiam & ambitum respicitspovandum, quod diterior naturam & effentiam : Illa conflitutionem feduplex eft divi- cies præcedis bæc lequitur; Quocirca, dividere (hoc in loco) idem valer atque separare, vel diftinguere ea, qua lub codem genere funts ut rationale dividit, i. diffinguit, & discernit (tanquam propria nota) hominem à bruto; & irrationale codem modo brutum ab Lhomine.

(E3 que ponuntur fub eadem Genere) nimirum proxime: fub genere enim proxime collocantur species; remote tamen (intercedentibus speciebus) individuas Differentia autem primario species ipsas distinguits fecundario autem infa specierum individua, non quidem ad hunc fenfum, ut fit aliqua effentialis Differentia inter individua, ejuldem fpeciei, sed ita ut distinguat individua unius speciei ab alterius speciei individuis: ut rationale primario diftinguit hominem à beuto; Confequenter autem individua hominis ab individuis bruti.

- 1 Intrinfece & effentialiter, fic autem species ejulde Norandum, a- generis diftinguitur folum per suas effentiales & maliqua species ab xime proprias Differentias, ut homo per rationale. altera discerni- 2 Extrinfeed & accidentaliter, & sie species ejuschem generis distinguitur solum per suas proprias pa fliones, tur, vel

Cut homo per rifibile

Quocirca hoc sensu definitio est intelligenda, Differentia, sc. estentialis & proxima, eft quodi. (universale quod) dividit, i. diftinguir, & fecernit à le invicem, idque non accidentaliter, nam fic etiam propriis paffionibus diftinguuntur fed effentittiter, exque fub codem genere pomuntur, i. ea que proxime pomuntur lub codem genere, hocest, eas pecies , nemp è primerid namconfequenter (mediantibus fe fecciebus) istinguit individua to, fentu quo exposui.

SECT,

SE C T. 20.

In qua folvuuntur dubitationes bujus definitioni.

Ob. Eadem differentia non est constituens & dividens ejusdem re-

nale: ergo non ipfum dividit.

distributioni, & sie non potest idem dividere, i. distribute in species, & constituère, nam quod constituit aliquodiaut est co superius, aut saltem equale, & quod dividit semper est angustius.

So. Differentia | aliquid dividit | per modum

2 Distintionis, & sic idem potest candom specient & constituere & dividere, i. distinguere: constituere ut pars essentialis: dividere ut essentialis peculiarisque nota; Differentia dividit genus in alia, sed dividit species ab aliis; Genus (inquam) in alia, propter cam communitatem natura generica: speciem ab alis, propter natura specifica proprietatem.

6b. Definitio convenit formæ Phyficæ, nam anima rationalis distinguit hominem essentialiter à bruto, sed non ut disserentia; nam anima tationalis non prædicatur de homine, (non enim est homo anima ra-

tionalis.) Ergo definitio non folum definito convenit:

Sol. Idem in re est forma Physica & Dialectica disserencia, ut rationale, & anima rationalis, per modum solum pradicandi & significandi distinguuntursquia disserentiacum sit concretum pradicari potest, Physica forma eum sit abstractum pradicari non potest de ipsa specie quam distinguit.

De quarta definitione Differentia, & ejus explicatione.

Quarta definitio differentiz, (Differentia est quà differunt à se singula secundum essentiam.) ad quam definitionem intelligendam, Primo
notandum quòd hac definitio omni essentiti Differentiz convenit;
siv- generica, sive specifica sit, sive remota, sive proxima quamvis omnes
differentiz rem equaliter non distinguir, sed quo magis specialises,
& rei qua distinguirur vicinior, eò magis ipsam distinguir à pluribus, ut
rationale hominem distinguit à pluribus quam sensibile, sensibile,
quamanimatum, animatum, quam corporaum: Per essentiam (hoc in-

loco non qualemcunque essentiam intelligite sed sormalem, ad hune sensum: Disserentia est qua res distinguitur essentialiter exparte sorma, nam illa qua res destinguit solum materialiter, ut corpus distinguit hominem ab Angelo, & caput equum à saxo, non sunt différentia, per singula, singulas species intelligite, non individua, i. singularia, nam individua ejustem speciei accidentibus solum (si Dialestice considerentur) intra se disserre supra diximus.

SECT. 21.

In qua difficultates bujus definitionis moventur, co amoventur.

Ob. Summa genera, ut l'ubstantia, quantitas, qualitas, &c. inter se distinguuntur essentialiter, quia si solum accidentaliter intra se differtent (cum omne accident abesse potest,) sieri potest ut omnino non disserent, led summa genera non habent essentiales aliquas differentias, namomnis essentialis disserentia est constituents, si autem summa genera haberent constituentes disserentias, haberent etiam superiora genera, namomnis disserentia, qua rem aliquam constituit, ejustem rei genus dividit, sed non habet superiora genera.

Ob. 2. Punctum, unitas, &c. & omnes species prædicabiles essentialitet differunt, nam quæ specie differunt, differunt etiam essentialitet, quæ autem sunt differentes species, differunt specie, ergo essentialitet, non tamen habent essentiales differentias : nam differentiæ quæ constituent speciem, dividunt Genus, sed hæ species nulli sub-

ficiuntur Generi.

Ob.3. Iplæ differentiæ effentiales (utrationale & irrationale) diffetunt effentialiter, (nam quæ faciunt aliasres differre effentialiter, fine dubio ipla effentialiter differunt,) sed non different per effentiales differentias, ergò non solùm per differentias res essentialiter differunt.

1 Extra genus, quo modo ex distinguuntur que in nullo genere conveniunt, ut que in divers prædicamentis locum sortiuntur.

801. Duplex est distinctionis modus, alter 2 In Genere, quo modo ea distinguuntur, que in superiori aliquo genere convenientia, inter se tamen discrepant: ut ea que ad idem prædicamentum spectant, que priori modo distinguuntur, à Dialecticis nominantur diversa, ut substantia & qualitas; que autem posteriori modo, ea solum differentia vel differre inter se dicuntur, ut homo, lapis.

Aliud itaque est diversumesse (apud Aristotelem) quoad essentiam; aliud differre quoad essentiam; quæ itaque differunt quoad essentiam; essentiales differentias habent, quæ diversa solum sunt à seipsis distinguuntur, non verò abaliis essentialibus differentiis.

i In rebus compositis, i. que ex estentialibus parti-

bus componuntur, ut in speciebus.

sol. 2. Norandum quòd alius est distinguendi modus,

2 În rebus simplicibus, que omni essentiali compositione carent și in hac classe ipsa rerum Principia
collocantur: illă, ca que funt ex principii, & per essentiales differentias distinguuntur; ipsa autem principia non ab aliissed à seipsis; talia autem universa sunt que in objectionibus afferuntur.

Ob. Animal distinguit hominem essentialiter à saxo, non enimaccidentaliter, (tum enim animal esset accidens,) non tamen est essentialis differentia hominisseum sit Genus, ergo definitio aliis convenit

quam definito.

1 Per fe, & primario & fic differentia fola eft, qua

res fc. compositas distinguit.

Sol. Aliquid rem unam ab altero distinguit, 2. Per Participationem differentia, & fic aliis etiam competit potestas res distinguendi: animal itaque distinguit hominem à saxo, sed non per se, & vi sue differentia sc. sensibilis, quam includu. Quod igitur essentialiter & primò res differre facat, disserentia est.

Sol. 2. Formaliter, differentia fola, accidentaliter etiam resalia

differre faciunt.

bifariam,

Ob. Sensibile est differentia essentialis, & ptoxima animalis, sed non distinguir animal ab aliis rebus, nam igius, aqua, aliaque corpora sens sibilia sunt; (ut Aristoteles assert in cap de Relativis, text, 20,) & mainfestum est, quia sentiri possunt.

1 Affive, quod potest sentire, & sic denotat prin-

Sol Aliquid fen- competit.

o szenicto a cylordkiajíca

the for at two tables and of any one

LOTCON IN CE LADY

2 Passivd, quod potest sentiri, & sie denotat objetum sentiendi, sie autem aliis etiam rebus competit, solum animal sensibile est, ut subjectum sensus, alia etiam sensibilia sunt, ut objecta sensus.

SECT,13

SECT. 3.

An Differentia forma fit, o in quo fenfu ?

1 Phylics que cum materie totum compositum confliction, ut anima rationalis Physica forma est, qua um corpore totum hominem confummat.

Forma duplex,

1 Active, que informans, fic 2 Dialettica Différentia forma appellatur. que duplexeft, 2 Passiva, que formatur à diffe-

Notandum autem quod aliquid formatur à Différentia

1 Externe & fic genas quaterus per eam contrabitur, 2 Interne, & fic fecies quarenus per cam constituitur. bifariam, formari a differentia dicituri

Primus, materiam con fu fam contrahere. Secundus contraction ad fe uncre,

Tercius, fibi unitam ab aliis Acernere : Omnes quicen Tres enim in Differentiam quadrant : Genus enim confulum confunt actus trahit, in quo acus divisionis com contracta specie naturam ablolve, in quo actus confliturionis , conflitutam formæ. speciem ab afris separar, in quo actus diffinctionis respicitur unde divisio respicit potentiam Generis ; confictio respicit effentiam Speciet ; diftinctio vero effentia posprietatem.

is much cover come carriers into the and the hard

i Vere & proprie, & fic forma informans fed fer-

for ma Physica.

JMI

2 Analogice, & fic forma. formans, i. Dialettica fariam, nempe Differentia, forma dicitur, quod que est ratio forme ad materiam, & compositum, eadem est Differentia ad Genus & Speciem.

> Proministricia mi do decepto Hactenus de Differentias

be estimatore acide a new englishment of the englishment and an acidenta. TRACTOR on minute it is the miself mericant convent faithanth, no

act a toecie na

Dislefies

TRACTATVS

De Proprio.

runder tom att SECT. Intel

In qua Porphyr fumma & ordo tractationis Proprii.

nedicum.

Porphyr. hoc in capite
quatuor enumerat Proprii acceptiones, dictturenim Proprium &

Omni & fall, led non femper: ut,
omni homini convenit in senectute caneturenim Proprium &

Quod convenit:

4 Omni, foli, & femper, ut homini effe ri-

De ordine à causis promanat, sed immediate à specie, mediate verò à principiis speciei, se, à genere & disserentia, utrisbile autemno rationali, que sunt principia hominis.

2. Pracedit Accident, quia seut species est prior indi-

2 Pracedit Accidens, quia sieut species est prior individuis, ita Proprium accidente, cum proprium immediate à principiis speciei, accidens autem a principiis individui profluat.

S E C T. 2.

De Proprio primo modo accepto.

Proprium primo modo definitur. Quod convenit soli, sed non omnit que definitio ita intelligitur. Proprium primo modo dictum el prædicatum accidentale, quod convenit soli alicui speciei, ita ut extra individual unius speciei non reperiatur: sed non omni, scil. individuo omni ipsus speciei, uti este medicum convenit soli homini, non tamen

101

tamen omni ejusdem individuo, vel effe peritum Grammatices vel Geomettia.

Ob, Cui convenit medetijei convenit effe medicum, fed alis convenit mederi, præterquam homini,in; canes vicetibus (lambendo) medentur i herbæ ettam ac ratices morbis adhibitæ medentur: ergo non convenit full homini elle medicum. on semo ober manated app

i Inframentaliter; quomodo qui medentur; qua morbis adhibita morbos pellunt: be ponones, un

guenta,&c. mederur bifa-

sol. Aliquod

Principaliter

verò aliquid

alteri medetur,

aut beneficio.

i effe

effe.

cane-

fe ri-

uam

verò

fibile

le &

ndi-

liste

idui

ell

tra

vi-

201

CD

i Principalirer, quomodo id morbo mederar, nam,aut quod merbo medicifiam adhiber Impus muiror I

i Natura, & fic aliis competitanimalibus medes De leter zuding für einem hord meupaszage, it

Artis, & fic foli convenit hominis fue dicite orphyr.) elle medicum, i. ex præfempio arm morbos omnes curare scanes autent nonufili ulcera plate itheis one temperamenti fanant, com enum ukerum caufa putrefactio fits que ex preternaturali humore, caloreque provenit, (contrant autem contrariis curantur) Administration of eftque quidem ethis melencholica temperatura, i. trigida, & fice, harum qualitatum, fic, st fletter his morem, frigus calerem temperet.

Norandum, quod hic primus modus Proprii adn aliter diftinguifur à quarto modo, qu'am un actus à porchitia; hoc entre actura, illind apritudinem & facultatem denorat i'ut, elle medicum, aur ella Geop metricum, elt primo modo Proprium hominis! les aprames colle medicum, aut poffe effe Geometricum, eft quitto modo proprium Dein ceps notandum est : quod primi tres modi Propriorum func pradicas bilia accidentia, & dirette ad quintum prædicabile spectant, reduttis

We ad proprium.

SECT. 2. De Proprio fettando modo: 000 mingor

Proprium Cecundo modo acceptum definitur. Quad convenit come non foli, quam ita intelligite. Proprium fecundo mo do eft (miner fale) quod convenit (accidenta licer)omnt individuo alicujus freciei ifed non foli iplifpecier, verumetlam aliis fpeciebus, ur elle bipedem refpectu to consider at em. Spectu tempt such homimis:

Ob. Omnes homines duos pedes non habent, funt enim aliqui qui Le priste de Original (Celes, quia conscois) done pedibus pedibut carent) ergo effe bipedem non est (hac ratione) Proprium ho-

I Aftum habendi duos pedes.

Sol. Este bipe a Apritudinem naturalem cos habendi: priori dem bifariam modo, omni non convenit, sed posteriori: omnes e-accipitur, vel pium per natura n apri sunt, ut habeant: quòd verò a-ut designat liqui non habent, non ab intrinscepest, & à natura, sed ab extrinsceo, & per accidens.

Ob. Pedes sunt integrales hominis partes, & quadam substantia; Proprium autem secundo modo dictum est accidens, non substantia; etpo essebipedem non est (secundo modo) Proprium hominis.

Ob. Pedes funt substantia, & partes integrales, sed facultas haben-

di duos pedes affectio eft, & paffio accidentati ipfius hominis.

Ob. Bipedemesse est differentia substantia, un Aristor, affirmat, cap. desubstantia, text. 13. & in secunda regula antepra dicamentaliscap. 3.

I Facultatem habendi duos pedes, & fic (ut dixi-

mus) est secundo modo Proprium.

Sol. Bipedem effe denotato aur 2 Principium hujus facultatis, quòd nimirum requirit, ad exercitum fuarum operationum in corpore, duos pedes; & fic nihil aliud est quàm anima bipedie animalis: & hoc modo est differentia.

Ob, Animal convenit omni, & non foli homini: non tamen est Pro-

prium ejus fecundo modo, cum fit ejus Genus, ergo.

Sot. Proprium secundo modo, est quad convenit omni non foli accidentaliten, & per moduminharentia, non effentialiter, & per modum constitutionis r un animal homini.

S_E C T. 4. De proprio terrio modo, e jusque explicatione.

Proprium tertio modo sumptum est quod convents omni, es soli sel non semper: quam ita intelligite. Proprium rerrio modo est (universale) quod convenit accidentaliter, soli alicui speciei: & omni individuo ejustem peciei, sed non semper: i. (in omni tempore in quo individua existent) sed in certo & definito tempore, ut canescere homini, soli & compi convenit, sed non quovis tempore, sed solumin senectute.

1 Communitatem respectu individuorum, quia con-

Quocirca Pro- venitemas,

prium tertio & 2 Proprietatem, respectu festet, quia convenit folt.

modo tria 3 Determinationem, respectu temporis, quis acm converequirit, entr semper, sed folum in statuto à matura tempore.

Observandum eft, quod

1 Deftinata & ordinaria, que ztate determinatur,

in anno 58 Medici incipit.

Senectus
est duplex,
discernitur, cum sc. in humano corpore, (non gradu, sed
proportione,) bumorem siccitas, frigus calorem vincit, &
bane perpetuo comitatur canities, non asteram.

Ob. Quod convenit omni, convenit semper, ut iple Ariforeles, 1. post.

analyt, c.4.t. 3. ergo Proprium tertio modo male definitur.

Sol. Quod convenit omni effentialiter. & per fe convenit semper. (idque Aristoteles intelligit,) non verò quod convenit accidente-

Observandum autem quod quædam

r Immediate & abfolute, ut rifibile naturam hominis, hinnibile naturam equi, & hæc femper omni

rei alicujus na- conveniune.

D

turam lequun
2 Mediate & ex conditione, præsuppositis in cortur, aut

pore quibusdam dispositionibus, sine quibus produci
nan potest, ut in homine canities, quæ proprie frigiditatem, & siccitatem sequitur.

Obe Cztera animalia canelcunt, ut equi, & canes (est enimeani-

venit, ergo id, C. canefcere, foli homini non convenit.

Sol. Respondere solent, ce tera animalia non canescere, sed gricescere, perstolide satis: nec Philosophice nec latine. etenim in eo sum constitutus judicio, ut existimem: quòd ce tera animalia non tam gricescant, quam assessant illi, qui ita respondent.

Melius responding la Indeterminatan, que certam sedem in corpore demus cantei-

em duplicem) 2 Determinatem, que certam corporis partem affi-

Ob. Multiadolescentes canescunt, ergo non convenit homini in senestute solum canescers.

Naturati, que ex ordinario natura cursu accidit, at-

que hec homini convenit solum in fenedate.

sol. Cani
2 Violenta & adventitia, quæ, prætet names necolficaties est duties est dutem, trahit originem ab aliqua accidentali cania a hac
plex, yel autem ex violentis animi assectibus provenit, dolore,
timpre.

timone, feil quibus fpiritus retrahuntur, & extinguini calor, & hæc, adolescentibus porest accidere.

I Privativa, Cevitalis caloris extinctio, que interdum ex vehementibus auimi affectionibus provenit. & hæcaliquando adole fcentibus accidit.

remmeranner. Duplex enim fa, vel

00.1.291510

2 Politive, fc. humoris qualitas, ex cujus fumo eft canitiei cau spili generantur, cum enim duo in pilorum canitie reperiamos, albedinem la& ficcitatem; albedo ex pituitolo, ficcitas ex melancholico humore provenit; nam inter omnes humores, albefeit magis pituita, ficceffit autem melancholiarhac verò elt fenibus peculiaris.

SECT. 5.

De Proprio quarto modo, atque primo de ejus definitione, e usdemque explicatione.

Proprium quarto modo definitur: (Quod owni, foli & femper convenit) ad quam definitionem intelligendam, primo de definito, deinde de definitionis partibus agendum elt.

I Transcendens, sicut bonum dicitur propria passio entis; & de hoc Porphyrius non loquitur, cum non folum alicui rerum speciei, aut generi conveniat, sed

rebus universis.

De Definito no zandum quòd duplex eft proprium, guod cum fuo fubjeao convertitur,

- - Hibby and more strictly making

alicept events colores

SISTERN HOUSE

2 Finitum, & limitatum, quod rebus determinatis convenit, & hoc est du-

Westerla'to delivere vice and we are set or curve necellica one salar oriente de lique establicate merceno alles me

I Predicamentale, quod fc. toti aliqui pradicamento convenit : ut, non ineffe fub effo dicitur proprium Substantiz; effe equale aut inequale, quantitati ; effe fimile, vel dif-Smile, qualitati ; & de his Porphyrius non tractat.

Specificum : quod determinate alicui speciei competit, five fit species interjeffa : ut, mobile corporis five infima, ut rifibile homini competit: & de hoc proprio definitie

Left intelligenda.

factor librateit ve menue l

SECT. 6

De ipfo definitionis fenfu.

Definitio constat ex genere & differentia : genus intellectum est in relativo (quod) nempe (universale) Differentia autem, qua Proprium à carteris discernitur, ejusque natura explicatur, ejus conditionibus absolvitur.

Materiales
ex parte subjecti, quomodo
duas requirit,

Conditiones austem Proprii du-

plices funt, vel

esol our iBridge a

(Lillian)

fail

d

H .#

2 Formalis ex parte modi conveniendi subjecto: quomodo tres requia Univerfatiratem, ratione subjectionin removarum, ut omnibus subjectis illius species conveniar, cuius ipsum est Proprium ur nifibile omnibus singularibus hominibus.

2 Proprieratem, respectu subiection proximi, ut soli speciei competat, cuius proprium est ut risibile soli homini.

lemper conveniar, its ur nullum fit tempus, in quo yere de quovis fuorum fubrectorum dici non potett.

2 Necessarium inherentiam: ut, non contingenter, & fortuitoconveniat, sed subjects immobili nexu semper adhæreat.

3 Accidentalem inherentiam: ut, non effentialiter rei conveniat, sed accidentaliter, i. non ut confeituens, sed ut consequens subjects naturam. Sic igitur definitionem intelligite.

Proprium quarto modo cst quod, i. universale quod convenir actidentaliter, i non ut parse ffentie ipsius rei, & necessario, i. non ut aliquod fortuitò contingens, sed certò consequens, & concomitans rei naturam, omni, i. omni individuo; aut omni subiecto suz speciei soli, isoli uni speciei, ita ut extra suam speciem, & ipsius speciei individua, non reperiatur: semper, i. non in determinato aliquo tempore, ut atate solium, (scut proprium terrio modo) sed absolute semper, ita ut nullum excipitur tempus; in quo suo subiecto non convenit.

SECT. 7.

In qua debitationes bujus definitionis objiciuntur,

Ob. Proprism & commune opponuntur, ergo Proprium non est commune, at omne universale est commune, ergo Proprium non est universale.

sol: Proprium

2 Universalis, & specifice nature; quod autem ita proprium est commune este non potest, sed ei opponium.

2 Universalis, & specifice nature; quod autem ita proprium est commune este potest, sed diverso respectu, dicitur enim proprium respectu speciei, cui soli & particulariter convenit; dicitur commune respectu individuorum, quibus omnibus communiter, & universaliter convenit.

Ob. Omne universale, (qua universale) multis convenit, Proprium verò quatenus uni soli speciei convenit; non convenit multis, nec de multis prædicatur, ergo Proprium ratione speciei non est universale se per consequens male definitur.

1 Formaliter, & sic Proprium de multisprædicatur, sol. Aliquid de ejusdem speciei individuis enunciatur.

Sol. Aliquid de muleis prædicatur dupliciter, aut

a Aquivalenter, & sic Proprium prædicatur de multis etiam immediate, quatenus prædicatur de specie, quæ ratione universalis cantinentiæ omnibus suis individuis aquivalet; quod autem utrovis modo de multis prædicatur dirette, universaleest.

Ob. Omne distinctum universale distincta habet individua, de quibus prædicatur; sed Proprium non habet distincta individua, de quibus prædicatur: cum prædicetur tautum de individuis speciei; ur, (rissibile de individuis ipsus hominis) ergo non est distinctum universale.

Absolute quoad rem, & sic universalia diversa, imò omnia, de isssem individuis dicipossunt.

Sol. Individua

2 Comparate quoad subjiciendi modum, & sic unisumuntur dupliciter, vel
viduas peciei, & proprii eadem sint quatenus res, non
tamen quatenus ipla subjecta sunt.

Sunt enim subjectaspeciebus quoad esfentiam, subjecta verò spe-

cierum Propriis, quoad inberentiam : ut Socrates Plato, Cil. effentia-

Vel major absolute negari potett, nam

Sol.a. Univer-Glia diffine Ca habeant.

falia diftin-

& Formaliter, ratione modi predicandi de subjetto, & in distinguuntur: cum species e sentialiter, & in quid, Proprium accidentaliter, & in quale, de lis piz-dicatur.

Ob. Definitio convenit iplæ differentiæ, nam tationale convenit omni, foli, & semper homini : Sensibile animali : ergo mala est de-

finitio.

am, vel

Sol. Non quicquid convenit omni, soli, & semper, est Proprium, sed quicquid convenit omni, soli, & semper, saccidentaliter & neces-sario.) Differentia autem convenit estentialiter: quocircà differentia & Proprium cum suis speciebus convertuntur, sed diverso respectu : differentia ratione constitutionis, quia solum, & tautum speciem constituit: Proprium ratione consequutionis, quia solum, & totam speciem consequium: differentia, ut Proprius estetus ipsius speciei.

Notandum quod conversio nihil aliud est quam universalis duarum rerum de se invicem assirmatio : ita, ut es omnis, & sola converruntur, que sunt inter se equalis, & unum sine altero non reperitur :
ut animal rationale & homosequus & hinnibiles sensibile & animal:
istis enim omnibus competit converti cum suis subjectis : nemo è de-

fmitioni, differentia, & Proprio.

Ob. Par & impar convertuntur necessario cum numero, & accidentaliter; sic curvum & rectum cum linea (omnisenim numerus est vel par vel impar, & omne quod est vel par vel impar est numerus. (Sic de curvo & recto ratione linea dicendum est) non tamen est universale, cum sit complexum, ergo omne Proprium universale non est, & per consequens definitio, (quia omnibus non convenit) mala est.

rectum linea, & illud his non definitur, quia non est

universale; cum simplex non sit.

Sol. Proprium : Incomplexent, ut himibile equo, rugibile leaduplex est, ini, risibile homini Proprium est, boc solum proprium hic definitur, & huic in universum convenit definitio.

Ob.Co.

Ob. Coloratum est accidens, convertitur tamen cum corpore, omne enim corpus coloratum est ut asserit Aristot de Sens. & Sensibil.cap.3. ac omne coloratum est corpus, idque necessario, nullum enim corpus sine colore esse potest, necullus color sine subjecto corpore, ergo definitio non solum Proprio convenit.

1 Materie, & se accidentia inseperabilia nesessarid suis subjectis conveniunt, ut albedo cygno, corpo-

ri color.

sol. Aliquid convenit neceffariò subjecto dupliciter, aut ex necessitate 2 Forme; & sic solum propriz passiones (non etiam accidentia) necessario conveniunt; quocirca accidentia quz dam propter dispositionem materia; soluz verò passiones propria, propter naturam forma necessario inhiztent, ut color convenit homini necessario ratione materia; risibilitas verò ei convenit ratione forma.

Ob Risibile est Proprium hominis, at non convenit semper homini, quia stebile etiam ejus dem proprium est, & convenit semper. Sunt autem opposita, at opposita non possunt eidem simul convenire,

Ergò.

1 Facultates ipfas, & potentias naturales; & fie

flebile confiderantur; aut quo-

non repugnant,

2. Actus seu operationes istarum facultatum; sic autem repugnant, & simul consistere non possunt, ut homo simul est slebilis & risibilis; non tamen sier simul, ac ridet: actus autem ips sunt accidentia, sola potentia sunt propria passiones.

Ob. Si homo fit semper rifibilis, ergo potest semper ridere; si semper flebilis, ergo flere semper potest; ergo & flere semper, & ridere

quod est impossibile.

801. Captio divisionis committitur, si enim adverbium (fimul) referras ad verbum (potest) propositio vera est, ut socrares potest (fimul) ridere 65 flere: Srad conjuncta (ridere 65 flere) falsa est: ut, socrates potest ridere 65 flere simul: potentia enim ipiz eidem conveniunt,

effus non conveniunt.

Ob. Si conveniat proprium omni individuo (ut e, g. risibile Soerati) aut ergo convenir ci ut proprium, aut ut accidens (nam essentialiter non convenit) non ut accidens (nam accidentia primò insunt in
individuis, ut Porphyrius, cap. 6.2.3.) at risibile convenit Socrati speciei
gratia: nec ut Proprium, quia cum suo sub jecto proprium convertitus;
at risibile non conventitur cum Socrate, cum conveniat alsi, ergo non
convenit omni,

Sol. Di-

sol. Dicendum est rifibile convenire Socrati, ur Proprium quarto modo; nec tamen convertitur, nam

i Alequatum, primarium, 60 provinum, ut foccies, ficut homo est subjectum rifibilis, equus himubilis.

Duplex subjeindividus species: ut. Socrates est risbilis, Bucephatus
chum est, sc. vel
hinnibilis subjestum; verum est igitur Proprium converti cum suo subjecto adaquato, sc. specie, non inadquato, sc. individuo.

Oh. Si Proprium conveniat solum speciei, tum convenit nature universali soli (nam species natura universalis est.) at individua non sunt nature universales; ergo si soli speciei conveniat, non convenit omnibusejusdem speciei individuis; ex per consequent definitio contradi-

ctionem implicat.

deratur, vel

de

3.

us

0

1 Absolute, quatenus universale quid. & superius individurs, & ab aliis abstractum, sic autem Propri-

sol. Species dupliciter confi-2. Contratte, quarenus in inc

2 Contratte, quarenus in individua divila est, & sis conjuncta, & sic soli speciei convenit; nec inde sequitur non convenire individuo, quia ipla species in individuo nihil aliud est, quam ipla matura individut.

Sol. 2. Vel dicendum est, quod (soli species) non excludit ejus dem species individua, sed alias species : ut, uni soli speciei conveniat, i, nulli alters præterquam uni : ut, risibile homini communi, ramen non repugnat ipsum individuis convenire : vel convenit soli speciei, verum est per se primario, sed secundario ejus dem speciei individuis convenit ; convenit igitur speciei soli, non tamen præcise soli, ut ab individuis sejungitur, sed ut in individuis sub sister.

Oh. Si Proprium convertatur cum specie, tum etiam simul esset natura cum specie, que enim convertuntur natura simul sunt, ut docet Aristot.cap. de mod. Sim. text. 2.at species est prior Proprio. Porphyrius, cap. de Collat, Speciei & Proprii, text. 1. ergo cum specie non

convertitur.

Sol. Arguitur à parte definitionis, finul natura funt, que convertuntur, & unum nonest causa alterius: at species est causa esticiens sui Proprii, cum ab ipsa proxime, remote à principiis species pro-

manet.

6b. Si Proprium l'emper conveniat spéciel, tum effet simul cum specie: at species, prior est, nam omnis causa est prior effectu, species vero est causa proprii, ergo prior est, & per consequens non est cum ea simul, nec semper ei convenit, cum sit ea posterius.

Sol. Ali-

Sol. Aliquid est prior proprio cum sit ejus cause.

Sol. Aliquid est prior proprio cum sit ejus cause.

Tempore quod duratione est prius; & hoc respensioner, vel mul sunt; non enim in aliquo tempore bomo existit, in quo non existit risbile.

Ob. Simul tempore sunt, (ut docet Arostot, cap. de modis Simul.t. 1.) que in eodem tempore generantur: at Species & Proprium non generantur in eodem tempore, quia non omnino generantur: nam nulla universalia sunt generabilia, ergo nec in eodem tempore, nec igitur simul

crunt tempore.

I Generationem, quomodo definiunturea que

in eodem tempore oriuntur.

Sol, Simul tempore dicuntur bifariam, aut quoad

in sodem tempore existent. Prior, tebus singularibus: posterior universalibus competit. Simul ergo tempore proprium & species dicuntur, non quia simul generantur, sed quia necessario simul existent.

Ob. Prius esse sine posteriori potest: definitur enim prius natura ab Aristot. cap. de mod. prior. text. 3, illud à quo ad alterum non ducitur existendi consequentia: sed species est prior natura proprio, ergo à specie ad proprium non ducitur existendi consecutio: & per consequens species potest esse sine proprio; non ergo cum co convertitur.

r Essentiam vel substitentiam: & sic non ducitur existendi consequentia à Specie ad Proprium.

sol. Duplex est consequentia, altera quoad

2 Existentiam, sic autem necessario ducitur à specie consequentia; si ideireo essentiam speciei respicias, potest species esse sine proprio; si existentiam ejus

consideremus, non potest.

Ob. Sunt aliqui homines qui nunquam riferunt, ut Heraclirus, ergo aliqui homines non habent ridendi potentiam: argumentum fequitur, quia omnis potentia est propter actum, & propter finem, (frustra enim est ea potentia quaz nunquam reducitur ad actum) at nulla potentia naturalis est frustra, ut asserti Aristot. lib. 3. de anim. t. 45. ergo non habet talem potentiam.

Sol. Habentilli, qui nunquam riferunt, nec rident, potestatem ridendi, non minus quam illi qui temper rident: naturalis autem potentia, nulla est frustra, verum est, ex parte ipsius nature, hoc est, non est frustra, proprer internam aliquam nature impersectionems ab extrin-

cro

leco camen, catione alicujus externi impedimenti porest esse frustra, ut ex pravà instrumenti rifus dispositione, aut ex hominis voluntate : licer enim potentia ridendi naturalis fit, tamen actus eft voluntarius.

Ob. Quod est pars & elementum definitionis, id accidentaliter non convenit (cum id folum in definitionibus poni oportet, quod rei effentiam indicat.) At vere Proprium eft elementum definitionis, ergo accidentaliter non convenir, minor est Ariffet. 4. Top. cap. 1. text. 1. Deinde quod accidentaliter convenit, id non poteft effe prius natura fuo subjecto, sed Proprium est prius natura suo subjecto. 1, Top. 3.

-avinos e

1 Simplex feu incomplexum, & hocest duplex,

Sol. Proprium duplex eft, aut

> 2 Complexum, idqiduplex aut rei effentiam indicans,

[1 Effentiale & fic accipitur 4. Top. c. L'ubi Proprium elementum definitionisdicitur, i. maxime Propria & effentialis differentia que ratione convertionis Propristas appellatur, licet peculiariconversionis mo-do ab ea differat, cum differentia effentialiter, Proprium socidentaliter cum specie convertaur.

2 Accidentate, & fic nihil aliud eft quam Propria patho, vel affectio ipfius speciei, ut à Porph.fumitur.

i Perfette, & fic definitio Propriun vocaturab Ariff. Top.c. 35.1.7. 2 Imperfette, & fic delcriptio nominatur Proprium: est autem deferiptio nibilaliud quem oratie conflans ex genere, & propria paffione to fur rei: ut animal rifibile eft hominis descriptio; & de hoc Proprio Ariflot per universum quintum lib. Top, intelligendus eff.

At vero inquies, Ariffot. in codem cap. 3. t. 6. negat Proprium debete indicare effenitam rei, sicuri definicio: (nam aliter aliquam partem effentiæ indicari per Proprium iple docer') Oportet, inquit, ut in definitionibus, fic in proprite, primo poni genus, deinde ea superadde que rem diffinguant, cext.7. intelligire ea que effentialiter in definitionibus,i. differentias; que accidentalirer in Propriis, i. propries passiones : unde manifestum est Aristos, per proprisus, descripcionem intellexific.

Ob. Si Proprium recte definiatur à Porphyr, tum plura possime

esse ejustem rei Propria, nam plura sunt que eam definitionem capiunt : (ut risibile, stebile, & disciplinabile respectu hominis,) at verò ejustem rei non sunt plura propria ; ut assirmat Arist. 5. Top.cap. 2. text. 7. ergo.

i Simplex, & penitus accidentale, ut Propria puffio, & hujusmodi propria ejusdem rei plura est se possumt.

Sol. Proprium

in Lour . i.

2 Complexum, & ex parte effentiale; uts propria rei descriptio, & hujulmodi Propria plura penitus diversa ejuschem rei esse non possunt, cum in omnibus descriptionibus ejuschem rei; la dem genus poni oportet, licet passio generi adjecta varietur.

Vel dicendum est (quod verborum contextui magis convenit) quòd non oportet plura Propria ponere ejusdem rei, in eodem Proprio complexo, vel descriptione, quia unum rem satis distinguit ab omnibus alis: ut, si quis ponat, hominis proprium esse animal risibile disciplina capax: vittos è ponitur disciplina capax, cum risbile

fatis hominem ab omnibus aliis leparaflet.

Ob. Equus est proprium hominis, nam omnis propositio declarat rei genus, vel Accidens, vel Proprium, sed equus non est genus hominis, quia de homine non prædicatur, nec accident, quia homini non inhærer, ergo Proprium, sed cum homine non convertitur! major est Aristotelis i Top, cap 4 text. 3, ergò.

Sot. Verum eft de propolitione probabili feu distettica, non de falfa,

& abluidã.

Ob. Sirilibile fit in homine (ut in socrate) ergo vel in toto, vel in parte; il in parte, tum toti speciei no convenit; fi in toto, tum omnibus partibus convenit, & per contequens manus & pes effent rifibiles.

sol. De specie respondeo, quod convenit toti, & omnibus partibus universalibus, id est, inferioribus, scil. singularibus hominibus, scil non oranibus partibus integralibus: De individuo autem, quod convenit toti, & omnibus partibus, non separatim & per se sumptio, sed conjuntim, & simul sumptis, ac unitio, sic enim ninil aliud sunt quam totum.

Ob. Risbilicas est qualitas (est eniminant alis potentia) ergo de homine non prædicatur quicquid enim prædicatur de prædicato essentialiter, prædicatur de subjecto; ergo si potentia naturalis assimmente de risbili essentialiter, assimmabitur etiam de homine, ergo non prædicatur, & proinde non convertitur.

501. Rifibile confideratur dupliciter, aut

tach dibinai

1 Abstratte, ut sumitur pro ipla ridendi fecultate, & sicelt naturalis potentia, deque homine non predicatur, sed illi inbaret.

2 Concette, pro subjetto hac facultate informato, & sic de homine prædicatur, homo enim licet non sit risbilitas, i. facultas ridendi, est tamen risbiliu, i. affectus hac facultate.

Ob. Proprium & species non sunt aqualia, quia proprium de pluribus direct è pradicatur (pradicatur enim direct de species & ejus individuis) species autem solum pradicatur de individuis (nam de se ipsa identice, de Proprio indirect è pradicatur) ergo non convertuntur.

a Ambitus & extensio prædicandi & sic æqualia sunt quia de quocunque species, de codem Proprium prædicatur, vel è converso.

Sol In specie & Proprio respiciuntur duo,

12

it

lé

n

į.

T

zt.

qualità non funt, nami proprium dire de prædicatur de pluribus, quam species (cum prædicatur de specie) species verò nec de seipla, nec de Proprio.

Vel dicendum quòdSpecies & Proprium bifariam confiderantur, vel I In ordine ad se invicem, & sig inzqualia sunt, quoad modum prædicandi, quia proprium de specie direste, species de Proprio indureste prædicatur.

2 Inordine adindividus, & fic æqualia funt quoad ambitum prædicandi nam de quibulcunque individuis unum, de iildem alterum prædicatur.

T full born only confinered

SECT. 8.

In qua oftenditur, qualis hec proprit divi fio fit in bas quatuor fignificata; & roprit quarto modo divi fione.

Norandum quod hac divisio Proprii in istas quatuor significationes est divisio analogi in sua analogata, cum magis prædicetur de proprio quarro modo, quam de reliquis acceptionibus Proprii.

Ob. Aristoteles, l. S. Top.c. 1. t. 2. tres solum designat acceptiones Proprii, nempe per se ses semper proprium; & aliquando; & Proprium respettualterius. Itaque aut Porphyrius superflue, aut Aristoteles diminute recensuit.

Sol. Argumentum nego, nam Ariffoteles ait, Proprium per fe & femper, reipondere proprio quarte mode, Proprium aliquando reipondere Proprio

Proprio tertio modo: Proprium respectu alterius comprehendit duos priores Proprii modos; nam quod convenit soli, dicitur Proprium ad aliud, quia distinguit suum subjectum ab omnibus aliis, ut (doctrina respectu hominis) & quod convenit omni, licer non ab omnibus, ab aliquibus tamen suum subjectum distinguit, ut bipes respectu arboris, aut lapidis proprium hominis nominatur.

Propriú quarto modo duplex eft, vel

vel

i Genericum, quod sc. Proprium est speciei interjecta, i. ejus rei qua genus est, ur mobile respectu corporis, sensibile respectu animalis.

2' Specificum, quod est Proprium speciei infimæ, id est ejus rei quæ species solum est, non autem genus, ut risibile respectu hominis, hinnibile respectu equi,

SECT. 9.

In qua funt questiones tres de Proprio quarum prima est ; An

Notandum eft, quod Proprium profluit ab aliquibus

1 Formaliter, & fic fluit à principus luis intrinfeci,

hoceft a genere & differentia.

Principiis bifa-risibile ex hominis principiis: prior fluxus Proposi riam, vel constitutimem ejus notat, que ab internis, posterior verò ejus generationem, que ab externis principiis pender.

Notandum verò, quòd fluit Proprium,

I Immediate, & fic à specie, ut rifibile ab homine.

2 Mediate & remote, & sic ab ipsis speciel principiis profluir, ut risbile ab animale & rationali e cum autem dicimus Propria proflucre à principiis speciei intelligimus principia, non prout separata sunt, sed ut in ipsa specie sunt unita & curijunta que risbile non fluit ab animali per se (nam tum esset in bruto) nec à rationali per se (nam tum esset in anima separata) sed ab utrisque conjunctis & univie.

Notandum porrò, quod aliquid ab alio profinit,

in aqua producitur, ab igne profinere dicirur per quandam continuam ignis actionem, et alterationem in aqua fullam.

a Emanatio-

108

ad

re-4-

aut

cr-

du

id

15,

ü,

Mt

118

m

us

ie

er

m 8

90

.

tel per 1 2 Emanationem, i necessariam sequelam & concomicantiam ipfius natura, & hoc fenfu, Proprium dicitur & (pecie proflutre, & à principiis speciei, & nécessario conledui ipla speciei principias non verò priori modos cum enim omnis motus fit in tempore, fequeretur iplo Proprio speciem esse tempore priopemi

Ob. Si Proprium profluetet a principiis speciei; tum principia speciei effent principla Proprii, & per conlequens, non effet res diverfa à

fpecies nam ea funt cadem, quorum principla funteadem.

t Abfolite quoadres ipfas; & ficquidem eadem principia labent eddem enum tes, que funt principia speciei,

funt eriam principia Proprii.

Sol. Principia Speciei, & Propriis biformiter (bectantur

2 Comparate, quoad modum & rationem principiorum & fic eadem non funt principia uriufque, nam funt principia intrinfeca & conflitutiva [peciei, funt autem principia Proprii extrinfeca & effettiva : e. g. animal & rationale sunt principia interna hominis, externa proprii, scil. risibilis : cum proprium à principies speciei non profluate nisi ipsa specie intercedente.

SECT.

Queft. 2: An Proprium à fui fpecie re diffinguatur, net ne ?

Aliqua dicuntur re differre

I Effentiam : quomodo ea dicuntur te differre, que divertas naturas & effentias habent. & fic forcies re distinguitur à Proprios ut homo à risibilis cum alternin in substantia, alterum in qualitatis predicamento ledem

dupliciter , L'habeat.

2 Existentium : quomodo ea dicuntur te differte, que existere à se invicemseparata possunt in quorum unum potest este fine altero; & hoc modo species & proprium non distinguintur; quia impossibile est ea à se invicem feparari, fed neceffario le invicem comitantir.

Ob. Ea maxime cadem funt, que eadem funt numeto, at species & Proprium (ut homo & disciplinabile) eadem funt numero, etgo maxime funt eadem, & per confequens non diftinguintur omninge maior eft Arifforelis, 11 Top. cap. 7. text. 5. minot ibid. text. 7. ergo.

- 1100000 , Tir I Effentialiter, cum effentia unius fingularis eff ch i anno o ma fentia alterius, & hoc modo, quæ eadem funt numere

maxime funt eadem, ut gladius & enfis

Sol. Eadem numeto dicuntur dupliciters

accellario con-

2 Accidentaliter, cum unumalteri infigret, ut dulcedo in vino est eadem numero cum ipso vino, (licet natura diffinguantur) cum enim omnis accidentis existentia firà l'ubjecto in que inhæret, hinc fit, quòd ommia illa accidentia, endem numero à Philosophie dis cuntur que in eodem subjecto singulari inherent un albedo, & dulcedo in lacte, (quamvis specie & natura inter le diffentiant) que autem (hoc modo) endem numero funcinon funt maxime eadem & hocfolim pacto species & Proprium, eadem numero sunt. Le L quoad existentiam, non quoad essentiam. complete in the contract of the state of the contract of the c

SECT. IL.

Queft. 3. De rifibili & flebili , ubi corum di ftinctio, de inftrumento rifus: & de caufis rifus; & de duplicie jus subjecto.

Potentia ridendi (idem etiam de flebili dicendum) est

r Originalis & primaria, qua est facultas ipsius

duplex, aur principii, i.animæ ad exercendum rifum. 2 Organica & fecundaria, que eft facultas ipfius in-Artimenti, is partis corporez, que anima utitur, ut infrui Cmento ad tidendum.

Prior illa potentia propia paffio eft, non pofferior ; nam fieripoteft (quod in moribundis videmus) ut hanc facultatem amittant, ideoque ridere non postunt, priorem tamen amittunt nunquam : nam ex pant Ipfius unim a zque apri funt ad ridendum qui in puncto mortis ver-Cantur, ac qui tutiffim a Calute fruuntur; led defectus eft ex parte of gani corporei, quod vi morbi depravatur, adeo ut fuum munus non poffitekercere. indiditional

Observandus tamen hic est & rejiciendus vulgaris Philosophorum error, de ridendi instrumento, qui Splenem este constituunt, sed rimis imperite, (ex artis anatomica, & medidina ignorantia) eft enim flo affixus jecori, melancholiereceptaculum, unde cum im omnes partes maxime abundet melancholia) non potest elle rifus instrumentum, ni Sus enim est filia letitia, sed melancholia mater mestitia nominatute

Oblet

Obleprendun verd quo instrumentum rifus

r Remorum & Primarium: hoc cor est, quod conceptum gaudium explicat, cum extra se calorem cum vitalispiritu diffundit, & septum trunsversum ferit.

ult duplex,

EFO

nL

cèt

tis

99

di:

,Ut

ırå

em

e.

2

4

us

n-

eft

ue

et-

7

on

ım

nis

len

tes

pre

CF-

2 Proximum & fecundarium eftque septum transversum de strifot i de partit shimal.cap. i. Cujus quidem musculi, à calore (qui ex corde effuxerat) vibrati, labia & vultum distendunt, en modo quo in ridentibus cernimus.

I Admiratio, ob novitatem rei.

Riffs autem l'am stulti magis rident, quam graviores viri ob podez funt caufe. Reriorem, sanguinei magis quam homines aliarum complexionum

Unde apparet rifum, quoad effentiam, effe fubjettive in fepto transverso: ifta vero diftentio lablorum & oris non est formaliter rifus, fed ejus effe dus:

Ohr At dices; ergo homo non est subjectum rifus, sed septum;

sol, Respondeo, utrumque esse subjectum risus, nam septum transversum est subjectum inbeforis, homo quiem est subjectum denominationis, ut visus in oculo solim inberer, es non in cetteris partibus tamen totum hominem videntem denominar.

el camboni romagina & mingril for inchance in the

Pyterias Struck Chouses that Strucker tracks

distribution and a constraint of the common and

water from regulation de fundable to, A cidens will

and good of daily in the second in (parts) folder.

record in R act Cut 3 & good but making you.

must growing out noted his mire lines

iglish to any our kind of the chambers of the

Hactenus de Proprio

ned convertible of sedication?

ns pondepu des a provios num and o at quille) porecomerc december suits a color provinciam complete um brecon-

TRACT 6

TRACTATVS

SEXTVS,

De Accidente.

SECT. I.

In qua summa corum, que à Porphyrio in bec capite dicuntur.

1 Accidens eft, quod poreft adeffe & abeffe fine fubjetti interitu. dem ineffe, & non ineffe. 2 Definitionem= 3 Accoidens eft quod neque eft getriplicem, nus, neque fpecies, neque differentia, Porphyrius hoc neque proprium, femper autem in in cap.proponit Subjecto inharet. Accidentis separabile, quod à fubjedo fe Division mariposelt , ut ledere. . winait unam in Acci-Inseparabile, quod à subjecte non poffit separari ut, color.

Accidens tractatur post Proprium, & conlequenter in ultimo lo

co, tum

tura

quia eft co na-.

Posterius, cum Proprium immediate principia speciei, Accidens autem principia individuorum se-

quitur.

2 Imperfectius, tum quia necessariam non habet conzentiaticum essentia rei, sicut proprium, tum quia indigniori modo przdicatur; cum proprium conversim przdicatur de suo subjecto, Accidens verd non conversim przdicatur.

Notandum quòdin universalibus

i primarius, nempe prædicari in quid, ut genus & species: in (quale quid) ut differentia; in (quale) solum, ut proprium & accidens; & quo ad bune modum Accidens non separatur à proprio, nam ambo in (quale) prædicantur.

a Sesundarius, nempe prædicari complete am incom-

duplex modus obfervatur, plete (ut in specie & gene) prædicari conversim, aut non conversim (ut in proprio & andente) & in hoc prædicandi modo proprium excellit accid

SECT. 2.

De Diffinstione ambigui nominis Accidentie.

Denintrationers quomodol soeds) to a el Notandum quod Accidens tripliciter fumitur, nempe ut

Subfantiam, in quo fenfu id Accidens appellatur quod non eft lubftantia; & hoc fenlu, nomen Accidentis & proprium, & commune accidens, i. duo ultima universalia comprehendit.

& Effentiam in quo lenfu ea universa rei Accidentia appellantur, que de ejus effentia non funt, & hoc modo homo dicitur Accident respectu arboris, & paries Accidens respectu albedinis, i. non de effentis eius.

0

0

ď

12

e-

ct

m

13

? Proprium, in quo sensu continet ea solum Acciden-Distingui- cia, que communia sunt, i. que principia individui sequantur, & fic & Porphyrie hoc in loco : unde colligi potest, quomodo Accidens prædicabile ab Accidente prædicamentali differar, & quod diverso modo Porphyr, hoc in loco) & Arifoteles in prædicamentis nomen Acciden. thulupentsomne Accident prædicabile eft prædicamencale, fed non è converso; Accidens enim prædicabile communia folum, sed predicamentale & communia & propria complectitur.

S'E CT. AND A 1 1996 A SEE De prima Accidentis de finitione, einfque explicatione.

Prima definitio accidentis eft. Accidens eft quodadeft & abeft fine subiesti interitu. Ubi nocandum primo, de Definito, quod iplum est Accidens commune, non proprium, (de quo fupra diximus.) Deinde de ipla definitione, que constat ex genere & differentia : genus non est expressum, sed intellectum, nempe (universale) quod in relativo (quod) infinuarum eft.

Differentia qua Accident, à cereris univerfalibus (ccernieur, duas contines conditiones, and and the me boide in the

quarum

Co respice quod abest tradestipes cum subje.

2 Po riorindependentiam subject ab accidente,

Pro definitionis fenfu intelligendum eft, quod (Accidens abelle, & adeffe (ubiecto,) bifariam intelligitur.

Inberentiam; quomodo (abeffe, & adeffe)nihil whited highificat only inharere, & non inharere.

2 Denominationem; quomodo (adeffe) idem eft quod affirmari de fubiecto : (abeffe) quod negari: uvel quoad terque modus explicandi definitionem est verus, sed prior ad Metaphy foum pofterior ad Dialetticum perau finitio ou | tineticum in hoc loco accidens, non abfolute quatenuseft res, [pectatur, (quomodo ei competit inherere)fed comparate quirenus universale est, quomodo o avoil & de Competie el affirmari de subjected agge

Secundo nocandum, quod (abeffe & adeffe) diverso modo sumenda funt, tum o come de chemia c mus trul ch

Propries, in 900 istroques in the of clam Artis

lignanttempera impolibile nimeltidem accidens, quoad racion dui, & eidem fubjecto, fimul & rodem tempore, & nem duis delle, & abelle quoad applicationemad fubjectum remo fourain definitione accidencis, adeffe adum, abeffe porentiam denotat : huncad fenfum.

Accident eft quod (acht) adeft, tamen quod (abelie) poteft.

Tertio obtervandum eft quod enm accidens definiatur, quodabeffe porest à subietto: id non absolute intelligendum est, sed quarenus ex parte Accidentis, ut calor ab igne, albedo à cygno, nigredo à corvo; non poffunt fempliciter leparari ; poffunt tamen ex parte ipforum accidentium;i apra funt natura fua abelfe à subiecto : quod autem accidens simpliciter abesse non potest, hoc est, ratione subiesti, quod talia accidentia neceffariò determinat, fine corruptione fubieffi, i.illæfanatura, elsentiaque ipfius (ubiechi.

Duo in Subjecto respiciumpur ;

I Exfentia, & fic fubiectum fine quibufdam Acoi dentibus effe non potest sur ignis fine colore, homo fine quantitate, impossibile enim est fine his accidentibus Subjects existere.

2 Effentiquis autem fine emnibus accidentibus poteft permanerefubiectum, i. si omnia tollas accidentia à subiccto.

ieco, non idcirco natura & elsentia fubicci tollitur. (cum accidentia ad elsentiam non spectent, fed ea fint posteriora) sublato autem posteriori non ob hoc prius corrimpitur, intah autud aanoi aatona aut at

Subjectum vere eft duplex,

te,

à

ril

£

ŋ-

d

T-

e-

.

0

n•

n,

I

15

Ircidens.

aring to of I Inbefionis, quod est id cui accidens innitious, ut (exem. grat.) Subiectum inha fionis coloris qui apparet in info Socrate, est iplum corpus Socratis (mullus enim est in ipfius animâ. Skim oursal

Denominationis, quod est illud cui accidens denominationem præbet : ut totus Socrates Subiectum denominationis eff,iple enim Socrates denominatur colorarus à colore, qui enis corpori inhæret ; quocircà (haç in definitione) per fubieftum, non fubiectum inbefionis, fed denominationis intelligitur.

In a ha reason suite

BECT. A. nor all

and entrolled which the exception the In qua est applicatio brevis (corum que dista sunt) ad definitionem. Ob. Mulliam enjoyerfale poress oracles reach

Quocirca fic definitionem capite. Accident scil. (commune) est (Univerfale) quod adeff; (i. actu inhæret in aliquo fubiecto) & aleft, nempe (potentia) hoc eft quod aptum eft fua natura abeffe à subiecto; quamvis interdum id (ratione subjecti)reipsa fierinon potest fine corruptione subjecti, i, fur adhac effentia subjectivincolumis maneat, & incorrupta, unde apparet, (accidens abeffe posse fine interitu subiecti) in definitione accidentis, non abfolute & politive accipiendum else, led byporbetice, & quali conditionaliter, interim ut irfins efsentia ob hoc non interest, quafi diceret, quod licet quadam accidentia necessa rio subjecto inhæreant, non tamen depender subjectum ab his accie dentibus, quia (omnibus accidentibus à subjecto avulsis) substantia illa, & natura subiecti nullam adhuc corruptionis iniuriam patitur, sed incolumis manet .

Notandum quod per genue , quod (Universale) est, excluduntur individua; per differentiam autem (quodabelt & adelt fine lubiecti interitu) à cateris universalibus distinguiture qua omnino separari non polsung nili res intereas, partim quia el sentiam lubiecti conftituunt ut genus & differentia, & species, partim quia elsentiam necessario comitantur, ut propriumente d'histoire de cumemuistore que sustain

Mith appellar (in monimum in Ho4 offerdue & Poren SECT. 5.

in bal another section and SECT .- s. lose out; sold do non i solution nistric

ranification can are the destruction of the section of the

In qua dabitationes buius definitionis abiiciuntur, & reiiciuntur.

Ob. Omnis definitio eft rerum necessariarum, quia definitio est principium fcientiz. a poster, analyt, cap. 17, text. 6. fed omnis fcientia est de rebus necessariis, 1. poster, analyt. cap. 4. text. 1. Accidens autem non est necessarium, eum potest adesse, & abesse ; ergo male definitur.

Sol. Accidens confideratur, vel quoad fuum effe

1 Singulare, & sic contingens eft.

2 Universale, & sic necessarium est, ideoque hoc pacto definiri poteft; nam liceriplum accidens, ratione fubietti fit contingens, tamen illa contingentia ratione accidentis ett neceffaria : hoc eft, Accidens non potest esse aliter quam contingens quocircà licet Accidens, ratione subjecti sit contingens, hoc tamen (effe contingens subiecto) est necessarium respectu Accidentis:est ergo externe ratione subiesti contingens interne ratione nature necessarium.

Oh. Nullum universale potest oririex principiis singularibus, sed accidens oritur ex principiis fingulatibus, quia oritur ex principiis individui, & ipfis primo convenit: ut Porphyr. affirmat. cap. 10. de collat. generis & accidentis,t. 4. maior manifesta est, quia tum fingulareprius ellet universali, & caducum zierno.

1 Intrinfeca, ex quibus effentigliter confiftunt, & fic impossibile est universale accidens oriri ex principils fingularibus, fed (hoc modo' ex fuis generibus, Se differentiis oriuntur accidentia.

Sol. Accidentia pia habent

duplicia princi- . Extrinfeca, à quibuseffestive fluunt, & producuntur & fic universale Accidens ab individuis principiis orient sount enim fingulares substantia effici-Centes caufie omnium accidentium.

Ob, Ergo fingularis substancia est prior universali Accidente.

Sol. Verum elt natura, & perfectione; non tempore. Ob. At universale eft zternum, fingularia funt caduca.

Sol. Verum eft, fi divifin & fingularitar fumantur; quod fi indefzire, fic funt zterna, quia nullum tempus eft in quo non existunt fingularia.

Ob. Si accidens possie abesse à subiesto tum potest corrumpi (quiz cadere non poteft à subiecto separari interim ut sis) ut docet Ariffot.

fu

in fecunda divisione anteprædicamentalis c. s. t. s. at Accidens (tum fit universale) non potest corrumpi.

I Abfolute, & quatenus universale eft, & sic non

potest corrumpi.

sol. Accidens
universale consideratur dupliper se corrumpi potest: nullum igitur universale porch
per se corrumpi, sed per secident solum, ratione suigularium, quatenus est in illis singularibus que corrumpuntur.

Ob: Ergo abelle & adelle subjecto, convenit universali accidenti gratia singularium, & per consequent mala est desantio, quia definitio & omnes eius partes debent definito per seconvenire. Arif. lib.s.

poft, analyt. ca 4 t/4.

1 Adu, convenit primo fingularibus accidenti-

bas, & corum gracia, universalibus.

dentibus, & convenit primo universalibus accidentibus, & corum gratia singularibus: notandum
desse, quod Accidentia universalia asto omnino in
subiectis non inhærent, sed solum ratione singularium, at verò apritadine per se inhærent.

Ob. Accidentia quadam funt inteparabilia (ut Porbbyt. in hoc cap.) at que non postunt separari à subsectis non postunt abesse, (ut mani-

festum est) ergo omni accidenti non convenit definitio,

nullum accidens specificam rei essentiam auteontituat,

aut necessario consequatur.

a Existentia subiesti; & sic quadam separabilia sunt, quadam inseparabilia; quocircà aliter consideratur accidens in definitione accidentis, aliter in divisione; cum in definitione independentia accidenti ab accidente spectatur, in divisione dependentia accidenti à subiecto, quare cum in definitione dicitur, omne accident abesse & adesse esse in verum est, si independentiam subiecti ab Accidente respicias; hoc est non ita dependent natura subiecti ab accidente, quasi sine natura la sione, accident abesse non possir i cum autem in divisione dicitut quadam non abesse, verum est, si dependentiam accidentia à subiecto respicias, h.e. quadam accidentia na dependente à sui subiectio respicias, h.e. quadam accidentia na dependente à sui subiectio respicias, ut abesse, il separari non possunt.

Qb. Quantitas, calor naturalis, & radicalis humor abeffe non polfunt ab homine fine cius interitu, cum vita confiltat in calido, & hu-

dentia vel confiderătur respectu mido : ut Arif: libide longit. & brevit, vitæ, cap. 31 ergo omnia acci. dentia separari non possunt, fine subiecti interitus con colonia remuni

Perfettionem primam, quæ est constitutio natupre; & quoad hanc abelse polsunt, cum constitutionem subject i accidentia non ingrediantur

fideratur, vel quoad

Sol. Ad natu-

gur,nempe

duo requirun-

rere; & quoad hanc non possunt, cum impossibile

Ob. Definitio convenit propriæ passioni: nam quod non est parses, sentiæ sed posterius, à subiecto separari porest quoad essentiam, arproprium est posterius specie, ut dicit Parphyrius de collat. speciei, & propriis.

1 Independentia subielli, & fic namra subiecii

ab eo non dependet.

a Indifferentia interna accidentis & ficiplum accidens in se consideratum æque aprum est, ad inharendum prior harum conditionum proprio convenit, posterior non : quia propium necess riò inhæret in suo subiecto, non ex necessitate sui subiecti solum sciunica accidentia) verum etiam ex necessitate sui : nam & species talem spassionem, & passionem sequirit.

Sol. 2. Vel dicendum, quod proprium (fi confitutionem speciei specetes) potest abelse, si confecutionem necessario convenit, quia lices nullo modo constituit, necessario tamen consequitur specificam elsentiam: quocirca omne Accidens ex parte speciei abelse potest, at pro-

prium ratione feciei necessariò convenit.

Ob. Vita est accidens: nam est augmentatio, diminutio, nutritio, generatio, ut docet Arifot. a. de anima, t. 3. (hæcautem sunt accidentia) non ramen potest abelse à subiecto suo sine corruptione, ergo.

viventis corporist & sic abelse non potest, quoad ef-

Centiam, cum fie pars elsentialis iphusrei.

sol. Vita capi-

eo in loco ab Arist Sumitur, sic autem accidens est, & ex parte essentia, sine detrimento natura abesse po-

Ob Mors, combustio, &c. accidentia sunt, at non possunt adelse suis subiectis sine corum interitu: maior manifesta est, quia insunt in subiecto 1 & minor yera est, quia mors socrati adelse non potest, nist animam amutat, quandiu enim animam retines, est vivens, esgo.

Sol. Par-

Sel. Particula ultima, (fine subjects interitu,) non ad priorem (adest,) led ad posteriorem (abest) referenda est, licet autem adeste non postunt, possunt camen abeste sine subjects corruptione.

quad moritur, ut & ocrates, quod comburitur, ut lig-

Arif. lubiectum omnis generationis & corruptionis combustionis sectionia, quara corruptionem implicant, adelse non polisunt, (nifi corrupto lubiecto denominationis) lubiectum ramen inhesionis incorruptum manet, cum materia nec corruptione generati potest: 1. Phys.

Ab. Definitio convenit forme substantialis ea enim & adest & abest substantialis ea enim & adest & abest substantialis ea enim & adest & abest substantialis enim forme materia est, i.Phys. text. 82 forma autom & abest & adest materia, sine cius corruptione (cum materia su incorruptibilis;) nectamen forma substantialis est accidens cum forma sit pass substantia accidens non sit pars.

recipiat un paries sui coloris.

401. Subjectum

A. Informationie, cui aliquid ita inest, ut ei perfectionem det, ut materia formæ : Porphyr, iam intelligit lubiectum inhæsionis, tali autem subjecto
forma non inest: informat enim materiam, ut interno, non inhæret, ut enterna perfectio; nec a subjecto
suo perfectionem recipit, ut accidens, sed eam sibi tribuit.

i Completum, & confummato actu, ut compo-

sol 2. Vel dicepdum quod diti, huic forma, illi subjecto accident adest: &c duplex est subhocin desiminone accidentis intelligitur; licet ergo iestum, forma abelse possit à subjecto incomplete, sine eius interitu: non tamen sine interitu subjecti completi, i, compositi potest.

Ob Manus, pes, digirus, auris, or abelse & adelse polsunt homini fine eius interitu; non tamen funt accidentis, cum fint partes integrales hominis ergo.

Sol. Per adelse in definitione accidentis, intelligitur adelse entrin-Red, & per modum inharentia; non intrinsese, & per modum integralle perfectionie: i. quod ita adest ut inherest, non tamen ut simponar suum subiectum: per abesse sine interitu subiecti, non solum Accidentia totius subiecti intelligimus, sed cuius is partis: licerenim adsint partes, non tamen inhærent, licerabsint non tamen sine interim partium eius cui absunt, cum ipsæ sint eius partes.

Ob. Quædam accidentia ablunt cum corruptione lubiccii, ut definit effe ignis cum calor corrumpitur, ergo omnia accidentia non ablunt

fine fubiodi corruptione

Apritudine, fine interieu fubjecti.

I Subjecti corruptionem, ut fublato Socrate, ejus

Accidentia tri- Capientia, fublato igne cjus calor interit.

bus modis corrumpuntur, aut lapfo, lux interimitur in nostro hemisphærioper 3 Astionem contrarit : ut frigus ex aqua (ingre-

diente calore) expellitur.

Quocirca licet accidens (interdum) cum fubiedo, sepius tamen (manente subjecto) corrumpiur: nec interitus accidentis subjecti corruptionem, sed subjecti interitus accidentis corruptionem necessario ducit secum.

SECT. 6. De secunde definitione accidentin einsque explicatione.

Secunda definitio acceidentis est. Accidentes quod contingit ei don inesse. O non inesse: qua definitio perfacilis est ex superioris sensu: Accident est unversale, quod contingit ratione sui, licet quadam accidentia necessario infint ratione subiesti, vel quod contingit ratione some, licet quadam accidentia contingant, vel potius infint necessario ratione materie: inesse, o non inesse i inhartere, a non inhartere, eidem subiecto sine siut interitu, nam hac particula superioris despoitionis, etiam in hac intelligenda est. Inhartere verò nihil aliud est quam alicui inesse, a ab eo dependere in existentia, tanquam'à causa requiritur ergo, ut aliquid dicatur inhartere, Primo, ut insissecundo, ut ab eo cui inest dependeat, idque non solum sabiesti ve, nam sicquead existentiam sqrma dependet à materia, sed etiam estessive nempe.

fini

5

fir,

tràcanía & fonceristentia: nam subjectum ratione Accidentis (si existentiam respictas) utroque modo se haber s sc. non ut solum subjectum existentia Accidentis, sed etiam ut efficiens causa. Accidens enim existit & in subjecto, er à subjecto.

Ob. Quod fi objiciatur, aliqua Accidentia necessario ineste subje-

Sol. Animadverrendum eft,neceffitatem effe duplicem.

1. Materialem, que ex materia convenit. a Formalem, que à forma originem ducit; dicendu igitur est: quod quadam Accidentia ratione materia necessaria funt, ut corpori quantitas, nivialbedo, &car ratione forme non funt necessaria, fed universacontingentia: ideogs à proprio Accident distinguitur, quia illud ratione forma necessario inest. Vel explicari potest hac definitio (ut superius diximus) nempe omnia accidentia ratione (si contingentia funtilicet quadam ratione fabjetti fint necessaria: i. Accidentia omnia fi in feipfis confiderentur, & quatenus Accidentia, funt fua natura apra ineffe, vel non ineffe : at fi confiderentur, non abfolute, quatenus funt Accidentia, fed comparate & contratte, quatenus naturalia Accidentia, sic quædam necessario insuntanimirum ratione lubjecti, cui infunt seo quod hac Accidentia lubjectum fibi determinat.

Ob. Accidens in subjecto semper existir, (ur Porphyr. in ultima definitione docer,) ergo non contingir inesse, & non messe, quod enim contingit interdum accidit sat nunquam accidit, quod accidens non

adfit subjecto, cum semper in subjecto sit, ergo.

Sol. Accidens non lemperdicitur effe in subjecto, simpliciter, sed definite & limitate, quamdiu scriplum accidens existit, hoc est, accidens, dum est, semper inest subjecto, necessario, si suam existentiam, contin-Lenter, si ipsius subjecti essentiam respiciamus.

Detertia definitione Accidentis, & ejus explicatione.

Tertia definitio Accidentis. Accidens est quod neque est genus neque peter neque differentis neque proprium; semper autem subjesto inha-ret. Ubi primo novandum quare definitur negative; secundo ipse der finitionis sensus perpendendus est.

fis, aus

univel in

1 Simplicicarem,

I Simplicitatem, sicut punctum ab Bactide, 1 i def. 1) punctum est cuius nulla est pars cum mullum tam simplex

in eodem genere fibi respondeat

2 Perfectionem magnim; sicue substantia prima ab Aristotele in cap, de substantia: que nec est in subsetto, nec de subsetto dicitur. Cum nullum tam perfectum sibi respondeat in codem genere:

3 Imperfectionem summam, sicut materia ab Arist. 7. Metaphys. t. 8. quod nec est quid, nec quale, net quantum, coc. & a Porphyr. (hoc in loco) Accidens quod nec ge-

nus nec (pecies, &c.

Norandum est, quod cum accidents definiatur, quod nec genus, net species, &c, id non est de reipsa absolute intelligendum, quod id, quod est accidens, non sit genus, &c. sed de modo, & respectu, (hunc ad sensum) Accident est quod (eo modo quo est accidens, aut respectu ejus) nec est genus, nec species, eadem enim respectus est species, accidens; sed non cadem ratione, aut ejusdem respectu, ut exempli gratia: color est genus ratione albedinis, species respectu qualitatis, Accident respectu parietis. Deinde observatidum, quod licet voce tenus hac desinitio sit negativa, est tamen tops sensus, nec species, colligitur in quale prædicari, nam ea prædicantur in quid: per id quod addirur, Nec differentia, colligitur prædicari accidentaliter: sed per id quod in ultimo loco ponitur, nec proprium; colligitur non prædicati conversim: nam differentia essentialiter; proprium conversim prædicatur.

Cum verò in loco ultimo additut (semper in subjecto inhartet) semper, non universi temporis durationem designat; (cum interdum accidentia intereant) sed durationem accidentis; noc un senso e est, quod semper in subjecto existit: i. Accident semper, dum existit, existit in aliquo subjecto, quia sine subjecto existere non potest.

Ob. Definitio negativa est improbanda, Arift. 6. Top.c.6. t.s. er

go malè definitur accidens:

Mera qua nihil politivi implicatur, & tais per

gatio definitionem non ingreditur;

2 Mixes, sub qua delitescit affirmatio, & tales negationes licet in definiendo usurpare, quamville locus Aristotelis (sicus & cous ille liber) de definitione essentiale intelligation de descriptione.

Sol. Negation

66. Albedo species est, color genus, continuum & discretum differentiz quantitatis: at hzcomnia accidentia funt, ergo accidens male definitur.

Sol. Idem poteft effe genus & Accidens quoad tem, fed non duoad respettum, i. ea res que est accidens, potest etiam esse genus, sed non respectue usdem & diver forum.

Ob. Accidens abest à l'ubjecto fine ejus interitu, ut frigus aque, er-

go nempe inhareta

3

24

H

36.

Sol. Accidens ineffe in subjecto femper, non intelligieur ex parte Abjetti, fed ex parce Accidentis, i. non in omni cemporein quo eft Tubjettum, fed in quo est Accidens, inhæret in subjecto : poreft enim Subjectum fine accidente, sed accidens fine Subjecto existere non po-

Ob. At plures ejusdem rei definitiones effe non possunt, ut docet Ariftet . 6. Top. c. 5 .t. z. erge male hic tres proponuntur à Porphyrio.

Sol. Dixi eum tomm Librum de definitione effentiali intelligen-

dum effe plures enim de scriptiones accidentis effe poffunt.

Accidens autem confideratur diverso respectujunde varias definitiohes haber feil aut

I Subjetti . & fie in prima definitione (quod abeft (a deft subietto)

2 Caufe, per quam subjecto inest, & fic in fecuni da, quod contingit eidem ineffe, i. quod contingenrespectu tem habet inelsendi caulam.

> 3 Ceterorum univer falium, & fic in ultima quod nequegenuseft, &c.

CI Naturam 1 Prima Accidentis maxime proinde 22 Originem 2 Secunda 23 Diffinctionem declarar. 3 Tertia

Quocirca definitionem hanc hoc modo intelligite. Accidens eff universale, quod (respectu ipsius cujus est Accidens) nec est genus, &c. is quod prædicaturin (quale) (per quod à genere & specie) & acciden. taliter, per quod à differentia, & non converfim per quod à proprie distinguitur, & subsistit in subjecto semper, i. (semper) dum omning exiltit, lubititit in lubjecto.

to Contract legione: & Exproprio of traffiles

the develop a transfer qualiplication is installed

The sund needs to the training

We tute anod what a nation amen Ac stone

JUE . ET STER

SEET. 8.

De divisione Accidentis in separabile & inseparabile, ejufque explicatione.

1 Separabile, nimirum quod separari potest à subjecto Suo (iplo Subjecto post separationem existente) ut rubot ab homine erubescente.

Accidens in a Inferarabile, quod, dum existit subie dum, reipsa ab ilio feparari non potest, utnigredo à corvo, albedo à cygnoscalor ab igne. In Accidente autem separabili & inseparabili.

r Caufa, de qua notandum quod illud accidensin Ceparabile eft, quod in subrecto neceffariam & firmam causam habet : ut albedo in cygno complexionem ipfius cygni habet ! feparabile autem quod in Subiecto caulam haber contingentem, & infirmites radicaram, ut rubor in erubescente pudoten habets calor in aqua vim ab igne impressam haber.

Notanda fint duo,

t Confiftens eum exiftentia rerunt Ceparatarum, i. cum ea quæ Ceparantur ambo manent post separationem.

2 Coniunctus cum corruptione alterius, earum rerum quæ feparanturs i. cum tes à se invicem divelli non possunt fine corruptione alterius: prior el separatio partium integralium, ut cum lignum in partes lecatur, ipfismanentibus partibus; posterior accidentium respectu subiecti, quiz impoffibile est Accidens à subjecto separari fine ipsius Ace cidentis interitu.

2 Modus Tepa- 3 rationis, quiest duplex,

1 Abfolute, quod nullo modo est fepzrabile, rempe necreipfa,nec intellettu.

Aliquot dicatur in separabile Mariam, aut

1 Forme, auod necessario rei formani 2 Compa- lequirer, & fic propria paffio est infepa-¿ rate, quod | rabilis, nullum autem Accidens. licetreipfa | 2 Materia, quod ipfam rei materiam

necessario

with hequin intelled hecoffarid confequity, & fir guzdam accisiden de namen lepan idencie infeperabilia lune, ut candor in pive, mon que in sparati- hacin loco dividingin separatit & in separati adil de vel respecte frabile intelligite quad ratione materia [epano f und dedang i mabile che au inseparabile ; nam ratione forand singly singly signed singly neces is proveniume commencer ideas Accidents quort (projem, in dive his tuber Ris. & mant can un habeacin alicio, & mattero poller habere nutabilem. velle poreft elle (refpectudettie And Helleparabile & inseparabile, Ob. Id incit necessario ratione foratz, fine quo tor na effe non nodingue fenfu dicuntin annie decidentis & Porphyrio perintellection ano d'fubjettis feparari è ubi quedam dabirationes folguntura Notandum quoil depleiselt semmy perintellectum, in & are Simples line abfruttionit au precifionis, que in oilet , tir apporhemisonisfimplicitateconfilite nimitum cum intelsweiter on lectus alterem apprehendit aut intelligit, altero non intellecto. and alor de fra 2 Composite, aucremations five divisionit; que in temotione units ab altero verfathy : profit mode fittelli-Separatio , per intellection separati poffe, quia unalle ctus ita spore hendat corvum, quod nigredineminon ihtelligar; non atttem posterioristum enim intelletus fallus effet: aliud iequi chat gitur eft intelligere priving fine nigradine alind intellige alle find quum unum incelligenes a keig pon incellen ponterior. forman town ambo quiden intelliguneur; led times ab pliers to movetar , unde bot modo vinie le tus non poset feparate on in and interedinem à corvo, fine en die les ille poseff d 1,500 Ob. Omne Accidens abelle & adelle perelle ut Porphyrine in delinicione afferis) at definitio omni accidenti convenire deberg erad pul--lum accidens eft infepirabileotante t Abfalute, quaterus accidens ellis heper le drine ac-801. Acci Scidens abesse potest, & separari, i accidens à seiplo talem dens consi saturam habet; ut sibi non repugnet à subjecto divelle. deratur du) 2 Contratte, quatenus materiale Accidens eft; & fic plicites, & guzdam inseparabilia funt, & subjecto ratione materia

Ob. Idem Accidens eft, & feparabile, & infeparabile, ut calor eft in

neceffario conveniunt.

aqua separabilis, in igne inseparabilis : ergo membra confunduntur.

Sol. Idem accidens in specie potest esse & separabile & inseparabile, sed non idem numero. Veldicendum est, quod idem Accidens, quod rationom essentia, potest esse & separabile & inseparabile; sed non idem quoad rationem inharentia, tilin quia id respectu diversorum subjectorum est, tilim propter diversas causas; cium separabile actu, à contingenti in subjecto caus inseparabilia autem à necessaria provenium: eumigieur idem Accidens, quoad speciem, in diversis subjectis, & sirmam causam habeat in a liero, & inaliero possit habere mutabilem, restè potest esse (respectu diversorum) & separabile & inseparabile.

Ob. Id inest necessario ratione forma, fine quo forma esse non potestir at multa sunt Accidentia, fine qui bus forma esse non potesti te forma ignis sine calore, ergo accidentia sunt inseparabilia ratione

forma.

fam formam ranguam causam originalem & efficientem sequitur; & sic nulla Accidentia, sed solum propria passiones insunt necessario ratione

guodinelle biforme
quodinelle bifariam, ratione
forme
vel
quam
quoad
dam
A

2 Determinationem; quia nimirum ab ipla forma, ranquam naturali dispositione, determinatur, (quamvis ab alia causa productum est:) & sic quadam Accidentia (ratione forma) inseparabilia sun, ut calor in igne: non tam quia à forma fluit, quam quia determinatur à forma.

Gi, Idem Accidens ell, & fare bile, & inf

Ob! Id quod est necessario in subjecto non potest à subjecto seprati, fed Accidens est necessario in subjecto nam quod non potest este extra subjectum est in subjecto necessario, accidens autem extra subjectum este non potest, ergo in subjecto necessario est, minor manifesta

eft, quia eum accidens pollit per le existere.

sol. Est necessario in subjecto, ex necessirate existentie sue sed non ex necessirate inberentie ejus in subjecto; quocirca ut (inesse) contra (extra esse) distinguirur, sucor, necessario in subjecto (inesse) at verò ut distinguirur contra (abesse) nego necessario (inesse:) quamvis igitur non potest extra subjectum esse, potest camen abesse à subjecto.

Ob. Odor florum in manu gelberum, (spis abiedis) manus inhe.

S E C T. 10.

Dueftiones tres de Accidente, quarum prima eft : Antilem

Jubiccium pur respectu coloris in Facrate: anima respecturationis.

Accidentis

Appellationis, cui nimirum Accidens appellationem ell duplex, præber ur socrates respectu coloris, vel scientia sura namant licet inherent in partibus, totum tamen denominant, socrates enim coloratus ell, & scients.

Dicendum gitur, quod idem Accidens numero, in diveris subjectis appellationis elle potest, non vero in diversis subjectis inherenties ut idem calor, figura, quantitas, quie erat in Socrate vivo, in mortuo, in cadavere Socrate manent; sed tamen iplum subjectum inharentie non mutatur, hoc enim est ipla materia, seu corpus Socrates per le non autem ple Socrates, niss per Accidens.

Ob. Ternarius numerus est Accidens, est autem in diversis subjectis, ham si este sin uno, tum unum ester craa, tum Accidens inharens de-nominet.

2 Simplex, & in tali uno subjecto numerus pop mis.
2 Simplex, & in tali uno subjecto est numerus, incum du cerenim res une substantiae, in quibus cereatius numeri plex est, inter se distinguantur, si absolute in seiphs contiderentur quarenus mis unus cell numerus, unum subjectum efficiunt.

Ob Eadem vox numero, ab unius o:e prolata, ad multorum aures provenit, & ab iis accipitur, ergo idem Accidens numero est in multis subjectis. Antecedeus manifestum est i quia illi vocem non audiunt, ns illam que a loquente prolata est, sed una numero vox prolata est a loquente, ergo.

Subjectum vocis est

Aquo, i. animal quod emirrir vocem.

2 Adquod, i. animal quod audir vocem.

triplex, i folummodo aere ex quibus tribus (fi proprie loqui velimus) primum, est vocis principium, sc. subtriplex, i ctum (à quo:) Secundum est vocis terminus. sc. subctum (in quod:) Terrium vero solum subjectium sinhassonis, viz. subjectum (in quo) in aere enim inhastevolum,
sed in aere formatur ab ore animalis, in aere suitem existens, aures animalis feris.

SECT.

t

١,

Accidenced

pliciter action

è in leiph's con-

terms mais anus

bio eft in muliis

on hon aud one

fla malora xev d

In inhæremia

Oh Odor florum in manu gelterum, (iplis abiedis) manui inha ret ergo. sol. Manus non est subicctum ipsius odoris, led tenuiores quadam & aeriz partes iplorum florum, ab iplis relofurz, & manui adherenres: Vel dicendum : quod idem iton eft numero odor, qui eratin floribus, fed novus al odore florum manui imprimitur.

Ob. Andimus ergo eandem vocem numero, ergo erit cadem vor

Logo Con 1 Sonus Voets 2 Figura vocis s lonus extentus est in aere diver-Sol. In voce :) (zque ejus partes, ad aures divertas provenium: figuduo spectantur, ra, quoad extensionem indivila est, in quavis loni parte tota exultit, unde non alia, atque alia figura vodes ad aures audientium provenit. zinaitalioque zife

incadaveres occatit monents Sainstadni meda edu ramen iglum Quefio fecunda : An inherentia fit de effentia Abcidentis,

nee eigt in Shittate vivo

1 Abfolute pro reipla que Accidens eft, utcolore of inherens descientia: sie autem non est de essentia Accidentis. multa enim Accidentia funt abfoluta, est autem inhærentia relatio: impossibile autem est relationem de reiabfolute effentia Effe dernatius lavirus

2 Formaliter; pro re quatenus rationem Accidentis participat, quomodo fibi inhærentia convenit nam priori modo accidentia in feiplis, posteriori vero estes mutofluit Accidentia ratione fibjettorum fpedantur.

i Affus inharendi, & ne necellario ad accidentis existentiam requiritur.

2 Contingentia inharenal, & in liac effentia Accidentis confittis. Falla igitur elt vulgaris ilta opinio duo fpectantur. Philosophorum, aptitudinale inharentiam de ffentia Accidentis affeverantium, cum Accidens I quatenus accidens eft aprum elt, (ut definit Porphyrius) vel inhærere, vel non inherere; in contingentialergo porius, qua in apritudine inharcadi natura accidetisceraitur.

Ob. At ineffe eft accidentis elle (incuiunt, ut docet Ariftot) Sol. Fallumenulquam enim ab Ariffotele id il Cum eft led ett diplex effes alierum effentie, alterum exilentis dicior: De boc verum eft (Accident ucle eff nelle) i.exillepsia accidenus eit inhatentia : de illo fallum. itens auges animalis teng.

60

SECT

TRACTOMTVS

Queftio terie, Alima fit il foculo laquani Pfabiecto?

-and The Commentered Spote from State of Tiffe-

Respettive ut acum; officiumque repræsentand habet; utrovis modo spectetur, si modo de inhærentiæ subjecto quæratur) aër est inter oculum & speculum intercedens: etenim repræsentatio est duplex: altera per resexum: principium prioris, solum est objetum; quod cervitur; posterioris, posterior

deratur dupli- cernitur. I erge de petillen in northe le gamur, sociter, vel lùm quoad originalem repræsentandi sacultatem, est
entasse an entasse de la companie de la c

Y.

u

2

U

ii

inovros broud lair imagine, net un de de la lair imagine, net ut de bent : involventes potius 'distil' (xplicité 'delline ou a lair imagine) net un de lair imagine, net ut de la lair

formen min the prime boc citied of first store have the formen and come with

Hattenus de Abioluto pradicabilium traffitu: fequitur

In hac hinds sequence (suvitale tember residuals in the traffatione caffurem (rentia) de freciebus & individual frecies Proporites duo duplicem de individual felium a proporite de una proporite, vide- bilas con fola frecie. & ejus individual accident venientes, de individual & speciebus pradicuar.

Nocandum fectudo, quod com dicar accidentia de individuis, & speciebus prædicari; non universalis ea propesitio estis ed indesinita, & pare ciebus prædicari; non universalis ea propesitio estis ed indesinita.

TRACTATVS

Santito teris Alm Meril foliale And mile Street office &

De Communitatibus & Diffe-

- nolo representits Priverfalium. heremin tulgelle cunratur), aur est inter oculum

CLEDING PEPER COLORS OF

doplen : re er. Tel Dadienincidenten, & rectum; al-

De Leverali Communitate, & Differentia omnium Universali. deracus dupli- < committe retripper quillum sh boup : ma committe (o-

tin Universalium naturam explicuit Porphyrius veniendum estad tradationem comparatam, in qua non quid unumquodvis in fe eft, fed quele ferummquodvis refpe to alterius difquiriant.

Alter am generalem omnium, huoad conveni-

Comparation de la Alterang eneralem omnium, puosad convenisem succession energy in a conveniment of the contract of the cont in primo hoc capitulo difquiriturapofterior in decem tuit. comparationes distribuitur.

ratingel : ut la Convenientiam ipfam, que est de multis predi-

-offebra authorisation remoitant michalls Transcaring at In hac minia cationem rentia de speciebus & individuis species tradatione Porphyrius duo duplicem de individuis folum : proprium de una ipfius con- Lola Specie, & ejus individuis ; accidens proponit, videde individuis & speciebus prædicatur. venientiæ. licet, 3 Ab exemplo, quo fingulas inductialteram onis partes illustrat.

Notandum primo, quod in hac Communitate Porphyr. per Diffespeciebus dicitur : per proprium verò, proprium fectificum, hocenim uni soli speciei adæquatur ; quid autem hæc sunt suprà diximus, tra-@ans. 4.Sed. 16,8 trad. s. fed.8.

Notandum fecundo, quod cum dicataccidentia de individuis, & speciebus pradicari; non smiver falis ca propolitio est sed indefinita, & parvicularites ticulatiter intelligenda : cum quadam fint accidentia qua in una tancum specia inveniantus, in scientia, rifus, virtus, virtum, &c. folum in

specie hominis.

Notandum primo diferimen, quod Porphorius docet elle inter primumlubjectum accidentium, & proprii: nam accidentia primo, & immediate individuis conveniunt, corum verò gratia peciebus : proprium primo, & per le periet ejus gratia individus : homo enim eft albus, quia socrates albus socrates verd eft rifibilis, quia homo eft rifibilis.

L Intentionalia, que ab intellectus operatione provenunt, utrelationes rationis, & notiones generis & fpeciei, & czterotum, conumque prædicatio de Subjectis suis hac autem universalabus primo con-

Notandum denique duplicia accidentia effe.

venirepoffunt Realia, que rebus iphis inherent : (nam ifirentionalia accidentia in rebus non funt per inberentiam led folum per applicationem) & de iftis Porphyrins intelligendus cft in (siellen m) mairgory do

coabaccidence non differentia : antendede co mediate convenit adviduir cuni fit commune recinent : creo & m-

fibile, argumentam manifefte ien Ti D'Bolintam fer pren effirma-

In qua dubitationes, earunque resolutiones sunt. 102

Ob. Genus urgenus prædicatur de pluribus ipecie differentibus que ex eius definitione manifeltum eft.) ut autem prædicatpe de andividus speciei, ut animal de Socrate & Platone, pradicatur folum es

Col. Si aptitudinem prædicandi respiciamus s semper de mulus prædicatur speciebus: fin setum interdum solum de individuis : prout in propositione aliqua ab intellectu, individuis tribuatur vel speciebus : quocirca fi prædicationem gonetis penes eins realem extenfionem expendamus, semper de pluribus speciebus prædicatur : quia semper ad plures species res ipla extenditur : Si penes vocalem applicationem in prepositione ad subjecta : vel de individus tolum, vel de speciebus prædicatur, prout ab iplo intellectu attribuitur rebus:

Ob. Differentia de specie non pradicatur, ut rationale de homine, nam incorporca substantia de corporca non prædicatur : nam tum corporeum effet incorporeum : rationale autem differentia hominis, incorporea substantia est cum nihil aliud sie quam animaracionalis in concrete ergot quod autem nihil aliud fits quant anim rationalis a primo, & in

rionali duo

ipectantur.

manifeftimeft: nam aureft ipla anima aut potentia attima i nomen. tem potentia, quia accidens eft, ideoque pars fubftantiz elle non on reft; at rationale est pars hominis : ergo est infa anima:

tionalis, in sayon 2 mailine de lignar que d'animara-

218 merete, brout idem denotat guod informer Sal. Rationale tom amma l'ationalie pribei modo fimpliciter morbitariam accipitur level poream Mibitantiam Mediller, policion ex principa Il & formatt for at that tone micorboream substantiam. iones generis ex connotatione corpoream eaque ratione de corpore przedicacjo de bradican poreft.

T'San frantisipla, & groad franc in concreto de corporeprædicari potellullogorini Sol. 2. Velin.ra-& Simplicitas & timmatertatiras (ubitantia, & quoad hanc non potent self surem (incorporeum) fin-

Colicitates Holl nurare mulol bol

Ob. Proprium (ut rifibile) intracdrate individues convenit : ergo in eo abaccidente non discernitur : antecedens oftenditur, quia risus immediate convenit individuis, cum sit commune accidens : ergo & ribhile, argumentum manifeste als actu all Boantiam lequimr affirmarive.

Sol. Argumentum abactivad borentram regulitur aminative, cum actus & potentia fint propolitionum pradicata:non fub effa:utexempligrams, homo ambulat, ergo ambulare poten amx est alba. Ergoboaft elle albaiquia actus de potentia ex prete predicari le tenent infoall autem lequitur tifus el actio ergo riffoile eff actio; rifus convenit primo indivaduis ergo ribbite primo illis convenu: quia actio de potentia ex parte subjecti le habent. tel. Si aprirudinem proedicar li refriciar

greofition de lione ab intellectu, individuis tribaatur vel theciebus : Tompusissia Generic & Defferentia, en it caroun

pendamus, tempet de plutibus (per ebus prædicatur : tuna fempet à plutes frecies tes ipla extendifur : Si penes viocalem applicationem In augiple communitates, es differentia generis es differentia. recenfentui, nous ab iplo intellectu artibuitur rebe su traffana par

de mar (pectepus, fin actum, inverdem foliem de individuis : prout in

Ob. Differentia de l'recie mon pradicatur, per ranonale de hospirés, odma sing amirana que en en ranon pradictorer nam cum mimor and the manufacte teches consider and sale mustogroom

I Gom a narricipationem his nature ad species municates of quia quicquid de genera & differentia soiptres: quoad lum de speciebus prædicatur.

3 COM-

oliditation and and and a solo go Conflitutionem conferentimenante The same de la la contra de la contra de la contra la contra de la contra del contra de la contra del la contra d a stantas uno der elicito qualitampredicandiquia genusde placific practication and am differentia Notandum Sol. Differentia . milahawitt Street and wie refred u corpaine bone ante igicut nomitima 2 Median vine inorth Guidentes cons une differentias non e contra. lav fie nerem : nempe diff sangiffs -ira fle sung chupi watte menthe of the ipecies entinere stone us differentiasa mulqi 2 Diffe-4 Rationem dependentia à fe invicem, Paneias quia sublato genere tolluntur differen-Ceptem, tial mare converto. Modern moderated China genus attribuitur in quæftione, quid eft : diffeandigm quod entrepotent in uismoid prædicatur de genere, ut ge--disipel enitre into mendlement de la id de intentronibre sere. sinerstin Stung 18, fte eungenungen z dicatur de genere vett, ur in land, with the stand and a compo for a samual, ut an in fpecie unsight of whether the bear hond and caute de omnibus for it be Land of the state of the form of the carter de general analogice cefponde. quod de re que genus eff, prædicatur effentialiter, de per tere equificitual effencian efus; ur ejus genne ce differentia; merniens rism onfoquarur, ut eins groprin pario a Sid de speciebus erofque andividuis dicitur: Ministrantino contro univalitate falibile, aranimali dicuntus per fe, & quatenus animalis deoque de homine, & bellia,

Porphyrius in tractatione Universition ab foliat prepidit speciem differencia via haz radiatione company à praponité differenciam speciei, illic entratablem destronts à le nature observat, illic president rationem respect, qua in specie est generalisme en contra génere, cum quo plutes communicates, paresores victo americant génere, cum quo plutes communicates, paresores victo americant, paresores victo americant, quant habet species : ergo recto jure speciel pransition.

Norandum spied in hoc loco per differentiam differential generalia ch intelligends, local general fubal semining confliction of tenholic, animatum, &cc. iron vero fleoring, local continues (becies lich continues.

Nota 2. quod per continentian confiner la potentiata mtelligitur, non actuatis, i. qua aliquid alteram confiner la fe, e quod prædicandi ambitum softe enim & genus, et differentia generica plures species continent.

Qb. Si differentia cominem plures species ; ant ergo specifica (quod per se falsum est.) nam differen-

tis generica tot species sub le continer, quot ipsum genus, ut sensibile, quot animal : at Porphyrim hic afferit non tot continere [pecies diffesentiam, atque genus r ergo.

I Confirmive, ut fentibile respottu animalis, &

hac equalis ell generi.

Sol. Differentia generica duplex eft, vel Jamos

2 Divifive, un fenfibile refpectu erperis mimeris de haceminde lett pater hane igitur non illam Ponphyrius intelligit differentiam : nempe differentiam dividencem non tot fub le species continere : atque iplum genus.

SECT. 8. De explicatione fecunda, & tertia communitatis.

Notandam quod cum dicatur (quicquid prædicatur de genere, utgenus est, prædicari de specie, ut species est) non id de intentionibus accipiendum eft: fed de rebu ipfis, quicquid prædicatur de genere realt, ut talis res eft, ut verb.gr.quicquid pradicatur de animali, utanimal ett, vel de corpoce, ut corpus eft, id omne predicatur de omnibus speciebus. & individuis ipfius generis. Quiequid prædicatur de genere, ut genus eft, hoc eft, quod de re que genus eft, prædicatur effentisliter, & per fe, five confituet effentian ejus ,ut ejus genus & differentia: five effenriam confequatur, ut ejus propriz pafiones : id de speciebus, ejusque individuis dicitur : ut lubitantia, corpus animatum, fentibile, de animali dicuntur per /e, & quatenus animal: ideoque de homine, & bestià, corumque omnium individuis predicabunur. in fart et alle de

Ob. z. Nihil dicieur de genere ut genus est, nam genus ut genus est, eft prædicatum : at pealiquid de co dicitur eft (ubjectum t ergo de go-

nere ut genus eft, mhil prædicatur.

Ob. z. Hæc intentio (genus) de genere, ut (v. gr.) de animali dicieur, ut genus eft, & definitio generis de genere dicient, ue genus, led, nec

vox, nec definitio generis de [peciebus dicitur, joson on

Sol, Ad primam dico cam propositionem non de intentione generis, fed de reipfe intelligendam elle; neg de re quatenus genns eft, led quat tenus talis res est il absolute qui qui dicitur de animali, non ut genuseff, fed utanimal cft, id genus dicityr, Nota e, audd per cone n

Sol. Ad legundum responden, quod & nomen generis, & generis definitio prædicatur de te, que est genus, (v.g.) de animali & corpore intentionaliter:atea hic intelliginur, que per fe,i effentialiter:aut necel-Cario, i que nature ratione, non gatione universalitatis ei conveniunt. offil man (ills au lie eque boup to the grap the m Similary

similiter explicandum id quod Porphyrist dien de differentia von quiequid dicitus de rationali, ut rationale est vel de sensibili, ut sensibile est, id de ils omnibus prædicature, que sub ils commentur, id est, quiequid per so, se recossimi de ellis prædicature essensibilitar retiam dicitus de differentia anno la la la ranjuació de allerentia anno la la ranjuació de sensibilitar retiam dicitus de differentia anno la la la ranjuació de sensibilitar retiam dicitus de differentia anno la la la ranjuació de sensibilitar que con la ranjuació de sensibilitar que con la ranguació de sensibilitar que sensibili

Ob. Usi ratione, de rationali (ut tale est) dicitur, Porphysis estimonio (luoc in loco) non samen pradicatur de omnibus de quibus rationale pradicatur à ut (exem. gr.) infani homines rationales funt s

nonautem ratione ununtur.

Secunda dell'irenta e snoiter ibrismettale. Luia genus continet

son contratione processes de la contratione del la contratione de la contratione del contratione de la contratione de la contratione de la contratione del contratione de la c

Terria Communicas en parce confervationis speciei quad vel genere, yel differencia sublaras successivament qui animitur aut sublato vel animali, vel rationali, hammimerie, qui animitum species, ren genere differentia, ratiquam en causis intimisecis depender o et ratiquam expartis busessentialibus consistit, nihil enum permanere potest aliqua parce rius essentia intercempta.

houid di- \ en natura lua led qui a in potentia fina differentiam

S E C T. 6. nibulon murerla runie anien serie runie gerine gerine

-ibarq suring boup, was identifiere, i concere, ne res ultra extendaibarq suring boup, was identifiered beistipelia eingereich smirifimuirqorq ma (per seines) wiene einem allibemanp, sudirulable suno,

quim accident mana el en mandida en en estadad de la companya del companya de la companya de la companya del companya de la companya del companya de la companya de la companya del companya

tionales à quo dividirement autem quain schlibile, à quo conficset les Gennes de l'accordance de l'accordanc

busquam accident nam colorarum, quantum see accidentia funt se pradicantur de plusique qu'àm animal. se planta, sec que genera funt cum de omnibus corporibus enuncientur.

Sol. Ad quod respondes quod genus non prædicatur simpliciter de pluribus, quam accidens : sed cum baclimitatione, nempeex heresti-

tate division

tote nature flas hoc est, a refam Universation commium naturant per chei requiritir ad naturant genenis, ut de plutiluis pradiceculs qui auto qui ritur ad naturant aliculiti aderius. Universatis suram ad hatilant accidentia differente prophis affectio si si si si proprie de individua para secidentia differente pradicentur; sed id ad naturant generis havrist satis satis adaptaturant e proprie se plutibule satis satis satis accidentia, bec differentia proprie satis satis in una solum specie non incumer accidentia de general quoi ad plutes species se non extendit.

Secunda differentia ex modesentinendielles quia genus continet

flatochocelt ambine, de amplitudine sud : riquicontinere potestele, elle continere sub sei la tius patene, de diffiundis quam id quod continent dienus; continere allu, ell continere in se priori modo divisiva differentia à genere continetur, posteriori à specietur pationale continetur in animali potentià, in homine assu.

differentia ad genus, qua est forme ad materiani; ut perplotius in ula tima differentia affirmat, led forme continet materiam? alferente de vistotele 40 Phylicorum rextu decimo quinto de ego differentia continet materiam?

rentiam, ut totum universale suam partem, non quia in natura sua, sed quia in potentia sua differentiam uncludit.

sol. Aliquid dicitur alterum continere bila riam, scili. aut

an proprium,

rem iplam continere, coercere, ne res ultra extendarem iplam continere, coercere, ne res ultra extendarum at iluncificadi possi distipolitima generia amplitudinom continere, intrinque cominare, ne ad alique fubjecta extra differentias se extendato posto muno

Pifet, Trous differencia elividativa ordine: q bio genusfa differinia

....

duifus prius est, differentia iplo genere posterior : idenque sublato genere, omnes differentia e jus divisiva intercunt; at non convesiona ut sublato animali, rationale & irrationale tolluntur, sed his sublata non colluntura arimal.

Laqueduo hic Porphyrius agia : primo differentiam ponim desinde

Traque duo hie Porphyrius agis : primo differentiam ponis delinde corolarium quoddam ex differentia deducit, fenfus & veritas differentia manifesta est : quia genus est principium, & fons iplarum diffe-

rentiarum dividentium, ex quo species fluunt.

Ob. Quoad corolarium antem dubiratio est olvenda main sublatio rationali & irrationali, omnia singularia animalia corruunt, edim res nequeunt esse sine essentia sua : at sublatis omnibus singularibus animalibus, rollitur ipsa animalis essentia; mantsublatis primis sublatis sublatis primis sublatis sublatis sublatis primis sublatis subla

sol. Animal confideratur, vel quoad

a Existentian, utimamue persettienen majur est naturalis operatio, priori modo genus, sublans amnis eus suis inferiorismo maner, quius cato est, quis essentia eius est principiis est, existentia à singulatibus es subjectis unde his interempris existentiamit, non verò essentia, que à superioribus est sublato enim posteriori non volliumanius.

Ob. At (rogabins) ubi illud animal eft ccum omnia fingularia sol-

luntur ?

Sot. Si locum quæratis nullibi est, quia non est locus universalium, dristot primo libro poster analys cap. 3 text. t sed solium singularium rumi si subjectum queratis, nullibi est, quia subjecta omnia tolli suppontur; si principian, alicabi est e nempe in sus superioribas, in quibus (ut este ctus in virtute causarum) continetur.

De explicatione differentiarum quarte, quinte, & fexte.

Quarta differenta est ex prædicandi modo: quia genus in (quid)differentia in (quale quid) de luis speciebus prædicatur, ut supra diximus. Genus materialiter, differentis formaliter de se ciebus prædicatur.

Quinta differencia est ex multitudines ignia unum est como f

3 Excentionen

0 23

Ob. Quod fi objiciatur habere hominem plura genera, ut animal

Sol. Respondendendum est habere unum solum genus proximum, aut immediatum; ut animal, corpus, substantiat cætera autem remota este

Ob. Aiverd unica est proximadifferential ergo in ea discrimen

1 Perfetta & constituens, ut rationale itominis; & calisuminis speciei unica proxima est.

sol. Differenziaest

capax disciplinz, hominis : rales autem uni speciel
plures convenire possunt.

Quod si aliquis adhue hæreat scrupulus, (exemplis Porphyrit pretermiss) hoc pasto etuetis sunum soluth esse genns, quod simplicites & omni modo genus est, nimirum summum: at plures differentiz sunt unius speciei, que omni modo differentiz sunt; & sivead superiora, sivead inferiora comparentur, differentiz manent; minus quidem ad exemplum appositum, hoc est, sed (abjecto exemplo) magis verè ad praceptum.

Sexti differentia est ex mode constituendi speciem, genus est simile materia, & differentia forma, (genus simile in rerize) ratione consussonis, & potentia; quia sicur materia ex se est quoddam consusum, & indeterminatum, priusquam forma ad eath secesserit, sic genus priusquam accedit disterentia, differentia autem est similis forma (respectu contractionis, & perfectionis) quia sicursorma consusam materiam distinctam reddit, & ad certam reducit speciem, sta disterentia genus ad certam speciem contrabit.

Comparatio secunda, generis & speciei en sentes

SECT. I.

In qua communitates & differentia generis, & speciel,
a Porphyrio affignate resenseutur.

Caput hoc (ut catera) in duas partes distribuitur, in priori recen-

Tres commupluribus.

Pluribus.

Ordinem, respettu surum subjettorums quia
quoad

ficut genus est pritts speciebus, na species individus.

3 Extensionem,

111

Ratenfonem, quis ut genus refpectu Tuarum specierum, totum quoddam elt: fic & speciesrespectu fingulariom (vorum-

Modum continendi; quia genus continer lub le

freciem, species autem non consiner genus.

2 Modum confitmendi, quia genue differentia informaum confituit speciem , at species genus non constituit.

In posteriori differentie funt fex, vel quoad

Dependentiam, quia species depender à genere, ut polierius à priori, non écontrà.

4 Pradicandi modum, quia genus de specie uni-

voce prædicatur, non species de genere.

Modum exce fus, quia genus superat speciem poreflate luz naturz (quia plures fub fe species consinet, fpecies autem genus allu & perfettione natura, led est quiaplures in fe differentias continer.

6 Locuminpredicamento, quod necgenus potest elle specialissimum, nec species generalissimum co-

rum qua funt in pradicamento.

SECT. 2

De Communitatum explicatione.

Com,1. Communitas omnium Universalium generaliseft, & per fe

manifelta (G de apritudine prædicandi intelligatur.)

Com, 2. Secunda habet aptam veritatem, & causam veritatis; quia genus constituit speciem: species autem individua, ideoque sunt iis priors : conftituens enimeft causa constituti, causa autem effectu prior eft quoad natura ordinem.

Ob. At prius est subjectum prædicato; (docente Arifiotele prime libro Physicorum, textu quinto,)ergo individuum est prius specie, &

fpecies genere.

1 Denominativa, & accidentali: & fic in ea Subjectum prius est prædicato, nempe Substantia accidente.

Sol. 1. Subje ctum duplex a Esfentiali, ubi superius de inferiori enunciaelfalterum in ur sin ea aniem folgechim pofferirs eft natuta pradicatione prædigato; & hor politicioni modo fumis Porphy-Une continuous plant as versi l'orpania

Sol.

Sol 1. Vel dicendum eft, Arifloteles per fubjedum fubjedum in formatienis, & naturam recipientem, id eft, materiam; per predicazum verò naturam acceptam, id eff, formam, intelligit: materia autem t Months continents; quis conis Pararitation in

Com. 2. La terria communicate quosd extensionem t cum & genus.& Species quoidem totum diciniquentelligitotocom Dnigerfale refpectu fuorum inferiorum que intra fuem ambitum. Se complexum continets quantumvis in iplo modo quoddam diferimentes quia genus tocam (periciellentiam affu in la non consineractip ocies toram ellentiam individui, cum individuum nihil addit nature speciei, fed folum aca cidentales qualdem proprietates on sanarhari A fex rel'que aq voce next die sur non inecies de genere.

offace fun peup & Bigologes fub felocees of the a man anathagray De Otfferentiarum intellectu. a

Differentia 1. Prima differentia el rationocontingentia; quia génus continet speciem species autom non continet guays; genus continet Speciem fub fe, ut inferius fuum Sub Superiori gi & tanquam partem Univer falem : hoc autem modo, species non continet genus.

Ob. At totum continet luam partem, eft autem genus parsspeciei,ut

Porphyrius in capite de differentia doces, text, 17.

s Modern excel us, dura group imperacipeaters

merenuas continera

Sol 1. Si universalitatem spectes species generis, si effentiam, genus speciei pars ett : ergo species continet genus , verum elt tanquam partem effentialem act in fe, led non ut partem Universalem poteftate, & fub fe, quod porphyrius intelligit.

I Materia ipla; & quoad hane contineum in

sol. 2. In gene- pecie. 2 Amptirudo & diffusio nature, & quoad hance non continetur cum natura generis, pluribus specie Lbus communicerut.

Ob. Species continer genus actu, ergo porek continere, & per conlequens poteftate continer, ergo discrimen nullimen.

1. Effendi; & fic verum eft, quod species in fe commine genus.

a Pradicandi; sic autem species porentia non cony-Sol Poten- net genus : potentiam effendi appello, qua ali quid poteft directe prædicari de altero ; quocirca um species actu continear genus quoca effenties, un poestate, hac rano ne continebit ipfum ; at verò Porphitte, cum negat fpe-

113 tuplex

500

turs.

emi

å

tu

i

0-

H.

i. non ita continer species suum genus: ut possite de ipso

Secunda differentia est ex ratione constitutionis: quia genus informatum differentiis il cumis unicum, species suas constituit. Non autem species constituit genus cum site posterior, ubi notandum quod genus per se, & solitarie sumptum, speciem mon constituit sed ut cum afferentia connectitur: cujus ratio est, quia (constituere) assus quidam est, genus autem, prinsquam per differentiam contrabitur solum est in potentia: quocirca licet genus per se consideratum, aptum st speciem constituere, non tamen assu constituit, prinsquam cum differentia uniaur. Unde a cus constituendi, primo differentia, propter unionem autem differentia generi convenit.

Tertia disserentia est, quoad ordinem natura, & quoad dependentiam; quia genus est prius specie; scilicer quoad naturam, non autem tempore! species verò genere posterior, unde sul lato genere, species interior; at (specie interempta) non interioritent genus i sublatauna, aut altera specie, genus non tollitur i omnibus ramen sublata; tollitur quoad existentiam, see i essentia maneau Or sublato homine, vel brutto, animal manere potest in relicta specie, at utrinque sublatis aon un net quoad existentiam.

Ob. Genus & species relativa sum, ut Porphyrius docergeap alespecie text. 20. ar relativa sunt simul natura, ut Artstoteles tella autidi pradicamento relationis, ergo genus non estiprino specie; exper consequens sublata specie genus interit.

on color threntionaliter, proposed bus t & fic relata funt

2 Materialirer, pro ipfis tebus, que capiunt hac nosol Genus mina, fic adiem relata non funt, fed genus oftening species, & species on animal homine prior igiter modo accepta species, fic summers, prolluting, genus tollitus hoc est respectu relationis ejus ad aut speciem, 8 nomen general amittit, posteriori non tollitura hocest, ipfareres sente junt genus est, integra mandat, quamvis universalitus ejus immittetur.

Quarta differentia ett, ex modo pradicandi, quia genus de specie pradicatur univoce; i. directe, & essentialiter, ut superius de inferiors: at species de suo genere ita non pradicatur.

Quinta differentia est, ex modo excessis, quia genus continentia multarum specierum superar specieros. Species autom continentia propria, i. maxime propria differentia superat genus: hoc est genus potentiale continentia speciero, species astonis continentia genus superat seri-

ter, genus quoad natura extenfionem, species autem quoad natura perfectionem superat. I grinnil ears all recursos ast don

Hac Company

ratio confistit

in tribus communitatibus.

Et in quinque differentiis;

nempe quoad

units de l'pecie præ-

on non to

vel quoad

Sexta differentia est ex diverfitate loci inpredicamento, quia specio es non poteft elle generaliffimum genus; genus enim generaliffimum definitur, quod folum genus eft non etiam fperies. Nec genus poreft effe infima fpecies; cum ea definitur, quod fpecies folum eft, non autem ge. nus: vide trattatum fecundum, fect: 14,15. & 16, 111/01 3 31 124 aus.

Notandum quod in tota pracedente Comparatione, Porphyrius

de specie infima, non substrerna, intelligendus est.

Comparatio tertia, Generis & Proprii.

renia diff con a ff. goode di heemattera : fe ono id acpenden

is now a sate S.E.C. T. I Lord with fix way of In qua communitates , differentiaque Generis, & Propris ngreldet enumerantur, proind i fogmorbiar popol) is imm

> I Consequentiam ad speciem; quia utrumque spe ciem fequitur.

> 2 Aqualitatem pradicandi, non quoad ambirum, fed guoad gradam, quia neutrum prædicatur fecundum magis & minus de suis subjectis.

> 3 Modum pradicandi; quia utrumque univoce prædicatur de fuis subjectise nateuns al

1 Ordinem nature, quia genus eff prius proprio.

2 Extensionem, quia Genus de plaribus prædicatur speciebus, Proprium de unica estada s

2 Commutationem predicandi quis proprium sope verfim dicitur de lus specie, non autem Genis.

4 Appropriationem, quia Proprium uni speciei appropriatur, Genus minime.

5 Dependentiams quia dependet Proprium à Generesurgenere sublato tollitor proprium, non è contra.

S E CaT. 2. non anigrana e d'ab caiseal

Lour add fentiseit ex wedsexce fur, quis genus cominentia mul-, aliquig ainand De Communitation emplicatione.

a made of edicardicarias

beent general not efforement botentialt - Com s. Ohi Ta prima Communitate manifefta difficultas ell. quis 122 Genus Genuselt prius natur à fua specie, ut Porphyrius docet in præcedenti comparatione text 6. at id quodest prins non fequitur fuum posterius crea Genus pon lequitur speciem. 12 amil 3

1 Quoad naturam; quod sequirur in conftitutione obunique qui e fentie, so sidfrecies est policior Genere iplumque

ti.

m

ffe e.

22

Sol. Aliquide | 2 Quoad confequentiam; quod scilicet sequitur in quitur alterum, delatione argumenti, hoceft, quod infertur ex altero bifariam in argumentationes & fic Genus lequitur fpeciem: on the unit of the brimo eft, ergo animal efts die in proprio, homo eft, ergo rifibile est : licet proprium lequatur speciem She il mis , i utioque modoso in il sale

Com. 2. Secunda communitas est in equalitate participationis: quia Genus prædicatur aqualiter de fuis speciebus: hogest, non magis aut minus de una specie, quam de altera; ut animal pou magis de homine quam de bruto, aut minus reodem modo grardprium de luz fpecici individuis ut unus homo non est magis apuntad ridendum qu'am Sel. Id quod eft 2. Formale. . . . caurem de finite per propriun rbile

on con on C 1 Ordinity & fic Genus & Poppiden tion agentiteto Nort alled caturde animalique materine & be propriem qualités duplex prius de focus quain de individus.

elt,

2 Gradus; & fic aqualiter prædicantur, hoc eft, non magis de uno, quam de altero, (ut explicatum ell.)

Ob. Ea non funt æ que animaliar que pon funt æque fenfibilia: fed quædam animalia funt magis fentibilm gliis, magis enim fenfibilia funt, quæ quinque fenfus habent, quam quæ folum unum, at quædam animalization folian feofum habent ur Uftrez, &cout, Arif. docer fecundo de anima sexe 43 ergo animal non æque prædicatur.

totuguon's mile I Origo & radix fentiendi ficilicet anima fentitiva, chors e some al que (inconcreto sumpta lett animalis differentia.

2 Facultas fentiendi, exanguan corpus promasor, In lenfu na bilia bungifi plam facultarem in corpore, non eque duo spectantur, Censibilia funt; nam imperfectistima animalia ratione ina naigina ipfius anima eque funt apra ad quevis fentum exercendum, atq; ea qua perfecta funt; quod autem non digionisa man pollur actus iplos proferreseft in defectu inftrumétodie in in corpore fine quibus anima operari nihilporeff.

Ob. Unus homo eft magis aprus ad ridendmin, quam a hus, "or qui langumez temperature est; quam qui melancholice; qui omnibus frui-

tur ad votum & voluntatem, qu'am qui adversam habet fortunz frontem: ergo profrium prædicatur inequaliter.

Primaria & radicalis, nempe aptitudo anima.

que est ridendi principiumu

Sol Aptitudori. dendi duplex cft,

2 Secundaria & inframentaria, nempe aptitudo organi corporei, cujus ministerio anima facit rifom: prior omnibus aquatice f, pofterior inequalis : ficur eft varia corporis disposicio, & temperacura, il

Com. z. Tertia communitas eft in modopradicandi, quia & genus. & etiam proprium, prædicamur univoce : hoc eft, fecundum unum no.

men unamque rationem de fuis Cubjectis . 1001 ,it

Ob. Si proprium prædicetur univoce de subjectis suis, tum directe. fecundum nomen & definitionem : at id fallum eft, definitur enim proprium per fubjectum, ergo lubjectum de leiploprædicareiur, efferque nugatio in propositione.

Materialem, fic autem per fubiectum definitur aut rifibile eft bomo aprus natus ad ridendum. uberibut ois

Sol. Id quod eft propriem duplicem definitionem habet.

2 Formalem, sic autem definitur per proprium fuum genus & differentiamein prædicamento fuo : ut, rifibiliras ef aprirado adridendum : tifibile eft aprum ndrum videve : lecund am hanc definitionem predicari potest de subjecto fine nugarione.

beliefulled by os and sor configuration of the and the geliedine ming ein De fenfu Differentarnm.

Prima differentia respectuordinis quod genus est prius proprio, menifesta est : fi ordine nature intelligatir, quia genus & differencia fut Supranoravimus) que funt effentiales caul e speciei, funt efficientes caul's proprif : utahimil, & rationale rinbilis, omnis autem caufa natura fus prior eft fuoeffect u. Fatuiras fer

Ob. Mihil eft prius co quod non habet principium at proprium non haber principlum, cum fit ternum, ficur omnis univertilla croo Ge-

nus non est prius propris.

1 Durationis, leu temporis, & tale principium nullum univerfale haber. Dans

Sol. Principium duplex eft,

2 Effectionis, feu nature : tale autem principium proprium admittitiquocitea licet respectu durationis, mhill fir prius Proprio; est tamen aliquid prius re-Cipectu effectionis, fell ejus caufa.

Diff. s.

Diff. a. Secunda differentja est quoad ambitum: quia genus de pluribus ipeciebus prædicatur, proprium autem de unica : que differentia ex earum definitionibus clarefeit; nam genus de pluribus specie differentibus prædicanira proprium uni foli (pecieirompeut.

Ob. Mobile est proprium corporis, sensibile respectu animalis, &c. prædicatur tamen (ut per le manifestum est) de pluribus speciebus,

ron-

quan

ma,

udo

m icut

US.

no.

tè,

im

He

in

ut

313

BL.

t,

Sol. Discrimen non sam el in amplitudine prædicandi, quam in ordine, nam genus æque grimo & immediate prædicatur de pluribus, speciebus; at proprium immediate non prædicatur de pluribus, sed de una sola: câ autem intercedente, (si fit proprium genericum) de pluribus: ut animal immediate de homine, & bruto, mobile autem immediate folum de corpore : ejusautem gratia, de speciebus co poris.

Sol 2. Vel dicendum ell quod genus ex necessitate sue definitionis, & nature, de pluribus speciebus prædicatur; sed hoc ad naturam pro-

prii à Porphyrie non exigitur.

1 Genericum, idque de pluribus immediate specie-

bus (fieudiximus) prædicari poteft.

3 Specificum, idque de una fola specie affirmatur: Sol. 3. Proprihocque proprium Porphyrius per universum comum duplex eft, munitatum & differentiarum tractatum, semper intelligit.

Diff. 3. Tertia differentia est quoad commutationem prædicandi : quia proprium converfim prædicatur de suo subjecto, at genus de nullo conversim dicitur: hoc est, proprium cum una certa specie convertitur, ut rifibile cum hominesatgenus cum aliqua una è suis subiectis speciebus conversion non dicitur.

Notandum tamen, qu'd genus licet simpliciter cum nullo uno convertatur:convertitur tamen cum omnibus fuis speciebus sub diftinctione conjunctis: ut omne animal est homo, vel brutum: omnis homo

vel brutum, animal eft.

Ob, Necessarium est proprium, & definitionem, & genus, converti cum eo cui inest, ut Arift. 2. top. cap. 1 .text. 4. at genus inest in specie,

ergo genus cum specie convertitur.

I Uniformis, que in mera transmutatione terminorum confistir, ut omnis homo est rifibilis, omne rifibile est homo, hane porphyrius intelligit, & hec generi non convenit.

Sol. Con-2 Difformis, in qua non folum transmutatio terminoverho du- rumest, quoad locum, sed aliqua mutatio quoad vocem ipfam : ut animal eft in homine : etgo homo est animal : prior conversio eft inter rer diversas, hac autem inter

mo dos

De Comparatione Universalium.

modos divertos ejusdem rei ; nempe inter ineffe alicui, & de eodem prædicari; atque hanc Aristoteles ibi intelligit.

Diff.4. Quarra differentia est in appropriatione, quia proprium uni speciei appropriatur, hoc est, uni solt convente, argenus uni speciei non adaequatur.

Notandum quòd cùm dicit proprium omni speciei convenire, hoe est toti cujus est proprium, non totum integrate intelligir, nam sic pes, vel digitus est risibilis, sed totum universale in omnibus universalibus partibus, hoc est, in omnibus inferioribus ipsius speciei repetritur.

Diff. 5. Quinta differentia, quo ad dependentiam; quia proprium à genere dependet tanquam à lua caula; ideoque sublato genere proprie um intercidit sat genus à proprio (quo ad esse) non pendet, cum causa ab essectu, prius à posteriori minime dependear.

Comparatio, quarta generis & accidentis.

SECT.

In qua consenho, differentiæque accidentis cum genere recensentur.

> r Communitate una, quo ad universalitatem; qui commune est generi, & accidentistive separabile, sive insepabile sit, de pluribus prædicari.

1 Ordinem ad species; quia genus est prius ipsius species, & accidentia sive sunt separabilia, sive inseparabilia, eis

funt posteriora.

2. Aqualitatem & inaqualitatem participationis; quia genus convenit aquè
sus subjectis; non verò accidens.

3 Modum effendi, quia accidentia primo in individuis subsistunt; at genus prius in serpso, & specie subsistit; quam in individuis.

4 Modum predicandi, quia genus in quid, accidens in quale de fuis subjectis prædicatur.

SECT.

Bua Pertegra

Hæeigitur comparatio confiflit in

2 Differentiis quatuor, quarum altera est

top Br. the very transition & carries wound part of the man land and many and the man and

timobio De ipfius communitatis, & differentiarum sensu.

Ob. Sensus communitaris manifestus est, si unum scrupulum amoveamus; nam id non est commune generi cum accidente, in quo
genus differt ab accidente; sed genus in hoc differr ab accidente, quod
de pluribus prædicatur, ut Parphyrius suprà docet, capite 7, text. 4.
ergo.

multis; & in hocfensu genericam onnibus univerfalibus convenit, de pluribus prædicari.

de pluribus bi- l'alibus convenit, de pluribus prædicari

2. Comparate, ut non multitudinem defignat; fed excession multitudinis; & in hoc fensu genus ab accidente & cæteris discrepat, quòd prædicatur de pluribus.

Diff. 1. Prima differentia est quoad ordinem, quòd genusest prius specielus, & accidens posterius: & manisesta est, quia genus est principium speciei, accidens autem ex principius idividui oritur, & in indi-

viduis I. Subsistie que funt posteriora ipsis speciebus.

Ubi duo obiter notanda sunt, 1. quod sicer accidens ex principiis speciei proveniat remote: (quia in quod est causa prioris, est causa por sterioris) ideoque cum speciei principia sint individui cause necessario etiam sunt cause accidentium, que consequuntur individua: proxime tamen & immediate a principiis individui ssuit, accidentia igitur proveniunt à principiis speciei, sed non ut principia speciei sunt, & in universalis sed ut per individuantes proprietates contracta, sunt principia ipsius individui.

ratione concomitantur: ut calor respectu ignis: color

Secundo obser respectu corporis.

vandum duas

accidentiú classer accidentiú classer accidentiú classer accidentiú classer accidentiú classer accidentiú classer accidentia funt, & natura & tempore quadam sunt suis subjectis suis posteriora : prioris verò classes accidentia, suis subjectis sunt natura quidem posteriora, simul tempore.

Diff.2. Secunda differentia quoad participationem, quò d genus equaliter participatur suis subjectis, accidens inequaliter, accidentia enim intentionem, & remissionem capiunt; hoc est, intenssis & magis-K 4

IMI

alicui.

intel-

m uni

rnon

hoc

pes,

erfaepe-

mà

pri-

ab

fariam acci-

pitur,

denominant aliqua lubjecta, alia verò remissiùs & minus, ut unus homo cft magis albus, & docus altero, fed non est magis animal quam alter.

Notandum, quod Propolitio hac porbyrit affeverantis accidentia intentionem & remissionem capere, non est universalis (nam omnibus accidentibus non convenit) led indefinite & particulariter intelligenda; in quo fatis à genere discernitur, cum nullum genus intentio-

nem admittat, & remissionem.

Difi 3 . Tertia differentia eft, quoad rem in qua primo fubfiftunt, quia accidentia primo fubfiftunt in individuis : at genus prins fubfiftit in natura fua, & in specie quam in individuis : cujus ratio est, quod accidentia propter imperfectionem fram, fuis viribus fubfiltere non pal, funt, sed solum ratione substantiarum in quibus inherent; inhærent autem priùs in individuis lubftantiis:at lubftantia (cum perfecte fint) in leiplis lubliftunt primo, i.in leiplis luam effentiam poffident, priulquam ea cernatur in individuis. Nota tamen quod licet fubfiftant primò in feipfis, existunt camen primò in fingularibus, nam effentiam à Superioribus, existentiam ab inferioribus recipiunt.

Diff. 4. Quarta differentia à modo predicande manifesta eft, quod genus in quid, accidens in quale prædicatur : genus enim intrinfecum rei eft, ideoque effentialiter, accidens extrinsetum eft, ideoque accidentaliter enunciatur, genus enim cum pars fit rei, interne cam conflituit : accidens, cum modus tantum fir, vel conditio rei, ipfi folum

externe adjacet.

Comparatio quinta Differentia, & Speciei.

SECT.

In qua ip facommunitates & differentie enumerantur.

In duabus communitatibus,

Aqualitatem participationis, quis non fecundum magis & minus, fed aque conveniunt utræque subjectis suis.

2 Perpetuitatem convenientia, quia videlicet quoad dutræque femper adfunt subjectis fuis, Lnec unquamabiis separantur.

r predicandi modum, quia species in quid pradicatur, differentia in quale. 2 Pradicandi ambitum, quia differentia,

fcil.

Haccom. paratio confiftie

215

In quatuor difrum altera est Lquoad

fail generica, non specifica de pluribus speciebus, ipfa autem species de individuis folum prædicaturi

2 Natura ordinem: quia differentiaeft prior species, species posterior diffeferentin, qua- rentia, & ab ca dependens:ut lublara differentia tollitur species, non è contrà.

4 Modum constituendi speciem : quia plures differentiæ conjungi possunt ad unicam speciem constituendam, at plures species conjungi non possunt, ut una aliqua species inde oriatur.

S E C T. 2. De communitatum explicatione.

Com. r. Prima communitas clara est; si de aqualitate gradus, non de aqualitate ordinis intelligatur; nam differentia pritis poteft convenire alicui, ut speciei suz proxima ; deinde alteri, ut subjectis remotis seu individuis: fed non alt ri magis alteri minus covenit, ficut nec species.

Ob. Unus homo magis utitur ratione quam alter, ergo magis utipolfit quam alter sergo potentia ipla ratiocinandi magis & minus recipit, & per consequens rationale: argumentum sequitur affirmative ab actu ad potentiam.

Sol. 1. Nego argumentum : nam licet argumentum lequitur ab actu ad potentiam affirmative quando actus & potentia ponuntur ab foture. fine ulla determinatione; ur Socrates utitur ratione, ergo potest uti ratione : non tamen cum illis restrictio aliqua vel determinatio conjungitur : ut magis utitur, ergo magis uti potest ; determinatio (magis) vim agumentitollit.

Sol 2. Vel dicendum est cadmitti divisionis fallaciam, seu composicio nis: nam fi mag u referatur ad uti, argumentum fequitur, ut magis utitur, ergo potest magis uti: fi autem referatur ad potest, non sequirur, magisutitur, ergo magis potest uti: nam iple affus magis minulve admittit, non potentia.

Sol.3. Vel dicendum est rationale capit magis & minus quoad effeflum & operationem ; non quoad formam ipfam, que est radix operationis: hac enim omnibus aque comperit.

Com 2. Secunda communitas est quoad perpetuitatem convenientie : quia & species & differentia, semper adjunt subjectis suis: ut rationa. fe, & homo femper conveniunt Socrati.

Notandum, cum dicitur differentia & species semper convenire individuo, semper bifariam accipi,

Norandum notat. I abfolute, ut omnem temporis durationem de

2 Contratte, & restricte, ut omnem durationem subjecti designat: quocirca cum dicitur homo & rationale (semper) Socrati convenire, id non simpliciter accipiendum est: quasi Socrates sive sit, sive non sit, sit animal rationale, (ut madida quædam capita cogitanti) sed semper, sicut dixi, determinate accipiur, pro ipsa subjecti duratione, hoc est, Socrates dum existit, est homo & rationalis.

SECT. 3. De ipsarum differentiarum intellectu.

Diff. 1. Prima differentia quoad modum pradicandi, quòd species in quid pradicatur, (differentia in quale: li per quale effentiale, non accidentale intelligatur) manifesta est.

Ob Species est quale quid, ut homo (Porphyrio assernte) cap. 12. text.3. de collarione differentia & speciei sed prædicatur secundum id, quod est: ergo prædicatur in quale quid, & à differentia in co non di-

Itinguttur.

801. Species in se est quale quid, qui drespectu generis, ex quo materialiter, quale ratione differentiz ex qua formaliter constat, que est esfentialis qualitas: at respectu individuorum, solum species quid est, licetenim essenti modum partim habeat à differentia, tamen habet modum predicandi à seipsa: species enim respectu differentizatorum essentiale est, respectu individuorum torum universale.

Diff. Secunda differentia quoad amplitudinem prædicandi: quia differentia de pluribus speciebus, species autem de pluribus individuis prædicatur, clara enim est, si de differentia generica, quæ subalternam speciem constituir, intelligatur: non de specifica, i. ultimæ speciei: hæc

enim folim de una specie, ejusque individuis prædicatur.

Ob. Omnis differentia effentialis cum aliqualpecie convertiur: ergo si differentia prædicetur de pluribus speciebus, cum ils etiam convertetur: ejus demque species, (quam proxime constituit) de lissem prædicabitur: Tum autem non est differentia si conveniat diversis speciebus, quia nulla differentia diversas species proxime constituit: Antecedens manifestum est: ut, sensibile cum animali, animatum cum corpore animato.

Sol. Verum

801. Verum eft, quod species, quam generica differentia proxime confliquit, prædicatur de iis, fed non prædicatur ut species, sed ut genusscum species subalterna ad sua inferiora comparata fie genus ideoque hac differentis de infima specie non intelligitur. Enter this ente

Diff. 3. Tertia differentia eft quoad nature ordinem quia differentia est prior natura ipfa specie, cum fir ejus causa. ipsa autem species pofferior, nimiffim quoad naturam:non verò quoad tempus, cum omnia

Universalia fine simul respectutemporis

Norandum quod cum dicitur hie, sublata specie non tolli differentiam : non intelligit differentiam peculiarem, i. pecificam; fed genericam; ut lublato homine non tollitur fensibile, rationale autem difcurfivum tollitur : ratio evidens eft quia (fublata una specie) manere porest in altera specie sui generis; ut sensibile in bruto, interempto homine.

Ob. Quod fi ex eo objiciatur quod Aristoteles interdum afferit ; totum est prius natura suis partibus, ut 1. Politic. capite 2. ideoque speciem (cum fit totum respectu differentiæ) elle priorem diffe-

rentiâ.

Primo, quod prius eft in constitutione natura.

Secundo, quod eft prius in intentione natura: prius in constitutione eft imperfection perfecto, pars Sol. Respodentoto, causa effectu: prius in intentione est, è converdum, dici (prifo totum partibus, & perfectum imperfecto unde in us natura) bifaconstitutione genus, & differentia, ipsa specie : at in Tiam, intentione natura, utrifque ipfa fpecies, ut perfectior tell, ita prior. companying fe

Diff. 4. Differentia quarta eft, quoad modum componendi in confitutione speciei : quia plures differentia : simul conjunguntur ad unam

speciem perficiendam, at plures species non possunt,

Ubiduo fint oblepvanda primo explicano differenta ipfius.

I Contradivifa qua nimirum idem genus diftribuunt, iplumque ad diversas species contrahunt : ut rainonale & irrationale : & ha fimulad unam speci-Notandum conficiendam concurrere non possunt, cum sint

Communitation of the communita

eft differentian 2 Subordinate, que speciem conffituunt, quarum rum ftarus, aut una sub altera comprehenditur, ut est corporeum, aenim funt pinmatum, fenfibile, rationale . atque hujufmodi difou o proferentia plures concutrunt ad unam speciem, licet non zoue proxime, sed una solum immediate, carera remote, & fuo ordine.

Qb

nam differenția à lua specie (quam proxime constituit) separati non potest, ut sensibile ab animali, animatum à corpore animato : ergo si plures differentia componi possunt, possunt etiam plures species, ut

alia inde species oriatur.

Sol. Dicendum quod sicut plures differentiz concurrunt ad unam speciem, sic etiam & ea que ab illis constituuntur, sed non concu runt sub ratione specierum; sed sub ratione generum: ut(v.gr.) licet animal, & corpus animatum, & corpus componantur: ut, homo siat (sicut eorum differentiz;) tamen respectu hominis sunt genera non species: licet respectu suarum differentiarum à quibus constituuntur, sunt species. Sed plures concurrunt differentia sub ratione differentiarum: ut sensibile, animatum, & c. respectu hominis differentie sunt, licèt non proxime, sed remote, & mediate.

Ob Albedo & nigredo concurrunt ad compositionem medii coloris: quatuor elementa ad compositionem mixtorum corporum: (ut omnes Physici concedunt) ergo plures species conjungi possunt, ut tertia inde

oriatur.

Sol. Concurrant in individuo, non autem in fecie: non enimex albedine & nigredine Universali rubedo oritur, led ex fingularis albedinis cum fingulari nigredine remperamento medius resultat colore & sie dicendum est de elementis.

Comparatio sexta Differentia, & Proprii.

SECT. I.

In qua communitates & differentia, proprii, & dif-

Communitatibus duabus, altera quoad

Comparatio differentiæ,& proprii confistir ex * Aqualitatempradicandi: quia & differentia, & proprium aqualiter prædicantur de fuis subjectis.

duplicem: altera ex parte subjettorum, quia utrumque omnibus convenit, que sub primario suo subjecto continentur: alteram ex parte temporis: quia illis semper convenit.

Differentia

Differentiis duabus, altera

ies:

on

G

ut

ambitum pradicandi, qui a differentia de pluribus speciebus prædicatur, proprium de unica solum specie,

prium de specie prædicatur conversim,

The modes where we never so quoud Ourver fall ratem in proper to a

In qua communitates explicantur.

Com. 1. Prima communitas quest equalitatem participationis, (quia equaliter conveniunt subjectis suis) satis manifestacit, un rationale de omnibus hominibus: hinnibile de omnibus equaliter, non respectu ordinis, quia prius prædicari potest de uno posserius de aliero, som existant sed equaliter, respectu gradus aut intensionis, quia non intensius & magis de uno, remissione en minis de aliero, sed pari gradu de omnibus enunciatur: ur unus homo non est magis rationalis & minis risibilis altero: quòd autem alii homines sunt aliis intelligentiores, (cùm intelligentia sit actus rationis,) hoc non est ratione principii intelligendum, nimirum anima rationalis, sed ratione dispositionis ejus in corpore.

1 Quoad essentiam, & sic omnibus equè con-

clara resp. Regendi: & sie si consideretur en parso ganime, à qua
pendet, ur principio est equatio; si an parte corporis, à
quo pender, ut medio, seu instrumento, siscer est in
am,
dispositio) est inequalis.

Ob. At unus homo propential est adridendum altern sampa, it in fanguineis temperaturis videmus, qui un magis hilares, dra magis ridi-

alium principiorum conflitutio nature, que in compositione estenci-

sol, i. Dicendum est quod floquamur quoad constitutionem, in quant affentiam
in homine duo plam: fic natura omnes sque luntrifibiles, ficut xqualis omnibus est estentia hominis) ar fi, de ea loquamur, quoad complexionem, i. quoad ipsam natura-

lem

lem hoministemperaturam : fic unus homo est magis rifis bilis altero, quia complexio unum hominem propenfiorem reddir ad ridendum altero.

Sol. 2. Vel dicendum est, quod ridende facultas consideratur, vel ut ex anima flutt, & fic eft equalis : velut recipitur in corpus, & fic ex parte di positionis, est inaquatis licet ex parte anima lit omnibus a.

qualis.

1131

Secunda eriam communitas quoad Univer falitatem & perpetuitarem conveniendi (quia urrumque convenit omnibus & femper)eft facilis intellectu! nam conveniune omnibus, que lub primario fuo fubieto continenturgut primarium lubje chum rifibilis eft homo, ergo rifibile convenie omnibus, que continemer lub homine; fimilis autem ratio eft in caterise (femper) non abfolute, ut rorans remporis duration nem deligrate, fed bypothetice, qui undu upla subjetta evittunt hoceft ut fubjettedura fonem denotant (femper) conveniune propria & differentiz quoad miginem, non quoad affectionem quia heet homo non femper rideat, que utatur ratione a principium tamen poffider unde de o vaibus enunciquer at utis homo non est mag tarant politica munisrifichtisalero qu'il surem alii homines funt aliis mel eer

tiones (commentingential in actus rations) hoc noncest ranon orbit

De intellectu Differentiarum.

estentiam it he Diff. t. Differentia prima quoad amplitudinem, qu'a (Differentia de pluribus prædicatur (peciebus) proprium de una fola) intelligitur de differentiagenerica, & proprio fecifico,i. differentia generica piadicatur de pluribus infimis speciebus, un fensibile de homine & bruto, licet proxime prædiceturide una fohim interjecta out fentibile: at proprium (pecificum, de una fola infima fpecie quavifinodo prædicadifference) of inequalis.

Hic (wefund annous mineft) poto Deum coelem intelligitut, good per aliquam divinz efficacizi panticipationem, d Deus appellatur : & Platoni, & Porphyrio, & Ariftoteli; ubi enim in Ariftotele legiones quinco Topicap ronexizza Deurit animalrationale effe, per (Deum)cœlum intelligite; quod drifforeles in exemplis interdum imitaour Platonemo nominatur (Deuts) non natura led participatione, quod quidemanifical cationale est nonpropror intrinfecam unionein anime rationalis, ficus homo, cujus anima informat ejus corpus, fed propter extrinfecam unionem intellectualis natura, in intelligentias a qua movetur, quatenus oroi allilit, viventilque denominationem illi prabet. white bound many my this bears, manual

Diff.2.

cius in corpore.

Diff. 2. Differentia secunda respectu conversionis (quia Proprium convertitur cum sua specie, disserentia autem non convertitur) similiter de disserentia generica, & proprio specifico intelligitur, i. Proprium cum specie una insima covertitur, disserentia autem generica, licer convertatur cum aliqua specie interjecta, tamen cum insima specie non convertitur, sed est ea lattor.

Differentia est consequens respectu speciei, hoc est, in ordine Argumentationis, non natura : quia specie posità, differentia consequenter

ponitur, ut fi homo eft, necesse est rationalis fit. 100 (2001100)

Ob. At quare Perphyrius differentias geneticas accipit, & propria

non generica, fed fpecifica?

it

sol. Quia in lucidis & claris exemplis versari voluit Porphyrius, jam verò inter differentias, generica notion est specifica: inter propria, specificum est notius generico, plures enim genericas quam specificas differentias cognoscimus, plura autem propria specifica, quam generica.

Comparatio septima, differentia & accidentis.

SECT. THE

De differentiarum, & communitatum enumeratione.

Communitatum, quæ daæ funt, altera

us tempot

univamen exte

Comparatio hac confifti in recentione partim,

miles thank

or, mon necesse

112 111

emibus, ergo acce

i Indefinita i que convenit cum quovis accidente universalis nempe de plunibus prædicari.

2 Definita, que convenit solum cum accidente inseparabité, quoad perpetuiratem & Universalitatem convenient a qui a utrumque semper & omnibus convenit.

i Continentiam: quin differentia continer (pecies, non continety); accidentia, al iquo modo continet; aliquo medo continet; a lubices.

dens intendi potelt & reminidates rentia ettenualis non potett 40

3. Modum compositionis: qua corratia accidenta misceri interse possitionis: atoerrarize differentie non possino

SECT

Sign and the country of convenience current out poor set, see SECT.

In qua communitates explicantur. rangen cern framu foccie non

Prima communitas per se manifesta est.

more of the more flooring of the

Secundacommunicas Specialis eft, intercedens inter differentiam, & accidens folium inseparabile : quod urrumque omnibus, & semper convenit, (omnibus)i,omnibus individuis, que fub ea specie continentur, cui conveniunt : ut nigredo omni corvo cafor conni igni.

Ob. Sed quædam obfiftunt difficultates primo quia curvitas eft actidens inteparabile respecte half fimi, glaucedo respectu oculorum i nec samen omnis rafus eft fimus, nec omnis oculus glaucus, ergo non convenie omnibus. Trans and con pour senim general sudinmo sinevitico

Marevalla, T Alia que ipfam materia maquæ materiam turam sequentur, ut quantitas.
rei sequentur, 2 Alia, quæ eam sequentur pro-

& hacfont du ur ab extrinfeco agente disponi-

plicia. tur.

Sol. Accidentia alia funtavace omen alche

Esquia dirame

2 Formalia, que nempe aut formam fequuntur, ut caufam, ficut proprie paffiones, vel ab ea determinamur, ipiam que comitantur, ut calor igms, albedo cygni ; nam licèt ignis forma non efficiat eum calorem qui in igne eft, eum tamen exigit tanquam in-Artimentum actionis suæ : licet forma cygni non producat albedinem, que el in cygno, eam tamen requirit, ut ornamentum & comitem naturæ fuz ; accidentia autem que formam non determinant, ut simitas in malo, & glancedo in oculo, & que à contingenti dispositione agentis provenient, non necesse est omnibusconvenire.

Ob! Subfantiz funt priores omnibus alus tempore, ut docet Arts Roteles 7. Metaph. rext, 4: ergo accidentibus, ergo accidentia infepara-

bilia non conveniunt femper.

Sol. Dicendum fubitantiam effe priorem omnibus dis accidentibus, non abfolute & fecunditin fe rotan, fed fernadure meteriam, hac enim

antecedir omnia accidentia componei temport.

Ob. Prigus accidens infepatabile eft aque : cum non minus necessatio & mattrafirer ratione forme erconvenit, quam calor igni (ut, omribus Physicis nocum the & Ariflateles affirmat) nec tamen aque

Sol. Dicendum el qued lices frigus quoad affualem prefentiam. imerentianque ab aqua leparari potelt, ramen quoad naturalem pre Guttam non poreft aque enim naturaliter femper adeft, atque aqua. dum in naturali fuo fatu remanet femper frigus poffidet : licet affinseidunis aut violenter ab ea leparatur.

Ob. Albedo respectu cygni, est secidens inseparabile, nec ramen fempercygno convenit, sur per le manifestum est,) dem enim ados lecuntanon funtalbisfed vergunt ad nigrum, aut cinericium colorem i heangar)daplicem cl. a herengianu

ered non convenit femper.

10

On-

ur.

602 ec m

in **(-**

A dil do successione Car t Respectutotius durationis fibjetti & fie

salat Dicendum non est intelligendum.
est accident insepara
1 Respectu perfetti starus subjetti, & sic bile (semper) inesse, quidem (semper) convenit : perfecta enim bifariam intelligitur, detate albedo cygno, nigredo corvo fempes Legippel -Cadfunt.

Soliz Vel dicendum quod convenit (fempet) non fimpliciter, fed bypotherise Supposità scilicet inharentia, in quamprimum accidens infeparabile inha ferit subjecto, nunquam ab coremovetur fed ei in separabiliter inhæreting % :

Sel. 2 Vel respondere quod convenit (sempet) quoad caufam, licet non quosad inharendi attumri, subjectum habet in se causam in separabilis accidentis : licet non possit producere insum accidens, ratione defectus debite perfectionis in subjecto.

Ouocirca in hoc loco, non quavis inseparabilia accidentia intelligintur-fed naturalia, i. que natuta lubis di exigit, vel ut infirumen tum vel un ornamentum fuum: hac enim conveniunt omnibus refpedu quorum inseparabilia (une (semper) i semper dumin naturali stanufunt &perfetto, vel (fempet) quoad canfam & inclinationem lices nen quoad inhærendi affum, licet enim affus aliquando non afficiat subjectum, uralbedoin cygno juvenescente, vel interdum deficiat Subjecto, ut frigue in aqua , est camen femper in Subjecto caufe vel producendi, vel reducendi hac accidentia

James at guine and joi off commender thins, Let on Chamen. with the self and the self and the structure

in qua differentie emponuntura vori

minus quis en form your differentiant in in face Differentia poima elt, quoad continendi modum: quia Differentia species continet, non aucem ab ils continotale accidentia partim contiine a flub felle phile in a flug continue a find a find the flug continue in a flug conti

Oblecom dum prinid quad per Differentiam, Differentiam Erneri-

ur vel pro

esups supra,

erlice: affuin-

Tube of it. & &

perfect comm

edo corvo Lomba.

intelligit, ut sensibile hominem & brutum continet.

I Quord ambitum, fic id quod majus eff. & univerfale, id quod minus elt, & particula recontinet : ut homo Socratem.

Secundo notandum, (ut hæcmelins, melligantur) duplicem elfe continentiam; alteram

2 Quoad vim & efficaciam effendi, five fee cundum totum, five partem: ficut affectus continetura fua caufa, à qua recipit effentiam; vel exiltentiam: species continetur à suo genere. differentiagut homo abanimali, & fensibilen troque modo, cum genus communius eo fit, & ejus caufa: species à proxima sua differentia polteriori folum modo (cum ea speciei naturam tribuit sed ea latius non pareat:) denique ab accidentibus confinetur, priori tantum modo. cum latins ea patere possunt, quam species sed - 1 bal ratiolitat no contlo modo caufa funteffendi ipli speciei of

Accidentia ergo partimement speciem aliquam ; i. ea latius pa tent, quiain diverhs speciebus effe possunt, ut nigredo non in corso tantum fed eriam in Athiope, & carbone eft : & parum ab ea fpecie continentil (ffamplitudinem lubje Ctionis respicias) quatenus cadem Trecies pluis intra le accidentia complectitur, ut nigredinem corvus, calorem Humbrem qualifit remi &c. 1110 non 1501 : ann brook allis

Differentia secunda est quoad gradus intentionem, quia laccidentia Intenduritur & temittuntur, i. fuscipiune magis & minus. Differentia clara effifi de quibufdam, fed non de omnibus intelligatur, ut de diffe-Pentia maxime propria, & effentialis nam relique differentia intendi & remittipoffunt, ut docet Porphyr. in cap. de differentia, text 1 1.

Of Ahous magis differenteffentialiter quam alia, ut que differunt genere, magis differunt quoad effentiam, quam que differunt folum Specie : ergo effentialis differentia magis & minus capit.

1 Diftinctione ip (a, aut discrimine rerum.

2 Forma, que est hujus diffinctionis principiums priori modo effentialis differentia suscipit magis & minus, quia major est rerum diversitas, seu discrimen, Sol Differentia quod à generiea differentia, quam quod à specifica fumitur vel pro proventes posteriori modo non admittit magis aut minus, quia ea forma quæ discrepantiam hanc facit inter res, omnibus suis subjectis convenit eque : ut rationale omnibus hominibus,

Diff. 2. Differentia tertia eft, quoad conjunctionem, quia contraria accidentis permifeeri poffunt, fimulg; in unam tertiam naturam coalescere;

medlor frigules in repente aquasar differentiæ permilceri non pollunt,

6. Contraria eidem lubjecto lucceffive infunt, at differentiz diver-

i Inherentiam; quæ ex eodem subjecto mutud se exsol. Conpellunt, sic accidentia (non differentiæ) sunt contraria.

2 Divisionem, quæ idem genus è regione dividunt, se
alia quoad sic differentiæ contradivisæ, ut rationale & irrationale
sunt contrarià.

Ob. Si contraria accidentia (ut albedo & nigredo) misceantur, tum eorum quoque differentia, (cum enim species ex genere & differentia confistant, differentia autem essentialis à specie separation potest) necesse est ut cum misceantur res, misceantur etiam differentia.

1 Per fe, sic solum contraria accidentia.

Sol. Miscentur 2 Per accident, sie contra forum accidentium disaliqua dupliciferentiz miscentur, ratione scilicet ipsorum accidentium.

1 Libere & perfette, i. ut per se separaz confide.

sol. z. Vel dicendfi est quòd species considetantur bifarim, aut ut sunt in (esse)

rantur, non verò ut in altera natura.

2. Ligare & imperfette, i, ut in aliena natura inveniuntur remilla & retufa: priori modo verom est albedinem, nigredinemque line suis effentialibus diffetentiis consistere non possessa si considerentur guatenus miscentur, sine iis esse possunt, tum siquide amittiint specierum naturam, & medil coloris partes siunt.

Ob. 1. Que inter se miscentur, inter se conveniunt, quiassimul sunt : contraria verò inter se non conveniunt, cum maxime different, Desiniente Aristotele 5. Metaph, text 16.

Ob. 2. Que miscentur necessario sunt simul in eodem subjecto, (nam que sunt in diversis subjectis, dum in its maneant, non miscentur,) at contraria in eodem subjecto simul non possunt este estade un subjecto simul non possunt este estade un subjecto simul non possunt este estade un subjecto simul non possunt estade un subjecto.

1 Gradum intensum, ut penfecta func, meinigne

calorialbor in cygno. The dant in the mentile year

sol.Contraria considerantur quoad

aqua calor, &c. priori modo non possume contraria simul in codem esse, i. ut ambo intensa & perseda sunt, at posseriori modo simul in codem subjecto esse possum, ut cum remisso calore in aqua repida consistere necesse est temperatum sigus priori itaque modo maxime differunt, & munio se expellunt ex suis subjectis, posseriori modo conveniunt.

L

us eff.

tenia.

ve fer

conti-

re, &

ile pa

it, &

ntia.

ram

e ab

odo.

fed

pa+

OKI

at

em

15,

113

ua

ia

6-

di

WOb. At inquies, non funt contrariz differentizi n codem genere f.

mul utrationale & irrationale in animali?

801: Respondeo, esse quidem in genere, sed non ut in subjesto, au per miserionem, sed solum in proprio, & per eminentiam; quatenus ex genere, (utex sonte) profluunt: sunt ergo simulin genere, sed potentia simulinon astu, aut permixtione in actuali consistentia, in codem subjecto.

Comparatio oftava, Speciei & Proprii.

SECT. In qua communitates, & differentie recenfentur. I Conversionem, quia Species & Pro-Communitatiprium inter le convertuntur. bus duabus, al-2 Agualitatem participationis, quia tera quoad utrumq; equaliter ineft luis individuis. 1 Mutationem habitudinis, quia Spe-Hac comciesaliorum genus elle possit, Propriparacio um aliorum proprium non poteste. confiftit 2 Ordinem nature, quia Species prior eft, Proprium potterius. quatuor, altera 3 Modum ine ffendi subjecti, quia spe-- del guoad cies inest actu. Proprium interdum potentia folum ineR. 4 Definitionem, quia Species & Proen fraul in codem lubjedte. prium diversas habent definitiones. us maneum, non milcen-- Com. z. Prima communicas eft, quoad conversionem, quod mutuo Bestheafteur de le invicem Proposum & Spegies, i. de le invicem untverfaliter enunciantur ; ut equus, & hinnibile, omnis enim equus ell hinnibiles & amne hinnibile eft equus a Mutuitas predicandi, que conflitit in communis tate comingrum in propolitione. 2 Madus predicandi: quoad priorem Species & Pro-In conversione prium convemunt; quia & [pecies de proprio, & produo spectantura prium de specie universaluer prædicantur, sed quoad and as mult gre politeriorem differunt quia proprium de specie dire-

de attiegnes de propriet adirecte pradicatur.

40

Qb.

Ob. Quicquid convertitur est aut definitio, aut proprium, argo speci

Sol. r. (Quicquid convertiturs) i quicquid convertitur cumspecie, est aut definitio, aut propriums cum enim dicatur definitio converti oportet aliquod supponere subjectum cum quo conventatur.

Sol. s. (Quicquid convertitur) non fimpliciter, sed guicquid è quatuor prædicatis Topicis convertitur, est definitio, aut proprium, species autem audlument ex iis, sed est omnium subjectum.

Sol. 3. (Quicquid convertitur,) & inter convertionem dirette de co prædicatur, cum quo convertitur, est definitio, aut proprium: at species de iis quibuscum convertitur indirette prædicatur.

com. s. Communiras fecunda est quond equelitatem participationis, qua & species aqualiter de suis individuispendicaturs urequas de hoca & illo equo; & etiam proprium, us himubile de singulacibus equis: nullus enim equus est magis equus al tero; nec magis himbilis.

Ob. Hamo femous classica

In qua differentia dilucidantur.

Diff.s. Discrepantia prima est quoad bebitudinem, vel potius quoad extensionem; quia species aliorum genus esse potest, at proprium aliorum, i diversatum specierum esse non petest, cum sit peculiare unius speciei: in qua discrentia per speciem intelligite speciem interiectam; qua (ut supra diximus) non solum species, verumentam genus est; per proprium autem (quod semper intelligitur, à parphyrio) proprium specificum, quod scilicet infima speciei peculiate est.

Diff. 2. Discrimen lecundum est quoad ordinem nature: qui species ante subfistie quant proprium, proprium deinde adnascitur-quod facin le est, frintelligatur nou destemperis, sed de nature ordine, quia species esticiens est causa proprii.

Gb. A priori ad posterius non lequituressendi confequentia, ut Aristreles docet in cap, de modis prioris, text. 2. at à specie ad proprium
lequitur, ut homoest ergorisbilis est, ergo species non est prior

Sal. Species

2 Existentiam; & sic species est prior proprio.

2 Existentiam; & sic cum co smul est: quocirca a specie ad proprium sequitur essentia consequencia a proprio ad speciem non sequitur essentia consequencia, sed subsistentia.

Qu. At que convertuntur simul matura funt: ut Arifloteles affi mat cap.de modishmul, text. 5. species autem & proprium convertun-

L

th.

SCE

en-

em

0

10.5

>

tur, ergo fimul funt.

Sol. 1. Verum est, si unum non sit causa alterius (nam ea pars definitioniselt) nec ambo affectus ejuldem tertii; ut homo elt caula rille bilis : fic (pecies proprii.

I In rebus ab folutis que in reffis cafibus exercetur, fieut proprium convertitur cum specie : ut omnis

homo est rifibilis; & e contra Jol .. Conver-2 In relativis que in obliquis calibus exercetur. tio duplex eft, ut omnis pater eft fili pater, & omnis filius eft patris filius : quæ pofferiori modo convertuntur, funt fimul natura, non quæ priori.

Diff. 2. Differentia tertia eft, quoad modum ineffendi in fuis subje-His, quia species semperattu inest in suis individuis, at proprium potentid quidem femper, fed affuinterdum Colummodo ineft; (fpecies Semper ineft in individuis actu,) i actu confitutionis, quia semper individuorum naturam actu constituit.

Ob. Homo semper est adu rifibilis,nam aliter non habet acturiden. di facultatem semper; ergo discrimen nullum est intra speciem, & pro-

prium,

Sol. 1. Respondent vulgo per proprium, assum proprii intelligendum effe, ut non rilibile, fed rifum : idque non femper affu, fed potentia folum interdum convenit, quam fatue : cum actus proprii accidens fit ; non ergo Porphyrius inter speciem & proprium, fed inter speciem & accidens discrimen posuit.

I Primus, qui actus nature cft.

3 Secundus, qui eft adus operationis: proprium erge 301. 2. Proprii | quoad priorem actum (emper ineft individuis fuis; ut duplex actus frifibiliras (que nihil aliud eft quam facultas rideneft. di) semper est in fingulari quovis homine, at quoad posteriorem non semper est, i.ea facultas in quovis individuo, non femper in actum reducirur.

Proprium non semper est actu, hocest, non est semper cum suo

actu,id eft, operatione.

with the state of the control of the state o

Diff.4. Diferimen quartum, quoad definitionem suprà manifestum Agricon of clard or med of 22 controlling

are) a lide o co creas and a six of chancelhom abore

the As go technology to the had known a site relevant man

Comparatio nona, Speciei & Accidentis.

SECT. I.

In qua communitates, & differentiarecenfentur.

Comparatio consifit in

Differentiis
quatuor, altera

clt quoad

Comparatio consifit in

Differentiis
quatuor, altera
clt quoad

cut quoad

cut quoad

duiver falitatem, quia untrumque
tate unica, prædicatur de pluribus.

1 Modum prædicandi: quia species in
quid, accidens in quale prædicatur.
2 Unitatem: quia unius rei unica est
species, sed multa accidentia.
3 Ordinem: quia species intelliguntur, priusquam accidentia.

4 Communicationem: quia species subiectis suis equaliter, accidens verdinequaliter participatur.

SECT. 2. In qua communitas explicatur.

Vnicam assignat porphyrius speciei cum accidente convenientiam, eamque omnibus communem, scil. de omnibus prædicari : deinde causam ostendit, quare unam solum communitatem assignat; quia raræsunt intersubiectum & accidens communitates, cum maxime distant.

Ob. Ea non maxime distant, que simul sunt : at accidens es simul cum subiecto, cum in eo sits ergo accidens & subiectum maxime non distant.

Sol. Distantia Stum & suum accidens.

cst duplex, 2 Natura, & quoad hanc distant plurimum: cum quoad essentiam nullà ex parte conveniunt.

Ob. Que maxime funt eadem non maxime differunt arfubiectum & accidens maxime funt eadem, quia funt eadem numero; que autem numero funt eadem, maxime funt eadem: utraque propositio est Aristotelis 1. lib. Top.cap. 7. text. 5. & 8.

effentiam habent: ut enlis & gladius, ficauten eadem nu-

Sol. Aliqua | mero funt maxime eadem.

2 Externe

defi-

rce-

tur,

tris

nul

je-

10-

cs

D+

של

Funt eadem nu-

supmunn sin

nuia frecics in

2 Externe & accidentaliter, que in eodem numerobifariam, mero lubjecto adha tene i ant unum est alterius lub. jectum; ut paries & color in pariete, (nam omnis numerica differentia accidentium est à subjecto) & sic que cadem numero funt in existentia, in effentia maxime distare possunt.

-dano ais

SECT. De Differentiarum explikatione.

Diff. s. Differentia prima est, quoad modum pradicandi, quia species in quid prædicatur accidens in quale quid accidens prædicatur in quale quid,i in quale eft subjectum ? quid enim hic indefitte ponitur, ut idem valet quod aliquod subjectum, non definite, prout effentiam de-

notat : quod luprà notavimus tract.4, lect. 18.

Diff. 2. Differentia lecunda est, quoad unitatem quia unius rei, hoc eft, unius individui una solum est species, ut homo Socratis : (nam licot plura superiora dicantur species aliquo respectu, i. respectu superio Drum ; fola tamen infima species sub habitudine speciei, de individuis dicitur: reliqua verò intercedentia, licet dicantur fpecies, ad individua camen relata nomen generis subeunt:) at unius individui plura accidentia elle poffunt : ut, in Socrate calor, humor, quantitas,

Ob. Sed dubitatio his oritur: quod fubjectum dicitur participate plura accidentia : nam participare est participati nomen & definition wem fuscipere, ut docet Aristoteles, 4. Top. cap. 1. text. 6. at fubjectum

non capit definitionem ullius accidentis.

Sol. Dicendum duplicem effe Participatiosem, altera eft

I Effentialit, qua aliquid alterius rationem, tan. quam luam effentiam participat : & in eo fenlu Arifoteles negat subjectum sui accidentis rationem participare, quia ratio accidentis est non minus extrinfeca (fi effentiam lubjecti respicias) quam ipsum accidens,

2 Accidentalis, qua aliquid alterius rationem participat, fed præter fuam effentiam & accidentaliter, in eo respectu vere potest subjectum accidens participare.

Diff. 3. Differentia tertia est, quoad ordinem intelligendi, quia species prius intelliguntur, accidentia pofferius : difficultas hic later non exigua alibi dissolvenda, levis hic & facilis satisfaciae expositio) species prius intelliguntur accidentibus,) i. species sunt apre sua natura prius intelligi,

intelligi, quam accidentia; quamvis affu accidentia primo intelliguntur.

1 Absolute, & quoad nativam suam intelligendi facul-

tatem, quæ illi per se convenitione of

Intellectus bifariam considera-

W, 6.

Ufic

id

2 Determinate, quatenus cum lenfibus conjunctus eft. e corum operationem & minifterium præfupponie : priori modo intellectus intelligit id priis quod eff matira prius : posteriori id priùs intelligit quodin funn cognitionem prins per l'ensum incurrie s' unde co modo species, hoc autem modo, accidens prinsintelligitur.

Diff, 4. Differentia quarta, quoad communicationem est. quia species eque omnibus fuis individuis communicaturat accidens inequaliter, five fit feparabile, five fit inseparabile: ut unus homo est alio iracundior: corvus etiam magis niger Athiope: que nihil difficultatis habet (fi propositio particulariter intelligatur,) non de universis accidentibus, sed de quibufdam tantum.

Comparatio decima, Propris & Accidenties

allids E. C.T. namid In qua communitates, & differentia recenfentur.

> Communitatum duarum ; quarum altera eft quoad.

Differentiarum

enim quoad

Comparatio hæc confistit in enumeratione,

I Connexionem neceffariam cum fibjetto, quod lubje tum nec line proprio, nec fine accidente infeparabiliconfiftere potest.

2 Perpetuitatem convenientia quia proprium & accidens inseparabile, omnibus, & lemper conveniunt lubjectis fuis.

Appropriationem, quia propris um umus fpeciei peculiare est, accidens in pluribus cernitur.

2 Converfionem , quia proprium trium, differunt cum suo subjecto convertitur, acci-I dens verò non.

3 Participationis modum, quia proprium aqualiter subjectis suis, fed accidens inequaliter, alis ma-Lgis, aliis minus convenit.

SECT.

SECT. 2.

De communitatum explicatione

Gem. z. Ob. In prima communitate difficultas occurrit, nam accidens Suprà definitum est, quod abesse potest à subjecto, ergo subjectum fine omni accidente effe poteft.

I Specifica natura; fic omnia accidentia abelle possunt, quia species nulta accidentia sibi deter-Sol. I. Subjeminat.

Etum acciden-2 Individualis natura; & fic quedam necellario tis confidera-Subjectis conveniunt : priori modo in definimone tur aut ratione accidentis, posteriori in hac communicate intelligi-

Sol. 2. Vel dicendum eft quod Porphyrius hic, abfolute & Postive; ibi, bypothetice & conditionaliter locurus eft : hic enim affirmat fubjectum non posse elle sine quibusdam accidentibus; ibi quod si absunt, non ab hoc, effentia subjecti interir, non enim ibi dicit universaaccidentia abesse posse à subjectis, sed abesse posse sine corruptione subje-Eti; hoc est, natura subjecti non ita pendet ab illis accidentibus, quin ab co abesse possunt fine aliqua ejus la sione.

> I Effentiam, & he fine accidentibus subjecta con-Eftere possunt.

Sol. 3. Confifte-

2 Existentiam, & fic non possunt, licet enim nullo re, vel subfifte- modo fint caufe existentia subjectis : (ut imperiti re denotat vel J quidam philosophi sentiunt) sunt tamen ejus dem comites necessarii.

Com. z. Secunda communitas est, quoad perpetuam convenientiam: quia & proprium, & accidens inseparabile, omnibus conveniunt: hocest omnibus individuis ejusdem speciei in quibus invenitur illud proprium, & accidens inseparabile. Hic autem norandum, non effe indefinitas has communicates cum accidente in genere, fed folum definitas,cum accidente inseparabili.

SECT. De Differentiarum intellectu.

Diff. 1. Differentia prima quoad appropriationem, facilis estiqued proprium uni soli speciei convenit, si de proprio specifico intelligatur ; verifibile homini foli: accidens pluribus : pr, nigredo non folim cor-

Differentia lecunda, quoad reciprocationem, aque facilis est se proprium convertitur cum suo subjecto, accidens non convertitur; si de ea conversione intelligatur, qua satione forma provenit, non materia: nam coloratum convertitur cum corpore; sed (ut suprà notavimus) ratione materia, non ratione forma; qua propria passionis nota est peculiaris.

Diff.3. Differentia tertia est, quoad participandi modum; quia proprium aqualiter individuis sur speciei convenit; accidens inequaliter secundum intentiorem gradum, uni subjecto inheret, quam alteris quod de accidente, ut (supra dixi) indefinite dictum, particulariter intellectum esse oporter: de Proprio dilucidum autem est, (si in eo vim & facultatem, non actum & operationem respiciatis) & in ipsa facultate, non tam instrumentum, quo actus exercetur: quam originem, à qua fluir & principium, à quo exercetur: illud enim varie temperari potest: hoc, in universis aque paratum est (ut suprà sepè annotavimus.)

Hac de Universalibus ampla satis tradidisse sufficiat; nec magis ampla corpore, quam usu, si perdiscantur: jam ad Pradicamenta linguam simul & calamum transferemus: sed veterem linguam, novum calamum.

manager configured Antique La Callet La Court La

Principle from Lond to the first of the strike has the estimated as nondoctors on a specification of the many of grown souther to dright-

Examples a legal paragonal de cuito striffore-

worthand a medical feet and

province by the

. S. TRACT. S. ding partie notes to error bidem engages at the To-

Sign

TRACTATVS.

De Ante-prædicamentis.

SECT. I.

De Ante-pradicamentis in genere.

1 Situm, quia ab Aristotele præfiguntur prædica-

Dicuntur Anteprædicamenta ob duas caulas, & propter

2 Ordinems ognitionis: quia corum cognitio neceffariò est prior cognitione prædicamentorum, & tjus quasi vestibulum i licèt enim in rebus ipsis prædicamentis nihil potest esse prius, in nostra tamen cognitione priora sunt hæc Ante-prædicamenta, priora (inquam) non ordine nature, sed ordine dostrine; non in constitutione, sed in cognitione: non in ratione es sendi, sed in ratione di sendi.

Ob. Prædicamenta sunt prima retum principia, sic enim vocantur à Porphyrio in cap. de specet, text. 3 2, at nihil potest esse principios

ergo nihil potest effeprius prædicamento.

Sol. Prædicamenta (capiendo ea profummis generibus) dicuntur effe principia confitutionis rerum, ergo in confitutione nihil est prius a sed in cognitione non sunt principia : sed priora iis sunt Ante-prædicamenta.

Ob. Principia sunt per se nota, & per se sidem efficiuntes. lib. Topic, cap. 1, text. 6. at prædicamenta sunt principia, ergo pense sunt nota, & per consequens Anteprædicamentis ad corum cognitionem

non est opus,

g 1 Incomplexa, ut prædicamenta, de quibus Aristote-

tes ibi non loquitur.

Principia funt omne totum magis suâ parte, & illa, Eadem res non duplicia, alia opotest simul esse & non esse que vocantur ab Aristo-

tele principia demonstrationis, & talia per se fidem tra-

Ante-predicamentum eft preambulum quoddam ad cognitionem pre-

dicamentorum à priori, & immediate conducens.

Dicitur (præambulum) respectu positionis, quia ab Aristot præfigitur. Dicitur (conducere) respectu cognoscentis, cui est prædicamentis noti-

us,licet in sua natura ipla funt notiffima.

Dicitur (immediate) ratione distinctionis ejus à prædicabilibus, quæ licet ipsa conducunt ad cognitionem prædicamentorum, ut docet Porphyrius in procemio suarum intentionum; tamen quia immediate non conducunt, non sunt Ante-prædicamenta.

Diciur (à priori) ad excludendum post-prædicamenta, que quidem conducunt ad cognitionem prædicamentorum, sed à posteriori: In Ante-prædicamentis enim explicantur que reponuntut in istis ordinibusein post-prædicamentis non que sed qualia sunts in illis natura,

in his verò affectiones & paffiones explicantur.

Ante-prædicamenta alia sunt

Regula dua;

Regula dua;

1 Definitiones 2 Univocorum.
2 Denominativorum.
3 Denominativorum.
3 Resum.
1 De iis quæ in uno genere
2 De iis quæ in diversis collocantur.

S H C T. 3. De Ante pradicamentis in frecie, & prima de Definitionibus.

r Primo ad ent, enjus sunt membra dividentia; & se est in its equivocatio, dicitur enim ens de its equivose, ut dicit Porphyrim cap.de specie, t. 3 2. & quia hzc est prima comp. dratto, primo ponuntur Æquivoca.

Omnia decem

Prædicamenta

tripliciter comparantur

2 Ad inferiore andem ordine, de quibus univoce prædicantur: & quiahæcest secunda comparatio, ided secunda pomultin Univoce.

ra Subitantiæ conferantur, de substantiæ enim illa omnia prædicantur denominative, or quia illa est terua comparatio, ergo teru o denominativa de suniuniur se se comparatio.

SECT O.

SECT. 1.

Differentia inter Aquivoca, Multivoca, Diverfiveca, to Univoca.

Quia omnes res aut de-(finitione distintte, aut nomine confuse declarantur, ex his duobus, feil. nomine & definitione quatuor diverficares

nascuntur vel enim res

1 Unico nomine, & unica definitione conveniunt, & hac funt Univoca.

2 Unica definitione, Sed variis defignar tur nominibus, ut enfis & gladius; & hac funt Multivoca.

3 Nec nomine, nec definitione, ut homo & albedos & hac Diver &voca funt.

Unico nomine, fed varias habent definitiones & hac vocantur Aquivoca.

S. B. C.T. 4. Diftinctio Aquivocorum.

1 Activum, quod communiter vocatur AEquives cans.

2 Paffivum quod nominatur AEquivocatum:inter illa hæcest differentia quod AEquivocans est nomen commune, plures habens fignificationes, AEquivocata verò non sunt nomina, sed res participantes illud nomen commune, secundum diversas rattones; ut hoc nomen (camis) est equivocans, qui alia ratione fignificat cartem piscem, alia carrem domesticum; canis verò pilcis, & domesticus funt AEquivocata.

Æ quivocum duplex,

SECT. decem city in de chimo Ordo Aquivocorum.

I Quia comparatio prædicamentorum ad ens, respectu cujus sunt æquivoca prima eft.

2 Qua æquivoca funt fimplici fima, cum nomine mo tractantur, Colo conveniant.

3 Quia oportet priùs cognoscere que rejicienda funt à psædicamentis, quam que in ils reponenda.

SECT 6.

mine'S E C T. 6. 40 VI Minig on surger sings

servino & at mis Definitio Equivocorum, a palacelle surfacelle

con a solitor & delicatio inventunant, informa qua-Aquivoca dicuntur, que folum nomen commune babent, definitionem autem fecundim illud nomen aliam atque aliam; hic autem confideranda funt definitum. & definitionis partes.

De definito primo confiderandum eft, que zquivoca hic definitintur : Aquipocata feil que paffiva diximus; names funt ille res que commune nomen habent; aquivocantia verd funts que non habent

nomen commune, fed funt ipfa nomina communia.

- Secundo de co notandum: quare definitur in plurali numero? quodcunque hic alui dicant, hac ratione facillime ejus caufam reddere poffum fidixerim æquivocanim hibere duplicem relationem, alteram suppositionis ad aquivocans, alteram aquiparantia ad aliud nodem nomine aquivocatuminon enimpilais marinus aquivocum ad hoc nomen canis dicitur, nifi per respectumad canem lagrabilem, que funt duo aquivocata : hæcaurem duplex relatio pater refolvendo nomen aquivocatum, quod dicitur quafi eque vocatume ratione prima particulas dicitur ad aliud, quodest zque cum corationesecunda & ideirco propter relationem æquiparantiæ definiunaunin plurali mimeroh, orio

> - 1 Unites nominis, in hocy good dicitur (æquivoca unum habere nomen.) s obiose sufuoile nomon mob

(Soldin has a discont to hareher

De definitione | 2 Pluralitas fignificationis, in hoc, quod dicitur autem tres funt habere (diverfas definitiones de

partes, que om - 3 Applicatio ifius multiplicit fignificationis ad nes requirentur unum nomen, in hot quod dicitur & treundum ad rationem 2- [illud nomen) non enimifatis che quod habent guivocorum, unum nomen & diverfas definitiones inifihabent diverfas definitiones secunifilm allud nomen commune.

Unde observandum, qued eadem respectes diversorum nominum equivoca effe possunt & univoca : canis pisciss ut & canis daniefticus funt univoca respectu hujus nominis (animalis) que tam in eins definitione quam nomine conveniunt: at verò respectu fujus nontinis (canis funt aquivoca, quia illo nomine divertes babent debririones: (Aguivoca dicuntur) melius quam funs quis licetres font equivoce, non tamen nisi in ording ad vocem, & propter ambiguitatem vocis, sujus eft (res diceres) ficus eft rei (dici per vocens)

(Quorum nomen) Nomen hicab Aristotele non sumitur sicutin

cap. 2. lib. de Interpretatione prout distinguitur contra verbum, sed

latius patet pro qualibet voce fignificante adplacitum.

(Solum) non dicendum simplicitet ad excludendum orationem; sed contractius ad excludendum definitionem; cum enim, in æquivocorum ratione nomen solum & definitio inveniuntur, ipsorum duorum nomen solum commune est, ipsa autem definitio non est commune nis.

(Commune est) commune hie non sumieur pro Universali; mm nullum nomen zquivocum est Universale : sed pro co quod parcicipatur multis commune quoad fignificationem, non predicationem.

i Effentialis: lic solum essentialia prædicata participantur: & ita definitur ab Aristotele, A. Topic cap.

1. text. 6 esse reseptionem desimitionis equi, quod sommunicatur.

Est triplex par-

2 Accidentalis; sieur dicir Porphyrius in communitaribus proprii & accidentis rent, o. proprium aque participari, accidentia non aque.

3 Nominalis : que est nominis communicatio : prima participatio est univocorum, secunda denomina-

Livorum, cercia dequi vocorum cantinano de monario

(Definitio autem secundum illud nomen) per definitionem intelligite, desinitionem non nominis, sed natura: (alia arque alia) non dicitur (& non eadem) sed alia arque alia; substancia enim participantidem nomen alicujus accidentis, ut Socrates & Plato nomen colorati;
nec habent nominis definitionem eandem, quia nullam esus definitionem habent, tamen non sun aquivoca, sed denominativa, quia non
participant aliam arque aliam esus desinitionem.

Ob. Vitiosim est illud definiendi genus, si cammum corum, que sunt nominis tantum communis juna definitio statuatur; at omnium equivocorum sicuna statuiner definitio, quia definitio debet convente omnis ergo est vitiosa Major est Avistotetis 6 lib. Topic. cap. 5 in

principlo.

Ob. Omnia zquivoca conveniunt in noinine zquivocorum, & conveniunt in definitione istimomini attributajorgo omnia zquivoca finatanivoca, nam hie definitimus, ut fune zquivoca tham fi utunivoca finabis definitentur, & cuma univoca non habeten communem definitionem focundum idem nomen. desin nome / (a sac a mure of)

....

Sal. Nego argumencum aid univocationetil enim illud non lumi tit, ut nomen habeant commune intentionts, led realise fentie, at vero hic equivocis realibus nihil communicatur przer intentionis definitionem : Nam ficut apud Porphyrium definitiones generis, speciei, differenuz, &c. (intentionum) per le funt, & (terum) non nifi tit participant intentiones, ita apud driftotelem, definitio equivocorum, univocorum (5'6, per fe funt (intentionum :) (rerum) autem non nifi ut illis. omnibus lubilciuntur.

Ob. Unius rei est cantim una forma fed fignificacio est forma nominis, ergo unius nominis eft una folum fignificatio ; ergo zquivo-

cum nomen non habet plures fignificationes.

politimus da repeere, puli cova obceramos, cutectanque

i Effentiatis & interna, que est compositio ex literis & fyllabis, & unius rei talis eft unica fola.

Sol. Forma vocis est duplex,

2 Accidentalis & externa, quæ est fignificatio: fignificatio enim vocum exponitur à voluntate hominum & ad corum placitum, ut Ariftoteles affirmat in principio, lib. de Interpr. nec à natura voces aliquid fignificant, & talis potest effe multiplex.

2 Cognitie . TO 3 & corner of the opposite inx

ter le pomente magis elicele ur. & our gover oprofi in mon Diviso Aquivocorum.

A cafe, que eque primocodem nomine diversis rationibus fignificantur, ut cams marinus, & tereftrisrefpedu hujus nominis (canis;) & dicuntur casu zquivoca. quia (60/8) idem nomen recipiunt, & non propter ordinem

2 A confilio, que quidem lignificantur codem nomine funt dupli- fecundum divertas rationes, unum tamen prius, alterum cia auticil. pofferius, & unum propter respectum ad alterum : ur ho-13 monore mo vivus & homo pictus, respectu hujus nominis (honta:) - inam pidimappellatur, homo folimi propter guandam fimilitudinem delineationis quam babet ad hominem vi-Ali mil at vam: ifta proprie equivoca, hac verò proprie analogo annatur, Kres diverto ab commaling inc figuities

-sa munu (feilicet) opusup; valle inibitem samen ationem, ut 82 gon sinimoil ut giticipat plum parten Platt quam alterum, ta-Norandum tamen imen forderdum candem rationem, & hac ratioquod omnis ana- ne binarius & ierdarius numerus funt analogi nulogia non tollit univocationem, nec zo quivocationem inducit; unde observandum quod triplex est analogia, alia enim est

logia non tollit uni- meri, quia binarius prior est, licet uterque ean-

a Dignitatis folius, quando (scilicet) unum membrum dividens est altero dignius, & ralis analogia, in omnibus fer è generibus reperitus, sic homo & brutum sunt analoga animalis,

quia homo est nobilior bruto.

3 Significationis, quando (scilicet) duo diversa eodem nomine secundum diversas rationes significantur, alterum tamen prius, alterum posterius, & unum propter quendam ordinem quem habet & relationem ad alterum, sicutin superiori divissione dictum est.

SECT. 8. Deusu Æquivocorum & fine istim trastatus.

Us Æquivocorum est duplex, scalicet r Reiellio istorum à prædicamentis, non autem possumus ea rejicere, nisi cognosceremus, quæcunque enim reponuntur in prædicamentis sunt univoca.

2. Cognitio ficalior univocorum, quia opposita juxta se posita se magis elucescum, & quia unum oppositorum, quodammodo alterum definit, ut inquit Aristoteles 6, lib. Topic cap. 4. text. 13.

De Univocu, & primo de corum distinctione.

I cant.

Univoca funt duplicia, alia namque funt

natura par

entenegt une

2 Dialettica, cum uno nomine multæ res fignificantur, funt autem Dialetticprum que sunt ipla nomina plutes res fignifique sunt ipla nomina plutes res fignificantia, secundum candem rationem, ut homo dicitur univocum respectu Socratis & Platonis.

res diversæ ab eodem nomine fignificatæsecundum eandem rationem, ut 80crates & plate respectu hominis uterg; enim habet nomen hominis & eandem

173411

ejus definitionem: est enim uterque animal rationales univocum univocans nihil aliud est quam simplex essentiale prædicatum & univocatum quam lubjectum.

SECT. 2.

Distinctio inter (univoce predicari) ut sumitur à Porphyrio, & ut ab Ariftotele fumitur.

> I Pro eo quod affirmatur secundum nomen suum, & definitionem fuam de subjecto, sive illa definitio sie definitio subjecti vel prædicati folum, & fie diguntur proprium & accidens in concreto affirmari de subjectis univoce, id est, secundum nomen & definitionem suam; nam de quocunque dicitur aliquod nomen, de en etiam. diciturejus definitio, quia de quocunque definitum de eodem etiam definitio enunciatur, & fie rifibile & album prædicantur de Sociate, secundum definitionem albi & rifibilis, & fic capitur univocum apud Porphyrium.

Univocum fumirur dupliciter,

m lis

Ir,

li-

0-

m m

in

ue

G-

4-

z

2-0-

15

m uş

2 Pro eo quod affirmatur legundum nomen & definitionem non fuam folius, fed fubieffi etiam, & fic propria & accidentia univoce dici non possunt, quia lices album & rifibile affirmatur de Socrate fecundum definitionem albi, & fecundum definitionem rifibilis, tamen non fecundum definitionem Socratis, quia de finitio rifibilis & albieft zque accidentalis & externa Socrati, atque eft ipfum album & rifibile, at verò animal dicitur de Socrate non folum fecundum rationem & effentiam, & definitioriem animalis, verumetiam ipfius Socratis, idem judicium est de specie & differentia, ut rationale dicitur de homine non folum fecundum definitionem fuam, fed etiam definitionem hominis, & homo de Socrate & Platone non Colum fecundum definitionem luams fed etiam 80cratis, quia animal rationale non est minus de essentia Socratis quam hominis, & hoc modo capitur univocum ab Ariftotele, & hac distinctio est notatu digniffima. Es communem definicionera) leilicet effentialem, in his que el-

stem babens, tabils ageam que elleprialem non habent, talem FIGHT abene, a client shear Solly pums for efferuislem fignificant cmema

the several manages & C T. 3.

Definitio Univotorum & ejus explicatio.

Univoca funt que habent idem nomen, & eandem feu communem des finitionem (ecundum illud nomen, In hac aftern definitione observan-

de funt tam definitum plum, qu'am partes definitionis.

Definita funt non univoca univocantia (nam illa non habent nomen commune) sed sunt ips nomina communia, quæ de diversis rebus fecundum eandem definitionem affirmantur; (ut dictum eft) fed univocata, nam illa funt que habent idem nomen au socrates & plato respectuhommis; cujus habent tum idem nomen (ambo enim homihes dicuntur hum eandem rationem fecundum illud nomen, quia ambo fecundum quod funt homines; funt animalia rationalia: Definiuntur autem in plarali numero propierratione affignatam in Aquivocis.

C 1 Unit as nominis: unde fi idem nomen non ha-

bent, univoca nullo modo effe possunt:

2 Unitas definitionis: unde fi in unica definitione

non conveniant, non funt univoca.

Notandum quod univocorum definitio ex tribus confar partibus. tria ergo ad eorum ratibhem requirement del

3 Applicatio unius ad alterum: fie quod habent uunam definicionem lecundum unum nomen : nam non faris est ut homo & bestia univoca fint animalis. quia habent commune ties nomen, nec eriam quod habent communem ejus definionem, fed ut fint ejus univoca, requiritur, ut communem e lus definitionem habeant (hoc eft) fecundum idem nomen (animalis ;) nam fie canis piscis, & canis terrestrishabent nomen commune canis, & aliquam etiam com -minem definitionem, scil corpotis, aut animalis, "Dibut mohi get led quia non habent communem aliquam definion ab normal a rionem lecundum nomen Canis fideo non funt uniminerion follow of candian delimiterova from, fed criam

3" (Whivoca faire) (cil, univocata, (quæ habene commune) id est, idem & commune pereffentialem participationem, & non folim ambigu-

(Nomen) ideft, vocem, five nomen fit, five verbiim id eft quandam

appellationen unon mennet the said & visionina da

(Et communem definitionem) scilicet essentialem, in his que efsentialem habent, in iis autem quæ essentialem non habent, talem qualem habent, i effentialem conceptum, seu effentialem significationem:

onem : eamque definitionem oportet esse non modo univocantis &

prædicati, fed univocati & fubiecti. 3 3

(Secundum illud nomen) id est, univocantis, nam (ut dictum est) possunt eadem respectu diversorum, nominum zquivoca esse & uni-

Ob, Summa generafune univoca, aliternon ponerentur in prædicamercis, nectamen habentaliquod commune nomen, & communem definitionem effentiz, feenadum illud nomen, ergo dmnia univoca in haedefinitione non continentur. auroinger suit fice | -01 that at all

Sol. Sunt univocantia respectu inferiorum suorum non univoca uni-

vocata que hic definiuneural s 9

tem quòd in

dicamentali

funt tria uni-

L Univocantia tantum, vie fumma genera, illa enim tribuuntigenomen & definitionem fecundum illud Notandum au nomen inferioribus, a la nullo superiori recipiunt.

2. Zminocata tantum jut individua, quæ recipiunt omni serie præ- nomen & definitionem à superioribus, at nullis tri-

buunt, cum nihil habent lub fe.

3 Univocantia & univocata fimul, ut interjecta voca, feil inten fremam genus & individuas que comen & essentiam tum à superioribus recipiunt, tum inferior Aditus : manudineudin's eft reland

Oh. Si univocans bene definiatur, tum ens est univocans respectu Substantia & accidentis, mam habent idem entis nomen furtumque enim ens appellatur) & candem entis definitionemen al empowinu Sol Habent Substancia & acridensensis definitionem id elt intere pretationem leu notacionem nominis, at non habent aliquam de traitionem e Centie nam ene mullam effentiam habet nec ullam fubitantia effentiam & accidenti tribuit fed nomen tantum.

Ob. Si omnia univoca hic definiantur, tum Cabitantia & accidentia una definitione continentur, at non possunt, cum diversissimarum na-

turarum fint, ergo.

Sol. In una reali & effentiali definitione non possunt, at in unaintentionali & accidentali possunt's nec dicitur hie homo absolute, ut homo aut substantia, nec hæc albedo, ut albedo leu qualitas, sed utrumque ut univocum, unde possunt eandem huius intentionis definitionem fuscipere.

delicition, S. C. volum & Redicition and Pulpunite

t z Poce & Har Statione Smail, conte con concretum

TOBEROSEVA ! RECKIND EM ... S. Padiofes hab even virtueins function vet of cut referenced abstraction candem fountin expen-

agom.

n-

0--31

ed

tto

ni-

n-

n-

is.

120

ne

u.

m

15.

od e-

ti-

u.

20

n-

S

ija.

i

m

11-

m

ef-

m

ti-

m

SECIT. An imperior by attrabate (Secundary lud romer

Ber 25 ode abert De finetrattationis Univocorum. a melas atiffe

Ulus tractatiortis univocorum eft duplex, Scila :

Lib muisik sugar

La Cognitio ordinis & pradicationis corum quain eodem prædicamento collocantur: (dieo ordinis) quia univocatum est subjectum univocantis, & co posterius prædicatione, quia semper univocans dici-

1 Pradicamenta, hard sano atmos

2 Admif fo corum . minglost of Line of the ca

2 Propositiones 3 Definitiones.

4 Demonstrationes, & quafcunque at boup man

omni lerie pra-

inagion suppleabilithat to the regumentationes.

Therefore T O Bus beaut final, or interfects

2 100 De Diffindione Aquivocationie & Onivocationis. 101 ('30) llennam rum à toberichibus recondific gum inferio-

vocatio est duplex,

I Activa ; univocatio activa est relatio termini univocantis ad res univocatas :" zquivo-Ur zquivocum & catio autemactiva eft calis respectus zquivounivocum, fic etiam cantisad tes aquivocatas manipoque ans muis zquivocatio & unit 2 Paffiva; univocatio autem paffiva eft rela-vocatio eft duplex, Ttio rerum univocatarum ad terminum univoalteration delle son cantem e aquivocationerò paffiva eft telacio refum æquivocatarum ad terminum æquivo-

30 5 ml De Denominativis, o primo de corum distinctione.

Ob Si omania in wood hie definianti, moines affantia & accidenta und definitione connaction, at non poliums, cum diver fillingtion na-

Denominativa ! funt duplicia.

orns definiti

I Voce fold, quale est concremm cum abstracto conveniens in initio, & differens in fine dictionis, cum quo tamen non fignificat eandem formam accidentariam, ut studium & studiosus; nam fudium diligentiam fignificat, ftudio (w habentem virtutem. 2 Voce & fignificatione simul, quale est concretum

cui respondet abstractum eandem formam expri-

mens

mens,cum quo in principio convenit, & differt in finali terminatione, ut album respectu albedinis; nam quod (quidam dicunt) de denominativorum fignificatione. ridiculum est, cum talia suis formis, non habeant denominationem aliquam, aut nominis similitudinem, ut virtus & studiolus, neque hie definiuntur.

DEMICALLY. SEC T/ 2.

De definitione Denominativorum.

Denominativa funt que ca fu ab aliquo differentia, ab eo babent nominis appellationem : Hicautem observanda funt definitum, & etiam definitionisexplicatios

s Denominans eft ipfum abstractum inhærens in

Subiecto, ut albedo.

2 Denomination eft iplum concretum, ab hoc aditra do finali folim terminatione differens, quod prædicatur de subiecto, ut albus.

discrimen inter

3 Denominarum eft subiccum utriusque, & cui inharet denominans, & de quo dicitur denominatiuum : Dicitur autem abstractum denominans, quia concretum nunquam dicitur de co subiecto nisi gragratia eius, aut inberentis, ut in intrinfecis denominativis, aut adiacentis, ut in extrinfecis.

1 Denominans respectu inda fionis, a la cobe idul ob bouce

AL ISLAND

similaco.

Quod ad defi-

nitum attinet

notandum est

hæc denomi-

nans, denomi-

nativum,& de-

nominatu,nam

2 Denominativum respecti predicationis.

3 Denominatum respectu subiestionis. 13 obodia .00

Definiuntur ergo luc denominativa utriusque prædicti generis, (quodcunque dicant alii) pracipue tamen ea, que voce & fignificatione denominativa diximus, quia illa habent plures conditiones ad per. fectam denominationem requifitas,

(Sunt quæ) id eft, funt concreta accidentalia (nam hæc, aqueum, terreum, aureum, humanum, & quaeunque substantias vel substantialesdifferentias fignificant, ut rationale, sensibile, animatum, de nominativa minime funt licet denominativorum formam hibenti

(Casu differentia) id est, vocis cadentiale finili terminatione (Ab aliquo) scilicet abstracto, & primogenio, ut deducitur album abalbedine justum à justicia.

(Ab eoque habent nominis appellationem) id est, derivationem : 2 quo derivantur, non derivatione Grammatica, nam fic potius abstradum à congretoderivatur, fed poritis velut affectus à caufa, nam abftractum eft velue formalis caula concreti, cum ipfum tum conftimit, (quidam dicunt , the denomina , jugnific aile de mur

alum eff when rolin fuis formis.

ave nominis finisheadinem, ut manina S. E. C. T. a. 3 Doibuh & winy Que requiruntur ad perfettam Denominationem.

minativorum rei eria gib ouri Ad varionem deneminativorum quing; hæ. pe ant le musione Ex partenulonis cum info denominante boud

I Convenientia ejus in formali fignificatione cum denominante. 2 Defferentia ejus in formali Significations cum denominate. 3 Compositio denominativicum denominato, & applicaçio cius ad

andle su . of Cdem in cafu & findi terminatione? 2 Denomingram eft labiert im uridine, & int

nans, demonni-

MOMINIST U.C.

nativern. St de-

unn : Dicient alled alle dum denominans, owie

inhavet denominuis. & de suo dicina denominan-

and the offerd Quid Abfrattum on Concretumen

Abstractum dicitur ab abstrabendo, quia à subjectoabstrahitur, sic, quod de subjecto inhasionis pradicati potest, ut albedo: non enim est vera prædicatio, paries estalbedo- 116 11

Ob. Albedo & justitia, & omnia quæ vocantur abstracta insuntin

Subjecto, ergo à subjecto, non abstrahuntur.

Sol. Non dicuntur abstracta respectu inha fionis, nam sic nulla accidentia funt abitra cha; fed respectu predicationis, & fic dividuntur accidentia in concreta & abstracta, id est, in ea que possunt prædicari de

Subjecto, & que non posfunt.

Concretum di itur à concernendo, quia concernit & confignificat Subjectum, fic quod abstractum fignificet formam accidentalem abso-Bute & fecundum fe, ut albedosconcretum auteni fignificet formam, non abfolute, fed re feettu ad subiectum, nee fecundum fe, led folum ut fubsecto connectitur.

r Materiale, ut album materialiter fignificatid quod Unde notan- eft album id eft, subjectum suum, & dicitur materiadum quod om- le fignificatto quia subjectum est materia accidentis non

se concretum habet duplex fignificatum,

vel penes sigs

onjugara, telte

d non ex qua, & constitutionis, sed in que, & inbesionis, 2 Formale, ar album, formaliter fignificat albent nem,i.e. tormam albi i hoc vero lignificatum princi-palius est illud minus principale, & hoc proprie fente

ficatum illyd magisconfignificatum pppallarideben

formam, & ficejus fignificatio digitur fignificação Distinguuntur Simplicitatis; at concretum & formam fignifi at & ergoconcretumi abilita dum Jupiectum, undee jus fignificarum dicitur fignificarum pluralitatis. duobus modis,

2. Modum & forman ignificandi quis her actum fignificat formam abfalute, concretum formam in Tepetty ad subjection.

Oh. Abstracta denominant (nam aliter aon effent donominantia) ergo abitrada & non folim concreta funt denominativa.

Sol Abstracts denominant effettive concreta lolum formaliter.

Ob. Abitracta funt formæ (ut dictum eft)ergo denominant formaliter, Sol, Sunt forme respectu suorum fubie darum, at respectu denoninationie unt efficientes saul & efficis enimalbedo ut homo denominetur albus : at concrete ipfins denominationis forme Lupi, Subjecta verd, feu denominata materiz.

Ob. Ilta pradicatio, flatua eft lignes, annulus eft aureus, aft denominativa; at ligacum Routeum non lunt concreta accidentalia fed

accidentalis de subtantia enunciatur : ut homo est ones mantant prudens; nam fifit concretum forma fubitantialis, ur homo est rationalis, corpus est animatum, non est illud denominatiyum (ed univocum)

Sol. Denomi-

nativa funt du- . Materialia in quibus denominatur aliquid ex plicia, alia enim & materia, id eft, ex substantia ex qua conficitur, ut annulus quiex auro fit, eft aureus atque talia in fubstantiis inveniuntur, & in his denominativis est contrarius penitus ordo: Nam formalis est denominatio quando concretum accidentale prædicatur de substantia, Materialis, quando substantiale concretum L prædicatur de accidente.

Qb. Omnia denominativa non possunt oririab uno aliquo abstracto namalbum, & iuftum, & longum non possunt oriri aut derivari ab uno aliquo abstracto; ergo ista definitio non convenit omnibus denomimativis.

Sol.

Sol. Omnia Denominativa fumuntur dupliciter, vel uno oriantur; & illud est penitus impossibile quia nullum abstractum potest unum nominari, à quo omnia concreta seu denominativa dicantur.

2 Diffeiburive & figillatin, ad hunc fenfum; quòd nullum fit denominativum quod non ab aliquo uno oriatur & fic verum est, nam album orium ab aliquo uno, scil. albedine, & justum ab aliquo uno, scilicet justirià, &c, licèt omnia ab aliquo uno & codem non oriantur.

Ob. Denominativa non different à conjugatis, quis sapiens & sapientia, & justis & justitia ut sunt denominativa, ita sunt conjugata, teste Aristotele lib. 2. Top. cap. 9, text. 1. ergo malé definient ut.

amplitudine, qui a latiù s patent con jugata squippe abstracta non minus conjugata dicuntur qu'am concreta, ut albedo qu'am albumata abstracta denominativa non sunt sed solum concreta.

a In mode & refpettu, quia licet concreta denominativa dicuntur & conjugata, dicuntur tamen denominativa respectupredicationis ; & fic hic confiderantur : dicuntur conjugata respectu argumentationis in quantum mutuo quodam jugo & nexu fe inferimt, & fic confiderantur in Topicis: verbi gratia, in hie propositione nix est alba album est denominarivum, quia simplicem hic prædicationem habet, at in hac argumentatione, albedo eft in nive, ergo nix eft alba, conjugatum eft, quippe præter pradicationem annexam quandam illationem habet; adde quod conjugarum muruum dicit respectum ad suum coniugatum, ut album (in quantum est coniugatum) quendam eins nexum ad albedinem : at denominativum (in quantum tale) dicit folum respectum ad denominatum feu fubie dum, ut album (in quantum denominativum) non dicit tam respectum ad albedinem, quam ad id quod est album ut hominem & parietem,

Denominativa diftinguuntur à conjugatis dupliciter,

any sastell

Pered qua di-

quisconside aliqua te a finite et apparatione acceptue auconin letter Letter : S.E. Collected sines and

לעומונונו פיקשים של כוומי היום לילו ומחב ויום platibus הב De divisione Denominativorum. 2 Universit quando noivocans preducam de fue

1 Internum quod eff in eo lecundum furm abitracrum quod denominate ut album respectiu parietis in omoster runsoil quo albedo inhærecongo avidente

2 Externum, quod non est in eo quod denominate (fieur Socrates dicieur locarus à locu) qui non est in eo, fed circa eum & ignis califaciens dicitur à calefa-Chione, non que in igne fed que in aqua eft, nec eft inconveniens and idem denominativum fit externum & internum refpectu diverforum, út homo dicitur sapiens propter sapientiam illi inhærentem intrinfece, similiter actio ejusdem homin s dicitur sapiens non propter fapientiam ipfi actioni inharentem Linterne, fed externe di fonentem.

SECT. 6

Da usu traffationis Denominativorum. Ob. Res from priores vocabus, ergo aiving serum debet e

I pradicamentorum, ut (scil) cognoscamus novem posteriora prædicamenta: de primo((culicet) substanzon : mil za bil riatanquam denominativa de denominato prædicari: Nam ficut in univocis infinuatur corum habitudo Finis hujus era 1 que in cadem ferie collocantur, in qua superiora univocantia funt, inferiora univocata, fic in denominaeffe dupled la frivis comparatio novem posteriorum ad primam in

ser replectu qua illa funt denominativa, hocautem denominatum.

2 pradicabilium, ut cognoscamus duo posteriora a effe denominativa, ficur tria priorafunt univoca : tamen prior finis hujus tractationis ab Ariflotele fibi ipsi proponebatur solus.

. S E C T. 7.

Epilogus trium dictorum Antepradicamentorum.

1 Aquivocum, quando terminus 22 quivocans

nia

un

m;

un

88

inte

vum duplex

catus potest

eft.

Perea quæ di-

&a funtcogno-

genera predica-

cationum, feil.

De Ante-pradicamentis.

quivocans de aliqua re affirmatur, equivoce acceptus ut canis lattangelt canis: tunc autem æquivocum fumitur equivoce cum fine dictione pro pluribus fignificatis fumitur.

2 Univocam, quando univocans prædicatur de suo

univocato, ut Soerates est homo.

Cemus effe tria 3 Denominativum, quando accidens, five proprium five commune de subiecto prædicatur, ut homo est doctus : Primum genus ab omni prædicamento rejicitur, & eius ufus fopbifticus eft s lecundum genus, & tertium in prædicamenta redipiuntur : fed fecundum comprehendit habitudinem corum ad fe invicem que funt in codem prædicamento, tertium corum que in diversis, & horum ususeft dialecticus & legitimus.

De duabus Divisionibu.

SECT. I.

De prima Divisione.

Ob. Res sunt priores vocibus, ergo divisio rerum debet esse prior

analova n

guam divisio vocum.

Sol. Res sunt priores natura, quia sunt fundamenta & fubiesta vocum s voces funt priores nobis, quia funt figna & infignia rerum : nos enim ad rerum cognitionem non venimus, nifi per poces e voces ergo, & earum divisio propter nostram cruditionem (ordine disciplina) prius tractari debent.

CI Contuneta sut homo currit leo vincit Eorum qua dicuntur, alia funt 2 Simplicia, ut homo, currit, vincit Cleo.

In qua divisione observanda funt tum divisum, tum membra dividentis, corumque definitiones.

S E C T. 2.

De Divifo.

Divifum est (ea quæ dicuntur) id est, ea quæ voce proferuntur; nempe voces fignificantes ad placitum. (Dici)

De Ante-pradicamentis

101

1 Pro equod eft derivari, ut dicta eft fides ab eq ut fiat, id elt, fides derivaturabeo ut fiat. 2 Pro eo quod est pradicari, ut virtus dicitur de ju-Dici) fumitur

flitia i pradicatur. tripliciter, vel

2 Pro co quod est proferri seu enunciari, & sic hoc Cin loco fumitur.

1 Congruitati & fic ad Grammaticam.

1 Abstratte à Notandum guod voces fig aut inserviunt, nificativæ ad placitum confiderantur in Scientiis, aut ut

2 Ornatuis & ficad onfideratirebus, sicque - Rhetoricam. onem perti-3 Harmonia cuidam

contraction of the second

& dilectationi, & fic ad Poeticam.

Applicatæ rebus & quatenus probabilitati inferviunt, & fic Dialettice funt confiderationis

Sat weitershould roup on S B CT. 3. trummunoling a coop amilion

2 Compos.

duplex; al-

De membris dividentibus, & primo de fimplicibus.

Simplicia funt que fignificantia rem fimplici actu intellectus appreben fam unica voce enunciantur, (ur homo.)

I Simplex, qui est nihil aliud quam apprebenfio seu intellectio alicujus rei fine apprehentione alterius, ut cum hominem (fine alicujus adjuncti confideratione) intelligam.

Eft enim duplex actus intellectus,

turn mulicards.

& his policemis

alimin C

r I Emmeiario quando intellectus unicam rem componit cum alia jut cum intelligam hominem else album aut cum unam fejunzir abalia, ut cum intelligam hominem non else equum.

2 Di Curfus quando intelle Cusunant tas, & illes rem colligir ex alia, & concludir ex alia. ut quando colligit hominem vivere quia ducir (pirinim) primus actus qui eft apprehenfio fimplex) verfatur in rebus abfolure & per fe fumptis fecundus qui eft (prædicatio) verlatur in rebus propofiement ans of the energy ! verfarur in rebus dryumentatione cobe-

rentibus & coagmentatis.

Simpli-

De Ante-pradicamentis.

1 Simplicitatem reiguz fignificatur.

2 Simplicicatem attionis intellectus, qua illa res

Simplicitas vocis penes tria attenditur, vel

3 Simplicitatem soni, adde simplicitatem significationis (ex qua magis pendet qu'am ex sono simplici) qu'à illa res exprimiturs simplicitas rei est causa materialis, simplicitas intellestionis est effectiva causa, simplicitas soni est denique formalis causa simplicitatis vocis.

SECT. 4. De coniunctis vocibus

Complexa vox es, qua plures res significat, qua non ni si composito attu intellettus apprehendantur, sive per unum lonum exprimantur, ut in aquivocis, sive per mulios, ut in univocu nominibus; nam cum Dlatetticus voces non secundum se, sed secundum quod significativa rerum sunt, respiciat, illa vox à Dialetticus judicabitur complexa qua plures res significat, ut omnis vox aquivoca, sicèt quantum ad sonum simplex appareat.

SECT. 5.

De Divisione vocum Complexarum.

i Voce tantum, quæ est terminus secundum vocem compositus ex pluribus dictionibus significativis, cui tantum in intellectu unicus conceptus, extra intellectumunicares, respondent, ut corpus animatum.

2 Significatione cantum, que voce quidem simplicitatem custodit, nec ex pluribus significantibus dictionibus consicitur, sibi camen multiplicem habet in intellectu conceptum respondentem, extra intellectum multas res, ut canis.

3 Voce & fignificatione firmul, quizest vox constata ex pluribus di Cionibus significantibus cui multæ res respondent, & concepius, ut homo est albus: & his postremis duobus modis hicest sumenda complexa vox: Prima verò acceptione licet complexa habeatur à Grammatici, non tamen à Dialesticis, qui voces considerant magis propter significationem, quam sonum.

Omnis

Vox fignificativa potest este triplex,

Pilitaic.

Immediato, & fic est complexum, nam im-Omnis definitio, mediate fignificat diversas res., scilicer partes hout (animal ratio-minis.
nale) sumitur aur 2 Mediato, & sic simplex, nam mediate (mediantibus scilicer partibus) lignificat ipsum homi-Cnem, qui unum quoddam & fimplex eft.

SECT. 6 of similar

De Divisione complexionis vocum.

1 Perfetta, refultans ex nomine & verbo. ut in propositione, homo est animal, I Diftans, Implicita, ut in nomine zquæ elt quivoca quod multas habet duplex, fignificationes uno nomine 2 Inpersuppressas, ut (canis.) fella, quæ Ez Explicata, que oritur ex eit aut connexione vocum per alieft duplex, quam conjunctionem ut Socrates & plato.

2 Indiffans, quæ refultat ex termino determinalili & determinante, in qua non est verbum aut conjunctio, quæ aur oritur ex plaribus rectis, ut homo albus, aur ex recto & obliquo ut ens in tempore.

Ob. Simplicia funt priora quam conjuncta, ergo prius poni debent ab Arifotele IIII

Comple-

Tio vocum

801. Sunt matura priora, quia partes funt complexorum, at nobis notiora complexa funt, quia funt tota, Totum enim notius est fuis partibus, I. Phyfic. text. 4.

Ob. Conjuncta voces fiunt ex simplicibus, quia simplices sunt partes conjunctarum, at membra opposita ejusdem divisionis non debent fieri ex se invicem, quia unum oppositorum aliud potius tollit, qu'àm conftituit,ergo.

Sol. Fiunt ex simplicibus conjuncta, quantum ad materiam non quantum ad formam; formam enim simplicis vocis appello ejus absolutionem ab omiti connexione cum altero, quam absolutionem amitut quandocum alijs componitur.

z Remotum, in quantum eft artiqulata, & hac forma eft ejus ex linetis & Tyllabis com-Foce, et in frene ;

politio.

Unde

Unde vox fig. nificatina fimplex triplicem habet formam alteram -119 2

2 Propinguam, quatenus fignificativa eft, & had

est alicujustei per leiplum expressio.

3 Proximam, quatenus fimplex eft, & had estejus ab aliarum vocum connexione absolutios fecundum duas priores formasingreditur comples xam vocem, ultimam autem amittit, cum ingrediture

Ob. Homo,leo, &c.componunturex parcibus fuis, scilicet, literis &

fyllabis,ergo est vox complexa perfectam coalescunt, & ficetiam fimplices voces die

Sol. Conjunci queant compositz. ctio duplex,

2 Vocum, quæ ad orationis constitutionem concurrunt; & hæc conjunctio hie intelligitur, quo-Cmodo bomo vok non est composità.

Ob. Curit, est propolitio faltem implicita, ergo verum vel fallum fignificat, at nind guad non conjunctione dicitur verum vel falfum else potelt, ut Attftoteles docedin capite de Oppolitis, cext. 32. & lib. de Interp cap. 1 text, s. ergo currit elt vox conjunda, & confequenter male ponitur ab Arifforele pro exemplo simplicis.

Sol. Verbum (currit) & omnia verba alicujus personæ possunt sumi vel cum ipla perlona, & fic complexa funt, & profitiones , vel fine fub. jecto, ut idem valet cum principali lua fignificatione, & radice (currete)

ut hic fumitur, & na fimplex eft.

obcide.

Sol. 2. Nomen vel verbum complexum judicantur penes rem quam Conificant, non penes rem quam confignificant , nam tum omniacone creta elsent complexa, fic (currit) fignificat quidem curlum, qui cum simplex terminus fit, etiam (currit) est eiuldem rationis, confignificat autem tom personam currentem, tum tempus currendi.

and the land auton bail S.B.C To 7 enn state and troite en und

the voces that extimplicibus en

De subietto complexionis nance funcional section of the section of un ad asseriam con

Re,ut in caufe, quia compositioin rebus facit come plexionem in vocibus.

2 Intellectu, ut in swietto ; nam ficut iple est lubie clim veritatis & falitiatis, ità necessario complexio-

3 Voce, ut in figno; quippe complexio vocis non ell

Complexio! tum est in

! nisi signum complexionis in intelle chu, Gautem proprie loqui velimus ifta coniunctio in rebus, compoficios in intellectu, comprehenfio ; in vocibus complexio appellandaeft, nam resiplæ interfe invicem componuntur, quam compositionem comprehendens intellectus per vosem complexam exprimit.

Ob. Vox dicitur complexa, ergo complexio est in voce tanquam in

Sol. Nego argumentum, quia istà est externa, non interna denominatios ided enim dicitur complexa quia ab intellectu complexio procedits ficut enim fapientis actio dicitur fapiens, quia a fapiente homineprofluit in quo est l'apientia ; ita vox dicitur complexa, quia dimanat ab intellecto in quo inheret complexio.

SRCTS

Quomodo posit bec divisio applicari rebus.

Non multo minorem habet probabilitatem hane divilionem inrelligi debere de rebus quam de vocibus, praferim cumres non voces in prædicamentis collocantur, ifta verd Ante-prædicamenta inftimintur propter prædicamentorum cognitionem, & tum in hune mo-

dun interprerandus eft Ariftoteles.

diminuo harra.

(Bornin quæ dicumur) id eft, comm quæ fignificantur, aut dicumtur per vocems (Alia funt complexa) id eff; voce complexafignificanmr; (alia funt fimplicia) id est, simplici voceproferuntur: Nam illud verbum (dieunrur) non minus concline vocibus quam rebus adeptariporeft, ex hac diftinctione quod voces dicuntur per relationem & pronunciationem, res autem per representationem vocum, ac quod res dici, voces autem potitis dicere videantur.

S H CT. 9. Cada (on the Air and S) De usu prime divisionle.

Ulus & finis hujus divisionis est qualia sunt que collocanturio pradicamento, nimirum fimplicia & qualia rejiciuntur, nimirum com plena, perspicere, a obelio ex l'anang this) and heic a confirmitas oborn coular, Zasing of the car wooding

SECT.10

SECT. 10.

De fecunda divifione que eft divifio Rerum.

Eorum quæ

I Alia de sub Suniversalia accidentia.

jesto aliquo di 2 Er non funt in aliquo subiesto,

cuntur, 2 Et non funt in aliquo fubiello, cuntur, 2 Et non funt in aliquo fubiello, 2 Et non funt in aliquo fubjello,

2 Alia non de sur singulares substantiz.
2 Et sunt in aliquo subjecto, un dicuntur, singularia accidentia.

In qua divisione consideranda sunt divisum, & divisionis explicatio.

SECT. II.

De divisionis explicatione.

Divifum est ens reale,

Urautem divisio melius intelligatur, obfervandum est este duplex subjectuin apud Dialecticos, aliud

-om som at mus S

a Inhafionis, quod est subjectum accidentium, ur Socrates respectu coloris sui est subjectum inhafionis: & vocatur à quibusdam subjectum in quo, & hoc intelligitur ab Aristotele in his verbis (inesse in subjecto.)

2 Pradicationis, aut subjectum de quo, quod est subjectum essentialis prædicati, unde etiam subiectum essentia à quibus dam dicitur, ut socrates hominis aut animalis, & hoc intelligitur ab Aristotele his verbis (dici de subiecto.)

(Borum quæ funt) id eft entium realium.

(Alia dicuntur de subiecto) scilicet, predicationis, & essentialiter, (& sunt in aliquo subiecto) scilinhesionis, & accidentaliter, universalia accidentia, sicut albedo dicitur de aliquo subiecto predicationis, scil. de hac aut illa albedine & inest in aliquo subiecto inhesionis, scil. Bocrate aut Platone; sic quod de alio dicitur essentialiter, in alio inest uccidentaliter.

(Alia non de aliquo subiecto dicurrur, sed sun: in aliquo subiecto)
ut singularia accidentia (verbi gratia) hac albedo non dicitur de aliquo subiecto, quia est singularis (nisse o modo quo de singularibus
substantiis dixi) sed est in aliquo subiecto, quia est accident i omne
autem

wem accidens elt in Subjecto.

(Alia de l'ubjecto aliquo dicuritur, & non l'unt in subjecto) us unisversales substantia (verbi gratia) homo dicitur de aliquo subjecto, un de socrate, quia est inferius; & subjectum predicationis, sed non inest in aliquo subjecto, scil. per inhesonem & accidentalirer. Nam insest quidem in socrate & omnibus suis individuis, sed tanquam princispium & pars, non tanquam accidents & passo, desper constitue tionem, & essentialiter, sed non accidentaliter & per inhesonem.

(Alia non de aliquo subjecto dicuntur, nec in aliquo subjecto funte) utsingulares substantia e sicut socrates, non est in subjecto, quia est substantia, nec dicitur de subjecto quia est singularis e inest quidem socrates homini & animali sed non tanquam subjecto; (quia socrates est corum subjectum) sed tanquam principio & cause universalia dicitur socrates de seipso, tanquam desubjecto propositionis, non tan-

quam de subjecto effentialis pradieationis.

Ob. Contra primum membrum divisionis. Qua dicuntur de labjello dicuntur secundum nomen & definitionem (quia dicuntur essentialiter de subjecto, at qua insunt in subjecto non possume dici secundum nomen & definitionem, ut ipse Aristoteles dicitis cap de Subje-

text. 13, ergo.

Sol. Non negat Aristoteles (ea que insum in subjecto) omnino dici de subjecto univoce, sed non dici univoce de co in quo accidentalitet insunt: Insunt ergo in uno, seil prima substantia, et non possunt predicarde ea univoce, dicurtur tamen univoce de aliis, seil, de suis inferioribus in predicamento.

Ob. Contra secundum membrum. Omnia universalia in singularibus substantiis sunt, ut sepissime Aristoteles contra Platonem clamat, qui illa seperata pone bat, ergo universales substantia insunt in sub-

jedo.

86l. Infunt quidem in subjecto eodem modo quo dicuntur, id eff,

bic intelligitur.

Ob. Musca fingularis est in mundo ut in subjecto, ergo singularis substantia; nam aut inest tanquam pars aut tanquam accidens; non tanquam pars, quia tum corruptà illà muscà non este idem totus mundus, cò quod estdem partes ion haberet, totum autem nihilaliud est quam partes omnes simul sumptæ: Piærereà si musca illa sit pars respectu mundi, tum mundus est totum respectu ejus, et suns sibi invicem relata, at sublato uno relatorum tolitus alsesum, ergo sublatà illimusca rollitur mundus.

501, Mulca fingularis est in mundo tanquam pars nec tamen lequique
N 2

corrupta musca corrumpi totum mundum, licèt non habeat ensidem partes quas antea habebat; sed tollitur tantum quoad relationem ad illam partem, nam quot sunt partes in mundo, tot sunt relationes ad il, las partes; sicut enim dicimus de patre qui habet multos filios, quòd sublato uno eorum sollitur & pater, non absolute quia habet alios manentes, sed quantum ad paternitatem istius sitii; se de mundo habente infinitas partes, si una earum tollitur, tollitur mundus, non (simpliciter) quantum ad existentiam, sed quantum ad relationem ad illam partem.

SECT. 12.

De definitione ejus quod eft ineffe in subiectount accidenti.

Esse in subiecto est esse in re aliqua, non tanquam pars, à qua res setuncta non potest confistere.

Ubianimadverrendum est definitum, & definitionis explicatio.
Definitum est Accidens, quod intelligitur his verbis (este in subjecto)

quod elle in Subjecto est proprium Accidentis.

1 Pradicabile, quod distinguitur contra proprium, quod definitur ab Aristotele, 1 Top. cap. 5. text. 8. esse illud quod contingit cadere in rem aliquam &ion cadere, & sic sumitut à Porphyrio.

Motandum quòd est duplex accidens,

(Effein aliqua

re) Arift. in 4.

octoponit mo-

dos quibes una

reselt in alio,

Phyl.text 23.

2 Predicamentale, quod distinguitur contra substantiam, & comprehendit titm accidens predicabile, sum proprium; omne scil. quod in aliquo posteriorum predicamentorum ponitur; & ita hic sumitur; nam hoc non minus convenit, quarto qua quinto prædicabili.

1 Pars in toto, ficut digitus in manu.

2. Totum in partibus, ut homo in omnibus partibus simulsumpris,

3 Species in genere, ut homo in animali.

4 Genus in Specie, ut animal in homine, it est ut

5 Forma in materia, ut anima in corpore.

6 Effectum in efficiente, sicur filius in patre, & omnia generabilia in generante.

7 Res in fine, ut homo in Deo.

8 Locatum in loce, ut home in dome.

In quibus omnibus modis, modus inessendi accidentis in subjette non ponitur s potest autem reduci ad quintum modum qui est forme

M

jo mareria, nam fubjectum materia accidentis dici poteft in quantum subelt accidenti, & ipfum fustinet ficut materia formam.

I Particulari ratione ineffendi quia forma sub-Stantialis inest informando accidens inherendo.

2 Perfectione, quia forma fubftantralis est actus

inessendi forma | seu perfectio prima, accidens secunda,

3 Effectu, quia materia cum forma substanciali facit unum per le leu fimplex, ut anima cum corpore hominem; at accidenscum lubjecto unum per accidens five complexum, ur homocum albedine hominem album : five quia forma est in maceria ut cam perficiat, accidens in subj. do utab coperfi-

1 Coniunctum ei, & interneificut quinque price

ribus modis aliquid est in aliquo.

Aliquid autern 2 Dif-junttumab co, & externo quodam moinest in aliquo du do, ur tribus polterioribus modis : (elle autem in pliciter, velut re aliqua) est hoc in loco, este interne & conjundim.

(Non tanquam pars)id eft; non solum tanquam pars illius in que inelt, fed non tanquam pars ullius fubitantia ; nam nifi explicetur ilta particula, sequitur formam melle in materia ut accidens in subjedo, cum infit in materia non tanquam pars materia, & tamen ab ea

leparari non potest interim ut fit.

(Bt non potelt ab ea re in qua ineft fejuncta existere:) Non negat polle leparari, led negat fi leparetor polle lubliftere : depender enim actidens à suo subjecto quantum ad existentiam fut dictum est, & est quodammodo subjectum, sui accidentis quodliber genus causa: est Miciens, in quantum producit, eft finis in quantum perficit, eft materia in quantum fubiacit, & est forma in quantum definit: Nam producere efficientis, perficere finis, subjici materie, definire denique forme est proprius actus.

> 1 Effe accidentis, in his verbis (in re aliqua ineffe,) unde illa communis propositio apud Dialecticos Accidentis effe eft ineffe, & apud Ariftot 7. Metaph.

Accidens non eft ens, ni fiquidentis.

Sciendum quod 2 Effende, his verbis (non tanquam pars Jut intelliganir accidens ineffe pra-2 Modes, ter rei effentiam.

2 Dependendi in his verbis (necabeo tum qui-Cul meft poreft fejunctim confidere fine

interira).

milla definitione explicanent duo? 1 dem

d

10

m

ŋ

ť

In modo camen

in materia & ac-

cidentis in fub-

jedo, quadruplex elt differen-

tiastum in

De Ante-pradicamentis.

interitu) id est, sine interitu sui, nampotest sejungi sine interitu subiecti, ut docuit Popphyrius in capito de accidente; dependet autom accidente à subiecto in omni genere causa.

r (Ineffe in re aliqua) & hac excluditur secundus modus ineffendi, scil totius in partibus, quia infum

noninest in una aliqua re, sed in multis.

Unde funt tres partes illius definitionis fecundum illas eres conditiones accidentis, fcil.

2 Mon tanquam pars:] excluditur hac, primus, tertius, quartus, quintus: nam primus est partium integralium, terrius effentialium, quartus partium universalium.

Nec ab eo cui inest potest sejundim confistere.]
Que pars (me a opinione) non tam distinctionis gratia adhibetur qu'am explicationis, quia fieri non potest ut si insit in aliqua re non tanquam pars aliquius substantie, quin accidens sit.

Ob. Arborest in terra non tanquam parsullius substantiz, nee potest separari interim ut sit, ergo si ista definitio esset bona, esset accidens,

Sol. Arbor potest avelli à terra înterim ut sit, saltem per aliquod tempus : (nam aliter evulsa arbor posset nunquam replantari, quod experientia falsum est:) at acccidens à subiecto avelli non potest, ut per aliquod temporis spacium maneat: Nec solum in tempore est differentia, sed etiam conservante, quia accidens dependet à subiecto immediate quoad existentiam, ut arbor à terra quoad nutritionem, quia
arbor trahit ex terra alimentum.

Ob. Cum flores manu comprimimus, odor qui erat in floribus, mi-

gratin manum, ergo potest este fine subiecto.

801. Non solum odor, sed tenuiores & aeriæ quædam partes confricatione manus resolutæ, cum odore in manum transferuntur, quæ sunt subiectum odoris.

Ob. C orrupto Socrate manent eius albedo in cadavere & quantitas,

ergo.

r Penominationie, illudscilicet quod denominatur ab accidente, & sic Socrates est subjectum suz albedinis & quantitatis, nam ille est allbus & ille est quantus.

Subiectum 2 Isha fionis, illud scil. cui primo inharet accidens, & accidentis sic materia socratis est subiectum ipsius albedinis & est duplex, quantitatis qua quia manet (cum materia est ingenita & incorrupta, ut Aristoteles, 1 Phys. text & .) ided manent illa accidentia 3 nam possumt accidentia mutare subiesta

denominationis, non inhaftonis.

Qb,

Ob. Omnis pertecta divisio debetelle bimembris, at hæc est quadru-

Sol. Reduci potest hae divisio ad due membra, scilicee.

teft or-

au-

(z, dus

er-

tene-

4-

Entium re- in nullo insunt. autem & acci- aliquodicuntur.

2 Accidentia, que dentium alia singularia, insunt in subiecto. Sunt

2 Accidentia, que dentium alia singularia, insunt in subiecto. Sunt

2 Accidentia, que dentium alia singularia, cuntur.

Prior divisio entis in substantiam & accidens, est analogi in sua analogia, nam ens est analogum respectu substantie & accidentis. Metaph text. 2. Posterior autem est divisio subject un accidentia contingit enim rebus universalitas ex operatione intellectus, contingit verò iis particularitas per cumulum proprietatum.

SECT. 13. De usu hujus secunda divisionis.

Ulus hujus secunde nia suntum ad naturam corum quia omnia sunt substantiz aut accidentia, & quantum
divisionis quantum
ad extensionem natura, quia omnia sunt uniad prædicamenta est
duplex, scil.

1 Cognitio dependentiæ novem postetionum

prædicamentorum à primo, in quo lunt, ur inlubjecto.

De duabus regulis.

SECT. I.

De prima regula & ejus explicatione.

Duas Ratuit Aristoteles regulas, de iis que in præddicamentis collocantur, quarum prima est de cognario & inter se coherentibus: secunda de diversis & natura disjunctis; prior de habitudine corum que sunt in codem prædicamento, posterior de habitudine corum que in diversis prædicamentis collocantur.

Prior regula est, Quando alterum pradicatur de altero tanquam de fabiello, quiequid dicitur de pradicato, i d omne de subiesto quoq; dicitur.

N4

(Quando

Quando alterum de siero,) nondicir aliud de alio; nam stind dif. erimen effentiale notat, alterum folum accidentale, ut docuit Porphyrius in capide differentia text. 3. unde infinuat prædicatum cum subieto in ellentiz convenire debere, qualia funt ea que funt ejufdem prædicamenti

(Tanquam de sabjecto) le est, ranguam de subjecto predicationis tanquam de lubicoto effente: tanquam superius de inferiori un animal

de homine:

(Quicquid dicitur de prædicato) id eff, de eo quod in priori propoficione fuit, prædicatum (nam quando aliquid de co dicitur, sum eft Subjectum) quicquid (inquam) dicitur de predicato non quocunque modo intelligitur, fed effentialiter.

(Illud omne de fubje do iftius prædicati dicitur) ut fi animal dicatur effentialiter de homine tum quicquid affirmatur effentialiter de a-

nimali affirmabitur de homine qui est subjectum animalis.

SECT. 2. De extensione buius regula.

Quamvisad omnia prædicata extendi potek hæc regula five effentialia five accidentalia, tamen fecundum intentionem Arifotelierefiringenda est ad effentialia prædicatajid eft, ad ea prædicata que lunt ejuldem prædicamenti cum lubjecto. Quod patet ex scopo Ariftoteli. qui ided hanc regulam adhibet ad cognitionem corum explanandum que in eademferie collocantur ? Quamvis itaque poteft hac regulaad omnia prædicamenta extendi, illud tamen ett præter mentem Arifiatelis, qui cam in alium finem instituebat.

Reffa, & appellari pocest feries profunditarie, que confift in progressione à summo genere per

(pecies interjectas ad individua.

Notandum in 2 Lateralis, & vocari potest series babitudini, qua prædicamentis effe duas ferses, verlatur in deductione differentiarum : & secundum nam alia eft has duas feries fune duplicia prædicata; alia refle feriei(ut genera & species) alia laterali (ut differentiæ)& regula de urifque eft mielligenda.

Qui autem ex hac regula volunt docere Aristotelem aliquem morlum argumentandi per gradationem (quem Seritem vocant) instituific, errant toto coelo; quippe hic Aristoteles folum prædicationem, tres is chape

non argumentationem confiderat.

Oh. Homo prædicatureffentialiter de animalis at non prædicatue

de bruto ergo: Major oftendirur, nam aut homo, aut non homo dieiur effentialiter de animali, nam ista sunt contraditentia: at non prælicatur non homo essentialiter de animali, quia tum prædicatur de homine essentialiter. Es sic homo esset non homo, & per consequens butum, cum omne animal non homo sit brutum, ergo homo essentialiter
affirmatur de bruto.

sol. Nechomo, nec non homo prædicatur essentialiter de animalis valet quidem argumentum à contradicentibus absolute sumptis se una pars talis propositionis vera est semper, se nea verum est quòd non homo prædicatur de animali, at non valet illud argumentum cum talibus determinationibus (essentialiter, primo se per se:) verum itaque est quod non homo prædicatur de animali, sed illud nec essentialiter, nec accidentaliter, cum non sit aliquod prædicabile respectu ipsius.

SECT. 3. De ufu buius regula.

Usus hujus re-de altero in recha serie superius est, sive mediate, sive gulz est dugulz est duplex, ut cognoscamus

1 Quid superius aut prius sit, nam id quod predicatur
de altero in recha serie superius est, sive mediate, sive
jummediate; quod etiam prædicatur in serie laterali,
remote superius, proxime prius non superius dicitur.
2 Ea omnia que ita de subjectis suis prædicature ad
idem prædicamentum referri cum subjectis.

S E G T. 4. De secunda regula Ante pradicamentali.

Secunda Regula est, Diver forum generum non fubalternatim positorum differentia specie sunt dever se a mitil prohibet casdem esse differentias generum subalternatum positorum.

Hac regula confisse in ficorum qua possure habere duplici habitudine, altera a Generum non subalternation differentias.

(Diversorum Generum.)

1 Quæ diversorum sunt prædicamentorum, siva summa, ut Subitantia, Quantitas, &c. sive subalterna,

Genera sunt Jux animal, & continua Quantitas.

tripliciter 2 Quæ eius dem sunt predicament, tamen unum po-

----

diversa vel | nitur sub altero, ut substantia corpus, corpus animatum? animal.

> 3 Que eiuldem funt prædicamenti, unus non eft fub altero, ut animal & planta, corpus & spiritus : nam illa ambo funt sub animato corpore, hac ambo sub subftantia inveniuntur, neutrum tamen sabaltero.

Non de quibulcunque diversis generibus, sed de non subalternatim

politis instituitur hac regula,

I Ea quorum unum continetur sub altero, ficut subalternatim pofita dicuntur animal & corpus vivens.

Genera fubal ternatim polita funt duplicia,

2 Ea quorum utrumq; sub eodem tertio continentur, ut animal & planta sub vivente corpore, sic quod genera non sublternation posita sunt ea quorum nec unum ab altero continetur, nec ambo ab eodem tertio: id eft, que diversorum sunt prædicamentorum, sive fint primò diversa & summa, ut Substantia, Quantitas,&c. five fub diversis & summis ponantur, ut corpus, calor.

(Diverfa [petie funt Differentia) Bifferentia dicuntur differre frecie ab effetts, quia faciunt species (quas constituunt) differre specie.

I Conftituentes, que effentiam speciei constituunt, Notandum ex ut eft sensibile & animatum respectuanimalis. Porphyrio difa Dividentes, que dividunt iplum genus, & in ferentias effe diversas species deducune, ut rationale & irratioduplices scil.

nale respectu animalis

Harum autem differentiarum est salis regula, quod semper inferius participat omnes differentias conftituentes superioris; ve animal partipar omnes differentias constituentes corporis, at non omnes dividenres, nam non participat inanimatum, nec ullas differentias dividentes inanimati corporis : Contrà superius habet omnes differentias, dividentes inferiorum, led non omnes conftituentes, ut quæcunque differentia dividunt animal dividune corpus, licet non immediates at quacunque constituunt animal non constituunt corpus, ut patet de anima to & Censibili.

SECT ...

one control of the co

De applicatione eorum que dicta sunt in ex-

Si traque per genera non subalternatim posita intelligantur, primò ca quorum unum non continctur ab altero; ambóque ramen ab codem tertio, ut sunc planta & animal, tunc intelligenda est regula de iis divisiva, id est, talia genera non habent easdem differentias divisiva, sed habent easdem constituentes omnis generis in quo conveniunt: Secundò si ca genera intelligantur quorum nec unum sub altero, nec ambos sub ecdem tertio continentur, id est, ca qua sunc diversorum pradicamentorum, sum possumus interpretari hanc regulam de umisque differentiis & constituentibus & dividentibus, quia nullus easdem habent; & sic est potius regula interpretanda secundum mentem Aristotelis, ut

ex fine & ulu regulæ patebit

Quod autem ad priorem partem regulæ spectat, si per genera subalternatim posita intelligantur ea, quorum unum continetur sub altero, ut animal & corpus animatum, ita intelligenda est regula; Quod
possunt habere easdem disserentias & constituentes & dividentes, sed
non omnes, sed aliquas, nam illæ differentiæ quæ sunt inter ipsa duo,
dividunt superius, sed non inferius, constituunt inferius non superius.
Sin vero ea quæ ambo ponuntur sub eodem tertio, non tamen unum
sub altero, tum ita regula est exponenda; quod possunt habere easdem
constituantes, non omnes sed aliquas, easque remotas, nullas autena
dividentes, ut paset de animali & planta quæ nullas dividentes easdem habent, sed easdem habent remotas constituentes. Quod autem
dictum est in hac regula de differentijs dividentibus, idem de speciebus
dicti potest.

SECT. 6. Eandem rem esse non posse in divenses pradicamentu.

Errant isti homines qui concedunt in diversis prædicamentis candem rem posse poni diverso respectu (si in utroque poni directe assertant:) potest enim res quædam poni in diversis, in uno directe in altero redustive, ut scientia in prædicamento qualitatis directe, in prædicamento relationis redustive; at poni directe nop posse confirmatur eo argumento.

argumento, quia tum aliqua res haberet duo proxima genera, & duas proximas differentias, in utroq; sculicet prædicamento, in quo poniture & sic eademres haberet duas proximas definitiones, & proximas duas estentias, contra Aristotelea 6. Top. Unica est minu rei definitio unica estentia: Imò sequeretur quò didem differret à seiplo prædicamento, & consequenter genere & differentia, quia diversorum prædicamento um diversa sunt genera & differentia, & sic specie & essentia idem à seiplo differt: Quò di aliquis aerminus invensatur qui possit directe poni in diversis prædicamentis, pronunciandus statim est, terminus æquivocus; sic corpus ponitur in prædicamento Substantia, & Quantitas direste, at non idem corpus: illud enim est materialis substantia, hoc autem est triplex illius substantia dimenso; illud hujus subiestam & principium, hoc illius saccidens & assettio.

Ob. Rationale est differentia animalis & scientia namfoientia dividuntur in rationales, ut Grammatica, Dialectica, Rhetorica; & reales

quæ funt cæteræ.

1 Intuens, ut angelus.
2 Discurrens, ut homo.

sol, Rationale 2 Difcurrens, ut homo.
eft equivocum, 3 Dirigens, ut scientia silla naturalia lunt, hoc
eft enim vel artificiale, dirigens humanam rationem in suis actionibus.

Oh. Quæ genera sunt diversorum prædicamentorum sub altero ponitur, ut animal & scientia, cum sunt subalterna genera, ergo sunt

fubalternatim polita.

sol. Aliud est dicere genera subalternatim posita, aliud subalterna, nam dicuntur subalterna propter respectum ad atternam nominis mutationem, cum aliquando sunt genera, aliquando species, sed subalternatim posita dicuntur propter respectum ac se invicem, quando unum continetur ab altero, autambo ab codem terrio; sic animal & scientia sunt genera subalterna, sed non subalternatim posita: Contra substantia e a animal sunt subalternatim posita, sed non subalterna genera, cum substantia sit summum genus.

Ob. Figure ut triangulus, quadrangulus, circulus sunt in prædicamento Quantitatis, cum constat ex lineis & superficiebus, quaquantitates sunt, & in prædicamento Qualitatis cum fint quartæ spe-

cici.

non debemus ista referre ad prædicamentum. Qualitatis.

Sol. In ipsis duo con- 2 Forma, que est delineatio. & expression fiderantur, scil. 4 quantitatis, scilicet, concursus istarum line-

arun

arum aut ad angulos acuras ut in triangulo, aut ad augulos restos, ut in quadrangulo, aut ad rotunditatem, ut in circulo; & ratione hujus sunt in prædicamento Qualitatis; nam formæest, non materiære-ponere in prædicamento.

SECT. 7. De usu buius regule.

Usus hujus regulæ quantum ad priorem partem est, ostendere natutas prædicamentorum este impermixtas summaque, rerum genera este inter se disjuncta, disjunctas etiam este omnes corum species & disserentias: Quantum autem ad postetiorem, ostendere habitudinem ca-

rum rerum que in eadem ponuntur caregoria.

Hie tamen adnotandum de differentiis quas Arif. pro exemplis affignat, quod licèt essentiales non fint, tamen exculandus Ariffoteles,
tum quod nos lateant essentiales, tum quod illæ faciunt quod Ariffoteles intendit, se. ostendunt easdem differentias non esse easum rerum,
quarum una ab altera non continetur.

CI Loco, ut animal terranum, aquatile.

Differentiçanime - 3 Motte ut animal gressibile, repeile, lis sumuntur aut à 3 Numero pedum ut animal bipes, quadrupes. 4 Vi, & facultate animi, ut rationale, irrationale.

I pracepta leu regula, que lemper in omniscien-

tia in summo gradu certitudinis esse debent.

probationes seu argumenta, qua semper debens materia de qua tractatur, conformativ si materia se necessaria, sut in Mathematicis) tum necessaria debent este talis scientia probationes & demonstrativa: si autem materia si contingens probabilis se in Politicis, & in moralibus) sum probabiles debent esse talis scientia probationes & Topica; nec requiritur necessiras nis ubi cam materia pro su conditione admittir, urdocet Aristot, a Ethic, cap. 2

3 Exempla, quæ nimirum gradum cercitudinis requirunt, nectam propter probationem, quam propter illustrationem, in scientiis adhibentur, nec aliter probant quam illustrando, quod si persolverint, son est

aliquid exactius ab illis requirendum.

TRACT

Utautem Arifineres & Porphyrius exemplis fuis eximancur à calumnia, notandum quod triafunt observanda in tractanda scientià, scil.

TRACTATVS NONVS.

SECT. I.

De Pradicamentis in genere.

Priusquam ad prædicamentorum explicationem veniatur, æquum videtur propter meliorem eorum cognitionem, ut aliqua quæ illis omnibus conveniunt, præsicianturs Duo itaque consideranda eruntsprimò de natura secundo de numero prædicamentorum; in tractando autem naturam prædicamentorum, consideranda primo definitio eorum, quid sint. Secundo partes, quæ in prædicamento ponuntur. Tertiò conditiones istarum partium, qualia illa debent esse, quæ ponuntur in prædicamento. Quarto, modi, quibus res in prædicamentis reponuntur. In numeri autem tractatione, considerandum, & quot sunt prædicamenta, & quibus modis prædicamenta distinguintur.

as quite p social land S & C, T. ...

De definitione Pradicamenti.

predicamentum est series generum specierum, & individuorum secundum seb & supra positorum Ubi considerandum erit Desmitum, & partium desmitionis explicatio: Quod ad desmitum attinet, notandum quod predicamentum.

rum sut pro substantia illa, que est communis omnibus substantiis istius prædicaments, & sic res propriè non discurre est in prædicamento, sed sub prædicamento.

2 Complexe pro multis generibus & speciebus, & indi-

2 Complexe pro multis generibus & speciebus, & individuis ejusdem rationis, ordine quodam subjiciendi & prædicandi debire connexis & coagmentatis: & ita hic ipsum definitur, & sie res dicuntur esse in prædicamento.

(Prædicamentum) complexe sumptum; (Est ordo)i. locus communis, vel series, vel schema, vel aggregatio (generum) scilicet summi, & subalternarum sub illo summo, (specierum) scil. subalternarum & infimarum:

hatum : (individuorum) i quæ sub istis generibus continentur, & speciebus : Secundum sub, & supra positorum) i. ita invicem combinatorum, ut alia sint superiora, alia inferiora, alia pradicata, alia subiesta.

Ob Individua funt infinita, ided non funt suscipienda in scientiam ut docet Porph. in cap. despecie text 3 4. ex Platone, & consequenter

non habent locum in prædicamentis.

1 Numerus, corum, qui elt infinirus, ideoque non

funt quoad numerum tractanda in scientia.

Sol. In individuis duo spe-Aanda sunt, 2 Natura corú, quæ finita & determinata est, cum non sir alia, quam natura specierum, & quantum ad hinc tractari possunt: individua ergo absolute sumpta, & secundum seipsa minus sciri possunt; sed comparate in ordine ad speciem, in quantum sunt subiesta eius, bene sciantur.

SECT. 3. 14.

De partibus pradicamentorum, scil. qua in pradicamentis ponuntur: res, vel voces.

Non voces sed res per se ponuntur in prædicaments sicut enim pradicabilia sunt voces attributæ rebus sic pradicaments sunt res subie caæ vocibus: Quod saliquando voces nimis usurpasse videatur Aristoteles, id facit propter resiplas, quarum voces sunt signa : sic, quod formaliter voces, finaliter res, i. resper voces, voces propter res tractasse videatur.

Ob. Illa simplicia que ponuntur in predicamentis, aut substantiam fignificant, aut quantitatem, aut qualitatem, &c. ut inquit Aristoteles de categoriis cap 4 text, 1 at vocum est significare, non rerum, ergo.

Sol Es que ponuntur in predicamentis, fignificant substantiam, etc.i.est nomina corum, que sunt in predicamentis fignificant, ipsa autem funt; Quum autem dicantur ipsa fignificare, ponitur actus figna-

Ob. Dici seu prædicari est proprium vocum, at prædicari convenit

is que funt in prædicamentis, ergo.

Sol Esprædicantur voces in quantum proferuntar, & res in quan-

tum vocibus representantur.

Ob. Que sub iciuntur & predicantur, ponuntur in propositione, at res non ponuntur in propositione, qua tum res essent pars orationis, que non niss ex vocibus const vergo.

I Intrinfece, & fic foli termini dicuntur poni in

propositione.

2 Extrinfece,

sel Aliquid po-

pontinpropositione, eò quòd concipiuntur & enunciantur (mediante propositione) sic quòd dicendum, quòd res ex scipsis habent aptitudinem prædicandi, assum autem prædicandi à vocibus habent i sicquod sunt res quæ prædicantur, ipsæ autem voces sunt solaminstrumenta, quibus prædicantur.

SECT. 4.

De conditionibus requifitis, ut aliquid ponatur in pradicamentu.

I Ut fit ens reale: unde fiffitia excludumur, ut Chimæra, & fecundæ intentiones, & voces artis.

3 Univocum, unde quæ funt ambigue fignifica-

tionis.

Ut aliquid ponatur in Prædio camento fex conditiones requiruntur,

3 Simplex, unde quæ funt complexa, ut homo albus.

4 Completum, unde partes & principia.

¿ Limitatum, & finitum, tum effentia, unde Dem: tum pradicatione, unde transcendentia excluduntur; nam Deus nullos fines effentia, transcendentia nullos limites sua pradicationis admittunt.

6 postivum unde negationes, & privationes ex-

cluduntur.

SECT. 3.

De modis, quibus aliquid ponirur in Predicamentis.

1 Proprie, idq;

dua : ista enim in recta linea Pradicamentali continentur.

a Alarere, ut differentiz, que non directe lub genere, led adlatus generis

ponuntura

Aliquid
pontrur in
Prædicaz Impropriè

tum totius; ut manus & caput hominis, ad prædicamentum hominis.

a Privationer, ad Prædicamenum

autem aliquid ad prædicamentum quadrupliciter, vel ut I

dupliciter, | reducitur | habitus, ut cocitas ad feriem vifus.

2. Principia ad prædicamenta principiatorum: ut pundum ad prædicamentum linea. morionialin

4 Imperfetts ad genus perfectum; ut motus ad genus sui termini, ut augmentatio & diminutio ad quantitatem, generatio & corruptio ab fubftantiam: Adde li velis quintum modum, quo existentia rei, ad prædicamentum rei cujus elt existentia reducitur. ut existentia hominis ad Prædicamentum hominis.

SECT.6.

De divi fione prædicamenti feu prædicamentorum numero.

Quod non polfunt effe plura, quam decem prædicamenta, ex eo patet guod omne ens auteft.

ila

I Subjectum, quod eft ens per le & lua vi lubliftens. & alia fustinens, & illnd eft fubftantia. C Materiam , ut

2 In subietto, Absolutum, id- quantitas. & à substantia quitur a dependens; ut montooid. accidens, & illud necessarios aut est

Gualitas.

C Insernum, & fic Relatine quod lett ad aliquid. Externum, quod aut provenit *

erron Dian otte

r Interno fundamento in subjecto, ut Externo fundamento in subjecto, ut

Dialetineam permont.

eft, vel

a Materiam Liveries, fed. circa ed un verfatur, 32 de com ha app d'Atengoenters lenier, seden d'estissiones edden materia line consultone ur-

Lerran (denies, in a eft modus confiderin-

Actio, que à potentia. Pafio, que abimpotentia. I Tempore, ut Quando.

2 Loco respectu torius, ut Ubi.

3 Loco refpettu partium, ut Siest.

Veftimento,ut Habitus. of sill of slive manies tubenation, and only incomes

SECT. 7.

De modis distinctionis Prædicamentorum

Prædicamenta diftinguuntur dupliciter, nimirum

I A Priori, & intrinsece, per modos effendi, fic modus substantiæ, est effeper fe : modus quantitaris elle divifibilis per fe : modus ad aliquid, elle totum ad aliud; & fic de cateris, ut patet ex corum definitionibus.

2 A posteriori & extrinsece, per suos proprios modos prædicandi de prima subitantia: unde proprius modus substantiz est prædicari in quid, Quanti-

ratis in quantum, Qualiticas in quale,&c.

SECT. 8.

Predicamenta effe Dialettice confiderationis.

InPredicamentis duo funt conderanda, &

Scilicet,

I Forma prædicamenti, quæ est coordinatio rerum politarum in prædicamento secundo, secundum subicctionem & prædicationem, & sic pertinet ad dialecticam.

2 Materia, Prædicamenti, quæ funt res coordi-

natæ in quibus duo confiderantur.

i Constitutio effentia, secundum quam, res absolute in leiplis confiderantur; & fic ad Metaphyficam Spe Ctant : & ita Ariftoteles de illis in quinto Metaphyficorum tradavit.

2 Forma predicationis & fubiettionis, secundum quam res comparate spe Cantur in ordine ad aliud, scil. Superius & inferius, & fic ad Dialetticam pertinent.

Ob. Substantia Physica, quantitas Mathematica, est considerationis,

ergo non Dialettice.

1 Materiam scientiæ, scil. circa quam versatur, & fecundum hanc non diftinguuntur scientiz, sed in diversis scientiis eadem materia sine confusione tractari potest.

Sol. Accurate

2 Formam scientiz, que est modus considerandi

notandum duo [obsetvanda in omni scientia,

eng. Sig Allahan

conton rulebne

K TOR + 5

ti-

Te

m

05

i-

di iplam materiam; & penes hanc scientiæ distingunnerin fic confideratur fubstantia in Dialettica. lecundum predicationem; in Metaphyfica, fecundum effentiam : in Mathematica fecundum quantitatem ; in Phylica fecundum mobilitatem : fimiliter confideratur quantitagin Dialettica fecundum prædicationem in Mathematica fecundum abstractionem à motu & materia; in Phyfica fecundum inhærentiam in corpore mobili: sic quod, quando, aliquid in diversis scientils tractatur, id semper secundum diverfum modum contingit.

1 Predicationem & Subiectionem, fic Dialettica.

2 Mobilitatem, fic Phyfice.

for the consequence of the state of the stat

Until earlier , of / it is a martiner to be

Martin and the complete property because in the who is the land of the second of the second

el cul dout, but word of the tree one !

Determine the plate dun sociale, home

e . can la mustament, e set mes

Ens confideratur fecundum

hatrest that !

2 Effentiam, fic Metaphyfice. 4 Quantitatem, sed abitracte consideratam, i. fine fubjecto in quo inhæret , fic Mathematice fcia entiz subjectum est,

> isy mi E. I Coop !

ah tateun tuin :

SECT.

and highly a september of the second second

State of the State of regione find buite as

ording ruthis les tremain plant to her more a gordine for

&TOGE

De Substantias

SECT. 1.

Eorum, que Ariftoteles dixit de Subfuntia, Analyfis.

I Primam. I Divifione Substantiz in 2 Secundam. 1 Pradica. I Naturam, quæ constat ex his partibus, nempe tionem in qua differunt quia, I Acci-Ariffoteles in hoc cap, tract. fubftantiam dupliciter, & guoad Scil. dentia z Comparatione duplici substautiarum, vel ad respectu primarii Substan-2 Dependentiam, tiarum, quâ tam fecundæ quæ cósubstantiz, quam, paranaccidentia derentur vel dent à primis quoad Substantiis, tum dupliciter, 2 Sein vicem, quæ có. paratio multiplex eft nempe frantiam.

2 Propretates de quibus in fuis locis dicetur.

Secunde substantie de pris mis dicuntur fecundum nomen & rationem.

1 Secundum nomen. fed non rationem, ut 2 Acci dentia concreta. quedam

12 Nec **fecundum** nomen, nec rationem, ut abftratta. I Illa, quia de iis di-

cuntur,ut fubiettis. 2 Has , quia iis ut subjectis insunt, primis fub-Cublatis stantiis nihil loci relinquitur cæteris omnibus. I Quia maxime

Subfat accidenti-I Primarum ad febus, quibus primo cundas, est enim illa Subjacet. maxime substantia 2 Respectu su-

periarum lubstanciarum quibus omnibuslubjicitur,

2 Secundarum inter le : quarum species & inferior est magis substantia quam genus, < & Superior; quia illa magis Subjacet accidentibus, cum propius accedit ad primam lub-

3 Primarum interfe, specierum inter fe, generum inter le, quorum unum non subalternatur alteri, & hoc modo zqualiter funt Substantiz : ut Plato cum Socrate, home cum leone, animal cum planta.

SECT al

SECT. s.

De distinctione nominia Substantie:

Effentia uniuscujusque, ficut color dicitur de Substantia albedinis; & fic capitur substantia in definitione equivocorum & univocorum.

Substantia ca-2 Omni eo quod non est accidens ; & sic differentia pirur apud Dia.

dicitur substantia. lefficos, vel pro

3 Eo quod fua vi fub ffit, & fustinet accidentia: que perfecte substantie appellantur (ficut priores imperfecta)& hoc ultimo modo hic fumitur.

SECT. 3. De ordine Predicamenti Substantie.

I Ens per fe, accidens verò ens gratia alterius: at id quod per fe eft ens, prius I Natura, left quam illud quod per accidens.

tum quia I Efficiens, quia producit. eft z Causa z Finalis, quia perficie.
acciden- 3 Formalis, quia definit.
tium, & 4 Materialis, quia suffinee

Lipsa accidentia.

2 Cognitione, quia scil accidens per substantiam definitirspartes autem definitionis funt definito notiores: 6. Top. cap. 4. text. 5.

I Effendi, quia est ens per fe, & sua vi subsistens, accidens gratia ejus.

2 Predicandi, quia nobilissimum habet modum prædicandi de prima substantia: quia prædicatur de ea effentialiter, & in quid; cum cætera prædicamenta prædicantur accidentaliter, & in quantum, in quale,&c.

Prædicamentum substantiæ præcedit prædicamenta accidentium, quia substantia est accidente prior,

114

en

n,

ut

04

ut

ò

3 Dignitate, & quidem

SECT.4

SECT.

De divisione substantie in primam & fecundam.

2 Abfolute, ut eft ensper le fubliftens, & fic dividitur in Substantiam corporcam & incorporcam, & illa divisio

eft generis in species.

Substantia dupliciter confideratur altero modo,

Ut melius in-

telligatur prior

tur, aut â

2 Comparate, respectu Acidentium, & ut eft eorum Subjectum, & ita dividitur in primam, & fecundam Subftantiam: i.primum & fecundum fubjectum, nam fingularis Substantia est primum fubiettum, & gratia ejus universalis Substantia eft subie dum; ideoque fecundum appellatur; cum itaque dividit Arift. Substantiam in primam, & fecundam, eft idem, ac fic dividerer in primum, & fecundum fubjectum, & hac divisio eft Analogi in Analogata; quia, prima substantia est magis substantia, & prius substantia, i. magis & prius subjectum' est accidentibus,quam fecunda.

SECT. S. De derivatione Subffantie.

I Subftantiando, quia efficit lubftantias & fe Deus proprie Substantia dicitur.

z Subfftendo, quia lua vi subfftit quo modo, omnia que l'unt in recta lerie hujus predicamenti

distinctio, nodicuntur Substantie, idque equaliter. tandum quòd

3 Subftando, quia fubftat aut subjicitur acciden-Substantia dicitibus, quod omnibus etiam convenit recta feriei Tubstantiis, sed jure inæquali, quia maxime subfrantiz prime funt, & magis, que accedunt ad primac

SECT. 6. De definitioneprima Subflantia.

Prima substantia in hunc modum definitur ab Aristotele : Substantia, que principaliter, & primum, & maxime appellatur, ea eft, que nes de subietto dicitur aliquo, nes in subietto aliquo inest. Ubi Ubi & definiti, & definitionis parrium explicatio observanda est:
De definito autem, tum quæ prima substantia intelligatur? tum quarè
ista Epitheta (principaliter primum, & maximè) illi attribuimus.

1 Efficiendo, sic Deus est prime substantia, quia ali-

as omnes efficit.

Substantia enim prima trimenti est prima substantia.

Substantia.

Substantia.

Substantia.

Substantia.

pliciter dicitur,

dentibus; & hoc modo sumitur (prima substantia) in

ras etiam lubjeitur accidentibus quabuldam, led minus principaliter: est enimprima substantia eorum, & etiam quantitatispræcipuum fundamentum.

funt prime fubitantiz quia primo fubiciuntur acci-

2 Primam, respectu fecundarum Substantiarum

quæ substant gratia primarum.

Hæc etiam Cubod ftantia dicitur fubftantia, &

3 Maxime re- tia fir infimum in przdicamento.

spectu urius 3 Accidentibus, nam (ut dixi) pri-

nam maxime dis accidentibus subjectum; sic, substant prime quod est maxime subjectum, tum substantiæ dupradicationis, ratione superiorum;
pliciter aut

(Que necde subjecto ullo dicitur) unde patet ejus fingularitas (nec

in lubiecto aliquo inest) unde patet luz naturz proprieras

I Prima in fubstando, unde illi convenit

Notandum quod pri- (non inesse in subiecto.)

ma substantia est finita 2 Ustima in subsistendo; unde illi convenia dupliciter, & quia est (non dici de subiecto;) i. de inferiori, quia sub infimo nihil est de quo possit dici.

S E C T. 7. Quare prima substantia definiatur per negationem.

Ob. Definitio qua per negationem datur, est vitiosa, ut affirmat Azifereles 6. Top. cap. 3. ergo male definitur prima substantia per quas negationes,

Sol. Aristoteles in isto toto libro loquitur cantum de effentialibus.

definitionibus que ex genere & differer tiaconflaneur; at deferiptiones Quandoque negativas elle, non negat, præfertim cum iftis definitionibus, seu potius descriptionibus negativis positiva quadam infinuantur, nameum de nulto fubietto dicitur, infinuator effe fingularis, & cum dicitur non effe in in aliquo subiesto infinuatur vi sua subfiftens.

ve definiuntur. & propter

1 Imperfectionem magnam, quando ab omnibus in illo genere superantur, sic quod nullum reperiatur Duplicem ob aprum, per quad explicari poffunt: & fic materia qua caulam res ali- l'eft ens imperfecti fimum, negative definitur ab Ariquando negati- flotele, 7. Metaphyl texr. 8 effe id quod nec eft quale. nec quantam, &c ob hanc caufam accidens definitur à Porph.& Arift. negative.

2 Perfectionem magnam, quando nihil est in codem genere, quod ei dignitatead zquatur; & ab hanc Leausam primain substantiam definiunt negative.

SECT. S. De definitione fecundarum subftantiarum,

Secunda fubftantia definiunturab Ariftotele, effe genera & fpecies, in quibus prime fubstantie continentur ; ut prima lubitantia est Socrates, itaque lecunda est Homo, qui est ejus species, & animal quod est ejusgenus, & quodhber superius in quo continetur.

In fecunda substantia dicitur contineri prima, non actu effendi (fic

enim fecunda continentur à primis) sed potentia pradicandi.

Ob. Si autem dubiteur, quare lecundæ substantiæ definiuntur in plu-

rali numero, cum prima substantia definiebatur in singulari.

Ob. Respondendum illud fortaffe Arift. fecisse ad oftendendam diversitatem secundarum substantiarum; in quibus gradus fint, quia alize species sunt, aliz genera, aliz magis substantiz, scil primis propinquiores, alix minus fubstantia, & abea remotiores; at talis diverlitas primis non convenit, cum omnes funt tum fingulares, tum zquales fubftantia.

Illud autem notandum,omnem lubstantiam, tum primam, tum fecundam effe completam & perfectam; non enim lubitantia indefinite fumpta hic definitur, sed substantia perfetta qualis est illa que in retta ferie prædieamenti ordinatur : unde patet, omnes pattes tum effentia. les tum integrales ab hac divisione excludi ; unde pes, manus, aut os, aur caro, non eft lecunda lubstantia, quia est imperfecta, nec hoc capur, illa auris elt prima substancia cum fit pars nec differentia substantiarum, tiarum, utrationale fensibile, animatum, sunt secundæ substantiæ, quia sunt impersectæ & partes: sic quod in hac divisione illæ solæ substantiæ continentur, quæ sunt in resta serie prædicamenti.

Cap . obiestionum contra banc divi fionem & ordinem.

Ob. Substantia debuit priùs definiri, quam dividi, ergo malus ordo servatur ab Aristotele.

2 Quia ex dictis in secunda divisione, ejus de-

Sol, Negatur Criptio intelligitur, aut intelligi poteft.

antecedens, tum

3. Quia ut hic sumitur, scil. ut subjectum est accidentium, est aquivacum, aut analogum, ideoque magis indiger distinctione.

Ob Unum membrum divisionis prædicatur de altero, (nam secunda substantia prædicatur de prima, ut homo de socrate) ergo mala est divisio, nam membra divisionis esse opposita debent: unum autem op-

positorum non prædicatur de altero.

ú-

m

Sol Substantia hie dividitur non absolute, ut est ens per se substens, sed respective, ut est subiestum accidentium : licet enim homo prædicetur de Socrate, ut homo aut species est non tamen ut secundum subjectum est, non enim verè dicimus, Socrates est secundum subjectums prædicantur igitur secunda de primis, ut sunt primarum essentie, non ut subiestum accidentium.

Ob. Summum genus est prius, quam individuum, & ejus caula, ergo,

iplum est magis substantia quam individuum.

Sol. prima substantia g I In substendo eft summum genus.

prædicamenti hujus 2 2 Substando est individuum.

Oh. Hic pes, hoc caput, hæc manus, suscipiunt definitionem primæ substantiæ nec tamen sunt primæ substantiæ, quia non sunt in serie prædicamentiergo.

Sol, Substantia primaest perfetta substantia, seu predicamentalis, que nec inest in subjecto, nec dicitur de subjecto, at tales non sunt

perfesta & pradicamentales, cum partes fint.

Ob. Superficies prius multis accidentibus subjicitur, ut coloribus omnibus quam prima substantia: etgo singularis substantia non prima substat accidentibus.

r Inhafionis accidentium, & sic singularis substantia dicitur primum subjectum inter omnes substantias.

2 Suffen-

Sol. Dicitur pri-2 mum subiectum, Bus respectu

2 Suftentationis accidentium, quod vi fua fuftine ipla primo, & fic dicitur primum fubieffum ctiam respectu quantitaris, licetiph prins inharent quadam accidentia ; magis tamen tanquam medio, quam fub. ieffo, cum vi lua non suftiner accidentia ipla, led omnia etiam (cum quantitate ipfå) à fingulari substantia fustinentur & conservantus

Ob. Nihil prius esse potest principio, at novem posteriora prædica. menta, funt principia rerum, ergo substantia non est ils prior : neceorum caufa, & principium est; Deinde nihil est prius eo, quod non habet principium; at prædicamenta non habent principium; funt enim

æterna, verò lant, que principio carent & fine.

1 Durationis, quod eft primum tempus, in quo aliqua res exifit, & tale principium, nullum eternum, nullum pradicamentum habere potest, & hoc princi-

pium intelligitur in definitione eterni.

Sol. Principium principium

2. Effectionis, quod est causa aliquam rem efficiens, & talia principia etiam eterna habere possunt, sic duplexeft, aut fol eterne lucis, fic intelligencia eterni motus, fic Substantia aternorum accidentium est principium: Verum autem est, quod principio, ut principium est, nihil est prius, dicuntur itaque principia eorum qua in fuis seriebus collocantur, idque principia conflitution nis cui non repugnat, quod habeant aliquid le prius Lin alia ferie, idque principium effettionis.

Ob. Anima est substantia perfecta, quin nec prima, nec secunda, quod oftenditur, quia est pars animati corporis; est tamen perfecta, quia est prima perfectio animati corporis, ut docer Ariftet. 2. de anim.

text, 7. ergo.

Absolute, ut eft spiritus, seu incorporea substantis & ita perfecta eft, & ponitur in recta ferie tanquam fecunda substantia.

Sol. Anima confideratur dupliener, aut

1 Materiam & fic est forma, & reducitur ad prædicamemtum(ad aliquid) funt enim materia & forma ad aliquid) a lib. Phyl. text. 26.

2 Refpedive, idque tripliciter, wel in relatione ad

2 Compositum, & fic est pars, & rei ducitur ad prædicamentum substantiæ; Supposita fua, fic fpecies eft, & ita fut dixi) est directe in hoc hoc genere.

SECT.10

ne

re-

ib-

n-

2.

24

n

SECT. IO.

De comparatione secundarum substantiarum & accidentium respectu prædicationis de primis substantias.

Aristoteles comparat secundas substantias cum accidentibus, ut difserentiam eorum nanciscatur, hâc autem ratione comparat, quod secundæ substantiæ dicuntur, de primis univoce, i. secundum nomen &
naturam, seu definitionem, seu essentiam: Et ad memoriam est revocandum quod supra dixi in expositione univocorum (definitionem seu
essentiam in hoc loco intelligi; non prædicati solum, sed etiam subsetti
ità ergò intelligitur illa Aristotelia propositio: Secundæ substantiæ affirmantur de primis tum secundum nomen, in quantum nom en ipsarum
de primis enunciatur, tum secundum definitionem; er essentiam, scil.
tam suam quam subsecti sui, aut substantiæ primæ: Exemple gratia,
Homo dicitur de Socrate, & secundum nomen suum, nam socrates dicitur Homo, tum secundum definitionem & essentiam, non modò suam,
sed etiam socrati, quæ essentiam nomen minus est
essentia, & definitio socrati quam hominis, set non æque propinqua.

Jam verò si ad accidentia nos convertamus, licèt inveniamus quadam accidentia, qua affirmantur de primis substantiis, secundum nomen, nullum tamen accidens secundum definitionem affirmatur: quod,
(ut melius intelligatur) notandum quod (prius dictum suit) accidentia
alia abstrassa alia concreta esse abstrassa hic intelligit Aristoteles;
quando dicit, permulta esse accidentia quorum nec nomen, nec definitio
deprimis substantiis dicitur; ut albedo, non enim Socrates nec ulla alia
primasubstantia dicitur albedo.

Nec definitio albedinis magis de ulla substantia dicitur, quoniam de quo nomen non dicitur, de illo nunquam dicitur desinitio. Concretum verò intelligit, cùm aliquorum nomen asserit de subiesto, dici, nec tamen desinitionem; nam albus dicitur de Socrate; (Socrates enim est albus) sed desinitio eius non dicitur, i non dicitur tanquam definitio Socrati, sed tantum tanquam desinitio albi; nam aliter certum est, Quod de quocunque desinitum dicitur, de eodem definitionem dicizut Aristoteles dicit 6 lib. Top. text.

Dicitur igitur ejus definitio de subjecto, sed accidentaliter, ut ipsum definitum, & non ut definitio subjecti.

Prædicantut itaque de primis substantiis, tum secundæ substantiæ, tum accidentia, sed diversis modis; illæ enim in (quid) & essentialiter, hæc in (quale) & accidentaliter; illæ ut partes essentiales, & principia

hæc

hæc ut passiones accidentales, & affettiones : illæ de iis dicuntur tanquam de subjectis effentiæ, hæc ut de subjectis inhesionis ; sic quod est tripliciter diversa ratio, quantum ad prædicamentum, scil.

respectu 2 Prædicati.
3 Subiesti.

SECT. II.

De comparatione secundarum substantiarum & accidentiam respectu dependentia à primis.

Ex iis, que dixit Arifoteles confequenter concludit Ablatis primie

substantiis tolli secundas, & etiam accidentia.

Tolluntur enim accidencia quia prima fubftantia funt fubiectainbe fronis, & confervationis, & productionis corum; nam fluunt à principiis individuorum, tolluntur autem fecunda quia habent existentiam, actum & operationem in primis substantiis : fed quia Artfoteles videzur contradicere Porph in communitatibus generis & differentizatext. 7. ubi dicit, fublatis inferioribus non tolli fuperiora: ideo aliqua conciliatione opus eft: Probabiliter responderi potest, sublatis primis substantiis, tolli secundas, quantum ad affum effendi, sed manere quantum ad potentiam essendi (quia iterum primæ produci possune.) Probabilius multo t licet ipfa responsio quibusdam oriofis, & oriose quidem, improbetur) tolli quantum ad existentiam, non tolli quantum ad effentiam, nam habent à fingularibus fuis, & subjectis existentiam unis versalia, effentiam autem & naturam à superioribus & principiis : Qui autem existimant tolli essentiam, non possunt id defendere (fecundum Ariftotelem) fublato enim pofteriori natura, non tollitur prius, utiple docet in cap.de Prior. text. 3. At omnia individua funt posteriora natura fuis speciebus, cum species fint corum causa & principia ergo (omnibus iis sublatis) adhuc species manere poffunt.

Quod sirespondeant, omnia individua simul sumpra esse nihil aliud quam ipsam speciem, in graviorem errorem incurrunt, nam falsum supponunt: tum enim omnes singulares homines simul sumpti nihil essent præter hominem in communi: quod si non concedant, nihil respondent: si concedant, vide quid absurdi sequitur: nam si idem sunt, tum de quot unum eorum affirmatur, de totalterum: at de uno singulari homine, ut de socrate, affirmatur homo in communi: ergo, omnes singulares simul sumpti affirmentur de socrate: & sie Virgilius, Plato, Cicero, & quicunq; alii homines: quod si absurdum non ducant, nescio

ego quid absurdum dicant.

eft

Adhuctamen accommodatius ad mentem Ariftotelis mihi videtur. poffe responderi, idque facilius . nam hic (ut dixi) considerat Ariffoteles primas & fecundas fubitantias ,ut funt fabiella accidentium. inter quas talis eft ordo, & coharentia, ut primo & principaliter primis. fecundo, & minus principaliter fecundis inhareant accidentia; fic quod (mediantibus primis) inhærent fecundis, & nisi corum gratia, non inhæreant.

Respondeo ergo ad textum Ariflorelis accommodatissine : Sublatis primis fubftantiis, tolli fecundas : quantum ad fubieftionem carum fub accidentibus, fic quod primis fublatis, mullis jam accidentibus fubiciuntur quia principalia illorum fubiccta corrumbuntur : manent tamen quantum ad naturam, hae responsio nulla pater difficultate: Ex pradictis ergo apparet, sublatis primis fubitantiis, non tolli secundas.

1 Existentiam, quia existentia est à fingularibus & ab inferioribus ; ficut-effentia à superioribus, sublatis ergo inferioribus existentia corruit.

Quantum ad tamen tripliciter, tum quoad

2 Actionem & operarionem natura fuz quia omnis effentiam tolli earum actio completur in primis substantiis: juxta il-I lud Arift 1. Metaph.cl. 1. omnis actio eft fingularium.

3 Subiectionem accidentibus, quia subjiciuntur iis. (mediantibus primis substantiis:) his ergo sublatis, Unecesse est istam subjectionem auferri.

Ob. Si maneant, ergo alicubi funt, at non potest explicari ubi homo communis fit (omnibus fingularibus hominibus corruptis)ergo.

Aliquo (ubjetto, &fic manere non poffunt: quia

I supponitur substantiam tolli.

radicilia il finimbini e va concento antichi beco i e T colour mup commended as following by mer dishithe derived less. Difference course inter le ratione, than individus Accord on the Mount was chicago, quis philips to include the day of the left free of

2 Alique loco & fic manere non poffunt: nam locus non est universalium, sed fingularium: sublatis ergo 801. Manere (a- Tingularibus, nullum locum occupant, manent ergo, licubi) intelligi & fed in nullo loco manent.

nerein

all convenie in

potest aut ma- - Aliquoprincipio, & sie verum est : nam lublatis inferioribus, manent in superioribus: non ut in subieffis, fed ut in principits : fic manet homo in animali, & rationali (fublacis omnibus fingularibus ho-(Lminibus.)

SECT. 12.

De Comparatione primarum substantiarum ad secundas quantum ad dignitatem.

Docet Ariffoteles primas fubstantias esse magis substantias secundissid est, magis subjecta quam secundas, idque dupliciter, aut respectu in ferie prædicamentali, quibus maxime fubjiciuntur, cum ultimum fubjectum fint, & infimum omnium in prædicamento.

2 Accidentium, & accidentalium prædicatorum, quibus etiam maxime subjiciuntur, non
quia pluribus, (nam secundæ tot subjiciuntur,
quot primæs sed quia primo & propriissime subjiciuntur primæs sic quod sunt maxime subjectum, tum prædicationis; tuminbæsionis; ultimus
tamen prædicationis: inbæsionis primum; & hocest quod responderi solet; prima substantia est
magis substantia, ut substantia dicitur à subsiando, aut subsiciendo, non autem à subsissendo, & essendo.

ne alterius: & hoc illi convenit in quantum

fingularis substantia eft.

2 Subjectionis ad accidentia, utprimò accidentibus subjiciatur, & hoc illi convenit in quantum prima.

quo accidentia secundis inhareant hoc illi convenit ratione utriusque.

Tria autem concurrunt ad complendam rationem Substantiæp imæ alterum nempe ex parte

De differentia inter fingulare, & individuum, primam substantiam, suppositum, & personam.

1 Quod dicitur (singulare & individuum) la tissimum est, & tam ad particulares substantias, quam accidentia extenditur. Differunt tanaen inter se ratione, namindividua dicuntur ob privativam rationem, quia non habent inseriora in que dividantur singula-

Illa quinque inter fe differunt præcipue in amplitudine

eft substantia

being Prasin

one

ria ob positivam rationem, quia continentur Sub universali.

Prima substantia & suppositum, sunt contractiors, que inter le differunt, quod dicitur (prima fubstantia) respectu fubiettionis, quia primo subjicitur accidentibus.

3 Suppofitum autem aut respectu superiorum quibus supponitur; aut existentia quia primum

4 Per fond, que contra ctiffima eft, fignificat enim naturam fingularem in rationali natura subfiftentem : non enim fingularis Alinus aut equus est persona, sed folus Deus, aur angelus, aut homo, quia hac fola rationalia funt.

S E C T. 14. De comparatione specierum buius pradicamenti ad

genera quantum ad dignitatem. summunibard Farra Subieftionis, quiamagis subjicitur accidentibus:

a umunioner propinquiùs feil quia propinquiùs seciditad naturam primæfuBftantiæmilen in bou gronnagg boa se 2 Pradicationis quia diffinctius, & propinquiùs Species magis perdicatur de primis, quia magis explicar prima

Substantia naturam, quam genus:magis enim expliquam genus S cat mauram Socratis homo quam animal mam plu-

tripliciter rati- I res partes effentiæ Sacrater continet

2 Perfectionis nature, quia perfectior in natura & mumin restora cellentia quam genus co quod plares partes effentiaille requires les cominet. De exempli gratia, homo perfection ell quam animal, quia in fua natura habet rationate. quodin effentia animalismon includiture in en animalismon in en animalis i im & potentian carriegani fore in predimer

institution and including the T. On The spirit manual and an including

De Comparatione secundarum, inter fe, ut specieram ad species generis ad genus.

Liodiprime fubstantie maxime fint lubstanties inter fecundas fub-Pantias Species magis funt Subfrantiz quam generatamen species inter se, & genera inter se, equaliter sunt substantize (quod de omnibus speciebus & generabus simpliciter non est intelligendum) nam genera subalterna, quam summa; & species insime quam interjeste, sunt magis substantiz; sed intelligi debet de istus speciebus & generibus qua equaliter à primis substantiz distant : ut exempli gratia, homo & leo equaliter sunt substantiz; quia equaliter à primis substantis distant, nam equaliter distat homo ab hoc, & illo homine; & leo ab hoc & illo leone: Attamen homo est magis substantia, quam brutum, quia homo immediate approprinquat ad primas substantias, cum brutum non niss (mediantibus speciebus) equo, leone, asino, & c.aecedat.

Sic quod generaliter ista sunt magis substantia, qua magis appropinquant primis; illa minus, qua magis ab illis removenturilla magis, qua inferiores, illa minus qua superiores, illa qua aqualiter distant

à primis, aqualiter funt fubffantiz.

De ijs substantijs, qu'a nonponuntur in boc pradicamento.

Cum explicaverimus rationem substantia, respectu accidentium; jam aliquo modo explicandaeru, quantum ad seriem pradicamenti; ut cognoscamus qua substantia in hoc pradicamento reponuntur, & qua non ponuntur; quod ut melius cognoscamus, notandum.

Substantias este a Puras porentias, & in hoc colum materia printa

in triplici diffe- conftituetur.

res omnes pracer Deum & materiam primam, po-

Horum autem Deus excluditur à prædicamento propter nimiam perfestionem, & puritatem actus: materia propter nimiam imperfestionem, & puritatem potentie; ira quod inter omne, substantias, Deus in summo gradu, materia in instano gradu collocetur. Solæ ipsæ verò quæ actum & potentiam participant sunt in prædimento.

Unde illi erant qui infinitam Dei naturam inter finitos limites hui jus prædicamenti volunt includerernam nes ipfi certam sue opinionis rationem afferre possunt, nec (ni fallor) huic nostræ rationi respon-

dere.

aut individuum; si ut individuum, ergo Deus est infinus in prædicamento, qui est summuş in dignitate; ergo Deus habet essentiama superioribus.

merioribus, qui omnibus effentiam tribuit y grap fublata illa fpecies cujusest individuum tollitur Deus: que quod ipla existat, à Deo ha-bet si tamen species sive infima, sive subalterna ergo, habet aliquod genus pro fuo principio : (genus enim est principium specier; ur docet Porphyrias in cap.degenere) & Deus non eft prima caufa : ergo conflicuitur ex genere & differentias & fie non eft purus actus : fic non eff ens fimpliciffimum; fic eft aliquod ens Des natura prius : Si genus fummum dicant, ergo affirmatur de amaibus Substantis in prædicamento: fic lapis eft Deus, homo eft Deus, fic afinus eft Deus.

Est ramen Deus reductive in hocpradicamento, quomodo principium, & calfa,ad prædicamentum effectus reducitir ; & licet prædicamenta cetera habent affectus ejus, reducitur tamen magis ad predicamentum Subflantie, quam ad aliquod aliotum; quia Substantia eft nobitifimum predicamentum : fimiliter materia ad hoc predicamen-

tum reducitur, ratione corporis, cujus pars est & principium.

Proper infinitarem fue nature, quitquid enim eft in prædicamento terminum luz effentiz habet. Deus non elt in 2. Propier simplicitatem fue nature, eum fit purus prædicamento dus quod aurem est in prædicamento, actus & potentiz concretionem admittit hos dui mul non ogsa

ad Different differences fillafteres

accommendation of the land of the land of S.B.C.T. 13211 L boun mucernal spring

Angelos effe in Pradicamento,

Angeli, cum finitam habent naturam, & ex genere; & differentia componantur, in hoc prædicamento fine injuria ponuntur.

[1 Phyfice, ex materia & forme, qua componentut componta lubitantializant omnia corpora hujus prædicamentis & hac compositio est propria hujus pradicamenti.

2 Dialettica, ex genere & differentia, ut & Corporez & incorporez Substantiz : & hoc mode Angeli, & anima admittunt Compositionem.

3 Metaphylica, ex ath & potentia, ut ent generaliffimum, quia ens per actum & potentiami descendit in decem generalistima (ut inquir Aristot . 5. Meraph.) notandum & he due compositiones in omnibus predicamentis quod tri- inveniuntur; inter quas talis est ordo, quod thicunque est compositio ex materia & forma, ibi est compositio hor predi: | ex genere & differentia: & in quorunque harcin codem

mail son Ad quod plex in

0

camefito reperitur compositio

eft ex setu et potentis, fed non è contra: riam hac compos nimitur generaliffima, que tamen nullam habenter genere & differentiaconflitutionem, & ex genere & differentia componuntur omnes incorpores fubitantia (preter Deum)que nullam tamen habent ex materia & forma concretionem, unde facile colligitur Angelos effein hoc prædicamentosquod etiam ex Perpb.planinsconvincitur(in cap de Specie dividente general firmam Substantiam in corpoream & incorpoream ; ideo ficut corporeum ad veniens lubitantiz, speciem facit corporis in qua reponuntur omnes substantiz composite ex materia & forma, ita interpoveum adveniens debec constituere aliam fpectem in qua ponuntur incorpore ful ftantiz compos lie ex genere & differentia, nec enim unquam Arif. affirmar intelligentias puros effe actus, (ut mentiour To. letus nec negavir polle fubitare accidentibus.

Ob. Corrupcibile & incorrupcibile different genere (ut inquit Aris foreles, 10. Metaph cap. o. text. 20, & ultimos at incorpores Subflantiz, ut Angeli, funt incorruptibiles, corpota funt corruptibilize

ergo non funt fub codem genere 2001 20000 3 11015

Sol. Differunt quidem genere fubalterno, at conveniunt genere fummo; vel differunt genere fummo Phylico, nempe corpore, nam illud eft genus fummum quod à Phyficis contideratur) nam spirituum & Angelorum consideratio ad Metaphysicam rejicitur.

S E C T. 18.

Quomodo differentie funt in predicamento & quomodo superior de inferiori differentia predicatur.

> 1 In effendo folum; quam vocant substantiam, secundum rem, non fecundum modum, ut differentia lubftantiarum, quæ reipla fubitantiæ funt, licerimperfelle cum modum prædicandi fere habent ad modum accidentis.

Notandu quòd fub-Stantia triplex eft apud dialeeticos, nimirum

2 In predicando folum; quam vocane lubitanciam, lecundum modum, non fecundum rem, ut accidentia, que funt Superiora respectu inferiorum que al bedo lice; accidens revera fit, camen respectu hujus & illius albedinis modum prædicandi in (quid) ad modum fubftantiz habet, to 3 In effendo & predicando fimul, fell fecundum rem &

modum, in effende in quantum ful ittablitin; in predi-

Entra-

cando & fubfiftende in quantum in reda ferie prædicamentireponitura

I Respectugeneris qui est ipsum dividere & hoc modo non eit in rectalerie, fed folum in latere prædicamenti, quia necipla genus, nec genus iplam el-Centialiter includit,

2 Refpettu feciei, qui eft iplam conftituere + &

Differentiæ autem duo funt præcipui actus, hoc modo si dicatur esse in serie recta in quantum alter cum genere conjungitur, & speciem conftituit, non

104

2-

or-

ID

in-

10-

und

Ó-

1

m

10-

A.

0+

6-

25

aliquid absurdi lequitur, modo dicamus, quod non per le, led gratia [peciet ibi collocatur,

Differentia superior prædicatur de inferiori, ut animatum de sensibili l'enfibile de rationali, non effentialiter, non interne, non per fe: fed accidentaliter, per fe, & per afind: nam rationale tanquam partem fuz effentiz non habet fenfibile, dicitur tamen rationale fenfibile(ut dixi) extrinsece propter subjectum, quia quod est racionale est senfibile.

S E CT. 19

De proprietatibus Substantia, & primo de generalitatione, G ufu proprietatum fummorumgenerum.

Quia summa genera definiri non possunt aliqua essentiali definitio ne/cò quòd nullam effentiam habent,) ideò, ut aliquo modo,torum natura circumferibatur, Ariftoteles qualdam corum communitates & proprietates tradit quibus id fiat facilius & convenientius fummaautem genera nullam habent effentiam, nec effentialem definitionem. cum nihil habent superius quod attribuat istam effentiam illis, nam licet ens superius fit, nullam tamen effentiam summis generibus attribuit, fed tantum nomen (ue antedixi.)

1 Sunt effentie, led non babent effentiam, ut fumma genera, que non babent effentiam; quia non babent aliquod superius univocum, sed funt effentie inferiorum.

Vnde quea Habent effentiam, fed non funt effentia, ut individam podua, babent enim effentiam à superioribus, sed nullorum nuntur in funt effentiz . quia funt infima. przdicamentogue

Et funt effentie, & babent effentiam, ut omnis interjetta inter fummum genus, & individua! nam babent ef-(fentiam a superioribus,& funt effentiz inferiorum.

Ut autem tolas a Ordinatum, quod elt proprium speciei, aut infime, larur ambigui- ut rifibile respectu hominist aut swalterne, ut mocas chim dicit bulerapedu corporis.

Porph. omne proprium converti cum lua specier notandum quod duplex est propriu

2 Extraordina. tum guod eft duplex, alterum

1 pradicamentale, i. predicamend alicujus aut fummi generis, qualia funtea que tric Ariftoteles traditi & omnia talia funicomplexa.

& Tranfcendentale, lique umum eft proprium entis; hoc aurem propris um 3 perph.non traditur nec debet reciprocari cum specie.

In his autem Substantia proprietatibus, illud fumma dilizentia obfervandum eft, Ariftotelem femper de predicamentalibus, & perfeffis fubstantiis loquuturum.

SECT. 10. De prima proprietate Subfantie, & ejus explicatione.

Prima proprietas substantiz est (non elle in subjecto)que eft fecuni di modi proprietas; convenirenim omni, tion foli Substantiz,i. perfeche, & completa, hoc eft prima & fecunda, (non ineffe in fubjetto)i. per inba fionem & accidentatiter: nam (ut ante dictum elt) fecunde lub. Rantiæ funt in primiseffentialiter, & per conflitutionem: hoc autem non convenit folim fubitantis perfettis, fed etiam imperfettis, fc. differentiis, quæ lune parres conftituentes: & membris,quæ lunt parres in. regrater substantiarum; nam inelle in subjectos eft theffe non tanquam pars, (ut luprà dictum eft) quod si capiatur lubitantia pro perfecta lub-Stantia, (quomodo hic fumitur ab Atiftotele!) tum hoc convenit omnibus, & non folis; qued fi capiatur pro substantia communi ut ad perfectam & imperfectam;i.adeam que ponitur in rettaferie, ve prima & fecunda, & ad eam que ponitut à latere ur differentie, & ad campour ponitur reductive jur partes integrales tum convenit quarto modo, fc. omnibus, folis, & femper, quia ita fubitantia diftinguttur immediate contra accidentia, que folim infunt in Cobjectis inbefonts.

Ariftoteles auté probat hanc proprietatem convenire sub-

I Indefinite unicuique quad probatinductione hoc modo, primæ & fecundæ convenit/ergo omnibus.

2 Particulariter fecundis, quia de illis est magis dubium,idquesali Syllogifmo: es que infunt in fubje comon dicuntur univoce de subjecto, at lecunde ffantiz duplici- fubftantiz dicuntur univoce de fubjecto, ergo fecundæ fubftantiæ noninfunt in lubjetton matun 20

Ob. At Miftoteles videur contradicere fibi ipfi: ple enim in fectidaanteprædicamentali divilione entis, quædamdixit. & ineffe in fubicat

Abieffo, & diei de fubieffo, ut univerfalia accidentia, ergo ifta que in

funt in subjecto, possunt dici de subjecto, idque univoce.

Sol. Respondendum, Aristotelem hic voluifle, es, que infuncin fubicho inhe fient, non dici univoce de lubjecto, i. de codem lubjecto inbefionis; nam de lubjecto predicationis, fcil. inferioribus poffune dici univoce, nam album dicitur univoce, de hoc & illo albo; non autem dicitur univoce de Socrate, in quo infixret.

Ob Noninelle in lubjecto est negationat negatio est non ensinon ens autem entis proprium effe non poteft, ergo mala eft hac proprietas,

Sal. Negatio pura non est ens hac verò negatio mixta est, & politivam proprietatem includit a cum enim ante dicatur (Substantiam non ineffe in subjecto tillud inde colligitur, substantiam effe apram per feeffe.

Qb, Sublantiam non ineffe in subjecto declarat Arifoteles, tum fecunda divisione ante-prædicamentaliatext. 2.1 am prius in hoc cap. de

Subfigntia, ergo hoc idem, his iterum fruitra recenfetur.

Sol. Illud usurpat Aristoteles in ante-prædicamentali divisione propter diffinctionem entis, in principio autem hujuscapitis pro de stiptione Substantia, & denique hoc loco pro explicatione proprietaris.

Ob. Anima inest in subjecto lib. a.de anima text 4. forma item inelt materia. 1. Phyl. text. 62 & plufquam centies dicit eriam naturam elle in Subjecto: 2. Phys. omnem autem naturam elle Substantiam ibi affirmat : ergo Substantia inest in Subjecto.

1 Informationem, fic forma inest in materia ficut in

Sol. Aliquid di- Lubjecto.

lia

eft

riet

Ь.

22

1

1

citur inelle ti < 2 Effentia, sic superius est in inferiori, ur in fibjecto. 3 Inhafionem, fic aceidens eft in fubstantia ut in pliciter, aut per

Inbiecto: & fic hic capitur.

Ob. Inhærentia eff in prima lubstantia (omne enim accidens eff in grima (ubitantia) ut docet Ariftoteter in hoc cap text. si ergo prima Subfiantia est inharens: Argumentum lequitur per locum à conjugatis, houthac albedo elt in nive, ergo nix est alba : vira est in homine,

ergo homo est vivens.

Sol. Argumentum est fumina difficultatis: probabiliter tamen responderi potellanegando argumentim; nec enim omne accidens quod ineft, denominar, nift infu per fe, ac primo, ar inharentia eft in prima Substantia gratia accidentis, cujus eft inhærentia: fic enim heet lines, que est longitudo fine latitudine, infit in homine, non tamen homo est longue fine latitudine, eò quod linea inest, non per fe, sed gratic gorporis,

Qh. Accidens inest in Substantia prima, gratia inhærenties edm non

potest inhærere nisi per inhærentiam, ergo inhærentia non inest gratia

Sol. Respondeo, & inhærentiam inesse gratia accidentis, & accident gratia inhærentiæ; inest etim inhærentia gratia accidentis, ut relatio, gratia fundamenti, tundame enim in accidente & terminatur ad subjectum; Accident inest gratia inhærentiæ, ut gratia formalis cause; est enim inhærentia forma qua denominetur inhærere.

Ob. Ignis est excessus caloris, ut dicit Arift. 2. lib. de generatione, text, 21. ergo est in subjecto, scil. in candentoferro, nam in eo est excessus caloris: at ignis est substantia, ergo Substantia est in subjecto.

sol. Ignis quidem dicitur excessus caloris, non formaliter secundum naturam, aut rationem essentie, (cum ignis sit substantia: & excessus caloris est accidens) sed virtualiter, secundum vim qualitatum; & essessum; velsc. inbasivè, quia summum caloris gradum retinet; vel esse situe; vel

SECT 21.

De feçunda proprietate Subfantia.

Secunda proprietas scu potius communitas, de secunda Substantia inftienitura & ira ab Ariftotele proponitura boc autem Subfantiis ipfis, to differentiis attributum eft, ut de omnibus de quibus ipfe dicuntur, unice dicantur: quæ ita intelligenda est: hoc autem (Substantiis,ipsis,) Ce.fecundis(& differentiis)fc. lecundarum fubftantiarum(tributumeft:) unde paret hos convenire at proprium (ecundo modo, omni, non feli, cum conveniat cuam differentiis, ut hic Ariffoteles dicit: ut de quibus iplæ dicunturade iis omnibus. Cc. inferioribus fais univoce dicantur, i. fecundum nomen & Substantiz definitionem, hoc autem accidentibus non convenit, (ut fæpius dictum est) eo quod talia non possunt prædicari effentialiter, sed solum secundum suam rationem, non rationem aux effentiam subjectiones debet nos movere, quod de differentiis objiciunt, quod ipfæ non habenteffentialem differentiam: cum non componantut ex genere & differentia : nam idem etiam eft de fummo genere judicium, & differentia, talia autem licet non prædicentur fecundum effentialem definitionem, prædicantur tamen, quoad effentialem ronceprum, ad quem etiam extenditur nomen definitionis in definitione univocorum. SECT.13.

factories die ning proceeded dub grandille, fleche ein augene eine mischaus and a gran S. E. C. T. rathouses) , a multilly some

Subdengarmore Scans quele quid de son mante descriptuorque De tertia proprietare Subflantia & eins explicatione

quidem and challed our grade qual properties foldenbranen, tech-Terria proprietas est quod prime fubfantia fignificant (boc aliquid) fecunde fubstantie (quale quid.)

verfalia excluduntur.

2 Subfiftentia nature, ut alteri non inhateat, unquid)tria requi- de accidenti excluduritur.

3 Perfettio & completio natura, ut per le fibliftat unde fingulares partes integrales excluduntur, ut hie pes, hæc manus, &c, who have strup as man and aun

1 Pro ente per /e, quomodo omne in prædicamento fube stantia boc aliquid appellar Ariftot, sic ensin acui dividit, ut aliud fit, bot aliquid, aliud quantum, aliud quate, hib. 3. Phyl. text. 3. de a con himpelant in dunge do

quid)in diversis locis (apud Ari-(totelem) tribus mo dis fumitur

Utaliquid fig-

runtur

(Hoc ali-

ns

ie.

6.

ft

t,

2 Pro eo quod 2 Forma, secundum quam compositum bot aliquid dicitur a ut forma specifica ignis, hominis, leonis, & ejulmosulfantiz, e
julmodi est vel lib. a. de anima text. 20,

? Pro fingulari substantia perfecta, que propier perfe-Clionem dicieurens per fe fitbfiltens : vel fuppofirms, &

Lic hoc in laco.

Hae proprietas, fc, fignificare hoc aliquid, respectu prime substantia, est proprium quarro modo, conveniens omnisfoli, & lempere respecti fubitantiz in genere, elt proprium prima mado, fali non amni conve-

niens : Regula autem ita explicanda eft.

(Prima lubitantia)i.nomen prima lubitantia, nam prima lubitantia hocaliquid eft fignificat hoc aliquid) sciper le subsitens; ad excludendum accidentia fingularia, qua licer becatiquid videntur fignificare, (nam hoc album est hoc aliquid) non camen est boc aliquid per le subfiftens.

Quod autem prima lubitantia fir bog 6 aliquid à diversis habet, quod enim aliquid fit, habet à forma fuz speciei: quod autem boc fit haber à conditionibur individuantibus; unde per hoc,quod dicit primam fubstantiam fignificat aliquid, intelligit fignificme atturam, per hors quod dicit fignificare bor atiquid intelligit fignificare fingularem natu-

ram, eamque necesse est, esse per se subsistentem; quia talis na tura est prima substantia, (secunda autem substantia,), nomina secundarum substantiatum; significans quale quid, se primatum substantiarum; significats quidem quale quid, sed non quale quid primarum substantiarum; secundarita quidem quale quid, sed non quale quid primarum substantiarum; secundarita substantiarum s

Ob. Si fecundæ fubstantiæ fignificent quale ratione suarum differenciarum, tum sum genus quod nullam habet differentiam, i. differentiam constituentem, non fignificaret quale quid; at verò summum

genus fignificat quale quid, ergo.

Sol. Ipsum etiam significat quale quid, licet non per differentiam conflituentem (quam nullam habet) tamen per differentiam dividentem quam sua potestate habet.

Ob. Sgnificare quale quid quomodocunque explicetur convenit etiam definitionibus effencialibus fecundarum substantiarums ergo non

folum fecundis substantis.

Sol. Definitio non sam quale quid fignificat, qu'am partes lecundarum substantiarum, que sunt quale quid: vel dicendum, qu'od definitio fignificat quale quid refolutive, vel distintte, secunde substantie sole confuse.

Ob. Si fecundæ substantiæ fignificentquale quid, tum prædicantur in quale quid, & tunc genus, & species prædicentur in quale quid, ergo,

Sol. Negatur argumentum: nam fignificare quale quid est fignificare quandam naturam quæ in le aliud comprehendir, ut quid aliud ut quales at prædicari in quale quid, est aprè respondere quæstioni factæ per quale quid.

De quarta proprietate Substantie, & eius explicatione.

Quarta proprietas substantia est; quò d nibil substantia sit contrari-

quòd substantia cundum quod est homo) de sic illi nihil est contradupliciter potest rium.

considerari : vel 2 Comparate, us vesticur accidentibus, ut homo

lecun-

(fecundum quod eft albus, aut calidus) & fic potes habere contrarium.

r per fe, & fua namea, quæ ad fe invicem contraria

funt, ut albedo & higredo. meno mantento de servicio

Secundo 2 Per accidens, que non sua natura, sed tantim per norandum rationem accidentium funt contraria e ut homo alquod conbus, & homo niger; nam tales homines non funt per fe tracia funt contraris, in quantum homines funt, sed ratione fuorum duplicia, accidentium, in quantum unus eft albus, alter eft niger.

Hoc proprium est substantia secundo modo proprii : convenir enim

omni non foli.

DE TURNESU

Formali diffantia differentiarum dividentium idem genus: ur pro différétia rationalis, & irrationalis. quæ dividunt animal; & ficcapitur à Porph in communitaribus differentiz & accidentis, ubi dicit contraria accidentia posse misceti : contrarias differentias non posse.

Contrarietatis autem nomen

tripliciter capi- 2 Oppositione privationis to babitus, & sic capitur tib. s. Phyl. rext. 5 ubi docet in unoquoque genere effe unam primam contrarietatem, i. privativam oppolitionem-17 200 30 5 10

3 Perfetta diffantia aliarum retum lub codem

genere : & fic hic fumitur.

Contraria funt forme accidentales, que posite fub codem genere manime à se invicem distant, & eidem subietto safceptibili inberent viciffim, à quo mutud fe expellent (nifi alterum infit à natura) Cujus explicatio ad cap.de oppolius rejicienda est (ne idem [zpius dicamus]patet tamen ex ipla definitione, seu explicatione, quod substantia contraria effe non potest alicuiscum substantia non funt accidentia, necullo. Subjecto viciffim, imò penitus non inhærent, cum se ex codem subjedo vicifim non expellant. A sup its min Hollis ming ingo in the

Ob. Ignis est contrarius aque, & aer rerræ: Arifloteles in a libro de

generat.text.2 2.ergo fubffantia eft fubffantiz contraria.

Sol. Ignis non eft contrarius aque per fe, in quantum ignis eft fubfrantia; led in quantum calidus & quatie eft inec aqua igni in quantum aquailed in quantum frigide, & ratione caloris. & frigiditatis. (que funt per fecontraria,) & illud Ariftoteles in codem text, dicit. beceffe contraria quia corum paffiones funt contrarie.

Ob. Substantiz corrumpuntur, ut aqua corumpitur abigne: ergo fabstantie habent contraria, nam quod corrumpinir à contrario corrumpirur. Celum enimeft incorruptibile quis non habet contrarium, t. deccel.

10X.20.

501. Substantia non corrumpitur à le, sed per accident, ut aqua ab igne; non enim ignis (in quantum ignis est) corrumpit aquam, sed in quantum calidus est, i. granà sui caloris qui per se frigiditatem aqua corrumpens, corrumpit etiam per accidens aquam: que non potest esse since frigiditates quicquid itaque corrumpitur, corrumpitur aut à contrario per se jut qualitas, aut à contrario per accidens, sicut substantia.

Ob. Contrarietaseffectuum arguit contrarietatem caufarum : at effectus fubstantiarum (ut calor & frigus, humor, ficcitas, &c.) funt con-

trarii : ergo.

Sol. Contrarietas effectuum arguit etiam contrarietatem causarum, & contrarietas caloris & frigoris contrarietatem elementorum, non tamen formalem (sicut effectus contrariantur per mutuam actionem, & passionem) sed effectivam & virtualem, in quantum producuntea, qua formaliter contrariantur.

odemsubjecto le mutud expellunt : ut calor & fri-

gus.

Quædam funt invicem contraria triplicipliciter, [c. 2 Subietive, qua funt subiesta corum qua perse contrariantur, ut subjecta caloris & frigoris, ut ignis & aqua.

3 Effective, que sunt cause corum, que per le contrariantur ut vis vini in efficiendo calorem: & veneni vis in efficiendo frigiditatem, in humano corpoter substantis habet in se contrarium, sed non habet sibi contrarium.

talianderstadius (neutropical) curtius par a color

SECT. 24. De quinta propriet are substantia & eius explicatione.

Quinta proprietas substantiz est: quod substantia non recipit (magis es minus:) suscipere autem magis es minus, est prædicari cum adverbus istis magis es minus: quomodo substantia de pullis suorum subjectorum affirmatur.

est ens per se substantiam suz naturz, & essentiam suam (un

fulcipit.

Substantia auzem dupliciter | fuscipit quomodo primam substantiam maxime subconsideratur, substantiam quam speciem sunel secundum | prà dixit aresponente junde secundum suam ordination

Den

nemin predicamento expers est at secundum compatationem ad accidentia, capax est, quod est, ac si dicemus, unam substantiam, non esse magis substantiam quam aliam, sed magis accidentibus substantiesse quam aliam.

r Perfectionem, quando una altera est perfectior: quomodo ignis dicitur magis substantia quam terra ab Aristorele 1. libro de generatione text.

2 Cognitionem nostram, que nobis est notior, ut corpora dicit Aristoteles maxime este substantias, i. nobis notissimas de anima, text- 3.

Unafubîtantia dicitur magis fubîtantia quam alia, vel fecundùm

in

Ge.

n-

6

3 Subiestionem, quando una subjicitur magis accidentibus, quam altera, & sic prima substantia dicuntur magis substantie quam secunde substantia. Omitto secundum extensionem, quia secundum cam, substantia dicitur maior & minor, non magis & minus.

4 Intentionem, & hoc modo nulla substantia dicitur magis & minus substantia, quam altera, & hic ita capitur magis & minus, & hac est propria corum acceptio terminorum; quid autem sit intensio & remissio, ad tractationem qualitatis differatur.

Dicitur autem fubstantia recipere magis & minus dupliciter ratione accidentium, vel 1 Ex parte fubielli, cum est inter primam & lecundam comparatio, prima enim magis est substantia quam secunda (ur dictum est.)

2 Ex parte accidentis; cum accidens inherent in subjecto, quod suscipiar magio & minus, ratione cujus substantia dicirur suscipere magio & minus non
sui, sed accidentis.

Ob. Intensio & remissio sunt in substantia; ergo substantia intensa

Sol. Eo modo, quo substantia recipit intensionem, & remissionem, eo modo est intensa, & remissa, inon per se, led (ut modò dixi) ratione accidentis: suscipit ergo intensionem & remissionem, non sui sed accidentis: suscipit ergo intensionem tanquam subsestum intensionis, sed non tanquam forme, que intendicur; si autem alcubi apud reisosphor legatur; unam substantiam esse magistubstantiam, quam alcorram, (quod ramen tarissime legitur) id de persessione substantiam intelligendum ess.

Qb. For-

Ob. Forma est magis natura, quam materia, ut ait Ariftotoles 2. lif. Phylitext. 2, fed omnis natura eft fubftantia, ut iple docet codem loto, text 4.ergo forma eft magis lubftantia, quam materia.

Sol. Bit magis fubitantia, perfettior fubitantia, cum fit perfectio &

primus adus iplius materia.

SECT. 25.

De fexta proprietate Substantia, & eius explicatione.

Sexta proprietas substantia ita ponitur ab Aristotete; boc substantia proprium est maxime, cum fit una eademque numero posse suscipere contraria.

Cujus regulz fumme oblervanda est explicatioseo quod major para Philo Cophorum afferit hoc elle proprium (quarto modo) Substantiz riis verbis arifotelis commoti (effe substantia proprium maxime.)

s Subfantiam, ad hunc modum, hoceft proprium (maxime fubftantiz) i. primæ fubftantiz, fuscipe.

Illud ergo adverbium (maxi set referri poteft, vel ad

Suscipere con-

traria aliquid

potest duplici-

ter,aut

re contraria. 2 Proprietates precedentes, ad hunc modum, hoc me) probabili-{ inter omnes proprietates substantia (est maxime [proprium.)

3 Catera predicamenta, ad hung modum; intes omnia prædicamenta, maxime convenit substantiæ

(Suscipere contraria.)

1 - Allu, & ita pima lubstantia pracipue attibuitur, eo quod omises actus funt circa fingulare, I. lib. Metaphyl.cap. 1.

2 aptitudine, & ita convenit fecunda fubitantia: nam potentia universalibus actus fingularibus primo inhærent.

Substantia, Scil.

I Unitas nature, i. firmitas effentiz feil. Duz conditiones re quod una eadémque maneat, firle mutatione quiruntur, ut hec pro- aliqua effentiali.

prietas conveniat foli Mutatio accidentis; non enim contraria, recipit fuccestive, fine aliqua accidentati fui mutatione.

Ita igitur hac proprietas intelligenda eff, (hoc autem fubitantia, i. maxime) nam maxime ad lubitantiam referryr i. lubitantiz prima & fingularis (est proprium) scil. primo modo conveniens, soli, non omni : qua non ulli cœlefti corpori convenit, nec angelis : fuscipers Ob. For-

per se, de actu, nam aptitudine, & per accidens suscipere convenit secundistubstantis; suscipere (inquam) non simul, nam illud impossibile est: sed successive, contraria, seil, accidentia, i. suscipere contraria non sibitan quam obiestum contrarietatis, (nam illud supra negabatur in quarta proprietate) sed suscipere contraria, in se, tanquam subiestum contrariorum; idque non tanquam subiestum medium, (nam illud convenitsupersiciei; sed ultimum; in quo accidentia tanquam in sundamento reperiantur, & reponantur.

Ob. Eadem superficies est modò alba, modò nigra, quia substanta non suscipit istòs colores nulli per superficient ergo illud soli prima sub-

fantiz non convenit.

i Medium quod aliqui appellant subjectum quo, (i. quo interveniente, aut medio) nonnul la accidentia in substantiam recipiuntur, tale autem subjectum est quantitas.

Sol Subje dum duplex est,

0,

å

2 Ultimon, quixi etiam nominatur fubjectum quod, in quod, scil. omnia actidentia. (cum ipsa etiam quamitate) recipiuntur: taleautem subjectum est substantia, quod est duplex, vel Actu primum e principale cui primo accidentia nituntur; tale vetò est prima substantia.

Aprirudine, fetundario, & ex confequenti, cui auc accidentia non inharent actu, aut fi illud concedarur, hac tamen feeundar, grația prima, convent.

Ob. Omne accidens quod cadit in inferius, cadit in superius; ergo fi prima substantia contraria suscipiunt; etiam & secunda: & sic non

convent foli prima: ergo.

Sol. Convenit foli primæ fubstantiæ fuscipere contraria, primo, &

per fe: fecundæ autem fuscipiunt gratia primarum.

Ob. Aristoteles contra hanc suam positionem, dubium movet de oratione & opinione, eo quod eadem oratio vel opinio potest esse successive, & vera, & falsa; veritas autem & falsitas contraria sunt, ergo non convenit soli prima suscipere contraria; hoc autem dubium solvit sucratione, quod sur supra dictum est.) substantia suscipei contraria cum accidentali sua mutatione, at oratio successive vera & falsa, non mutatur, sed res; deinde ipsa contrarieras non est proprie in vece & someptu, sed magis in rebus ipsis.

z Effective, in re utin fundamento.

SM. Veris z Significative, in voce, ut in figno.

4 Delative, in conceptu, ut in medioenam efficitut à re-

bus, inhæret in iplo intellettu, deducitur per conceptum, figuificatur per vocem & propositionem.

non fortuna particular de la companya de la company

De tribus pracipuli proprietatibus bujus pradicamenti.

Ut autem proprietates substantiz, tradicz ab Aristotele nostro, concludantur; tres sunt porissimum proprietates substantiz ex quibus ejus natura maxime colligirus, nempe

tentra non inbettent

out filtue correctas

hac tamen for mile.

A 502 W

S. Satisticalisma

1 Noninberere in subiecto, & hæc omnibus substantis, sc. perfectis & imperfectis, sc. primis & se. u idis, quæ in resta serie sunt, & diferentis quæ à latere sunt, & partibus omnibus, tum essentialibus, tum integralibus, quæ huc reducuntur, convenit,

2 Subfifere per fe, & hæc nullis imperfectis fed lolis, illque omnibus perfectis, i. primis, & lecundis, quæ in recta ferie collocanur,

convenit.

minerally work of the Melpinds chan & Franch & L. 100

St. C. Survine I. : a general Labeltancia Lafricera Communia prima, de per prima pri

mount of the garding the act of the manager of the state of the property of

t Theary's are quin fiction and

tiens con . . Delative in incent mit natediated Efficient & re-

office of the first of the first of the first of the files

3 Existere per se, & hæc nullis impersettu inest, nec omnibus persettis competit, sed solum primis: & sicut omnes substantia substantia seundarum: sicomnes existunt gratia primarum: solum illud omnibus per se competit, non inbarere in subiesto.

week & cost & fills, vonus sucem & falting comming font, ergo ... Comming to the cost of t

Consequence of the second of the parties.

De Quantitate.

SECT. I.

De pradicamento Quantitatis: & primo de corum qua ab Arutotele tradita funt refolutione.

1 Numerus, quem ideo probat Ariftot effe difererem quantitatem quia ejus parces nullo commani ter-1 Seiunmino connectuntur. Ha, cujus Quantitatem, funt duz quia ponderaspecies, 2 Ord cur fyllaha lon-1 Formalis fcil. & rio,quã ga vel brevi. per effenti-Arift. ales diffe-2 Discretam ; probat qua nullo rerrentias s effe quæ hæc mino ejus par-1 Divisioeft: Quan tes copulantur. nem omil-I Linea, cujus partes contitas alia la definitine duntur pun do. one) quam 2 Superficies; cujus partes tradit triconnectuntur line à Coniun plice, qua-Ha, cujus 3 Corpus; cujus partes rum altera funt quin \ colligantur fuperficie. eft que fpeci-4 Locus; cujus partes coes, scil. pulantur etiam superficie. 7 Tempus ; cujus partes coherent instanti. I Habentem fitum ; cujus 2 Materialis per refirst quatuor fpecies points, Superficies corpus, 80 locus Spectum ad partes in-2 Carentom fru cujus fant quomodo tes speciesstempus numerus, dividitur in quantita-1 Quantum per fe: quod elt effentialiter quantitas: ut 3 Analogica;per redicte Species. spectum ad denomi-2 Quantum per decident, nationems quomodo good est illud omne good quantum dividicur in Quantitate menfuraturate 2 Proprietates de quibus infra. he mutholis BC IN

1 104

LÍS

i-

1

1-

2

is

SECT. 2.

De ordine Traffationis buius prædicamenti.

1 Principium , quia Quantitas lequitur materiam, qualitas formamiat materia for-Ca Qualita- na prior eft.

caufas : & propter

ei, duas ob . Ordinem : quia multæ qualitates inharentsubitantiæ per quantitatem ; ut omnes prime & secunda, omnésque qua quarta Meciei qualitates funt:

preportitur mentum.

Quantitas z Relativis, quia hac est multorum relatorum funda-

i Quia inhæret in Substantia immediatius quamalia accidentia.

2 Omnibus denique acciden tibue, tuth

2 Quiasad naturam fubitantiæ propikt accedit, cum fit fubjectum, veluti fubftantia.

3 Quia magis convenit cum substanpia in proprietatibus ejus, cum caret contrario, pariter atque intentione & remif. fione : ficut fubftantia.

SECT.

De Deferiptionibus Quantitatis.

Quia fummum genus eft, ideoque definiti

Arifloteles autem non potest. Arifloteli incipere à divisione, definitionem, tres quod aurhori licet. raks.

3 Quia natura quantitatis facile colligi poteft ex ejus divisione & proprietatibus.

C 1 Divifibilitatem que est propria ejus ratiosquomodo definitur res per fe divifibilis in partes.

Apud Interpretes catnen . Menfurationem: quomodo definitutelle alique ejus descriptio- menfura fecundum extenfionem aut duratio

3 Denominationem, quomodo res defini-

nes reperiuntur, nempe | nem aut di fcterionem. sut per telpectum ad

De Quantitate: tur, secundum quam, aliquid dicitur quantum dimer homes, murday lances quale-Proprietatem feu paffionem luan, quomodo defurtar elle ies ex qua ver funt aquales aut inequales. dum profunditat tes integrales (water our recognition of the collection) podunt confiftere, aus in De explicatione distarum omnium descriptionum, morenol & anna argo primo de prima. o aincit alt quo communities I Significando, quod plura habet fignificata, ut 2quivocum æquivocans, cujus partes in fignificando funt æquivecata. 2 Pradicando, quod plura haber fubiea, ut uni-Virlale respectu singularium & om me Superius respectu interiorum; quæ ejus partes funt, quæque aut unt. de erunt accepverfales aut fubiettive diciment. 3 Effendo; quod places habet partes effentibles (pecies , cujus effentiales paries funt gentie de Tuffe rentia. 4 Integritare; quad plures haberpartes integrales in Socrates, cujus partes funt caput, cor, pulino, thorax manus, &c.que partes ejus miegrantes appellantin. Non autem inconveniens eft quod idem, respecto divertorum la rum modorum, totum fir, ur homo respectu hominis picti, & hominis vivi, (quorum eft æquivocum, eft totum in fignt postito, telpedi se craris & Platonis, qui funt ejus fubiella, est totum in pradicando, refpedu animalis & rationalis ex quibus confistuitur, eft cotumin effendi respectu capitis, cordis, hepatis, & caterarum partitut, ex quibus inregratur, eft corum in integrando five in Quantitate & Quotupleman tem est totum (ur dixi) totuplex & part, & totuplex divisio, que nihil aliud eft, qu'am toties in partes deductio: Quando itaque definiatir Quantitas, effe res per fe divi fibilis in parter hoe modo ifta defcriptio mitelligi poteff; (Quantitas ett res.) & pradicamentalis (divisibilis in partes) integrales, five quamitas, Oper les) nam per actidens, gracia quantitatis, catera nonnulla etiatti dividunturine homo in partes fuas integrales difeerpi, & lapis in fuas pue-

res quantitativas distrahi potest, sed illud est per accident, grația quandatemper /t', & tion patient alrevine dividitur in parter three Qyanungs est,

tur

r-

Z2

es

12

2-

10

ZÚ

ri

ij

Æ

Ut prima de-

finitio intelli-

gatur; notan-

tiones torins &

partium;eft enim tetum in

Mary Later Mary

IDE

gusaran Zak

Iste autem partes integrales possunt consistere, aut in

ur in Educier.

I Extensione dimensionis, ut partes linea, que se cundum longitudinem, partes loci, & superficiei, que secundum latitudinem, partes corporis, que secundum profunditatem extenduntur.

z Succeffione durationis, ut partes temporis, que fimul non manene (ut distarum specierum partes)sed

fibi invicem fuccedunt.

z Discretione multitudinis, ut partes numeri & ora.
tionis: que licet simulmaneant, tamén à se invicem
discrete sunt, & non connexe aliquo communi termino.

-icu su cale de madet . Si B C T. Sun

- of be autog. De explicatione fecunda de feriptionis.

Secunda quam assignavi desinitio est. (Quantitas est mensura)i. Quantitas est forma accidentalis, cui per se competit mensurare, non solum substantiam, sur interpretes dicunt, nam non possunt explicare: quam substantiam oratio mensurer sed alia accidentia etiamissive mensurer secundum extensionem partium, sive durationem, sive multitudinem. Nam secundum extensionem longitudinis, mensuratur a lines: secundum extensionem latitudinia à superficie secundum extensionem profunditaits à corpore: secundum multitudinem & discretionem partium, à numero: secundum partium successionem, dum alia secedunt, alia accedunt, & durationem totius, à tempore.

1 Divisio in partes integrales, quæ cæteris qui-

præcipui actus tione.

Quantitatis

. rat Substanti-

am vel fcil.

2 Men surario partium integralium : quia omnes partes integrales aliarum rerum, mensurantur apartibus Quantitatis.

Quantitas du-Squomodo Quantitas que est in aliquere, iplam menpliciter mensu-surat, sicut Quantitas mei corporis, me mensurat.

a Externe per applicationem ejus ad menfuratum: quomodo locus & tempus, que extra rem lunt, iplam mensurant.

Quod fi Substantia mensuret aliquam rem, ficut ulna lignes mensuret pannum a illud substantia non facit in quantum est substantia, sed patione Quantitatis qua illi inheret.

·/////22

SECT.SA

De definitione terrid (quarta)

Definitio tertia est, Quantitas est res pradicamentalis secundum quam atiquid dicitur quantum, nempe secundum quantitatem continuam: (aut quorum) nempe secundum esserenta Quantitatem. Unde & hacteria Quantitatis definitio datur estant per actium Quantitatis, sed intentionalem: nam aliquam rem denominare, aut de ipta pradicari, non une operatione intellectus perficitur.

Quarta est Quantitas est res predicamentalis, secundam quam res

ne terriæ proprietatis hujus prædicamenti.

m bifis bons forther, S. E.C. T. 7.

De prima divisione Quantitatis in continuam es discretam,

TI Succeffina, ut tempus, cujus partes, licet fibi invicem connectantur. Auunt tamen 2001 Continuperpetud, nec unquam fimul confiftunt. ma superi Cr Unam dimensionem, sc. am : continua aut em longitudinem, & eft linea. Samigrat Quantitas Ca Therne per 2 Perma inherentiam , eft ea cu us nens, quæ Partes co-Quantitas éltque super-Vocatur ab 2 Alteram I ab drifto. Sputantur dimenfio-Arift. 5. 1: ficies. per aliquem metaph. t. 8 nem.fc.latele, in titudinem, Magnitudo, 2 Externe & созначитет Quantitaidque vel per applicatioque menfuterminung. tem -11/22 rat fubftannem, & ficeft éstque vel ns auchar tiam. aut fetamis inter digundum mencamina il consorte se loci inentina dimensionem

the second of th

SEC4. 8.

De terminis Quantitatum continuarum.

runtur duo.

[1 Indivifibilitas, quod indivifibilis fit, eo modo quo est terminus, ut terminus line a indivitibilis lecundum lon-1 Naturaejus, gitudinem i terminus luperficiei fecunad quam requi- dum latitudinem,

2 Terminatio quod fcil. terminet illud cujus est terminus communis, vel ut principium, vel ut medium, velut

finis.

Inchoans cantum, quod eft id unde quasi incipie, fluisque magnitudo seu continuitas Quantitatis.

2 Finiens cantum, quod eftid, in

quod definit ipla Quantitas.

De termino continue Quanritatis duo funt confideranda. feil.

2 Divisio, est enim triplex communis terminus

3 Medians, quod eft & inchount & finiens non totem Quantitatem (ut didi termini) fed partes Quantitatis: ut pundum in medio lineæ respectu pragedentis partis, finis eft, refpectu fuccedentis, principium : dicitur itaque hic terminus (medians) profiter firum in continuo quia elt inter principium & finem, dicitur (communis) propter participationem, quia ab utrifque partibus, quascontinuat, participatur: abaltera un principium, ab altera in finis a dicient denique (continuans) propter affionem & officium, quiaconjungit & continunt invicem pattes inter quas ponitur.

Eft itaque terminus Quantitatis indivisibilis, autinchoans aut finiens, aut continuens partes Quantitatis continua: ficut terminus linez pendum eff; rerminus superficiei & loci linea eff; terminus corporis eft

Superficies : terminus temporis inftans eft.

Effentiem, quia (utexempli gratia) pers lines est lines up verdrerminu lines non ter mine cobmitation,

Al discrimen inter ter- eft linea.

2 Extensioners

minum, & parten continuz quantitatis . num quoad

2 Extensionem : quia pare linea extensa & divisibilis est a accommunis terminus est indivisibiflis.

113 Copulationem a quit pures lines Co invicem Inon copulante lices ana copulerur paffine algeri : at contrarium accidit in terminis, nam non copulantur passive, sed partes ad se invicem copulant 4mine observancion chi, de dimenforcina, Astribacconniunem bos

Diligentiffime autem potandum eftoreum terminos indigifibifes oc dimentences non coim existing and in a pros re cumingib

Simpliciter d'abfalutes quod nullo modo in some something utlas partes integrales dividit polline, un punchums and went definimerening ab Bullide in libro Elementarine Genmetricorum, elle id, cuim nulla pare elle le infrans, of them har millas habent parces integrales, in quas difeouens immediationably

Dupliciter effe

ibutitudi ....

illarindivifibi . ban secundum quid & comparate qui quidem fecunlet : ali enim il d'un etituem dimensionem sunt divisibiles, secunfunt sudivifibi - dum allant indivilibiles out linea que est terminus mins a complinis superficiel a fetundum longitudinem, eft divi fibilis, at fecundum sattudinem, eff Indivi fibilis: in in entrale and a sepre series separation of artalis and and longitudinem & lamadinen, Muifibile eft ; fecunsom die jahr profunditatemyetiam indivifibili eft ; nam & girogro with thines larieudine, & Superficies profundit te caret.

- Quandortaque diffum quad terminueft indivifibille, non illud eft acaptendume acorinulto modo dividipacelt fed qued ficinairi fibile legundum propriami dimen fronem terminati ut (exempli gratia) Lines themminus letetudinis, ergà fechadam Beitudinem eft indivitibilis nitil camen hoerimpedis, quim fir distilit fecundum longitudinem : fig Superficies eft germinus corporis Preliprofunditatis, ergo fecundum profitudizateme fr individibilita nihilominus fecundam langitudinem & latitudinemi fred vifibelissen maded dicant) apud Didellicos perminum commune melle indevisibilitati Meliandeo illo modo quo est terminus, illud verum effe, vel fecundum feam dimenfionen cujus eft A Million aux eft rel no immediate femen sanidas

talem affionem quantos is quonodo langitud relate brevieser ; leugitto chara flei Chiudini; profandica con-Series connectivos, necessas esistiva dimenho ad pra-Chimenhones, reductive from in pradicamento quantitatis collocan-

2 Extenfionem: quia parclinez extenfa & diten continux visibilis ell & arrognanas terminus est individuiougnutains,

De tone tradine, turitudine profunditate, qued fint ? de carum desepreonibus, & quibus modis definiantur apul Interpretes · lugzonitmun quantitatis? in tiblian genitarino

hur paffind, had partes ad fo invicein copulant

CUmme observandum est, de dimenfionibus, (contra communem homipun fententiam) illas noti effe ve , & effentid idem, cum illiquo. rum funt dimenfiones: non enim existimandum (ut pars maxima: Die tofficorunce will imay hineum offe longitudinem : fuperficiem, latitudi. nem Bouerpus, profunditatem ofunt enim hæcioninia pa ffiones, & accidentiat Haring quantitatunt billed ut quantitus à fina dimen fione diffemerrice bourate haque observandum est, quod

aib zeup miestergan es faq ur Terminata, quereft maffio acci dentalis fequens immediate terminationem quanti-sino ausisto office utattation offer of cuint funt divinbiles, fecunlevillebed et eleighte die beidelt bei beidelt bei bei beinen eine for alle mine sid supple se sont sibedial bipedalis fine se abfque his enim effe pol divisit or fecunduntil . wild de afficient

aubrivole ante seupentainment fer er fin alle gaffio effentialis. - ausel : for dimenfie, en immediate lequens effentiam quantitatis : o quantitatis dia termines, and remmette. slidifledambeffibile. attenue vande etter

2 Relativa, que est relatio immediate sequens accident talem paffionem quantita:is, quomodo longitudo relata brevitati; latitudo relata ftri Citudini: profunditas comparata tenuitati: Sic, quod hac relativa dimenfio, ad pradicamentum relationa referenda eft : iftæ véso abfoluta Ldimensiones, reduttive funt in prædicamento quantitati

collocan

collocanda nego ergo confidenter lineam offe tone itudinem aueluperficiem latitudinem, & dico non effo quantitates, fod proprias paffiones istarum quantitatum. Ob. Quod fi Enclidem urfennt, aus Ariftotetem, definientem lineam effelongitudinem fine latitudine : Superficiem latitudinem fine profunditate. Sol. Respondeo, istas propositiones intelligija obliquo, sed non in reffe, hoc modo, linea est quantité in qua est longitude fine latitudine; Superficies eft quantitas, in qua eft latitudo fine profunditate, & bac definitio, (licet fir contra turbam Philosophorum,) est camen & verior potetto o 2 2 3 Profunditas, extentio corpogis, ala mandai dere ob candem cauling an obene be temper velis sivider divides when in tempera mineray pon powers is judulika force line etustermini) refolvere: (n.orod. S.E.C.J. dinos integran linearelt; Quibue mo di continue quantitates definiuntur apud Philosopho bus elte omnis pars corpores con of the produced line in inflution divimisangerant of Ir Extensionem fuam, un magnitudines e fuccesses Species conti-2 Divisionem in partes succedentes aut extensati nuz quantita3 Terminos, austerminationem fuain. Philosophis per um invenias exempla, in fingularum specierum ex-

> De chieffing Lite T.DAR unner unee. De descriptionibus Linea.

plicatione.

sea fit longitudo fine latigidane como camitid quod panid-Linea oft tengitudo fine latitudine (definiente Euclide, libro prima, elementorum Geometricorum : definicione secunda, i. Linea est continua quantitas in qua est longitudo fine latitudine; & hac definitio datur per exten honem.

Definitio focunda linez eft : Linea est quantitas continua, quias partes (le incerales connectuntur per punctum, ut per communem termihum vel cuias termini extremi funt duo puntta : hoc intelligendum clt (& ilem in omni bus frecierum definitioniba) de proximis reminis. pundum enim eft etiam terminus fuperficiei, fed gemotus : proximus illiereftsfut postes dicemn Cumided videas lineam habentem partes

barees fuas fibi invicem nexus, intellige inter qualitectiones ita ne mediare pintila, quibus invicem copulantur phee definitio dans propries passementarum quantitienm

per terminos.

Definitio terria, Linea elt continua quantitas, que fecundum nion dementionem fottin les fecundam folum longitudinem divini porell: Ad intellectionem cujus definitionis diligenter nota, quod omais comialua quantitas dividitur in partes ejuldem nominis & racionis com otor ut (exempli graria) fi dividastineam, non potes ipiam dividere In non linear: (ficur clism non mil ex lineis componieprim puntto autem dividere lineam non poces ; quia puneta non funt parres integrales linea, fed termini & principia: fic fi refolvas fuperficiem, iplam meceffa. rio divides in minores fuperficier, nont potes dividere in timeas ipla c. nim non funt partes, fed vermint fuperficiei; fic fi corpat diffribus. iplum in alia corpora distrahes, in tinent & Superficies non potes dividere ob eandem causam & rationem : sic si tempus velis dividere, divides iplam in tempora minora, non potes in inflantia (que l'une ejustermini) resolvere: sic quod dinnis parstinen integran stinen efte omais pars integrans faperficiei fuperficies; omnis pars temperis tempus eft:omnis pars corporis corpus : fic quod licet hac in infinitum divi-3 Temper ramen ille parces que ex divisione refultant tales erunein momine & re, cum illis ex quibus dividuntur , & hacedefinitio eft per 2 Dy ciferenin pares succedence aucmano foth

Quarta definition Lines oft continua quantitas, que fubiestum funn brundum unam dimenfionem folamisc dongitudinem menfurat : & hac

Cameio per affum & men furationem ceaditur.

S E C T. 12. De objectionibus contra definitiones linea. De describitionibus Linea.

Ol. Si linea fit longitudo fine latitudine omni, tum id quod participar lineam, hatiet longitudinem fine latitudine; omnis autem corporea lubitantia habet in le lineam, quia corporea fubitantia eft subjectum finez: ergo omnes corporez fubitariaz habent longinudinem fine latitudinem.

Sol. Omniscorporea fubftantia, into lineam habon denque longitridinem fine latitudine, non functiviter fed fine latitudine tinen; haber itaque folam longitudinem à linea qu'ort imbear latitudinem, id nen est Tinea led à fuperficie se quod habeas profunditatems nevid distant mec à superficie sed à corpore habensimmes meire for mine me fonue

Linea itaque ex fua nature & effentin, folam habet langitudine

licht einem in exiffentio & im fubie flo femper confingatur cum latitudine alla ramen latitudo et faper ficieis & lineze penitus extrinfeca.

Ob. Illa fecunda definitio omni linea non convenit, nam linea circularis non habet extrema : ergo ejus extrema non funt duo puncta.

1 Linea, & fic eft apra habere extrema.

Sol. Linea circularis dupliciser confideratur vel ut elt

a Circularis,& fic ineptaelt ad habenda extrema: poreft ergo habere, & haberin aptitudine extrema, (& fic intellige iftam definitionem:) quia linea eft : non habet affu, quia circularis eft ? aptitudinem serminationis habet à natura fuer at quod ità extremis non termineeur actu, habet a natura figura cingulata in qua necest principium nec finis.

Ob, Si pundum fit terminus linez, tum eft in aliquo subjecto corpore, & confequenter indivisibilitas effet in coden subjecto : quia punetum eft indivitibile, & confequenter ipfont corpus, in quoeffet, erit indivitibile : argumentum fequitur à configurorum regula quento abstrattum est in subietto, tum concretains predicasur de eggen sub-

ietto.

801. Hulcargumento lupra responsaminego argumentum: fi indivifibilitas fit in corpore ergo corpus est indivisibile dictum enim est illam coning atorum regulam tenere in Alis accidentibus, que non rationeattorum infunt in subjecto : ar indivisiorinas elt in corpore substantiali gratia puneti, punetum autem gratia corporis.

Ob. Si line & fint partes line a, & non puncta, tum autille partes elfent finite, & fic continuum non effer divistorle in infinitum, Cut dicunt Geometrici) & in semper divisibilia (ut dicit Ariftot. 16. 6. Phyl. text. 4.) aut funt infinite, & fic effet infinitus rerum numerus; contra

Ariflotelem tertio Physicorum ext 4.

Sol. In qualiber linea funt infinite partes, que omnes linea funt: & fic conceditur effe infinitus numerus. fr. inextifemiumatteri, non autem existentiumper fe: & hunc numerum Azistoteles intelligirest ita. que quodliber continuum divisibile in infinitum.

Ob, Quod fi dicas impo libile eft dividere parvam lineam, aut par-

vum corpus in ininfinitas partes : 193 comigno

And, Respondeo divisibile effe aprimdine, quantum ex parte fus; at nonpolle ita unquam diridi affu, propret defectum agentis, quod ip-Sumite divideretisment futer franche divideret

Ob. Punctum ponitur in effentia & definitione linez e tefte Artforde 1, libro demonstrationum capite 40 sext. 4. ergo el pars lines months and 2 20mil John Jan

of fell Eft pars definitiva, non integralis camen, fed integricatis OU principi-

principium : quod fi dicas ergo est genus vel differentia : Respondeo effe partem definitionis, tamen principium folum definiti, non ob the feet as defining on an increase on convenience in contraction tan non his bere en ema i erto e jos escenas non lune dus nincla.

Smertran conthe Bors & C Timite moux of white De Divisione Linea.

Linea est infima species, ideoque in inferiores aliquas species per differentias effentiales dividi pon potelt, led omnes linea effentialiter conveniunt: tamen per proprias luas pa flones, qualitates, que funtreditudo, & curvitas, ita poteft diftribui.

inp coto ani Sidedividior aoud Geomeeres Reins

1 Reftam lineam; recta auem illa linea eft, que Cinter sua extrema puncta equaliter jacet, fine elevatione aut depressione partium : Euclides lib. 1. Element definitione 4. 2 Curvamicurva autem linea eft illa qui zinequa-

M. Lastl

sol Line cir-

liter protractainter extrema, omnes fuas partes non babet equales, fed alie aliis depre ffores funt alie altiores.

Ob Si(curvum & rectum)effent propria paffio linez, tum lola linez effer curva & recta fie nulla curva superficies nullum curvum corpus effer. Sol Conveniunt curyum & rectum foli linea per fe, conveniunt etiam Superficiei, & corpori, sed non per fe fed gratia linea; fi enim aliquod corpus curvum fir, id illi accidit propter curvitatem linearum, quas cuns Geometrici) & intemper de vitalia (ar dicir Ariffat 110. 6. Piv

S E.C T. manifell and meletoffich

ocalismo na la De descriptionibus superficiei & earum explicatione.

Definitio prima per extensionem (fuperficies est longitudo fine profunditate:) id eft, superficies eft continua quantitas vin qua ell longitudo & latitudo fine profunditate; latitudo per fe, & ex natura superficiei, longitudo per terminum suum, & ex natura linee, namitinea fola dat longitudinem fuo fubjecto, camque folam : fuperfidier fola dat latitudinem fubjecto, camque folam i corpmi folum dat profunditatem suo subjecto, camque solam, superficies aurem non dat Tubjecto longirudinem; vel fi der, dat gearra linee, quam in le limbet, uc ferminum fuum sorpus autem non dat longitudinem aut Loined. nem subjecto suo, sed longitudinem linea, & latitudinem fuperfietel (quas in fohabet urterminos,) nam & Perficies datet lubjecto princip

fine aliam longitudinem, qu'am longitudinem linee, & corpus aliam longitudinem et laritudinem pracer longitudinem linee, & latitudinem superficiei; tu sequereur, quod in omni substantiair corpore estent tres longitudines; & sie quodlibet corpus estertriplicuer adçò longum atq; est: atque hoc diligenter nota, quod est contra communem turbam piale Micron at est verior sententia & majorem distinctionem inter species ostendit; dicitur auten superficient de lunea superficient fabere sollen latitudinem sine profunditate, quantum ad suam essentiam, (nam nulla latitudo existent repetitur, & inherens in corpore sine profunditate) at ista profunditate non est profunditat superficiei sed supporti:

rinua, sujui partes per lineam conjunguntur, ut per terminum communem; vel cujui extremi termini, dua linea funt: nameadem ratio, qua est puntit ad lineam, eadem est linea ad superficiem: & eadem est

Sperficiei ad corpus you is a conset alli oil, it will

Duplicem au sime connectit, & hic linea est.

Alterum remotum, qui nis remote seil. (mediannum habet te linea) ejus parres conjungir, sie est panstum: nam
superficies quodcunque est terminus termini, est terminus terminati.

3 Definitio terria per divisionem : Superficies est continua quantitas, que secundum duas solum dimensiones dividipotest, sc. secundum tongitudinem & latitudinem solaris superficies enim dividi non potest nissi mi superficies, qui omnis pars integralis superficies en superficies, linea autem non est pars, sed principium & terminus superficies, dien dicitur de superficie, & ejus partibus, quod dictum etarde linea, ejusque partibus in terria desinitaries tribes.

4 Definitio quatta, per menstrationem. Superfictes est continua quantitas, que sum subjectum mensurar secondum das dimensiones; solum, scil. longitudinem & latitudinem lecundum latitudinem, ex lua natura secundum longitudinem ex natura secundum ex natura

SECT. IS. WHO PAGE

rece aute singlesque de menoturbur artnes audiunins job ed es exerte

Ohl Terminus communis est indivisibilis ca linea est divisibilis com inside divident focundam longitudines erge non est communis terminus fuprasieis is in per est in the case of the case

....

Latitudivemputque eft medius terminar lupers Sol. Lines du ficici,& ita elt indivifibilis, namelines lamudine ge pliciter fumitur retena Adul mino at bois interfictet, in conceptui vel quoad of 2 Longitudinem, & est divisibitis, its autem non

Left communis terminus on managilib and more the

Ob. Existis definitionibus conclude potest, mon este effentialem discrepantiam inter lineam & superficient, quia effentiamnus depender ab alia, scilicer effentia superficiei, à linea ; namque sublata linea tollieur fuperficies, selfentia superficiei quod inde probaturaquia Suba latalinea fuperficies non est continua Quantitas, (quoniamnon po) test esse continua fine termino communi) linea autem est communi terminus superficiei ; gro ! fi tollatur quantum ad gertue, tum etjam quantum ad dufferentiam : quoniam fublato penero tollir ur differnit tia, ut doce Porph. in communicate differentia & generis textagn eft bunde ad mean, eadem eft li ea ad superherem: & cadenogro

i Effendi, fic illæ species a se invicem non dependent Sola Lines an Menfurandi Seite una ab alegia non dependet. confideratur 3 Principiandi, & fic quidem superficies depender à livel ratione, Jaca quantum ad ellentiam, non ut à ofermali parte fed

germananta ur à materali principio ent (femil et quodean que en terminus lerminus se rerminus cerut

Definitio terna per directionT.3A&fines eff continuaquantitas

que secundum dues fotesissississississississes en de le lecundum toù-gitudinen & latitudinem lot-stapetheles en manus inspechetsis sibasississe superficies manus manus exploits en de la manus especiales. ferentias dividi non porefein inferiores (pecieta dividient camen pet idem dicirar de l'uperficie, & eius partibus, quod dictius tatilbup asul

r Aquam five planam. que ab Euclide definitifs effeullamique equaliter inter, fuat extremas fine Cilicer in Jeces de gadduna pars mon let eminentior, nee de preffior altera. The last of mentary good, and mitted

. .... auni & 2 Flexuefam, Ceu curvam, que inaqualiter protra-Chitur inter fuos terminos.

I Convexe, que est externa superficies alieujus corporis curvi. ?: .T D 3 8

Hac autem 2 Concessous est interne ejuldem (uperficies exempli gratia) in aliquo vale interior superficies in qualicurve eft dis p quor continente, concava eft exterior ante que eft ta plex and tra vas, conventappellacurally autem divisiones; in funt per effentiales differetias, led per acridaria eten litatt

raded mue

firmer ficies

no ni dia ligates, nam planities & curvitas concavitas & canvexiministrop tas fingt qualitates ex quarta qualitatis (pecie noi) a nor

S. E. C. Tontes of comp. cian. C

De traffatione corporis & primo de eius diftintione.

1 Genere pradicamenti substantia, quomodo sub-Stancia dividitur in corpus & fpirttum, & ita est fub-Itantia, eaque perfeda.

2 Altera parte effentiali viventis corporis, ea Scil. Corpus accipinal in qua est anima quomodo dicimus animal componi tur tripliciter, dex anima & corpore, & fic fubitantia eft, fed impernempe aut pro petta. Is non ogis, he masovone a

An om morba g na Trina dimensione illa, que profunditas dicitur. & ifto modo eft fpecies hujus prædicamenti, que ita and de sure and Mubitantiali corpori comparatur, quod illud hujus o asses de principium est, & fubielium : hoc quis effectur & acand Pintanon of sidens chis on the

masteriore in S.E C.T. 48 son is the proplematory & De descriptione corporis.

do on in rradicion vioi quia (acamm Daleft)

functions ever (veries gradia) Secretor as vinceles eff, aut incovit balis : L Definitio primia per exten fionem, corpus est longitudo, latitudo, es profunditas i. (corpus) est continua Quantitas, in qua est longitudo. lainudo, & profunduas profundicas ex natura fua; eft enim profundita ejuspropria paffia, lantudo ratione superficiei, que elt ejus terminus proximus: longitudo ratione linea, que elt ejus terminus remotus: Genimelles alia longitudo linee, alia superficiei, alia corporis, rum in omni substantiali corpore, effent tres longitudines, dua latitudines, qued eft ridicultires, entimellemente, sertification les

a Definitio fecunda per terminationemscorpus est continua Quantitos, cuius partes connectuntur pen superficiem, ut perdepannunem terminum, vel cuins extremi termini funt superficies hac intellige devermino proxima mam alius terminus elt proximus corporis qui elt fin frier, a lius nemotur, qui eft linea, alius nemoti fimus poui eft punti

Definitio terria per divifonem's corpus eft chetinus Quentitas. que dividi potefi fecunitinatres dimen fones feil forgen dinem, & hoc ratione, linee, latitudinem, & hoc warrione faperficiei & profunditatem decque ex fus natura ; & (ficus dictute eft de lines & fuperficie) fic etiam dicendum eft de corpore : iplum dividi non polle nifi in corpora: ficur ex corporibus folis, ut ex partibus integralibus, conftituirur:

nam omnes partes corporis funt corpora.

4 Definicio quarta per mensurationem. corpus est continua quantitas que secundum tres dimensiones suum subjectum mensurat, i secundum longitudinem & latitudinem gratia fuorum terminorum : secundum profunditatem ex natura fua.

S E C T. 19.

De objectionibus contra banc tractationem de corpore.

Ob. Corpus æquivocum est, ergò non est in prædicamento. A Aquivocans, & hoe nullo modo in prædicamento eft,

quia est semper ambiguum.

Sol. Indistincte, & fine distinctione ejus ab aliis Æqui-2 Aqui- equivocatis, & ita non est in predicamento.
2 Distincte, ut ab aliisejusdem nominis signivocum. duplex idque ca ficaris leparatur, certumg, redditur, & hoc mopitur vel Ado eft in Pradicamento: quia (ut aiunt Dialetti. (ci) equivocum distinctum fit univocum,

Ob. Sublato corpore, scil. longitudine, latitudine, & profunditate, aut Subie dum eius (verbi gratia) Socrates divisibilis est, aut indivisibilis : f divisibilis, tum in partes integrales : ergo divisibilitas substantie in partes integrales, non est à Quantitate, (ut dicunt Dialeffici atque luprà dictum est:) si indivisibilis, rum corrumpuntur caput, cor, manus, & quæcunque partes substantiæ funt : & ita sublaro accidente, subiectum interitavel (ad minimum) fidicatur, iftas partes non corrumpi, sequeretur omnes partes in eodem puneto, sive indivisibili effe, & nec caput à pedibus nec cor à naso distare.

I Entitative, seu substantiales, ut funt caput, cor, & manus, & quacung stales, fine Quantitate confideratz:

- Sol. Partes Sche manerent, estamfi omnis quantiras tolleretur. integrales | 2 Quante, que funt ille partes induta Quantitatem, funt dupli- & tita non manerent : manerent ergo fubftantiales, fed ces, aut non manerent quante ,unde dico quod Socrates effet de vilibilis in partes entitativas, led non in partes quantas: nec eft quantiras ratio cuiufibet divifibilitatis in partes testeriberetet fed in pares quarter of & minibined south country

Derend er twa mann . & (was dichum eleve lines & toperficie) SECT, 20

open trail in the first SECT 1000 A the non exact core farces at

Quomodo diffe fecies funt fubalterne aut infime ? .....

I In ratione effendi, & ita funt infime fpecies, ut omnes linez . Mentialiter , ejuldem infinz funt Speciei, lic etiam Superficies, & corpora.

Didz tres fpecies confide. rantur duplici-

2 In ratione menfurandi, & fic quidem forfan inferiores habere | offint species : ut linea bicubitam,& tricubitam lineam, &c. & fimiliter de superficie. & corpore.

SECT. 21

De traffatione Loci, & primo locum effe superficiem.

Aristoteles, 4. Phyl. text. 41. Locum definit effe Terminum uti-

mum corporis continentis.

Omnes autem consentiunt terminum corporis superficiem efferaddo fecundo quod locus extensus est (quum fir locato zqualis) teste Ariflotele 4. Phylit. 1 3. & t. 30. at non fecundum unam dimenfionem folam quia tum effer lines : nec fecundum tres; quia tum effet corpue : ergo fecundum duas folum, & ita eft fuperficies. Ilta dixi propter Cafum noftrum, qui ad contrariam opinionem defecit, cujus quinque argumenta in eum finem ducta, irrifione qu'am responsione digniora

SE C T. 22.

De refutatione argumentorum Casi contendentium contrarium:

Ob. Argumentum primum: Ubi eft superficies ibi semper non est

locus, ut extra cœlum; ergo locus non est superficies.

Sol. Simili ratione poffim probate hominem, non effe animal, quia ubi est animal, ibi semper non est homo ur in stabulo: ergo homomon est animal. contentian concerne schlanen erfleces.

i Convexam; & hanc nemo unquam dixe effe Respondeo Super- locum, & talis est extra calum.

ficiem aliam effe, 2 Concavam, quam dico effe locum; & hujufmodi nulla extra çalum eft.

Ob. Argumentum lecundum; loci terminus eft luperficies, (ut pater in textu) ergo locus non est superficies.

Sol. Fallum illud eft: ubi enim illud dixit Ariftoteles? dixit qui-

dem loci partes codem termino connectia quo partes corporis.

Ob. At (inquies) partes corporis copulantur fuperficie, ergo foci.

Refp. Refpundeo (ura lorum refpontiones rejiciam) copulari codem termino remoto, quo partes corporis, non codem termino proximo; remotum autem terminum corporis dixi effe lineam, fest. 13. & illa etiam Ob. Argumentum tertium; 4. Phyl, texe 41, dicitur locum effe im-

mobilem, at Superficies est mobilis: ergo.

Refp. Illud ein fallum eft, nam non fimpliciter digitur locum effe immobilem, sed immobilem primo & per fe; quia non movetur nisi grazia lai fubietti, & illud etiam verum eft de fuperficie sat ex codem text. convincitur effe superficiem.

Ob. Argumentum quartum; locus definitur effe trina dimensio, su-

perficies autem bina,4.lib.Phyl, rext.8 .ergo.

Refp. Falfillimin illidictt, mit marginales annotationes pro textu Aristotelis objiciar, locus tamen qui facit Casum errare, taliseft, libro 4. Phylaext. 8. At werd dubitationem babet, fieft, quid eft, utrum moles aliqua corporis, aut quedam altera natura, querendum enim eft genus ip fine primum, diffantias igitur habet tres, long itudinem & latimidinem, arque profunditatem, quibus determinatur corpus omne. Hac posteriora verba, mulcos errare fecerunt, que ita construas, omne corpu babet tres diffantias longitudinem, latitudinem, & profunditatem, quibus determinatur; fic and I illa verba, non ad terminum locus qui precedit; fed ad terminum corpus, quod fequitur, referenda fint; & quod textus ita conftrui debet, demonstrari potest ex illis verbis, que immediate lequuntur. Impossibile est autem locum corpus effe: at fi locus haberet iftas tres dimensiones necessarium esset locum copus esse.

Hæc dixi latius, quia omnes ferè Interpretes in expositione istius

Deregustiene are concitored Cafe outendenties con constitutes of

Ob. Argumentum quintum: loci subjectum est corpus continens, superficiei fabjectum, est corpus contentam, orgo.

Sol. Hoc codem modo refellicur quo primum argumentum,

Corpus continens est subjectum concava superficiei, & illaest while the spinial, the feat per non the color of a labeled transferred from

dil

iu:

bail

Corpus contentum, convexa: & illa non eft locus. Convexant, Sementanto at

Tall to Super Stocarn, & rons on extra caram. z Concavam, quam dico esse locum; & hujusalia mail the of math, extra we was even

minare becalen metun : eft ;

Josephini Be licantes mag mindineme

rapide

1 Pro corpare locante ic pro en corpore qued corpus locarum circumambir, icuraque, que circumambir pilces, dimeust & hic, (apid queldam) dicitur locus materialis.

2 Protlla Superficie corporis tocantis, que immediate locum circumambir, nam feitum est, quod locans corpus versus locatum aliquem finem & terminum habet , termus autem corporis superficies ells nam ser me ambus modis biens, circa corpus meum undecunque terminatur: termiapud Arinus igitur qui ità terminat aerem. & me circumambic,
flotelem meus loculs est nam idem ve est ille terminas & superficies, & tocus: fed dieigur superficies à passione fua interna, que elt lacitudinis extenfio : dicital teriffinus al merno acta, quod lubjecti corporis teriminer mignitodiacno, dicitur locus ab externo actu, quod externe corporis magnitudihem ambiat: he quod dichter terminus respette locantis dicitur locus refrectu tocarr corporis et hie divisus tovafis letera, en quod aliquos corpus accipiruntation euro

ammunication tool of the S E.C

olnoghe De definitione loci & eins explicatione.

Locus est fuperficies concava corporis continentis aliquod corpus inmediatecontinens. Locus feil formalis, ell fuperficies non plants, mon convexa, fed conceva, interior: corporis continentis, i. corporis diffusi circa locatum, licut a er respectu mei, est corpus continens; (immediate continens aut ambiens,) nam non quecunque concava superficies acris, est meus proprius locus, sed proxima: sic quod illa concava Superficies aeris, que meam convexam undecunque immediate rangit, et meus locus.

ins is son to 1 & ffentia ejus, in qua tria requiruntur,

In loco duo

dd i? agniuph ic

titum . man

פיטנושי:

ad natura-

Locus ca-

pitur duo-

Aorelem

in expoli-

ramaking o

and plets

1 Extenfio ratione superficies.

2 Continentis; ratione concavita-Hs Cuperficiei.

3 Contactus, ratione immediati enis superficiei.

confiderantur

Actus & officium, quod tries al una Cplex effic.

hour locus materialis. legantu que immedia

of contracatis, a controlis diffici

an elle phod forant corpus on & terminum habet : ter-

I Terminare localem motum : eft wi nim eius exfernus terminus, nam mos tus localis eft ad locum.

Terminare locantis magnitudinem est enim locantis corporis intermet terminus, inheret enim in corpore le cante.

3 Confervare curpus locarum , nam lem locum fereur, ur ibi confervetus: 4.

-... 2100c

-O-110 TOSES

bus modis

its bunk

Salandine centinant : termi-Streng circi corpus me Sillore les funtaire de finant de fice de Arifforele!

Cocclem Facillimus modus respondendi est Averrois s. Metaphys in expose tione 18 Arifferelem fumpfiffe hic locum valgariter, (ut ante eum antiqui Philosophi,) non pro concava Superficie, sed pro spacioisto medio inter latera concava Superficieis verbi gratia, in vole purarunt illi locum elle non superficiem concevam, led illud totum pacium inter vafis latera, in quod aliquod corpus accipitur s, quam fententiam licet Aiforeles refutet in 4. lib. Phylitext. 26.8 37. hic tamen fecundum communem Phitosophorum, & vulgi opinionem locutus est, aut quia ad librum predicamentorum tam accurata tractatio loci non requiritur, aur quia difficilior effer ejus apprehenfio, qu'am que à discentibus librum pradicamentorum acquiratur : quod succen har mea responso hone fit, ex eo fit manifestius, quod in g. lib. Meraphys. ubi predicamenta cetra ctat, locum non diffinguit à lupeffice.

chestern) fortue eligible to the property of the second contract of

Refelluntar alia opiniones 19019 zuom fin gina functiciesaëns, qua meam c

Qui autem contrarium existimant, (ut maxima pars Philo for aut) defendere non pollunt luam lententiam : nam alii (ut Aquinas g.lib. Meraphyl. dicunt quod locus & Cuperficies fint diffineta (pecies, quia Superficies interne . Scil corpus in quo inheret, Locusexterne, Scil, corpus in quo non inharet, led quod ambit, mengurat : cent illud BARRE

tindi potest diversas species constituere, fassum esse videtur; nam silud rogo, aut est (mensurare externé) de essentia loci, aut non est de essentia si non sit de essentia, ergo non facit locum essentialirer distinctum à superficire: si sit de essentia loci, ergo absarde omittient ab sensores in desinicione loci, 4. lib. Phys. text. 41. ergo mensura non est a siquid, ut Aristoteles dixit. 5. Metaphys. text. 2.

Adde quod fi externe & interne menlurare, fufficit ad Ipecificam diffinctionem tum eadem linéa, & Quantitas differet à felpla species nameadem Quantitas qua inharet in ulna, & iplam interne menfu-

rat applicatur panno, & iplum externe menturat

Alii autem non hoc modo diftinguunt locum a superficie, ted ship

2 Concava.

Planam iraque & Convexam volunt Ariflotelem nomine superficie: Contavam autem nomine loci, delignalle led ista sententia melius non desenditur contra nostrum argumentum, nam Concavitas & Convexitas qualitates sunt de quarta specie, ideò non possunt facere qualitates specie & essentia distinctas.

Adde quod si concavitas & convenitas specie Quantitares distinguerent, sequeretur candem superficient quinced, a seigle differe pecie a naminferior & concava superficies crumenæ, (si vertas) fir exterior &

outvera.

ıt

t

n

1

O

iz

r-

ul

10-

no The per locum.

SEC T. 27

mount Deobjectionibus contratrattationem de Loce.

Ob. Locus denominar locatum ergo inell in locato, & non in locate

te, ut in ejus definitione diction eft : ergo.

sol. Locus denominar & interne locans, cui inberer & externe locatum, quod circumembir; refereur ad locans, ut ad fibjestum, refereur ad locatum, ut ad objection lutin.

Ob. Locus eft locari locus, ergo refertur ad locarum, aque ita eft re-

letevum, non autem Quantitas.

t Ad effentiem ablolum eft, & Quantitas : ideoque

ponitor in hos predicamente.

Ad modem e fende, respectivum est, ad locatum: sieri e-Locus nim non poetell, quin applicata superficie ad corpus locaquantum tum, aliqua resurgat inter en resatio, sed quia illa resatio est extra essentiam loci, ideò non ponitus locus in pradicaextra essento resationis licer illud multi docti viri existiment.

R a

Ob.Hlud

Ob. Illud cujus differentiæ funt in prædicamento Ubi, elt in prædica mento Whinam differentie funt in codem prædicamento, & in codem genere cum eo, cuius funt differentiæ : fed fur fum & deor fum funt in prædicamento Obi,quæ funt differentiæ loci: dividitur ehim locus per fur fum & deor fum,ut patetin 1. Phyl. t.41.8 4 Phyl. t. 4. & libro 4. decolostext.4. ergolocus est in pradicamento Vis.

Sol. Hocargumentum landumm in illam opinionem traxit : ut patet

apud cum 4 Phyl quælt. 5 . led facilis elt relponfio.

Affive, ut cum lecundum ipfa aliquid dicitur locare, &

ita funt differentiz loci, ut in iftis locis fumuntur.

Scil. Tur-2 Paffive, aut Relativetut cum aliquid dicitur fecundum fum & ipfa locari aut effe in loco ; & ita funt differentiz Thi, & in deor fum prædicamento Wbi; fic quod conveniunt Wbi per locum, capi duquia nempe locus est fur fum & deor fum; ided locatio corpliciter. poris in tali loco, que locatio Ubi eft, dicitur effe furfam vel deor fum.

SECT. 28.

De traffatione temporis, & primo de diffinitione durationis.

I Aternitas, que est duratio immutabilis, tota fimal, & hac duratione folus Deus menfuratur, faltem per fe, nihil enim præter Demm zeernum eft fecundum veritatem, (ut dicunt Theologi) fi quid verd præter Deum fit zternum, (ut dicunt Phy fict) à Den fuam zternitatem habet ; iple enim folus per fe æternus eft.

2 Avum, quod est duratto mutabilis tota fimul: hac duratione mensurantur spirituales substantie, ut Angeli, & animæ humanæ , quæ licer prius & polletius non admittunt, fed lemper eadem effentialiter manent, tamen mutabiles funt, (ficut quelibet creatura) proptet dependentiam quam habent ad Deum.

3 Tempus, quod est durario mutabilu, qua differt ab zternitate : fucce foa, qua differt ab zvos (quo mentu-rantur omnesses generabiles & corruptibiles) i.omnia lublunaria quacuinque corpora de corum accidentia.

com, aliqua reforgar inter ca relatio, ted quis alle relatio it

Quia omnis laratio tempus non eft, ideo notan dum ferir discrimen durationis, nam eft triplex, alia vo-

00.

rera effentiam loca ideò non romana locus in di adi... Companiary in the inland bulli as al minglisher an or section ? SECT .. 19.

De definitione temporis, & eine explicatione, & primo de prima particula.

Tempus ita definitur ab Arift. 4 lib. Phyl. rext. 101. Tempus est numerus morus secundum prius op posterius: cujus partes membratim explicanda sunt, ut infinita difficultates effugiantur, Numerus hic vide cur esse discreta Quantitas, sed non est.

t Absolutus à rebus numerati, ur duo, tria, &c, ubi res numerate non popuntur, sed solum numeri; & talis numerus necessario discretus est, talis autem numerus

non est tempus.

Nam numcrus duplex eft, alius enim eft

Man() do

a Application ad res numeratas, & talis potest esse indifferenter, aut continuos, aut discretus pro conditione rei, que numeratar; sie pes dicitur numeros trium palmarum; sie palma, quatuor digitotum numeros; sie tandem tempus numeros, non discretarum rerum (nam tum esse dicitur administration (motus) & proinde sieut motus continuos est, ita tempus, cum sit applicatum ad numerandas partes motus, continuom est: facilias responderi potest, licet non sam accommodate ad verba Aristotelis; tempus esse numerum, i, men-suram motus.

SECT. 30.

De expositione secunde particule posite in definitione temporis.

Tempus est numerus (ut dixi) non absolutus, sed applicatus; non ad quamtibet rem continuam mensuranda, sed est numerus solius motus.

Ob. Sed aliqua disticultas oritur, quia orines res generabiles & corruptibiles mensurantur tempore; nam tempore oriunur, & tempore occidunt; ut homines, & equi, & lapides; Ista autem orinia non sunt motus.

Sol. Observate itaque quod tempus est mensura solius motifs, per se, caterarum autem rerum gratia morus, nam solum illa res qua mobiles sunt aliqua specie motus, mensurantur temporese id solum illis accidit ratione motus, qui in illis est, motus itaque solus per se, res autem omnes mobiles, sive coelestes, sive subturares, satione motus, tempore mensurantur.

Roar studen orav state SECT. 31.

SECT. SI.

De explicatione tertia particula, in definitione tempera.

Tempus est numerus motus, non quocunque modo led (secundum prius & posterius,) i secundum successionem ejus, vel secundum partes puores & posteriores illius motus, quod ut melius intelligantes

tus in partibus subjecti, nam dum ego moveor, omnes etiam partes mez mecum moventur, sic quòd motus extenditur secundum omnes meas partes, & hanc extensionem sui, motus habet à magnitudine corporis.

Notandum, quòd in partibus motifis (quansum ad Quantitatem) duo funt accidentis sc.

1 Successio, que est continua partium motus corruptio, & generatio aliarum; nam licet motus per omnes meas partes extendatur, non tamen eâdem parte motus nunc moveor quâ (abhinc horà) movebar, sed fluebat ille motus, & alius generatur; & hanc successionem partium habet mensuratus à tempore motus, & secundum has partes, quarum alizfunt priores, aliz posteriores, motus à tempore mensuratur.

SE G T. 32

De subjecto temporia.

lis, sed omnium rerum mobilium in quacunque motus specie; si enim non forer aliquis motus, non estet aliquid tempus; ide oque tempus dicitur passo motus; & quia tempus principalius est in mundo per motum primi mobilis; ideo (apud Philosophos) & ejus motus peculiariter passo (tempus) interdum dicitur.

Subjectum zemporis duplex eft, nempe

2. Ditimum cui inharet tempus, ut in vero subjecto se illud mundum est sc. aggregatum ex coelis et elementis, et omnibus in illis comprehensis; quòd si velis desendere primum coelum este subjectum temporis, tum responde quòd tempus est in solo primo mobili per inharem anni na alise verò rebus, per men sur marionem.

Ob. Omrtis

Oh. Omnis mottiselt in tempore J. Phyl. text. 3. (& omnes Phylic concedunt) ergo tempus non est in motti. og manp - ile (Zelouh) a sol. Negatur argumelitum e nam mottuseltin tempore, ut dissification in menfure, at tempus est in motti, utatet dentin subjecto.

nintens ad eminen

ap sudmes fin & De Peciebu's Temporio ant IA

Tempus (uti czterz dictz species) est infima species, nam tempus przecitum & futurum non sunt species tempus; sed partes integralis; contrahitut tamen utcirdentalistes tempus; idque empliciter ad lignificandum diversitatem quandoque eminuous sia sulo cont.

diaci, mannys menfis dies moura list

Actus, vel difpofitimer fablumares, ur tempus le

renum, polhlens & cempus leminandi, &c.

Tempus fignite Zodiaci, cum dispositionem Solu in aliqua parte Zodiaci, cum dispositione sublanari, un per quod
connotat situm solis, in tribus primis signis, cum humore & calore in inferioribus: assa, que significat
situm solis in tribus sequentibus signis, cum calore
& siccitate in inferioribus, & sie de externis nam hao
consideratio magis perunet ad Astronomiam.

e lighted to progress positions in the sound received to the sound to

De definitione temporum, ut anni menfis, diei, &c.

Licethoc Dialetticum negotium sit transcurrere; tamen & jucindum est, & haic loco necessarium; si autem velus facilitarem sequi, mini
videtur possecommodissime omnia hae tempora ex solis moto desniriunde merito ab Astronomis (distintor temporam) appellatur. Annus itaque est tempus que sol peragrat totum Zadiacum, i. tempus que
ingreditur principium Arietu, quod in hac nostra arate decimo Martii,
contingit, donec ad idem punctum iterum revertatur quod est tempus.
365. dierum.

2 Selaris, que in fuis computationibus utuntur A-Remand: qui cle tempus que foi peragras anum fignam Zodiaci sut tempus que à primo gradu Aristis, ve nit in primum gradum Tauri ; A continct paule plus quam

Mentisquem

eft duples ali- & quam to. dies, mimirum plus ag minuts hup pono mi fait. 10 . 200 tranz Dunarie quo uruntur Medici, qui eft tempus que Lana torum Zodiacum peragrat, uctempus que procedens à primo gradu Arietis, omnia figna Zodiaci discurrens ad eundem gradum iterum revertiturs auod 27. diebus & 8 . hotis perficiture

Naturalis qui conflat ex 24 horis & eft tempus que Sal ab oriente in occidens delctus, ad orientem iterum perveniale & continet & diem artificialem to nothem.

duplex ett. Artificialis, qui est interdum longier, interdum bre-Cviors & definitur à Phy Latio folis fuper terrament

Ob. Latio Solis est motus at dies non est motus, sed tempus tergo

dis non eft latio folisant low alex main

Sol. Dies elt latio folis, i tempus lationis folis: Nox , est tempus quo fol Cub terram demeter mechasilluftrat tvel commodiffime definiri poreft umbra terros quia ficur Sol fua luce facit diem; ita terra fua opadirate. & umbra facit noffem; fed hæcre jičimus ad eam (ad quam foetant) (cientiam, Afronomiam. וויייני ו' יותר למו או יוי דרו אוני אוני אוני

SECT. 25 Obieffiones contra ea que diffa funt de tempore.

Non funt alique partes temporis, ergo tempus non est quantitas. antecedens probatur quia præteritum non eft nec futurum eft, nec elt aliquod tempus præter instans, instans autem non est pars, sed termiwus temporis,ergo nulla est pars temporis,

Permanentes, fic nulla funt partes temporis quia

tempus non est quantitas permanens

2 Profluentes & fibi invicem succedentes & fic funt ejus partes prateritum & futurum, nam non est ea-Sol. Partes du dem ratio in permanente ac in fluente quantitate, Ut plices funt, aliz enim permanens quantitas dicarur elle; requiritur ut fed. babeat fuas partes actu fimul existentes, at ut fluens quartitas effe dicatur, tufficie ut terminus actu fit, qui pars temporis attu fit, quia est instans attu, quod il-Clas partes fibi invicem copular.

Ob. Preteritum non eft, ergo non eft quantitas; & confequenter nec tempus.

Sol: Argumentum tenet in permanentiber, non in fusce fivis.

Ob. Tembus eft quanticas gratia morus, docente Arifforele & Metaphylitext. 18. ergo non eft per le quantitas; & conlequenter quantitas nonell genus temporis; genus nempe per le predicatur de frecie,

Sol. Tempus eft quantitas gratia motus, ut gratia caufe efficientis, tamen formaliter per le quantitas; le fitius ell'anima & Asimo princia patris qui iplum generavit, ut gratia efficientis caule: non tamen fequiur quod non fir per le homo & animal & hoc notandum est. Nam de hac re mirabiluer fele jorquent interpretes pec pollint Arifforelem tamen liberare à calumnia.

Ob. Tempus depender ab anima, 4. Phyl. text, 1 34 & lequentibus: & illud ratione oftenditur, quia tempus numerus eft, at non eft numerus. nifi numeret nam numeratio est actus anima, ergo tempus depender

akanima. & confequenter non est realis species quantitaris

i' Absolute in fe, & fic est quadam continua succesho, & quantum ad hanc, non depender ab operatione anima.

pliciter-aut

2 Comparate ad alias res, quas mensurats & fichapus consi- bet sibi adjunctam numerationem motuum ; nota taderatur dus I men quod ifta numeratio eft.

I Aptitudinalis.

a Actualis, jam tempus ex fua natura habet aptitudinalem numerationem : elt enim per le duplex. aptum ad numerandum partes motus : at saualia alem numerationem habet ab anima : nam non dicirur actu motum numerare, nifi in quantumab anima applicatur ad niotum.

SE C. T. ... 36, ... De Difererz quantitatis traffarime, & primo de numero, & de eius distintione.

1 Tranfcendentali, qui est rerum fpiritualium mul: tirudo, quomodo dicimus effe tres personas in divimis, unam Deum, multos angelos: tres animas: quacuer albedines.

Numerus eft duplex vet

a predicamentalis, qui est rerum corporearum, i. continuarum, ut tres homines, quatuor lapides, &c. &c. falis numerus in hoc prædicamento ponitur.

1 Materialis, qui à Dialecticis appellacus eft (mimeratus) qui est nifiil aliud, quam

iplæ

facele a Mera Item notandum est, quod duplex eft numerus, alius

camen from

m Cl. Non

iple res que numerantur, ut tres homines (materialis numerus) dicantur qui ternario numero nume rantur.

2 Formalis, qui dicitur (numerans) quia ille eft nu merus quo numeramus ut tres, quatuor, &c.fine contradictione ad ullas res numeratas, feil, homines au

equos,&c. *

* Effque

ordinations, ut fecundus, ternus. 2 Diffriburious, pringali bini. ¿ Collettivus, ut duo, tria : & lac numerus pouffimum ad hoc prædicamen-Ctum (pectat. STREET THE TANKS OF SETTING THE

quarante orderens (necel-SECT. 37 Numerum effe difereram quantitatem.

Numeras eft quantitas, quia eft per le divilibilis in pares integrales; nimirum in unitates, ex quibus conflatur seft autem diferett quantitas, eò quòd ejus partes non copulantur per aliquem terminum com munem; nam in binario numero, ejus parces funt duz unitatestin termerio, tres unitates ex quibus conficitur : at vero ifta unitates fili invicemoet nullum terminum continuantur; fed coacervantur folum fine ullo termino.

monte sup lette SECT. 38. De definitione Numeri.

Sieut punctum est principium magnitudinis, & instans temporis; ita est unicas principium numeri vacin hocest differentia, quod ipla suns fotum principia, aut termini : ap unites respectu numeri non est solum principium, led etiam pers, ideoque numerus per unitares definitur.

Numerus est itaque multimido ex unitatibus collecta : sic definitus ab Euclid lib.7. elementorum, definitione fecunda: que definitio constar ex genere, materia & forma: nam genus numeri, est multitudo, que idem est quòd discreta quantitas, materia numeri sont unitates ex quir bus constatur, ut tres unitates funt materia ternarii unmeri: Forma numeri, est unitatum compositio, nam idem est coste dio in discretis, quòd est continuetto in continuetto, nam idem est coste dio in discretis, quod, est continuatio in continuis.

lus eft (numeratus) qui est nifichaliad, ouam

SECT.393

foliam.

rigner fe fais differentiis diffic Tong Lunt diver he mittee enfo

De divisione numeri.

Mines dica Species erant infina, at numerus subalterna eft species. & genus ; ur numers fpecit's fuhr binafens, ternarius numerus. &c. quorum undividus funt bic & ille binarius, bic & ille ternarius numerm, &c. at ilta numeri divilio non poteit in infinitum excretere: nam numerus,res numeruras i, entpora que numerautur,non poteft excludere a corpora aurem infinita effe non poffunt. eft cham qualitat,

SECT. 483 9300

Objectiones contra ea qua dicta sunt de numero.

Ob. Multitudo relativum est, non est ergo genus numeri.

i Opponitur paucitati, & sta eft relati-

Sol. Multitudo capitur Jvum. dupliciter, vel ut

3 Discretionem partium fignificat, & ifto

Ob. Ex non quantis & indivinibilibus non poteft fieri quantum, & divisibile : at unitates funt non quanta, & indivisibiles:ergo numerus ex istis confleari non potest.

Sol. Vera est major propositio de quanto concreto, non di-

Creto.

Non quan- c s Affu & perfette, & ita unitas eft non quantum, tum duplex 2 Potentid & reductive, & unitas ita quanta eft: (eft e-(nim unitas in potentia omnis numerus inquit Boerius.) eft aliud,

Oh. Collectio & compositio est nihil aliud quam relatio compositorum, aut Relatio non potelt elle forma Quantitatis, aut de ellentia ejus, ergo.

Sel. Illa ratio illos omnes convincit, qui compositionem e fentialem formam nemeri effe dicunt; dic potiusefle accidemalem formam,

& relativam, & poni pro effentieli, quodilla nos lateat.

Ob. Omne fingulare accident est in uno folo subjecto : nam fi in pluribus infe, nam est universale: at hic binarius pumeius, aut hie quaremarius, non est in aliquo hibircto, quia tum unum fibjectum effet duo aut quatuor : ergo.

Sol. Omnis numerus est in subjecto uno aggregato; non simplici: nam licet quatuor homines, qui funt subjectum quaternaris numeri,inter le fuis differentiis diftindi funt, & funt diverfi homines collati. tamen ad iplum numerum quaternarium, efficiunt unum subjectum Colum. De die Cake messer

S.E.C. T. 41.

De traffatione orationis, & primo de ejus diffintione.

Ob. Oratio est vox complexa, ergo nulli inest prædicamento, oratio eft eriam qualitas, eft enim fonus, qui eft in terria specie qualitatis.

ergo non est quantiras.

יוויייי בנונינים ב מחת מני

Sol Oratio

capitur qua suor modis Cil.

1 Pro voce complexa ex nominibus aut verbis. & ficeft in nullo predicamento, & fic tractatur ab Ariffotele lib. primo de interpretatione cap 2

2 Pro locurione & prolatione vocis; & fic est quadam

actio linguz, & in Actionis pradicamento.

? Pro fono corpori inftrumentis effecto, in quantum eft objectum auditus: & ita eft in prædicamento qualitatis. 4 Pro men fura vocum & fyllabarum : & ita eft quan. titas & ita hic fumitur.

S E C T. 42.

muitanip man De Orationis definitione.

Oragio ut hie fumirur nihil aliud eft, quam mulritudo fonorum longindine & brevitate temporis menfuratorum.

ins moments of in (which another see a on finiting

Commerce que fait labit Come Commercial mune-

I Effentis, que est sonus cum fignificatione. 2 Qualitas, ut acuties, gravitas, & taucitas, &c.

In oratione eria ponifiderantur, tum ejus

3 Quantitas, que est quali extensio, aut corpulentia voces, Tecundum quam alia fyllaba longa aut brevis dimum confi- (citur : (apud Grammaticos) appellatur tempus vocis; quarum fyll barum fucce five & diferete productarum menfura dicitur orario; nam fyllabæ in quantum fucceffeve producuntur, menfurantur tempore, & in quantum Chiftrese proferuntur, menfurantur gratique.

SECT.42

rum nec memicrat inter chus species, formingnec orneratem, tement veill non quantum per le, tied de pouts 3ca & o acereio antennie 5ca Qui agina partito reconciliateo maga en ecuature ele-

exploretem de Ou serant perputa in . Il cot pro anache (a) Amplitudine, quia numerus Ce extendit latini quam oratio cum oratio foliam diferetos fonos, mimerus quaffibet res alias diferetas numerat.

2 Modo men furandi, quia numerus menfuratex repetitione unius & equidem indivibilla fc. unitatis.oratio autem ex prolatione diversarum partium discretarum.

oracio diffe-2 Objecto mensurationilaqui a numerus mensurat pouffimum res permanentes oració autom che fuccedenses: unde hie etiem notandam quod quelibet voxilive lit fimplex, five complexs, five oratio, five nomen, five verbum, que pluribus fyllabis, five longis, five Brevibus ponderatur, hic oratio dici poteft. in hoc libro

decimies caparelle / 17 3 Bedes deor for a contradio in

condendione decian alterior corporis

Obiettiones contra id quod dittum eft, quantitatem effe diffarum fhetierum genus, co de fesierum earum distinctione.

Ob, Nyllum genus debet prædicari denominarive de fuis (peciebus ; at quantiers de iltis prædicatur denominative ; nam fined non folum dicitur quantitas fed quanta, & fie de catera fpeciebus etgo maior est Aristotelis 4. Top, cap 1.1.3

Sol. Illa prædicatio concreti, licet propter modern videtan denomina tive, eft tamen reipfa uni voca & effentialis! Tumme famen Woran dum eft quod ille modus prædicatione concreti de abftracto, eft proprius hujus prædicamenus, pon enim propria prædicatio eff albedo eft qualis) quod innuit Arifloteles, quaptiratem hie tractuns in concreto i. Quantumgtradtavit quem porius in concreto, quam in abfracto, quia constetue est notius cum fit magis compolitum.

Oh Una species unlus generis non fit ex alia; quira debent effe oppolita: at discreta quantinas ex continua fit, quià ex divisione continui

refuter numerus:ut Arifforeles, & experientia docet, ergo. Colle continuo fit misperus: non ex continuo indefinire furrito aut omni continuo.

ob, Ariforeles g. libro Metaph, text, 19: sradans hoc provincement

m

Numerus &

runt.& in

non quantum per le, sed per moum dicit, ego à leipso diffentit

Sol. Quia omnium istorum reconciliatio magnam requireret trachationem, in qua interprete summe defudârunt brevitet respondeo, ibi locutum esse Aristotelem de Quantirate permanente, ideoq; praterminile rempes e orarionem, que in successione quâdam versanur, omissile veil Lieum; qua sum du contineum sub superficie.

Ministrias 8. stritone unius (7 e affici fulli villi i i. unitatis, oracio sialio diffe y agreem ex pretennedaro de la parciam diferenaum.

De feinda divisione Quantitatis, in Quantitatem

Ad cognitionem hujus divisionis, notandum quod fitus (eu pofitie

dicimus caput elle sursum, pedes deorsum, cor tanquam in medio loco datque ita constituit distinctum prædica-

2 Coordinatione partium alicuius continui intoto, nonin loco,& Dupliciter ira eft paffio Quanticapitur ab Arifotesi ratis: & hoc loco fumuur, Tecundum le : vel pro quod dicimus caput effe fur fum, pedes de. orfum. Sciad illad quod habeat hunc fitum, tria requiruntur. - go alle se feiliget.

partes invicem continuentir aliquo termino communi, & per non in loco, & hanc excludimetri pecies diferent paffio Quanti-

a Permanentia partium felquod figuil indicant, & non fluint in per little tempis excluditor quod frum 166 little el loco flo mub

To plantia quadam inter para ces ipfas, feil quod una fir example l'opra vel infas a trim, il talis fie ordo il arum para trimin, in talis fiene, demonticari contest.

son habute quality of 1221 are Modell resistant to

SETC. 46.

ast. Continuins conventiful quantital per sellubisation et con nig per accidens. E giat à gradique on & logis continues, quis in a labes continuan quantatem cujus termine connectionen carries, &

De rerria divisione Quantiriris verporing Quant, fu quan-

Quantum divis folium que situs Quantitates (la species quas tractaviditur in illud mus, & earum genera, & individua) quanta dicumur.
quod est quanti per seridens, & accidentaliter, que
num distribute quantitates, sed illas quantitates particibono a man de la company de la compa

he mein ander diener guanta; nam ipla quantitatem, et fic fola substantia

Mam quest quanta for longa aut lata, ratione inperficiel qualifibi dun vocantus, inhiacets nam is bipedalis superficies eris cui melt alquenta, vela de bede, a bipedalis albedo eris as hoc modo generalises propier am hare punis mesidentis diguntur quanta, qua recipiuntur in sibilitantiam per quantiacem.

Menfürentem fe enterné quantitatem, fic actio, & mottes dicitur quantus, fait longus & dicturnus fecunsulaine servi dum longitudinem & disturnitatem temporis in quo

his his tribus divisionibus Quantitatis a prima divisio sc.in continuam & discretam quantitatem, est divisio generii in species per essentiales differentias a nam continuum & discretum sunt vera & essentiales differentia Quantitatis.

Secunda divisio Quantitatis in babentem & non babentem fitum, est divisio subietti in accidentian nam fitus (ut dixi) est accidentale pro-

pria passio Quantitatis.

Terria divisio Quantitatis in quantum per se, & per dettens, est divisio analogi in analogata, nam prius & magis proprie dicitur quantum per accidens: & id quod est effontializer, quam quod accidentatirer, (quantum) libe enim non nin illina risto des interventa dicitur quantum: & non est inconvenens idem diversità mationibus multipliciter dividi.

Ob. Subfrantial etiam continue eff., mum partes Straff invicem continuantur, orgo effe continuant non folium contribil Children for eff (continuam) efficielle Quantum is differentia, min 110 ft.

Sol

Sol. Continuitas convenit soli quantitati per ses substantia, non nisi per accidens. & grat à quantitati, nam est lapis continuus, quia inse habet continuum quantitatem, cujus termino connectuntur partes, & quantitati per sectidens, mediante seil, quantitate.

ell chomoup retiditing BOTA 47. 1901

cor augustum per accidence

-irafana De menguris takad borpredicamentum pertinent. in and

Extensions, five fecundum long itudinem folamum

. 84 .T. J.B. & nen babeutem friem, ele

- asily my transpip ponderis fignificant. The manter apparails a mana

De proprietatibus quantitatis, & primo de explicatione primais

Prima proprietas quantitatis est: Nibil est autoritati contrariam's intellige (perse) nam sicut substantia substantia per accident est contraria, unigois calidus est contrarias aqua frigidate, na cuam per acridente, quantitates possinir esse contraria, sic entim superficies, alba, est contraria superficiei nigraspon in quantum quantitas est, si suberficies, sed gratia albedinis se nigredinis: sic linea curva est contraria lunea seda non per se sin quantum est tinea, sed per accident ratione curvitatia, se se si indiais: se hoc est proprium secundo modo, conveniens om ni, non soli: nam convenie etiam substantia, un distumest.

184

a Relation with O B & fignificat exec find par-

25 militado inatis hon abilizaci.

community of

blicker, fc.

-man & air naugur find and annihum & riterie !

of Aristoreles fibriph objicitur, multa esse contraria palicis, & magna paris, ista autem sunt Quantitates, ergo. Quantitas habet contraria.

To Negat esse Quantitates, quias sunt in pradication.

Metales des concedatures esse Quantitates quias nem tollit Ari- absolute, & per se intelligi non possunt.

Attendado de si concedatures esse Quantitate de sono possunt.

Attendado de sono camen sunt contraria de sono probat dupliciter.

Attendado nulla relativa suntacontraria, at cista relativa supliciter.

Contraria non possunt inche esdem simul, at ident dupliciter.

Contraria non possunt inche esdem simul, at ident dupliciter.

Contraria non possunt inche esdem simul, at ident dupliciter.

Contraria non possunt respectu diversor suntacion de la parvus respectu montis, magnus respectu grantique.

La absurdo, sicuna & cadem tes non est sibi ipsi contraria sed una cationa se este magna & parva (ut diximus) ergo non sunt contraria.

Ob. Secunda Aristotelis instantia & objectio de loco est, quia locus summus est contrarius loco insimos cum maxime à se invicera distanta

se spacit, & ita maxime distant summus locus & infisol. Dimus; & hanc distantiam Aristoteles vocat libro primo
stantia maMetaphit. 6. contrarietatem secundum stam.

xima est 2 Nature, & ralis veram contrarietatem constituir; duplex, sc quam Aristoteles vocat contrarietatem secundum speciem; & hæc contrarietas, i nature, non spacis, hic intelligitur.

SECT, 50. Dubitationes adver fus ea que ditta funt.

Ob. Sed est dubium contra ea que dicta sunt, e contra ea que Aria soules respondet, nam concretum de abstractum, sunt in codem predicamento, at abstractum se magnitudo, et multitudo est in genere Quantitatis ergo multum e magnitus.

Quantitas, & multitudo discreta Quantitas: & ita mag-

IMA

&

De Quantitate.

Sol. Magnitudo & multitudo capiuntur dupliciter, Co-

imbutum, & ita Ipectant ad prædicamentum Quan-

2 Relative, ur magnitudo fignificat excessim parvitatis, & multitudo excessium paucitatis: & hoc modo tum concretum rum abilita dum sun in prædicamento Relationis.

Ob. Locus est alius falubris, alius pestilens, alius raturalis, in piscilius in aqua, hominibus in aero alius contra naturam, ut piscibus in aero hominibus in aquasalius calidus, alius frigidus, ergo habet contrarium.

est Be Quamitas, & sie nihil est loco contrarium.

Sol. Locus : 2 Composite, un informatur accidentibus, aut dispositio consideranibus convenientibus aut nocentibus locato, & ita potest tur duplis. habere contrarium, ratione illorum accidentium nam citer, and locus falubris contrariatur pestilenti, non in quantum loci sunt, sed quantum contrariis accidentibus imbunotur & ratione salubitatu & pestilentie quas includint.

ergo tempus. 19 132 can surgent, attanta de lucida hit:

Sol Nox & dies sunt tempora in effentia, at in soc solum differents quòd dies, tempus cum præsentias solis; nox, tempus cum absentia solis significated es sucem, nox tenebras: opponuntur ergo non in quantum tempora, sed in quantum alteratucida, alteratenebrosa est: nectamen sux contrarie opponutur tenebris, sed privative, nam tenebræ sunt privatio sucis.

SECT. 51.

De fecunda Quantitatis proprietate, arque eius explicatione.

Secunda proprietas cst: quod Quantitas non admittit magis so minus: suscipere autem (magis & minus) est prædicare cum ritis adverbiis (magis et minus) de suis subjectis: una autem Quantitas non magis est, quam alia, sicèt sit perfectior et melior, ut corpus quam superficies, superficies quam linea, aut extensior et major, sicut linea longa une à breui, corpus magnum corpore parvo, tamen intensior et magis est mulla Quantitas quam alia: ethecest etiam proprium secondo modo, conveniens omni non soli: nam convenit etiam substantiz.

06. Una lunea est magis et minus curva quam alia: ergo linea lu-

fcipit magis et minus.

Sol, Hos est curvitatem fuscipere nontineam, nam (dixit) suscipere

(magis & minus)elle prædicari (non fubjici)cum iftis adverbiis (magis & minus) at ita linea subjecteur non predicatur.

Ob. Si intenfio & remiffio in curvitate fit, tum in linea eft ; nam linerell fubjectum curvitatis, ergo etiam intenfonit, & confequenter capit intenfionem. tientle, O'insqualitatis

M. Capit quidem intenfionem, & remissionem, non fui, sed fue matitatis efficaque subjectium intensionis sed non estob estum intenfionis in all illud quod fulerpit in fe alterius intentionen, at non eft illud qued ip fum intenditure it is recreated in the

ob. Una linea est longior quam alia linea sergo (magis) longa quam alianam illud necessarium ett secund im Grantmaricorum regellas Sel. Grammatica illum loquendi modum admiruit, Dialetted non admitting & concello, quod una linea fit (magis) longa quam atia fioc non el lineam (magis & minus) suscipere sed longitudinem : lattitude nem aurem fupra dixi, non effe Quantitatem, fed Quantitatis paffionem. Deinde una linea dicitur longior aut propter exten finem paret-

um quam admittit ; aut inten fonem, quamifon admittit

Ob. Aqualitas suscipit (magis & minus) lecunding philasophum in can (ad aliquid) t. 7. at aqualitas aut eft Quantuas, fit enim definitue zqualitas,eft eadem fpecie Quantitas; am finonfir;tamen eft Relatio fundata in Quantitate, ut patet ex tertia proprierate hujus pradicas menti : conftans autem regula elt (apud Dialetticos) illa folium selativa capere (magis & minus) quorum fundamenta capiunt i apriundas mentum zqualitatis eft Quantitas: ergo si zqualitas capiar magis so minus, Quantitas etiam capiat. cità definitio, bi

1 Quantitatis lecundum quam dicimus duos pedes vel duas palmas, effe aquales que zqualem habent extensionem, & talis aqualitas (magis & minus) non recipit, cum in indivitibili confiftat, & hac fundatur in

Quantitate.

2 Virtutis seu qualitatis lecundum quam dicio deis foteles z. lib. de generatione, & corruptione, texa zial zqualitatem quadam effe zqu'dia in quanto quod poffint, i.in Quares titate virtitis; & poienia, lecundum quam dicimus Sois cratem & Ariffidem æqualiter.effe juffqsi& hat Legudo lites; non fundatur in Quantitate fed in qualitate qualitatem autem capere (magis & minus) nemo dubis tate hoc animadverte, quia unum corum argumentorum diffolvit, qua contra intenfionem Relativorum mulie Toletus, cujus etiam cateris argumentis respondebitus ention suites individualis, in

SECT. 12.

Sol Fluctu-

ant his In

terpretes :

Resp. igitur

esse duplice,

alia enim

fumiur 3

magnimidine

acein ipecie

non, minn

an-

ar-

10-

C3-

ms

ic;

m.

ź

5:11

SECT. 12.

Detertia proprietate Quantitati, & primo de definitione equalitati, & inequalitatis,

> I Fundamentalis, & absoluta qua talis eft, equalita aft rerum diverfarum eadem fpecie Quantitas:inequalitas eft diver farum rerum diver fa fpecie Quantitas.

Definitio æqual.& inægual. apud Phitof duplex cit, aliz

2 Formalis, & comparata, que tradi potelt aut respe-Au ad res denominatas ; & fic definiuntur elle relationes. secundam quas res equales aut inequales denominantur? velad fundamentum ejus immediatum: & fic zqualitas definitur; effe relatio duarum quantitatum ejufdem feciei , quarum una non excedit aliam ; hoc intellige de continuis, nam in numeris eadem species non potest excedere aliam: Notandum quod (propriè loquendo) par & impatrin numeris folum repermnur : ae fusins aliquando sumi possint, pro equalitate & inequalitate, & Miles A Lic extendipossunt ad continuas Quantitates.

66, Si zqualitas fit rerum diversarum eadem fecie Quantitas, tum mez eandem fecie Quantitatem habent, habent etiam equalitatem; Selune zqualia sat mus & coelum, minimum & maximum corpus, candens in fe habent fpecie Quantitatem, fcil. fineam aut superficiem;aut corpus : ergò si ista definitio bona sit, sunt aqualia, quod dicere est ridiculum.

Set : Æqualitas eft rerum diverlarum eadem specie Quantitas, (eadem fpecie dico) non tantum quoad effentiam; ita ut eandem specificam effentiam dicejus Quanricatis habeant (nam illud non fufficit) fed eaden fpecie, quoad extensionem, na ut utraque Quantitas habeat candem pecifican extenfenen : licet ergo mus & coelum eandem hatent fecie Quantitatem quoad effentiam, non tamen quoad ex-Jenfonem; quia ella Quantitas non aded extenditur in mure, arque in

Ohn Unum est fundamentum equalitatis, lecundum Ariftotelem 4. Metaph. text 2. unum autem non reperitur in diverfis rebus. ergo nec aqualitas Argumentum fequitur, quia relatio non porele effe fine fundamento, ergo male definirur, diversarum rerum cadem specie

Col Unitas quidem Quantitatis est aqualitatis fundamentum, non somen unitat individualis, led ferifice, & cam intelligit Ariftmeles,

ob. Aqualitas eft relatio, ergò malè definitur, diversatum rerum

eadem specie Quantitas.

:00

.

ras

ıli.

200

25

2-

le

r

801. Ista prædicatio, equalitas est Quantitas est causalis, & materialis, & fundamentalis, quia Quantitas est sundamentum & causa æqualitatis: non essentialis, & formalis, ideóque deprimi debet in obliquo (æqualitas est Quantitas,) i in Quantitate, aut ex Quantitate.

SECT. 53.

De expositione huius proprietatis.

Quantorum (inquit Aristoteles) maxime proprium est equalia aut inequalia nominari. convenit hac proprietas Quantitati. (fumendo res aquales & inaquales proprie) 4 modo: lc. quantifoli, & femper. &

potest dupliciter ex primi.

Prima expositio hæcest, (à Quantitate res æquales & inæquales dicuntur,) quæ ita debet intelligi; res, sive substantiæ, sive accidentia, (dicuntur æquales, vel inæquales) aut per substantia, aut per subiectionem Quantitatis, & sic plurima accidentia; aut per substantia men sum quantitatis, & sic tum substantiæ tum accidentia dicuntur æqualia vel inæqualea à Quantitate, ut à fundamento; nam res dicuntur æquales aut inæquales ab æqualitate aut inæqualitate, ut à formâ: & hoc (ut dixi) omni & soli Quantitate convenit; nam (propriè loquendo) res à substantià dicuntur, eædem & diversæ: à qualitate, similes aut dissimiles; à Quantitate sola equales, aut inæquales.

Secunda expositio hujus regulæ salis est, (est maximè proprium Quantitatum este æquales aut mæquales,) quæ im debet intelligis(est maximè proprium) so. 4 modo, Quantitatum est ipsæ inter se collatæ, sint æquales vel inæquales sintellige per se, nam si aut substantiæ, aut alia accidentia æquala sint aut inæquala, hoc non est per se, sed per accident aratione. Quantitatis, quam aliquo modo participant.

Ob. Equales res dicuntur & inequales ab equalitate & inequalitate, at equalitat & inequalitat funt relationes ergo here propriers non convenit soli Quantitati.

Sel. Res dicuntur C. A quantitate, primo, & ut a fundamente.

equales aut inæ- Ab equalitate, & inaqualitate proxime, & ut & quales, vel forma.

Ob Nulla est aqualitas & inaqualitas inter orationem & lineam ;

S 3

Sol.

Sol. Omni convenit Quantitati (si de bite fiat & legitima company tio, J'utantem debita, & legitima comparatio fiat, hæcfunta nobis

observanda.

guod in

Quantita-

I Æqualitas ,eft relatio duarum Quan eitatum ejufdem fi eciti, quarum altele non exceditaliam. I Continua

2 Inequalitas, eft relatio duarum Que titatum eiufdem fpeciei, quarum una ex.

Ccedit aliam.

i Aqualitas, idem quod in continua

Quantitate.

2 Inaqualitas, est collatio duarum Quantharum diverfarum fpecierum inter fe ham ternarius numerus non liabet aliquem ter narium numerum fibi inæqualem, fed numerum alterius speciei, fc. binarium aut quaternarium ; Adde etiam huic regula quodin Quantirate sontinua comparatto de æqualitate & inæqualitate, Cemper debet fieri inter Quantitates eiu fdem Speciei : ut inter duastineas ; fed in difcreta Quantitare, fieri poteft inter diver fas species.

SECT. 54.

De triplici vatione bulus proprietatis,

Ir I Abauthoritate Ariftot. dicentis (1. & 5. lib. Mef taphyf.) res ealdem vel diverlas à fubfiantia, fimiles vel diffimiles à qualitate, æquales aut inæquales à Quanti-

triplex eft

· ... . 16 1.741, the

2 A definitione prinis babita, est enim equalita diproprietaris & ver farum rerum eddem fpecie Quantitas : in zequalitat, diverfa.

> A Confequentibus, quia æqualia funt illa in quibas non eft excellus; inaqualia in quibus eft excellus, exceffus verò confequent menfettam, prinis autem men-I fura à Quantitate depender.

Plas dista sunto de Quantitate.

De Relatis.

SECT. I.

De predicamento ad aliquid, & primo de eorum, que Aristoteles tradit, resolutione.

r Definitione dupli ci, quarum alcera est catio confisti in

omnibus relativis, Adaliquid funt, que il quod funt aliorum esse dicuntur, aut quoquo alio modo ad alium referuntur.

2 Specialis, conveniens folum relativis secundum esse. Ad aliquid sunt, que rorum id, quod sunt, ad aliquid babent.

2 Divisione, que est relativorum in secundum esse, & dici distributio: que in priori definitione infinuatur.

2. Proprietates, de quibus fuis locis.

SECT. 2.

De differentia; inter Relationem & Relativum, & utrum eorum, magi ponatur in pradicamento?

Ad evitandam confusionem notanda est distinctio inter Relationem, & relativum, nam nomen ad aliquid utroque modo fumi potest.

I Relativa funt ipla concreta, que ad feinvicem referuntur, ut pater & filius, dominus & fervus,

2 Relationes suntiplæ abstratiæ formæ, per quas relativa ad se invicem referumur, ur paternitas, se filiatio: dominatio, etenim & servicus paternitas enim non est relativum, (nam ipsa non refertur ad aliud) sed est relatio per quam pater refertur ad silium: nec siliatio est relativum, sed relatio per quam silius refereur ad patrem, & se de cæteris.

IIM

13

Inhoc capite

tractat Aristo-

teles ad aliquid

dupliciter,

nempe aut

Adaliquid ca- \$ 2 Concrete, pro eo quod refertur ad aliud.

pitur aut Ctur ad aliud.

Ex his ergo notandum, quòd relationes per se, & primò, ut paternitas, &c. concreta autem, ut pater, &c. non primò, sed gratia abstractorum in hoc prædicamento ponuntur; nam in omnibus prædicamentis accidentalibus abstractorum concreta pomuntur in prædicamento: accidentalibus dixi; nam in prædicamento substantie contrarium accidir, in quo concreta ponuntur per se, & primò, ut homo, animaliabstracta concretorum gratia: ut humanitas, & animalitas, Quòd si quis urgeat Aristot. non relationem, sed relativa definivisse: respondendum, id ipsum secisse eò quòd concreta (qualia sunt ipsa relata) sunt nobis notiora, quàm relationes, quæ abstracta, & consequenter minùs compositas unt: quod etiam in prædicamento quantita. Tu sactivati.

S E C T. 3. De distinctione ambigui nominis relationis.

Ut distinctius cognoscatur que relationes collocantur in hoc pre-

1 Rationu, seu secundarum intentionum, quarum exiftentia, er conservatio, necessario ab intellectu dependet,
qualis est relatio generis, et speciei, quæ relata dicuntur
à Porphyr.cap.de Specie, text.20. et talia relativa necessario excluduntur à prædicamento, quoniam non sunt

Notandum est alus efferelationes

I Tran-Gendentes, aut propter funt relationes divinarum perfonarum, paternitas, filiatio processio.

Amplitudinem prædicationis, ut funt respectus accidentium, ad fua subjecta, ut inhærentia, et he etjam excluduntur, I Dictionem & modum, quæ

funtearum rerum, quæ quoad principalem fignificationem; aut naturam absoluta funt, proper tamen adjunctum quen-

2 Reales, quæ etiam funt duplices, nam aliæ funt

2 Finite & de | dam accidentaliter refpectum, diaut funt secundume e emub

terminate, que d'cuntur relative, et he excluduntur. 2 Effentiam, quæ totam fuam naturam habentrefpectivam,cumllatenus absolutam, ut paternitas, quæ ad nollum aliud prædicamentum potest referri, et hæ ponuntur in hoc prædicamento folæ.

SECT. 4

Deordine huius prædicamenti quare collocetur post quantitatem.

1 De magno et parvo, paucis et multis, in cap. de Quantitate fecit mentionem, que funt ad aliquid.

1 Sequitur immediate quati. tatem, vel quia

ıs,

in

in

.

z Adpositionem Quantitatis immediate sequitur zqualitas, inzqualitas, longitudo, &c. quæ funt relationes.

Ex menfura,i. Quantitate, et re menfurara, i. Substantia, naloitur guædam relatio.

I Sex posteriora Pred. quia licet illa relationes fint tamen hæc magis intrinfecus advenit.

I Est ordine dostrine prior, cum ipla inter duo absoluta prædicamenta constituta magis elucesceret.

2 Elt prior ordine nature, nam licet qualitas prior fit iftis relationibus, que fundatur in qualitate, relationes tamen que lequuntur immediate quantitatem, funt qualitate priores, necomme abfolutum omni respettivo prius eft.

Quia magis participat naturam accidentis quam qualitas : est enim relatio accidentis & quoad effe in, et quoad effe ad (ut loquuntur) . quoad dependenriam, in quantum relgrivum eit.

2 Pracedis

. - mun

2 Qualitatem, vel?

t of hot predictives of the function fendence,

redeter & of Combinut by assection with

questions of medianes.

three at a grant 3 getting a relation of the carbon and

De prima definitione relativorum, atque ejus explicatione.

Relativa funt, que id quod funt, aliorum effe dicuntur, aut quoquo alio modo ad aliud referuntur.

Pro cujus definitionis explicatione, tum definitum, tum definitionis

partes erunt exponendæ. De definito autem notanda funt.

I Discrimen ejus à re absoluta.

duo 2 Ratio , quare relativa in plurali numero definiantur poti-Cus quâm in fingulari.

I Abfolute, que ex fe, & in fe naturam habentes non ordinantur ad aliquid abud extra feipfas: ut

homo, linea; albedo.

Resitaque duplices funt, vel

2 Relative, que ab alio dependentes, per fe ordinantur ad aliquid aliudextra leiplas : ut paternitas, aut pater, quia (quantum ad hoc quod pater eft)ad filium ordinatur.

Relativa autem definiuntur, non in fingulari sed in plurali numero. eò quòd, mutuò talem habent ad se invicem dependentiam, ut non poffunt separatim aut existere aut definiti, ideoque definiuntur in plurali numero.

Definitio autem duas habet partes, in quarum prima, relativa fecundum effe, in secunda vero relativa secundum dici infinuantur : prima pars ita le haber, (relativa lunt) le res, aut entiaprædicamentalia unde excluduntur relativa intentionalia, ur genus, species, &c. quæ id quod funt)i. fecundim effentiam fuam, (aliorum effe dicuntur) i. referuntur ad aliud.

Secunda pars definitionis ita exponitur, (aut-quoquo modo aliter) i. fecundum diffionem & modum, & accidentaliter, cum aliquo confe-

I Finem, ficut oculus ad vilum, panis ad languinem, ferrum ad cultrum, potentia ad actum, nam hæc func illorum fines,

2 Subie Etum ficut forma ad materiam, & accidensad subjectum in que inharet, & tales relationes non spectant ad hoc predicamenti, quia funt transcendentes,

3 Terminum, & correlatu, ut pater ad filium, dominus ad fervum, duplum ad dimidium, &c. & ita referri intelligitur in definitione relativorum, (ut ad termi-

Referri autem aliqua res poteff ad aliud zripliciter, vel ntad

num (nam accidentia ompinaliquo modo ud atiud referun. tur, fed hogaft, usad fubicatum, nonad formam relativam. non ad terminum, non ad correlatum

Relatio itags C I Determinutionem rei, ad frem.

me & foliam derender a consecto & ter-

2 Inherentiam accordence yad fubie frum aut per .... A Mutuam dependent im relativi, ad correlatum.

Eft quædam differencia inter relativa, & correlativa, quis relativa es omnia dicuntur, que ad alimit esfertatur, et parer & dominus : correlativa autem ea, que ad fe invicem referuntur, at parer & deren vont f dejus, & peculiaris accepuin, pecta suilà

m . As real - mabine S E Catrole U

mino: with effe relateret, cel

De illis conditionibus, que concurrent ad relativorum existentiam.

Hæc autem elt natura corum, quæ funt ad aliquid, ut nunquam fubicho inhæreant, nife medio aliquo accidente abtoluto, & fimul coexitente in aliquo subjecto alio accidenti insitrelatio alterius subjecti : unde adrela ivi existentiam concurrunt

I Subiettam cui inhæret, quod eft quafi fundamentum remotum, & appellari potest relationis materie, scil. inha-

2 Abfolutum accidens, ratione cuius inharet quod est fundamentum proximum, & appellari poteft efficiens caufa relationis

3 Relatio alterius subjecti, in quod huius relatio terminatur, quod eft terminus hujus relationis, ut autem (quod dictum eft) exemplo manifeltemus: Sunt duo alba corpolea , unum alteri simile est, sic quod similitudo relatio est, Tita, per quam fibi invicem referuntur; fimilitado iraque unius aufus, ma acorporis, uni ineft corpori ut fubietto, media tamen fua albedine, ut fundamente, & dependet ab altera similitudine alterius corporis albi, ut à rermino : hec partier similitudo inhæret alterialbo compori, ut fabietto: media ejus albedine n ai son ur fundamento, & ab aliera fimilientine depender ur à -m & con remino; unde fie, ut cum relativam, & à fubiecto tanquam d materia inhæfionis, & abjoure accidente; ut à fundawill said mentuconfervationis, & promutionis & correlato, ut à termino comparationis depender, fieri non porest, quin aliquo tiorum fublaco, ipla relatio correct.

CILID

Ab istis ergo tribus, C. fubietto, fundamento, termina qualibet relatio & relativum dependet, non tamen cadem, nec zquali ratione. nam relatio confiderari poteft, ...

1 Accidens eft, & fic potiffimum dependet à fubiefte.

nam effe accidentis eft ineffe subietto.

I Productionem, & fic maxime dependet à fundamento, nam effe producti eft effe ab alio.

Vel, ut 2 Relativum

eft. & fic confidupliciter, vel quantum ad

2 Comparationem cjus, que est proprie derari potelt dejus, & peculiaris acceptio, lic autem maxime & solum depender à correlato & termino : nam effe relativi, eft effe adaliad. Unde relatio ut accidens , habet effe infixum; at relatio, ut relatio, habet effe af-I fixum, i. ad aliud fixum.

SECT. 7.

De modis quibus accidentia intereunt, & corrumpuntur, & fpecialiter Relativa.

Digniffimum observatu est accidentia absoluta.

I Deftruttionem fubietti, quia destructo subjecto, necessarium est accidens interire, quemadmodum cotrupto Socrate, etiam Philolophia Socratis fecum

tribus modis

2 Absentiam conservantis, & efficientis, quia sublata efficiente, & conservante causa, necessarium est interire, fc. aut effectum accidens corruere, ficut discedente fole à nostro hæmisphærio, necessarium est & lucem (cujus sol fons est)eriam interire ; & extincto naturali calore, etiam vitam auferri. 100102 a minit

3 Prefentiam contrarii, quia unum contrarium naturaliter expellit aliud; ficut inducto calore in a-1 quam, necessarium est corrumpi frigiditatem, & inducto bumore in serram imetiri ficcitatem.

I subjecti, ut me sublato tollitur mea fimi-

litudo. mibus modis

2 Fundamenti, ut sublata qualitate per quam

destructionem,

intereunt, aut per eram fimilis, interit etiam fimilitudo.

3 Termini aut correlati, uno enim simili sublato, alterum fimile (quantum ad timilitudinem)interit.

De fundamentis relationum.

Fundamenta autem relationum triplicia funt, aut enim

I Remotun, & illud omnium relationum fubffantia

eft ejus fundamen - 3 tum,

2 Proximum. & illud (ut dixi) triplex eft, nempe Laut

C, 1 Quantitas, Supra quam fundatur 2quale & inæquale, magnum, parvum, & omnes proportiones Arithmetica, & Geometrica.

2 Qualitos, supra quam fundatur simile diffimile, &c.

3 Adio, & paffio, supra quam fundatur caufa, effectus, pater, filius, &c. num parvus es respectu montis? id tibi contingit propter quantitatem quam minus extentam habes: num fimiles es alteri? id tibi accidit propter aliquam qualitatem, in quâcum altero communicas: num pateres alterius filii:en tibi ob & Stionem adveniebat relatio, quod eums generafti: sic quòd omnes relationes super aliquod horum quatuor prædicamentorum fundantur.

SECT. 9.

De its que concurrant ad effentiam relationis.

1 Materialiter, termini relativi, qui ad le invicem referuntur, in parer & filius.

2 Formaliter, ipla relatio, per quamad fe invicem referantur, ut paternitas, et filiacio : nam illud eft notan-Ad naturam I dum non effe unam relationem qualambo relativa ad fe invicem referuntur; led diversas, ut pater refereur ad fipouruntur, Lium per paternitatem, Glius ad patrem, nomper paternitatem.

telationis

tatem, fed filationem. Id quidem in relativis equiparanthe, proprer nominis identitatem minus apparet, in illis tamen etiam ita eft; fi enim funt duo homines fimiles, non eft exiftimandum effe unam folam similitudinem, per quam referuntur ad fe invicem, (nam tum idem accidens effet diversorum subjectorum) sed effe duas similitudines, per quas dud fimilis ad fe mutud referuntur, & semper quot funt relativa diversa, tot funt corum diversa relationes.

Triplex aft dependentia relatorim, depen- dente, à quo oriuntur.

1 Subiective à substantia cui inhærent. Effective à fundamente, i absoluto acci-

dent enim ... Qbieffive, à suis correlativis, ad que re-

Unde in relativis, omnes quatuor caufa intelligi, & cerai possunt : I Materialis, Subjectum est quod fustinete.

2 Efficiens fundamentum quod producit & confervat. 3 Finalis, correlatum, ad quod, (ut terminum) referturi 4 Formalis, relatio eft, per quam ad fuum correlatum, refertur.

S E C T. 10.

De triplici modo retationis, & quibus relativis ifti modi conveniant.

1 Ordinatinem Solam correlativorum, idque fir dupliciter fcil aut quotaine ...

I Effenciam, quando ita effentia eorum in hoc confiftir, ut unum ad alterum referatur, us pater, & filius.

2 Affectionem, quando nulla pars effentix in hoe verfatur, ut unum conferatur alteri, sed relatio consequitur ipsam essentiam, maquam modus, & accidentalis affectto ejus, ut scientia, & scibile, nam relatio sciencia ad scibile, non est effentia ejus sedes effentialiter qualitas non Rei si bamano latios Relatio camenejus ad feibile effenen son a bulli man : oi tiam Scientia fequitur.

a Applicationem quando tota quidem effentia correla-a torum, in hoc verlatur, ut referatur ad alterum : at hoc. non fit, quando iplitemmini à le invicem separantur, fed

Relatio inter relativa fit dupliciser,aut per

folum cum applicantur, (quod in aliis relativis non contingit.) Exempli gratia, polițis duobus hominibus quorum alter eft pater, alter filius, necessariò etiam existunt corum relationes, sc.paternitas, & filiatio, licet correlata à le invicem loco moveantar, ut alter fit Oxonie, alter Rome ? ideoque ha relaciones intrinfece nominantur, quales funt omnes relationes hujus prædicamenti, &-relationes fecundum dici at non funt hujufmodi relationes fex posteriorum prædicamentorum, quorum relationes, non nifi per terminorum applicationem extant, nam Actio quidem eferetario agentis ad paffirm, & Paffio eft relatio patientis ad agens: & talis relatio non confiftit, nisi dun agens patienti applicatur, nam fi alterum fit Oxonie, alterum Rome, multa erit corum aut actio, aut paffio ; fic nisi locus applicetur locato, & tempus rei temporali, nulla relatio que dicitur (Ubi) aut (Situs) aut (Quando) confirmet; Sic, nec aliqua relatio erit inter corpus, osd v in & vestimenta, nisi vestimenta applicentur corpori : adeò quod tales relationes postremorum sex prædicamentorum, non pollunt confurgere, nih per terminorum ad fe invicem applicationem, nec diutius confistere quam manet ifta applitatio ; hoc diligenter nota quia pauci norunt fex ultima prædicamenta, vere ab hoc fejungere.

SECT. 11.

Quibus cafibus relativa ad fe invicem referantur

I Genitive, de dominus, & fervus; nam dominus dicitur fervi dominus, & è contratation in a

2 Dativo, ut zquale & inzquale, nam zquale eft zquali æquale.

3 Ablative, ut majus & minus, nam majus dicitur De secunds definitione Relativors minore majus.

iftis calibus ceferantur. tivo,idq; fit magnum. dupliciter,

mutoupea.

150 2911011

encin des-

namen will

uen tamen

innii.cc

Relativa ad

fe invicem-

namus, da-

1 Mediante prapofitione, ut magnum & parvum : nam magnum ad parvum eft

2 Sine prepositione, ut verberans & verberatum, nam verberans verberatum verberat.

SECT. 13,

SECT. 14.

De divi fione relativorum in relativa secundum esse, & secundum dici, & quenam eorum in prædicamento collocantur?

Ur autem colligitur ex definitione prima relativorum,

* Secundum effe, hoc est, secundum effentiam, quorum tota effentia in relatione consistit, ut pater, dominus, duplum, &c. & hac solum relativa; & corum relationes per

fe fpectant ad hoc prædicamentum relationis.

2 Secundum dici, hor eft fecundum dittionem, quorum effente non confiftit in relatione, referuntur tamen propter modum quendam & affectionem, que ipla lequitur, ideoque relativa lecundum dictionem appellanture quia licer quoad effentiam abfolute funt, equun tamen nomen Relationem quandam importate videtur; & hac per se nonsunt, nec corum relationes in hoc prædicamento, quia effentiam habent abfolutam, reduttive tamen ad ipfum fpectant, quia modum habet refettivum, qualia funt habitus & dispositio, & scientis, & scibile, nam habitus est effentialiter qualitas (uninfra patebit) includit tamen quandam relationem ad habentem, fimiliter scientia effentialiter est rei alicujus cognitio per demonftrationem; & fic effentialiter habitus, & qualitas, ip. fam tamen fequitur quædam relatio tum ad fubiettum ejus, quod est sciens, tum ad objectum, quod est scibile. Hæcautem divisio relativi in lecundum effe, & lecundum dici, non eft generis in fues species, sed zquivoci in Læquivocata.

funt dopli

annis E.C.T. wiger bad

De secunda definitione Relativorum, & ejus explicatione.

Impugnata priori definitione, que non solum relativis se cundum effentiam, sed etiam relativis secundum di fionem, & etiam relativis secundum denominationem, i. subjectis relationum competit: Aristotetes aliam, (que solum relativis secundum esse convenire potest) reponit: Relativa sur ea quoron vis omnis in eo posita est ut adaliquid esseta sint.

Qua

fecundum essentiam (sunt ea)entiatealia, vel pradicamente, i relativa secundum essentiam (sunt ea)entiatealia, vel pradicamentelia unde pelativa intentionalia excludumuis piniorum vis sernature & essentiae, somnis) unde enam includirur via rampolicativa sequentiamente quam affectionis, ad personali enam refertur; (in eo posita est, ut sint affecta) in predatione, sicce propriè in rebus affectio, in mente. Relatio diaque; ham affectio quandam aptitudinem referendi, quie estan rebus ipses. Relatio quendam astum referendi, quie estan referentiae se concentrar reference se concentrar se concentra

acception of the act of Over S. I by f. Ubi decembers

rus dietare elle, rungilor dè ela cala colabolità di sa la de

Solutio cujufdam dubitationis que ex verbis Aristolelis nafoitur.

ob Habitus affectio scientia situs, sunt Relativa, & nihil prætered; ut Arif. diejein hogcap. t. 25 erga Relativa secundum dies, habent to-immim re Relatione constitutamiergo sunt relativa secundum esse ; ergo investaderie hujus prædicaments reponunturand 20

60 Illa verbu(nihil prætereà) triplicem admittunt interpretationem;

t Referuntur ad duo genera Relativorum nominata; scil. ad Relativa secundum effe, & secundum dici; quæ & insinuabantur in definitione, & poste a stustrabantur exemplis, ut sit sensus ista sunt Relativa, Gi nibil pretere a quam ista.

2 Intelligentur de ultis Relativis, que proxime nominabantur, ut referentur ad lua correlativa, nam les lunt Relativa, & nibil pretered, licht simplicitet absolute suite.

3 Dicuntur respectu primæ definitionis Relativorum, præfupposito enim, quod ista definitio sit bona, sint Relativa ista
proxime nominata, & nibil prateres quam Relativa i sed asta
definitio (quæ Platonis erat) est imperfestas.

Ob- (2 nod dr-quis ungent vehendennus Amberen in sur Forfor dicontess concern effential on de funciques of gr 20 nere & difference on

An Relativum fit de effentia fai correlativi, es quomo do tono

Dispitation summis quassionibus à Dislettich est An Rolatiques du deessentia correlativis une possunt latis hanc litera dicurere la jeaque via quam sentârunt solutionem aggrediendum nobis est et dicon-

vel

dum, (quod ex Ariftorete colligo) aliquid effe de effentia, & effentiali definitione alterius.

Pars, ficut Dialettice genus & differentia de effertia Speciei ; Physice materia & forma, de essentia corporis compositi dicuntur elle ; & lize est maxime propria ejus acceptio.

2 Principium internum licet non fit pars; fic punchum de effentia linea, & linea de effentia Superficiei dicitur: & hic modus reperitur apud Ariftot, lib. 1. poster! analyt.

cap.4.text.4.

aut ut

3 Perfettio, & complementum, & terminue, licet necht tripliciter, pars, necprincipium, ficterminus motus de effentiamotus dicitur esse, ut calor de essentia calefactionis; & hac acceptio reperitur apud Arift. 1.5 Phys. Ubi docet moms effe diftinguendos, & definiendos per fuos terminos (ad quos:) eodem modo in præfenti, mihi dicendum est : unum relativum effe de effentis alierius, non tanquam ejus pars, aut principium, quia tum effet eo prius, fed tanquam perfectio & terminus ejus relationis, nam res dicinur effe ex parte, ut homo ex corpore : dicitur effe à principio, ut linea à puncto : at dicitur effe ad terminum : ut relativum ad fuum correlativam: hoc fi teneatur (licet novum fit) facile evertinon ulla ratione poteft.

SECT. 16. An correlativa per fe invicem definiri debeant.

Arifloteles 6. lib. Top. cap 3. cum docuiffet definitionem effentialem,ex genere & differentia constituendam e fie ; ab ista ramen definiendiratione iple relativa excipituipoteique cum quoad effentiam à le invicem dependem, per le invicem ellentialiter definier debent, quod iterum argumento effe potest, quod unum relativum Ariffot existimavir effe de alterius effentia.

Ob. Quod fi quis urgeat vehementius Arifforetem, aut Porph. dicentes, onmem effentialem definitionem ex genere & differentia confiftere.

Sol. Responde illud verum effe de definitione rerum ab foturarum, non velativarum,qua ab iftaregula pfa Arifmeles excipit inuscandid

Ob. At fattem (inquies) definitioriem effe debere ex notioribus que infliuntur cognoscendi gratia ; at umm relativorum non est noups altero. Sol. ReSol. Responde iterum illam etiam regulam ab Arifor non nisi ad res

absolutas extendi.

miali

Centia

poris

ejus

aum

r; &

alyt.

echt

mo-

hæc

Otus

ad

: 11-

ejus

iam

effe ut

um

fit)

i-

ſe

d

-

10

n

UMI

Quod fi concedas ceiam in relativi obtinere veritatem, hoc modo (mihi videtur) esse respondendum: unum relativorum poni in definitione alterius in obliquo casu, & sic est notius: nam si in retto ponere tur, aquè ignotum ac alterum esser.

80. 2. Secundo (fi hoc non placeat) responde, in definitione relativi non nudum poni correlativum, sed etiam ponitur habitudo unus ad alterum; ideoque licer pater sit æque ignotus ac filius, tamen habere fi-

lium, aut effe patrem filio (aliquo modo) notius effe poteft.

Ob. Quod fi kerum urgeas, fie relativa fe invicem definientia, circulo

definirent.

sol. Potes aut illud admittere, nec illum modum definiendi (in relativis) vitiosum dicere, aut potes negare, quia non quælibet ratio definiendi est circularis qua mutuò se desiniunt 3 sed illa, quæ in rectis casibus contingit: ex his pater, unum relativum per altuum este desiniendum: ut pater est qui habet silium, silius est qui habet paterna. Dominus est qui habet servum, servus est qui habet dominum.

S E C T. 17.

An unum correlativum babeat effentiam ab altero, seu potius

Summe cavendus est ille communis error corum, qui dicunt unum relativorum ab altero fuam habere effentiam; ut patrem habere effentiam à filio, & filium à patre; nam quid hoc alfud eft, qu'am facere unum principium alterius, & unum altero prius, ideoque in circulo : [ed responde porius id (quod ut est magis novum, ita magis est veritati, & fationi prædicamentorum confonum)habere effentiam, à (aperioribm in prædicamento, ut a partibus & principile; habere autem eandem effentiam ad fuum correlatum; verbi gratia, pater habet fuam effentiam, non à filio, sed à suo genere & sua differentia, & candem essentiam quamab illis recipit, habet ad filium ; similiter dic de filio, & de omnibus relativis, nec enim aliter fieri potell; nam fi dicant patrem, & fihum effe hujus prædicamenti , autergo reductive (quod falfum eft,) quisfunt relativa fecundumeffe, aut mitreffe, urdifferentiz, quod magis ett ridiculum, (quis enim diceret patrem; de filtum effe differentias, præsertim cum suscipiant relativorum definitionem,) aut direfle ut species, (qued verum ch,) licet non primd ut relationes conum, comen per se, non primò : unde seguitur quod suam effentiam 2 genere & differentia luscipiunt.

T2

SECT. 18.

SECT. 18.

De duplici modo definiendi Relata.

Relativa auter est, qui de sua substantia generavit sibi simile in tem possunt specie; silius est, qui de substantia similie in specie dupliciter generatur.

definiri, nempe aut 2 Formaliter, per terminum, & correlatum: ut pater est qui babet filium, filius est qui habet patrem; & hic definiendi modus cst Aristoteli magis approbatus.

SECT. 19.

De inque ponuntur per se in serie huius predicamenti, & primo de summo genere.

Dixi, relationes, & relativa secundum essentiam (per se) sola ad hoc prædicamentum referrismagis tamen proprie relationes, & (per se) primò: minus proprie relativa, & (per se) quidem, sed non primò; relatività itaque, non relativum, summum genus hic statuendum estimon illa que ad transcendentales, qualis est in divinis; aut intentionales, quales sunt in vocibus: aut accidentales, quales sunt in relativis secundum dici, aut essentiales extrinsecus, quales sunt in relativis ultimorum sex prædicamentorum; sed relatio illa, que est communis ad omnes relationes intrinsecus essentiales, i.que immediate in relationes equiparantie, & disquiparantie distribuitur: que est nihil aliud quam forma quedam indeterminata referendi unum ad aliud, ad omnes particulares relationes huius prædicamenti extensa.

Ob. At objicies omnem relationem esse inter aliqua correlativa, & sic duo erunt (saltem in concreto) hujus prædicamenti genera sum-

Sol. Sed responde, id verum elle de particulari & determinatà relatione, que inter specialia relativa cernitur: at falsum de indeterminata, & generalissimà relatione: que inter omnia relativa aptitudine, succi nulla attu existit.

rall at for dong (dond vous off) hede non primi ve relation

ativorus dem monico, a in al-

meigia, profession chi la giping

SECT. 20.

De Divisione Relationis in suas species.

r i Sua fundamenta, quod alia fit relatio quantitationalia qualitaris, alia actionis, alia passionis: sed hac divisio est minus consentiens rationi pradicamenti, in quo genus & disserentia, ejus dem debent esse pradicamenti.

Relatio duobus modis dividi poteft, vel per

pa-

in

ecie

eft

hic

OC

L

io

ię

35

It

i-

*

,

ŝ

lass funceius dem nominis & ratiolass funceius dem nominis & ratiolass funceius dem nominis & rationis, & dignitaris; m fimile & fimile, æquale & æquales, minister in relationem,
aut Disquiparantis, quandocotrelata funt dissuità nominis & dignitatis: priparer & sluss, dominus
& servus, & c. minist 4

Relativa ergò aquiparantia ita appellantur propter triplicen aqualitatem scil tum.

C I Nominis, quia idem nomen participento a cauvital

proprer 2 2 Dignitaris, quia unum alterum non excellit.

qualitatem 3 Fundamenti, quia superidem specie sundamentum

Inrelativis autem difquiparantia, hanc triplirem inzqualitatem a-

Duplicia auut pater respectu filis, dominus respectu servi.

2 Suppostionis, que sum relativa minoris dignicatis, que sum relativa minoris dignicatis, que sum relativa minoris dignicatis, que sum respectu domini.

es, utare ad aliquantent, he quod non est eadem a calque lig

Ob. Reland eft in fibliniers :TO Et min elt relain quod nego

Dubitationum caput, contra ea que dicta funt de relatt.

Ob. Referre unum ad alterum est actus nostri intellectus, ergà re-

sat. Relatio alterum, de talls depender ib intellectu, acces sunest duplex, mum genus, mum genus, alia est a suprimentales, que constillir in affectione unius ad
a serum

alterum. & talis non dependet ab aclu intellectus, sedeft realis & summum genus.

Ob. Relatio abaliis pendet prædicamentis, ergò non est summum genus.

Sol: Relatio pendet abillis ut ox efficientibus, quantum ad produ.

Gionem, non utex conftituentibus quantum ad effentiam.

mentale led relatio est hujusmodi, quia inter contradictoria (quorum unum est ens, alterum non ens) mediat contradictio, qua unum dicium contradictoria respectiva alterius

Sol. Contradifico relatio est rationis, non realis : ideò hoc pradicamentum non ingreditur, nam ad relationem hujus pradicamenti ha

requiruntur conditiones:

Realis unde relatio terminorum, & intentionum, Finita, unde relatio transcendens,

Mempe 3 Effentialis, unde relatio relatorum secundum dici, ut sit 4 Intrinseca, unde relatio postremo um sex prædicamen-

Ob. Effe accidentis, eft effe in alio ; effe relativi eft effe ad aliud; ergo

r lativum non eft accidens.

de anina anolitica

Talling ton sam fic depender à subjecto.

fideratur tum ut 2 Relativum, & fic ejus effe est effe ad aliad,

-2 10912 de pi mo (nam fic dependet à correlato.

Ob. Vitium est aliquid poni in definitione sui ipsius; quia tum explicerrer seipsum & esternotrus seipso; at in secunda definitione, tum (ad aliquid) definitum est; tum ponitur in definitione, ergò.

verò (ad aliquid) definitum, idem est atque relativum essentiale; at verò (ad aliquid) in definitione positum latius est, atque idem significatio.

Adaliquid) definitum, idem est atque relativum essentiale; at verò (ad aliquid) in definitione positum latius est, atque idem significatio.

Ob. Relatio est in substantia, ergo substantia est relata, quod negat

Aristoteles : nam quod inest denominat, ergò

Sol Substantia eft relata per actidens, gritia relationis inbarentit,

Unde alia sunt dicamentorum, ut relata secundum dici.

3. Affectionem, ut relata secundum dici.

dicamentorum.

4 Effentiam. idque intrinfese ut relativa fold hu-

Ob,

Oh. Omnia relativa funt sue suprapositionis, aut sup positionis, qui aut fapraponuntur aut fupponuntur aluis; nam alicer non effet in præ dicamento, ergo nulla funt relativa equiperantia din ocitale

801. Verum illud eft fi intelligatur, respectu freciei predicamentali. omnia vel fapraponuntur, vel fupponuntur fattallum, li intelligatur re-

foeducomparationis inter relatum & correlatum.

Ob. Si accidens reale adveniat subjecto, aut ab eo discedar, mutatio firealise at adveniente, aut discendente relatione, non fit in Subjecto. aliqua realis mutatio, ut Ariftoteles docce, Salib, Phylic 10. ergo non effaccidens reale. war an eo an mara Tu

Sol. Major vera est de accidentibus absolutis, non relativis, nam fi Socrates existar albus Rome, aliquis verò generetur in Anglia albus, confurgit quædam fimilitudo criam in co qui Roma exitte, sple tamen

nihil penicus movetur, sed ille folum qui in Anglia generatur.

Ob. Omni accidente fublato, non tollitureffentia fubjecti fecundum porphyrium: at fublaca aliqua reali relatione, fcil. materiz, & form 2 unione, tollitur essentia compositi: nisi enim materia cum tormaunia. tur, compositum interit, ut nisi anima jungatur cum corpore, ipse homo: nihil est ergo unio & consequenter relatio non est accidens.

Sol, Licet non possit compositum este, si non uniantur partes, tamen ipla unio quantum est ex parte sui, est apra nata abesse a quod fi non putelt abeffe, id est gratia subietti, quod ip (um necessario requirit, nam omne accidens ex fos parte contingens eft, licet multa fint accidentia

ex parte subjecti neceliaria.

and equalitim dieticife effentialiter Ob. Relatio, summum genus, nonest in prima substantia, ergo non eltaccidens. Argumentum tenetex Ariftot. cap. defubitantia text. .. ancecedens oftendieur: nam effet vel in alique corlefti fuffancia, vel elementari, vel mixt al firin aliqua respondeatur, ergo illa sublata relation nes omnium aliarum cerum perirent, quia sublatum genus ejus subjetransfer de particularis en de la contrata del contrata de la contrata de la contrata del contrata de la contrata del la contrata del la contrata de la contrata del la contrata del la contrata de la contrata de la contrata del la c

Sol. Relatio, qua est summum genus est in Lubjetto, non atte ficus wallum etiam accidens universale,) sed aptitudines vel per accidens ratione inferiorum, non autem per fe : ideo nulli particulari, & determipato subjecto inharer a orini ramen inharere apra est i quocirca sub-

lata aliqua particulari fubstantia, ipfa non interio 2 Dispositioning die inter entre et europeriorex

SECT . 23 of the copper De proprietatibus relationis, & primo de prima, atq; ejus explicationes

Prima proprietas hujus prædicamenti (que potius communitas

edeft

mum

roda.

dica-

rum

ciur

ica-

ihz

icn-

rge

io;

Bd,

ıli-

ad

f-

11-

26

ı,

cft, conveniens millo modo proprii.) quod relata hibent contestio Ob Sod dubium nos urget, namque Aristateles, capvde Quantitate 22. docet relativo nibil est converium; indeque concludit magnum non esse parvo contrarium.

Sol. Refpondendum fane Relativum per fe, & it relativum eft, mon habere contrarium, led gratia fundamenti, & ut abfolurum ft commumeas ergo haconon convenit ullis relativis fecundum effentiam, fell relativis fecundum diffionem folum : nec is omnibus, fed illis tantim. que fundamer in qualitato, Imo nee omnibus illis fed illis que in es libus qualitatibus fundantur, quæ capiunt contrariumanam parti nihit oft contrarium, que fundatur in actione; nec zquali quod fundaturin quantitate, imo nec similitudini que fundatur in qualitare at vero eff aliquod contrarium virtuti (qua eft relativum fecundum dici) fe vitio um: & fcientiæ (quæ etiam eftrelativum fecundum dici ,)fc.ignoramias unde diligenter notandum eft quod nec relativis fecundum diet verelativation, hac communitas convenir, i.non funt contraria correlation vis luis, ledaliis quibas illæ qualitates, in quibus fundantur contraria fune rexempli gratia, fcientia correlatum eft fcibile, ergo fcientia non eft contraria foibili, fed alteri, cui eft contraria, in quantum eft qualis ras , scilignorannia: & virtueis correlatum est virtuolus, feu studiolus, ergo virtus non eft ei contraria, fed est contraria alteri, in quantum qualitas eft, nempe vicio she) quod verum eft quod dixi, nulla relata, ur relata lane, capiunt contratia fed ut qualitates winam dictum eft re lara lecundum dici, effe effentialiter alias res, & non mili accidentaliter SCD. Relacio, function genus, non eft in printa Inditantia, ecression

. Ob. Si virtus effet vitio contrația ut dicit Aristoteles, non possent esse simul în codem subjecto, quand fusium est nam intemperantia, qua vi-

SetuVarius eft vino contraria, feil, in species, qualiber virtus efteone traria suo particulari vitio, ut justitia injustitia, temperantis intemperantizatione in generali si suo contra di suo contra

under inferiorum, non aurem per es ideo nulli parte el de dinner

cett duplex. do conservation of cienties & her opponitus privative friente dupletius.

2 Dispositionis que nihil alundest quam error ex malo intellectu principiorum prosectus, & her opponitus post anale. 16.

De proprietations relationis, & prima de prima at prima explicationer

Pinna proprietas hujus predicenciano (qua points communicas

Quantitate, mole, magnitud ne, quod dixit dri

loteles elle such Toggingitatis.

De fecunda communitare Relationis, atque ejus explicatione.

Secunda communitas relationis est, qued relativa fufciptunt magis minus qua quidem communitas non omnibus relativis competit, sed illis solum quorum fundamenta suscipium magis & minus, sic good hac etiam non-convenit relativis fecundum fe, & in quantum relativa funt, sed gratia fundamentorum suorum: illis enim solis competit,quæ in illis qualitatibus findantut, que intensionem capiune, & remissionem;ut æquale & inæquale, simile & distimile, nam aliquæ ressunt fimiliores & diffimiliores aliis, & alique res magis & minus inzquales: fic quod differentia est inter hanc ipfam, & priorem communitatem, quod illa convenit folim relatis fecundum dici at lize etiam convenit quibuldam relatis fecudim effe, fed hac eft generalis ras uo urriulque, quod nec'magis, nec minus lulcipinne, nee contraria, nili menditur, & 1913 shedo ele magio frintis gratia fundamentorum.

Ob. Pater, qui fundatur in actione luscipit magis & minusanam cum fit pater creatione, ut Dues; pater generatione, ut is qui genuios, pacer adoptione ut is qui alcerius filium fuum fecit adoptione parer generatione elt magis pater, quam pater adoptione ergo non folum relativa fun-

dita in qualitate fulcipiunt magis & minusioninson x 2000 annima

Sol. Pater ifto modo sumptus, est equivocum, non relativum: vel concedo, quod est magis pater, i. magis proprie, quantum ad fignificationem nominis, non quantium ad intensionem paternitatie mon la man

S. E. C. T. 24.

gem: & ucerinten ho De argumentis Toleti, quibus contendit relativa per les conon gratia fundamenti, intenfionem fufcipere (atque remissionem., cese

Huic doctrinæ (præter Toletum) Philocophorum nemchinfeltus ell. qui in ea constitutus est opinione ac existimennelariva, non gratia fundamentorum magir mintifque capete fed ber fe,& ex natura fus. Duoque attulir difficilia argumentajquibus illam munivio fententiar primum autem argumentumita fe haberegas bulli ste & mamala

Ob, Si Relatio non fuscipit magis & minis, nisi ratione fundamenti. lequitur, quoties fundamentum fuscipit magis, vel minus, vel neutrum, ciam telatio similiter; quod falsum est, nam zquale & inzquale magissuscipiunt, non tamen gratia fundamenti, nam fundamentum est Quantitas, que non suscipit,

Sol. Æquale, & inæquale est a-

1 Quantitate, mole, magnitudine, quod dixit Arifloteles esse proprium quantitatis.

2 Qualitate, porentia, virtute, 2. lib de Gener, & corrupt.texr. 37. quædam esse æqu ilia, & inæqualia in quanto quo possunt, i. in virtute, wigore, potentia; & talis equalitas magis minus vè recipit, sicut qualitas in qua fundatur.

SECT. 15.

Diffolutio secundi argumenti Toleti.

Ob. Secunda ejus ratio ita se habet; sint duo alba, unum intensum, ut 8. aliud, ut 4. ista sunt similia, tum sumo similitudinem ithius, que est ut 8. & pono quòd ista albedo remittatur, & fiat ut 7. tunc similitudo intenditur, & ipsa albedo est magis similis & si hat ut 6. achue erit magis similis, & si ut 4. similima, unde seguitur quod ex remissione sindamenti, non seguitur temissio relationis: preterea sint duo alba, ut 4. ista sunt maxime similia, intendatur unum corum, ut 5. tunc remittitur ejus similitudo, & quo magis unum intenditur eò magis similitudo remittitur, ergo ex intensione fundamenti non seguitur intensio relationis.

Sol. Non dicimus semper sequi ad intensionem fundamenti intensionem relationis, sed vel intensionem ejus, vel remissionem, imo & intensionem fed diversarum: nam licer remissio albedinis, ut 8. intendat similitudinem quam habet ad albedinem ut 4. remittit tamen dissimilitudinem: & licer intensio albedinis; ut 4. remittit tamen dissimilitudinem: & licer intensio albedinis; ut 4. remittit tamen dissimilitudinem; ad aliam albedinem ejus dem gradus, intendit ramen dissimilitudinem, nec enim tantum similitudo, sed etiam dissimilitudo in qualitate sundatur, quarum dum una intenditur, altera remitritur a concedo igitur ex sundamento intensioni, sinon omnem relationem in ea sundatam intendi, sed aliquam intendi, omnem autem vel intendi a vel remitri; concedo inquam, ex remissione sundamenti, non omnem relationem in ea sundatam intendi; en sunda sund

Quagnitat jour non sulcipit.

SE CT. 26.

De tertia proprietate, & ejus explicatione, at g, primo de distinctione conversionis.

Discrimen est inter conversionem, convertibilitatem, & converten-

1 Conversio est propositionum, ut omnis albedo est color, aliquis color est albedo.

2 Convertibilitas est rerminorum ejusdem ambitas, utest

namque dinter rifibile & hominem.

3 Convertentia est relativorum, ut inter patrem & filum; hic loquendi modus, à quibuldam dialetticis cutrios è observatur.

At ne in nominibus solis ponere différentiam videamur, aliter re-

spondere potes effe conversionem,

1 Abfoluis, & talis conversio semper in recto calu fit, ut

domnis homo est rifibilis, & omnerifibile est homo.

aut in 2 Respettivis; & talis semper in obliquis casibus perficitur : aut inter patrem, & filium : nam non dicimus pater est filius, & filius est patris filius : & hac est propria relativorum.

Nota deinde, quod triplex potest esse conversio.

1 Predicationem, & calis est in terminis absolutis, quando prædicatum mutatur in locum subjecti, & e contrà: ut homo est risibilis, risibile est homo.

2 Argumentationem, qualis cernitur in iis, que se mutud inferunt, ut si dies est, tuni foi est sapra nostrum horizontem, scilicer & si sol supra nostrum horizontem, tum dies est, que

quoad, Compararionem, qualis est inter correlate

a modelyni ....

A 1800

driferelis permagus, nimis un brentis, in con-

3 Comparationem, qualis est inter correlate; quæ propter mutuam relationem, ita a se invicem dependent, ut tum de se invicem prædicari in propositionibus; (licet in obliquis casibus) sum se invicem inserte in argumentationibus etiam videantur.

מומנים בעליות בכלבים ונות לומס יבסחונותות.

Desadeura ancha concluivena

sudimirade la asian SECT, 273

SECTIZA

De expositione buius tertie proprietatie.

Omnia que funt ad aliquid reciprocantur. Omnia non modò relativa secundum effentiam, (licet illa præcipue hie intelliguntur,) sed etiam relativa fecundum diffionem, & relativa postremotum prædicamentorum , ut pater & filius exemplum primi, scientia & scibile exemplum fecundi; agens & patiens exemplum tertii; Quæ funt ad aliquid, aut relativa, reciprocantur, i. convertuntur in obliquis cafibus (ut dictum eft :) reciprocantur, i. aptitudine, funt enim apta reciprocari, nam affus reciprocandi (ut ait Aristoteles) interdum impeditur. Julia mai la jun i cantom

liffdrenniam videamur, alum 100 S E C T. 28.

De impedimentis conversionis, & corum remediis.

Duo impedimenta proponit Aristoteles, quibus ista convertentia potelt impedirid augusto non

Primum est, quando correlatum nomen aprum, & accommodatum non habet: remedium yero hujus eft, ut nomina fingamus, ea derivando à primitivis; primitichesto zitt gum autem eft ipfum relativum; fic caput eft aprum referricum co cujus est caput, at deficit nomen, quod omnia ea que habent capita adequate contineat: ducatur itaque aptum nomen à primitivo, i. à capite, scil. capitatum, & tum actualiserit inter ea relatio.

2 Secundum est, quando relarivum cum aliquo alio quorum \quamcum fuo correlativo comparatur | hoc autem ita bus, que adventitie lunt, i. que lunt extra nauram posse cognosci docer Aristoteles, si leparatis rebus omnirelativorum, relacius relativi, tum fi maneat relatio, apre est comparatum relativum cum fuo correlativo, alias nequaquam: atque nominum deductio, & fictio eft etiam hujus remedium, non tamen debet quis, hac authoritate Ariffotelis permotus, nimia uti licentia, in con-I fingendis nominibus.

Ad convertentiam autem relatorum duo requiruntur, 1 Dependentia munia correlativorum à se invicem s defectu hujus conditionis, hæc non eff convertentia, pater est, ideo hominis pater est.

d

nempe 3 2 Apra correlativorum nomina ad talem dependentiam fignificandam, que due conditiones fi observentur in omnibus, erit convertentia.

Hoc autem, feilicet converti, respectu relativorum secundum effentiam, est proprium secundo modo, convenit enim omnibus, non solis; respectu autem relativorum universaliter est proprium quarto modo, omnibus folis, & femper conveniens; nam licet definitio cum definito, propria passio cum suo subjecto convertatur, hoc tamen in resto casu fit, non in obliquo: in obliquo enim reciprocari est relativorum proprium.

S E C.T. 29.

24

De quarta proprietate relationis, & primo de distinctione eins, quod eft fimul natura.

Simul natura, ut infrà oftendetur, res duplici ter dicantur, aut quoad, scil.

Vult Atift.

hoc non

convenire

omnibus re-

I Divisionem, que sunt membra simul dividentia idem divilum, ut homo, & brutum dicuntur fimul natura divisione, quia ex codem genere, scil. animali deducuntur.

2 Relationem, que funt correlata ex se invicem dependentis, & ab Ariffotele definiuntur ea, que mutuo fe ponunt & tollunt, quorum unum non eft caufa alterius : 6 in quibm retro commeat effendi consecutio.

S.E.C.T. 130. 18 millimin wo

Quid Aristoteles de bac proprietate dixerit.

1 De scibili & [cientia,nam scibile est prius scientia, quod

I Arebus ipfis præexistentibus Gientia sumitur, ergo res scibiles pracefferunt scientias. z Scibili fublato aufertur foientia, ag

fientia Cublata non aufertur fibile, ergò scibile priuseft : probat antecedentem, Cientia non poteft effe fine probat duplici- objecto, at sublato feibili tollitur obtersquis 37000 jectum : deinde multa funt faibille,

quorum

lativis, ipfeque adducit inflantiam duplicem, nimirum, alteram quorum adhuc nulla est scientia. Denique sublato homine, qui est subjectum scientia, tollitur scibile, multa, tenim scibilia manent.

2 De sensu & sensibili, nam sublato sen sibili sensu aufertur, at non è contrà : ergò : probat priorem partem,
quia sublato sensibili tollitur quodounque animal, sed
ablato animali aufertur sensus, ablato autem sensulicèt
animal tollatur, non tamen tollitur corpus, quod ipsum
sensibile est non minus quam animal : Secundo sensus
non est, nisi cum sit animal, sed ante animal sunt ea ex
quibus est animal, scilicet elementa qua sunt sensibilia,
ergò sensibile sensus prius est.

SECT. 31.

De quibus relativis sit intelligenda bec proprietas?

Esse simul natura omnibus relativis secundum dici de quibus solis Aristot, instancias actulic; at notandum est quod

1 Potentiam, ut scibile, sensibile, &c. fignificant e-

nim quod sciri, vel sentiri potest.

alia relativa fignificant, 2 Differentiam quandam temporis, ut prius, aut posterius: de talibus veròquidam existemant hanc regulam non intelligi, sed de illis quæ actum significant, « que

Cfine temposis differentia conferuntut.

Aliter (fivelis) respondere potes, quod convenit hæc proprietas quarto modo omnibus, solis, & semper; & tum hâc ratione respondendum est Aristot scil. ut distinguas scibile & sensibile:nam aut scibile sumitur materialiter, & absolut è pro ea re quæ est scibilis, & hâc ratione sine dubio est primescientia, aux sumitur formaliter & comparate, secundum quod habet quandam ad scibile collationem, & sic est simul cumscientia, nec enim quisquam imaginari potest, quomodo aliquid sine scientia sit scibile?

SIE GIE STESTED STENSIST

Solutio dubitationum que possunt ex ils, que dixit

Oh. Nihil oft sensibile præter animal seo ergo sublato tolligur fensi-

bile nec alia sunt sensibile corporatut soffeteles dicit, ergò.

sol Schibile : Astivè pro co quod sentire potest. & ita convenit capitut dofoli animali, arque significat subjectum sensus.

2 Passivè pro co quod potest sentiri, arque ita multis nun vel
2 ciiam aliis competit, arque significat obiectum sensis.

Ob. Homine mortuo, adhiuc in anima ejus feparata manet Cientia,

ered fublato animale non tollitur fcientia que Ariftoteles dicit.

sol. Maner quidem leienția, sed non discursiva (de quâ hie loquitur Aristoteles) que ex sensu profluit; sed intuitiva alterius, & persectioris generis, que non est per sensum, led per influentiam divine cognitionis: nam sicut dum in hoc vivamus carcere, omnem scientiam ex speculatione phantas matum (ut ait Aristoteles) acquirimus: ira cum soluti sicuus his vinculis, non nissi per divine mentis aspectum, intuitum, contemplationem res cognoscimus.

mine bone : intellight in the control

De explicatione buim proprieratis.

Relativa sunt simul natură : Relativa, i omnia relative accepta, (sunt simul natură) i, ita à se invicem dependent, quod uno posito ponatur & alterum, uno sublato, tollatur & alterum, & unum tine altero esse nullo modo potest; (vel sunt simul natura) i. simul naturali existentia, sic quòd à se invicem quoad naturalem existentiam dependent.

Ob. Si ita relativa à se dependeant, quod uno posito ponatur & alterum, tum videtur, quod unum sit causa existendi alteri ; & sic unum esset altero prius.

Sol. Sol. Sol productionis, quia unum non producit alte-

Relativa sibi 2 Sed conservationis, quia unum alcerum in existenfunt invitià conservat, cum fint simul natura, sie quod illud
cem causa,
quod efficit, quod unum non sitalterius causa in proscil.

ducendo, efficit etiam quod sit ejun causa in conservando.

Ob. Pater filio, caufa effectu, prins posteriori, priusest, non fimili

es

relationes capiunt, ur pater fi sumatur pro illo homine, qui est pater, & filius pro illo homine qui est filius : & fie unum potest esse altero prius, & ita non sunt relata.

2 Modas

Sol. In iftis omnibus 1 2 Modus relationis, & comparatio, ut pater filu-& similibus dicertand matur pro homine cum paternitates filius pre dum, quod in illis shomine cum filiatione: & fic funt fimul mam lis duo funt observanda, cet res que pater eft, fit prior filio, tamen, in nimirum quantum est pater non est prior ;) nec causa in quantum caula, effectus nec prius (in quantum prius) posterioris nam non est parer nifi haber filium, non caula, nifi effectum, non prius, nifi posterius. hora mani 25 sty

cognitions man here can in how wounds getting content frequency an is the first training E C T. 34c demonstrational as

De regula earum que funt ad aliquid, que apud quofdam quinta proprietas nominatur

Ex definitione relativorum concludit Aristoteles : quod qui unum relativorum definite cognoscie, cognoscit & alterum, quod Ariftoteles I Ex Definitione relativorum quia natura corum est ad aliud, ergo non cognoscitur natura eorum, nisi cognoscaprobat du Jour illudatind ad quod referantur.

pliciter, & Exemple, nam fi quis cognoscat determinate aliquod duplum, & determinate cognoscie dimidium, cujus est Couplamen lucid sent

(Cognito una relativorum definite) determinate, & particularitei,

cognoscitur alterum, nam verbi gratia, pater

In communt, ut pater eft, & tunc ut quis patrem dupliciter cognoscat, sais eft fi filitim etiam in communi cognoscat. confidera- 2 In particulari, ut est hic pater, tum ad tognoscendum tur, vel determitate patrem, non fufficir cognoscere filium in communi, fed bune fitium, i cufus ipfe parer eff.

Unde Ariftoteles collier, parces fabiliantia ad aliquid non elle, quia manum aut caput definite cognofcere possumus, ut camen non cognoscamus diffinde & particulariter ea quorum tales partes funt, poflumus enim pedens cujuldam animalis pedem effe cognoscere ut tamen illud animal non cognoscamus.

Cognito uno correlatorum definite, f. fecundum definitionem, & estentiam, cognoscitur & alterum) ed quod per se invice in mutud de-

finiunan, & ex le indicem muruo quend e l'entime dependene. by parer a tumatur pro illo Lo-mine.

qui eft parer, & filius pro the homine qui eu fitais: &

. ciel right house to thirt winds of a flaton many and SECT. 35.

rum constat ex subiesto, & forma, ut paret ex subiesto cum paternitater cuan tumvis ereo forma par listaits substituti plucetur, dummodo homo, qui est substituti si en un nece unon tequitural que solo cario.

ponitur alterum, ablato une tollitur alterum, necunum fine altero potelt existere.

fe invicem triejus relatio de altero potett extitere.

2 Effenciam, ut remisso, qui chenea unius est pliciter depenejus relatio de alteroim, de definitio unius pendet ex

u-

li

in

in

ım

jet

ifi

15

11

mi

eš

ad

24

d

A

İ

m

'n

1-

d

dent, tum quo- laltero.

3 Cognitionem nolle and quos de fention aut quos de fention pelecums

Relative Sunt endem tuncil herere ma succent is inviceintul.

one militare due floris, an fine plures patemitares in uno parre?

Inter Aquinatem & Scotum, illa diu quartio et agitata fute num an illo pare qui plures filios habet, una ficiola parenuas frauenda qua ad omnes filios referatur, an plures, tot se paternitates, quot habet filio pinam priorem sententiam aquinas, posteriorem ser mestida pinamo pugnandum. Mallem ad Scoti opinionem inclinares uppas quia plus ribus rationibus munita, quarque paucioribus difficultatibus absertivideatur; nam si una sola paternitas sit in illo qui decem habet filios respondeant, an sublato uno silio, relatio patris ad illum filium tollatur negare non possume at illa relatio paternitas est, ergo ista paternitas interit; si ergo una solu sit in eo paternitas, tum aut seguitur illum, respectualismum siliorum non este paternitas, tum aut seguitur illum, respectualismum siliorum non este paternitas est at lum sur seguitur illum, respectualismum siliorum non este paternitas, videatur absurdum consequit.

Ob. Nam tum duo accidentia solum numero differentia, effent simul in codem subjecto, quod Aristoteles negat, lib. 5. Metaphys. text. 16.

Sol. Sed responde breviter illud intelligendum esse de absolutis accidentibus non de relativis.

Ged sequitur, quod unus homo sit decem patres, si habeat decem

At responde, illud non sequitur : quia (nt dictum est) concre

velrefpedu

sum constat ex subietto, & forma, ut pater ex subietto cum paternitate: quantumvis ergo forma paternitatis multiplicetur, dummodo homo, qui est subiettum, idem manet, non sequitur, aliqua concreti multiplicatio.

pontur succession To Te Care collinar alcaem, nech-

Dabitationes contra ea que de definitione Relati-

Ob. Relativa funt oppolita, ergo unum non definit alterum, ergo u-

Sunt eidem simul inhærere; ita autem se invicem tol-

Sol. Relativa liunt, non confervant, non definiunt.

2 Diver forum subie forum, & ita non sunt opposita, sed confentanea: ita autem se invicem non destruunt, sed conservant, & definunt mutud.

Relativa 1 Consentanes, quoad effentiam.

Ob. Unum oppositorum non potest prædicari de altero, ergo nec de

Tol. Eddem modo quo prædicatur, codem modo definit, i. in obliquo, non refle cafe: nam non dicimus patrem elle filium, fed elle filii patrette.

repondent in the server of the elector games at it in fillium tolla-

Aigue hac dicta fint de pradicamento (ad Aliquid)

Ob. Name and duo accidente licitime tennero durere se effent firmal

Sol. Sed refronce brevier thad the Level en els es es foliais sec.

resorth and all a terriso meets house house if decem paint of a bear decem

in codem (hojado, quod driftere es ... gas his. s. Memphyl, rexu i 6.

ilup t minupal aon bulle almogtin iAith

dentibus, non de relativis.

e secidemate, sin advenitit. qun en afficie.

Ariffatele, 1 Mer

duplices

2 quien

SECT

De pradicamento Qualitatis, & primo de refolatione sorum qua de Qualitate Ariltoteles dixerit.

- 1 Quatitari ; Qualitin all fourdent a till austin Reight 1 Definitio dex qua quales vocamun init nem_camque 2 Qualiam ; Qualia funt 'fı Natura, duplicem , ea que funt à Qualitatibus 1 Scilicet cognominata, aut quoquo aídas due-Llio modo deducta. In hoc cabus modis bite tra-& quoad Primam St Habirum , & dat Ari-Roreles L'a dispositionen Joni qualita. 2 Divisio. n 1 Potentiamojo tem-dunem, in naturalem aren olqi. quatuor E 2 importariant oliciter, túquoad species, 1 Patibilent 1391 3 Tertiam qualitatem & nempe Ca paffionene T Formant Be 2 proprierater, de quibus posteà Tuo loco.

como samente como BCT. i. senos

ef ili kironens galar als se

iam plirituales le que ce en que parte de la come mortheen-

Dislimatelt duplex, ces nullo mode ad hot prædicamentum bertietiam infinuante

LINAL

de:

mo.

ipli-

6419 619 **0**4-

oof-

ol-

pode-

de-

li-

ilii

Ariftotele, s. Me-

taph,t.19.)vel

De Qualitate.

2 Accidentalis, aut adventitia, que est affectio consequents, non constituent ul am substantiam, ut albedo, calor, frigue, de ba qualitates in boc pradicamento reponuntur.

SE C P. 3. 2

De praine buius predicamenti respectu aliorum consequentium.

Qualitas præponitur Abtioni & Passioni quia est corum principium; actio enim & passio omnis prosluunt ab aliqua Qualitate; ceteru predicamentis sequentibus, cò quòd ipsa absoluta est; illa autem Relata sunt tantum per applicationem.

La Marga I, Audicem, Jon que fanc à Quilleathus

De definitione Quatitatu, & eins explicatione.

Qualitat est ex qua (quales) denominamur. quæ definitio ita debet intelligi. Qualitas, i accidentalis (ett) res prædicamentalis (ex qua:) scilicet formaliter, nam effective ab intelle au omnes res nominantur, ipse enim est qui imponit nominarebus: (nominamur) e in nobis res alias intellige, i res omnes nominantur (quales) i, aliqua Qualitate affecta.

Sed quare dieit in definitione (nominamur) quales, quali Qualitates hominibus appropri affet, potius quam (nominantur) cum Qualitates

aliis rebus conveniunt? attende quod Qualitates funt.

tellectus. & disciplina in homine, que sequiniur animam

rationalem, quæ est spiritus.

duplices, que corpuream sequentur naturam; ut al bedo.color, &c.quia autem homines utrius; generis in se Qualitates continent, sum sosporales sequentes corpus, tum situales sequentes animam rationalem; ideò potiùs dicitur in desimione Qualitates (denominamur) intelligendo homines ad utrass, Qualitates insinuandas, quàm (denominamur) intelligendo exercis tes in quibus ille solum unsum Qualitates, que sisporalem sapiunt naturam.

Ob. Omnia accidentia practicantur in quate docente Porphyrio: & confequenter denominant subjectum quale ese illud solum non convenit qualitati ; & ita definitio malmate.

a deet-

. V

Sol

tif

Subje-Ra denominantur(qualia) dupliciter, scilicet aut

accipitur du-

pliciter, yel ut

diffinguitur

Qualientis

io

ut

li-

ta

es

es

m

(e

is

1-

m

i Confuse & non diffinite, ides eum additamente se fic ab ommi accidente fubiectadenominatiun qualitatiun qualitatiun qualitatiun qualitatiun qualitatiun de diffinitatiun qualitatiun fonfuse vero (quale) & respondet ad quae ftionem factam per (quale, secundum Quantitatem.)

2 Distincte, & proprie, & proxime fine aliquo additamento; sic vere à Qualitate solum subjects denominantur (qualia) si enim simpliciter que ramus qualis sit socrates? proprie ex els respondemus que ponuntur in hoc

prædicamento.

I Contra pradicari in (quid:) sic omnia accidentia

Sol. 2. Prædi r Contra prædicari in cari in (quale.)

Contra prædicari in (quantum) nut (ad aliquid)

Re, quarenus respicimus peculiarem prædicandi modum uniusus qualicamenti, & tta sola Qualicas
in (quale) prædicatir 11144

I Affectum aliquo accidente ; & fic omne accidens pra-

of Solog? dicatur in quale and a

Quale su- l'informatum aliqua Qualitate; & ita sola Qualitas mitur vel prædicatur in quale: nam cum quærarnus qualis est so- pro co quod est quodeunque accidents benerrespondemus; at si intelligamus, qua imputus Qualitate? ex iis quæ collocantur in hoc prædicamento respondendum est.

Ob. Raffiones funt Qualitates tertize speciei, at non denominant subjectum quale, un Aristoleles docct in tractatione e jus specieix cap. de
Qualitate, 4.13. erg de month of the specieix and distribute addition audition

Sol. Passiones quidem denominant subjectum quale, necintelligendus est Aristoteles (ut multi hallucinantus) quod non denominant
omnino & absolute sabjectiom quale; sed comparate loquinus est quod
non la denominant subjectia qualia, sicut paribiles qualitates, quis ex
firmiten & perfette & constanter illa denominant quia sunt aleius infixa subjectis; illavero eum sint fluentes non nite diminut à & imperfeste nami bi interipsas instituie Aristoteles collacionem.

enderson in contrattit, que e capatante de la final de la contrattit de la

De divisione Qualitatie in face quaruor fecies

Raditat inquit Ariffateler) multipliciter dicitur quod non intellerade multiplicitate fignificationis, quali ellet æquivocum, fed de multi-

multiplietrace fubieflorum, i. de multis lubjectis dicitur. Qualinuis enim funt plura genera, i. plures species: prima est habitus & dispo-sitio e secunda est naturalis potentia & impotentia: terria patibilis qualitas & passio: quarta verò est soma & figura. da denomi-

admit miles E C T. 66, av alt cotton

De prima fperie Qualitatu, & prima de diffinctione nominis babitus.

C I Provelatione veffimenti adcorpu, & fic eft ultimum predicamentum.

and phanes -Dilgeb (Ed

to folloct

fin book

In libro predicamenta-(habitus,) aut enim capiture by minos

2 Pro relatione cuiu que habiti ad baben. rum funt quatuor figni- tem, & fic eft ultimum poft-predicamentum, ficeta hujus nominis ? Pro forma politiva, que opponitur privationi, & hoc medo capitur in capite de opposition and musta

4 Pro prima Specie Qualitati, quomodo Paria O Loury : 30 hie fumiter, & Marin definierer. 1 aleie.

> solden in muscles Charce Stintelingan

egalizmi ie rog zamobar STEC T. ozwo gupinabon

De definitione habitus, & eins explicatione.

Antiqui, & dispositionem, & habitum, uno communinomine upplicationem appellabanty & ita definiri poreft Habitu eft Qualita infen fibili, pluribu aftionibus acqui fita, difficulter mobili a fun fib lettos que ita explicari poreft (habitus eft Qualitas infenfibiths) undl-Ringuarur à Qualitatibus terriz & quarte speciei que funt ferfibiles: (pheribus actionibus acquifica) ut diftinguatoria Qualitatibus fecunde foccieis que natura infue funt, non confueradine acquifite : difficulter mobilis à fuo subjecto) ut diftinguatur à dispositione, que facile à fubjedo moveture in prima parte oftenditus modus ejus natura, qui eft in fenfibilitas : in lecunda principium quod elle die & confuetudo: intertia, confantia, que elt aval fionis difficultas, ejulque à czteris omnibus Qualitatibus distinctio.

De definitione Dispositionis, & eine explicatione.

Dispositio its definitir Difositivest Quality de for strice pour Acti-

miber acquifita, facite à fubiente mobilit : que ita est intelligende (Dipoficio eff qualitas infonfibilis) unde diffinguițir à qualitari periz & quarte feciei ((sequi fira actionibus) unde diffiftinguime 2 fecundafpecies (paudis) unde diffringuiror al habitu ex pare acquificionis: Vfacile a labje to mobilis) unde diftinguirur abhabituren parte maifee dicitus habere, cum verò perfede didicera; tum ditimitario of be chieven.) (ub had accem frecies for collies now if an definition

SECT.

De comparatione babitus & difpositionis, ubi offenditur corum convenientia, & discrepantia.

1 Nature, & effentia & fic conveniunt, unde potest illis communis talisdofinitio conttitui, (qualitas intentibilis actionibus acquifira.

PARES VITTURES, OR THE VIEW, ORNINGS LCCC

Notandum: disposicio consista di santa derantur, aut 1 2 Accidenti-

-arem blomoup.

le anima cere a.

they store included the fine

respectu corum I um: & fic difcrepant tripliciter, nempet

2 Passent a halique form in findlanialis, in

tum cal ver ob ignerant potentia afficia chi potene

Acquifitione , quia habitus quodhabitus et la con pluribus, dispositio paucioribus actionibus acquiritur.

imperfect of ant.

2. Perfectione, quia perfection habitus et, &c. comfummarior, atque finis dispositionis; dispositio imperfection & quali progressio ad habitum-na

Duratione & conftantia, quia identalles quanadoignis dicitur habitus difficulter, difpolitio facile à subjecto avelli potelt.

acordentaiti, ab ageme products. I with his a patien-The state of the state of S B. Collins to bornous ter

De forunda comparatione babitus co difositionis que eft quoad nomen, whi oftendicur quomodo babiras dicirur difoficio abe Aristotele?

the lesio dependent chade see the Dupliciter ad fe invicem comparat Ariffatgles: habitum & dispositionem, tum quoad rem, de qua comparatione dictum effs tum quoad nomeni que talis est; quòdomnis babitus est dispositio, sed non è contra, difactio enim habitue appellari non poteft quodicum aliquid difficultatis contineat, respondent habitum effe non poste simplicem dispositio nem, led as gregatam mihi tamen midenir iffa propolicio (habieus funt dipolitiones) intelligenda, non ut jacco in reflectin, led in oblique, in him modum, behitus funten dispositionibus : ham feut dispositio ex dioni rais. naturali Andreadipolition for est sup : The Qualitate stipe of the partitue of the stipe of

De Dualitate

De secunda specie Qualitaris, & primo de distinctione

andres por Con Alleffe, que a Philosophis nominatur potentia Potentiæ noobiettiva, qua res que non est, elle porest : sicurinfans meniapud Phil. qui adhuc non generatur, dicitur elle in potentia, multiplex eft: Ad formita que à Philosophis dicter potentia notandum ita-Abtecteva, qua res, que eft, aliquid alitoporettier quequod est aperes ficult homo que ett dicitureffe in potentia adm lia potentia respective country with the first sent spinus difeotitio 1 Aftum & formam lubftamialem, quomodo materia dicitur (porentia) ab Aniflot. 2.li. de anima:text. 2. a Actionem, qua aliqua forma producitur, five fubfrantialis, five accidentalis : quomodo ignis dicitur (in potentia) ad calefaciendum aquam, & vir(in po-

ariplex, vel'ad rehria Jad generandum filium.

3 Passonem, quâ aliqua forma sive substantialis, sive accidentalis, ab agente producta, suscipiente iquomodo aqua dicitur in potentia ad tecipiendum calorem ab igne, nam potentia assiva est poten-

Oh. Naturalis potentia elt prior habitus ell enimiplius principium, ergo ejus tractatio debet præcedere.

plex est, alius 2 22 Doffring & perfettionis & fic haturalis potentia

Notandu quod potentiam calefaciendiaquamino de estatione estatione porentia estation de la calefaciendiaquamino de estatione e

duplex est, alsa in ferro est durittes qua reliftie percuriere igindio de ad que dam etiam porentia in aqua, que confise calefa.

Simpliciter

m

(3

10

re n-

Ve

ia

18

13

2.

1-

מו

4

onem tuant sie materia est in potentia adrecipiendum onem tuant sie materia est in potentia adrecipiendum formant que alle jus perfessiones a que lunt e jus impliciter po- ad recipiendum visumi species coloris, que sunt e jus tenua possentia perfectiones a sistema de alle possentia par corruptiva a qua aliquid possest soloris que de de perfectiones e un potentia passentia p

be. (mubanes et incluiere, ta and in the definition of the little of the definitione naturalis potentia, of primo de eige explications, of primo de eige explications, of the potentia effection of the eigenstand of the potential effection of the eigenstand of the e

quid ever does ; i.ad mutendam illud. (autreintendum ji sa detenda

Secunda species completirur naturalem perantiam & impotentiam, quas antiqui uno nomine comprehenderunt, felaprirudine, qua ita est definienda.

2011 - 100 -

Ubi norandum de definito, quod dicitur (naturalis) respectu caufe, quia oritur ex naturalibus principis? dicitur potentia respectu affectus,

quia reddithi bjectum idoneum al aliqued operandum

De definitione autem notandum quod (naturalis potentia) dicitur (inmata) pedifting danir ab habituidifpolitioneque, que actionibus acquiruntur: dicitur (infensibilis) ut diffinguatur aqualitatibus tertiz, & quirte feciel, que objiciuntan fenfbur (qualubje cum redditur aptum ad aliquid operandum) ut rifibilitas, que homoielt aprus advidendum: (Mut notenti reliftendum) arpotentia qua homo ilireliftit, qui velleredin ladere ; (aut perfective patiendum) is ad patiendum illuda quod fibi non noceat lediplim perficiat, ut vilva potentia in oculo, & potentia que homo frigidus federos convenientem deb caloremenam fi Suporen ingrion ad perfectionens suamifed ad corruptionem, seu deftrudionem fum non propre fat (naturali potentia) fed (impotentia) comprehenditur : mini erunt a matura factum estad fuant corruptioerique adhibert a quod petrutta or imporentmbhestist millemosmon Sie gudina lein en mille de marandon aliad per fuara operet ionem de soni ralis potentia) 2 Ad defendendum seip sum per refiftentiam ordinatur ad 5 , Perficiendus feipfinn, illas formas patiendo Crecipiendo, que iplum patiens perfettius reddant. Mes actus,

rereiffen I G poted Cheipere per fecticarnetic materia ed in petentia adv. sporalu

De definitione naturalis impotentia, & eius explicatione. od propocadom vilina, inscies colona, gale tantejes

Maturalis impotentia, eft qualitas innata & infenfibilis, qua fib tectum reddirur ineprum ad aliquid agendum, aut reliftendum, aprum veroud diferative pariendum : que ite explicatur, dictur (innata) ad excludendam primant speciem, dieitut (infensibilis) ad excludendam tertiam & quartam fpeciem (qua subjectum redditur ineptum ad aliquid agendum) i.ad mutandum illud: (autresistendum)i.ad defendendum feiplum, ut mollities (apram vero ad diftructive patendum)i.ad De definitione nature the potentia, enjanoisquiros mail muchaita,

Ob. Impotentia est privatio potentiz, ergo non est qualitas, nec con-

Eleanda (Decies com) 'estimat naturate n commence con eleanda

ate on aup miter y Privative, pro defectu aut carentia potentia: & Sol, Impotentia)ita impotentia privatio eft, non qualitas. actuando pofitive, pro gradu imbecillioris & infirmioris acultaning, obeidul ai zigenlung & granton & irachqualing,

guis groune ex naturalibus perkingit Dia docemia religedtu affection

De comparatione naturalis potentie & impotentie

Us nocandrem de definite, quod decium (naturalis) respectivata

De defaituare cotern cotandam quoes o un dis porcota calcunqua--tal a source a p la principio quia potentia à forme impotencaun diguar fintentibitis) ar dieforquiretting bir ibir

-qu'unitant de la perfedione quia potentia elt perfedior & me-Matutalispo- Hierimporentia. aditir me (matura go bupale henut

tentia & impo ping Ineffettu, quian an, allis plane congrarius; nam zentia multipli- potentia ad agendum incitat ampotentia impeditipoeiter differunt, rentia ad refittendum impellit impotentia debilitat : il manumo soles potentia ad perfectionem patiendum aptum reddita cinasioning and ministration of manual manual mentionen & malum.

In effentia autem conveniunteporellipaque communis definitio utrique adhiberi : quod potentia & impotentia eft qualitarinnata, & infenfibilis, que aliquidreddirur aprim edagendum, refifendim, aus rais potentia) a Ad defendendum seipsum ver resistenti muhnsitud sectioning and Sys Ferfaiendum feinfing, iles for as extende &

recipiendos qua renen patiens perfettras reddante

An rationale & fenfibile fint naturales potentia.

Maxima pars Philosophorum existimar, sensibile, que est disterentia animalis, nihil aliud este quam potentiam sentiendis de sationale disferentiam hominis, nihil aliud quam potentiam ratiocinandi in homine, sic illas, aliasque similes disferentias ad hanc Qualitatis speciem referunt, qui omnes turpissime errant; quomodo enim sieri potest, quod potentia & accidens essent pars substantia, aut de ejus essentia?

s Facultate apritudine, potentia ratiochandi, & ficelt naturalu potentia, necelt differentia, led propria puffio

rationale hominis.

Nota quòd

n

(& idem de centris de la principio , unde ista potentia facultas & aptitudo centris dici profluunt, & sic minil aliud est quam anima rationalis is potest) dupliciter ca-pliciter ca-pliciter ca-pliciter , aut precedir, illud sequitur naturam hominis, hoc est, pars pro essentialis, illud est passo accidentalis, hoc denique hominiem constituit, illud homini constitute inheres.

Ob. Potentiæ animæ, ut vegetativam, fenfitivam, intellectivam & loco-motivum, dicuntur partes animæ, 2. de anima text. 18.8 19. at pmnes partes substantiæ sunt substantiæ 1. Phylitext 28.

i Integrales, quas pullas haber, quischt immaterialis

fubstantia.

sol. Partes 2 Essentiales, quas nullas habet; quia impersette aft

3 Virtuales, & cales sunt ejus potentiz; partes ergò sunt ejus estatos
SECT. 16.

Comparatio inter potentiam naturalem & habitum.

Potentia naturalis & habitus, licet in hoc commium quod ambo

r Principio, quia potentia naturalis est infita à natura habi-

tamen 2 Ordine, quia naturalis potentia principiam ell & habitus &

dispositionis, (hac) ejus effettus; omnis enim virtutis & vitii inclinatio est à naturali potentia, progressio & medium à dispofitione, perfectio & finis ab habitu.

3 Perfectione, quia naturalis potentia ex se manca est & imperfetta; habitus verò perfettus, cum fit naturalis porentiz fi-

tnis & perfectio.

or manual encycle Ope S. E. C.T. 17.

Dubitationes contra ea que dista funt de potentia.

Ob. Omnis Qualitas eft forma, & consequenter actus, at potentia

mon eft actus, ergo non eft qualitas,

1 Actum fuum, at rifibilitas ad rifum, et ita non eft Sol. Po- attus nec forma, fed ad aliquid dicitur, ut ad finem; vide rentia co- Jsech s. de Relativis.

aparatur, Subieefum fuum ut pfibilitas ad bominem; et ita eft et autad Per forma et qualitat : pec est inconveniens ut sit actus, L quoad inherentiam, camen potentia quoad efficacitatem.

Ob. Potentia et actus non poffunt fimul ineffe eidem (quia funt opposita) ergò rifibilitas non potett inelle homini fimul cum rifa, & consequenter autrisbilitas non est potentia, authomo semper non est

> [1 Refectiva, que eft nihil aliud quam respectus rei adattum: & hæcopponitur actui relative, & hæc, indu-

do actu, interit.

(cil alia ton .. non

Sol Potentia 2 Abfoluta & diffostiva, que non est respectus ad aduplex eft, Zum fed facultas qua res in actum evadir : ut rifibilitas & hac non corrumpitur actu inducto fed perficitur : tolditur ergo (cum homo ridet.) reflettipe hominis potentia ad rifum : at naturalis facultes non collitur : nec hac illi ullo modo opponitur.

SECT 15.

Detertia specie qualitatu, & primo de distinctione patibilis

Patibile qualitas, que est alters contraria, dum à lubjecto expellitur, patitur ab ea, fic hie non fumitur dupliciter 1 2 Active, pro ca Qualitate que infert passonem fensus,

ercipipo- [ur calor qui taltai: colonqui viful: odor qui olfattui: fapor telt qui guffui : sonus qui auditui infert paffinere : & sic boc forms & home, que pluribus lembus oc spierusimul osol de licular

Nota tamen quodea qualitas, que est paffive ,cadem ctiam attiva oft: & que est affina, est etiam paffina, diverto respectu: est affina rebettu fensus, paffina ratione contrariz qualitatis fic frigus patitur à calore in quantum extinguitur ab co, agit in ipfum in quantum cormmot iolum, agit etiam in fenfum in quantum infert ei paffionem : nam gum aliquid videas, non eft tibi existimandum oculum tuum in colorem agere, sed colorem agere in oculum: & idem est de omnibus objectis aliorum fenfuum dicendumiet hoc modo paribiles qualitates hicdicuntur, non quia aliis, fed quia fenfui inferunt pastionem.

our elfacture conus qui audirus erque fole, fui Di. Colores Inquit Arille . et . T. 3 B.

De distinctione fenfibilis, ex Aristorele : 2 lib. de anima text. 63.104

I per accidens, quod est subjectum cui inheret fend fibile per fe rut Socrates in quo inhæret color, qui per fe fenikur, fenfibile per accident dicieur. ou maure

changs of a Commune, quod pluribus fenfibus per-

Senfibile aut of jectum fensûseit duplex, aliud ...

tii

50-

78-

fi-

94

11

1

ià

À

de

et

ft

ęį

S

:

cipitur, ut quantitas, morus, figura, &c. nam ego non folum postum cognotcere figuram aliquam, utcirculum, videndo, 2 Per fe, fed etiam tangendo. quod vi lua

agit in fen+ 2 Proprium, quod ab uno fenfu percipifum & hoc | un folum, ut color dichur proprium objectum vishs, quia pullus fentus præter vilum, percipit colorem : fonus refrectu auditus, & Tapor respectu guffis, & odor i respectu olfactus.

SE CT na often and man Senton as lav mel

est duplex,

De definitione patibilis qualitatis.

Contemptis illorum definitionibus, ita mihi videtur poste patibilem qualitatem facillime definitioning partie union of side on of side

Patibilis qualitas eft que unica fenfu percipi poteft difficulter d fubreffomobilis, qua ita exponesdicitur (patibilis) affine ab interendo palfienem fentin, non paffive à fificipiendo paffionErdicitiv (qualinas que percipi percipi potest (ensu) unde excluduntur habitus & naturalis potentis, sum emm infensibiles qualitates; (unico tantum) unde excluduntur forma & figura, quæ pluribus sensibus percipiuntur, dicitur (difficulter à subjecto mobilis) ad excludendas petturbationes quæ licet eodem modo sensibus objiciantur, facile tamen discedunt à subjecto unde est cadem ratio passonis ad patibilem Qualitatem, quæ est dispositionis ad babitum.

In qua definitione oftenditur, tum ejus officium, in quantum obietum est, quod potest unico sensu percipi, tum constantia ejus respetu subiesti, que est difficultas evellendi ipsum à subiesto : unde facile apparet omnia ista que unico sensupercipiuntur (modo fixe & finaires inhereant in subjecto) esse paribites Qualitates, ut color, lumen, que visit; calor, frigus, humor, siccitas, que tastui: sapor qui gustui odor qui olfattui: sonus qui auditui, esque soli, subjiciuntur.

Ob. Colores (inquit Aristoteles) ob eandem causam, non dicuntur patibiles qualitates, ob quam objecta aliorum sensuum, c.de Qualit, i sed objecta aliorum sensuum dicuntur, quia inferunt passionem sensuum

fibra, ergò color ob hanc caufam ita non dicetur.

Sol. Colores ob eandem caufam non dicuntur, i. non folum ob eam caufam, quod inferunt paffionem fenfibus; fed etiam ob aliam, sc. quia orium ur à passionibus, ut pallor à metu, rubedo à pudore.

SECT. 21,

De distinctione & definitione passionis, & ein explicatione.

Paffio fu- 1 Pro relatione parientis ad agens, & ua est prædica-

pliciter, 5 2 pro Qualitate fenfibili uno fenfu, facile à subietto mo-

aut Chili, & ita hic capitur.

passio autemitas r Principit, quia scil, ab internis animi passionibus appellatur ob Reperturbationibus oritur

duplicem cau- 2 Effetti, quia sc. infert pa fionem, quantumvis mo-

Passio est qualitas que unico sensu percipi potest, facile à subiesto mobilis; (est qualitas que percipi potest l'entu) unde excluduntur due priores species: (unico sensu) unde excluditur quarta species: (facile à subjecto mobilis) unde excluditur patibilis qualitas; unde patet quod happer passionem non debet intelligi interna animi passio, ut metus, pudor, se macundiamem næ ad primam speciem persinent, et sunt disposiciones: sed intelligenda est enterna passio, que ex illa passione animi

oriur : qualis est rubedo, quia ex iracundia aut pudore; qualis etiam pallor qui ex metu nascitur.

1 Naturales, qui ex principio nativitatis rei innascuntur, ut rubedo in vultu ex sanguinea complexione, & ta-

les omnes funt patibiles qualitates.

Vade nota quod color in divenresduplices fitti, qui duplices funt

Diagnos //

Az, diftinguen-

dum est inter

terminos,

11

er

n

æ

d

r

ĸ

1

0

1

d

-

i Permanentes, qui difficulter avellantur à subjecto, ut pallor et agritudine alli omnes sunt patibiles qualitates, qua symptomate à medicis dicuntur.

z Momentanzi & infirmi, ut pallor ex subi-

fed paffiones.

SECT. 22. Decomparatione paribilis qualitatis & passionis.

ne oritur, ai p cibilis qualitas ex causis firmioribus.

> Perfectione gradus, quia patibilis qualicas pluribus

gradibus infigitur in lubjecto quam paffo.

Paribilis quam passio, & dissicities à subject o movetur: patibilis qualitas. & judicas et radie qualitas & passio natura conveniunt, & communispassio disservationes et al potest radie de ins definitio: quad sint qualitas que uno sensu percipitur: nam eadem qualitas, que jam objecta sensu facile à subject o mobilis, passo dicitur: at siad firmitatem accreverit, patibilis erit qualitas: unde hic apud Aristotelem) par ibulis qualitas est più aliud qu'àm unico sensu sensu sensu sensu sensu su mico sensu sens

1 Obiectum lenlus quod eft illud quod fentitur, ut

Ut melius in- color qui vi derur.

1 Profesion formata, que en l'organ anua desplaca

2 Subieffum fenfus, quod est illud, quod fentit: ut 2-

g Organism five inferumentum ferifas iquod est illud quo fensis; un oculus iquo animal colorem percipit.

Perphysium

The firm of formation one office us & the containing form one form one form one formation.

The following information of formation on one of the formation on the formation of the formatio

busit comes

runte diene de rente de Le CH. 23. maite de le site partier en anne

De divisione sensibilium qualitatum in primas & secundas.

Sape fit mentio (apud Philosophos) de qualitatibus primis, & lecundiss que divisio non est Qualitatis in genere, sed Qualitatis hijusthe. cles, feil. fenfibilis.

Prime, que funtifte quatuor folum feil calor, frigm bumer to licottes, que dicuntur prime, vel

C & Subjectorum quotum lunt qualitates con lum pariotics qualitates i.Elementorum que funt prima corpora 2 Effettorum quia ex illis relique fen-

n uz m zo ion relleg

fibiles qualitates conflantur.

3 Senfüs cujus funt objecta, quia primo lentui, le tattus, lubjiciuntur.

Itaque fenfibilium qualita tumializ funt

2 Secunde, que funtomnes alix lenlibiles qualitates, colores, odores, lapores, &c. que dicuntur fecunde qualitates, quia ab illis quatuor primis oriuntur; nam ficut omnia alia fenfibilia & mista corpora ex quatuor element's conficiuntur, ita etiam fecunde qualitates ex iftis quatuor qualitatibus, quæ cæterarum velut etementa funt ,calore ,frigore bumore, ficcirate oriuntur: unde fatis paret, hanc divisionem. de illis folis intelligendam effe que proprie fenfibiles funt; nam habitus,ut virtus; aut potentia, ut rifibilitas aut figura, ut circulus, nec qualitas prima, nec fecunda dici possunt: nota tamen quod illa guatuor non femiende funt prime fimpliciter inter fenfibiles (nam fux celeffis prior ett omnibus iffis) fed funt prime que in infertoribus hisce corporibus inveniuntur.

up Grig. als eftillud quod fentit ut a-

De quarta fecie Qualitatis, & primo de diffinctione am. manol bigui nominis forma & figura.

Porphyrium & Arifore

dall is our mo

bad is well of the

far: unde bret : thi misop bods brite

qued fentitur, ut

Forma apud [1 Pro forma formata, quæ est species apud Porphyr.

2 Pro forma formante, que est genus & differentia, quæ formant (peciem.

3 Pro forma informante, que est forma phyfica, ex qua

mi, multis cum materia sit compositum, ut anima in homine.
insensibus
accipitur,
accipitur,
adscul.

Pro forma externa, sculicet pro expressione, aut sut dicam) tineamento alicujus animati corporis, atque in co
sensibus.

Sensu hie summur; primus & secundus sensus Dialesticus;
tertius Physicus; quartus vulgara & communis est.

I Pro exornatione quadam diffionis, que sumptio est

Figura au-) Rhetorica.

ling

n.i

10-

m,

2,

1

i-

è

12

e

Ś

in ,vel

2 Pro externa rerum inanimatarum specie, & fila

SECT. =5.

De differentia inter formam & figuram & earum definitionibus.

Firma & figura non alio modo distinguuntur; quam ratione subtetorum; nam cadem res quæ in rebus inanimatis nominatur sigura, in rebus animatis (proprie loquendo) forma diciturivel (si velis) ira potes distinguere; quod forma omnium naturalium, figura artisicialium sit

Esterna species.

Figura ita ab Euclide definitur, libe 11 definitione 14: esse illud quod termino aut terminis clauditur. i. figura est illud lineamentum autexpressio illa quantitatis, que terminis ipsius clauditur: non itaque quantitati psi figura est, sed fandamentum figura, sed illa expressio & delineatio quantitatis; ut in pila, ejus figura, rotunditati est, in linea recta, restitudo; sic ettum in homincipsa partium proportio & compositios nec est figura terminatio quantitatis; (ut quidata definiunt) nam ipsa terminatio est sed (ur dixi) illa detineatio, & compositio partium, que ex terminatione proficiscitur, ut concavitas, convexitas, rectitudo, curvitas, curculus, riangulus, & co

Ob I deo Qualitates appellantur patibiles ab Aristotele; quod inferont passionem sensibus; at forma & figura inferunt passionem sensibus; funt enim objecta communia sensum; ergo sunt patibiles qualitates.

Fol. Dicuntut propriè patibiles qualitates, non solum quod inferunt passionem l'ensui, sed qui a uni soli sensui inferunt passionem, at forma de figura, non uni solum sensui, sed mutits passionem inferunt, nec enim solum visu, sed tastu possum discernere figuram alicujus corporis, quacunque sit; at verò non possum discernere, utrum corpus album sit aut nigrum praterquam visus, nota quod commune dicitur objectum, non quia omnibus sensibus objectur, sed pluribus.

Forma & figura ita possiunt unica definitione comprehendis sorma

& figura funt externalineamenta corpor is.

Quod fi quis objici u, quod bona divisio effet bimembris : hac pos test ad bimembrem reduci;

quòd alia sit

2 ualitas inpotentia & impotentia.

2 Acquisita consuerudine, ut haduplex,
bitus & dispositio.

1 Proprium ut patibilis
2 Qualitas seusibilis, qualitas & passio.
quæ duplex ett, aute2 Commune, ut forma &

SEC T. 26.

Chgura.

De definitione Qualis, & ejus explicatione.

nim eft sentibile

Qualia definiuntur ea (ab Aristotele) qua à qualitatibus sunt cognominata, aut alio quovis modo deducta: priùs definivit abstractum, scilicet qualitatem: nunc definit concretum, scil, quale: quam definitionem ita intelligite (Qualia sunt) qua à qualitatibus alicujus quatuor dictarum specierum (sunt cognominata,) i. habent nominis appellationem aut convenientiam, ut album est cognominatum ab albedine: sciens à scientia, &c. (aut alio quovis modo deducta) qua cum qualitatibus nominis non habent aliquam similem appellationem, sed in reipsa convenientiam, ut virtus & studiosus, nam quadam concreta habent abstractum nominatum, alia verò licet habent abstractum, cum quo, in re & natura conveniant, non tamen à quo nomen so appellationem deducante unde apparet non magnam este disferentiam inter denominativa, & cognominata, & coniugata: nam eadem res, ut album, potest dici & I Cognominatum, respectu cjus appellationis ab Abstracto.

2 Denominativom, respectu ejus predicationis de subiecto.
3 Coniugatum, respectu illationis & argumentationis, qua
mutuo infertur ab Abstracto, ut albedine.

Ob. Aristoteles supra definivit qualitatem per quale, hic autem definit Quale per Qualitatem, ergo circulariter definit.

Sol. Definit qualitatem perquale, abstractum per concretum, à pofleriori, idque per notius nobis; definit autem quale per qualitatem, con-

cretum per abstractum, à priori, idque tanquam notius naturà.

Ob. Quale est summum genus, est enim genus, quia prædicatur elsentialiter, & non tanquam differentia de speciebus a ut de colorato,
scienci, studioso, &c. at non est subalternum, quia nulli generi subjicitur,

po-

alis

ha-

ilis

18

10-

et

ita

m

į.

.

n

dur, ergo fummum, & cum fimilis fit ratio ceterorum predicamentorum, fequitur effe multo plura, quam decem fumma genera : i.pradicamenta.

Sol. Sicur Quantum, ita Quale est summum genus, necaliud summum genus, quam Quantitas; nec enim concretum ab abstracto in effentia disjungitur, sed solummodo in significatione & predicatione: quiaconcretum fignificat iplum fubiettum inhæfionis, & de corrædicatur, quorum neutrum abitractum facit : illud diligenter etiam de crieris concretis & abstractis observa.

S E C T. 27.

De proprietatibus Qualitatis & primo de prima.

Prima proprietas est (quod qualitas habet contrarium,) quod est propium primo modo conveniens, foli, non omni; nam in unaquaque specie, aliqua funt que contrarius non admittunt; soli convenit, i.per feinam licet Relativa (ut dixi) & actiones & paffiones (ut modo dicom) contraria luccipiant; hoc tamen omnindillis non convenit per fe, fed gratia Qualitatis.

1 Per fe, & ita Qualitates folz, ut calor & frigus, Aliqua alus virtus & vitium.

funteontra-2 Per accidens, gratià Qualitatis, & ita in quibuldam riaduobus cateris prædicamentis invenitur contrarieras, cum amidis, &c. Cliud capit contrarium graita Qualitatis: *

I Inharentis forma, ficut lubitantia, ut ignis & aqua funt contriria, grana caloris & frigoris.

2 Subjacent is fundamenti, fic Relativa, quæ funt contra-

vel ur I ria, funt gratia qualitatis contraria.

3 Producentes Principii, sic actiones & passiones habent contraria, ut calefactio & frigefactio contrariantur, quia calor & frigus, à qui bus fluunt, contrariantur.

SECT. 28.

De focundi proprietate, & primo de intensione & remissione.

Notandum (I Abfoluta & pofitiva, per quam ipla qualitas dicitue: quod Qua- effe poltquam non fuerat, ut generatio caloris utaqua, quæ est frigida.

X 2

2 Com

titatiseft 2 Comparatiduplex ge- 1 neratio & Sva, qua maproductio, for dicitur altera, fc. quam erat, idque aut in

I Alia fubiecti parte, que dicitur ex. tenfio, ut cum calor qui fuit in fola manu generatur in brachio.

2 Eadem fubietti patte, quæ dicitur eius inten fio , quæ eft, quali intus tenfo, quia intus in eadem Subjecti parte

augetur.

Intenfio itaque est alteratio a minore Qualitatis gradu, ad majorem : ut quando aqua tepida fit exce five calida, tum dicitur effe intenfo caloris; remissio autem est alteratio, à majore gradu ad minorem gradum; ut cum aqua calida remota ab igne minus catida evadit, tum dicitur caloris remissio : unde est eadem penitus comparatio intenfionis & remisionis ad qualitatem, qua est augmentationis & diminutionis ad quantitatem : ficut enim augmentatio est progressio à minore ad malorem quantitatis magnitudinem: ita intentio est progressio à minore ad majorem gradum qualitatis, r

1 Extensivas, secundum extensionem subjecti. & ha-

bet has à Quantitate.

Nota guod alloud outduplices partes nimirunt

2 Intenfivas, live graduales, quæ fune nihil aliud quam aliæ partes ejufdem rationis in eadem parte sublitas haber ¿jecti, quibus illa qualitas fit fertior, ut cum ego meam manum igni admoveam, fentio calorem factum fortiorem , intellige hoc fieri per additionem alterius caloris, qui rotius caloris pars gradualis dicitur, & has omnes ex fua natura habet.

Est communis jam nostrorum Philosophorum sententia. quod omnis intenfio & remiffio, est gratia contrarietatis que fentenua procul dubio falliffima eft, cum quædam intentionen recipiunt & remifionem, que nullum contrarium admittun, & que habent contrarium, & remittunturinon semper remittuntur per contrarium, unde diligen-

tissime notandum est quod

r P. r admixtionem contrarit, ut cum unum contrariorum in subjectum alterius inducitur; sicut cum calor in aquam inducitur paulatim remittitur frigiditas aqua: & hic modus

traditurab Ariftotele, s. Phyl.text. 29.

Aliqua cualitas tripliciter remittitur, 2ut

2 Per admixtionem privationis, ut cum successiva inductione privationis paulatim remittitur habitus, ficut lumen (quod nullum habet contrarium) remittitur per inductionem tenebrarum in aere.

3 Per determinationem forme illius subjecti in quo inhæret, ut ficcitas in igne, calor in aere naturaliter remitti-

fur, ut Ariftoteles docet lib. a. de generatione, text. 23.cum tamen nec fit humor in igne, nec frigus in aere, fed ideo funt remiffa, quia formæ fubitantiales aëris & ignis, tantum fibi gradum & non majorem determinant.

S E C T. 29.

De distinctione buius proprietatis, que est, capere magis & minis.

I Per pradicationem, quod est pradicari istis adverbiis magis & minus, & ficeft proprium concretorum, i.qua-Qualitas dicitur ca- Vlium, magis quam qualitatum; ut unum corpus eft magis pere magis A album quam alterum.

4

nu

ttr 11rte.

1:

3-

12

2.

d

d

3

& minus 2 Per inharentiam, quod est capere plures aut pauciores partes intensivas, & graduales in codem subjecto. dupliciter, & hoc est proprium abstractorum, ut albedo dicitur intendi, & remitti alterum verd prædicari fecundum magis & minus.

1 Subjectum predicationis, i. inferius, ut albedo ad Nota igitur hanc vel illam albedinem, & ita qualitas non prædicatur quòd quafecundum magis & minus, quia una albedo non est malitas comgis albedo quam alia. parari poteit

2 Subjectum inha fionis, ut albedo ad Socratem aut parietem ; & ita dicitur qualitas capere magis & minus, quia paries dicitur magis albus, quam Socrates.

I Materialiter, ut, lubi chum quod intenditur per ac-Dicitur ali- cidens, quid intendi mitrit. cidens, quia piures gradus alicujus qualitatis in fe ad-

dupliciter, 2 Formaliter, ut terminus, ficut ipla qualitas, que per le intenditur, quia plures gradus fui in le admittit, limi-Clis est etiam transmissionis ratio.

Ob. Essentia rerum confistit in indivisibili, ergo qualitatis effentia non potest intendi aut remitti.

1 Ex partibus diver farum rationum, ut effentia albedinis fic eft nihil aliud, quam definitio ex genere & differentia constituța, & hacin indivifibili consistit, & magis & minus recipere non poreft,

2 Ex partibus einfdem rationis, quales funt partes graduales forma, qua omnes ejuldem funt speciei, & hanc non est inconveniens, magis & minus capere, cum omnis

Sol. Estentia qualitatis eft duplex,

duplicater,

vel ad

aut conflata

omnis gradus albedinis est albedo, omnis gradus caloris

Ob. Si Qualitas intendatur & remittatur per additionem & dettactionem partium gradualium, tum sunt plures gradus Qualitatis in eadem subjecti parte, & consequenter sunt plura accidentias olum numero differentia, in eodem subjecto, contra Aristotelem: 5. lib Metaph. text. 16. nam gradus caloris in aqua different, aliter enim unus non potest auferri, nisi omnes simul auferantur, at non genere, non specie, ergò numero.

Sol Illa propositio Aristotelis vera est in realibus, absolutis, & per-

fedis; falfa autem in quibus patitur exceptionem.

f i Intentionalibus, plures enim species unius coloris sunt simul in eadem parte aëris, & plures notiones ejusdem rei in intellectu.

2 Respettivis, nam plures funt simul paternitates in co-

Nempe dem homine (ut diximus.)

3 Imperfetti, nam plura accidentia imperfecta, & plures gradus ejusdem qualitatis sunt simul in codem subjecto; quia & imperfectæ sunt, & tantum partes ejusdem qualitatis.

Essentia qua- 1 Definitione, & ita est invariabilis, non admittens litatis capi- magis & minis.

qualitatis bet latitudinem, & suscipit magis & minus.

Ad intenfio- litati præexistenti addatur alia similis, unde sat ma-

runtur duo,

a Ex parte subiesti, scilicet ejus unitas, quòd illa
nimirum
alterum

Cti, nam si in alia parte siat, tum extensio, non intensio
est dicenda.

Ob. Ex calido remisso sit magis calidum, nullo alio sacto in materia calido, ut aristoteles ait: 4. Phylitext, 48. ergò non intenditur per ad-

ditionem gradualium partium (ut dictum eft.)

Sol. Intelligir Aristoteles, quod fir magis calidum, nullo alio calido adveniente ab externo, & ab alio subjecto derivatossed ab intrinseco. & potentia sui subjecti; sicur aqua calidior fir, non per additionem, catoris, qui in alio subjecto prius suir, sed per generationem novi caloris in aqua.

SECT. 30.

i and now passing son

man a congrest turned of the man environment of the month of

SECT. 30.

De expositione ipfius proprietatis.

Qualia suscipiunt magis & minus; ubi notandum quod Atistoteles hanc proprietatem proponit in concreto, non in abstratto, quoniam ea in pradicamento suo, utsuperiora ad sua inferiora referuntur, si pradicatio spectetur) quomodo genus & species, qua secundum magis & minus non pradicantur (ut docet Porph.) at (si spectetur inharenta), abstratta etiam magis & minus capiunt, sed hac consideratio est magis Physica, illa magis Dialestica Qualia, i. denominativa, seu concreta Qualitatum, (suscipiunt magis & minus) non subjettive, id enim solis substantiis convenit, sed terminative, & formaliter, i. Qualitas est ipsa forma qua intenditur & remittuur vel (suscipiunt magis & minus,) i. pradicantur de subjettis inhasionis, cum his adverbiis (magis & minus) hacque est magis Dialestica explicatio; ut unus homo est magis justus, ut albus quam alius: hoc autem solis convenit qualitati-bus per sessi ullis aliis convenit, ut relationi, passioni, omnibus his convenit gratia Qualitatis

Qb. Qualia sunt que denominantur à qualitatibus, nam qualitat definitur effe per quam quales nominamur, at substantie nominantur à qualitatibus, ut Socrates sapiens à sapientia, ergo substantie quales

funt, & ita capiunt magis (9 minus.

1 Denominativis qualitatum, et its capiunt ma-

Sol. Qualia ca-)gis & minus piuntur, aut pro 2 Denomina

2 Denominatis qualitatum, et ita non capiune

SECT. 31.

De tertia proprietate qualitatis, & primo de distinctione similitudinis.

multæ apud Ciceronem, et alios, ut apud Lucanum:

Cefaris an cur fus veftra fentire putatis

Damnum posse fuge?

Veluti fi cun cla minantur

Flumina (quos miscent pelago) subducere fontes:

Non magis ablatis unquam decreverit aquor

Quam nunc crefcit aquis:

X 4

2 Simplex,

Similitudo duplex eft, <

e-

n

t

2 Sim-

plex .

que vel

1 Effentialis que est convenientid aliquerum in eadon tota effentia parteve ejus:in quo fenlu Arifloteles |. I. de gener. & corrupt.text. 50. & 51. dicit agens & patiens effe genere similia, specie verò diffimilia.

I Impropria, que est convenientia rerum in accidentibus aliorum prædicamentorum: quomodo dicimus homines effe fimiles

magnitudine, vel actionibus. I Imperfetta, qua eft con-

2 Accidentalis, quæ Left duplex,

2 Propria, que elt con qualitate. hæc etiam cft duplex.

venientia rerum in eadem qualitatis (pecie, non autem gradu qualitatis: quomodo aguim calidam dicimus fimilem in calore igni, licer venientia Zcalor ignis fit multo intenfior.

2 Perfetta que est convenientia rerum in eadem qualitute, ca eodem qualitatis eradu: ficut timiles dicuntur dua ignes, quia non solum eandem (peciem caloris participant, sed etiam in epdem, scil. Summogradu.

SECT. 32. De definitione similitudinis, expositionéque proprietatis.

Similitudo definitur à Philosophis, rerum diversarum eadem specie qualitas: hac definitio ficut definitio aqualitaris, elt materialis, data per fundamentum similitudinis, & ita explicanda est.

Similitudo est qualitas, id est convenientia in Qualitate ejus dem speciei ur duo homines, qui ambo albifunt, quia in albedine conveniunt,

fimiles dicuntur.

Ob, Similitudo est Relatio, quia simile refertur ad simile: ergo non est qualitas, ergo hic male definitur.

Sol. Respondeo illam prædicationem non formalem este, sed fundamentalem, itaq; similitudo est qualitas in fundamente, non formaliter.

Intrinsece & per se Qualitaticantum, cui primò & per se tanquam propria passio convenit, cum ab ea immediate tanquam à fundamento, & propris Leaufa profinit.

Similitudo convenit

2 Etrinfoce,

ne

im

n:

cs

12-

m

m

0

2 Extrinsece, & per accidens cæteris rebus, in quibus inhærent iplæ qualitates (per se & primo) similes; idem etiam de dissimilitudine dicendum.

Hæc proprietas potest duplicitet exponi, vel hoc modo; est maximè proprium Qualitatis esse simile, vel dissimile, scilicet per se, nam nihil est alteri simile vel dissimile per se nisi qualitas; li cet autem aliæ res similes aut dissimiles sunt; hoc tamen non est per se, sed gratia qualitatis: alio modo sic exponi potest (qui est Aristotili convenientior) maximè proprium est Qualitatis, i. proprium Qualitatis quarto modo: ut exilla res disantur (similes aut dissimiles) tanquam ex sundamento, & proprièr nam res dicuntur similes aut dissimiles ab aliis accidentibus, sed hoc contingit impropriè.

Ob. Res dicuntur similes aut dissimiles, à similitudine & dissimilitudine, qua sunt Relationes, ergo non à solis qualitatibus.

Sol. Res dicun- (1 Proxime & formaliter, à similitudine

pur fimiles, vel 2 2 Remote, & ut à fundamento, & fic à qualitate fola,

De

De Actione.

SECT. I.

De Predicamente Actionis, & primo de distinctione nominis ambigui (Actionis.)

> 1 Pro humana actione folum: Ubi (agerc)eft proprium hominis: Et nihil præter hominem (agere)dicitur.

pliciter, vel

2 Pro actione immanente, i. non transcunte in mas Apud Ariftote teriam exteriorem, quomodocontra (facere) diftinguilem (Actio) fu- l'tur; ut fexto Ethicorum, ubi actio fumitur pro illa comitur quadru- | peratione, post quam nullus effectus relinquitur.

3 Pro eapoft quam relinquitur effettus; ut zdifi-

cario domfis.

4 Pro forma fluente ab agente in passum, i.p.o. actione transeunte, pro respectu agentis ad passum, & ita hicfumitur.

Aristoteles nobis proponit posteriora prædicamenta in concreto, non

in abstracto, quia concreta funt notiora nobis abstractis.

1 Quia (quod ad Dialecticam (pettat)ea possumus ex prædictis prædicamentis col-Ratio quare Arifoteles ligere; funt enim relationes ex illis confurlex ultima prædicamengentes.

ca traftat tam breviter. 2 Quia copiosior tractatio ad Physicam

eft triplex, scil. pertinet.

3 Quia corum naturæ contractæ funt,nec tam late patent,

S E C T. 2. De ordine bujus prædicamenti.

I Sequitur qualitatem, quia est ejus effettus ;calefactio procedit à calore.

2 Precedit paffionem, quia est ea nobilior: catera verò predicamenta, quia immediate sequitur qualitatem.

SECT. 3-

SECT. 2.

De distinctione (Actionia) G'eim explicatione.

gente in passum: sicut calor ab igne in aquam fluens,

ignis (actio) dicitur.

(Actio) sumi
2 Formaliter, & respettive; pro relatione iphus atur dupliciter,
gentis ad patiens fluxum formæ consequente; ex inductione enim caloris in aquam per ignem, exoritur in
igne calefaciente relatio ad aquam calefactam, quæ
(Actio) dicitur.

Unde diligenter observandum, quod actio priori modo sumpta hoc non constituit prædicamentum; cum hac ratione absolutum quiddam est, & non relatio; sed actio formaliter sumpia pro relatione agentis ad passum est summum genus hujus prædicamenti: quicquid balbutivit Toletus, & Thomista somiant; nec intolerabile & indignum est peripatetico (ut ille ait;) quòd autem Aristotelem ait 3. Physicorum hanc trididisse opinionem, actionem & passionem formaliter esse motum, formaliter mentitur, nec enim aliquid tale unquam dixit, aut insinuavit, ut legenti patet; dixit quidem ipse in 22. text lib. 3. Physicorum; quòdattio & passo sunt in uno motu; sed illud intelligendum est terminative; quia sunt in motu sicut termini motus, non inhæstve, quasi in co essent ut in subietto.

S E C T. 4.

De definitione Actionis in prima acceptione.

Afficest forma fluens ab agente in passum: sicut calor fluens continuò in aquam ex igne, (actio) ignis dicitur: sed hic diligenter cavendumest, ne existimes eundem calorem numero, qui erat in igne, provenire in aquamivel aliquam aliam formam que inherebit agenti, peste à inherere in passonam tum migraret accidens à subj. Cto in subjectum: sed aliam formam in patiente produci: verbigrignis agens in aquam, non suum aque immittit calorem, sed calor qui est in igne, generat alium calorem sibi similem in aqua: dicitur ergò prosuere ab agente, non tanquam à fubiesto, qui a illa forma nunquam inherebat agenti, sed tanquam à principio. E efficiente caus à Hane desinitionem igitur ita intelligite: (Actio est forma suens) continua successione indu-

cha (ab agente) tanquam à principio (in passum) tanquam in subie.

Unde notandum est quod hac ratione, idem (secundum Thomistas) & actio, & passio, & motus esse potestenam si ipsa forma fluens absolute consideretur, ut in fluxu posita, sine respectu ad agens aut patiens, sie motus; si tamen eadem forma ut ab agente profluit; sic assio dicitur; si autem ut in patiens recipitur, sic dicitur passio.

SECT. 5.

De definitione Actionis in secunda acceptione.

Actio sumpra pro relatione agentis ad passium sic definiri potest, setio est secundum quam aliquid dicitur formaliter, es proxime agere in id quod subjicitur: quod na intelligine, (actio est) sotma accidentalis, eaque computata (secundum quam formaliter & proxime) dicitur (proxime & formaliter) ad excludendam formam agentis, & naturalem potentiam, & qualitatem, secundum quam agit estetive, sicut ignis secundum formam suam, & calorem, & potentiam calefaciendi dicitur calefacere, at ista sunt esticitures cause omnis calefaciendi, ipsa verò calefactio solum formatiter denominat subjectum sum calefacere & immediate (in id quod subjicitur) non secundum locum nam illud non est necessarium, sed secundum virtutem, i quod est minoris virtutis in resistendo, quam sit agens in agendo e nam si non possit resistere accioni agentis, tum necessario eam recipit.

SECT. 6.

Quot modis res agere dicitur.

Ut melius intelligas illam definitionem, animadvertendum, quod quatuor modisagere res dicuntur.

1 Remoté, secundum formam; quæ est principium remotum, & originale actionis.
2 Immediate, secundum potentiam agendi, idque duquæ est propinquum ejus principium; sic calefactionis aquæ ab igne, remota causa est forma ignis, propinqua causa est potentia calefaciendi.

2 Dirette & diffostive lecundum artem. 5 Instrumentaliter, & Conjuntum, & inherens, ut

ignis

ie.

as

11.

fic

G

per instrumentum, idque duplex, vel | ignis per calorem. 2 Disjunctum & separatum, ut bomo per securim.

4 Formaliter secundum iplam actionem solumit sicibi

Unde principium agendi agentis forma est: instrumentum agendi quatitas est: forma agendi affio est: Obiestum ager di patiens: forma principium est, quia ab ca primò fluit actio qualitas instrumentum quia ea utente forma, perficitur actio: patiens obiestum quia circa ipsum versur actio: & terminus quia propter ipsum intenditur actio (ut alibi dictum est) quò d relativum est terminus relationis, sive correlativi, agens autem & patiens correlativa sunt, sic quò dactio est relatio quà agens ad passum: passio, relatio quà patiens ad agens refertur.

SECT. 7.

De iu que neceffario requirantur ad actionem.

Ad actionem multa requiruntur, alia. I Ipfum agens, quod est fubiettum actionis. 1 Agentis, 2 Potentia agendi, que elt principium actionis, tum qui-Sa Qualitas que agit ; que elt instrumentum dem. Lactionis. 1 Paffum ipfum, quod eft obiestum actionis. ex parte 3 2 Potentia patiendi . que elt aptitudo reciviendi formam immissam ab agente. 2 Patien-Motus, qui cft via actionis. tistum qui-4 Forma abagente inducta, que est terminus dem actionis; ob hoc enim aliquid agit ut aliquam inducat formam in patiens. 1 Materialis, cui inhærer forma fluens, & hic terminus eft patient, ut aqua, Nota quod terminus Actionis est duplex, 2 Formati quo perficiur forma fluens, & fail. nicest industa forma in patiens: ut calor in aquam.

Sic in cal. factione aque ab igne, omnia hæc observare potes, agens est ipse ignis, qui est subicctum active calefactionis, in quo requiritur potentia calefactiendi aquam; nam aliter nunquam calefacere: & qualita alia activa, qua agit, sc. calor: sic ex parte patientis aque: ipsum patiens quod scil. paritur actionem ignis, aqua est, in qua requiritur potentia passiva (nam aliter nunquam caleste) & motus, ut calefactio sc.

alteratio

alteratio ad calorem; (nam aliter nunquam inducetetur calor; (& forma inductafe, calor, qui sequitur calefactionem; qui est terminus & motus & actionis, atque nisi hæc omnia concurrant non potest esse aliqua actio.

SECT. 8.

De ratione distinguendi Actionem, Passionem, & Motum.

Quia eadem fere nomina (apud Philo sophos) imponuntur Actioni,& paffioni, & motui : ut generatio affio eft, paffio eft, metus eft : lic cale. fattio, & quæcung, ferè nomina quæ unum corum videntur fignificaterideò notandum quòd (ut verb.gr.) generatio vel talis aliquis terminustriplicitercapi potelt: nempe aut pro industione forme in patiens: & ficest motus: aut pro relatione generantis adgeneratum, & fic est actio; aut pro relatione generati ad generans, & fic est paffio : fic calefatho proinductione live fluxu caloris ab agente ad patiens; & fic eft motus: aut pro relatione calefacientis, & fic est actio, aut pro relatione calefatti, & fic est paffio: ex nomine eriam alia potest addi diftinctionis ratio:nam taha nomina abfolute polita motum fignificant; at coniunta cum his adiectis (activum, & paffivum) actionem & paffionem; he generatio nomen motus est : generatio activa. actionis nomen; generatio paffiva paffionis nomen generatio enim activa eft, qua quis generat : paffiva, qua quis generatur : fimiliter dicendum de alteratione, augmentatione, & similibus omnibus.

SECT. 9.

De Subiecto Actionis.

Illud à Philosophis in ancipitem quæstionem conversum est, quod tamen nullius est dissicultatis: Atistoteles in 3. lib. Physicorum, 1.19. affirmat : actionem esse in patiente.

Ob. Unde fequeretur qu'od accidens unius lubjecti, [cil. patientis de-

nominat aliud scil. agens.

Sol Ad quod ex antedicta distinctione respondes quod si actio sumatur pro forma fuente ab agente in passum: sic verum est actionem esse
in pariente solumi, ut in subiesto, in agente autem solum ut in principios
nam iste casor qui suit ab igne in aquam, non est in igne, ut in subjesto: nam casor ignis in igne manet, & non sluit, sed est in aqua calesacti, sicut in subiesto: in igne tamen ut in principio, in aqua per ine
harentiam,

barentiam, sicutejus actus, in igne per efficaciam. & dependentiam, tanquam ejus effectus; in aqua in quantum illud suscipit, in igne in quantum ipsum producit: at li actio captatur pro relatione agentis ad passum, tum (sine dubio) actio ell in agente, non in patiente: Aristoteles autem 3. Physicorum priori modo ipsam sumebat.

SECT. 10.

Actio multiplicitet dividi potest, sed quod ad hoc propositum specant, paucæ divisiones sufficient : actio itaque primo dividitur ratione

principii; quòd alia actio.

fit in aliquod exterius patiens : heur est intellectio in homine, quæ manet in homine, ideóque immanens dicitur : & hujus actionis idem est principium, & subjectum, & illi inberet, à quo proest ducitur.

2 Transiens, estque ca que ab agente in externam aliquam materiam transit & fluit : ut calesactio que transit ab igne in aquam, & hujus actionis principium, à subjecto semper di-

iltinguitur.

eft,

62

34

2.1

6

Actio immanens est nullo modo in hoc prædicamento, sed est in codem prædicamento cum principio, i. in prædicamento qualitatis, us intellectio in eadem specie cum potentia intellectiva, & velle cum voluntate; non tamen directe, sed indirecte, & reductive, ut effect in in prædicamento cum sua causa: Actio tamen transiens est directe in hoc prædicamento, capiendo cam, non proforma fluente ab igne in passumenam sic est absolutum, non relativum, sed pro relatione consurgente, ex illo slux u formæ in passum e hæcautem divisio est distribucio equivoci in equivocato. Alio modo dividi potest actio, quod

1 Corporis, que est omnis Alaque ab anima non pro-

Alia Actio fluit: qua aur eft fimplicium, aut millorum.

2 Anime: que est illa cujus principium est anima: sicut est anime rationalis judicare, sensitue sentire: vegetati-

Alia actio 1 Supernaturalis, ut Creatio Dei.
2 Naturalis, ut calefactio ignis.

Cavendum est tamen ne putemus omnia verba activa fignificare actionem : multa enim verba lunt activa que passionem fignificant,

ut videre, audire, sentire, intelligere, sentiendo enim aut intelligendo non agimus aliquid, sed patimur: multa etiam verba passiva sunt qua significant actionem, ut videri: sentiri: intelligi: res enim dum sentiuntur, aut intelliguntur, agunt in nostrum sensum, vel intellectum, non è contrà.

SECT. II.

Dubit ationum caput contra ea que dicta funt de actione.

Ob. Si prior definitio recte ftatuatur, tum qualitas actio effet : nam calor qui fluit ab igne in aquain est qualitas tertiæ specrei : nam fert sensum ergo non est actio.

i In successione, ut fluit & inducitur in aquam, & ita non est qualitas, sed attio, quia qualitas fluens, non est qualitas.

ductus in a quain confide-

2 Inquiete; ur permanet & inharet post influxum, & ita non est actio, sed qualitas: si enim considere, tur in fluxu, denominat subjectum calefieri, si respiciatur in statu denominat ipsum calidum

Ob. Agit ignis per calorem fuum, nec tamen est calor, actio : ergo

actio male de finitur effe formam per quam agimus.

sol. Agere quidem dicisur per calorem sed effettive, quia est instrumentum efficiens actionem: at per calefactionem formaliter dicitureales cere.

Ob. Ferrum candens simul agit in frigidam aquam (si imponatur) cam calcfaciendo: & aqua in ferrum ipsum refrigerando: si traque id quod patitur sit mineris virtutis quam agens, tum sit: the reciprocans,

& aqua ferro,& ferrum aqua minoris erit virtutis.

Sol. Non est inconveniens, ut idem, ut est agens & tribuens formam este maioris, & nobilioris virtutis: & ut patiens & recipiens formam ignobilioris, & minoris virtutis: cum illud secundum diversam rationem stat, nam agens (inquit Aristoteles) est passo prastantius, agens cuim, (ut agens) est actus inducendi formam, patiens autem (ut patiens) por tentia accipiendi formam.

Ob. Si actio sit per se in hoc prædicamento, sumpta pro relatione, tum nec actio immanens, quia consensum est illam este in prædicamento Qualitatis: nec actio transiens, tum quia illa est quiddam absolutum, tum quia fluit ab agente in passum 3 at sumpta pro relatione manet in agente, (ut dictum est) ergo, est aliqua actio nec immanens nec

transiens, que est hujus prædicamenti.

1 Abfoluta,

hæc (meå opinione) non est nisi redustive in hoc prædicamento, sigur causa ejus.

Actiotranfiens est duplex,

2. Respectiva, que est relatio consurgens ex forme fluxu ab agente in passum, & itaest hujus prædicamenti per se, & sic potest exponi definitio actionis; quod sit forma suens ab agente in passum: i relatio ex forma fluente ab agente in passum, est enim cansatis definitio.

S E C T. 12. De Proprietatibus affionis; & primo de prima Proprietate & eius explicatione.

Prima proprietas Actionis est, quod Actio habet contraria.

Ubi primo est observandum, quod omnes illa proprietates traduntur de Actionibus transcuntibus, non immanentibus, nam illa, ut dixi, non sunt lujus prædicaments, sed in prædicamento qualitatis redesia ve inveniuntur.

Secundo, Notandum quod cum dicitur Attionem babere contratia, non intelligas Actionem esse contrariam passioni, ut quod calesacio Activa ignis sit contraria calesactioni aqua passiva, nam actio opponitur passioni, non contrarie, sed relative, sed Actio est contraria alteri assioni, ut calesactio frigesactioni, quia se ex contrariis qualitatibus calote, & frigoreproveniunt, nam cum tribus modistes (gratia qualitatis) contraria sunt gratia forme sicut dissertitis principii; hoc ultimo modo actiones, aut passiones sunt contraria, gratia qualitatum i nam ideò dicuntur aliqua assiones, & passiones contraria, quia à contraria qualitatibus proveniunt: ut calesactio procedit à calore, frigesactio à frigore; quio igitur frigus & calor sunt contraria, ideo etiam calesactio, & frigesactio: idem dicendum est de albesactione, & nigresactione & quibussibet similibus.

Paffioni convenit.

2 mor Mi

Actiones dicamanant:

tur contraria

2 Termini, quia ad contrarias gualitates produgratia qualita cendas rendunt, un calefactio de frigefactio dicument

curry decime difficuent balens combacits

gratia qualita cendas rendunt, ut calefactio & frigefactio dicument dupliciter, contrariz, non foldim quia à calore, & frigue vel ut gratia re proveniunt, sed etiam quia calorem & frigus production.

S E C T. 13.

De secunda actionia communitate, & ejus explicatione.

Secunda actionis communitas est, quod fuscipit magis co minus que codem modo actioni convenit, atque prior; nec foli, nec omni; sedilli solum, cujus fundamentum suscipit magis co minus, i. illis, que abissis provenium qualitatabus, que qualitates magis co minus suscipium; si cutcales cho ignis, est intensior, quam cales cho aque calide, quia calor ignis est intensior calore aque.

De terria Affionis proprierate, & eius explicatione.

Terria Actionis proprietas, hæc à quibuldam affignatur; quod omnis actio est in motu; vel omnis actio est cum motu; quod intelligendum est de actione transeunte: nam omnis actio immanens est sine motu, utissellectio, &c. & convenit secundo modo proprii, omni non soli: nam convenit etiam passioni, nam actionem, & passionem inesse in motu affirmat Aristoreles, Physicext. 22.

Ob. Actio est in agente, nam ipsum denominat, ergo mon est in motos.

Sol. Actio 2 Terminative, in motu, i. non ut accidens in subjecto, est lect ut terminus in terminato: nam actio terminus est a quo spassio est terminus ad quem ipsius motus.

Ob. Aristoteles 5 Phys. text. 10. negat motum aliquem esse ad passio

nem: ergopatio non eftrerminus ad queni mortis,

Linguis ad falla de partis de financia de partis de la companya de la company

fideratur dupliciter, feil.

Sol. Motus confideratur dupliciter, feil.

Ceff motus ad passionem.

SECT. 14

pro

rodu-

Unni rigo)

que

iftie

ti. quia

eft in-

200

otu

to:

3

.

SECT G OC De quarra proprierate Actionis, & ejm expiratione.

Adio infert paffionem per morumequod etiam convenit-foliactioni malenti, & falla eft illa propolitio, fi fimpliciter exponatur ; nam adio fumitur, aut pro forme fluente ab agente in passum, & fic eft mus, & confequencer nominfert paffronem per moningatic pro relatime agentis, & fic non potest inferre, tum quia eft fimul cum paffiono tum quia motum confequitur, nam nifi motus prior fuerit, talis relatio nunquam confurgit : fed eft ita explicanda . Actio fecundum findementam funn, infert pallionem : fundamentum autem actionis diprentia altiva, i. potentia activa per motumanfest paffionem illi, in quod agis. et Abfola- | 2 Pro fabilit quoden . Comment

te idque daimi inchian, incini, di na manifican daimen teipherter, i dicimus, & it's funt in prints bottle gestugus, au fall' & ita fabrate Paffic av Articole a Lucarda ve!5 cap. 7.

3 Pro fluxu quodadi, & ce e e de cast memis aft the reaccious &

ruber, est meneraliste con Finis Pradicamenti Actionis.

1 3th good, & man a green all agreen a local a character to decide

L'emparate: & envinterin Y 21 rod manufaction of BE

· Your To Las Sur Sure) 38 3 7 Tel Date

2 Compassie, Pro referit revergit and were

decimentum frectar

de d'union l'allo

is the market of the so manual

De definitione Pa Roudi d'Ource no suchard.

the wall a outered Districtly by the court a the change the formation and to make on the original of the control of the co

De Passione.

men , monage remiliqued & E CT. i.

De Predicamento Paffionis, & primo de Diffinctione - Alay rana i ambigui nominii. in orthmous proceducing talls

Paffio capitur apud Dialetticos dupliciter,

zmoibe mon Pro Proprid Paffiene, ex ellentialibus reiptine cipis promanante . & fic de ca tractat Pophy. rim.

ceres an wallum. So he cit

TI Abfolutè, ídque tripliciter, aut feil

wels

2 Pro subito quodam , & interno affettu ipfin animi; ficiram, metum, & iracundiam Paffiones dicimus, & ita funt in prima fpecie qualitatis; & ita fumitur Paffio ab Aristotele 2. Ethicorum cap. 5.

? Pro fluxu quodam, & externo affettu corpsru imprimente sensibus Passionem ; & ab interno mentis affectu procedente, & cito profluente: ficit rubor, ex verecundia; pallor ex metu passiones dicumur : & ita ad tertiam speciem qualitatis per-

2 Comparate, Pro respectu patientis ad agens, & ita ad hoc przdicamentum Spectat.

Sicut autem de Actione dictum est, ita etiam de Passione dicendums ouod fumitur Paffio

1 Absolute, & quasi materialiter pro forma fluente ab agente in paffum ; & fic (quicquid dicat Toletus) hie non fumiaute tur.

2 Comparate, & quali formaliter, pro relatione patienti di agens, & ita fumitur hoc loso.

S E C T. 2.

De definitione Passionis à Porretano assignata.

Definire folenceum Porretano Dialettici Paffionem, elle effet & illetionem actionisque definitio (meo judicio) fi accuratius confideretu

deteur, falfa eft & manca : nam fi paglio farmatur pro relatione parienthedagens, certum eft hoc modo, actionem & palfronem; famul effens tira, ficur agens & pariens; nam patiens elle finant cum agente, ergò & paffioeft fimul cum agenterii fi quis dicat patiens effe prinfquam linbet paffionem; (quod ridiculum eft) fi autem fir funt cum agente, paffio ago fimul est cum actione:nec enim actio prive est aux posterior agente; fi autem fumatur pro forme receptione jauripse forme fluente (ficut Tolerus & Thomifta accipiunt) in graviorem errorem incidere necesse eftinam quomodo poreft forma fluens, qua eft actio, effe prior receptione forma, que l'ecundim cos est passio nam quamprimum illa forma fuens eft, in aliquo subjecto eft: non aurem eft in agente, (ut omnes frentur) in patiente ergo necesse est inesse; at non potest esse forma fluens in patiente, priufquam patiens ipfum accipiatiergo quamprinum eft forma fluens accipit eam patients & fic forma fluens receptiome non erit prior, necesse est ergò(si velimus istam definitionem defendere) quod dicamus actionem fecundum fundamentum fuum effe caufam paffionis, fundamentum enim actionis elt potentia paffiva,illam auem paffione priorem effe minime dubium eft.

Ob, Sed hæc responsio suam difficultatem habetanam non solum passio, sed etiam actio, et morus, sunt effectus potentis altivatergò aut responsio mala estraut definitio soli non convenit definito nec sanè illam objectionem de moru, se quod adhuc nemo Dialesticorum animadversi) minus Toletum urget, quam nos mam morus tam est estectus actionis, quam passio; unde in illa responsione recelle est, ut fateantur Thomiste, sele errare, astirmantes sut qualitatem ab agente inductam excludant, sono solum passionem este estectum astionis, sed solam passione este immediatum estectum astionis; nam sa actio interar passionem per motum; certum est aut motum priorem este, aut simul (ad minimum) cum passione, nec est possibile imaginari, quomodo aqua patitur calescionem ab 19 ne, priusquam sit aliqua alteratio, il aliquis motus in

aqua; alius itaque modus respondendi excogitandus est.

601. Eft itaq; duplex effette potentiz affive, primus Internus agen-

Motus, qui est fundamentum passionis, & via ad in-

plex, Justam qualitatem.

13

0.2

MARK

tin-

fin

res

tis;

um

po-

no

cut

er-

2-

13

te

s paffio, que est termines iplius actionis.

Actio arque effectus est active potentia, sot agenti internus. Responde, ergo, passionem esse effectum exteriorem, ut ab actione sesponde, ergo, passionem esse effectus exterior, sed est effectus medistur, & remotus: Adde ergo quod sir effectus immediatus; at immediatus

diams effectus & agenti externus monus est : actio itaque est effette porentiz affine fed agenti interne, inducta qualitas externusaled tamen remotus motus procines fed abfolurus ; fola paffio eft externus proximm & refeelium effedus potentia alive. Aliter Refponde, folam paffionem elle effectum porentiz adive terminantem actionem nam qualitas quidem eft effedus, fed per le terminans motum, motus irem effettie eft per leterminant potentiam activam, fola pallie effe-Aus terminant actionem : vide quantum laboris habet annexum aliorum errores defendendi voluntas : melius est itaque hane definitionem contemnere qu'am tam multiplicibus diftinctionibus defendendamfufcipere, mage mi flo maios no Lelling Hall

-ongoon another world & SECT. 3.

De alia Paffionis definitione, & eius explicatione.

Facilior itaque passionis definitio hic traditur, Passio est secundumquam fubieftum dicitur pati;quam ita explica: Paffio ett relatio extrinfecus adveniens, fecundim quam formaliter subiettum, in quo inhares denominatur pati, fcil actuinam denominatur polle pati à potentia paffiva il potentia recipiendi paffionem, que est passionum fundamentum; nec hoc repugnat illi (quod modo dictum est) motum este fundamentum passionis : nam mani da

I Matio eius, quæ eft per motum, & quantum ad

hanc, motus eft ejus fundamentum.

2 Receptio ejus, quæ eft per potentiam pefftvam, in Paffone confi & quantum ad hanc potentia paffiva est ejus funderantur duo damentum.

z Principit, quod est eius potentia adiva: nam ab ea tum actio in eadem, tum passio in externo subjecto (mediante motu) profluit.

2 Materia, nam eadem forma fluens ab agente in paffum, eft materia cum actionis, tum paffie-

3 Medii, nam idem motus medium eft per quod tum actio in agente, tu passio in patiente consurgit,

r Remotum, quod eft iplum agens. 2 Propinquum, quod eft potentia pe fiva.

3 Preximum.quod eft prim fundamentu (modo meparte illationis dium diximus) quod eft morus, ficue calefactio paffins triplex habet que provenit immediate ab alteratione frigiditatisad calorem .

Hic autemob fervandu, quòd

tripliciter conveniunt, aut ex

actio & paffio

parte

Item paffio ex

rincipium

u-

10-

n

LUS le-

4-

0-

.

calorem; mediate, ex potentia calefaciendi ignis; remote verò ab ipfo igne, qui eft tum motus ipfius principium, tum potentia activa fubieffumshis vero adde aliud prin-Cipium, ex parte receptionis, feilicet potentiam paffivam.

Hic etiam animadverte, quod non omne verbum paffivum (apud Grammaticos) figuificat paffioriem (apud dialecticos;) uz audior, videor, miliones non fignificant, fed actiones quia dum audimes devidemus.

aliorum oculis, & auribus inferimus pellionem. ila : midogxana

S .E. C. T. 14.5 Gur. Ou p. aremunar annous De divisione Passionis. Ili aun misuale

Eodem modopassio, quo Actio dividenda est, adhuctamen nois pond

Pallio est duplex, alia

1 Perfettiva, qua aliquid pariendo id recipit quod le magis perfection reddit, qualis est passio hominis frigidi, dum ab igne caleit,

reveninus relacioniscius: ala infeliore

2 Corruptiva, qua aliquid patiendo id suscipit, quod in fuam perniciem tendit, ficutest paffio calefactionis aquæ ab igne.

Ob. Actio & paffio motus funt, fecundum Ariftotelem 2. lib. Phof.

text. 19, ergo non funt relationes.

Sol. Illa Propolitio non est intelligenda in retto, fed in oblique, hoc modo ; attio & paffio funt in motu; aliquos tamen hic observa egregià Aristotelem fuisse mentitos; nescio an magis casa an confilio factum elt; affirmantes Ariftotelem actionem & paffionem, unum & eundem numero motum appellaffe.

Materialiter, & lic actio, panio, monis idem funt penitus, nam omnes formam fluentem fignificant ab agente in passum, & sic concedi potest effe mo-

Actio, paffio, & tum, & eundem motum.

2 Fermaliter, & sic penitus diftinguuntur, nam motus, capiunmotus formaliter fignificat fluxum forme ab agente in paffirm ; aftio relationem agentie adpasiene, paffia relationempatientia ad agens; ambe confequentes fluxum forma.

tur dupliciter,

in and a spiriture of the second of the state of the spiriture of the spir

ราย โดยได้เป็น อัยโดยได้เป็นเก็บ เป็นเก็บ เป็น เป็น อัยโดยได้นาย เ

De proprietatibus ipfine paffionia, que

Proprietares passionis ista sunt: 1. Passio baber contraria. 2. Passio suscipit magia 60 minus: has codem modo explica sicur de actione sunt exposita. 3. est quòd passio est actionis terminus ri. (ut ego explico) terminus relationis eius: alis intelligunt de termino operationis, quia passio producirur per actionem, sed hoc est ad sententiam Porretani iterum recurrere, quod suprà rejicimus: est aurem passionis triplex terminus, se, terminus intentionis, terminus operationis, & terminus relationis, iterminus intentionis agentis, operationis potentia activa, relationis ipsius actionis: nam agens primò intendit: potentia activa primò operatur: actio autem primò respicit ad ipsum passionem.

Quarra proprietas affignatur à quibuldam, quod passio inferatur ab agente per morum: sed hac non distinguetur à quatra proprietate Acti-

A thod in the maintains in the in bout is

36. Her Proposition non sit the Argenda in 1826, leading to he modes of the proposition of the modes of the control of the

mons, capian . 2 frince to the first a the country aim authorized friends to greate

Ob Acho Sching and American School of the State of the St

Actio astho & furm, & but does mount

onis, (quam suprà explicavimns.)

Hactenus de Pradicamento Passionis.

by agence in passing, & firm, of course the con-

reletione or stenrik expens, and conference

De

De Ubi.

SECT. I.

De Pradicamento (Ubi) & primo de e us diffinctione.

(Ubi)tripliciter

ne

0)

ni

r

1-

2-

Interrogative utubieft Petras)

2 Relative ut Petrm eft ubi Socrates legit.

3 Indefinite, pro forma, fecundum quam aliquod corpus dicitur (esse in loco)& sic hic capitur.

1 Repletive quod scilicet, omnem locum replet

a Definitive, quod ita ad certum aliquem locum determinatur, ut dum in hoc sit, in alio esse non potest, & sic omnes substantia (præter Deum) sive corporea, ut homines, sive incorporea, ut Angelisunt in loco.

Aliquid est in loco tripliciter,

3 Circumscriptive, quo d'scil·loco circumscribitur, & ambitur; & hoe modo solum corpora (in loco) sunt, nam incorpore substantie circumscribi non possunt; cum nullam habent quantitatem; sed sunt penitus indivisibiles: se quò d'orpora solum sunt circumscriptive in loco, propter terminationem quantitatis: incorpore substantia desinitive, propter terminationem virtutis. Deus solus repletive, propter insinitatem virtutis de essentia: nec tamen confunditur secundus modus cum tertio nam sicè tomne quod sit circumscriptive, sit definitive etiam in loco: hoc tamen illi contingit diverso modo, nam dicitur (desiniti loco) quia sinitam habet virtutem, dicitur etiam (circumscribi loco) quia sinitam habet quantitatem.

SECT. 2.

De differentia inter locum & Obis

Quidam funt Philosophoron, qui locum retulerunt ad Przdicamen-

tum Whi, sed isti errant, non enim est ubi locus, sed est relatio ip siu loci ad locatum, sic quòd ubi est quiddam consequens ipsum locum & effectus ejus, nam cum in aliquo loco coppus locatum suerit, tum inter locum, & tale corpus consurgit quadam relatio, qua dicitur Whi.

1 Nature, quia locus est quiddam ab folutum, Obi

Distinguiturlocus ab ubi, multipliciter, tum ex parte

2 Habitudinis ad se invicem, quia locus est fundementum & principium, Ubi autem esfectus loci. 2 Subjecti, quia (locus) est in locante, (ubi) in locato.

4 Modi terminandi motum: quia (Ubi) terminus est internus motus localis locus autem est externus.

SECT. 2.

De definizione ippus Thi.

Si Ubi in genere definire velis, ita breviter definiri potest : (Ubi)est relatio corporis locati ad locum nam quod ad communem definitionem attinet (quam circumferunt Dialestici, & quam modo explicabo) non convenit Ubi in genere, sed Ubi composito solum.

De divisione Ubi, & eius explicatione facillima:

Thi dividirur in Suppositum.

Ad quam divisionem intelligendam: observandum est quod talis divisio non traditur ex passe locati, (un nostri recentiores Dilettici existimat) quod (Ubi) compastem est relatio loci, ad comprehensum corpus: simplex verò ad incorpoream substantiam: sed traditur illa divisio portus ex parte loci, unde nota quòd

s Simplex docum simplicam appello (cum Porretano) centrum mundi, qui etiam locus situans diciture simplex, propter indivisibilitarem, quia punctum esti situans propter officium, quia per splum cognoscitur situs omnium corporum.

duplex cst locus, alius dicitur

corporiscontincatis, de quotura dictum estaqui eris

locus ambiens nominatur; locus nominatur compositus propter naturam, quia est qualitas; ambiens propter a-Aum, & officiam, quia corpus comprehendit.

r Simplex estane relatio loci simplicie ad corpus, vel Ubi

Sicut locus: fimplex eft fitue corporu in mando.

lo.

36

ter

bi

4-

q.

ft

cett locus:

Thi etiam

Thi etiam

Thi etiam

Thi etiam

This compositum estique relatio loci simplicit ad corpus, vel

est duplex, (Ubi) compositum est circumscriptio alicuius corporit in

scil.

Loco: unde ilta non dissentant ex parte termini adquem

scil. (unt, i. ex parte locati, sed ex parte principii à quo sunt,

i.ex parte locati.

SECT. 5.

De definitione Vbi limplicis, & eim explicatione.

(Ubi) simplex, cst distantia alicuim corporia à centro mandi, que diffantia (ticut suprà dictum est de tempore) subiestive in mundo est, ide ogs est immobilis sicut mundus est, est autem obiestive in ipso locato: effestive verò in ipso simpliei loco, proprie enim loquendo, profint à centro tanquam à principio, inharet in mundo tanquam in subiestio: terminatur autem ad locatum aliquod corpus aut ad obiestium.

SECT. 6.

De definitione Ubi compositi, & eine explicatione.

(Ubi) compositum est circumscriptio locati corporu à circumscriptione loci proveniens; ad quam definitionem intelligendem, nota, quod circumscriptio triplex est,

Alia enim 2 Palliva, que est corporis circumscripti a 7th

Special control of administration of the second

Anautic s

est 3 Relativa, seu media ab urrisque consurgens, & caliscircumscriptio est (Obi) hoc constituens prædicamentum.

Illa definitio iraque sic intelligenda est, scil. (ubi compositum est circumscriptio) non astiva, non passiva, scd ex illa consurgens relativa, (corporis locati à circumscriptione proveniens) Ubi enim non est locus, sed locatio, se relativa corporis.

SECT. 7.

SECT. 7.

Caput obicctionum contra ea que dicta funt de (Ubi.)

Ob. Ubi est nihil aliud qu'am effe in loce, at effe in loce est complexumzergo non fummum genus, ergo nec (Ubi.)

I Concrete, arque complexe, pro co quad est effe in loca, &

fic non eft fummum genus.

capitut] z Abstratte, & incomplexe, pro forma, seu relatione leduplici- cundum quam aliquod corpus dicitur elle in loco; & sic est fummum genus, & apud Barbaros (Ubietas) feu (ubitatio) nominatur, similiter de (Quando) dicendum est.

Ob. Tum materia, tum forma, tum multa accidentia funt in loco circumsciptive, certum enim est meam animam ambiri eodem loco in quo est meum corpus ; ergò corpora solum non sunt circumscriptive in

loco.

Sol. Solum corpus lubitantiale est per fe in loco, catera gratia ejus, aut ut gratia totius, ficut forma & materia ; aut ut gratia fubisetti, ficut

accidentia

Ob. Illud cujus differentiz funt in prædicamento Wbi, ipfum eft in prædicamento Vbi; nam differentie funt in codem prædicamento cum genere, quod dividunt; sed differentiz loci sunt in prædicamento This nam locus dividitur per furfum & deorfum ut patet lib. 1. Phyl. text. 41. & 4. Phyl text. 41. & 4.lib.de Cal. text. 4.

Sol Surfum TI Affive, ur fecundum illa dicitur locare, ita funt diffe-

& deorfum rentiz loci, & in illis locis fumuntur.

2 Relative ut fecundum illa aliquid dicitur effe in loco, confideran- Jaut locari : & fic non funt differentiz loci : & fic funt tur.vel Lin prædicamento Ubi

Ob. Si locus effet principium Thi, tum infima aliqua species effent

priores summo genere, at illud absurdum ett, ergo.

Sol. Est principium ejus in efficiendo, non in constituendo; nam tale principium nullum fummum genus admittit, alterum admittere non

eft inconveniens.

Ob Locus continet locatum, 4. Phyl. text. 41, & eft aqualis locato, 4. Phyl.tex.30. at centrum mundi non est æquale ulli corporisindivisibile enim divisibili, non quantum quanto, punctum corpori æquale effe non poteft; ergo non eft centrum mundi locus.

1 Ambiens, & de tali loco intelliguntur isti loci : nam de

eo potiffimum disputat Aristoteles 4. Phys.

2 Situans.

Sol. Locus

2 Situans, & de tali loco non contendunt, tale autem eft duplex, centrum effedixi ; errant autem illi Philofophi, qui negant in hoc fentu Arifforelem anquam locum fumpfiffe ; affirmat enim Aristoteles, 4. Phyl.text. 42. quod medium cali est proprie locus, propter stabilitatem : per medium cali, centrum mundi intelligens.

SECT. 8.

De prima proprietate Ubi, & eius explicatione.

Prima communitas Obi, est , quod Obi non admittit contrarium ; nam generalis regula in respectivis est quodilla folum contraria fuscipiunt, quorum fundamenta suscipiunt contraria : cum itaque locus qui eft quantitas : & corpus locatum, quod eft fubstantia, contraria non Suscipiunt : nec Vbi potest suscipere.

Ob. Inter duo loca est motus, potest enim quispiam movere ab uno loco in alium : ergo duo loca funt contraria, nam omnis motus est à contrario in contrarium, ut docet Philosophus 5. Phys, text. 10.

1 Affive, in quantum eft quantitas, & fic contrarium

Sol. Locus non admittit.

2 Respettive in quantum est terminas motionis localis. confidera- & fic fuscipit contrarium at Vbi fundatut in loco in quantum quantitas est, & continet mobile, non in quantum terminus est perficiens morum.

Est proprium secundo modo conveniens omni, non foli.

SECT. 9.

De secunda proprietate Ubi.

Secunda communicas Obi, est: quod non suscipit magis to minus: quod eft eriam (sodem modo) proprium , & candem ob causam ipsi conveniens; nam ided non suscipit magis nee minis, quia ejus fundamentum (magis & minus) non admittit.

Hac de pradiçamento V bi.

De Quando.

SECT. I.

De pradicamento Quando, & primo de ambigui nominia distinctione.

Interrogative, ut quando est natus Petrus?

2 Relative, ut natus est Christus, cum imperabat Autipliciter,

2 Indefinite pro respectiv temporis, ad id quod tem-

pore mensuratur ita hie sumitur.

Errant qui putant quod Quando oft adjacentia solius temporis.

i.non aliquo tempore, (nam tempus incepit cum mundolled aternitate.

Quando interdum capitur pro adjacentia, scil-

2 Temporis, ut fuit Pompeius, (Quando) Cafarfuit; quia illi simul tempore existebant.

3 Infantis, ut est generatio, Quando forma introducitur, id est, in codem instanti: adde etiam adjacentiam evi, sed illa reducatur ad eternitatem. Vide Section. 15. de quantitate.

Sicut Ubi non est locus, sed locatio corporis proveniens à loco:sic Quando non est tempus, sed mensuratio rei temporalis, proveniens à tempore.

Eredicemento Vbi.

Differt tamen Quando à tempore ex parte 1 Habitudinis ad se invicem, quia tempus est principium (Quando:) Quando estectus temporis.

2 Effentie, quia tempre quantitas est, & quid absolutum: Quando relativum.

3 Subtetti, quia subjectum remporis aut est mundus auteulum, at subjectum ipsius quando, est res tempos ralu.

SECT. 2.

SECT.

De iis que ad Quando requiruntur.

1 Affive, tempus quod mensurat,
2 passive, res temporales qua mensuranliter duo, tur, hac materialiter, sive esseñve positis
requiruntur,
2 Formaliter, respectus temporis mensurantis ad tem
temporalem mensuratam; nam illa esticiume: hic autem
respectus est iplum Quando.

1 Asiva, qua tempus mensurat.
2 Passiva, qua tempus mensurat.
2 Passiva, qua tempus mensurat.
3 Relativa, qua ex unisque consurgit; & hac est mensuratio per tempos tripotest Quando melius desiniri, quam mensuratio relativa temporis.

SECT. 3.

De definitione Quando, atque eius explicatione.

Quando, est relatio consurgens ex adjacentia temporis ad rem tempovalem; quam sta explica: Quando, prædicamentum, (est relatio) extrinsecus adveniens; scil. (ex adjacentia) i. externa applicatione, seu mensuratione, non interna inhærentia temporis vel instantis (ad rein temporalem) i. ad ea quæ tempore vel instanti mensurantur.

Ob. Tempus of accidens, ergo in Subjecto

Ob. Inhæret uni, adjacet alteri: inhæret in mundo, aut in cælo, tan-

Nota quod aliquid dicitur effe in tempore

r Interne, quod est aliquod fis, dies &c.
temporis, five eius france.

appliciter, enim aliquid rempore aut per se, aut per accident per se, ficut motus: unde tempus definitur numerus morus: vide Sect. 16. de Quant. Per accident, ficut omne illud quod est motionis capax & sive generationis, & corruptionis,

Sicut

ficut fublunaria que magis proprie tempore mensurari dicumur, feu motionis localis, ut corpora celeftia: que au tem nullius motionis capacia funt, ficut incorporeæ fubftantiz, non tempore, fed aut evo, ut Angeli; aut eternitate, ut Deus mensurari dicunturanifi valde improprie.

I Generationem, & corruptionem : in tempore slicut res

omnes inferiores generabiles, & corruptibiles.

2 Motionem localem (licer fint ingenerabilia & incorruptibilia,) ficut corpora coleftia, qua licet aterna funt, tamen quia moventur(tempus autem est inimerus motus)

tempore menfarari dicuntur.

Quæ auté menfurari dicuntur per accidens, men-Lurantur aut propter

Relationem ad effectus, qui in tempore oriuntur & intereunt; & hâcratione concedi poteft etiam Deumfquantumvis æternum.imo æternitatem iplam)men furari tempore, quia Dem ad omnes suas creaturas relationem habet; (lublatacreatura) ipla in Deo effe definit, & gratia relationis tempore intercedentis, non erit absurdum concedere, Deum tempore mensurari: licet hac fit valde transumptiva & impropria loquendi ratio.

Ob Deus'eft in hoc anno, & hoc die per le,nam Deus jam existit per le,absit enim ut Deum dicamus existere per accidens, ergo est in

tempore per le.

1 Generationem, quia in tempore generatur & cor-

Nota quod ali- rumpitur, ficut corpora caduca.

quid dicieur ef-) 2 Existentiam, quia in tempore existit, licet nunle in tempore \ quam generabatur, ut coipora aterna.

tripliciter, vel Cal,per

3 Coexistentiam, quia coexistit, i. existir, quando sempus existit; & fic Deum etle potius cum tempore, quam in tempore concedendum eft.

SECT. 4. De divisione ipsius Quando.

Quando codem modo dividi potest sicut tempusyin prateritum pra. fens, & futurum; est camen discrepantia, quod prateritum, prafent & futurum, partes funt integrales temporispartes verò univerfales i. species ipfius (Quando.)

Ob, Omnis relatio est inter relativat ergo fi Quando fit relatio inter tempus & rem temporalem, lequitur tempus effe relativum, non quan-

titatem.

De Quando.

relationis

Sol. Relativa funt omnia fer e in prædicamento Qualitaris.

3 Applicationem, que non nis externa explicatione pressupposità, relationem suscipiunt; & talia esse locum, & tempus, & quodlibet absolutum, non est inconveniens.

Organitone T. Dad & tota continua, icertegal.

De Proprietatibus Quando, & earum explicatione.

Prima proprietas Quando est, quod caret contrario: Secunda, quod caret inrensione es remissione; ratio utriusque ex fundamento desumenda est, quia ipsum fundamentum nec intensionem, nec remissionem, necessaria, qua locatum ad locatum, at esta necessaria dictum esta quad duz res similes habent etiam duas similitudines, quibus ad se invicem referruntarita etiam una relatione locus ad locatum, altera (sed ejustem relationis) locatum referrunt ad locum, non ramen intellige ulam passivam, aut astivam circumscriptionem, sed mediam, in utrisque fundamentis, ex utrisque consurgentem. Idem penitus de tempore, & re temporali judicium est.

Ob At (dicat aliquis) tempus continuo fluir, cum iraque tempus

quoad fundamentum iplius labarur, & interire iplum necesse eft.

Sol, Sed respondeo; effluenti tempore tolli Quando ex parte tempotis; sed non ex parte rei temporatis; nam jam dictum est illas relationes diversas este.

Ob. At (inquies) fi tempus non fit fundamentum; est ramen terminus iplius relationis, que rei temporali inflæret, ergo cum relatio noff magis possit esse sine termino, qu'am sine sundamento, cadit illa relatio.

sol. Atresponde villud verum effe in relativis quas intrinscon lecundum offentiam, aut affectionem diximus : at non in its que relativa per applicationem dieuntur.

rionis ordinatio chaire Land in Hattenting Conventione conveni-

Adala vent gomine Beneration

di-

Lilo

b-

4-

es

per

De Situ.

SECT. I.

De Pradicamento Sitûs, & primo de distintione ambigui nominis Sitûs seu positionis.

Situs dupliciter ab Arift. capi fio Quantitatione partium in toto continuo, sic est passibilitur, aut pro fic l'unitur.

Est autem dif- 1 Vbi est relatio totius corporis ad locum. ferentia inter 2 Situs est relatio non totius, sed partium totius quod fit sur sum, alia deor sum, alice a antè, alia ponè.

SECT. =.

De Definitione Situs; & ejus explicatione.

Situs (me a opinione) vel breviùs definiri non potest, vel melits, quam si desiniatur: relatio partium totius corporis ad locum; sed sequemur desinitionem Porretani, que talis est, est positio partium, es generationis ordinatio; quam definitionem non ab aliquo recte expositam vidi; & revera (puto) desinitionem absurdumesse, sed tamenta breviter placet explicare desinitionem illam, (Situs est positio partium) in eternis corporibus; & (generationis ordinatio) in caducis corporibus; nam si ambæ partes ad idem referende sunt, certum est, definitionem illam (Situs) corporum cœlessium Situi non posse adaptari, in quibus nulla generatio admituitur, & proinde mala est definitio : prior seque particula ad cælessis corpora, posterior ad genita refertur, quam definitionem ita particularius expone.

situs prædicamentum, est partium, sc. integralium positio, sc. in los, non in toto secundum loci differentias sursum & deorsum, (& generationis ordinatio,) i, ordinatio partium quæ rei à generatione convenium: s sive il la generatio sit naturalis, scur hominis generatio, vel arif-

cislà ficut domûs generatio.

Notan

polition sein Loco

ompes politionis differentiz Colis conveniunt ani Little W. Walter malibus per fe : 2 cetetis autem rebus politionis differentiz connos. ficut

ote

paf.

Janr.

8,0

tine alia

RS. 12-

zefi-

ta n)

ıi-

3-

m

j.

i Surfam, furfum enim dicitur il Quadamper)pars que eft verfus celus. Motandum quod fe nempe) a Deorfunt, deorfum enim eft ille Louis eft verfus centrum

I Dextrum:nam in rebus inanimaris illud dicitur dextrum quod eft verfus nostram desmam.

2 Siniftrum, quod eft verfus no-Bram limbranti ibnorbini m

a Ante quod est versus nostram anteriorens parcem. and after enter

4 Pone quad eft verfus mostram posteriorem partem-

Suit Bediese pleasant municipal trails and furfum caraca in an anachi

one or mentral merial & B C.T. as wither W. of

Quedam gra-

tid noftri , &

in respectuad

m Marie sa fall magnit De divifione Situs.

I Naturalem qui in rebus naturalibre fibi à fin gentor radicions ratione convenit, ut in homing, quod caput fuum fit /10-Situs divi- fum pedes deorfum pectus ante

drucin fi- 2 nım

2 Artificialem , qui in rebus est artificia factis, & fibi à fua generatione convenit ut quod tectum in loco domus fit furfum, fundamentum deenfum, & hic dividitor in his A 43 rou durfum, & Sienm deorfum. Frogrand his invers

SECT. Aup cilladiffe on A panni

Oblectiones contra definitionem Sitis,

gaturalis, oing a roung intend Ob. Ordinario est actio, nam ordinare fagere) fignificat ergo Situs (cum non fit actio) non est ordinatio 4 10 10 (ordinate) partes in

loco.

2 Paffiva, qua iple partes dicuntur (ordinari) in

boundle is

in ordine ad locum effe dicuntuts fic puod partes loci partibus locari dehire & proportionalites respondent

Ob. Non est aliqua ordinatio generationis in colo; men colum munguam generants eft samen in colo (Sing) scottidue art camp.

tem, lib. 2 de cœlo, t. 10 & omnes differentiz Situs, ergò illa defini.

Sol. Dictum est, illam particulam intelligi debète de Situ corporum genitorum, priorem de Situ eternorum, nam qui priorem de voluntario, posteriorem de naturali intelligunt, insulse & imperité facient; nam cum situs cœlestium corporum naturalis sit, se quitur qu'od illa ordinatio illis convenit à generatione sua quæ tamen generationem nullam cognoverint.

Ob. Reprehendit Empedociem Aristoteles, lib. 2 de anima, t. 38 quod ipse dixit radices plantarum esse de deorsum; ubi Aristoteles radices in plantis esse sur sur sur manimalibus afferit, at non sun main-rali Siru. (sur sur pagis distant à colo, & insimo centro sunt

propinquiores, ergò male dividitur Situs.

Sol. Radices plantarum naturali fitu Curfum funt, notandum autem

quod fur fum capitur in animalibus, aut

ralis corpore; que primum nurrimentum recipit, & in animalis corpore; que primum nurrimentum recipit, & in co sensu radices sur sum dicuntur, quia sicur animalia ore, quod est in superiore parte corporis, ita & plante radicibus quantimentum capiunt.

2 Ad calum, utilla pars dicatur fur fum, quæ est versus

e fino a oso la orfum efferdicituritas vaca mantenas;

Obi Ordinatio illa partium que in monstris cernitur, ut fœtu bicipiti, aut bicorpore, non est naturalis, qu'a monstrum non est à
natura sed preter naturam ut Aristoteles docet, 4 lib. de histor animalium, c. 4. nec artificialis, quia ars bicipitem hominem non potest efformare.

Sol. Iste Situs est naturalis, quia natura intendir perfectarum rerum productionem.

spondeo, quòd 2 Operarionarura, & secundum hanc est naturalis.

confiderantur; [c. impedimentum) producere quod vellet, cogium moniferantur; [c. impedimentum) producere quod vellet, cogium moniferantur; [c. impedimentum) producere quod vellet, cogium moniferantur; [c. impedimentum]

Ob. Eædem funt differentiæ ubi & firus, fc. furfum & deorfum, ego

ubi & poficio non funt diffandagenera.

Sursum & dicintus innem rotini alicuius corporis ad locum, ficut Sursum & dicintus innem sursum, quià est in superiore locos terdeorsum capartime duRistinatus partimerotius corporis in ordine adlo-

com

-3163

- 50 dica-

mericis &

pliciter, vel | cum, ficut in codem homine dicimus caput fur fum, pede deor fum: priori modo differenzafunt ubi, posteriori difin dicunt ferentia Sibac

Whi eft locatio totius strus eft ordinatio partium totius in loco: Thi fignificat fimpliciter effe in loco: Situs fignificat effe in loco fecundim quandam partium adaptationem.

> De Pradicamento ultimo frances. Or oring de ordine SECT.

De proprietatibus ipfim Sitas. Burn cil. Sed. 6. de gun

Situs communitates duz funt : prima oudd contrarium non cabiat : Secunda qued magudut minus non admittit, ratio urriulqueeft, quod eius fundamentum, fc. adivum, locus, & paffivum parces, fe. fubftantia. neutrius capaces l'unt convenie autem urium que Situi, legundo modo responsar, jula andraramoceduntres proprii, omni, non feli, Propter fable Chym ! gain res ! . zudinma

hodines concernuat to that per fc, If chan in creicis reluis invenigrur Hablers, illudelt in erdine ad home note, bout quidem cours biralcratus eff. & hoc eft pro-

prer ulum hominis...

Palpitus elt adiace le la corporis 🕑 cer une que funt circa corpue Me. reeft ad tecetit, recisio conforgens ex adjacenus (corum, que con corres Bine Pradicamenti Situs dent copor. brevier maque definiri poreft; Hebitus of relatio vestencenti corpora estacentis ad corpus: (adjacentis doco) num fi corport non adjacent & sinches on confursit talis relacio

Mustice and verticum erround cingur.

r Materialiter . z paffroe, veftitum quod per ve-Indead Que fundamentums Chimentum ornatur. -iupaa an

2 Formaliter, ipia vehimenti ad visitium applicaloo, his enim pofuis orther relatio, our dictor habi-

Que lune circa corpus) i.que ret externam applicationem corpeincumount, non que naturaliter (orrori adhæreur, unde omnes nacarales organus on barbar capilly, & excluduntur.

fini

rum

(rio

H

ma. lam

bôu

in

itm.

unt

em

ni-

in

re.

bus

an

e-

ni-4

2-

f.

ft

m

tr

ò

SECT. Ted thighba multinad mahanaya

De Predicamento ultimo Habitus, @ prime de ordine.

Ambiguum nomen Habitus Tuprà diftin dum est, Sed. 6. de qua-

ad ornatum referunus omnia, uon ad necessiratem, sicur in cateris.

Prædicamentis,& quam à natura procedunt res hujus prædicament.

3 Propter fubiestum, quia res hujus prædicament.

3 Propter subiestum, quia res hujus prædicament homines concernunt solum per se, si enim in cæteris rebus inveniatur Habitus, illudest in ordine ad hominem, sicut quidem equus phaleratus est, & hoc est propter usum hominis.

Habitus est adiacentia corporis er corum que funt circa corpus, labitus est adiacentia, i. relatio confurgens ex adjacentia (corum, que funt circa corpus,) non per naturam, nam sic locus & tempus adiacent, sed per voluntates, habitus est intentia origina adiacent corpori, breviter itaque definiri potest; Habitus est relatio vestimenti corpori adiacentis ad corpus: (adjacentis dico) nam si corpori non adjaceat, & applicent, non consurgit talis relatio.

Unde ad

Unde ad

Habitum 2
Scil.

It Affive, quod vestitum circum
cingit.

2 Passive, vestitum quod per ve
stimentum ornatur.

Lia requi
2 Formaliter, ipsa vestimenti ad vestitum applica
cuntur.

tio, his enim positis oritur relatio, quæ dicitur habi-

(Que funt circa corpus) i.que per externam applicationem corpori incumbunt, non que naturaliter corpori adherent, unde omnes naturales ornatus, ut barbe, capilli, &c. excluduntur.

HO SVMIDSECTON De divisione ipfins Habitus.

Habitus convenientiffime dividi potest secundum rationem fundamenti, ut alius fit.

1 Veftimento neceffario, & quot funt hujus fpecies, in tot

potest dividi habitus.

2 Ornamento, ut annulo, corona, &c. qui etiam fecunhabitus ex dum ornamenti species dividi poteft. ah 251 17 h

a Armatura ur halfa, galea, qui etiam godem modo direchologieus, deb confeccion atuaislocator

Ob. Homines poffunt vivere, & vivent nonnullis in locis fine veftimentis omnibus, at necessarium definitur fine quores effe non potest, ego nalla vestimenta sunt necessaria a los siste a contrato de sente

ibile.

ib.ni

AUG

ua-

nto

cut

gis

in

TIS i-

)-

Receffari. C I Simplicen, quod elt adeffe, & Ge non lunt neceffaria. 2 Comperate, ad bene effest fic vettimenta funt neceffaan aflud fis: non folim propeer vicam, fed ad civilizatem more-predicantents cognolomus Ver autition sout mentis, in

to his combarate, & magis in relocate an invicem period landin

veroquella in this national and

SECT.

De proprietatibus Rabitus.

Ifiz duz communitates tradi folent, quod CHabitus admittis contrarium: & suscipit magie & minus) quod fattum effe ex corum opinione demonstrari potest nam illa lota relativa, magis & minus, & contraria luscipiunt, quorum fundamenta (bac facipiune fundamenta autem habirus, omnia funt fubitantiz, ut patet percurrendo fingularitans hactandamenta non admitunt, & confequenter nechabitus funt ergo iliz duz habitus communitares, i qued Habitus non admittit contelt, quod fulcipit migu (minus, at mon proprie, led ab ufu & fine, ficut quis altero poteft dici armatior, quia armis ad majora sagredienda eft instructus Comparationem ad substantiam and out

. murou propiera finit office of a march vocan. 8.

Scale in hib. 8. de mieroret. ab Ariff. graditer. Die pertradam Tes verum eft & calis il illa qua

the infrareation of devendence habene ande ontes

Nota quod

SECT 2.

TRACTATVS DECIMVS DE POST-PRÆDICAMENTIS.

De Habira.

SECT. I.

De nomine & de desititione ipsius Post-pradicamenti.

1 Ordinem traffationis denta tractantur post ipfa prædicamenta, & hæc rario eft a siru. 2 Modum cognitionis, quem per ipf i habemus de quælequuntur, prædicamentis; nam ficur per Ante-predicamenta Poft predica cognoscimus, que conducunt ad cognitionem prementa, aut prodicamemorum a priori e na per Roft pradicamenta à teron non sil (pofteriori : & hac ratio ab ufu deprompta elt sinom

post pradicamentum est documentum conducens a posteriori ad comi rionem We dicamentorum. (ER documentum conducens ad cognition nem Prædicamentorum) in hoe aribiras ejus bernjeur: à posteriore, in hocmedus conducendi atab Ante pradicamentis difting fatur nam in Ante-prædicamentis cognoscimus que ponuntur in pradicamentis, in bis verò qualia: in iftis natura in his verò affe dio corum in iis ab fotute. in his comparate, & magis in respectu ad invicem pertractantur.

De propestation LaBius

De divisione Post pradicamentorum.

nigo mi Ca Diverfratem unde nelciur oppofitio.

I In potentia, unde officur motus, nam motus Coordi) eft mini aliud quam exitus rei a potentia il

Postpredis Inationem ... actum. Postpredis Indiconem (1991) (1 volpenero Sunt auch & Sur relia 2 Dividentia, & inferiora qua Pradicat of u de boil bi Couptaute. inter le funt fimul, unde natci ors ad majora gripromem Ctur rractatio de modis finant.

3 Comparationem ad substantiam : ad quam omnia telpe-Spectum inhærentiæ & dependentiæ habent : unde ortur tradatio de modis habendi 3 de 37

I Complexe propositionum, que maxime vocum; & calis in lib. 8. de interpretab Arist. traditur. Nota quod) talis in lib. 8. de interpret an art, & talis est illa qua Oppositio, est daplet, alla est Chic pertractatur.

SECT.3.

rish

ipfa

ded

de

nta

æ-

1 1

ami

110

è,

3 Ex

2 Bono necessario contrarium mala nessue liberalizate contrario de provincia de malo rem maium

De Post pradicamento Oppositionis, & primo de Analysi corum que ab Aristocele in boc capire traduntur.

terum effe: un quantibus Ex affigua I Relativa, quorum ponit definitionem & diffolvit objectionem situation 1 tung contrarior I Immediara, quorum neceffe est alteum ineffe fur fafteptibili fubjecto. z Con traria, velgenere: utlang 1 Nominatum ut inmior Ex enu ter albedinem & niquoram 2 Mediata, quorum meratione grediné est rubedo. ponit dinon eft illus wecel fpecierum; 2 Innominatum & visione. Ce. & hat funt thu quæ quaaffignatum per nein X plinia, felt. velquotuor lunt. gationem; ut inter rum medium est pravum & studiosú, id quod est neutrum, 2 Privantia, quorum ponit definitionem, quod funt (illa que habent fieri circa idem fubje dum, ordine irdiregte fibili do tempere determinato a natura deinde ponit differentiam inter privationem di privatu effe. Contradicentia, in quibus ponit convenientiam & Herendlam, inter affichationem & negationem & resugnat afteri, ut nec unam de Histelfift elli Sup est ompara de de la compara la compar raced with the private of the porett nertalienteredini repuente ta a Diales quatea, feriam care ab uno maherum, et iterum primò regreffio: à privatione autem ad habitum 2 Ex di. uabadais) 1 HON EA regielles alemmentationero col-Mindione andivident (pecierum William which seems and the bold from the best of the seems of the see uf dem polition in the market of the contract of the condem for - Bhi hango wan sole she saus sine no malia & cti or munit of the printer the printer of the property of the printer epugan. zillum fi tale erinnentita hipmancious elt nodelle. i [cli] ferer, vinfloude it is a summittee the conference of the estate province of antique of the state of t rum effe fallum. unum muhis repugnat.

De Oppefities

i Bono necessario contrarium malum est sut liberalitati contraria est avaritia at malo tum malum tumbonum contrarium est : ut non modo liberalitas, sed & prodigalitas avaritiz sunt contraria.

2 Non necesse est fi unum contrariorum fit, alterum esse: ut omnibus existentibus sanis, non est zgritudo.

3 Imposibile eft contraria effe simul in eodem: ut li Socrates sit ianus, aget effe non potest.

4 Omnia contraria versantur circa idem specie, vel genere : ur languor & santus circa corpus. r In eodem genere ut album

omniagentrario 2 la contrariis generibus un sufficia & injusticia.

Contraria ipse genera un contraria ipse genera un

-bonum & malum.

3 Ex assignatione proprietatum contrariotum que sont 5.

Iominatum, nat-

2 monibodio

Privanità, suorum porfice le cionem, quodine Na que laben TO de Cidem subjectum, volume re

De definitione oppositorum in genere ex Radolpho, lib. 1.

Oppobes (definience Rodolpho) funt repugnantia, quorum unumita repugnar atteri, ut nec unam de altero, nec ambo de codem terrio dici poffunt: ad quam definitionem totaligendam.

toni & Arifoteli, lapidi & equo.

res repugnar illa repugnantia di parara, hac opposita à Dialedica

Ita igitut definitionem intellige, (Oppolita l'untrepugnantia) quorum unum uni, ita repugnat le, inflécie non in individuojut nec unum corum de altero, nec ambo de codem tettio, fimul, le. & codem respectu, dici possinti (unum uni in specie) secundum candem specie oppositionis.

Ob Hanalbedo est huic nigredini opposita: & criam illi & unicuique

particulari nigredini ergo erism in appositis unum rejugnat multis. Sel In Oppositis in individue unum parest multis epugnate? atia specie unum uni solum repugnata in albeda nigredini soli; at is in que dispareta diximus man solum in individue, sedetiam in specie, unum multis repugnat.

Ok.

Ob. Idem eft fimul pater & blive, fimul enim aliquis & habere poof patrem & filium: (190 Oppofita de eodem fimul affirmantur.

Ob. Simul quidem de codem affirmantur, at non codem reffettu. ier enim quis ratione ejuldem est parer & filius , led refpectu diver-

forum.

libe

alum

era_

aria.

al-

non

em:

cie,

s.

um

ut

ut

z Subietti, ut idem subjectum respiciatur. 2 Temporis, ut idem tempus intelligarur.

Sic quòd in oppositione giplex eft unitas confideranda ! nempe uni-

Modi oppositionis, uridemmodus oppositionis, idem objectumaidemque respectus observerur : nam dubrum non eft quin idem fectandum diver fos modos & fecies oppositionis, multis repugnare potestaut albedo non modo nigredini opponirus led etiam privationi albedinis & non albedinis fed id non fecundum eandem oppositionis Speciems opponitur enim Colum nigredini, un contrarium, foli privationi fue ut habitus; foli non albedini ut contradictorium ; chim iraque dixi, unum unt foli oppoficum repugnare id intelligendum est secundum candem oppofitionis Speciem.

Ob. Homo & brutum funt Oppofita quia divident idem genus : at omnis divisio est per Opposta; & samen definitio non cadit in ip/a;

necipla funt fub shous frecie oppolitionis ergo.

Ob D finitionem amnem feri per Oppolite, faciliùs concedi quam probari poteft: necalicubi apud Aristotelem habetur dut authoritates Philofophorum : responden camen ; zinoi juditith :

I To dividendo que funt sjufdem divisi membra divi-

duplicia dentia 18 he funt home & brumm Oppolit

2 In Inberendo, sey denominando (que suprà definita furit opfunti de sala hic confiderantina qualia homo & brutum polita (effe non policit fed trouble muros is sall

SECT12

De divisione appostonum pariso fufficientia.

Realing State of after respective princesting con possibly in diver le man new the mentiones Convi munoralogo. quimor species, 182 q 2 Perumid, attivib m tay ano ounmine Divisionis fuf- furs Veres o quarum altera est position y negation siciennia ex ma utionathin convalidation as se invitation siciennia ex ma utionathin convalidation as se invitation siciennia. Respection as se invitation siciennia. nuntur tolum colligi ['s Res, | numeur relativating lumi) itemal do bos Ca Ambares perfeda & poficion poteft , quia quæ du-2 Abfa-)& ita opponuntur contraria. do plices omnis oppo lute que 12 Alrera poficioa, alrera privari. firio aut eft funt, vel funt vel va : & fic opponentur privantia. inter,

the state of the s

An dista divifio fit generis in fecies.

Quibufdam placet Dialetticorum, hanc divisionem elle aquivotin equivocara; aliis autem effe analogi in analogara; fed prior fentenna ex co falfa apparers quod & nomen, & definino oppolitorum de illis fpeciebus affirmanturide oque corunt refpe au, el univocum v Quot aurem analogum lit, cortins elt, quant quod demopitrat debeatten contradicentia maxime fine oppolitat nec tamen ideo videtur mihi. non effe genus : unde animadverte, quod ud propolitum spedat, quòd

cup theyan Analogum eft duplex, alind nempe analogii

fuprà definita

MOTHER.

t di niben s

sung mal i Significationis, quod cum fua analogarafecundim diffinctas rationes fignificet, de iltis etiam lecendun prim & posterius, feu magis & minns affirmeur & cale quidem Analoguni nec Thioocum, nec Genue, profter ambiguitatem fighthcationis elle poteft. Dog in

2 Attributionis, grod culf fecundim eandem communem rationem affirmacur de luis subjectis, de aliis tamen magis aut minus dicitur, quam de aliis: 81 calis nalogia non impedit rationem generis, & ralia analoga manual & on fune opposite vide let 7 left erge oppositum genus respectu corum quatuor, sed intentionale.

SECT. 72

De divison sing ogo opoficiono og afficientia.

Relativa funt opposita respectiva, que simuleidem subiecto inherere non po funt in diverfis tamen fe mutuo faftiment : fer hoc quod dicuptur (se mutuò conservate in diversis subjectis lexplicatur corumnature, in quantum sunt relativa : penhoc autempod dicuntur (eidem subjecto Gmul non inhærere) lexplicant comminatura in quantum funt Oppofita: Relatio fumitumper nellectium Sudependent jam ad fe invicent, oppositio per respectum ad inherentiam in Subjecto. -dogo oneg

Oh. Relativa perfeinvicem definiuntur, & confervantur ergo fe invicem non deftruum; at omnia Oppofita feanvicem destruuni: eigò relativa non funt Oppolitzantinio de avantit (did pro)

sol Inreladerantur & corum,

Ob

ide

00

vari.

ntia.

312

quo

Dian.

ntia

illis

tod

ùm ihi,

at,

im

ith

Vic

ter

miis

ga

le-

٤,

DC

ı,

Cut Dependentia ex fe inuicem : que est respectu diverforum fubjectorum: & ita confentanea funt, & fe invicem confervant: ut fi Nichomachue fit filius Aristotelis, tum tivis consi- Aristoreles est pater Nichomachi.

2 Inherentia respertu einsdem subiecti: & ita disfenta. nea funt, & fe invicem destruunt : quia eidem inhærere non poffunt fimul, fi enim Aristoteles fit parer Nichomachi, rum Aristoteles non est filius ejuldem Nichomachi.

Ob. Aristoteles in capite de ad aliquid tractavit de relativis : ergo ociofa elt hæc tractatio.

801. Ibi tractavit de ils quo id effentiam, hic quoad Oppofitionem ; ibi u le invicem confervant, & definiunt & confentanea funt: hic, ut fe invicem destruunt, & corrumpunt, ac funt diffentanea.

Ob. In Oppositis seinper unum uni repugnat : at illud non eft semper in relativis: quia unus pater pluribus filis repugnare potest : ergo.

Sol. Unum uns repugnat, in frecie non in individuo: fic parer repugnat filio in fpecie, & nulli alteri : at tinus pater in individuo multis filis repugnare poreft.

SECT. 8.

De contrarie Oppositie, co primo de communi eorum definitione à Dialecticis tradità.

Contraria à Dialetticis ita definiri solent : Sunt Oppesita que sub codem genere posta maxime à se invicem distant, & eidem subiesto fusceptibili viciffim in funt , à quo se mutud expellunt, nifi alterum inst a natura.

Cujus definitionis parces variis in locis ex Aristotele colliguntur 1. in cap. de Qualitate; 2. in cap. de Quant. 3. in cap.de Substantis:relique autem funt quafiex prioribus confequentes, ideóque mihi videntur minus necessaria.

Quam definitionem ira intellige Contraria funt Oppolita que lub codem genere polita) five proximo, ur albedo & nigredo lub colore: hveremoto, ut liberalitas & avaritia fub habiturnam proximum genus liberalitatis virtus eft: avaritia, vitium eft: (maxime al invicem)intellige

Scilicet

tellige non simpliciter (nam magis repugnant contradicentia & privantia) sed maxime, respective orum que ponuntur sub eodem genere: (Be eidem subjecto susceptibili) numero & vicissim: successive, non simul infunt: (à quo se mund expellum) aut vi sud, aut vi causa sue (nisi alterum corum sita natura) inherens.

SECT. 9.

De atià definitione Contrariorum ab Ariftotele tradit.i.

Sed quoniam hac definitio, (quamvis sit præcipuz in Dialetticorum scholis authoritatis) laborat & tædio, & summa difficultate; placet ex Aristotele faciliorem adducere, & breviorem.

Contraria funt que sub eodem genere posita, maxime di stant. Ad quam definitionem rite intelligendam, duo requiruntur.

i Convenientia in genere : ut lub codem genere contineantur vel remoto, vel proximo (ficut dictum eft.)

i Effentia, & specifica natura: ut differentias habeant omnium (que ponuntur sub eodem genere) diversissimas.

THUMO

tia quæ est duplex: ake-

2 Inherentia & habitudine ad subiestumina ut eidem simul inesse non possine: heut autem ex parte essentiæ requiritur, quod ambo eidem subsint generi, non tameneidem specificæ differentiæ: ita ex parte inherentiæ quod ambo eidem insint subiesto, nontamen eodem rempore, sed vicissendine quadam & successione.

Ita igitur definitionem intelligas, (Contraria funt Oppolita, que posita sub codem genere maxime dittant) le le quoad essentiam, respectu corum que cidem substitut generi: le quoad inberentiam, respectu corum, que cidem institut subscisso.

MAN S E C T. TO MENTERS

De habitudine Contrariorum ad subjectium quantum ad inbesionem: 49 quomodo simul vel sacce sive (eidem inesse) dicantur?

Animadvertendum (at hoca Dialecticis neglectum fiat luculen-

1 In alle que funt intenga fuper medium gradum totius latitudinis.

z In hotentia, qu'a remi fiora funt, qu'am ut ad medium gradum attingant : que diftinctio ut melius intelligatur: norandum semper quod cofficariarum qualitat u latitudo. & numerus graduum, in todem lubje do adimpletur; ut fi (v.g.) affignaremus omnium qualitatum latitudinem per numerum; ut 8. & fi non fit in subjecto calor ad 8. led remiffus gradus; iph admilcetur tanta frigiditas, ex qu'à cum catore gradus (ut octo) pet aggregationem efficitur ; exempli causa cum calore fummo, qui est ut 8. nullus gradus frigiditatis confistit, sed cum calore ad 7. fat unus gradus frigiditaris, & non plures; quia tunc excederent laritudinem, ut 8. at (ficur diximus) latitudo uniulcujulque qualitatis finita & determinata eft : cum calore autem ut 6. ftant duo gradus frigoris : & cum calore ad 5,3 gradus frigoris & fic confequencer of que ad gradum unum: hæ verð quahtaies hoc medo in gradibus latitudinis confituta, fi menta fuerint lupra medium. tum dicuntur in affu : fi verd in co lunt, aut infra ipfum, tum in potentia dicuntur: in potentia (inquam) non inherentie, quia in quocunq, funt gradu affu nihilominus inhærent: led in potentia denominationis, quia non a-Au subjectum denominare poffint, quoufque supra medium latitudinis eleventur: unde fi in aliquo lubjecto fic calor ut quatuor, aut remissior, illud subjectum non est calidum, propter admixtionem aqualis frigiditatis denominationem impedientem : fi autem supra medium gradum ut quaruor intendatur , illud fubjectum eft ca-

Contraria igitur in actu non confiftunt, i. non in intenfis gradibus, i.non in ea perfectione, ex qua denominatio potest oriri; led bene confiftunt aut ambo in potentia, ut cum ambo fibi invicem zqualiter mixta in medio gradu confiftunt, auralterum in actu & intentum fupra, alterum vero in potentia & remifficin infra medium gradum: ex quibus apparet contraria intenfis gradibus, tion nin fucce five; at fi alterum remiffum fit, etiam fimul eidem fablecto infizrere poffunt.

i Physice respectu tithefionis, asque ita fimul eidem lubjecto convenire poffint | at co modo quodiximus, refrelli & remiffe, non intenfa-

& perfetta.

2 Dialettice

la-00 alia feil.

minoviis i

-onemment

controvioudo.

(The mines)

ita 20 ie

270

Et

nul

al-

Sel

Toli

700

ico-

3

n.

ias

m

en &

12

11

3 en-In

alamail.

Unde contraria dupliciter confideraripoffunt, le aut

2 Dialettice, respectu denominationis; arque ita eldem subjecto non nisi fuccessive contraria convenire postunt i simul non postune prebere denominationem eidem lubiecto: quoniam (ficur observatum eft) denominatio actualis non in remiss, sed solis intenfis gradibus fundatur,

finon fr soll oredo calor ad ed remifius it that Dealinerer coma the idires ex

Dubitationes contra ea que dista funt de contrariis, in the wo origin in ordine ad Cubjectuminax ! union,

Ob. Calor & figus non possunt conjungi, docente Aristotele 1. de generat text 6. ergo contraria in codem fimul effe non poffunt.

1 Actualis, qua ambe fupra medium latiendiris gradum inueniuntur in effe extenfo of perfetto; ita ver o nulla contraria, ficur nec'ealor, nec frigus, conjungi postint.

Sol. Conjunctio elt duplex, alia. enim elt

2 Potentialis, qua conjunctæ qualitates aut ambæ in gradu medio, aut altera infra medium, in effere. mi (fo & imperfecto existit ; ita verò (ut dictum eft) conjungipoffunt contraria

Sol. Qualitas est secundum quam aliquid denominatur (quale) docente Afiffot.cap. de qualitate, text 1. fed calor & frigus etiam infra medium gradum funt qualitares : ergo denominabunt subjectum cali-

dum & frieidum.

defectu non inteh

Printer :

Sol. Qualitased fecundum quam aliquid denominatur (quale)feil. actu vel apritudine; nam qualitares suprà medium gradum, actu; infra, aptitudine solas ubiecta denominant qualia: unde aptitudo denominandi naturam, attus verò perfettionem & modum Qualicatis confe-

Animadverrendum enim quod inharentis accidentis denominatio

quatuor modis impediri poteft;

Intentionia debite : fi remilioribus gradibus intigatur lubjecto, atque à contrario luperetur ; nam denomina. tio in contrariis eft a pradominante.

2 Extensionis debite : fi minorem rei lubjecta parrem vel scil. ex l'occupet, unde Æthiops, quamyis habeat albedinem in

denribus non tamen denominatur dibus.

2. Durationis debita : requirirut enim ut aliquantifper inhareat in lubjecto, neceno fluat, unde passiones ab A-

riftotels

non motival riffetele in cap. de Qualitate denominare negantur. show : fre fio, contrarieras, inhatent in Substantih gratia accidentiand winger a tum, quod impedimentum (upra tetiginais.

discounding & narryal includition to invient up Smith Lal (money & B. C. T. ( ) it in in led

De babitudine contrariorum ad fubietium, quartem ad attionem: all mini to quibus actionibus fe invicem expellunt contraria.

on Veaucem melius intelligatur qualis lit ca contratiorum expulho, I Effentia ipfins Qualitatis; ubi non intellige per(efschiam) definitivam ex genere & differentia conflatam, sed intellige integralem, que encire ipsius qualicatis nominatus, cam le que ex intentivis, seu gradualibus de licerola

Tria nobis crunt in partibus conficitur.

el-

re 0-

m

lis

le

is ta

1-

2

Ò

a Affivitas ipfius Qualitatis, i. vis arquefacultas acontrariis confidegendi in contrarium. randa,

3 Refiftentia ejus, i. potentia repugnandi feu refiften-

Effigitur in contrario affivum principium expullionis ipinis connatu, le affivitat, nam secundum bane, dicieur (expellere:) passer autem expulsionis principium, seu obiectum & terminus expulsion oft gradualis latitudo, feu integritas ipfins. Qualitatis nam per be expellitur, eft vero refiftent a affirum principium, as non expellendi alterum, fed defendendi fe ipfum.

alterum, sed defendendi se ipsum.

t Intrinsee que nantam quamo prime qualitur : noc modo colum quamo prime qualitucturi se invicem expellunt: he enim sede quatuor propriissuis virturibus, active & passive funt.

2 Extrinfect Co. virtue fue canfat & hoc modo omnia contraria que inter lecundas quaritates habentut, ut albedo et nigredo, dulcedo et amaror, le invicem expellunt / non quod iplæ ex minirit full agunt in le invicem, et le invicem corrumpunt fediqued viribus primarun qualitatum, que funt earum caufe, id wie mobiep boup de perficiunt , idem etiam in ceteris contramargorial margoria Inie, ut in virtuitbus et vicus oblervari po-

Ound autem ad modum'expulsionis attinet, observandum est. good alia contraria le invisem expellunt virtutes 2 : Lupt 1

·ileanti manantina tras

iare neganium

grana accident

in ad affionem:

um expulho.

pris conflatame

polius qualicatis

fen gradualitens

ergnefacultar 1-

br , 2 jus mires

stellige per (cl.

ontraria.

De Opposition

Teft, que licet propries afficientibut fe invicem non - sultanisdat auf expellabelhon ertim agit viters in vicium, vel è consaigoils den sustel tamen virture faurum caufarum id efficient riam canfa virtutis tollit vienum, & è contrà : unde licet ipla ratio contrariorum, & formalis repugnanis in omnibus contratiorum speciebus, in aptitu. dinequadam & naturali inclinatione le invicem expellendi, confiftat : non tamen omnia fud natura Allum expulsionis oftum exercents fed quadantin. bus fagram canfarant r neglie ipla actio cam in ifis feciebus contrariorum cernitur, quam earundem fin. gutaribus & individuis : non enim albedo in pecie speciem nigredenis expellit, with upritudine; alle verò hac albedo illam nigredinem : ande licet in repugnantia & contrarieras universalitum fit a Alla tamen repugnantiz, feil, actualis expulsio, el fin

Africitas spius

CHELLIN Dilde)

chair.

Reffenten if Ti Dolene is reprenali fen reffenten

-mos Shigi sino diuges minigiant a pant de attone sonratiorum.

Contraria pari à le invicem impossibile est : affirmante soffe.

Phylicext. 57 espo tion possume expelle à se invicem.

Acceptionem, quando recipie in se formam fluentim

Sol. pari aab agente, ficur lubje cum cjus; vel ut aqua calorem b
sol. pari aab agente, ficur lubje cum cjus; vel ut aqua calorem b
iliquid dienes interpretation quando iplum extinguitur per illam
tur duplicie com am sicur frights in aqua palitur à calore, per ejusin svilled & syllection in the state of the invicem pattiones inte-

Ob. Si calor agat in frigus : vel albedo in nigredinem; tum fluitali qua forma a calore in frigidnatem, nam actio est forma fluens to Agente in patium, led non fluit: nam actio caloris caletachio cit. lefactio non potest elle in friglditate, ergo.

I's subjective & respettive, quod est subject in quod pattio luicipiur, icut in caletactione ente ab agente igne, pattier aqua: & ficlubla

Sol. In omni pal-

fione triplex est parsens: pa- 1 quod, yel

ion

on.

nt t

nde

anitu.

erari

iri-

fitis

ĵą. ecie

de

pla Pro

00

1

100

fe-

山地で

4

à subjecto deturbatur & expellitur ! sicut frigus in aqua paritur à calefactione : itaque fic contratitun d titur enim ali- s contrario patitur.

3 Terminative & perfective, quod quidem pet paffionem in fabjectum inducirur: ficut in calefactio ne aquæ, inductus & generarus calor patitur : & fic effectus iplius passionis completivus dicitur pari : lic simile patitur à simili.

Ob. Si contraria agant in le invicem, ergo unum corum est agens, & alterum patiens: at verò agens & patiens funt correlativa : ergò.

Sol. In contrariis, fi spectemus inherentiam solum, sunt vere contrat ria; fi actionem, quantum ad habitudinem, relata, quantum ad violentiam, contraria dicuntur.

Ob. Si contraria mutuo fe expellant, tum in fe mutuo agunt, & 16 mutuo patiuntur Pergò calor agit in frigus, & frigus in calorem, & consequenter idem ellet seiplo nobilius; agens enim est nobilius passorut docet Aristoteles lib. z.de Anima, text 9.

Sol. Non successive folum, sed & simul contraria in se invicem a gunt; fimul enim & calor candentis ferri agit in frigus aqua (nam aqua calefacit)patiturq; à frigore aqua (nam ferrum frigelcit:)eft ergo filmit contrarium agens & patiens; agens, propter perfectionem affivitatie, patiens, propier imperfectionem refifentia; eft ergo fimul idem codem nobilius & ignobilius, sed diversa ratione nobilius ratione affivitati, ignobilius ratione refistentia: tum enim unum contrarium expellit alterum citra ejus affivitas major fir, quam alterius contrarii reffentis. 06. Calefactio & frigefactio contrariz funt, alize; quamplurima actiones & passiones (sicut dictum est suprà) non tamen expellit caletactiofrigefactionem, aut è contra mam fi expellatiplam, tum agit in plam, & consequenter est agens: at calefactio actio est, non agens ; quod fi agens fit, habet in fe aliquam actionem per quam agit,& consequenter una actio erit subjectum alterius.

Sol. Expellit quidem non virtute ful: fed virtute principii fui (ficue dictum est)ided enim dicitur expellere calefactio frigefactionem: quia calor iplam expellit, nec est inconveniens quod idem fit agent respectu unius, & affio respectu alterius; est enim calefactio affio respectu caloris à quo profluit, agens verò respectu expulsionis sui

otrarii.

z Per violentam actionem, arque ita (ficut dictum est) primæ quatuor Qualita-Unde contraria le invi- les solum se invicem expellent ab codem com expellent duplici- & subjecto.

A a a

3 Pes

ter, vel expulsione | 2 Per vicissitudinem , mutuamque successionem. atque ita cærera omnia contraria dicuntur le invicem (expellere.)

Ob. Si albedo expellat nigredinem, vel calor frigiditatem, aut ergò quieft, aut qui non eft; non quieft; nam cum ille alteri subjecto inhæret, non potest ex illo migrare, ut contrarium suum ex alio expellat; non ille calor qui non est, nam quod non est, non potest agere, ergo.

Sol, Iple calor (qui eft) expellit frigiditatem lecundum le, effettive Secundum effestum verò formaliter, le calor in igne mediate & effici. enter frigiditatem in aqua corrumpit; immediate verò & formaliter non ille, fed alius ab igne calor in aqua generatus: ille enim extrinfecus expellit, cum in alie Subjecto inhæreat, hic verò intrinfecus, cum sit quasi ejusdem subjecti gremio cum contrario: utroque modo expelliturcontrarium, per illud contrarium, quod eft, aut in affu perfe-Hoexistentie, ficut quod effective ; aut attu imperfetto generationis, sicut quod formaliter expellit; expellunt itaque le invicem omnia contraria, aut lecundum fe, aut aliud ejuldem speciei individium, fi affm [pectetur expellendi : quamvis apra funt omnia per fe ad fua contraria expellenda.

SECT. 14.

Qualis fit ea intelligenda contrariorum diffantia.

Ex prædictis autem explicari poteft, qualis fit ea (quæ hiceft accipienda) contrariorum distantia: primo autem observandum est, hic non diftantiam loci, fed diftantiam forme intelligendam effe.

1 Effentia, quæ (fpecifica) dicitur ; omnia enim contraria inter le effentialibus suis & specificis differentiis

distant.

Eaverò di Rantia in contrailis, triplex excogitari poteft : nimirum distantia

2 Inharentia, quæ (subjectiva) nominatur, talis eft enim omnium contrariorum habitudo, ut fimul eidem subjecto inherere nequeant.

3 Perfectionis, quæ (gradualis) appellatur; qua id contrarium, quod intenfum est, distat ab alio quod remiffius : harum autem trium diftantiarum duz cantum priores contrarietatem conftituunt ; tertia verd non confituit, fed adauget; nam album, & nigrum, tam funt contraria,quam maxime album & maxime nigrum,quam-Lvis graduali quadam diftantia hacmagis diftant.

Ob. Magis calidum & minus calidum funt contraria, est epim mo-

nus, scalceratio à minus calido, ad magis calidum, & è contrà ; moras autem omnis eft à contrario ad contrarium, 5. Phyl,text.7. funt ergò contraria, & non distant specie, ergo.

1 Abfolute fecundum effentiam fuam ; in

quantum eft calidum.

ratur; vel fcil.

hic intelligi-

IS

fŧ m

d

1-

0-

0-

S,

a Comparare, in quantum habet frigidita-Sol. Magis calidum tem fibi annexam; & ratione hujus conjundupliciter conside- ¿ az frigiditatis, terminus à quo in intensione calo is effe potest, in illa enim alteratione terminus a quo per fe, cft frigiditas adiuncta calori remissio; remissus verò ille calor non est terminus,nisi per accidens.

Obr Albedo & virtus ponuntur sub codem genere, & magis distant, quam virtus & vicium : quod nec in codem fubalterno Qualitaris genere inveniantur, cum altera fit prima, altera tertia fpeciei : & etiam Subiective, cum nec eidem Subiecto omnino vel fimul, vel Successive convenire poffunt i cum altera anima, altera corpori semper inhareat: at virtus & vitium, faltem fucceffive eidem inhærere poffuntgergo con-

traria non maxime diftant respectu subjecti.

Sol. Non absolute est illud accipiendum, cum dicitur contraria respectu subject (maxime diftare) sed comparate respectu eorum, quæ subjecto conveniunt ; nam sicut (quantum ad effentiam) contraria debent convenire genere, differre tamen specie sita (quantum ad inherentiam) convenire debent in aptitudine inhærendi, in tempore tamen inhærendi discrepare : unde

1 Aptitudinem inhærendi eidem, ut sc.eidem sub-Distantia fub- jecto inhærere ambo possuit. jediva (quam

2 Vicifitudinem eidem inherendi, ut fo, fucceffive eidem inhæreant.

mus) tria re-2 Impossibilitate inhærendi eiden fimut, ut le fimut quirit, nempe Cidem inhærere in perfectis gradibus non poslunt.

SECT. 15.09

De divisione contrariorum in mediata & immediata, & primo de distinctione ambigui nominis (medii.)

Exposita autem natura contrariorum: proponit nobis corum divisionem in mediata & immediata scujus explicatio quoniam maxime dependet ex nominis medit diftinctione s ideires primo animadvertendum eft. Az 3 non murale mura Medium

nedium enturionis, quod idem drgumentum dicitur; medium entur dicitur in quantum extremos terminos conjungis: argumentum in quantum conclusioni probandæ destinatur.

Medium

2 Postionis, vel situs, quod est medium aqualis distantia localis ab extremis, sicut centrum medium circuli, & terra medium cœli dicitur.

3 Oppositionis, quod est medium inter extrema sibi invicem opposita, & sic (hoc in loco) nomen medii accipi-

endum eft.

I Medium forme, quod nihil aliud est quam forma quedam ab extremis contrariis diversa, & inter ipsa collocata: ut rubor inter albedinem & nigredinem, tepor inter calorem & frigus,

Est autem duplex oppositionis medium, alterum appellatur

2 Medium subiesti, quod nihil aliud est quam illud de quo neutrum contrarium prædicatur, ut lapis respectu sanitatis & ægritudinis medium subiesti dicitur; quòd ipse nec sanus necæger sit; & equus respectu virtutis & vitii, quòd ipse nec studiosus nec vitiosus sit.

SECT. 16.

De definitione immediatorum contrariorum, & eim explicatione.

Contraria autem immediata definiuntur ab Aristotele, esse ea que virca proprium subiedumita se babent, ut alterum eorum ei semper

ex nece fitate inhereat.

Quam definitionem ita intellige (contraria immediata sunt ea quz circa subjectum proprium) i naturale & susceptibile, quòd eorum capax sit (ita se habet) i ita adequatò respectu sui subiedi, & ita immediatò respectu sui ad se invicem: (ut alterum eorum) sumendo (alterum) non determinatò pro uno eorum recto, sed indeterminatò & disiuntivo, pro alterutro, (eisemper ex necessitate nimirum non surum, i non ipsorum contrariorum, sed ex necessitate subjecti, quoniam natura subjecti sibi alterum eorum semper determinat; nam impossibile est hominem inveniri sine sanitate, aut x-gritudine.

Ob. Ambo contraria immediata accidentia lunt; at nullum accidens necessario inhæret, sed abesse potest à subjecto : ergo contrariorum

immediatorum alterum non necessariò inharet.

Sol.

A Refondes quade I Suipfus & Jubiadi & Geproprid accidensliquod accidens par frie lubject o convening ut in libitage pornintelt dupliciter intelli a Subjecti fui tantum quod quidem ex le congiconvenire necellar tingens elle rames descriptione, impectinene lubjecto ; que ex de farium efficieurs & fic quedam communio

necessitate

Cnecessaria sunt sur albedoin sygno.

Omnia ergo accidentia communia contingentia sunt ex serpir & sut
interia ideoq; ex se sunt apra abesse à subjetto quadram tamen corum perfaria funt aurabfolate ant albedo in cyano aut difuntive ut fani-us vel zgritudo homini, non quidem ex feipfic led ex necessitate fubie-Historius fubiectum fibi decolminas necestaria valia accidentias aveex necefficare nature fun; ficut prones lubitantie corpores determinant Chi quantitatem: aut ex neachitate fua complexionity figut cygous determinat fibi albedinem, & homo fibi fanitarem aut agritudinem determinat: quia necessarium est ad complexionem eveni sequi albedinem. ad complexionem hominis, fantizarem vel maitudinem. forstex conts (neuradicentibus) : veneurs nam terra

muro consider muro ie m' is B'C. T. 17. CM. a 1 wills mais

Quale medium concedendum inter contraria immediata subi conciliatur Medicis Aristoreles de fantice agro. we that I minufque ex term has formals della diconspicació

Qb. Non potest esse morus ab extremo ad extremum nis per medium: at verò est mons à sanitate ad agritudinem & contrà, ergo est intercos medium o ato read out organis) &

Tranfirus live transmutationis, quod pitul aliud eft quam successivus fluxus alicujus forme, per quam sol. Duplex ex- receditur ab una, & acceditus ad aliam qualitatem, cognari potelt | feugradum qualitatis: & cale medium etiam in quimedium inter S buldam immediatis contratiis concedendum eft, ut contraria,nem- finter fanitatem & agritudinem.

and the sure comes veloc

pen (min m) z Forme feu resultationie; quod est nihil aliuda quam illud quod resultatex extremis, & tale negatur (2001) 14 bay Ceffe immediatorum medium gant of

Sat Abnegationis que est positiva forma in ter extrema contraria collocata, que tamen Ne tamen eurbam fe- pat : ut liberalitat inter modigalitatem & ...

quitin Digle dicorum , varitiam in mustiantoit and non ballois omne medium forme in- 2 Effentie, quet chidem inter extrema ter hojulmodi contraria i contracia collocatur, ur quemvis utrumque

Aa 4

CX-

neganium aberremus & medium forme nobis diftinguendum eft, nam medium forme est aliud extremorum aliqua ratione pareicipaty off tamen ipla ab extremis utrifque effentializes distinca in rubedo inter albedinem & nigredinem, includi las

Aggregationem, que inter extrema comraria ità mediat, ut ex ipforum extremorum partibus quibuldam admireis conflatur, & abipfis non omitino effentia, sed mediocritate difforts nec ipfis aliquam essentialem formam superaddit; quale medium est, inter frigiditatem & calcium, tepor.

Unde facile apparet ratione cujus media, contraria que dam immediate nominantur, nimitum ratione illius media forma, que mediant effentia nominatur: inter lanitatem enim & egritudinem affignari nequeat media positiva forma, que utramque carum participans ab u-

etifque effentialiter dica feroixalquio i be its morattana sino menus

fitis(exceptis contradicentibus) invenitur, nam tertia nec est sana nec ægra.

2 Medium tranfitus,quo subjectum ab uno corum

in alterum transmutatur: and men northern olane

Triplex tamen medium affignari potest inser ea controria quæ immediata dicuntur, sc.

3 Medium aggregationis, i. participatio quadam utriusque extremi, sine formali distinctione, nemo enim estram æger quin aliquem habet gradum sanitatis, quilibet enim æger tantum habet sanitatis, quantum à summo morbi gradu desicit.

Ariftoteles autem cum medium effe negat inter fanum & zgrum. Galenus verd ponat, definiens Medicinam effe fanorum, agrotorum & neutrorum fatentiam, cum cæteris medicis; non quidem est intereos contradictio, sed nominis agri diversa acceptio, observandum enim est gritudinem non aliud effe quam malitiam & intemperantiam complexionis; sanitatem verò, quam debitam ejusdem conservationem & bonitatem, fic (inquam/capitur apud Ariftotelem, & fic (ut patet) non eft medium inter fanitatem & zgritudinem;cum necessarium fit,complexionem aut effe temperatam out intemperatam : at (apud Medicos) quælibe complexionis intemperantia non dicitur egritudo, fed illa, quæ cum operationum animalium, aut vitalium, aut naturalium læsione conjuncta est ; unde nomen apud eos strictius ; apud Medicos enim corpus, cujus laditur & operatio & complexio, agrum : cujus complexio, fed non operatio, neutrum, cujus nec complexio nec operatio, fanum dicitur: at apud Phylicos fanum, cui fana complexio, agrum, cui 2gra complexio, five operatio ledatur five non ledatur: fritaque agrum

-

13

.

1

2

respectations necessario admirentium en lum est: si autemex parte operationis necessario admirentium est: agritudinis enim matisiastam apud Phylosophos quam Medicos) complexio est, forma verò diversa apud Philosophos, apud cos enim malitia complexionis; apud Medicos Lesinoperationis: Aristoteles igitur negans neutrum, respectivam complexionem: Galenus verò & Medici ponentes respicione etiam operationem: quamvis interdum, & neutrum neglexit Galenus, ut lib. de Sect. cap. 10. Ubi Medicina, dostrina sanotum to agrotorum definitur.

SECT. 18.

De de finitione contrariorum mediatorum, atque eius explicatione.

Ex definitione immediatorum contrariorum facillime colliginir mediatorum definitio, que (apud Aristotelem) describuntur este es, quorum non est necesse alterum inesse in proprio subjecto: quam na intelligas: (contrariamediata sunt ez, quorum non est necessarium) nec ex parte sui, nec subjecti, (alterum) i, alterutrum inesse: (cd potest media forma inherere; est autem (seut prius distum est) inter contraria duplex media forma: alia compositionii, que medium participationii appellari solet, illa nimirum sorma, que ex extremis restactis, & permixis constatur, essenià tamen & natura diversa ab utrisque: neut est subor, pallor, vivor, inter albedinem et nigredinem, est alia verò sorma media inter contraria per abnegationem, que cum medio quodam modos e habeat inter extrema, ab illis natura plane diversa est; caque aut nominata est, sicut sortiudo inter audaciem et rimiditatem: aut carens nomine, ut inter studiosum et vitiosum, id quod est neutrum.

ob In contrariis mediatis, unum uni folim non sepugnar, nam omnia extrema viria, non folim fibi invicem, fed etiam mediis virtutibus repugnant, ergo non funt Oppofita.

Sol Unum uni solum repugnat, sicut extremum extremo; medium tamen pluribus extremis repugnat, sed id semper secundum diversum modum errationem, se. alteri sub excess sis, alteri sub defettus tatione: non autem illud secundum diversam rationem inconveniens est.

Ob. Albedo et rubedo, seu liberalitas et prodigalitas contraria sunt, nec tamen immediata, cum necessarium non sit al crum corum inhære-recapaci subiecto, potest enim corpus esse nigrum, et homo avarus, necemidiata, cum non sit media aliqua forma inter liberalitatem et prodigalitatem: cum ipsa liberalitas medium sit, non extremum, ergo.

Sor.

r Ad fe troisem, & fire non habent mediumsfed al-

Sol. Conferuntur dicta cont aria duplicater ic.aut

2 Ad fub; estim, & sie concedipocest i ista habero medium i & avaritiam medium esse inter prodigalnatiem & liberalizatem medium scilinon quipad essentiam, sed quoad inharentiam & habitudinem ad subjectium.

301. 2. Vel aliter respondendum, non solum dici contraria mediara ea extrema, que habent inter se medium verum ea etiam quorum al-

terum est medium, alterum extremum.

Descriptione contrarie votores a Carque eius explications

Alia ratione repugnare media extremis, quam extrema ipfa extremis.

Notandum autem quòd non codem modo, quantum ad repugnantiz perfectionem, repugnant extrema medits, atque fibi invicem.

1 Abfolute & fuis viribus, ut al bedo & nigredo, audacia & timiditas, extrema extremis,

a participativo & viribus extremorum, ut media extremis snam dicitur rubedo elle contraria albedini, ratione ejus quam in se habet nigredinis, & nigredini ratione albedinis: sunt ergo ea extremis contraria in quantum extrema participant, & varia comparatione extremorum vitem subire videntur: id verò in mediis abnegationis (seut est virtus) minus apparet, nam in illis sut dictum est) non est realis, sed solum semilitudinaria participatio: seut liberalitas collata prodigalitati rationem desectis, in quo versatur avaritia; comparata verò avaritia rationem excessa, in quo consisti prodigalitas, induere videtur; persetta

eft igitur inter duo extrema contrarietas, inter extre-

Namalia re-

SE C T. 20.

Quomodo extrema contraria in mediis formis participationis effe dicantur.

ma verò & medium imperfetta.

Hzc quz kio(apud Philosaphos) magnis difficultatibus implicate est, dum cam conantur explicare: sed primo constet de subjecto que sionise pass

nam hic per mediam formam non intelligendum mediam abnegationis (heur eft virtus inter vitis) non enim extrema realiter omnindin hoc medio funt, fed fimilitudinarie folum, ficut in Sect. præcedente diction eff,nec medium aggregationis, fleur tepor inter calor é & frigidifateme funt enim in eo, (fine dubio) realiser extrema & affualiter, lice remiffe & refraffa: led inftunitur quæftio de ea medi.i forma quam fupra medium effentia diximus fieut eftrabedo inter abedinem & nigrecinem; quaritur raque quomodo continentur in medits extrema

1 Virtualis, quæ est continentia principii, sicue calor

continerur in lumine, & homo in fole.

2 Potentiali, que est continentia paffivi principii; ficut forma nondimi producta confinettir in materia.

3 Formalis, que est settualis ipfime rei in fe babitio : ut calor in igne continetur, ferma in composito: quo riaq; modo continentur extrema in mediis? (Ut omittamus aliorum nugas /certe (me judice) formaliter & altualiter, ita quod iplæ formæ albedinis & nigredinis funt in subore, & pallore, non folum potentià refelutionis aucm triplex (ut quidam putant) quod possuntips in hoc transmutari, fed erram attu effentie: non tamen attu perfettionis. nam funt in its remiffe, & reducte ad temperamentum; nam in omnibus mediis coloribus mareria ranquam illorum funt colores extremi, forma verò, vel (que inftar formæ eft) ipforum extremorum temperamentum seu proportio. Unde patet, unde proveniat tanta mediorum colorum varietas, cum tamen ex iildem extremis conflentur; nimirum ex varietate mixtionis, & temperaturæ ipforum; nam adaliam, & aliam ipforum mixtionem alia arque alia medicoloris forma fequitur.

Qb At (dicis) non ergoeft diversitas inter medium effentie, & medi-

um aggregationis.

Continentia

eff, feil.

Sol. Non fane ex parte continente extremorum, fed primo ex parte unionis, quod extrema in eo in unam aliquam naturam reducuntur, tanquam materia ejus; in hoc vero minime : feoundo, ex parte perfeflionis, quod in eo aliam medii formam indumit, in bos non item : terrio, ex parce distinctionis, nami illud ab utrisque extremis effentialiter differt, hoc autom non effentia, led mediocritate.

Ob Ex duabus speciebus heri non potest terria, ut Porph. de collat. differentie & specieist. 6.ergo ex albedine & nigredine non fie rubedo. Sol. Non ficex us in fecie led in individuts, vel dicendum quod non fit ex ils formaliter, led materialiter mam licer (ut diximus lipiz torma

forme infunt, funt tamen iple forme materia mediorum ruborum. Ob. Ex duobus affu existentibus non fit unum per se ut Aristoteles 7.

Met.ergò ex albedine & nigredine non fit rubor.

Sol. Unum non fie ex duobus affu existentibus perfectionis, fed bene in actu effentie, at hoc non illo actu diximus extrema in mediis exiftere.

Sol. 2. Vel dicendum quod ex duobus in affu (ut in affu funt) non fit unum, quod fi ad rubedinem comparentur, non affu funt, fed potentia.

Ob. Si in potentia funt, tum non in actus nam actus & potentia funt

Opposita.

I Obiettiva, que est potentia ad effe, quaid quod non eft, poteft effe; & quod fic eft in potentia, non eft

in adu, ut infans pondum natus.

2 Subieffiva, que est potentia ad perfectionem, qu'à Sot. Potentia id quod eft, poteft recipere ulteriorem perfectionem: duplex elbsc. non autem inconveniens eft, quod illud quod ficin potentia ad perfectionem, fit in effentia actu; & fic albedo & nigredo in rubedine dicuntur effe in potentia. non quidem ad effe, led ad formam rubedinis.

Ob. Secunda qualitas fit ex primis, non ex secundis; at rubedo est secunda qualitas, sic albedo & nigredo; ergò ex his non fit, sed

ex primis.

Sol. Fir ficut cæteri medii colores,immediate ex fecundis, scilicet, ex extremis luis, mediate ex primis: diversa tamen ratione, ex illis nempe materialiter (ut diximus)ex his verò effettive, ex illis compositive, at ex his folim difositive; nam hæ difonunt ad rubedinem, illæ verò componunt.

Hec de contrariis Oppositis.

S E C T. 21.

De privative Oppositis, & primo de distinctione nominis ambigui (Privationia.)

1 Aduprivanti, & fc tenet ex parte efficientis caulz, ficut dicuntur Romani privaffe Syllam ma-Nomen (privatio- qua ex alique fubicato forma tollitur.

nis)est ambiguum, 2 Defedu forme alicuine, & le cenet ex parte materiæ & accipitur

7.

nè

xi-

ed

nt

od

eft

ui

n:

00-

à,

eft

ed

X

at

te

Z

materiæ vel subjecti: sicut dicitur in oculo privatio visûs,

3 Contrario minoris perfettionis; ficut nigrum privatio albi, 2. de anima: text, 129.frigidum privatio calidi libde generatione & corrup. text. 18. in fecundo autem fensu hic accipiendum nomen privationis, vid, suprà difinitione Habitus, Sett. 6. de Qualitate.

S E CT. 22.

De definitione privationis, atque eius explicatione, & primò de definito.

Privatio est absentia forma in subiesto, quod babet potentiam suscipiendi eam formam; ad quam definitionem rectius intelligendam observands tunt definitum, & definitionis partes. De desinito autem observandum (ne labaris) quod cum privatio omnis est habitus privatio, pro vario statu ipsius habitus, & varietas privationi assignari porest.

tia. 2 In Exi stentia. Hibitum 3 In Perfe autem confide ctione, & ferare pol- ¿ cundum fumus triplicem triplicibabitus rater, aut tionem triureft plex privatio affignatur,

I In Poten-

Alia que negat tantum perfedionem habitus, que s'eil subjecto totam formam non eripit, eam tamen aliqua ex parte comminuit; qualis privatio est umbra luminis, que non totus eripit lumen, sed perfectum tantum: unde que libet luminis minutio, opaci corporis interjectu sacta, umbra nominatur: qualis etiam privatio visus in oculis senum perspicitur: in quibus licet visus aliqua ex parte hæreat, visionis tamen persedio tollitur.

2 Alia verò est privatio que non solum persestionem forme negat, sed existentiam: relinquit tamen potentiam ad formam; qualis privatio sunt tenebre luminis, que non solum lumen minuunt, sed totum tollunt; non ita tamen, sed ut in subjectum iam tenebrosum, lumen induci potest; es talis potest esse privatio vissis in oculo male assecto, ita ut non videat, donec curetur.

3 Alia est que non perfettione folam, & exiftentiam forme negat, verumetiam formam iterum suscipiendi potentiam: est q; hec maxima & potissima privatio: est ergo alia privatio que tollit actu perfettionis, alia que

tollis

f collit actum exiftentia, alia que tollit potentium utriufq. hujulmodi privatio est cœcitas vistis, & mors vitæ; quantumvis autem unaquæque harum fignificationum in philolophia fuum ulum habeat, ea tamen hie definitur-qua in medio gradu collocatur, que appellari folet privatio quoad actum, non quidem folim quoad actum perfectionis (nam hæc alterius gradus effe diximus) fed quoad actum existentia: defendi etiam potest eam hic definiri qua privatio quoad potentiam dicieur, fecundum eam, quam Subjiciemus distinctionem.

S E C T. 23.

De prima parte definitionis, & quomodo privatio dicitur effe negatio?

orgeometric and stime Cùm privatio dicitur effe negatio vel abfentia (ne labaris)ex A. erit negationis distinctio: nam alia dicitur

Negatio extra genus, quæ est abfoluta negatio, in re nihil ponens : ficut pars negativa contradictionis, fieut non homo negativus ille terminus nihil politivi constitut.

2 Negatio in genere, que licet negat formam ariftorete, notanda liquam, tamen præsupponit subjectum in quo negat, ficut cocitas est privatio visus : nam pon est absoluta negatio visûs, sed negatio visûs in subjedo apto, i. in oculo, & hujulmodi negatio privatioeft.

Negatio alia Sde fubjecto. 1 Complexa propositionis, cum negetur prædicatum

2 Incomplexa terminorum, & talis est privatio. Ob. Cœcitas & non cœciras opponuntur contradictorie, ergouna el 'negatio alterius; at non est negationis negatio, ergò coecitas non est negatio deinde semper in contradictoriis alterum politivum eft, alter rum negativum jergò cœcitas est politiva.

I Abfentia, vel negatio formæ, & hac ex parte, pri-

vatio necpositivum est, nec ens reale. Sol. In privati-

2 Petentia fubietti ad formam : & hac ex patic, prione duo fpevatio & ens eft, & politivum, & ratione hujus potelt Cantur, Ceriam effe ejus negatio.

Ob Nihil potest conflari ex ente & non ente, nam tum medium pardicipationis effet inter contradictoria : ergo ea duo ad naturam privacionis non requirement, nec conflat ex ils privatio, cilm alterum fit ens, alterum non ens.

Ž.

sol, Privatio designat formaliter negationem forma, aptitudinem verd ex confignificatione: non kaque exaptitudine, tanquam ex parte aliqua conitat privatio, sed privatio ipsam tanquam principium requinit, eft naque privatio negatio apricadini conjuncta.

SECT. 24

Status, che succes inderes execu De secunda particula definitioni, & in que subiedi fit privatio.

Privatio (ut diximus) elt negatio forma, non quidem fimpliciter & abfolute, fed negatio coniuntta apritudini eft ergo privatio negatio formæ in fubjecto, non quolibet, fed apto & natura disposito ad ipfam formam, cujus privatio negatio elt ; it cocitas est privatio vifis, non quidem in lapide, aut ligno, fed in oculo, quia oculus est subjectum naturaliter aptum & potens videre.

1 Remora, & radicalie, que est potentia principii, quod talis habitus naturaliter fequitar, ficut in homine

potentia amimæ ad videndum.

m contention & radicaleur at more d'inference

a Propinque, que est potentia instrumenti vel partis, in quaralis habitus naturaliter beret, ficut in homine potentia oculi ad videndum cum itaque dicimus privationem'effe negationem forme in subiecto, quod babet aptitudinem vel potentiam ad eam formam, non intelligenda est potentia illa propinqua; nam visiva potentia oculi rollfiur à cocitate, fed untelligenda potius prima illa & vadicatis potentia : nam est anima hominis cœci non minus apra naturaliter ad videndum, quam acuciflime videncis, quem actum ratione inepti inftrumenti exercere non poffir: funt ergo quadam privationes que collune in lubjecto propinquan illam potentia non autem vemoram, nifica fola qua forma fubjecti vel compositi tolliste ficut mors in hominesest ergo oculus, quamvis cecus, aprus & potens ut videat, non quidem propria fud potentia, quam infrumentariam diximus, sed alia potentia participara, ea scil. quam oculo anima communicas : fimilirer etiam de cateris Lprivationibus distinguendum eft. belondendum elf. definitionem vareligendam effe dens privite

Notandum quod in lubjesto duplex } poteit intelligi potentia ad habitum,

II.

A

Ce

ri-

TI-

eft

are

ri-

fit

Sol

ile for some for

שינים א במה להיום להיום להיום ביום ביום מב של S E C T. 25.

Dubitationes circa ea que dicta funt de inherentie privations.

Ob. Siprivatio sit in corporeo subjecto, sicut coecitas in oculo, aut ergo indivisibiliter, quod falsum est i nam est in ispartibus, in quibus hæret habitus, est autem habitus extensus aut est indivisibilis, & extensa ad subjecti extensonem, & consequenter erir longa, lata, & profunda, sicut subjectum.

Sol. Privatio in Subjecto est indivisibiliter in toto tamen in quo est habitus non tamen per extensionem, sed per indistantiam & multipli-

cationem.

Ob. Si privatio bene definiatur, tum effet prior, habitu, at habitus eft prior privatione, cum per iplum definiatur privatio, ficut cacitas privatio vilûs : mous ablentia vita, &c.ergo.

a Imperfecta negans formam led pra supponens facul-

tatem (ufcipiendi formam.

2 Perfetta, & negans formam, & destruens facultatem eamfuscipiendi in subiecto illa quidem natura & tempore pracedit, hac fequitur; utraque tamen posterior est, tum cognitione, cum privationes (licut dictum eft) per habitus definiantur tum perfectione cum liabitus bonum quid fit & malum privatio ; tum diffinctione, cum diftinctio privationis ex habituum distinctione peratur. Unde de distinctione privationum à se invicem, observandum, earum diversitatem, ex diversitate habituum requirendum effe ; ita quod cacitas & furdicas (fno mode) differunt fecie privative, ficut vifus & auditus (querum funt privationes) fpecie pofitive : & hae caeitas & illa numero privarive, ficut hic vifus & ille numero pofitive , el chim rectum (ut inquit Ariftoteles) sui & obliqui index, non modo quoad effentiam & definitionem, in quantum per iplum definitur : led etiam quoad diftintionem, in quantum per ipfum diftingui-

plex est privatio, sc.

Ob. Mors privatio vitæ est, non tamen capit eam definitionem, cum

quod fit mortuum nullam habet facultatem vivendi: ergo.

Sol Respondendum est definitionem intelligendam este de iis privationibus que privant actum, non potentiam, vel si potentiam, propinquam tolam, non remotam & radicalem: at mors est ipsius princi-

pit.

B

---

bli, & redicis privatio.

in.

111

ut ui-

8

eft

h

3-

m

0ı,

er m n-

de

.

1-

)

-

H

Ob. Si alia fir privatio, que procedat ab ea que fequitur habitum. rum duz effent privationes ejustem habitus, & confequenter in Oppo-

fitis unum muleis repugnaret: ergo.

sol. Secundum diverfat rationes plures recte pollume effe ejuldem habitus privationes; nam altera, habitum respicit quantum ad actum inberendi, aftera quantum ad potentiams vel dicendum; anum uni folum in fecte repugnate duz autem illa privationes dever arum frecie. rem non fune, fed folum diversorum gradumit, nam (ut deximus)privanones non mili ex variceate liabituuin diftinguunturvoim ergo ficidem habitus, cadem fane erit fecie privatio; diftinda tamen gradibus propter diverfam habitus rationem jquis (in dictumi eft precedens al alem existentiam facce dens en am fapenumere & porentiam collies

Ob. Privatio relativum eft & dicitur tespediu habitus; eft enim pri vario habitus privario, &c. ergo privatio & habitus relative Opponum-

mr. & ird ell specietum confunoy ving be mailed de on argons

501. Novina quidem habitus & privationis reletiva funty res camen lubiecta rofis cominibus, arvifus & czeitas, mors & vita ad le invique princela adjicitur de decistandum que de ou rumanta adjicitura ad fulciple adum pravareus, alice um corum in his cam carulo ameno-

total men enem meetinett vitas neeremannen eningas a visitat vitat

dellare den adhar don vegent. To at ett, ar carea dem tab echum Qualis apricudo ad formam requiracur ad rathonem privationis? ue proceeded subjection Incommunical things or duis,

Diftinximus pcrentiam fubecti ad aliqua formame in organicam & radicalem! eft autem radicalie potentia duplex, vel lan anoi

muriden be mans [. 1. Genetica ; que lequitur forinan & maturum generis, quomodo & talpa apra ad videndum dici poteft, quamvis lecundum speciei luz naupam inepra plane fit ad videndum; il in quantum talpa eft; camen apea ex potentia generis, in quantum animal. non real to a dura Lanta

2 Specifica que naturam iplius speciei consequitur quomodo canum catuli ante nonum diem apti dicunturad videndum, quoniam iple vilus nontolum convent illisin quantum animalia funt, fed etiam in quantum canes: atque hac in definitione pris

. was wet muficient

Lvationis intelligendaeft.

s Imperfella, que sollicio im formam quantum de Augustin ex prairies in formus priver viluais & cenches war an a d & day block (Fich Cick) grivano quo district and it is a cale privation of post flab portune to

de confequence in Oppo

eli. & redicis privacio. Ob. St. alia fit privatio, que procedat le ca que l'autra habitum.

De Defnitioneprivantium, & etufdem explicatione

Privantia autem ab Aristotele definiuntur effe ea que versantureit. sordem fabreffum; ordine irregre fibili, tempore a natura definito: ad cums definitionis explicationem opontebit & definitum, & partes defimitiglicobservare i Privantia igitur, vel privative oppostantic dicuntur diene que cunque five fubftantiales, live accidentales carunque priorationes; ita igitur definitionem intellige: privantia, i. habitus & privatio (fune oppolity, que verfantor circa idem subjectum) monero, id of que apra eidem subjecto numero luntinhazere, ordine,i lucceffive, alterum of alterum irregre Ribili in privatio post habitum non è contrajut fit progrefio ab habitu ad privationem, non tamen regrefio à priryacione ed habitums (rempore definito anatura) fc. gempore definito habitui-quod fe à naturadeterminatum eft ad fuscipiendum habitum, que particula adjicitur ad declarandum quod non semper subjecto apro ad suscipiendum privantia, alterum corum insit, nam catulo ante nonum diem diem nec melt vifus neccecitas, quod tempus à natura vifui destinatum adhuc non venerit. This fubietti, ut circa idem subjectum

Unde tria 2 Incommunicabilitas ordinis, ut procedar subjectum mongurunt fab habituaid privationem aprivatione autem ad habitum -ibdrationity borresposedas, ut prints widens factus checus, iterum videquampis lecendusiumenta finevirquenta

salve oppolici gi Determinatio naturalis temporis, ut le tempus expe-- torum fc. detir Be determinerur, in quo a natura decrefum eft habitum inelle subjectos ficut nonus dies in carulo elt de-

s Spacific auluren un minimitad iei con lequitas quomedo canum catuli ante nonum diem apti

lications off an-

one of the assistant animalia for the leaders.

De flavuifim que finite, an fir regreffus à privatione ad Habitum?

I Imperfedta, que tollit solum formam quantum ad a Qualem exiftentiam, ut fomnus privat vifum, & tenebra lumen in aerosque dici folet (à Diale Hich) privatio quo-Duplex eft] ad actum tantum; & à tali privatione potest subjectum in privatio(fi- i habitum regredi.

Per-

indidum 104 2 Perfette, que non foldin tolle iplant frante, fed ficut cœcitas elt privatio visus; femel enimcœcus visus in the minima recuperare nequity has autom appellarl pourt privatio of gloca parentiamit a cali ad habitum minime fieri povero .ion potest ineste, id el., afferger sellacionen flet pi de termina De melilis (ad evitaerdom erforem) explicator illies queftionis flot its cum truleos indies videmos à crecicore ad Vidend : facultarem redus di shis manda eft diftin tiopotentia fubicità qua diciour policarità di, vel non regredi . Luttu zo mon, diadad vo fico mot our pan I Inivinfect dans in iplo lub jedto intelligi potelli in ouo ch apmulo à natura ad capiendam illagasistirs a Befeln feret qua el exma fubjettum in a po detrei priyarioscum iraque dicimus, quod non pocelo fieri rein potentia greffio a privatione ad habitum sintelligitur non police L'isin von fubjedium file vi, & intrisfert potentil A privatione 10 10 1 ou ad habinum rededite; quantis exertas potentialid men logice. fieti potesta Mi in inguies quo pacterheis porell quifplamen cocco vidano, nifi expulsionemicqueur the ship in menonique file,ijalia

1 Attive, que ell virus differed aliquem for mam.

Bol. Ut omnis Crupulus & dubitatio extandum guod duplex ell potentia, alia nempe

menadmedum dech

THE P

ntur

pn-

PH-

id ve,

-00

pri-

ito

m,

pto

10

ui

m

m

.

2 Subieffive, que elt potentia recipiendi iplam formam; cum inque negoverim oculum cœcum habere in fe potentiam reductionis ad vilum, non intela ligo potentiam paffruam vel fablettivam, hanc enim habet fibi Intrinfecam; fed potentiam affivam & endetur, no deffettivam, quia non potell friplim fuà virtute efficie defendere que flionem, f hune flarum tenueris, ic.non polle subjectum regredi à privatione ad habitum, potentis adiva intrinfeca, camen fabiedina, exerinfecd activa quandoque regreditur : paucis enim hac ter low interes defentio (guarritis sova) difficultations expolica

Code Library

9E € T. 29.

Que Ghieflienes cariva dafini tionem (primatime) Open Ol. Mileria eft privatioforlienatis ; ar quiscelis eft miler efterion poteft. potest, ut affirmat Artituteles 1, lib. Eth. cap. to ergò nonpotest esse sempero progressio ab habitu ad privationem, nec versanur circa idem.

Sol. Miferia est apta inesse homini qui solix est, quantum est ex ratione sui quia est privatio illius forma qua haret in subjecto quod verò non potest inesse, id est, ratione subjecti quod sibi determinat formamoppositami, non tamen ex natura (quod suprà dictum est de contrariis) sedex babitu a privantia raque apra sunt inesse subjecto, quantum ex natura subjecto; quòd autem privatio inesse non porest, scilicet miseria, hoc est ex habitu, non ex natura.

Objedinge inductionem habitus in subjectum aibies negatio forma, in quo est aptitudo à natura ad capiendam illam formam, etiam ante aempire à natura determinatum tergò etiam est privatio ex definitio-

ne privationis.

i Defettive, que nihil aliud est quam pura absentia ipsius forme, priusquam subjecto habitus adveniat : & talis negatio quamvis physice dicasur privatio, non tamen logice.

plex est forine negatios scilalia

Desco

OF TY a CLOUR

Sol Du-

2 Espuis na, que est absentia illa forme que ipsus expulsionem sequitur qualis est in oculo cocitas, post visum expulsum; & talis his solum ab existetele (nomine privationis) intelligitur.

ed muses and so make SE CIT! 1800 : mis

Contradicentia definiumur ab Arifforete effe ea quorum per fennttunt medium eff. Ibi offet vandum ern definitum, & definitiona fenfu.

1 Completa qua funt propositiones, tum

De delinito autem ne- modo accipiuntur ab Aristotele in libro de randum, quod duplicia interpretatione.

funt contradictoria, i 2 incomplexe, que funt termini, vel res lia implices, quarum altera positiva est, id est, vox, vel res ipta: altera ejusdem negatio, ut

Contradictoria autem lieur hic accipiuntur, (quemadmodum dixi) funtres, vel vocce de cariam negationes fed diverso modognames iple obiestive, voces autem formalmer contradicunt feil res per voces que

Contra-

effe

rca

120

cx

bo

at de

0,

a,

e,

te

Contradictoria hie definitajnon sunt complexacioni distoria id est, contradictoria id est, contradictoria propositioness streut quidam impente Aristotelemenplicant) led simplicia se res vel voces (seut di crum est a simplicia se repetitoria se sa streum est antonicia sunt di contradictoriis hie explicatione repetitiveritatione se sa streum assenti se sa streum se sa sa sunt se se sa streum assenti se sa sunt se sun

Diligenter tamen notandumest, quod aliaratione sunt ipse propofriques, vera vel falla jalla satione contradictoria, quantus subjectis actu conjunguntur: propositiones enim formatister vera vel salla dicuntur, termini autem contradictorii attributure dico. (attributive) quod verò vel salsò alicui subjecto attributuri a unde altera veritas contenionis appellari posett, altera attributionischae predicatorum est, illa torine propositionis.

Ob. Quod fi iterum urgeants veritateun & fufficatem hâc etiam ratione, carceris convenire Oppolitis, seur contraria mant docrates vel satus est vel ager: homo, parer vel filius & cocens vel sidens seum tamen per hoc ari sortera Oppolita distinguar à contradictoriis.

Sol. Respondes sant illud in determinat la subjection este non tamen absolute in omnibuse nam in careeris Opposition vere dicitur at intonfubjectum potest, de quo neutrum Oppositorum vere dicitur at intontradicentibus non solum de quibusdam rebus, verum de quibuscunque alternim corum vere affurpatur palterum sales de anticare de montante de subjection solum de quibuscunque

Comsbioline Arifforett un Trabell Surseppositionaliteinde inflie

enterioreup to privatelm.

sup hal 222 1 De fenfu definitionle contradictatione in partie

Definitionem iraque fic intellige: (contradictoria) id est, assimatio de negatio : alia csi assimatio de negatio estrevistati, qua per verbuim negation assimationi applicationi propositioni applicationi necitius: alia supplicat presiona qua supplicationi positius, vel fine est esta supplicationi negativatui somo negativatui somo negativatui somo negativatui. Bob 3

und fen negatio finples votaur, que hic intelligitut i ffuntiOppofica a dorum multum medium est) neque forme, ficue in quibuldam course riis, neque fibieffe fram in cerenis qui buldam Oppolitis (per le lid ell abfolune de indefinied decopra line ulla decerminazione, lik chimnind ell de outo alterum contradicentium non vere affirmatur, minitentim elt quin lie homo surado homo fedens vel non fedens pur avem mehers imelligaris particulam (per ft) in definitione contraducertium oblitandum elt tilgani in andride munespeni una nog sential

a il boup, men aliquibas determinantibus particulis, ut bono, &

and comed fis a nom homo. nen its single comjunta particulis sur homo per se non homo per se et licet id minussor-cassis prima specie apparet, summe camen noranda est illa distinctio: nam cum dicat Aristoteles de quodibet ente, Bonon ente, verum effe alterum comradi-Contradi foria cernium, verum quidem eft in contradicentibus ab duplicia effe s fotare acceptis, non determinatis ur omne munal eff vel more of home well non home: layer ett home vel non home: munn sun carall abre & fic in omnibus alisadom abfotate frama neur naum corium de sis affirmator ; fac non usa in determination non enimest animal effentialiter hamo vel pou homination mu effentialiter nece est socrates, vel abbus per fe vel per se nonalbus : Cimitaguo dicatur in gefuncione a contradicentimper se non esse medium illudirely ligendum contradicentimo du absolute & superiore de contradicentimo du absolute & superiore de contradicentimo de alla medium mingriore sum umum pon alla medium montratione sum umum pon sum montratione sum umum montratione sum montratione s wen ablitute in monibuse nam in coveres Opposins officiari aliace it

SECT market of mines to the succession of the su

De comparatione die arum fecierum Oppositorum, & prima relativorum & privantium.

Cam abfolute Arifforeles trottaller peries oppofitorum, deinde inftituit inter qualdam earundem fpecterum comparationem : cas feil qua minus diffingui appareant primo autem comp trationem proponit inter privantia & relative oppolica different autem hae inter fe duibus modis: primo ex paricondo friente, & dennaturie, quia rolanya adic nivicem referencies & a Relaticem dopulant e as privantia, mec habi-tudinem dependencie, nec respriment meccle habitual auexamplage. pater ad fibrum, dominis ad fervum seferage & & dome à mod dies non

cefereur ad vilum : aut mors ad vitam, aut è contrà. Secondo, differunt ex parte convertiona, que eft qual muruitas deendentia; nam pater & filius convertuneur ad modum relativorum, (fien fuprà, fect. 36, de Relatis urpater eft filit pater : & filius eft patris flius at ralis conversio in priventibus realibus non cerniturenam cacins non eft vifus cacitas, nec e contra: (realibus) dixi, quoniam ipla nomina (privatio & habitus reciprocantur at private eft highitus privarios (noming enim ipfa funt relativa, & ad fe invicem referentur) fed relatione ententionali res ver o que ilfa nomina induunt, no fila ratione ad le invicem referriposfunt. drognoun vere, alic

SECT. 33. 220 fis non, alloque of De comparatione privative Oppolitorum ad contraria.

Comparat fecundo privantia ad contraria Arifforetes

Ad contraria in genere, quoniam est in iis commutabilis ordo inharentia, ficut videmus in calore et frigore respectu aque, que enim jam frigida eff poreft effe calida, et deinde expulla caliditate, iterum frigida, et iterum calidatita ut mutua potest effe successio infinitis vicibus, ficut etjam in cateris contrarlis refpectu fuorum fubie corums at in privantibus ita non eft, riam quamvis fit fucceffio, cum privatio in codem fubiecto habitur fuccedat; non tamen est mutua fuccesso, quoniam inducta semel privatione habitus reftaurari non potett : quod quomodo Trin-

telligendum, dix imus antea de privantibus.

Ad contraria inthe decid, quoni im alterum rotum necellarium femper est quantul fubication existing ceram in primo momento) incide uncepa bili fubication in primo momento) incide uncepa bili fubication in home à principio nativitatis elt vellandi vel eger : at hon eft necellarium alierum privantium in tidiculgue tempore inharere lubiceto lulceptibili, led olum in tempore deserminato a natura : lit cams catulus ante diem nonum nec cacus eft, nec videns.

pore necessarium est alterum conuntinesse quoniam in nullo rem-dium aliquod incite potest, una nullo rempore ascetta-rium est, ligaum album est, yel pièrum, cumpalicatus a-licuius coloris media este potest. As incer non in quocumque rempore, in tempore tamén allerations de ligitation necessaries

ate boats, eft

triplicater,

acceptude

me

111

da da

li-

De Oppositis.

rium est alterum privantium inhærere in subject a ful-ceptibili sut canis catulus post diem nonum, sut necesfario cz cus eft, aut videns.

SECT. 14.

De comparatione Contradicentium adalias Oppositorum frecies.

Ultimo comparat contradicentia eadem ratione ad alia omnia On polita quoniam in contradicentibus necessarium est alterum contradicentium vere, alterum fallo, subjecto unichique arribui, or li ledens ver affirmatur de Socrate, non ledens fall à codem tempores, at in cateris Oppolitis, non est necellarium alterum oppolitorum verè affirmari de quolibetenam lapis nec lanus eft nec ager, nec cacus nec vident. nes pater nec filius nec folum de quolibet ente, led & de non ente alterum contradicentium vere affirmaripoteff ut Socrates live fit five non fit, vel eft fedens, vel non fedens; at caterorum oppolitorum, necde quocunque non existente, nec existente, (sicut diximus) necessarium elt alterum affirmari.

mura SECTOSS De proprietatibus fem patins quinque regulis Oppofitorum, Gr primo de prima.

Arifioteles ad majorem explicationem contrariorum, eo quod eoregulas contrariorum; ex quibus hat corum notura magis dilucida.

Prima est talis bono ex nece firate malum contrariatur, malo autem. vel bonum, vel malum potest effe contrarium; quam ita intelligas: (bono) moris, id est virtur: (ex necessitate, malum) moris, id est vitum; (contrarium est lnam unum bonum non potest alteri contrarium esse; (ma lo) ideft vino, (aut bonum lid eft virus, (aut malum lid eft vitium,poteft effe contrarium; ut liberalitati, que virtus eff & bonum moris, alia virtus contraria effe nequit, led folum vitium, ut profulio aut avantias at profusioni que malum ett & vitium non folum inglum ut avaritie ucrum cuam bonum, ut liberalitas, est contrarium

Triplex autem Donum Metaphy ficting, active and provide accipitur, Ethicam enim bonum maxime Vittarek, & provanciate hom, ch euam malum triples, nam

cceptum

1 Metaphyfice eft negatio entit, nam bonum (hac ratione) enti zquale eft. seceptum . 2 Phylice vero privatio nature aut naturalis boni. 3 Prhise vero, elt contrarium viettris: & tripliciter

Tertis regula talis eff, Contravia figui musqessa-

Private in the light of comment a non full fine in moud

2 Postive: ulumo tantum modo hie accipitur!

Hoc tanien non elt ita accipiendum, ac fi omit bono effet aliqued melum contrarium: fed fi aliqui bono aliquod fit contrarium, id neceffatio malum eft. mul existent in is filen fuoted is forciefallica.

accele A

S. En Cabil & State & such the of succession

Origen and De securità contrariorum regularo Llugar inche

Secunda regula talis eft non eft nece farium utramque contrariorum 2 Subjected and the bear

effe in rerum natura.

fil.

ai

naa Op.

tra-

lens

-

ma-

ns,

te-

on de

um

it

(Non est necessarium:) scilicet ex necessicate aliquius dependentia, quam ad le invicem habent ! (urumque contrariorum) (cal per fe, ut contraria (effe) funt, in afft, (in rerum natora.)

Ob. Aristoteles in secundo liber de coelo, text 18 plane contrariom dicit: ficenim au; fi unum contrariorum firin rerum natura, neceffe

eft alterum effe: ergo talfa eft hæc'tegola. min v fin hi

Sol. Ariftoteles hic de contrariis accidentibus fen de contrariis per fe: ibi vero de contrariis per Accidens (id eft) de contrariis fibiellis loquitur: fcrl.de igne & terra: fram fi corum wante in mezettarium ett alterum effe (qeceffarium)thed non ex aliqua necefficate dependentia led ex necessicate dependentie alien ur revis ab perofape leit mundi, quoni im muiidas ex his tariquati ex fuis pareibusepultat : cum erge Aristoreles hic negat elle necessarium, posito uno contrariorum pongran ur girerum: loguitur de nece fitate dependente unius ab atrerend eft, unum contrarium non ita dependet abaltero, die commino, & nofam poni neceffe eft : cum vero ibi diere dri foreter boe le fo nece ffeniente loquitur de dependentia per fectiones Univers abquers que quemant mundus non potelt elle perfettat Hill ambo contante Den boo insettigendum eff neut dixi Jde elementa, non act de me tan constants : mam illa, non hæc, partes funt mundi; netefficis ieldue de de tic loquitur penera, non tamen predicamentalid ted abralis. A total allocations peneralist. A total allocations peneralist. A total allocations peneralist. A total allocations peneralist. minutab

and mound men with our E C T. advide late

Dezertia, quarta, & quinta Contrariaram regula.

Tertia regula calis cft, Contraria fimul non funt in codem subiesto. quam ita intelligas: (contraria non funt fimul) in affu denominationia, id eft, in tam intenfir gradibus, utambo poffunt prædicari de fubjecto en, nam poffunt elle in potentia, & remi fis gradibus in codem lubiccta, Scilicet numero.

Quarta verò regula, que hiticrelpondet, ita le habet: contraria fmul existunt in it fdem subiectis, specie scilicet, vel genere; the perfecte, ur Angetus albus eft, & niger Æsbiops, qui specie conveniunt : at ali-

quis corum fimul albus & niger effenequit.

Quintà regula conficie a comm divisione : funt quitem triplicia.

I Subietta eidem genera, ut album & nigrum cidem generi, & eidem proximo generi subjiciuntur. 2 Subiella diverfis proximu generibus contrariis;

enque oran diramite ampo conscirint in Senete papi-'s dependential. Alia nempe 4 rus proximis tainen diftinguuntur, nam alterum lub-Beitur virtuti, alterum vitio.

id est vitium, nam hic (sigut dixi) bonum moris intelthe mulding of ligendum of

unsur contraria effe, ana ponuntur file sodem genere : aut ergo definition convenir omni, & fie divello pulla elt; aut non convenir omni, & fic falfa ch definicio radde quod bonum & malum, aut l'uni funma genera, & cumplura funt quam decem : aut fibalterna, & fic continentur lub

ahis generibus. la divino: pon enim volute bonum & malum fub nullo genere continoristed ipla genera effe lumena, non quidem supplieiter, led inter contra-ris genera: nec enimipla diver lla generatius contrariis subjictivitur, nec alicureidem quod six alicui contrarium; dunt ergo subalterna in serio pradicamenti fumma in Seriebus contrariorens, quoniam mon funt ali-

qua contraria genera his superiora ibnum a malura summa sunt Sol. a. Aliter responden parelle quad bonum a malura summa sunt genera, non tamen predicamentalià, sed moralia, non do sante summa, que in predicamento suntassed summa, que à morali Philosophe consi-

derantun

derantur: sicut & corpus, quandoque in prædicamento substantie (à quibusdam Philosophia) supre s

De modu Priorum & prim de il in S E C T. 38.

os and inventions (sirairquism) toutest les postions de musues et de la continue de la contra del la contra della contra d

1 Predicamentalis, quaniam facilius intelliguntur illa hujus libri loca, in quibus Arifoteles proprietates proprietates prodicamentatum bilignans, de contrariis mentiolitas hujus was nem facit.

Attories, quoniam omnes Oppolitatum Opecies incalination and a contrario oppolitatum productivam oppolitatum productivam processionalis alias a Topica, quoniam omnes Oppolitatum oppolitatum productivam oppolitatum processionalis alias a transportation oppolitation oppolitation processionalis alias a transportation oppolitation oppo

feilicet o trava per loca Topics recensensur que un maium natura, ce de la company de la la company de la company

I'll ainem hac divisio Prierie, diffractio And gi mini Analogue, effection of pries Lindlegues, to alocia, quon font feat tonti diamination on the mention of the man alocal in the contraction of the man alocal in the contraction of the man alocal in the contraction of the contra

Hac de Opposition

caufainate.

SECT. 2.

De primo modo pre le gua prime tempore aliquid dicitar.

De come modes priorie est prime en hoc mexime pression hands dominis significations est ab Artif. And este desiman fecure din agand altere nattero antiquime, vel verustime este desima, quequiente desima vitament un est decima testa esta esta prime desima est desima est prime desima est prime desima est quod prime altero generationis.

16 un: seu quod est prime via generationis.

deinem fout & could proper in producement four terre (abbufun Police Prior Prior Police Prior Pr

SECT: 1. Com al it uiun tolaigumi

De modis Priorum, & primo de ils in genere.

Secundum post predicamentum (modi prioris) constituunt:quos ea ratione, hic tractat Aristateles, quod de priori in pradicamentis inentionem fecerat, ut in capite de substantia, ubi singularem substantiam primam appellaviti & in capite de sa dalquid, ubi scientia prius scibile affirmat, &c.

Nec te movest, quòd hic aristoteles omnes hujus nominis fignificationes non enumerar, quarumin aliis locis meminit, quoniam hic de illis solum facturus est mencionem, quarum notitia ad dilucidiorem predicamentorum cognitionem conducere potest; qua verò hunc ad usum conferre non possunt, eas relinquit, non quod minus propriè nominis prioris, rationem participant; (nam sunt alia fignificata aquè propria) sed quòd proposito minus conducant.

Est autem hac divisio Prioris, distinctio Analogi in sua Analogata: est enim (prius) Analogum, ea Analogia, quam fignificationis diximus:

funt autem quinque ejus modi quis aliquid dicitur

prim, vel

2 Natura.

I Tempore.

4 Dignitate.

5 Gaufalitate.

SECT. 2.

De primo modo priort, quo prim tempore aliquid dicitur.

Primus modus priorie est prius tempore, & hoc maxime proprium huius nominis significatum est: & ab Arist illud este desiniturisseum dum quod alterum altero antiquim, vel vetustim esse dicitur, antiquitas enim prioritatem (ut ita dicam) temporis designat; facilius & clarius desiniri potest prius tempore, esse id; quod prius altero generatur: seu quod est prim via generationis.

Hnjus

3.

ni.

113

nle

farth doctions and

Hujus ramen modi elt duplex gradus, prior eriffentia, posterior

Prius tempore quoad existentiam dico quod definit existere, priusquam alterum esse incipit : lique tempore priorem dicimus systhagoram arivotele: quod antequam natus est Aristoteles, mortuus est Pythd-

Prius tempore quoad generationem appello, il quod altero prius generatur quamvia cum eo extifar & hac ratione Platonem priorem tempore Aristotele dicimus, quod quamvis fimul vixerunt, prius tamen natus fuit Plato quam Aristoteles; unde paset omne quod est prius existentia, este prius generatione.

us decree of confequentis, fich en little

De ferundo modo Prioris; (et primo de distinctione no-

L'Efettive, l'ou cau l'attrare rant am quod quidem licet com effectu convertaeur m'essendo, est camen ipsum cau-la ejus: sicut rationale est prius natura homine, & homo risbili, & sic est quintus modus, de quo dicemas.

2 Consequenciale de causatirere quod sc. non modo est teriscil.

causa atterius, vernin talis urabea ad alterum assirmative duci non potest consequencia, sed rect è negative i sicut animal est prius somine, homo socrare.

more multo melo mes Bi Colimus de moun

cum Socrate, non pras stantar dicendum ell, ande

De definitione eins quod eft prim natura, in confequatione.

Prius natura aliquo illud definitur : a quo non convertitur essendi consequento, id est, à quo ad alterum com quo comparatur, non convertitur
consequentia essendi, (id est) quod ex altero positio, in esse ipsuro ponitur, non verò e coriverso: hoc prius natura quota consequentiment appellatur.

Ut autem dicamus explicatius afi è duobus propolitis indicare vells quod natura prius fit, quod politicius, fi uno corum politici alterum ponatur, mon è converlo: tum illui quo polito alterum non ponitur, et prius natura: (verbi gratia) homine polito ponitur à nimal, ac animali polito non ponitur homo: ideoque non est converso consequentra: ergo per lianc definitivam regulant: animal est prius homine natura.

Ob. Ab albedine ad parietem non convertitur effendi confequencia quia non ducitur argumentum ab albedine ad parietem : ut albedo eff. ergo paries eft; nec tamen eft prius natura pariete, dum paries fir fubfrancia, albedo accidens, ergo falls eft definitio

1 Negative, quomodo inter ez dicitar non convent effendi confequentiam, inter que omnind non est confe quentia, ficut inter al bedinem & parietem main à neus tro corum ad alterum recte ducinur confequencia.

Sol. Noncon verti effendi con lequentiam bifariam dicitur, nimirum vel

2 Privative, quomodo since es non diciror duciels lendi confequentia in quibus eft quidem ex altera parte consequentia, non vero eft ex aftetafid eft quotit unum ex altero in effe confequitur, fed non è contrat nam in talibus dicipur effe con fequentia, ficut in homine & animali, fed non mutuitas, feu converfio confe. - Type hite : 18 1456 fen (a, mon in priori addipiendum (non converti con lequement medends. 4 min

Ob. Bruttunelt print natura Secrete, nam eft fimulcum homine quia funt (pecies dividentes idem genus : homo vero elt prior natura Sobrutum; mala ergo definitio est, aut definitionis leufus.

i Conflitutionie fue, quod quidem in fua natura prius confirmitor, quam afterum in fua: & fic quidem eft prius nettera brutum, quam socrates,

Sol. Prius sliquod dicieur altero natura, dupliciter, vel respectu scil.

2 Ordinationi ad alterum, quod non folum in fe prius eft, led & iplum conducit ad elle ejus, quo prins effe dicitur: & in eo fenfu hic accipitut: cum autem brutum aulam habet talem connexionem cum Socrate; non prius natura dicendum est : adde hound officue mornyimas) pricis baconitere a mon in genere definitur, sed illum folum, quod prius natura, quoad con fequarionem diximus, nec vero quoad confitutionem, aut quoad effectum.

Ob. A laperficie ad lineam dicitur ellendi confequentia; nam non potett luperficies effe line linea, cum linea fire juidem ferminus communis: fed non convertiour effendi consequentia à linea ad superficiem:nam non lequitur linea ettergoluper ficies eft:non tamen eft finea prior led final natura cum luperficia cum fint species cividem genera, docente aristorele in capite lequenti, ergo.

sol. Superficies & lines & cetera gue similent tationem induce videntur : ut numerus binarius, & exterx fpecies punieli, diplicite

polluntrelpiei,

i Refecti communes direre generis, quam cum fimul participant omnes ejudem generis species, hac ratione smal effe dicumur.

vel feilices

rrivs dignitate

min bondil mi

11

2 Respectu propriarum naturarum, quam una priùs altera potest habere: itaque si ad se invicem quoad naturas spas propriar conterantur, una sanè est prior alle a la sura de la prior alle a la sura de la prior de la sura d

& Deas on character tale ell, film he application of the character of the

ad effends confectionem ab confection dependent :

hinde hac conditione in priori adefaitarem, in posteriori,
dependentiam, in utilique verò quandam ordinationem unius ad alterum requirimus, unde illud quod respectivalterius rationem fullifis cause habet, non potest co dei ottoad confectiumoriem satura priori

Altera ni-

estendi consequenta, non convertatur ab iplo ad alterum estendi consequenta, non emis qual bet causa alterius quo ad consequentem prior este dicitur. (quamvis omnis sit estestione prior) sed illa solum, qua posita, non necesse est poni alterum cujus est causa, nam siqua causa tam necessariam nabent musu amque tobarenniam the a posita necessariam con convertibilis.

fedienz (ed eff)eit (ceundi modi raiquis non hume chiani arque hor modo coular rerum convertina la Polita effe natura decumur s & boc modo is coming point a la processor in polita point obtains all ma focular &

Terrius modus prioris est prius ordine, feil. dicendi, & describiur, illud esse ordine prius, quod in tradendis disciplinis vel scientis prius come condendis discentis proponitur : licut in Graninatios litera priores

funt fyllabis, & in Theterica, exordium parratione, &c+quam autem fe multiplex his disendi ordomon est hujus loci explicares in libro enim de Merbodis, de elus generibus diximus.

s potett labere stante if an La invicen quoad De quarto modo prioris, five de en qued eft prius dignitate.

cheffie brebries am naturarum.

Quartus modis prioris, ab Arifforele affignatus, eft prius dignitare, estque hic modus duplex, aut enum est prius dignitate, quod ex feinfo aut suapre natura tale est, sicut homo fludiolus reip/a melior est vitiolat & Deus omnibus rebus; aut quod tale ell'extifimatione & opinione bos minum, quemoud quod nobischarius eft, quanvis in le excellentius non fit melius effe dicimus horum autem diorum modorum, ille ebfo. lutur & firmus eft; hic variabilit cum idem (hoc pacto) diverforum re-Spectu, & prius & posterius dici potest. Unde ille modus excellentie & perfectionis his vero honoris & estimationis proprie nominari potelt : Excellencia autemiex quares absolute priores dignitate nominantur,

Goulf Centie, quopado res dicuntur excellentiores. qua naturas perfectiores babentaficus Deus Angelis Duplex est alia Angeli hominibus pamura labe and

effentie alia babitus.

2 Habitus quomodo res excellentiotes nominantur, que frabitibus excellentioribus funt praditz. churante be old Laguarnyis natura equales fuguate figur Homo fludiolus vitiolo est excellentior Brauett :

felum, que coledanos os his lit effectione prior pled its ceffe et ponial grat & E C. Tor Bie inou et e files

cile dictrix

De quinto modo prioris, five de en quod prius eft quos daffectionem.

Quintus modus prioris quem adjectifuperioribus Arifforeles : el quem prius natura quoadaffettionen vel taufalitatem diximus : quomodo ea priora natura dicuntur, que funt aliorum caufe, ita tamen ut cum illis convertantut, nam fi aliquid fit caufa alicujus & non convertatur cum codem, crit prius quidem natura, Led confecutione, non effettione: (id eft) erit lecundi modi prioris, non hujus quinti; itaque hot modo caula rerum convertibiles priores illis effe natura dicuntur : & hoc modo definito el prior definito, de differentia proxima, specie: & ipla species, sua passione, unde duo requiruntur ut aliquid hoc modo Ot natura prius. the nature prints; at chief it afteringer to come; and enthe ordine or the chief of the state of the chief of

n Ge

nim

ue,

pfo

10-

ius

fo.

104

*

t,

151

n-

2, 0

0

2 Convertibilitas, ut convertatur cum eodem (id eft) tanto nexu mhareant ut fi unum existat, necessarium fit alterum existere: ut rationale & homo: homo & rifibiles per quam à secundo diftinguitur.

SECT. 9.

De diffinctione horum modorum inter (Go de modis pofteriori.

Notandum autem hos modos diffingui inter le ratione forme, non Abietti: (id eft) non ita diftinguuntur, ut fc.unum, pluribus horum modorum non poffiteffe prius, nam est homo prior Socrate tum matute,tum tempore, & Deus omnibus, natura, & dignitate ; fed diftinguntur (ficut dixi) forma & ratione: quoniam idem, lecundum entdem rationem.non est prius narard & tempore, sed secundum diversas: ficur in lacte diftinguuntur albedo & dulcedo non quidem fabietto, queniam eidem infunt, fed proprits fuis vationibus @ effentits.

Deinde notandum, quod fi quinque funt modi priort, ita ctiam & posterioris, quos non expressit Aristoteles : quod hecessario ex dictis colligendi funt: cum prius relative oppolitum fit pofteriori : quot tamen modis unum oppolitorum accipiatur, ter alterum: (juxta pervulgaram Dielecticorum regulam.) Arque ita de modis quinque prioris dictum eft, quorum primus eft durationis fecundus confequetionis, tertius dellrine, quartus presantie, quintus effettionis.

wind off in held to co and off were one his one he will in detains

folimoprations contratant. House treation some in possen compen

refineement in are repentatione name darlicited a doro apar consis-

SECT. Tie feem to ne lo Sand, que est hand named terre de levent

Stanford Surel a flaces in retired of the single commence

e conduction can explication of the consequence of Has de Modis Priori. 7 as more a faminish ninot or soil 48

City of the state Shoul request groad relationers & mining the on wirelest to day

De Modis Simul.

and to SEC T. witer mated in Maddill or

De modis Simul, & primo de primo modo, que eft fimul tempore.

Quod autem admonuimus de modis prioris, etiam de modis final oblervandum est, se non omnes enumerari hoc in loco significationes estus, nam plures aliis in locis Aristoteles assignavitssed eas omnes, que ad prædicamentorum intelligentiam conferantssunt autem illæ duæ in

genere, Simul 2 Nature.

Simul autem tempore sicuntur ed quorum ortus est in eodem tempore; quam definitionem ita intelligas; (simul tempore sunt) ea singularia generabilia, (quorum ortus seu generatio) nam non ortus soci, sed mature intelligitur: (est in codem tempore) inclusive, non adequate: (id est) in temporis termino, (nulla enim generatio in tempore est) id est successiva pro duratione temporis, sed indivisibilis proratione termina temporis id est, instantis, in quo est: dicitur tamen esse in tempore, quia est in instante quod est in tempore: hic ergo modus hic definitus est singularium universalia autem omnia simul tempore esse dicuntur, sed non ratione generationiu, sicut singularia, quæ in eodem tempore oriuntur; sed ratione existentia, quia licèt nunquam generantur universalia, tamen existunt in eodem tempore; & hac ratione dicuntur esse simul tempore, sicuri segularia, que generantur in eodem tempore. Et hoc in sensu dicimus speciem & proprium, genus & speciem simul esse tempore. Scil. in eodem tempore existentia non generationiu.

SECT. 2. De secundo modo Simul, qui est simul naturaperrelationem.

que el fimul naturà, duplex ch, vel 2 Ex Divisione.

Simul natura quoad relationem definiuntur elle, ea correlativa, qua reciprocantur in argumentatione: nam dupliciter reciprocantur correla-

a, & quosd essentiam, ut parer est filii paser. & filius est parris fil &c. nam in sa conversione habitudo essentia correlazionim contenta hac recuprocatio in propolitionibuser esterius reciprocatione ed quosd existentiam, ut parer est a existince of flus est, « conversione esterius ecciprocatione oftendirus esexistentia correlazionimo esteriori de esteriori de correlazione esteriori de ester cent bet standentstiedem:pstom siete technicationim bliet exinar, alternm elle, r. adia exilese concludirus. led sentidus.

diffuse calibus 's ira ell brobis conveniens dia ir dinim litti d elle

cent ber alament attoric ir bus conveniens dia ir dinim litti d elle

cent ber alament attoric

adia exilese concludirus. led sentidus. terum ch caula alterius, feiliget procreaus, fed lunt fibi invicem e fervantes caul 2. Adde fecundo nec ambo effect me en dem tertit. se procreantis.

A Dependentia ex fe ipvicem quos dexistentiam, ut reciprocentur in argumentatione: qua, & unum fit, alterum

2 Independentia ex le invicem quest procreationem : ut

Undetria unum non fit caufa procreationis altenus. Independentie ex codem tertio : it ambo ab codem

tur ut afi-

tertio, tanquam à caufa producente non dependeant vertuntur in argumentatione, nec fibi invicem cause funt, Led ambo effectus ejuidem tertii le hominis.

Secunda autemparticula, (ut unum non fit caufa alterius) adjecta eft ad ea excludenda, inter quæ eft ordo confe ad effectum, quantumvis convertantur: ut rationale & homo homo & rifibile, nam rationale eft causa hominis, homo risibilitatis : ex his itaque patet correlativa

decision has been vet dis

& omnia & folum (hoc modo) fimul effe natura.

SECT. 3.

Devertio modo Simul, qui ef fimul natura per divifionens

Tertine modus Simul eff corum , que finulmatura diximul effe Limul naturi per diviffynen funt es gue en eodem genere datesoffenetural tope & diximus The final, following the mattern of their

Cc 2

Quam

Ut verd aliqua

fint fimul natura

tres conditiones

requirement, feel.

quoad divisionem.

Quam definitionem its breviter intelligessimul natura de divisione supresa) ex scalicet species, exque differentix (qux ex codem genere contradivilx sunt) scilicet qux sunt opposita membra ex divisione generis is lic (hoc modo) simul sunt, & species, qux idem genus dividunt, ut homo & brutum, qux sunt quas materialia membra in divisione generis; atque etiam differentia pet quas genus dividitur in species; ut rationale & irrationale: qux sunt in divisione quasi membra formatical dividitur enim genus in species per differentias; nam in divisione objectium divisionis circa quod versatur, id est, id quod dividitur, genus est: rerminus divisionis ad quem progreditur, id scil. in quod dividitur, species est: at instrumentum & medium divisionis, id scil. per quod dividitur; species est: at instrumentum & medium divisionis, id scil. per quod dividitur; siditur; differentia est.

i Divisio einsdem generis: ut fint membra divi.

dentia idem gentis.

2 Oppositio in divisione ut fint membra dividentia non fibi invicem fubalternata, (ficut homo & animal funt membra corporis, quorum unum continetur fub altero;) fed fibi invicem opposita &

contradivi (a

¿ Fqualitas, & immediatio divisionis: ut fint membra, non folium fibi invicem opposita; (nam se tiomo & planta sime, cum tamen simul natura non sont,) fed ut zquali jure, id est, zque primò, & immediate ipsum genus dividant, id est breviter, ut sint membra immediata dividentia genus, sibi sinvicem è regione respondentia, id est, (sicut dixi) immediata specits, vel immediata differentia aliculus generis.

SECT.

Quomodo accipiendum, species vel differentias Simul.

As de multis speciebus dubium esse potest : nam tossu est prior exteris speciebus sensus, docente Aristotele a. lib. de Partibus animal text. 8. & moms localis cateris speciebus moms, 8. Physicology, t. 58. & linea prior superficie: & numerus binarius prior ternatius de quomodo hoc intelligendum sit, species eins sem generis simul esse suprà diximus : esse simul, scil, respectu nature communications.

quamvis si respiciamus proprias earum & specificas naturam participante quamvis si respiciamus proprias earum & specificas naturas, una prior altera esse potest: similates & sespecia generis ipse differentiz natura simul dicuntur, cum tamen quandoque inter se una sit prior altera diverso tamen modo à speciebus s species enim quia zque naturam generis participants differentiz autem, quia zque primo dividunt.

De Morde generibm, es prime de ambigue marine Morces de finalione.

Finens & Materialis, & fig. steps talkal slage off peans from the second of the second

1

it

t

fignificano se fernalli, & le Moi m eli nde l'assi el presello los hapasos emassabagene in policies discusione a par calefalte epile en vis Mossonimi & l'ucallivé calorin aquam derivatur, & lore n'u.

10.5 dilimilio (quam e retuinus de perero) essona di flessa

Hac de Modis Simul sufficient.

re quancitates autes jus hadachteur Leiteren . 22 inc de caceris friegiebus.

Moring warth modulateeflum, varris modula le l'esch ananche collecate.

1 Mestestata, & he moins pleters on on modo fant in predicamento, are committeered and house the modo fant (hear dist) mode of committeered and advantage of the second about perfectives in the second code in the contract of the second and advantage of committeered and accommitteered accommitteered and accommitteered accommitteered and accommitteered accommitteered and accommitteered accommi

red tolum perjections and allows.

2 Lorman, So he east y seles once resulfive in its fracteon enteres, in quipas time entenes entenad quasi name hoc modo non the ipla forms procedens, ted proceeds tells forms y and exeminant tells forms and exeminant tells forms.

DE

wen mis ipoderc colfinaus, couod cucas in fin

bus incellibus incelligradum. 188

end freshir antenfin medin

estima e foedes enim quia acque na

De Morûs generibus, & primo de ambigui nominis Morûs distinctione.

fluens, & procedens ab agente, & movence, in patiens, & movence, in patiens, & movence, in calor fluens ab igne calefaciente in aquam

Duplex eft | calefactam.

fignificatio hujus no minis Motus.

2 Formali, & sic Motm est iple fluxus vel processio formæ, ab agente in passum; sicut ipla aquæ calesactio, qua continue & successive calor in aquam derivatur, & hæc distinctio (quam tradistimus de genere) etiam ad species Motua policanda estrut generatio vel pro sorma industa, vel indoctione formæ taugmentatio vel pro industa majore quantitare, aut ejus industione sumatur: & sic de cæteris speciebus.

SECT. 2.

Motum variis modis acceptum, variis madis in Predicamentis collocari.

Man etiam tria spectare possumus, (quod etiam in singulis Motûs speciebus intelligendum est,) nempe in prædicamento, atque corum termini; nam hoc modo (ficut dixi) modis non el aliud quam forma aliqua per fluxum tendens ad majorem perfectionem; sic generatio eodem modo est in prædicamento substantia, atque inducta forma; & augmentatio & diminutio in prædicamento quantitatis, atque ipsæ quantitates inducta, &c. i. per se, cùm (sicut dixi) ab ipsis terminis non essentia, led solum persentone distinguantur.

2 Formam, & sic ejus species sunt reduttive in iis prædicamentis, in quibus sunt earum termini ad quos: nam hoc modo non est ipsa forma procedens, sed processio formæ, unde & gratia formæ ad quam terminatur,

revocari

109

revocari dicitur ad prædicamentum & sedem formæ?

3 Mensuram, & sic ejus species, (quatuor saltem)
sunt in prædicamento quantitatis, mensura enim earum tempus est, & in hoc sensuintellige tempus revocari ad prædicamentum quantitatis, scubi illudapud quosdam Philosophorum legatis.

S E C T. 3.

Quam varid apud Aristotelem nomen mouis fit acceptum.

Ut autem Arifoteles, (qui in enumerandisspeciebus motis sibiipsi videtur inconstans) sibi-ipsi concilietur, observandum, quod motus formaliter sumptus, (nam ista acceptio huic loco maxime convenit,)

effendi, live lit successivus, & in tempore, live indivisibilis & in instanti; & sic ab Aristotele capitus, Phys. & in hoc loco, ubi sex ejus species recensentur.

dupliciter acci-

n

2 Tali progressa continuo es successivo quo aliquid successione quadam (pars post partem) à potentia evadit in actum; & sic accipitur, 5. Phys.cum negentur generatio & corruptio essemotus.

Sicut autem ab Aristotele diversis modes sumitur, sicetiam & diversis modes definitur, secundum aliam & aliamejus acceptionem: & respectu,

r Subietti, quomodo in priori acceptione sumprus definitur: 3. Phys. text 6 Morus est actus entis in potentia, ut est in potentia; & sic indivisibili, & successive munationi convenit, ut docet Aristoteles, & modò nos dicemus, hær (inquam) definitio datur per subjettum, nam cas in potentia est subjettum motis:

scillet 2 Terminorum inter quos fit, & sicin posteniori significatione definitur, s.lib text. 9 motus est mutatio à subjeste ad subjestum, Lab ente positivo ad eas positivamen: nam ibi per subjectum, non subjectum inhassais, sad apparationis intelligendum est: ista autem definitio carreire tantum quatuor

Cc 4 fpeciebus,

n boun

speciebus, non autem generationi & corruptioni convenit : quod hæ mutationes non funt inter entia pof. tiva, sed privativa, formam sc. & ejus privationem:

(ficut modo exponemus.)

Ex quibus paret morum, hoc in loco, in priori fentu effe accipiendum. cum ita acceptus, generationem & corruptionem comprehendat; non autem pofteriori: quibus autem differentis diftinguatur à motugeneratio non est hujus loci explicare, transcendit enim logicum negotium de his autem rebuspartim in lib.de natura motus, partim in libris de generatione, fufius & fubtiliùs disputavimus.

SECT. S.

De definitione motus, ejufque explicatione, primo autem de prima ipfius definitionis particula.

Quamvis autem subtilior explicatio definitionis motus, perinde atque ipla definitio, ad Phyficum disciplinam spectet; placet tamen aliquam afferre expolitionem, ut tibi defectus interpretum (qui in hujus explicatione rari funt) suppleatur : præcipue quod corum quamplurimi. five ob negligentiam, five ob naturalis Philosophia ignorantiam, hanc motus tra dationem fine multis erroribus non reliquerunt; definitio Ariftotelis ejulmodi eft: Motus eft actus entis in potentia, ut eft in potentia: (motus est actus)

1 Effentia , qui primus actus nominatur à Philosophi; et sic forma substantialis rei nominatur affus, ut anima

2 Operationis, qui ab iildem fecundus appellatur: et fic actiones formam rei consequentes actin ejus nominan-

temtriplex tur, ut ratiocinatio hominis.

3 Tendentia pa frve, et progre fionis, quo Cc. aliquid tendit ad aliquid recipiendum, ideoq; tendentiam paffivam dixi; nametiam per actum operationis tendit in aliquod iplum agens, led affive non paffive, ad aliquid producendum non ad aliquid recipiendum : affus ergo nibit aliud eft, quam tendentia & progressio rei ad aliquod recipiendum.

Ur autem hic melius percipiatur, observandum ett duplicem effe

saum.

eft, alius

I Completus, quem totum fimul subjectum poffidet, fic eft in igne effentialis, ejus forma: accidentalis: ejus calor: et talis atta motus non eft.

n,

n

1-

nş.

2 Incompletus, quem town fimul subjectum non habet, fed partem polt partem recipit et talis actus motus eft : motus enim eft affus rei mobilis, nec ante motum cum quiefcat in termino à quo,nec poft morum, cum quiefcat in termino ad quem: fed rantum dum moverurenam priulquam lubjectum movearur, eft in actu completo, dum tamen movetur, eft in actu incompleto, tum ex parte ipfius motils cui nunquam tou fimul, fed partibus ejus fucce five fubeft: tum ex parte forme acquirende per morum dum ejus partes successive recipiatifed continuo dum movetur aliqua pars formæ est acquisita mobili, secundin quam est in affu : aliqua verò requirenda secundum quam est in potentia; unde motus est medium inter actum et potentiam, vel actus permiarus potentia dici jure potest: exempli gratia, (utillud quod diximus exemplo facilius reddamus deft calefactio, aqua motus, er alteratio ejus, i. priufquam aliquem calorem acquifivit : nec post receptionem calorisi cum totum calorem acquisiverit, sedtantum in ipla receptione, i.dum progrediatur à frigiditate ad calorem : nam ante receptionem est in completo actu frigoris, et post totius caloris receptionem est in completo acta caloris at dum adhuc moveatur, i. dum calefir, et dum eft in ipla receptione caloris, cft in affu completo, quia nec est perfette in termino d quo, nec in termino ad quem fed quafi in medio, et progressione ab uno ad alterum.

Ob. Si omnis motus actus sit, tum aut primus aut secundus: non primus, quia non est forma substantialis: nec secundus, quia est aliquis motus, sc. generatio prior forma substantiali, i. prior primo actu, ideo-

que fecundus effe non poteff, ergo non eft actus.

Sol. Motus est eta ctus secundus, respectu principii à quo profiuit, sicut generatio respectu generantis: et primus actus, ratione termini, qui per plum efficitut: licut generatio respectu generati, nec tamen est forma substantialis: sorma enim est primus actus essentia, motus autem primus actus acquisitionis: sicut enim per formam, res aliqua constituitur primo, ita per motum, primo terminus adquem in subjectum inducitur.

SECT. 6.

De terminis duobus motionis.

Nonaliquam confusionem pariat nomen terminorum, observandum terminum à quo illud esse, quod per motum amittirur: terminom ad quem

quem, quod per merum acquiritur: sicut in calefactione aque, frigutamittitur, hoc ergo est terminus à que; acquiritur autem calor, ille ergo
est rerminus ad quem: & sic de cateris motionibus; nam cum omnis
motus duo denotet, discessium scala una re, que amittitur; & accessium
ad aliam, que acquiritur: necessarium etiam est, ut duo sint motus termini, alter ex parte discessius, qui est terminus à quo; alter ex parte decessius, qui est terminus ad quem: unde & optime, ille recessionis, hic accessionis terminus appellari potest.

SECT. 7. De explicatione secunda particula ipfius definitionis motus.

(Entis in potentia)non eft enim motus actuscujuflibet entis, fed fo-

lùm (entis in potentia.

1 Obiestiva, que à philosophie dicitut potentia ad esse, quâ id quod non est potest esse ut homo nondu generatus.
2 Astiva, que dicteur potentis ad agere: quâ id quòdest, potest agere : ut homo silens ad loquendum.

Est autem potentia triplex, vel

3 Receptiva, quæ nominatur potentia ad formam: quà id quod eft, potest aliquod recipere, ut aqua ad calorem: nam licet aqua ex se, non habet vim efficiendi calorem, cùm sit frigida) habet tamen potenti à patiendi, & recipiendi calore.

Est autem moms, Alim, & entis in potentia astiva, & entis in potentia passiva: i. & moventis, & mobilis: sed diversa ratione: nam est actus internus mobilis, quia illi inharet: externus moventis, quia ab ipsoprofluit: mobilis (inquam) ut subiesti; moventis ut principii: quamvis autem idem motus sit utriusque astus tamen ratione moventis nominatur actus productionis, quoniam movens per ipsum producit aliquem estectum: ratione mobilis actus receptionis, quomam mobile per ipsum recipit estectum; in hac tamen definitione per (ens in potentia) intelligendum, non quidem ens in potentia astiva, quod potest movere, sed ons in potentia passiva, scil, quod potest moveri: quod hic Aristotelia sensui meliùs respondeat.

Ob Alteratio est actus entis in actu, scil. corporis, docente Aristorele: lib.t.de Gen text. 23. ergo omnis motus non est actus entis in

potentià.

Sol. Alteratio, sicut & carteri motus, suntadus entis in actu, actualitate existentia, nam actu existunt subjecta omnis motus: sunt tamen actus entis in potentia ad terminos motus: ut aqua dum alteratur in cales actione, est ens quidem in actu quoad existentiam: est enim aqua

in actu ; ens camen in boremen eft ratione termini advaem movent: fain non eft acur comptero calida ; led poteft effe : lic deambulatio in Homine eft actue quidem ibfius hominis, qui fubfiftentiam athustem haber: qui tamen eft in porentia ad locum, ad quem deambulati & non the habet i adterminum motionis finellige eigh, hoc in loco per ens (in potentia)ens in potentia ad terminum Mortis.

SE & TRELOZOS With it , mire

De expositione tertia particula definitionis Motus.

(Ut est in potentia) est enim Motus actus entis in potentia, tion secundum quod quiescit, sed lecundum quod tendit ad perfectiorem rerminum.

Mediata, quæ Motum antecedit, ficut aqua quæ nondum est in calefactione, dicirur este in porenria ad calorein.

Duplex etia est ad termiaum

9115 4-

ergo

mnis

Tum

S'ter-

e ac-

c ac-

60-

Te,

us.

A.

id

m

(ie

ē.

2 Immediata, que ipfi inductioni forme conjungitur. terminum aurem infum antecedit : prior ergo potentia elt ad Motum, tanquam ad viam & medium : & ad terminum Morûs ranguam ad finem & perfectionem medii : Morûs, vel posterior est ad terminum Morûs rantum, non ad Motum: ficuti aqua dum est in calefactione, non dicitur effe in potentia ad calefactionem, fed folum ad terminum ca-Telactionis, i. ad calorent.

Cum ergo dicamus Mortim effe diam entis in potentia, intelligimus ut est in potentia immediata, ad terminum solummodò Motus : non autem ad Motum ipfum : nam ficut dixi) Motus non est actus aficuius rei, mili lecundum quod actu tendit ad ulteriorem terminum.

musclesd mes sound its 200 a had 8 dd silve siste for the management of the management of the silve siste for the silve sistence of the silve si

is Bree Tragering upon mobiles and

Definitionem ergo ab Arifforele propolitam, commodiffime fic intelligere potes, (Morus eff actus) tendencia fc.ad aliquid recipiendom, internus & imperfectus, (entis in potentia) non activa five obiettiva, fed receptiva (ferundum quodest in potentia) fo. immediata, i.lecundum quod ordinatur immediate ad terminum Motus: quamvis concedipot-fit Motum elle actum entis lecundum quod est in utraque potentia, tc. Thus terminari vies quantum ad remotam: actus informariom quantum ad

---

ad immediatem potentiam : sed subtiliora ea sunt, quam que huic discipline conveniant: id tamen colligi potest ex iis que diximus esse motum nihil alund quam assum quendam recipiendi, que aliquid acquisit

illud ad quod est in potentia.

Et quidem clarissimum est, hanc definitionem omnibus sex motionis speciebus convenire; nam generatio est astus generabilis in quantum generabile, & corruptio astus corruptibilis in quantum corruptibile: i. actus, quo id quod potest generari, sir astus generatum: & quod potest corrumpi, sir astus corruptum; & sic de cæteris speciebus Motus.

SECT. 10.

De omnibus causis motionis.

Quatuor (ficot aliarum rerum) motionis sunt caus ;

I Efficiens, quæ est movens.

2 Materialis, quæ est triplex, (cil.)

3 Forma, est progressio.

4 Finis, est terminus ad quem ip- ma fluens.

Since quam, est for
since progression.

SECT. II.

Motum effe verè genu uni vocum respettu suarum sex specierum.

Non autem credendum est communi opinioni Dialetticorum, affirmantium Motum esse analogum, non univocum; nam quamvis analogum est, ea analogia, quæ ordinisesse, & dignitatis: non tamen analogia senificationis, quæ solum univocationem tollit: Motus enim localis cœli, Aristotele teste, lib. 8. Phys. t. 55. & est prior, cùm sit aliorum causa, & præstantior, cùm sit Motus dignissimi corporis cæteris omnibus; eandem tamen participant omnes species Motus, & denominationem, & definitionem, æquali enim jure prædicta definitio illis competit.

Ob. Quod autem quidam objiciunt reperiri Motum in aliis prædica-

mentis, ideoque non effe univocum,

Sol. Facile refellitur. Namea ratio de iis folis concludit, quæ funt in rett i ferie prædicamenti, Monis verò formatiter fumptus, (ficut hic accipitur) non nifi per reduttionem in prædicamento reponitur.

Ob. At dices, fi fir univocum, quidni ponatur in recta alicajus pradicamenti ferie

Sol. Respondendum, hoc impedire, non aquivocationem, sed imperfedionem, cum non fit quidem ens perfettum, fed folum via ad perfedionem Calon La

Amui e ron the a lat S E.C T. 12.

De divisione Motus in fuas fectes.

Motus autem (inquit Ariftoteles) funt lex genera, id eft, fex fpecies. fcil generatio corruptio augmentatio, diminutio, alteratio, & latio , eft enim omnis

1 Propter acquifiti-I Indivifibilis qui inftanti per- onem lubitantiz ; qui ficitur, & Motus fubftantialis dici Jeft Generatio. poteft, quia per iplum mutatur ? Propeer amifionem lubftantiz , qui lubitantia rei ; aut Lest Corruptio.

dif.

tio-20-Dti-

bot 40-

31

le.

r-

S

n

2 Divifibilis, qui in progressu temporis ad finem ducitur, qui dicitur accidentalis quia mutatur res per eum, folum in accidentibus fcil. vel

1 Per acquilitio-I In quan- nem matoris, & eft titate, idque Jaugmentatio. 2 Per acquifitionem minoris, & eft Diminutio. 1 In Qualitate , & fic eft alteratio. In positione locali . & fic'eft

SECT. 13.

Dubitationes de bac divisione Motus.

Ob. Nutritio eft Motus, eft enim actus quo acquirirur pars fubftantiz,& capit prædictam Motils definitionemat non aliquis horum fex: ergo. Ita etiam & digestio : ergo.

Sol, Nutritio omnis est generatio, & digestio est corruptio; ab ils hand aliter differences, quam inferiora à superioribus: superaddit enim nutritio generationi reflaurationem deperditi; digeftio corrupcioni reflaurationem alimenti.

Ob. Si nutritio fit generatio, ergò qui nutritur generaturs (à conjugatistenet) & confequenter homo cum feiplum nutrit, feiplum gene rat; quod est ridiculum & abfurdum : ergo.

ar; quod est ridiculum et abturdum ; ergo.
Sol. Nutritio est generatio partis, non totime; & qui nutritur genee ratur fecundum partem,non fecundum totum: atque ita homo fui par-

tem aliquam generat, non totum feipfum generat.

Oblervan- - 1 Disjunttam & perfettam, qua aliquid fibi fimile in specie producit : sieur generatio qua homo homidum enim duplicem esse nem generat.
generationem, 2 Conjunctam & imperfectiam, qua aliquid integra-

Clem fui partem generat, & talis est nutritio. alteram

Ob, Intenfio & remissio motiones funt, jrem condenfatio & prefactio; non tamen autille sub iftis fex comprehenduntur, cam termis nemur ad relativa, sc. intensum & remissum : cum tamen ad relationem non fit aliquis dictarum specierum Motus, s. Phyl. c. r. Aut he. cum non funt Morus locales, terminantur enim ad qualitates, fc. ad ratitatem & denlitatem, nec tamen alterationes cum per iplas lubjedum moveaur localiter, acquirendo majorem locum per rarefactionem, minorem per condensationem, ergò.

Sol. Intenfio & remiffio alterationes funt, (ut fuprà diximus) non tamen abfolute quibus qualitas simpliciter producitur, cum prius non fuerit: qualis est alteratio aqua à frigore ad calorem : fed comparative quibus przexistenti qualitati gradualis aliqua pars vel'adjicitur, sicut per intenfionem : vel detrahitur, licut per vemiffionement cum aqua te-

pida evadat calida.

Materialis, & talis terminus eft qualitas, ideóque alteratio est.

remissionis, alter

Formali, & talis terminus eft gradu quali-Duplex ergò est ter- tatis, ideoque comparata alteratio est : compleminus intensionis & { tus ergo terminus intensionis est qualitas subjecta majori, remissionis est qualitas subjecta minori gradui : funt ergo alterationes, quia earum sermini funt qualitates quamvis subject z relationibus.

Condensatio etiam & mrefactio alterationes Cunt fi effentiam fo Comus) quia earum termini funt maritas & denfitas, que funt tettiz Speciei qualitates: (unt autem Motus focales (fi confequentiam relpicismus) quia ex acquifica denfitate, minor , raritate, maior focus fequitir: altera enim lemper dilatationem lubjecti, altera ejuldem contrattionen Lequitur: termini ergò condentationis scrarefactionis imme diasi, se par s, lunt denfitas & ragitas; mediati & per accidens, funt minor & major

locus: illi intrinfeci, hi extrinfect termini funt: unde fit, ut potius inter alterationes centeantur.

SECT. 14.

De duplici mo do definiendi predictas motus fecies.]

1 Subiefforum Corum, ad modum ipfius generis, (cujus definitionem supra explicavimus) & ita definiturgeneratio, actus generabilis corruptio, Actu corruptibilis; alteratio, affin alterabilis; latio affin loco mobilis : & fic in cæteris : intelligendo in omnibus (in quantum fune huju[modi.)

Motus autem species dupliciter funt, vel re-(peau

C

H

le i-

2-

)-

P,

d

,

a Terminorum ad quos tendunt ipfi, & adducunt subjedum; & hic modus definiendi magis Philosophie usitadefiniri pol- tus eft utpote qui & explicatior eft, & (ut ita dicam)ef-(entialior, cum procedat per genus & terminum adquem, qui locum differencia supplet, distinguens motionem cujus est terminus ab omnibus aliis: ut nihil ferè facilius fit, quam auditis ipfis nominibus specierum, eas ftatim definire, cum maxima ex parte imposita sunt iis nomina à terminis ad quos procedunt : sic calefactio est morse ad calorem, dealbatio ad albedinem, condensatio ad denfiratem : & fic in cæteris.

ob. Si motus genus fit respectu carum sex specierum, ut carum definitionem ingrediatur ; aut ergo genus fummum erit,& fic erunt undecem prædicamenta, aut lubalternum, & fic erit species aliquius generis fummi, & confequencer directe in aliquo pradicamento collocabiturs at utrumque fallum eft, ergo non eft genus.

Sol. Eft Motus genus, tamen nec fummum, nec fubatternum, quia non est perfectum aut pradicamentale genus; ifta autem divisio non de omni simpliciter genere led de predicamentali intelligenda est. Unde errant illi homines, qui ea divisione omne genus comprehendi volunt, sicuri in libro de Universalibus observavimus.

Ob Generationson negacity of the Belliteles,

De definitione Generationis, & ein explications,

Or allorum definitiones omittamus, ita breviter generationem defipiemus, Generatio eft metus materia, a privatione froma fabfionrialis

ad formam substantialem

Quamvis breviter intellige, (Generatio) scil. simpliciter dicta, (est. Motus) indivisibilis & instantaneus, (materiz) tanquam subjecti, materia enim prima est omnis generationis subjectum: (à privatione forma substantiales) tanquam à termino à quo, & recessionis, ad ipsam formam substantialem, tanquam ad terminum ad quem, & accessionis; ubi tria principia generationis, de quibus Aristoteles 1. Phys. corumque officium comprehendimus; namest privatio ejus principium quia inchoat; forma quia perficit: materia quia defert generationem.

Exempli gratia, generatio hominis Motus materiæ hominis, seil, corporis à privatione, aut non esse ipsius anime rationalis, ad ipsamanimam rationalem, ita ut cum forma substantialis (quæ priùs non suit actu in materia) in ipsam inducitur, tum ipsa forma pariter, & totum

quod ex materia & forma conflatum est, generari dicitur.

SECT. 16. Dubitationes contra ipfam definitionem.

Ob. Si materia sit subjectum generationis, tum materia generatur, (nam accidens inhærens denominat:) at non generatur, 1 Phys, text. 82, ergo.

i Subie Aive, tanquam subjectum generationis; & sic

2 Terminative, tanquam immediatus terminus gene-

rationis : & ficforma.

Sol. Aliquidgeneraturtripliciter autic.

3 Completive, tanquam ultimus terminus generationis, & quod per le existit post generationem: & sic Compositum generari dicitur. Unde subjectum inhasionis respectu generationis, materia est; subjectum denominations compositum est, nam hoc propriè generationem, quod autem subjective generatur sicut materia, non simpliciter esse incipit sed cantum sub bac vel illa forma: unde generatio respectu materia est progresso; respectu sorma industria est productio.

Ob Generationem negatesse Motum Aristoteles, 5. Phys. c. 5. ergd. Sol. Negatesse Motum continuum & successione non indivisibilem, & successione carenteminegat esse Motum, duobus contrariis terminatum, (secut quamor illæ species,) Motum autem esse privativis opportunity.

Lus conclui um non negat - 1 . segan non the charante

(eft

ma-

for-

Cam

eue:

in-

cil.

niuit im

t.

ic

2-

definition autom pradica facile oligine, quantificitie illitation definition, qua (interdeplatica) airementer un qua definition deplate propose (interdeplate et la constant et un propose de definition de la constant et un propose de la constant et

De Generatione fecundum quid:

Dubitationes contra positam de finitionem corruptionis. Norandum præter generationem, que est generatio simpliciter, & bolute celle du ampuis generacion freundum quid nomenamen a deriforete illa quidem fubflattiarum the abei dentium propriat tranimaliwerendum camen non quantiber atsidentialin productionemust nesstionem fecundum quid nominari ab Atiffotele (ficue imperies quidum existimation) led Jubirducem (ohlingi (& que inflanti mentil att) aceidentium productionem i hadratione generationem dictuisiem els productio luminis in acre, vel frecionim coloris in media & consistem accidentium, quatrin rodem infranti producuntur cum lubjecto : ca verd accidentium productio que est streffere plan caloris in aqua, humothinterra, Both winime inter gonerautopathabenda/eft : unde etiam paret, non quamlibet murationem ad qualicatem offe alterationem: fed cam folim que faccoffeua est; nam fininganti fiat, mon erit atteratio legarabiliter rem concomita observated sale ucio vel è comi asca ou ca pradicato ad hune (cu-

De definitione Corruptionly arque ejufdem expositions

Cognità autem definitione generationes, facile est intelligere definitionem. Corruptionis quam ità desinimus: Corruptio est mottes materie a ferma sulfidatiali, ad sius dem artivationem (quam ità intellige, (Corruptio) sc. dicta impliciter, (est moras) sc. individibilis è instantaneus, (materiz) ut subjecti corruptionis, a forma substantati) ut à termino d. 400, &t amisso, (ad ejus dem format privationem) canquam ad

D d

reiminuthad whem do acqualish whom Unide endered unterin printiplings Metalonis Secorrappionis : materia, forma privatio, quanvininte terninos de conducius protellus asm forma que en rominume generationis, of a appropriate a cinal antique of the coloring effe à forma par à termino à que pid tivimeltigas de termino que fram eft Stipfem compditumicorruptim terminustremoter corfucio nis) exempli gratian Cocuprio beminis elt motus maseria humani. five corporist a forma brommis ad privacionem infinis forma o finant correpte nihil sindelt quammitatio qui materia stiqua formi fob Hanriell Pradita, eaden privata reddicur, liour eft mors, and man habens animam, ab ea separatur. cioris ad generationem.

De Generatione Fermatem quid.

tal

Dubitationes contra positam definitionem corruptionis. Normalum præter generationem, quæ est generario impliciter, &c Ob Corruptio unite eftgeneratio alterius dopone deri floteleila de Gener. & Comprising and comprised gameratio & confequente non funcoppolitafficut Arifforeles doced nuntum oppolitorum min nonem fecundum quid nominan ab Arifforele (forsolarse rucisorelle) Sol, Suns opposite respettutinfilem, non diversorum, rideo mon el inconveniens generationenminister offe alterine corriptioneminige sterausonom anius corruptionem sinfam effo, ett impoffibrier oifinb dievinu sujustidul mar Formalie que eft prædicario alicujus universi accidentium productio que elevalido otnode su set le in aqua, humoba & Coufetis, que eft prædienere caufa vel funde puet, non quantifationenpelle entitupe de trinent de contration de la cont tio eft triplex, Separabiliter rein concomitamis amogeneratio oftod suprio vel è contrà: ca autem prædicario ad hunc fen fum explicanda eft in abliquo generatio unius ef can corruptione alterius, & & contra.

De definitione Corruptionisioneloguages mestile difficiente

al & coisque or mirinni inc. albi, aitneradul r. A intelligere defidiplexent, should be the standard of the stand neus, (materia) un l'ubjecte correptionis, (2 forma lubitanunti) un à cerminon gwo, & amillo, (ad ejufdem forma privationem) eanguan ad red to trops

francia, quantinas, qualitas de la Contequente de confequente motos non est coum g. nos.

Teresticabile, quod de us enunciain, & tali gener

incoming the last

d

Offervindum autem quò ficur diffinximus generationem la amprionem diffinguendam, effe ex Ariforelle, quo d'alia fir fimplicia di la fir finalità, que est fubliancia extinctio; alia voro fecundum anid, que inidiali del quam accidentis deletio fubità i fublicandico fram finalità fuerit, ad alias motionis species est referenda quo i initiatio, anca fuerit, sive fueritad qualitatem, sive ad quantitatem, ac, non augmentatio, vel diministio, vel alteratio appellanda est, set corruptio: finisti na are (candela extincta) subitanea deletio luminis. Est cutti orupto homine aliquo, est subta desiriemia passionum & scientia-tum ejustem.

De Augmentatione, & prime de etulaca distinctione.

Nomen Aug- Convertione at the of the state of principles; arque mentation and testing before a sense of the state of the sense of the s

Oblevandum samen ad hane queltionem difertiendam extraffesone (hib/Phyl., 3 1 motus diftingui per rationem terminorum adaptatividad productividad productive functionem terminorum adaptatividad productive functionem substitutionem et diferential force different substitutionem conveniential et diferential force differential omnium verò motuum conveniential et diferential force differential omnium verò motuum conveniential et differential force differential omnium verò motuum conveniential et differential force differential et differential

mentatio, &c, in nullo genere convenirent, quòd corum termini, le lun-

stantia, quantitas, qualitas, in pullogenere conveniunt, & consequenter motus non est corum genus. 1 predicabile, quod de iis enunciatur, & tali genere Sol. Duplex Inon diffinguillitur draz mondiffs frecies 2 Pradicamente, & co quidem distinguuncia, ratione cftgenus, c. Latrin (cce, & effentialibus differentis luis equalit Hir fimplicie terminorum to comprionen diffinguendam pecie differre, non genere dicuntur. many to but lain tat etgo mo. 2 Extrinfece, ex corum terminis ad quos accedure. riolies dupliarque ita dufferunt genere, (genere dico) ad quod reincfter vel Contur, pon verò cui direct è subjiciuntur. minpio homine . iquo, chi what que grippalionum & sciencianim ejuldem: De Augmentatione, & primo de eiusdem distinstione. a Striffius, pro extensione viventium corporum, ex Nomen Augconversione aliment, in naturam aliti corporis : atque ficide és difpuise de floretes es de génerar & corarmentationis dupliciter acque 2.1.de Anima. 12 Fuffits apro quacun que additione quantitation ciniminab An who and in viventibus, five in inanim aus corporibus in the the mode in inim sensu hocin loco nomen sugmentations accipiendum col chimiliseft enam diminution & diftin tio. And aram statt omnium verò monium convenientem & diferenantiam depenmenta, Togicio, ex.grat. calciactio, & or ad quem vadit caldadio 2 De definitione Augmentationie, arque eiu (dem explications) Augmentatio el morus a minori quantitare ad maiorem quantità rem : quant ita intellige (ell'intotus) luccentivus, non intranti menti ratus, led tempore 3 ta miniori quantitate) fell mag nitudina non sisturis, main talis quantitatis additio etiam qualitatum eff dum interdanthi, ytahquath A termino recessor, ad ma drem quantitatem pallentin ad acressor terminism ? he quo a allementatio hon anua de quantitatio non anua de quantitatio non acressor additionalmateria quatitatio ? live are per second donem in differens, fittit in adjectione lapidis ad comunity in driven disciper samps such subservation of months in the generationen of corruptionen general effe, non vero mas ipe-De in ea diffinguendi motus regula, tum generatio & augmentation & s. in nullo genere convenirent, quod corum termini, sc. sub-Bantia, a b C

len

nere

1020

כטוניו

mur

ex

It-

Mv m

bb

QE.

onis & dimi

2 Intrinsect, que contitue in varietate essentiation nutionis, alsa diferentiarant, & Te Dest ent à se invicem specie, qui enim est avoitable en about discre mes constituences.

3 Intrinsect que superité de la continuence de de continuences.

3 Intrinsect que superité de la continuence de con

Diminutio autem est augmentationi plane contraria,nam definitur, elle motue à majori ad minorem quantitatem: acque codem plane modo explicanda elt, quo augmentationis definitio explicata en la so Oha Augmentatio de distinution on a funcia contration contratium: cum funt ab una quarteiene in a liem, quatteire i autem dinil effe conmarium Superius afferuit Ariftoteles, at motus eft à contrario in conmaining s. Lib. Phylidiag. ergo non suppression and original of the series of inguine is a share of the series of the seri plan moche, is minor de minor quantitas, avond inherentiam contri-richen funt, (naminajen grantitas non expekt, ounoren a se perficum non nin meraphorice neliging marineminas bloup bol (4) Ale ... Tomini among mis Aunt in compositibiles it fimil non positive confilteres ded une accedentes " plet trespessogeminor quantum poli menicotationem manteseum majorismentificulament dices sum hamo augoarus, edus totam priorem quantitatem perdidiffet, esoram de novo elle production ergo misor & major quantitas qua funt in military of cit. corpored i inherensionessanson sinh in the service of the ser more ergo fimul non possent confistere ded una accedence la vera recedit ; in fibiefte inem bene confidere pallippide? (impta el terminus ad quem, fed quantitas ut major sta occab folute eceptabiet ejuldem terminus à quo, led ut minor est; licet ergo maneat quantitas p'acedens (qua quantitas) [ci] materialitez non tamen formattrer ut minor quantitas: nam inducti majori quantitate ipla (ut ita dicam) minoritas amiteiture leter tinantimine affaming urescrenfin instructe. 0b. Augmentationis & diminutionis terminataques sunt ejuldem speciei : nam corpue de prædicamento quantitatis, est perminus utribeciei : namempande przedicamento invilletino motor si interriores ufque : hocausem ell'infime (pecie; multottata aviem e interriores com final facts discretationes, non politant facts discretationes, non politant facts discretationes differential pecies discretationes discre Mothem est cx differentia terminorum ib partità ? Al Duples I Extraneca dis confitte in diversace termine eff differentia more & fiction different species qui funt ad camdem augmentatiligaum. D4 3 r huffig. z Cironis & diminutionis, alia differentiarum, & fic different à le invicem specie, quia enim est diversas habent differentias constituentes.

Diminutes aurem est augre . T. Di H Be contrates am de finitur, est entre sant de finitur, est entre sant sant entre modo explicanda et entre explicanda et explicanda

Altigrate of morse a consuma qualitate it mineraries qualitates of morse of morse of the multiplication, and maintain definition of the multiplication of the morse of the multiplication of the morse of the multiplication of the morse of th

De definito autem notandumija de alteratio est duplex altera inime fertalle, cademg imminent, qua lis elt afternie qua humana animali ignorantia alteratur ad Celentians, qualis eriams elb pleeratio volument Leu apperinis, cum pertur bationibus affici, alterarique dicatur : Buha cum non nifi metaphorice morus dicantur, minimo maio loco convento untreff alia effim materialis, callemque transcons pase eft transcout de rei fublicite ab una corporea quatitute in aliamie & ea accepcio hill latori propria eft Definitionem autem fic intelligas, Atteratio (cilmin terialis & propria, (eft mothe) fe lucceflives, nam frantanemees fe quantitis hi ad qualitarem, eff generate freundam quidinon alremite (ab una qualitate,) scil. corporea, i. inhærente corpori contraria, ant Simplicated, ut morus ab albeditie in nigredinem and fecundum quit ut'à rubedine in albedinem, (Al aliam qualitatem) corpoream. cemmus ad quem, led quammas ut. ribin ingraff, Anoit ; the bib eigldem commus a quo, fed at minor it ; beet in

p zeedens (quâ granturs) [a], majerialifez non ramen jernaturer nt minor que nettas; nam ir inceamajori quinturite infa (utita dicam) minoritasmadinia (O lancitialist mia abomira correntalis est ac. Ob. Augmentationis & dinaturonis comanotiballansium ejudden

Ominis hierum definitionibus ica 2 nobis definiti localis motus.

Ad quan demntionem reete theiligendam, observandum prime duplicem effe localem merum, accommendation prime duplicem effe localem merum, accommendation phases, vel fur per differentiation phases, vel fur per differentiation phases, vel fur per

verlus calum, vel deor fun verlus centum; & hic est anotus proprius tertus entrem; die actuali vi grandicus proprius tertus entrem; die actuali vi grandicus vitatis aut kvitatis tertus vi entre entrem; lignum, lign

Se sementares nicht eanischeiteine penciet in eine beine enterna his ell propriet cald them store rooms corporum four ille caducorum & fublunarium.

Secondo observandum, ut melius hae innotescant quod duplex lo-

msest alicujus rei, nam alius nominarur locus.

1 Magnitudinis & confinentie? qui est ille locus qui undecunque constitue alibujus verbir is magnitudinem, de quo

Supra diximus.

Juia

effe

CX iO

ETT.

Supprimeros propariora sellanto de la compania del la compania de la compania de la compania de la compania de la compania del la compan sarogro movement in mamque in rebus) inferioribre i had dicing lothe subjecus motionis, ad quod feruman of to the cole Bibus welly illust -rigolognation decicity locus motionis, cives quel founding our example fra and the period odus mognitudinu verra jeft donesya fuper historiolomenti falicerd aque, again verd conservum admis in volocus historia corre mil ollermanieft concavant adula, federica centrum; quoniani natuboto m raliter ad cenerum tendir aque detene nomeoncavam acres, merret fed terra anniekula , quonium ad lapant agha antaraliter moyor dilabitur f inversio automorphodipaduerros aliquem locum ad quem moveatur, fed folum circa quem : quo fenfu, centrum terræ (quod gravitatis dicitur à Philosophis) diximus effe cœli locum, non quidem magnitudini, quia non continet cœlum fed ab ed confinetur : fed motionis quia circa ipfum movernrecolumnico dici ratiolici el

mubnuser restriction contraction resources measurement for the form

The ratione huids diverfitatis in morionibus delorum er infe-

s contineat. murodros muroir sectionis, oud. Locus triplex. Unde apparet diversitas localis motionis inter detesta & inferiora

corpora, manvinferiora dicuntut mover lacaliter, quoniam moventi r abloco uno in alium, acentefita ideo mover decuntur localiter, quod in codem fitu perpetuò manentia, volvuntil the Mennitatio aute quare inferiora porius quam oute finad lotam martandur, bec affignari potefty quoniam inferiora movemur propeer perfe elionem acquirendam, que partim confiltit in quiere finamphacel perfectio motus partim in confervativa quadam poraneia que in loco hand del viget: docente Antflotele, 41h Phyling have mien elt perfectio mobilis, celum ausm gifth atom propret aliquamperfectionem negutit hadd movemen fed vel propueb cellferrandans entre ellem itt acht bollde? 921 charingandans com que iminferiocibus eftyemmys heteffarid inbibil debeatanen tamen mutare

Dd 4

manuelezamifed in codem comper manens Sien electram, ejulque su per le le le circumferri proprie dicimus. municum se fublimarium.

Secundo observandum, in meitus hac innoces, ant, and duplex lo-

1-Magnitudinis & confindude qui ell'ille locus qui undecunquemenciain als bar murafich eitsoideachinem, de quo

superior se perusologuarusom fiscilius) insurente proposition in in diante inceres proposition in the superior proposition in the superior proposition in the superior proposition in the superior proposition is a proposition of the superior proposition in the superior proposition is a proposition of the superior proposition in the superi

Dicuntur autem corpora triplici ratione moveri localiter, secundum quod est

stai & autolit in 448, alli dicitur peus continentie quodeor 2 Adquem, qui dicitur locus terminationis, quod Locus triplex. Unde apparer diverticus localis a-semmistiquode felta & infaide Timesom incincles 3, Circa avem, qui diainut locus circumvalutionis, multimes 38, muibem assis to suppression Harter 200 EHER decaliter, oudd in solem his pare no manentia, volventilitiere tate auf quare -or mentific and interior and decump from infectiora in beet prop defu ra sur , sinibusia sequemanoisque frugites frugites in sequirenden. miniming amon of strips is or pore ambianting and lacum proprovides. oup air au la barte u generanne aup sant Patragement le et de cent e Art. Morele, establination mention of mestably recipies in make with -way lootparaured with his in 1969 argue non habons abid corner courts movember ani mo spec ad focum quis auls debies perfectio ilis defin inter grantisty the mention said in the strip balling the bearing the continuent mueste 3 In

2 In lace uniderry wood ab allo continement, & circa and anusur Totum) fed promat tocame: Heat inferiores orbes, qui in mile mobe took quittent moveman for the america aperficiebus fuom and & Morte requirements fer feit gadt am fuperfor but fohz cic dies poi poi de l'aprille d 2 Progre flanis ad terminos, non cam quod ad con Carros rerminos progrediantos (onamas chocun conrie, tum refne-

tranistandopost 3 das Soupra verint (it.) dasm Sittsia D'E Tatom Suffsirarings Se namaltera per dequilitionem, lieur generatio & company : gloraper

ulque

ferri

eits

effi-

rea-

eff;

neue deò

wel

unt

bes

m.

n.

N.

m

re

d

Duplicem deinde ftathir sriftoreles motisme ebneratietatem, alteram privativam, que est generalis ompinen mous specierum ad quietemi. aut ad quietem compositam, que est privatio (ucceffivi motis, aut ad quietem fimplicem, quam Ariffot, 5. Phyl. & 55 mutationem vocat, qua-S.E. C. T. 19 Sent momentanes T. O. H. S.

Oh Quita elbinis moilis, nans ingreunstiquid adultatini terminum, ut lub termino acquifito conquielcat ; ergo non est motus pri-Freer autem estructem differensiam specierum monis i le jour

Airk Coons (Prisoning; eat foilingummihilealind eftention car. minp , and mentia flurite in fubiatio depression it in moreft privatio poreft fine alia moius frece existere : quod en incelhom sain Dute duplen elly bie Positive, or l'Arque of in termino adquem monis. alia enim duzinom ahusi eft quam ltarminus acquificus quiefcens cities milus poft matim in subjection feed potrile feet miluvidente comon melvisianioninfet de millocella pila sur a amana de la ligit. c.

cally carn ille continues & perpetuus lit, prior natura carteiis, & carteroran caura, es y so les hocomelligen aun ett, de dessur ententr a tour minimum in mundo tendra at a minuta extitering core a in ale aus par ingibunt of ha autom mureren grarernavo que un ific rebus inferioribus, niti coclum moveren, cum ille moras celeffis-

S cunda contratiens moruma el poficio agraque interfeggua una frecies hiterire le contrariagnam generative la contrariacornipcioni, mechigo, fi ad idem referant or, nam pelige this di verloqui, genetario et corrupcio fimul funt in eadem maceriasuoin codem infranti quo homo corrumpimygeneraent dadavense a ugmentatio contrarialelt diminutioni y alicratio autem & morus localis non contratiantur ultis extemmeratis foeciebus, fed cum genera fune habbantuble peoles qua lune fibi invicom contraviazation Cub alteratione galefactio & frige fastiog dealba tio ecdenigration 1800, fub moni localit mocus furfane inui est verfer? כונחקעכ cœlum.

columnes monte deletione quie le verfue contenue bio

and numur de de la company de

cies dici pollunti inter le comparia, tum respe-

conligo.

2 Progressionis ad terminos, non tam quod ad contrarios reminos progrediantur (quamvis hocimeontrariis lationibus & alterationibus verum sit,) quam quod contrariis modis progrediantury nam altera per acquistronem, sicut generatio & corruptio : altera per amissionem, sicut generatio & didinispino : & historia.

dindide 28 consententials organice and marein etatem, alterant privativam, que est generativaminad quietem, aut ad quietem compositami, que est privatio successivi motis, aut ad quietem simpliced, quam Ansport, 5, Phyl. c. 5, emutationem vocat, qualisest privatio motis momentaris. T. D. B. B.

Ochtafile Administration aguiltre conquietes a cree non est monte men

Præter autem effentiglem differentiam fpecierum motus à le invit cem, fauamies baremidefinaumitent licet beltegeie I) affignat Arift. alian differentiam in existential died alle fir iffectes motus, quin potelt fine alia motus specie existere : quod tu intellige de existentia mous in aliquipmerticulari subjectorad hunc senson squod nullus mob tus cit qui refinemouralizatus (peciera du existencesin aliquo paricula lari subjectionimeniri podeste dixi consideo il in uliquo particulari fullo jefter) matmalicer Ariftotelesuffer Chis-ipfi contrarms; cum 8. Phylit. 5 5.8c. doceste & demonstreemon poste alies elle mous line motu locali, cum ille continuus & perpetuus fit, prior natura cæteris, et cæterorum canfa,t. 55 & 56.led hoc intelligendum elt, de abfolufa exiltentia ipforum moruum in mundo f non de determinata existentia corum in aliquo particulari (ubit dato mam non potoft elle motus eliquis in iftis rebus inferioribus, nifi cœlum moveatur, cum ille motus cœleftis caula fit omminim inferiorum modeum; attamen in particulari alique fubjecto valuti in Socrate & Platone, unam motionem invenite fine alia non estimpostibile ipotest enim generari, que corrumpi, aut alterag fin aut augeri, interim ut lecaliter ilon moveatur, m meste ni ami lomi

Observa amem quod non dico in qualiber particulatis subjecto igyor nirounam speciem fine al iarnamento reveneium nunquem dine ca mortione, quam subjecte & Wie subject maditi nominamentary enterb quardos que alia morione affectum sus net maro sine fluxio, resturnive suo a net elementum ignis, sine sua subjectio el be circum gyastione, quomodos

cunque

mque aliter a keretur, augeatur, vel diminuatur, fed in aliquo subjecto polie, quod faris offendir ces inpriente io dil listische, ut à le inviceminexistenus necessario non dependeantidixi autem consultò hoo intelligendum esse non tantilm de particulari existentia motionum in fingulari aliquo subjecto a sed de actuali earundem existentia, ad hunc fenfum ; quod poteft in aliquo fibiotto inveniri unaquaque actu exiflens, fine alia in codem fubiecto actuexiftentes quod adieci quia fune ouzdam moriones duzine alas presentations asqueta existere : hour non poteft elle ali qua generatio nife in eadem materia præeat

aliqua alteratio, quod hac dilpolitio in neccilaria generationi; nec potefi esse augmentatio sine motivo del antecedente : quo illud accedar, quod alterum augere delle attendo delle antecedente : quo illud accedar, quod alterum augere delle attendo delle antecedento il non inveniuntur, inveniuntur tamen fune illis acts con filentibus quod nic solum aristoreses intellexic; nec dixi ad reconcultandum sibi-ipsi Aristoteles intellexic; nec dixi ad reconcultandum sibi-ipsi Aristoteles nullibi videtur magis contratius, cum hine quamplurime apparentes contradictiones colligi possunt. tentes contradictiones colligi possunt, quas-ad librum solutionum

contradictionum Arifforelis rejectmus-

SECT. 2

De Modie babendi.

2 Qualitatem, ut vier atem, scientiaris &c. 2 Juantitatem it magnitudinem, night. udinem

Ornamentum, ue vertein, tuincam A Miquidin corporis parte, (it are feerle, ur andi-

ben in manu.

ordentum, at which in lago Hac de Matun Thos

7 Partem, de pedem, manum, 8 Dxorem ut vir digrurhaberete m

Sed hie altinger modus Arifoteli maxime ime corius viderurenam to mode haver, etting bateren; in a nomination the can alteriffmia brodus babendi, quia non conducit at cognitionem Produca memorum Accue hi ofto mode hoe dylti o compranendumen

Affedum, Quantum, veflitum dievelut Aurum, De Membrum Contentum Poffestim, vir Mahar :

then with the

SECF3.

his

fir.

ım-

nns

n-

M-

er er G-

tie. np sil.

m

2

canque aliter a lecceim nugeaten nel discinuator led in aliquo lubjech. pollesqued fattoffe des menero de la sur à le inviintelligendum elle non tannim de particulari existentia motionum an ingulari aliquo fubjetto, fed de actuali carundem existencia, ad hune fenlum; quod poreft in alique I @ @ Beenm unaqueque achi exiflens, fine alia in codem fui jefto aftir existente; quod adjeci, quia sune ansflix Dantime Poll gradiermentor qued ft Habitus con inchaup materia pracar I Forma paffica, cur opportun privations duontode futilitat in cap. de Opponits. a supile 2 Prima pecte 2 dulitata y diracto, de lorge gatut hoc ultimum dicamento Qualitaris cial fichiuranis Loup, no Post-prædicamen rum not indum elt under inveniunter to munde dicamentation in minu quad Habites Tumunt quadruplici-ter, vel pro-ion na ter, vel pro-ion na a Relatione babiti ad habentem, & Hell in timum Pon prædicamentum, & spectatad for Lproportion! ibrum folutionum remes contradictiones colligi postunt, qui

SECT. 2

De Modis babendi.

1 Qualitatem, ut virtutem, scientiam, &c.

2 Quantitatem, ut magnitudinem, multitudinem.

3 Ornamenrum, ut vestem, tunicam, &c.

4 Aliquidin corporis parte, fcil artificiale, ut annu-

Habitus com- lum in manu, ple citiur tum 5 Contentum

5 Contentum, ut vinum in lagena.

6 Poffeffichan in agree, donium.

7 Partem, ut pedem, manum.

8 Oxorem , ut vir dicitur habere fæminam.

Sed hie ultimus modus Arifloteli maxime improprius videtur:nam qui hoc modo habet, etiam habetur;ut à nonnullis dicitur atienissimus modus habendi, quia non conducit ad cognitionem Predicamentorum.

Atque hi octo modi hoc dystico compræhenduntur:

Affectum, Quantum, vestitum, die velut Aurum, Membrum, Contentum, Poffessum, vir Mulierem.

SECT. 3.

De utilitate borum Modorum.

Prodest distinctio Modorum Habendi ad Prædicamentorum cognitionem : nam primus modus ad Qualitatem spectat, proximus ad Quantitatem : terrius & quartus ad Prædicamentum Habitus : de cæteris notandum est, utrum in eandem aliquam communem rationem incidant, necne? & si non incidant, ad quas Categoriarum classes finguli modi pertineant?

I Generaliter, ut se extendit ad omnes suos modos,& Ge ponitur reductive in diversis Prædicamentis, & hoc Habitus

oung

hou cem

SIRI fine

len

ne A

200

chin Hobbi

fumitur du 5 modo est Post-predicamentum.
pliciter, vel 2 Formaliter, prout est corporum, eorumque, que funt circa corpora adjacentia, & fic est Pradicamentum.

SEC-T. ..

De utilitare borum Moderum.

Prodest distinctio Modorum Habendi ad Pexche amentesum cognitionem: nam primus modus ad Qualitate as speciar, proximus ad Quantitatem: gertius & quartos ad Pradicamentum Habitüs: de creceits northdum est, utrum in candem aliquem communem ranopera incidame, herne? & si non incidame, ad quas Caregoriarum classes singub modi perunciam?

1 Generaliter, at se extendir ad on ues suos modos, se Habitus Se pontrus reductive in diversis tradicamentis, & poe sumitar de nodo en Post pradicamentum.

plicaters yet 2 Formaliter, proon est corporum con imone, que lupe lupe Coirea corpora adjacentia, & fice ft Predicentum.

FINIS

TRACTATVS DVO,

Quorum primus est

DE METEORIS.

Secundus,
DEOCVLO.

Quos scripsitolim eximius ille Philosophus Edvardus Brerewoodus:

Restituit tandem, ab erroribus mendisque vindicavit, es publici juris secit

T. S.

Art. Mag. & Colleg. Enea-Nasensis Socius.

Excudebat Guilielmus Turner, propriis impensis. M.DC.XXXVII.

TRACTATVS DVO

Quorum primus est.

DE METEORIS.

DE OCVLO.

Quos scripsicolim eximius ille Philosophus Edvardus Brerewoodus:

Restituit tandem, ab erroribus mendisque roindicavit, publici juris socit.

1.5.

Art Mag. & Colleg. Ene. Nafenjir Socius.

Excudebat Guillehmus Turner, propriis impenfis. M.DC.XXXVII.

CELEBERRIMÆ

Philosophorum matri Collegio Æ N E A-N A S E N S I bos duos Tractatus,

Alterum de METEORIS, Alterum de Oculo;

AB ER V DITISSIMO, ET CHARISSIMO SUO FILIO, EDVARDO BREREWOODO olim conscriptos;

Nunc verò è tenebris Evutos, Sveriori limà donatos, & in lucem edito.

THOMASSIXESMITH
Ve perenne observantia sua filialis monumetum,

D.D.D.

CELEBERRIM ME I MAE No Philosophorum matri Col logio AENEA-NASENSI bos dates Tractatus

· Alterum de METEORIS, Alterum de Ocurvo,

ABERVODITISSIMO, ET CHARISSIMO SUO FILIO, ET EDVARDO BRERBWOODO

Nunc verò è tenebris Eruces, 'everiori limà donatos, & in lucem edito.

THOMAS SIXESMITH

Ve perenne observanta fua filialis menumusum

D.D.D.

METEOROLOGIA:

LIBER PRIMVS

De Causis & Locis Impressionum.

TRACTATUS PRIMUS

De definitione Meteorologia.

Eteorologia est scientia de corporibus imperfette mixtis que in sublimi fiunt, vel apparent.

Ad cujus intelligentiam notandum, quod ad peifectam mixtionem corporum duz conditiones

uor elementa.

altera ex

Forme missionle, ut perfecte uniantur, &c in unam naturam coalescapt. Primo ergo omnium elementorum aggregationem, se cundo unianem, & cancretionem desideramus.

Unde dilucescit corpus dici imperfecte mistum, bifariam,

vel propter Sicitur, non universis.

defectum 2 Forme mistionis (i.) unionis, liede omnia elementa

Dainde notandum quod corpus aliqued impetfect mistum dicitur bitariam orannem museumals (in malidicated orange) vel

I Substantiam, in quo, aut omnia elementa non funtano in unam naturam minime temperanturaut comete, in quo ignis folim & terra; grando, in quo terra & aqua coale-(cunt

vel quoad

2 Qualitatem, in quo, non plura elementa quoad fubflantiam reperiuntur, fed folum fecundum qualitates. ne exhatatio in qua ficcitas terra & calor ignis; vapor in

quo calor aeris & humor aquæ.

Notandum enim est, quod duo respieimus in mixtione. Altenim quod est quali di pofitio ejus & praparatio; Alterum verò quod eft confummatio & completio. Praparatio in elementorum alteratione. Confummatio in abfoluta elementorum unione confiftite Alteratio qualicares unio verò substantias corum respicit. Unde apparer duos esse imperfectorum mixtorum gradus; Alterum inchoatum, in quo folum elementorum quorundam qualitates; Alterum ad perfestionem magu accedentem, in quo ipla etiam elementorum quorundam substanua permiscentur. De utrifque verò in Meteorologica frientia pertraftatur.

Prima pars definitionis, scientiæ subjectum explicat, scil.corpus im-

perfecte mistum: secunda verò tocum, nempe in sublimi.

Ob. Ubi dubitatio suboritur. Nam quamplurima in libris Meteorologicis confiderantur, ut fontes, flumina, terra-motus, &c.que nonin Sublimi, sed in cavernis terræ generantur, ergo Subjectum non est adæquatum (cientiæ.

1 Noftri, quo pacto ea dicimus in fublimi generari, que supra nos in aere efficientur. ut Cometas.

pluvias ventos, &c.

Sol. Aliquid in ri bifariam intelligatur, scil. vel respectu

2 Prime fue inchoartonis & originis; quod fc. in Sublimigenera- altiori loco conficitur, qu'à n fit ille, unde ejus materia, vapor sc. au exhalatio effluebat. Et in colensu, etiam & Subterranea Mereora in sublimi generantur; quia licet fint infra nos, in fublimi tamen fiunt, fi locum spectemus, à quo illorum materia profluebat, cum non nifi ex inferioritus terræ vel aquæ partibus Lexhalentur.

Balcoffuction carried imperione actions,

Toligond law

SECTATION NO DOCUMENT De imperfecte mixtorum nominibus.

1 Imferfette mixta, à constitutione, quia aut careant perfecto miscibilum (i.) elementorum numero, aut perfecto

Hac verd tribus nominibus à Philo Cophia infigniuntur. nam vocantur

fecto miltionis modo.

2 Meteora, à loco, quia in sublimi regione pendent. CI Adive, quia novam quandam formani elementis imprimunt.

3 Impressiones, 2. passive, quia in acre velterra, ab dupliciter, vel sc. extrinscea causa colefit, vel ele-Cmentari imprimuntur.

Ob. At impressio est actio, cometa verò & catera Meteora, non fune actiones fed corpora ergo non funt impressiones.

Sol.Dicendum, C I Materialiter, pro re impressa.

audd impref 2 Farmaliter, pro operatione imprimentis: priori fio fumitur du- modo, subftantia est; posteriori, attio: Non ergo boc. pliciters vel Cled illo modo Meteora impressiones appellamus. Ob. Scientia de ils folum effe potelt, que neceffaria funt & femper, 1.lib.demonft. cap. 6. at Meteorica impressiones semper non funt, ut pluvia, ventus, comera, &c. nec neceffariz, cum poffunt non effe, ergo

de iis scientia non est.

Sol. Impressiones bifariam confiderantur, aut

n

٥.

i, r:

t,

di

to

per francia,

1 Absolute in seipsis, & sic semper non sunt; 2 In ordine ad fuas caufas, & fic femper funt. & necessaria, quia impossibile elt, positis suis caufis, ut iple non confequantur ; ideoque hoc modo de illis est scientia.

1 Definitiva, fi corum spectes effentiam.

2. Demonstrativa, & in ordine ad caufas fam, & Est duplex M .teorologicorum passones; demonstratione perfecta, & proprer quia, reipedu caufarum : demonstratione imperfecta, & scientia Sc. aut quod refpectu pa fionum. en diene augu-nu

SECT. 3. prairie

De Dependentia rerum inferiorum a calefibu.

Post explicatam Meteorologia naturam, de ipsis Meteoris dicendum eft:Que primum coniunde & in genere: deinde feparatim & in fpecie percutremus. In generali autem corum tractatione funt duo inflitati mei capita; Caufas eorum dilucidare, & locum: caufa eorum duplex eft; altera agens, altera patiens. Agens primarium, coelum est cum suis afiris, Patiens primarium, elementa lunt. Sed priul quam particularem sœli efficientiam circa imprelliones explicemus, de generali in elementarem orbem efficacio, quedam pre libanda funt.

SECT.4.

SECT. 41 Me sudminen and

In qua explicatur Aristotelis propositio: Necesse est inferiorem mundum esse continuum superioribus lationibus, ut omnis eins virtus inde regatur, lib. 1. Meteor, gap 2.

Duplex est figuram, perpetuus si durationem, uniformis si morum, acausa retum inferiorum si esticaciam respicias, ex cœlorum orbibus & stellis coagmentatus.

Lementari, qui ex quatuor elementorum corpori-

Ob. At Colum etiam elementum elt, (dicente Philosopho) lib. t. Me-

teor. cap. 2. & 3 . de Colo. text. 1.

1 Mifti, ex quibus scil invicem permiftis corpora

mixta componuntur.

2. Mundi, ex quibus sc. invicem non permissi, sed. Dicendum, contiguis & ordinatis, mondus consistir. Respectu missi quatuor solum sunt elementa, ignis, aer, aqua, sunt elementa, terrasar respectu mundi, præter ea quatuor, scelum alia, respectu etiam elementum, ipsumque præcipuum appellatur, quatenus ex eo cum quatuor inferioribus integritas

Ob. At de qua continuitate intelligendum est, cum Bhilosophus affirmat interiorem hunc orbem este continuum superioribus lationibus, ut omnis ejus virtus inde gubernatur? que cum diversarum specieram sint, nequeunt esse continua, ut aristoteles docuit, 5. Phys. Celum

autem ab elementari mundo specie diferenat.

- 1 Quantitatia, quo pacto continua funt, que per

communem terminum conjunguntur.

2 Dependentia, quo pacto dicimus ea esse continua, quorum alterum immediare depender ab altero. Continuitas ergò quantitatis immediatam connexionem, ratione communis termini, continuitas dependentia, immediatam virtutis ab uno in alterum communicationem, ratione assistante desiderat. Est ergò inferior mundus coe lo continuita, quo ad dependentiam, non quo ad quantitatem.

Quocirca non impliciter dicimus inferiorem mundum luperioribus lationibus, (i.) luperioribus latis corporibus continuom elle ; cum ex paret quantitatis adjuncta fint, fed folum quantum ad officialis in-

pre fionem,

. .

preffienent, quia non minus virtuem fram participat inferioribus corporibus cœlum, quam fi effent continua. Duo vallo eatu inferiors puberner.

SECT Second of an worthis min

Quomodo inferior mundus in diala propolitione intelligendus eff. O que virtus inde derivatur Doup . ibnas (I

08. At debitatio eft, de quo mundo intelligendus est Arifforetes, cal jus omnem virtutem afferit derivari & gubernari à cœlo cum quadans inferioris mundi virtures penitus funt immateriales: Immateriale au-

tem à materiali nequit promanare.

Ref. Aristotelem, per inferiorem mundum motem tantummodo etementorum intellexisse, non verò simul cum elementis, mixta corpora comprehendificaquod duplici indicio mihi conitat s primo, quia hic folim colo continuus eft; fecundo, quia id ex orationis ferie luculentifime apparer, poffquam enim dixiffer fupra fe determinaffe quatuor effe corpora infra colum, fc. ignem, aerem, aquam, to terrametune fubiungit, quid igitur circa terram, totus mundus ex his conflat corporibue. de quibus passiones accidentes dicimmesse sumendas, est ex necessitate continuus ifte Superioribus lationibus, at omnis elas virtus inde gubernetur. De eo ergò mundo intelligendus est, qui continuas est superioribus larionibus, & cujus paffines hoc in libre explicaturus eft, que urraque non nifi ad elementariam molem referri pollunt. Hac fusiùs dixi, quia & hic torquent fe interpretes fine calfa, dum nimis curios ? inveltigare velint quo pacto intellectur & veltingas petera pendeane à calo, & hoc contumeliose à quibufdain Theotogis Antherett objechimopro errore. Tup a non 201 v comonicament. ofen encignos into

Dicendum igitur duplicem effe virtutem inferiorem, al tera enim eft

Materialis, & ex elementis nara, quales funt primæqualitates & catera univerta que cas necessario confequences stat want pour

2 Immateriatis, à diffirmati natura immediate dependens ,ut intellectus & voluntas. Prior à cœlo dire-At,& per fe regions,quià univerfe tales qualitates aut immediate à colo defluent, in prime, aut mediate ab will in in a co pendent, aicettre, que n' primit proventant Po-Actorior non minindirecte de per accidente

he de quavis influmenta, fua orien quaitio, Er primo de mene ignis & imprema regions seems. Nam fi hac elements celem move-To Regain uses alis inc moos of ant violentus. Fislentus non 13

esos sudmotichti

Dicendu, quòd

cùm (guberna-

re) fit nihil aliud, guam rem

ad fuum finem

ordinare, tria in

fpettanda funt.

Eubernatione

SECT. S. chem non sing sandford

Quo paeto calum inferiora gubernet,

Verum difficultas est, quo patto cœlum inferiora gubernet, cum co. lum ratione careat, gubernare autem rationis est actus.

1 Ratio de prescriptio ordinis, & sic gube mantur

2 Directio or dinis, & fic gubernantur à morrichus

colorum intelligentiis.

g Executio ordinis, & fic gubernantur à Calo Preféribit ergo hunc ordinem Deus; exequitur prescriptum, calum; dirigit colum in exequendo intelligentia Providentia ergo (cujus actus gubernatio ell) in Dea solum est, si ordinationem iplam spectemus, & per modum decreti; inco-lo tamen & intelligentis per executionem, & per modum ministerii.

and to be die contraction of the
De tribus in frument is, quibus calum agit in elementarem

Trin autem infirumenta funt, quibus ecclum in corpora infe riora agit: I Motus, quo univerlum ignis elementum, & fupremam acris regionem fecum circumducit,

à Lumen, quo inferiori bus lucem pra bet & calore.

? Influentia, qua pro varia stellarum temperatura, variasinstillat inferioribus qualitates; quorum infrumentorum vires non æque inferiori orbe potriguntur; sed maxime extenditur influentia, quæ universum usque ad centrum penetrat; deinde Lumen quod usque ad terram, minime vero motus, qui non ultra mediam aeritregionem.

SECT. 8.

De primo instrumento, scil. motu. An bio motus fit igni naturalis?

An ultra supremam aëris regionem non parrigatur.

Ob. At de quovis instrumento, sua oritur quæstio. Et primò de motu ignis & supremæ regionis aëris. Nam si hæc elementa colum move-at in orbemaut naturalis hic motus est, aut violentus. Violentus non

eft quis est perpetuus, at nullum quod violentum eft, vel contra naturam, eft perpetuum, 2. lib.de coelo text. 18. Naturalis jautem non elt. primo quia motus quiab externo movente proficifcitur naturalis non eft 2 Phys.text. 1. Secundo quia motus naturalis in principio tardior eff. in fine verò velocior. 1. de colo t. 80. At verò hic morus orbicularis ignis abexterno principio scil colo promanat, & regularis eft, quemadmodum morus cœli à quo pender.

> 1 Efficiendi ip fum motum, qui leit. intra le habet activum ejus motus principium ficuti motus furfum. igni & aerinaturalis eft.

Ref. Motum re-Spectu aticuius corporis, dici bifariam natu ralem, vel propter vim naturalem

2

2 Recipiendi ip/um motum, quia natura fuapropenfum eft, ad obsequendum illi mo:ui, propter naturalem aliquam perfectionem, quam ex en confequitur. Priori modo circularis hic ignis & aeris motus non est naruretis (activum enim ejus motus principium cœlum eft) eft tamen pofteriori, quia ignis ad cum motum naturalem habet propensionem. cum per eum in nativo suo calore, pariter atque aer conservatur.

Sol. 1. Adprimam iraque rationem respondeo, quodad motum violemum duas conditiones oportet concurrere. Alteram respectu affivi principii, ut fit à motore extrinseco: Alteram ex parce paffrui principii, ut fit contra inclinationem mobilis. C um itaque Philosophus 2. Phyl. text. I motum die teffe eum violentum, quieft ab externo principios id ita intelligendum est; cum ipsum mobile propensionem ad eum motum non habet : Sicut & iple Arifloteles lib. 3. Ethicorum, cap. 2. declarat.

Sol 2. Ad secundam respondeo, illum Aristotelis locum de rettis solimelementorum motibus intelligendum effe, quos per mundi diame-

trum perficiunt, non verò de motu circulari.

Unde apparet hunc motum partim naturalem elle, partim verò violentum: alteram conditionem violenti habet, (cum proficilcatur ab extrinfeco) alteram naturalis, cum fit fecundum mobilis inclinationem. Inclinatur autem ad hunc motum non propter fe, fed proper effectum eim, quia per eum motum in naturali fua caloris temperatura confervatur: Ille aurem Arifotelis locus (nullum violentum perpetuum eft,) de co violento intelligendus elt, quod fimpliciter violentum elt (i.) quod & ab extrinfece principio provenit, & naturz etiam mobilisrepugnat, ficut calefactio est respectu aque morus deorsum respectu ignis &c. ustuor

Liber primus

1 Efficiente, ut morus terra ad centrum, ignis ad celum.

2 Inclinante, ut motos ignis in orbem, ferri ad magnetem.

3 Permittente, ut vagus acris motus verlus Bore

am aut Auftrum in fua fphæra.

4 Invita & mepugnante, ut motus gravium sursum gradus elevium deorsum. E quibus primus motuum gradus est simpliciter naturalis, u'timus simpliciter violentus; medii, medio se habent modo; ita tamen utille magis sit naturalis ad quem mobile naturaliter inclinatur, quam ille quem naturaliter solinatur, quam ille quem naturaliter solinatur. Utrique partim naturales suis subjectis, partim violenti naturales, quate nus in subjectis non inveniunt resistendi aptitudinem, violenti, quate nus ab extrinsecoptincipio profitiebant.

Quatuor enim (quod ad naturalitatem vel violentiam spectant) sunt motuum gradus, vel enim sit natura mobilis

SECT. s.

An ignis solum, supremaque aeris regio, an inferiores etiam aeris partes à cælo in orbem moveantur.

An verò hoc motu suprema solum aëris regio, An simul cum ea, media partier & insima in orbem ducantur, non parva est quastio. Nam Aristoteles i lib. Meteor. cap. 4. eam videtur motionem cum suprema aëris regione terminare. eamque solum voluisse aëris pattem in orbem stière, qua supra abssimorum montium cacumina existit. At hujus authoritati nauta reclamant, quorum experientia exploratum est (carteris quidem paribus) breviori multo tempore, aqualem oceani pattem, ab ortu versus oceasum, quam è contra, navigari. Hujus alia causa dari non potest, quam quod etiam inserior hic aër (& fortassis aqua) versus oceasum, sicut suprema, vi cœlestis motus circumferatur. Sed hac controversia distinctione ditimipotest. Est enim duplex aëris motus:

Alius concitation, & ratione fuz velocitatis attenuans aerem, ipféque

calorem ingenerans.

Alius verò lazior, adeoque rerpidus, ur nullus inde calor proveniat.
Priori; luprema folum acris regio; posteriori, inferiores etiam acris
partes circumaguntur.

Quocirca, cum tria in suprema regionis motu spectari possuma.

Prime, flaor eins continuus ab Oriente verlus Oceafun. Secundo, fiugrisperiodes (1.) picium & mentura temporis, quo, circa terram revolvinir. Terrio, cjus efficacia, que elt aeris ex to moru calefactio. Philosophus fane eum motum supremæ region quali approprians, non nudê & præcise de iplo mora, vel fluxu aeris intelligendus eft, fed de velocitate & efficacia moitis. Quamvis enim aeris regiones codem more moveantur, (quod ad fectem morionis spectar) circumvelvinur tamen & laxiori mulio incellu, si motionis mensuram, & imbecilliori, fi caloris effectum respicias circa terram. Nam cum tuprema illa acris porcio diurni mo us fpacio (i.) in tempore 24.horarum quod ex motu Comerarum, qui in ea generanttur deprchendimus) circumferapurcirca terrain. Inferiores ejus parces. (licer etiam ab ortu verfus occafum moveantur) id tamen infenfibili fit velocitate, à montium interjectu præpedito eatum curlu. Cum vero luperior aëris regio ea celeritate rapiatur, ut igneum fere inde calorem recipiat; Infetiores fanc tam tardo passu incedunt, ur nullum penitus inde calorem adipiscantalling reserves 2, tagill to a loome that a rations more a bong redding to reray one with a capit

SECT. 10.

pere extorem concurr. An Celi motus calefaciendi vim habeut, quaque ratione id gul contingut alle announce of a surranguag and lan surts contribution motion mayor made in religious

Ob. Magnam aurem dubirationem Philosophio facit, quod ab Ariffotele 2.lib. de celo, text. 4 2. & 1 lib. Mereor. cap. 4. dictum eff. coleftem motum, ignis elementum, & aerem calefacere cum tamen motus licet velociffimus (quod in celerrimo fluviorum curfu, & imperuofo aens à ventes impulsu observatur) frigiditatem potrus quam calorem largiature a martie muliesagosa be to con erge generos manniales.

1 Moventis, ut folidum ipfum fit, & non ipeum Ob Al aure amen aqua & serligerown, reselva rusan exictarian

2 Mobilis, ut aprum fit & dispositum ad recipien-Sol. Non count cauda per fe meremorolas mubium per fernecad

Sol, Dicendum | 3 Verinfque fimal, ut fibi invicem vicina tint

ut morus cale- 4 Morionis, utipla velox & viliemens fir. B quifaciat, quatuor bus, duas posteriores Philosophus expressit. z. leb. oportere condi- Meteor, cap. 4 duas priores ratione & observatione ones concurre- | nos colligimus. Propter defectum prime, aer none re, alteram ex incalescit à ventorum moti, licet vehementissimus fit impulsus : propter defectum fecunde, non incalefcis

parte

ıd

13

13

le

1

2.

lescit aqua, quantumvis præcipiti feratur cursus propter defectum tertia & quarta, non incalescunt à cœli motu inferiores aëris partess eò quòd (ut dixi) à celo tardins circumvolvuntur, quàm ut aliquem inde ca-

lo em coneipere possint.

Hæ autem universæ conditiones in ignis supremique aeris motu conspicuz sunt. Nam & movens coelum est, quod corpus solidissimum eft; (ubi per folidum, non intelligo denfum, fed firmum, id n eft incprum cedere) Mobilia ignis & aer, corpora Co. & fua natura calida & tenuia, ideoque apra ad impressionem caloris admittendam. Morse iple velocissimus (quod etiam viciniam mobilium ad cœlum ostendir) cum in codem spacio quo ipsum cœlum, (i.) in spacio diei & nocis, circumferantur circa terram. De modo antem, que motus coli calorem efficit, notandum est, quod motus non elt immediate & per se caloris eaula; fed folum remote & per accidens, quatenus, fcil. ipfum movens vi foliditatis sui corporis, & velocitate sui motus, ea que in cjus contadu funt corpora diffipat, & attenuat, inducitque raritatem, cujus ratione majoris caloris redduntur capacia; qua quidem capacitate difpolita, aut ab intrinfect vi fuarum formarum augetur corum calor, (fi à naturali fuica loris gradu priûs deficiebant,) aut à vicino calido corpore calorem adiciscune. Unde cum Philosophus athemat, celum motu suo aerem cale facere, non id intelligendum eft. principaliter & perfe-Hive, led folim preparative & per modum dispositionis. Galum enim concitatione sui motus, majorem solum raritatem aeri largitur, que est cancummodo dispositio ad calorem, ipsum autem caloris astum abiplo vicino ignis elemento recipit. Unde adid quod de aqua aerifque moru objectum erar, Respondeo, quod revera motus absolute acceptus calorem non procreat, sed ils conditionibus affe chusquas exposuis quarum fecunda aque deficit, cum fua natura (utpote denfum & frigidiffimum corpus) apra non sit ad recipiendum calorem; prima verò motui aeris.

Ob. Quare autem aqua & aer frigescant, potius quam calefaciant

moru, quum quiescentia reddantur calidiora?

Sol. Non enim causa per se motus vel quies, eum per se,nec ad frigus motio, nec quies ad calorem quicquam faciat : sed causa est quod dum consistant aer vel aqua, melius in iis Solis radii infigantur, unde nascitur calor, que dum moveantur, corum actionem diu non patiantur, indeque frigidiora evadunt.

in qua dabitationes resolvantur.

Ob 1. Verum & difficultates quædam suboriuntur. Nam unim cor. port fimplicie unus folim eft motus fimplex. Nam aliter Ariftoteles ex simplicium motium numero numerum simplicium corporum colligere non potuiffet : 1. de calo; ergò, cum ignis fit corpus fimplex, unicum habebit motum; at hie est à medio ad cœlum; ut ibidem docet, ergo circulariter non moverur cum cœlo.

0b. 2 Deinde, omne corpus in loco fuo quiefcere debet, docente A. riffotele, 4 Phyfic text. 48. eft autem concavum ceti, locuignis, co-

dem lib.text, 46 ergo in eo circulariter non movetur.

r 1 Specificus & intrinsecus, qui fc. specificam elementi formam immediate confequitur, & talis unteus effe Ref. Moms | poteft, ficut unica est forma à qua promanat; de montain

est duplex

2 Afcititius & extrinfecus, qui ab extrinfeco principio activo provenit, & talis potest elle multiplex, talis verò est orbicularis motas, quo elementum ignis cir-Ccumvolvitur.

Refp. 2. Ad alteram respondeo primò, quod oportet omne locatum in fue loce quiescere non indefinite & absolute ab omni more fed definite & particulariter, ab co motu, per quem in cum locum natura fua ferebatur : fic igitur licet in coeli finu circumferatur ignis, à reffo tamen motu defiftit, quo in eum locum proveniebat.

1 Precise, quoad naturam fuam propriam quate-

nusigniseft.

cendum quòd consideratur. aut

Reft 3. Vel di- \ 2 Reftettive, quoad ejus ordinem dependentiz in Juniverio, & quatenus superioribus obedire natus eft. ignis bifariam priori modo, ignis in concavo coli quiesceret, sed quod moveatur, est ob posterioremrationem, scilicet propter superiorem causam, cujus virtute hie illi motus imprimitur, when and the sup account among

Resp. 4. Vel dicendum, quod omne locatum naturaliter quiescit in Ino loco, fi naturam afficiem respicie, quia non haber aliquod princie pium intra fe mottis ejus effectivum; moveri tamen poteft in fuo loco. fi naturam paffivam (pectes; quia licet talem motum non agat natura ful ignis pà colo ramen effective ful natura perpenuant.

Ob. Secunda dubitatio est, quomodo corlum suo mora ignem calefa-

cere poteft, cum fit ignis fua natura calidiffimus?

1 Productive, quia novos aliquos imprimit caloris

Refp.D.cen-Loup, mub aliquid altetum calefavere bifariàm intelligatur

2 Confervative, quia naturalem ejus calorem fua actione confervat : priori ratione, coelum fuo motu fupremam aëris regionem ; posteriori ratione verò elementum ignis dichur calefacere. Aer enim cum a fur mo caloris gradu deficiate augmentum caloris recipere poieft; ignis autem, cum fummum actu caloris gradum possideat, non quidem novi impressionem. sed antiqui conservationem, à coclesti mom nan-

Ob.3 .- Tertia dubitatio eft, de modo quò diximus à celefii motucat lorem procecari : nam fi pet attenuationem , rarefactionemque id fieret, tum fecunda qualitas caufa effet prima, eaque prior, cum tamen omnum Philosophantium confensu, calor raritatis caula existimetur. Secundo, co modo se habet raritas ad calorem, quo ad frigiditatem denfitas, fed feigus denfitatis eft caufa, non verò è contra

ergo.

I Indefinite per fe in fpecie, & fic calor raritate

prior eft.

Rep. Ad priorem rationem dicendum, quod aliquid altero dicitur prius bifariam, aut

2 Definite, respectu Scil. certi alicuius subiecti per accidens & in individuo, sic verò rarres calore prior elle potelt. Nam ficu abfolute & in genere, actus potentia, 9. Metaph.text. 13. & Subitantia accidente, lib 1. Phyf.text. 52. Cum tamen refpectualicujus fubjetti potentia quam actus, & forma accidenrahs, quam Cubftamialis prior eft. Italic ct abfolute & in fecie, calor raritate prior fit, tamen in fupercalefactione acris (in naturalicaloris gradu constituti) raritas calori potest præcedere,

1 Naturalis & ingenita ea scilicet quam natura

aeris ratione fuz formæ exigir.

a Afcititia, & a motucali fibi adveniens, ca fcile Duplex enimin quæ eft supra naturalis varitatis gradum. Similiter Suprema regione de calore est distinguendum. Dicendum igitur quod aëris raritas (pe naturalis calor naturali saritati ordine natura poz-Cutur, altera cedie; Is verd, qui adpentitius eft, fæpenumera

posterior of raritates . Sood as silled manusan a Quod fi querameratio quare raritas prins quam calor (ea feilet quality plera naturalem a eris inclinationem lin fummam acus egillo nem inducatur ? Hacaffighanda eft squia faciliù acer natura fua une rendi Neth.

tendi raritatem fuam patitur, quam calorem, non alia fanè de caufa, quam quod hic forme aeris vicinior, & familiatior est, ideó que non cam facile dimittic naturalem ejus gradum, quam raritas.

Atquomodo est raritas caufa caloris ! Dicendum duplicem este esti-

cientium caufarum modum.

Alia est praparans & disponens, que viam quasi convenientibus dispositionibus præmunit, pro alicujus estectus consummatione.

Alia verd perficient, ipsumque exequens effectum. Prioris auem

generis caufa ett zarisas refpectu caloris.

Reff. ad 2. Ad secundam rationem respondeo, quò d'similis reverà estratio, & quò d'sicèt nec ratitas caloris, nec frigoris densitas causa sit produ ens. sunt tamen causa disponentes, non quidem in prima & abfilm carum qualitatum generatione, (nam absolute in quovis subjecho necesse est prims essici calorem, quam tenuitatem) sed in secunda
& comparata, per quam scilicet intensiores siant, quam natura subjecti
desiderat.

SECT. 12. Management

De secondo seli instrumento, nempe de Luce de Differentia eine

De secundo autem soeli instrumento, nempe Luce, duo observanda funt. Primo diversitar ejus à lumine & radio. Secundo ejustem effi-

Quod ad primum spectar, notandum est, quod sux, sumen, & radim, non quantassentiam & intrinscee, sed accidentaliter solum & extrinscee discreption. Eadem siguidem qualitas, quatenus est in eo corpore, in quo est priginaliter, & quo ad naturam, nominatur sux: In eo verò in quo est per propagationem à naturaliter sucente corpore derivata, nuncupatur sumen, quatenus verò consideratur in ipso suva, seu transitur à corpore sucido in illuminatum, radius vocature su verbi gratià seadem qualitas appellatur, sum in sole, hic enim principium; sumen in a ère, hicausem receptaculum, radius in essua a sole, & in sumen in a ère, hicausem receptaculum, radius in essua a sole, & in sumen in a èrem, hicenim quali savius insulucis. Undei Luis magis habet taxionom activi, sumen verò & radius passivi, sumen qualitas in qualitas agens dicitus sur qualitas asta se recepta, sumen ; qualitas in apas quasi actione & dessur propagantur; sin eo conspitent, quò d à suce propagantur; sin eo ramen discu-

diferiminantur, quod radius per modum fluenti & tranfeunti, lumen per modum permanentis & herentis, eandem delignant qualitatein: ut enim à corpore lucido fluit, radim ; ut verò hæret in corpore illumi? nato, lumen appellatur.

1 Naturalis, ipsique ex propria virtute congruens. viz. illuminare.

iple duplex eft, alter

a Adventitius, fibique ex virtute alrerius convenil De effectu au ens: scil. calefacere. Priorem enim actum exequirur tem lucis no- quatenus lux est: posteriorem, non mil contuntam f. tandum, quod si calidi corporis influentiam habeat. Priorem in omni corpore in quod admittitur, hoc est in omni diphe no: Pofteriorem, non nifi in materia celeft, que hae tolum fit caloris fusceptibilis. Lux ergo in colo men efficit fine calore; In terra calorem fine lumine; in inter-Liecto inferioris mundi spacio, & lumen & calorem

S E CT. 13.

An Lumen virtute fud, an virtute potius lucidi corporis calefaceat ?

Quamvis autem lumen calefaciat, non tamen hoc est per modum principalis, sed instrumentalis sue efficacia, ne sentiamus tumen tunara sibi virtute & efficicià, fed in virture eins corporis à que effluxit, calorem producere Observandum enim est, quod quemadmodum igni, sicetiam foli, & quibuldam ftellis ingenita eft quadam calefaciendi virtus, quam ficut ignis per instrumentum uni vocum feil. calorem ; itafydera per equivocum, feil radium, in actu exprimunt. Caula autem cur Phi lofophi fenferunt lumen propriis fuis viribus calefacere, videtur fuille, quod omne lumen (modo fatis intensum) hoc videbam efficere. Quis quidem ratio exiguas habet vires, & que non minas noftram confis met fententiam, cum nullum lumen fit calefaciendi potens, quod que ab aliquo corpore vi calefaciendi pradito effluxeticoup ai arevosal Ob. Ar Luna, crescente lumine, noctes facit calidiores, qu'am decrescente, lib.a.de Partibus Animal cap. 5.ergò lumen lunz calbrein ingeneran Ar hæc non eft virtute ipfius lunz,cum ipfa fomnium judicio) frigida æftimetur: ergò lumen id proprià virtute facica de danna

Reff. Dicendum quod licer illud lumen à lunaricorpore ad rerrain proveniat, non tamen in luna nafchur, fed ad cam à fole defluebat-Procedit ergo lumen, fi originem ejus spectes, à fole : procedit verd, fi neflexionem accondas, à tuna, ab co verò calefaciendi, ab hac infrigi

S.E CITO IA.2

anoisquote rais ab this authei annon an mural ir into airea all. An radius folden reflexus, an ettam incidens fit mens, calefacere.

Lameelebrata ferd aquel Philopophes Cementia eft, cadium nifi reffenon posse calcfacere: Quam tamen falsum este facile demonstras verou Roland enint; & radius non calefaceret nife reff ant sout ergo wim elefaciendi recipit à reflexione auca compose reflectente, non à reflexime (nameelectione à ftellis, an mulla in listalefactio Inec à reflettente, pan nimeradius à serra, aut agua reflexus non salefacerer; tum hacquee natura lua frigida) vimi cele lociendi, imperibe nequeant. 2. Prze Balludiaurem manifelti fallum ett, nam gadius folis à retra sellemes. non aleine regrediette quamad mediam a eris regionem, at vero abi terram prattergrediens progreditur, multo porrightur longitisse ad Rel st, in opposita codi parte collocaras, ergo incidens eft fortior. Ohnte fi incidens calefacerets um media aeris regio effer calida cum necellarium br. folis radios per mediam a cuis regionem penetrare, pri-

ulquam ad terram proveniant. Id autem fallum elt ergo.

Ratio neganda ell Licerenim incident radius fuil rasurdapus lie, ad largiendum medie zeris regioni calveems, non tamen resin proper defectum caleta chricis virunis in radio, led proper effectionites fiftentia in contrario & obfiftente frigore.

Ob. At alia subnascieur dubitacios quod disimus radios incidentes funiores reflexis / nam sadii à concavo (peculo sillem polatica subs es adurere pollunt, quod rette facere non potuerunt: ergovidetus no

flexos effe incidentibus magis frenuos.

Reft. Adquam dicendum, hoc non fieri obreflexiquem radiorim 3 speculpiled propter unionem, quia propter concavitatem uniunene, ut ex othero speculi compactiones de proinde fontiones effluant. Que eti-ameaula est, cur circa resignionis punctum, se in ipio quasi incidentis stesserionis angulo, maximuscalor sentatur, qui animirum ibi du-plicatio si aplina radii, se radius resiesus uniatur incidenti, cum quo onging ab angulo co recedator, minor percipitur calor, propter contipue relcontera interradium incidentem & reflemme distantiam ist

n ridio, ipfa buinc flatie; in corpore ful coeleftismprest beneficial Ellerge linkaenen originaliser in Achts, Me distont radius, impressive in inferioribus

SECT.IS

s,

2

SECTO 40

De tertio cali infrumento, nempe influentia, de eius acceptione

De terrio autemi coell'inftrumento, feilied Influentit, Bie funtat som non posific citefa, eres Quam conse falium el notanda.

Primo quid fir, deinde verò, qua ratione inferioribus infittleller ? Adios protofrentia influente.

Pro prieri notandom, quòd Influencia acci- & pitur aut nimirum

on Poffive, pro influentia influent. Prior me accepta, nihil shud eft (quantamara quadantin) proprietas, aliquam qualitarem sa inferieribae corporibus producendi. Pofteridei veros dihil eft, quam tpfa influes qualitas vat (exemplis influentia Saturni, li ex parce ippus fette confideretit; eft infra ejus efficacia procreandi invinfetoribus Rigur & Acciratem, quod fi ex parte ipfiat fallett, quod influenciam recipity tihil aliud eft quampla figurate, acque ficcinati quaterna à codefficement

Qued autem all'alterant fectar protandim eft vehiculum fillienciarum que ad inferiors deferances, effe flettarum cadiavi Qued fi abilitatur radios infos effe actidentia actid in its alia accidentia, tempe influents minime elepioffet Dicendunt, quod non funt intadis fibjeffine, fed folum effettive (1) non per attnatem, formatemque inberenthans led loluit per virtualem efficaciam, idque non per modum principalis efficientes, fed folummodo in framentalis; non chim ali-quant qualitatem **viscus fus** radius imprishe in inferiora; fed **virib**us ejus felle à qua deflacbat. fictors effe incidentions magis firem

fluentiam titabi rari foffe, aut ex parte

SECT.IT

Megh. A support that substitute have been afternoon of the manifest of the man

without the design of the state Unde pater in quamproprieras inflorents in ftella, hafill stille. fluentiam enfide du (V.S.) Trafficentia hametraria Jovath e fur nella, en mert va epaproprietas; feu porenta lumicamidi In radio, ipfa bume clatio; incorpore fuhcceleftiis pressa humiditas. Est ergo Influentia originaliter in ftellis, delative in radiis, impreffive in inferioribus hifce corporibus,

Unde

Unde eriam luculenter parer, quod de effofte lucis diximunation une rediente corporie. Nam fi hoc ex nature redit fibil converspirari. Quod si dicamus radium id minime fud efficacia facere, fed efficacia lucentis corporte, non difficile est intelligere, quomodo omnes prima qualitates terris per radios communicentur. Nam cum radius sua quidem natura nullan à primis qualitatibus efficiat, pro varia stellarum à quibus radii dimittuntur temporaturs, & quibus canquam infirumenta radil inferyrunk, ipli radii lice omnes ejuldem speciei & natura, varias imprimunt qualines unde cuam folvi & major dubitatio potest, quemado idem radios fimul contrarias qualitates efficere poteft, quod ex Afretigie principiis quam plurimis fixarum fellanum radils congruie , & illumi radio manifelte apparet. Nam fi virtute fui radius pliquam qua? tem inferis his corporibus infpirarer, nullo modo agere possit contraiam i led cum radii univerfi pro ipfarum ftellarum dispositione effrianta qui bus descendunt porest land idem vadius fut est inftrumenfin divertarum stellarum operari contraria. Unde radius folis (exemnum vero proveniens ab eaque reflexus, virtuemab en recipite fre gefaciendi. Ergoidem radius inferioribus imprimitecalprem, ut inftrumentum foli, & frigiditatem, ut inftrumentum land.

Qh. Er zoinquies conuncia funt fimul in codem, vis nemperale itadivorum new fant sift in posseculitie apid diffe

di, & frigefaciendi.

Sol. Dicendum, quod id impossibile est in ipfisactionum principtis, non nifi in aligrum virtute operantur. In indeterminatis (ditt) inftrumentis. Nam quædam instrumenta determinati funt ad redis adiones,urcalor ad calefaciendum, frigus ad frigefaciendum, &c. Er hæc fimul contrarias producere primas qualitates (cum altera earum femper inftrumenti natura tepugnet) impossibile est, Alia verò indeterni-1416, que in certum aliqued effectum non propendere natura (va, led prous inframentation variotum agentium, varios poffine producere effectu, sur lumen. Nam licet lemper respectuprimi faieffettis, fe. illuminationis, determinatum fit, respecto comen fecundarum effectioni, qui lunt primatum qualitatum imperfiones i teminfluxus, per le indeeterminate felle, in cujusefficacia deserminatur. alicio accipere a cuonent

I Intrinfecum, occulta nempe infi refirements fellarum in im us ftella influxiva proprietas.

priniendis primis qualitation a farminferum, radius d'ftella de busyduo lum, alterum d'uens, vimque influxiva proprietation ni auditorioter intere vue develens ad inferiora. names enderen it manim & for efficaci & facere. modo orinets piena doclusies veteis per radios conmunicentur. Nem cum rading and quidered . T. J. & S. & print qualitaribes rioni in Jua dobitationes circa pradicta explicantun. Reg owner auffle i freger ich tenting, votige int vorum eng-Sed conua ea que diximus, de a cione celeftium in inferiora infire gunt dubiraciones, do distos Ob. Nam movens & morum oporter effe fimal, 7. Phys. rext. to. Steller autem final non funt cum inferioribes ergo in ea non agunti Carporis, que leil, fibi învicem ratione quantita tis immediata funt. 2 Virratu,que feil. ratione virtutis, & efficacie Sol Simul ali- Jane immediata. In hoc verò fenfu, non priori intelquid dicitur al- ligendus est ille locus; quod movens debet effe fin teri, aut ratione fount mobili) (i.) virtus activa ipfeus moventus, necelfarid oponet ad mobile pervenire, ut aliquis inco motus enalcatur. Oh. Inter agens & patiens debet intercedere proportio, quià alle affivorum non funt nifi in patientibus apte di fofiti, 22 lib. de Anim. cext, 34. At noneft proportio intercolum & inferiora. Nam que plus quam genere differunt mutua proportione carent. At coelum & elementa plus qu'am genere different, cum corruptibile & incorruptibile, ita diftingumer, 10.1 do Metaph text. 26 ergo. Durationu, & hac guidem non habent co-- del mare leftia cum inférioribuse cum ca, (quia incorruptilis) zeerna, & proinde quoad durationem infinita ; lize, quia corruptibilia, temporanea, ideoque finita, finita Reff. Proportio finitiautemad infinitum nulla eft proportio : Ariff. dulex, alterare-d lib decorlo, text. 64. pedus in and an Adiones, & hane habet codum com inferioribus cum hae nihil aljud deliderer guam muruam quan us perfe inde dam potentiams in altero actions, per quam polis alterinferris in altero poffivam, per quam poffit

Laltero accipere actionem.

armonus Nori

Ob.

Liber primus

Si Sol inferiora calefacit, necessum est ul inferiores orbes priùs faceret, quia actio prius vim inferrer vittatora, qu'am diffantiori . quilium imprimit in colds calorem eggo nec in inferiora.

T' 1 Immediata, feit. illuminatio.

ins lugs effection z Mediard, fcfl. calefadio. Ratione prioris prius agir in orbes lubjectos, quam in inferiera, non pofe-Som actio ra- I lum in teelle, producit & luces, & (Tobolem Hiels) tione lucis." calbrein in elementit. At quare non producte estolitera in centis Dicendum, quia certum non ele capax alienies alceraticis & compencis qualitatis. merolia lav. 20 Inferiora vero cum fine alterationi & corruptioni obnoxia, malerlam habent ejus imprestioni congrur Provident ell indementan generatio.

06. Elementa folum per primas qualitates pari et alterari patituse At prime qualicates in cooleftibus non funt, leureipla minimarifice alexabilia A. de celo rest. an ergo coelum por agieso clemoniamison

senise ite obom froirl I Varionen inecietum & necessari cop fervate.
-olendiranuldul emerileur de perfest inem univerte, at ad haven dat-1 Formaliter, & quoid him corporibus infunt.

Prima inharentiam, tanquam qualitates in aliquo dictantur bifariam viz. aut /

riginalem efficiciam, tanquam in principile.

2 Virryaliter & quosd in calefilm vires lune, à quite illa militars in-Huantur. Infunt ergo in ecelis non actu, fed wir-

06. Si ftelle agant in inferiora, aut ergo necellario, aut contingenter, non contingenter quita ant incens contingentia; quod ser fioteles rejicir a lib. Phylic nec nocessario, quia omnia ex necessicate evenirent : ergo. SECT. L.

1 Priori modo actio-Exparts offerionic Inches tolles begentarie e Vaporis Reff. Actio cim, ab agentibus, nempe sellentade ? ftellarum in in- ftellis. 2 Pofteripri verd raentidosi peri ministra di sentido de entido de carimprimis di cari ceffaria, gubd untem

Notan-

k

ш

Q.

-11 MX:

14

b

UI

al l

1

٥.

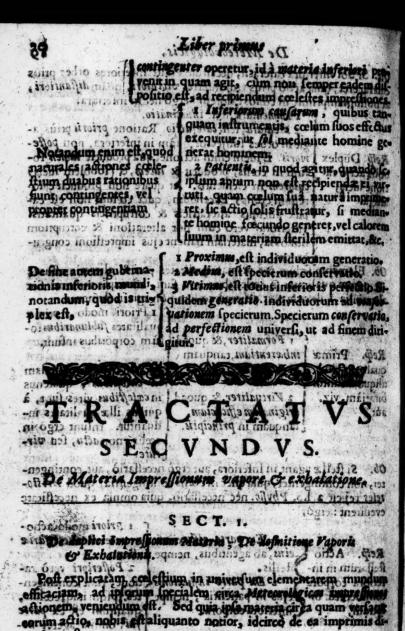
が対

ď

n.

5

C,

Notan

sendum eft.

De Alaton ologisis. Sammulo 10400, dontin Benotas ex qua non proxime: fed origina-Meandim igitur diegrappe vo nod impresso. Seneracius l'Inc modervepor & exbalatio, illo vero signenta, ox quibus vapores & exhalationes 2003 d. attoitis processorus Afetearicarum impressionum funt ma-Dicendum . Trionem, ve calorit ! fieri vel- 2100 mari. rogov bous & Policioni theren ranous Pro natura aurem vaporis de exhalationio intelligenda, horandum mod à Philesopho s. lib. Meteer cap - 4, hunc ad modum definiuneur. à temioribus fe- là terre fite frigore compressione Pripri autem infenland in vapores freundo na fontes De nomine au de Biffuse pro quovis fume, fu, fanc in l. Meteero-De nomine au de afficir corpose resoluto. Vogicie Aristoteles ac-più exhalation de la company de la comp cipit exhalations, vaall plam bifaquovis corpore, fed ficco foporemappellans,
nim accipi, la lambattera of lambattera 2 Pofteriori autom in weight of the same and the same and the poor of second to same and the series of the state of the & act ex partengiure fue & intrinkt stam apit wor fou in babine adce per, conde fationem conversis quam terra arque aqua per rerefic Riowem. Sed quiz ordinaria casta Tio Ba à qua iffi habitus generan-

zur radius el folis, qui cum non nis calefaciendo atternandoque cos

Ob. At cernimus ex terra etailog iranamanores, ergo non folim genecanturex aqua:

wind the week har definition or diffusidence on The home much errelide faire. exhalationes procreati posiunt lhistensonquip to thatin oming. hocest ratione admixta, in terraquendom shriftsmoore opened a De primo verò videndum. Anex inferiores per de la como con verò videndum. Anex inferiores per de la como con la como como con la como con la como como con la como

or co exhalatio generari possint. An eriam ex superioribus?

SECT. 3.

ge.

A ...

n-

e

a,

i-Ļ

Bf A

Dicen-

autem infen-

PROCES

Megicis Aristoteles a

\porem appellant.

-Er Smointladen sign

exculario iil. onem, & partium 2 exhalamines tenuium à craf-Dicendum, quod vaper & effectam. exhalatio bis fariam pro-

ex Tua non praxime, led origina

eionem, & parti-97 creanture ann um craffaram cretionem, vi fri. Carpall m 1. Meteoro-

coulois s

ex aqual thelatio vergies tore generari potelt. Quia cum tenis multo requibr fit, qu'amexbaldie. smonding of the Attenuationes & acr quam paper, impollibile el fioribus refolu spervien fare factionis, hac ex illis 2 Pofteriori tamen ratione, Vaper Per Condenfa en aëre & Labatario ex ferre gene-

ratelaquod quitem & deachems. nifeftum eft, qui in cavernisteriz à tenujoribus fe- à terre fri frigore compressus pri mo in vapores, secundo in fontes refolvitun et etiam de igne quem vi alicujus confellationis confella interdum denle Cere, de deorfam s non on in geremferri, Appanishmen

fi Priori modo, vaper folummode

Watandum enim est, quod exhalatige it inedium quali corpus men ignem & terram; vapor etiam medium inter aquam & a erem; medium (inquam)non quoad fubfiantiam (ut modo dicendum) led quoad tranfirum, quia ignis non in terram, neo in ignem terra transmurari porest, niss prius in exbalarioni naturam migraverit, similitorque de vanore, respectu aeris & aqua dicendum est. Deixue adventumom, quod licet ex igne exfialatio, ex aere vonor generationes ordinaria ramente um fumorum procreatio, ex aqua solum est, & terra. Non quia ignis & aer ex parte nature fue & intrinfec's tam apti non fint in habitus holce per condensationem converti, quam terra atque aqua per rarefadionem. Sed quis ordinaria caufa efficiens à qua ifti habitus generantur, radius ett folis, qui cum non nisi calefaciendo, attenuandoque cos educat mongoichen afreigneve vapores aug ethateriores educere, cum ex iis poin mili per sundenfationem elles pallinen gi meits

Ob. At cernimus ex terra etiam evocari vabores, ergo non folim generantur ex aqua.

Reff. Dicendum quod rion ex terra para capores, nec ex aquis para exhalationes procreati possunt. Illingum cum è perra educi videntir. hocest ratione admixtz, in terraque partiant bus laterells aqual Az verò cum ex aqua (i.) propter admiltas qualdan "conis reri z perles, Est Todatio generari poffici da eriam ex superior lus 2

SECT. 3.

De modo generationis vaporis & exhalationis ex aqua & torra. er inv ver senandum, quod eximilacio dins qualicies

1 Alterum expure parientis, feil quod non fune omnes terre velaque partes uniformiter rare, vel De modo gene- denfa sed aliz alus sariores funt, denfiores aliza cationis vapo quibus illa fucitine, uspote admaduram fumi magis rum & exhala - vergentes, ha everò difficiline in fumos refolvuntur. cionum, notan- | Alterum exparte agents, ex arifiotele z.lib. de Generat tert 3 & 4. lib Meteor, cap. a. quod nanira da duo. caloriseft fecerpere heterogenea, (ii) eacorpora qua funt alterius inter le natura & rationis.

Unde medus dilucefeir, que vapores generansus. Cum enim efficiens horum halicuum caufafie radius folis & Rellalum misteristis verò caula, terra fit & aqua,quarum univerta parces eque non funt rara, nacura verò caloris fit quem iltis corporibite infpirano ftellarum radii, beserogenea à la invicem feparare; hine fir ut partes tenuitores, & que caloris imprestionem facilitis recipiants, prinid incatefcant, fecundo rerescant, tertid leviratem vimque aftendendi recipiant, fic verò frigidis, craffis, gravibus terra & aque partibus relictis ad aliquod interfrium acris evehantur.

Ob. Sed dubitatio inftat, quia aqua & terra corpora bomogenea funt, cum omnis pars aque, aqua fri; terra, terra. Calidi antem natura elt congregare non separare homegenea, ut in locis mode allegatis Ariffeteles docet, ergo non generantur per leparationem partium lubriliorum à craffioribus, vi caloris. Or Versin against subottonian di

do:

one wine Con Priori modo retta bomo Refp. Dicen form naturalit non ter le ejufdem entionis.

terogenea cor d'muissant in la la Posteriori autem modo beteregenes fumobrotale &co pora histriamid reason inferntamici. imed tentura de finipone (czdistinution autoria alla Conferentamici.) inteditami de finipone (czdistinution autoria de finipone (czdistinution de f

SECT.4.

SECT. 4.

De temperatura vaporis, & exhalationi, ip farumque qualita. tum caufis. treams, his concrational dusposits of authoritional

De temperatura verò notandum, quòd exhalatio duas qualitates complection, calorem & ficcitateur, and managed In Aliva, Scil calor ab efficiente cais, à quo gene-Quatum of meur Calolis radio fibi convenit, inab erreg come Q qualitas de paffivavero, nempe ficcitas, à marria es qua edus

Cr Caloreme Ca Calorem ratione agenta prine Wapor etiam duas . & Deipis C. radii.

be red for suchting at on a marked ar weed too

Crem. fen al Co materialis principii, fc. aque. Monigitur codem modo veraque qualitates vaporia exhibationi convenieurs o blat maliter mesthalacione ficulas; buner vapori, or fed aliter L's Accidentaliter mentique calon up aupa Solaren it

C 1 Impreffimem radii qui ipfum progenerat. Notandum quod vaa Adminitianem calidieris exhalationis ana por eft calidus duplici fimul cum vapore convoluto, elevatur, ipfumde caula, propter Love calefacite summer meratical distantialles

In qua dubitationes de complexione vaporis & exhalationis congregate notal engrate in a met, bein lor s mo rutabiquiberile

Ob. Verum quædam suboriuntur dubitationes, primo decalore vaporis. Nam vaporesfrigidi lentiuntur, ergo frigidi lunt. Argumentum Tequiper quia frigus proprium aft objectum tachis, fenfus autem circa proprium objectum non decipique, a lib de anim text .63. ergo.

emorteffes I Abfolute, proper exceffum & exuperantiane

obout mome brigoris supracaliditatem. Sel. Dicendum | 2000 Refeelve, propter defectum Hiquem caloris: quod aliquid a comparatione alterius. Nam ficut aer ab fotate calidus eft frigidum bias all cum plutes gradus habeat caloris, quam frigoris, fariam, nempe respective asmen cordis no first, frigidits eft, quia à calores vel martin & the smillionaue qu'am calor nostri corporis, ideo corpus nostrum refrigerat, & tactui apparet frigidus.

SECT.4.

Ob:

Ob. Atlenfus tum errat circa proprium objectum id judicando frigidum, quod revera est calidum. To a parte sui falli non potest.

2 Per accident, & ox eventu, fape hallycinatur. Itaque tactus.hi intrinfecam ejus facultatem ipettes, & quatenus abanima fluis Semper verè dijudicaret , quod fi iplum re-Sol. Dicendem quod l'picias quatenus in fats organe, in quo calor multo frigus fenius l'apparat, ratione in Equalis bujus organi dispositionis l'apparatione in Equation de l'action de cerneret, ratione tamen in frumenti ful cile carnis ex e-

ob. Secunda dubitatio de humidicate vaporis. Nam aqua magis est frigida quam humida, a lib de Generat, etxe 33. Jeaque si frigiditas corrumpitus humor ettam comamperetur.

Gredungeren Bonis & he frigidiras himore in a-

Sol. 1 Dicendi qua est luneriolo de la contrario. E fir est humor quod frigus a in aqua inferior, trigiditas itaque aque magis imenque bifariam fa elf quam humor, led magis partibilis (1) minus confideratur. potensad fulfinendam actionem fui contrarii, iraque Phi beomp lax

Sol. 2. Vel dicendum, quod dirette con per le radius (qui vaporem generat) calciacia rantium, exigent però indirette lolum ex per accidens, quatenus virtute caloris, humidiores partes leparat à hectoribus;ideog; chim univer a squares burnida fines non potett squar ullo modo

ab Terra dubicario de leccitave extra lationis que leccim dennitura que de proprio termino facil e terminatura humidum quod non fuo co alieno, a de Genez, text. o Exbalatio vero cum maxime (ir flysibilis, morrio non confissionamino; ergo humida est non lices ex hal tio

Sol. 1 . Dicendum, quod omne ficcum, quaterns ficcum eff proprio termino coerceri aprum eft,quod verò quædam ficca corpora, ut ignis, & exhalario fluxibilia funt, id eft per accidens, excione feil. tenuiraris fuarum partium, quantum ergo eff ex pare hocitaris, confifterent, fed

ratione tennitatis diffipentur.

300. Verrelpondeo, quod Philipentus appliate humidam & ficcum non definit & prout in elementis in reiphs confideratis reperturiur, led humidum & fucusa elementomum procupue, quarenus in mixtigrem Meniant chimicages indiquadin mittions principaliter frecion offerenza lit, de terreftri ficco in mitiscorporibus Philofophus intelligendus oft. Jung. 2 SECT.9.

8

SECT. Tel half cheviloup and

De discrimine vaporis & exhalationis

Norandum quod conveniunt vapor & exhalatio in specie. & in participatione trium qualitatum i neimpe caloris, tenuitans, & levitatis, quarum prima temperamentum relpicit, secunda confistentiam, tenia motionem. Licer autem, in earum qualitatum specie conveniant, in earum tamen omnium gradu dissident.

Primo in gradu caloris, quia exhalatio vapore multo est calidior, Primo propter miliarem frigillitarem terra, ex qua exhalatio quam aqua, ex qua vapor procreatur, qua ficili calorifica radiorum impressioni minus tenstit

2 Seconda, propees majorem den firatem & confisentiam terras, quam aqua, ex qua provenir; ut adious cum penetrare non possir superficiales recita partes, vehicimentus ferial & calefaciar.

idque tribus de caulis,

3 Tertis, propter terra pecifatem, qua impressum calor rem exacum, cum ficciras sinia sit caloris Philosophorum, judicio. Cum iraque terra ex qua generatur exhalatio, ribus his de caulis, magis quam aqua incalescar, ex qua vapor procreatur, est quidem exhalatio vapore multo.

3. Secundo in gradu serterir, quie exhalació ell muko vapore merior. Ell'enim exhalació acit rasio (se vapor traffior.) Ad combinationem enim caloris de ficcitatis major ratitas confequilité quant ad
complexionem humora cum calidrate quantin tila esh dirioni, fizo
vapori congruit.

or, cumilla ad fuminam agris regionem; bic folum ad mediam poffic alcendere ut infra dicentus. I mora a new poop, mulgasid a formulas.

et 3. Forman, confilerent, fed

De natura vaporis, es exhalationis Dua que fiones audrum prior est. An exhalatio & vapor simplicia fint an mixta corpora i

Polt explicatem mujeriams generationem; to temperation in vaporia to exhalationia, de edicine untura differending etc. De que da Foctor rum que front in location etc. de terreto da la forma de terreto de la forma
s Quef

onsa

all Brior, an exhalatio & vapor fimplicia fint, an (ut alii exifimarunt) milta corpora ? Adquam respondeo, quod cum vapor & exhalatio bifariam (pectari poffunt, vel quoad fubftantiam, vel quoad ? temperaturamspriori fan e mode immistra & fimplieis funt corporaspofleriori tamen mixta. Nam licet exhalatio fubfiniraliter nihil aliud fir,quam terra in fumum refolura, & vapor quam aqua (1)ita calefalla, fi temperamentum, ita attenuara, fi confiftentiam, ita levigata, fi mobilitatem respicias, ut possit ascendere: Quoad tamen qualitatum temperaturam, mixta funt, cum in lis omnes prima elementorum qualitates permiscentur: nam quod ad passivas qualitates attinet in ilis habitibus, nec ficcum elle fine humido nec humidum line ficco, 1, lib. Meteor, Traff. de ventu autor est Arist. Quod vero ad activas spectar qualitates, utraque utramque habent, alteram naturalem, led superatam ratione materia (i.) frigiditatem, alteram extrinfecas, ab agente impresfam, led fuper antem, nempe calorem. Formalitez ergo, & quoad fubflantiam fimplicis, virtualiter & quoad qualitatem mixta funt

ZHO W SE C T. 8.

an Exbalatio magis fit de natura terra, an ignis. Vapor magis de natura aque, an aeris.

2. Queft. Posterior questio, An exhalatio ignis, an terre ?vapor, actis an aque, naturam magis sapret ?

Pro Intrinseca & effentisti rei constitutione, quoad materiam & formam.

2 Pro Complexione, & temperamento rei, quoad qualitates.

1. Resp. Adj quam responcipi poste, vel

Priori modo, exhatatio magis de terra natura est, deo, naturam / vapor aquaschm(ficut dixi) non alteram habeant fubbiformiter ac- i ftantiam, quam ipla elementa, ex quibia eliciuntur.

Posteriorimodo, exbalatio magis de natura ignis est, quam terra, cum calida fit & ficca, que elt naturalis ignis temperatura ; & vapor inagis de natura aeris quam aque, cum calidus fir & bumidus, fecundum acris complexionem.

2. Ref Vel di cendum quod vapor & exhalatio confidesantur vel quoad

s Originem,& fic exhalatio magis eft de natura terrz , veper aquz.

2 Borum Refolutionem, & fic vapor magis elt de natura acris, exhalario de natura ignis, non quis in hac femper refolvuntur, fed quia in bac refolvi apriora funt. SECT.9.

Limbrani Janife corrora ! Adam O B.C .. mod cur . ipor S. ..

inallog in Doot a sayand on alid get known tubliantiams An motus vaperum & exhalationum finfum, naturalis fir, with ican qualentalada on alada abou

Post expositant vaporum & exhalationum naturam, ad motum tranfeamus; circa quem tres quæftiones appendendæ funt.

Quel I Prima de modo, an corum motus, quo in lublime feruntur.

naturatie fit, an violentus

Reft. Adquam refpondeo, cum citer confiderari polle, aut ex parte

1 Forme fabftantialis ipforum halituum, 2 Leviraris errandem, Dicendum igirur, qued ration ne forme mous ille violentus elt ; cum enim forme vaporis non alia fit, quam forma aqua; & exhalationit quam forma terra profecto ratione, farme deormotum dupli- fum porius qu'am furfum moverentur. Ratione autem levitaris naturalis eft, cum natura levitatis fit, luum Subjectum Surfum promovere.

3 Itaque vapor, fi fubie fum ejus spectes,,& quatenus aqua est, violenter; si qualitatem spectes, quate-nus calida, attenuata, & levigata est, naturaliter sur-

L'sum provehitur.

De modo quo vapor afcendit in aere; an fit levior an gravior dere vapor ... codnet & serie ignot, or

Queft. 2. Verum fecunda se hic offere circa hunc motum expedien-,

da quettio de ejuldem inftrumento, fcil levitate.

Nam cum vapor fit multo aere denfior, quod vilu difernitur, eft etiam aere procuidubio gravior; itaque ratione fuz levitatis in aere namraliter non alcendit. Formam & gradum levitatis.

Ref . Ad guarn respondeo, quod aliquid altero. tevius effe dicitur, vel quoad

z Effetten levitaris, qui est afcenho.

Priori ratione omnes aeris partes funt vapore leviores.

Pofteriori tamen (c. quoad stum) dici potett Napor levior acris inferioribus percibus, cum vi fus

Dub. At Suborieut dubitatio li acris infesiores partes, levices vapor re funt, quare non tam ascendunt atque vapor ?

Set.

tirangona anatura

M. Dicendum; certe hoc non contingere ratione levitaris, fed ratione forme illarum partium, que actus leufratts moderatur, prout na-

Angen auffer id far Quond levitatem. & ex parte ejus, ad concavumignis naturaliter afcenderent-

2 Quoad totius integritatem , quatenus, Dupliciter ergo pol- fcil. partes funt totius aeris, & hac ratione fint aeris partes con- infra ignis concavum naturaliter quielcunt, feterartialtero modo | quamdiu fuo toti uniuntur, nec appetunt /2cundum fe, led folum fecundum fuum totum Lin concavo ignis relidere. Infranceit motiones neareth

without the state of the state

De caufis motionis vaporis furfum.

motionis va-

C.1 Inchedus motion em . Batte Continuens motionem : Prioti modo, rationelevitaris , Posteriori, ratione impulsionis radiorum à Caufa autem | terra & aque reflexorum furfum vapores elevantur. Levitat enim oum perexigua fir faris quidem eft poribus, quâ in ad vapores estra aquam educendos, non tamen ad Sublime ferun- i coldem extellender ad mediam acus regionem. tur, duplex est, Non fraque vi tevitatis, fed radiorum impultu coufq. altera afcendung, quod quiden ex eo manifeltum est, quia cum reflexionem radiorum pratervolarunt, non altius afcendunt, led in priftinam naturam reducun-

Hoc ut melius intelligatur, notandum est quod inter omnia conwaria, mutuas insevit natura inimicitias, ita ut contrariorum fortius imbecillius fuget, imbecillius verd fugetur à forciori. Secundo notandum, quod univerta naturaliter to in fugium, à quibus interitum fibi merunne Cam tizque radius virtute Catoris fui, paratus fit vapores diffolvere, & in naturam aeris manfinuture, non mirum elt, fi vapores imperum radiorum effugiant, coque se conferant, ibique fitant, ubi extra radiceum vim & conflictum eues effe poffunt.

of Ar obliffer difficulties, which than nift ob majorum impullum furfum furfum afcenderent, tum non pollunt ultra imam mediz regionis par tem alcendere, cum ibi reflexi radii terminantur. At confequens falfum eft, cum quadam aquola impreftiones altius aliis in mediares gione procreantur, ut infrà dicendum.

Dicendum, quod vapor duplicem haber levitatem alteram, feil.

ex Appete 01 15, the

r Propriam, quam fibi radius ingeneravita & ratione hujus, non potest ultra imam mediæ regionis partem alcenderes adjuvanhibus radiis.

alienam, & adventitiam ratione feil fecum convoluta exhalationist & virture him jus ad superiores media regionis partes.

postunt extolli vapotes.

Motus itaque vaporum fur vitatis. fum, bifariam est naturalis. & ratione

I Inftrumenti motionis, nempe le-

2 Finis, quia propter fuam confervarionem icum radiorum fugiunta Surfumque moventur,

1 Prima est, vaporis levitai.

2 Secunda est, radiorum reverberatorum impulso.

3 Terria eft, vapori admixta exhalatio. E aurbus. prima folim inchest motionem, quatenus extra a-Triplex itaq; que fuperficiem eum avocat. Secunda continuat moest efficiens duonem, usque ad mediam acris regionem. Nam les causa in hoc I vitas vaporum major est levitate aqua, ideóque su motus pra aquam clevar as minor ell levitate agris, ideoque in acre non promovet. Tertia autem motionem producis ad alciores mediz regionis partes, quoulque nee infira levitate, hecradiorum impulfu vapores pof-· fune accendere. A. Journal One

Morte melans and Long of the control
De termino motioni vaporis & exhalationis. Quoufque afcendunt in cere. An omnes exhalationes aque alte afcendere poffmt : an vapores. diffolyete. & in age

A causis bujus motionis progrediamur, ad terminum, ut videamus quoufque afcendant,

Norandum enim est quod exhalationes com salidiores levior elque funt in quam vapores, multo altius altendunt, vapores enim non ultra is stadia, aut ad summum 24 stadia, (1) duo vel tria milliaria ascendere, multi ex Philosophis authores sunt. Aban. in Concil. dif. 14. anic. 4. Albumagar, Johannes Pic. lib.contra Astrologos. At exheriones multo altius protrani ad altiudinem, tell. 72. Milliarium, 2 ana superficie demonstrarunt Optici. Albar, lib. 7. v. Vitel, lib. 10.

Quantumvis enim ipli de vaporibus id demonstrent, nontainen de lumidis vaporibus, de ex aquis eductis, sed de ficcis, de è certa advocaris intelligendi sunt, cum hæc nomina promittue à quibustain authoribus usurpantur. Vapores ergo ad mediani folium aeus regionem pro-

lenire pollune, ar exhalationes etiam ad fummim evehuneur.

Quel. Ar vero que filo eft, An onines exhalationes etfam ad fum-

Sol. Dicendum Exhalationes duplicis effe conditionis, 2-

it,

n-

.

1

5.

Tenues, & ratione ficcitatis magis divoler:

2 Crassorer, & ratione intermetti unctuosi humoris, magis confisentes; è quibus ille ad mediam tantum, hæ ad summun abris regionem proveniuntur.

Causa itaque hujus diversitatis, non ex prite termetris que renda est sed ponius ex parte confisente exhalationis, quia frigus mediae regionis resultationes facilins penetrat. & deotsum repellit, cum crassores, tium ob carum majorem consistentiam, ratione unctuosi humoris psis admixti, rum ob carum majorem confisentiam, ratione densitatis, non tam facile à frigore media regionis refrigirem, a relicium cur.

Quaff Similis etiam de vapore queftio exoritur. An omnes vape-

resæque alce possint evehi !

sanditionem, ab ex-

2 Quarenns libi admixtas habent exbalasiones.
respondeo, vapores bifariam
polle consideri autem, extremus corum motionis terminus, est
fumma pars media aeris interstitii. Posteriori autem, extremus corum motionis terminus, est
fumma pars media regionis, cousque enim est non
do
do
libra, vapores sevitate exhalationum afferri pos-

Lucat violentan furn

SECT. 137

the advertion and verd confidere porth

cornix, denien eff melo cera, onam squa s

Wistory)

func quain supporers mulio alcius

restratazant ad function e diadita (Continue miliana afcerdere, multi ex philioppie at Et colina E Concil. dif. a. a.

Inque dubitationes contra pradicte refolvantur:

Ob. Verum contra prædicta multæ fe ingerunt dubitationes, Prima de substantia vaporis: nam si vapor substantialiter effet aqua, tum non effet aqua potentia led affu, led vapor elt potentia aqua, & exhalatio potentia ignis, dicente Ariftotele I.lib. Mercorol, cap. 4.ergo.

t Substantiam, & fic vapor eltatte aqua.

2 Dispositionem, & fic est aqua folum potentia. Namlicet formam aque retineat, non tamen formam confideratur bi- confequentes qualitares, denfitatem.gravitatem, frifariam, quoad gus,led ad has folim eft in potentia. Eft ergo affu aqua, fi actum primum & effentialem: eft potentia aqua, fi actus fecundos & accidentales respicias.

Unde apparet vaporem potentia, alio modo aquam effe, quâm exbalationem potentia ignem. Exhalatio enim potentia ignis dicitur. quead Allum primum, quia forma ignis carer, licet præparata fir ad eam formam recipiendam : Dicitur autem vapor potentia aqua folum, quoad affus fecundos, quia naturalibus caret aqua dispositionibus.

Ob. At fumus è ligno exhalatus aut lapide, non est substantialiter lignum aut lapis: ergò nec fumus ex aqua terrave elevatus, aqua erit,

Refe Argumentum negandum eft quia ex nullo mifto corpore, quatenus miltum est, vapor aut exhalatio procreari potest, sed solum ex terra vel aqua, que in cavis porofique partibus talium corporum delirelcunt.

Ob. Secunda dubitatio de temperamento. Nam si exhalatio sit calidior tennier, levior vapore, Coim exhalatio fit quoad substantiam cerra, vapor, aqua,) lequitur formam terne fub major calore, raritate, levitateque consistere posse, quam formam aqua cum tamen terra decies fit denfior aqua, ut ex Philosopho colligitur, t. lib. de Generat. text37.

Refp. Dicendum quod terra bifatur vel

1, Quoad naturalem suam conditionem, & sic quidem est decies aqua crassior subque tanta rantate, levitatéque non est apta confistere.

2 Quoad violentam fuam conditionem, ab exram confidera-? trinseco fibi advectam; fic verò confiftere poteft Sub majori. Si igitur Specterur propenfio terreltis formz, densior est multo terra, quam aqua, fi (pecterus

fpettetur tollerantia & paffibilitas formz, multo majorem admittere potell raritatem. The carries at the month to keep the

mil

OT

der

375

in

ma

on

tio

101

12.

am

fti-

12-

2-

Z-

ur.

ad

n,

er

it,

2-

X

i-

i-

ė,

t.

ic

Cujus ratio ut intelligatur, notandum quod forma quo perfectiores fint, co magis ex qui fitam qualitatum conditionem exigunt, quam fine interitu luz naturz, non transgrediuntur, que vete imperfectiores; to, majorem admittunt dispositionum starum latitudinem, majorem, que pati polfunt fine interruptione externarum qualitatum violentiam. Cum itaque forma terra (utpore feecis feu excrementi caterorum elementorum) forma aqua multo fit imperfectior : hint eft, quod majorem naturalis disposicionis transgressum; & violentarum qualitatum exuperantiam patiatur.

Ob. Terria dubitatio eft de mont, videtur enim exhalationes altius acendere non posse, quanivapores : tum quia ex graviori matetia proceantur; tim quia afcendunt (ut vapores) propter repullum radiorum, qui à terra reverberantur: Ergò eas non oportet altius extolli;

quam mediam regionem, ad quam radii finiuntur.

Refp. Dicendum non effe fimilem in vapore & extralacione varionem, quia pollentior, fortiorque est actio radiorum in generatione ex balationis, quam vaporis, (ut supra dixi) unde fit ut majori multo impreffione caloris ac levitatis, in exhalatione facta quam vapore, Exhalatio ultra mediam regionem affurgere poffit, vapore in ea confiftente : Tractatu præfenti, §.6.

SECT. De vaporis & exhalationis corruptione.

Transeamus ad vaporis & exhalationis interitum, ut exploratum fit quibus modis corrumpaneur.

Per denfarionem, & re duttionem in priftinam naturam, cum fcif. extra vim & violentiam radiorum conflieutus, ad naturalem fuam difpofitionem, à fus

form a reducitur, iterumque relabitur:

Vapor bifariam corrumpitur. dur feilliburtotu

o mor comism

l'exitaime, ficut

1833

las accidences

כנוכז מווטמ ענו-

nerga ardifection

z Per attenuationem, & resolutionem in naturam alienam, cumifeil, à calore radiorum magis incalefque he in naturam aeris transmutetur. Nam moderatus calor procteat: vehemens confomit vapores & exhalariones. Prior corruptionis modus folum diffe-Lationem, politerior fubfiantium raporis respicit.

Corrumpuntur tiones trifariam,aut

Pet intentionem, excrefcepte scilicet earum calore. ultta quam forma terræ patiatur;ut exhalationes, ex quibus in altiffima aeris parte Cometa generamur, propter viciniam elementi ignis incenduntur, in naturamque ignis transferuntur.

2 Per bumellationem, superveniente scil. exhalaticautem exhala- inibus humiditate, qua nativa carum ficcitas objuiure

ut post pluvias sedantur venti.

3 Per frigefactionem, cum Ccil (ut vapores fuz nature relieti)aut ab intrinfeca forme fue vi, autextrinfeco agente refrigescunt. E quibus modis, per primum,in ignem; per fecundum fine tertio in acremiper tertium fine fecundo in terram : per fecundum, tertiumque conjunctos, in aquam exhalationes transmucantur.

SECT. 5.

De comparatione vaporis & exhalationis ad cateras impressiones: G quo in fenfu impressionum materia appellanda funt.

Post absolutam vaporis & exhalationis tractationem decursam conlequens eft, ut earum habitudinem respectu impressionum Meteorologicarum investigemus, quoque in sensu earum materia appellantur.

nem, notandum,

Informationis, ex qua cum forma composi-Ad cujus explicatio- | tum constituitur, ut corpus est materia hominis.

2 Alterationis, que est illud, ex quo alterato, quod apud Philofo- laliud generatur, ficut lignum est materia ignis.

phor nomen mate- 5 3 Inha fiontinguz eft illud, cui alterum inhzrie multas admittit f per, ficus ett fubstantia respectu sui accidentis.

fignificationes, alia 4, Operationis, que est illud, circa quod verenim est materia datur actio , ficut domus est materia adificatio-

Notandumigitur, quod cum vaporem & exhalationem dicimus elle exterarum impressionum materiam, non materiam informationis inrelligimus, quippe cum vapor & exhalatio in ultimo natura actu & specie constituuntur, aliam fine interitu suo formam recipere non polfunt. Alis itaque modis relinquitur, ut materia dicatur. Eft enim aliquarum impressionum materia alterationis, vapor vel exhalatio, ficur vapor pluviz, exhalatio Cometarum, feu ventorum. Obfervandum 14-

段

men est, qued duplex est materia alterationis conditio; Alters qua quoid substantiam; altera qua quoid solum qualitates & dissostito um reansmutatur. Exhalatio utroque modo, vapor solum posteriori, materia alterationis respectu impressionum este potestitut (verbi gratia) ingeneratione Comete, non solum qualitas, verum substantia exhalationis, ex terra in ignem transmutatura. In generatione tamen ventonim substantia consistente, qualitas & temperatura alteratur, & in generatione quarum via aquotarum impressionum, nun quam substantia, sed qualitas solum alteratur. Est alio verò modo Vapor vel exhalatio materia impressionum respectu inharentia, quia sand illis tame quam subjectis imprimuntur, sicut vapor est materia. India, vel sua suria, non in qua & inharentia, sed circa quam, & operationis, materia, non in qua & inharentia, sed circa quam, & operationis, materia, non in qua & inharentia, sed circa quam, & operationis, materia, exhalationem inclusam in nube; tonitrus in sinu terra, terra-motus materiam dicimus,

Notandum, quòd ficcarum impressionum, quadam ab exhalatione essentialiter distinguuntur, ut cometa s quadam verò accidentaliter solum, ut ventus. In priorum generatione, sorma exhalationis corrumptur, & forma ignis inductur. In passeriorum generatione, forma exhalationis retinetur, sed qualitas permutatur, loca inotitingi

concesignici potrine. Cesta Min. To Esta l'in line alies membres crechioni

etel species aput samuelo et enciratione du Lux l'anna. &

Ob. Verum dubitationes instant. Prima quia ventus nec ex supore sit, quia vapor est humidus, at ventus secus, nec exhalatione, quia exhalatio est calida, sed ventus frigidus, engo non sum materia omnium impressionum.

I Substantiam, & sic plane convenit, vento cum

Reff. Dicendum,
quòd in exhala- con hoc tamen non probat, materiam ejus non tione duo specta- cese materiam alterationis, que alicujus materia mus, aut scil.

dici non potest, nis vel substantia vel qualitatibus saltem variatis.

Resp. 2. Quod autem ad quem recipit à radio, calida est.

alterationem qualitation de la proprie de la proprie de la proprier de la proprie de la proprier de

. . . .

ore,

ex

our,

atu-

IC-

ura

12-

x.

ri.

per

ti-

4-

1

1-

rumattiner notandum nem , quam recipir à repellente media regio quod exhalatio bifa nis frigore, frigida evadit Eft ergo exhalatio riam confideratur, ni- materia venti, fecundum substantiam suam, mirum, vel in non fecundum dispositionem s fimiliter de vaporerefpectu aquolarum impredonum diwionis, exterts in guein transien. Ila mubino theratione camen verito.

Ob. Secunda dubicació, fi constato effet materia ignitarum imprefis onum cum duz formz fimul effent in eadem materia : ut in exhalate

one tum forma exhalationis, tum ignis : ergò milot militare in la

Reft 2 Ad quam relpondeo argumentum lequi poffe, fi effent mais ra compositionis, front lapides & ligna funt materia domus non verò c im fit materia alterationa, quam in alterius generatione, aut feun dem formam, aut faltem gualitates corrumpi, neceffanum effe aire and lealer, extert monem each lang it made a continuera ling of

T. Z & Purdam ten der dertaliter

An omnes exhalatto incende, feu igniri poffit : ubi de tribus ignis fecielus Luce, Flamma, & Carbone : & duplici ignitionis mode

Werum hie exoritur alia perfolvenda dubirario An omnes exhalationes igniri possint. Quibusque de causis aliz sunt aliis incensioni procliviores. Ad cujus intelligentiam notandum imprimis est, quod tres species apud Philosophos ignis celebrantur, Lux, Flamma, & Carbo . Siquidem ignis in propria fua materia; lux, in materia fumofa & aerea flamma; in materia denique confiftenti & terredit Carbo nominatur. Unde pater, non esse hos ignes species discrepantes, fi absolute & in seipfis considerantur, sed solum in ordine & applicatione ad materiam, quia in materiis specie diversis reperiun-

Ob. Verum de luce suboritur dubitario, quia lux est accidens, non corpus, ut Ariflot. demonstravit lib. 2. de quim text. 69. Ignis autem

Substantia eft & corpus ; erge lux non eft ignis.

In priori feniu e-C r Materialis, feu cor- quivoce fumitur, & Refp. Dicendum quod)porea. Jeft Substantia. 2 Formalis, & incor- In posteriori , 4lux duplex eft, Cporea .... Anivoce, & est acci-

co colber & rigidat matt

Sceundo notandum, quod daplex est ignitionis modus, alius per incen fionem ces

eft

ali

tic tri

tu

ensonem solum, alius per inflammationem, quorum priori aut ignis pur me aut carbo; posteriori verò flamma pro reatte. Notandum autem est, quòd ad incensionem, illæ tantummodò dispositiones exiguntur; quas forma ignis desiderat, perfecta scil. secitas & caliditas. Ad inflammationem autem præter ordinarias cas ignis conditiones, pinguedo quædam & viscositas materiæ requiritur, sine qua ignescere quidem aliquid potest, sed non sammam emistere à incasa.

1 Fumus, ut materia.

Ad inflamma
2 Pinguedo, & pley fires quædam, ut dispositio mationem ergò
tieriæ.

2 Pinguedo, & pley fires quædam, ut dispositio mationem ergò
tieriæ.

matur est fumus, id quod sefantes ignis, tatio in-

Aummationis impretia unchestitas.

Ex his ergò manifelte apparer oppnem exhalationem igniri posse per modum incensionis, quia omnis exhalatio dispositiones pature gnis congruentes calorem & secciorem patrionis dispositiones pature modumente mismo potest igniri exhalation led ex falum enimitationis omnis non potest igniri exhalation led ex falum enimitationis qui dam & viscosur humor admisesur oraris di esta corum explicavimus materiam, generationis modum, temperaturam, mutuam emparationem, simplicitatem, co mixtionem cum elementis analogiam, motum, esus sque tum conditionem, inframentum can externismo, imperitum denique, co carum edecteras impressiones basitudiaem. I amitique explicata Meteorologicorum materia ali esticientes corum anules transcamus.

Ad prius quod acunet, notandum quod cum tria pracipue fint impressionum genera, hampe Lucide ut halo, iris, virgie, 84c. Ignea, ut cometa, & stella cadens, &c. Aquofa, ut pluvia, nix, grando, 84c. Lucidarum quidem tadius, Ignearum calor, Aquofarum frigus est esticans

Ex quibus colles posest, radium incidartan impressionum dupliciur cutam cife remtram, ratione caide a qui vaporem, ex quo vel in quo ciformanur, progeneire proximate, ratione samula, què de vapori general cutam i ist in imprissione secure cate us mai eriam praparat, income la interessione praparatione
Smiliter autem in generatione gritterum, calor dupliciter caula el.
Nam fi carum stiginem spectes, generas miteriamisti carum perfessionem, superaddit formam, quamvis in gradu caloris dustrinos est; qui calor preparant temperaditor elt calor autem formans & perfesens elt autem multo ve come nuor Prior cum alterat solum mare caru, posterior contrator in master.

SHCT.24

gio:

am.

de

di-

MIN

ffi-

att-

233

te-

10

m

153

17

9

configurationalities per quas formaignis

De efficientibus causes Impressionum too biupils

- 2 Finght in dispation of dispositio ma-

De daplici caufa efficiente Meteorologicorum, remord & prari ni one ma, triplicique proxima.

1 Remore & Inchouns, proce cando materiam (vaponem nempe & exhalationem)ex qua deinceps formande funk impreffiones. . 21500 1930 minor to Efficiens autem Mérebrologico. Prexima perficient, superaddendo, scil formam, à ouna "Caula du- qua Mescorologica denominationes luas formunin: plex estaltera priore mode lumen aut radius; potteriori verdealori

frigus, & lux funt Mereorologicorum ethicientes. generations modera, Surgy urana, muluanz

"Radids fraque remora caufa eft, quatenus vi culoris, quem serrisce adus informat, ex aquis vapores ex terra ex habitiones procreat, apram feil wareham & legerem formandis impressionibus. Qued aurem ad printing causas aninet, duc de lis suncobservanda, primo que ille funt; deinde verò quomodo illæ operantur.

Ad prius quod attinet, notandum quod cum tria pracipue fint impressionum genera, nempe Lucide ut halo, iris, virga, &c. Ignea, ut cometa, & ftella cadens, &c. Aquofa, ut pluvia, nix, grando, &c. Lucidarum quidem radius, Ignearum calor, Aquofarum frigus est efficiens

caula.

Ex quibus colligi poteft radium lucidarum impressionum dupliciter causam este remotam, ratione caloris qui vaporem, ex quo vel in quo efformantur, progencrat; proximem, ratione lumini, quod vapori generato in a immirmprimiteratione igitur calous materiam praparat, ra-

tione luminis, formam producit.

Similiter autem in generatione ignitarum, calor dupliciter causa est. Nam fi earum originem (pectes, generat materiam; fi earum perfettionem, superaddit formam, quamvis in gradu caloris differentia est, quia calor praparans temperantior est, calor autem formans & perficiens, est multo vehementior. Prior enim alterat folum materiam; posterior corrumpit, in aliamque naturam transfert.

SECT.

-15

decident practinggouis, earnque confequents from he grahabito, stroler in E.C. Tan 14 % Strange

parereipe Ruftronis, unde many dant comme De modo quo calor, frigus lux impressiones progenerant.

rum progressionem'accedere, figurdent p'i afterna-De modo autem quos ficiunt, notandum imprimis eft, quod duplex eft modus quo calor & frigus generant Meteora,

1 Direttus quando proprià id efficacià, & per le operantur, lientealor dometas, frigus, pluvias, &c. ille

fic. calefaciendo ,hoc verò frigefaciendo.

2 Obliques, quando non ratione proprie virtutis. fed per accidens & maions circumfantis contrarie id efficient ficut in generatione fulminis & ventorum. media regionisfrigus operatur, non quia apfum frigus aliquam imprimit in exhalationem qualitatem. led quarenus calorem exhalationis undique includir,ne effluere poffir qui calor hoc paco firmior reddieus in luum lubjectum vim exercet, & in ignem convertit.

Verum notandum, quod obliquius hie efficiendi modus quo circa generatidas igneat imprefiones verfauringes, ruthingtit tup ni

30 mitigra Ret resistentiam falim jouando calorem undique circumcingue, & has ratione profluxum ejus prohi-

bet efficacior emque reddit.

and to gray arbite 1021 Per repulsionem, quando non undique circumoibes diamet a smbit materiam calidam, fed altera tantum ex parie duplex effe po obliftir, & in oppositemratione contrafficatis protell, aut enim | pullar Priori modos friguemedia regionis ad generationem carum ignearum impressionum concurrit, ou que entrà iplam generantur, ut fuminit. Paffetigri verò ad generationem mentorum, quibus alcondenti-26 ahar and an abus non obfittir foliamme altius provehantur, fed ra--ilan on ma tione contrarieratis, que inter frigus istius regionis. -ustone mana & dalorem exhalationis, iplam exhalationem deorfum verfus terram repellir, & ventum procreat.

Quod autem ad directos efficiendi modos assines a norandum quod

caloris & frigoris duplex eft actio.

Maturalia & immediate, que calorem quatenus a calor eff confequing ut calefacero: & frigus quatenus super diller & Lell frigus, of frigefacere. & . annuar

altera fandiu Augu Accidentalie & Legundaria, que nempe priorem actionem

alusà

Lus

posts

Cuas 33000

T.iin

pilis

bA

iois Eint

11/3

DC-

or-

7,4

r:

19 es

Ig

80

m

d 2

17

alter

operatur-

niou and id in

actionem prælupponit, eamque conlequitur, ficut attenuare & levificare respectu caloris, condensare & aggravare respectu frigoris, unde manifestum contrario modo calorem ad ignicarum & frigus ad aquofarum procreationem accedere, fiquidem per attenuationem, calor, frigus verò per concretionem, fuam exhiberefficaciam. was a said so our solom le

De modo quo lax impreffiones progenerari

I Per Incidentiam quando recto greffu, à stellari corpore in vaporem aut nubem influitur, licet fra-

Aus ut in balonis generatione accidit.

Lux few radius imagines fuas in nubibus pingit dupliciter,

undique incist--bar roimin of

DIEST DIFFERE

2 Per Reflexionem, quando occurrens denfiori nubi radius, quam nequit pertransire rejicitur, & per lineam reflexam nostris oculis representat eam imaginem, quam imprefit, expressique in nubibus ur in procreatione Iridis contingiti Sicutinfrà destinato loco accuratius docebimus. dieus in lauren lubis Aum vien exercet. & in tenem

Verum norandum, quod oldiglicola Bletendi modus quo circa

In qua di foutatur, An ingeneranda materia impre fionum, vapore exhalarione folis radius folum; An Luna ettam, Caand one supe towartereve fetta efficaciam babeant.

beter Hicacior emque reddic

Quaf Verum circa radiorum efficaciam, in procreandis vaporibus & exhalanonibus ardua questio subnascitur, An folis tantum radio generari pollint? An hæcetiam prærogativa lunæ fit concedenda? An & præier ipfum, aliis eriam quibuldam ftellis dellug

Sol Ad quamut occultiovem influentium virtutem (ut minus fenfibili Philosopho explicatam omutamus) dicendum est quod in vaporum

& exhalationum generationes page trans a de órov

afficación.

a bol ana de for Prior quidem preparationis qui in alteranda & ainoigar aufli disponenda materia confistit, ut ex es generari halimacontale tuspoffit, que preparatio in triplici materia alteratien Calefattione

dio quali gra Jone verlant fail : Rarefattione. dus observandi La Levificatione. 11074 Se poin

funt up meno s Polteriorivero perfettioni, (cu con fummationi, and the sugar of mihilalindiquem materiz jam calefactz, attenuatz, & levions facta refolutio, à craffiori aqua morning somed wel temestorpose 80 in funium transmutatio.

ra

ar-

&

ra-

fa-

14-

x-

13

ari

2-

u-

i-

n

0

Si ergo generationem vaporis & exhalacionis ex utraque parte, & respectu praparationis & consummationis respiciamus, à nullius stellæ radiis, præterquam solis, generari possum. Quòd si consideratur generatio istorum halicum solim ex parte resolutionis concedendum est virtue aliorum radiorum, quàm solis, procreari posse, nam cum calor ille, qui inferioribus, à cæteris instillatur stellis, exilis & insensibilis est singui metro prosettò est ressentia frigoris in illis, quam si usun sere caloris in carum radiis, & proinde terram & aquam ad tantum alterare exterem, quantus est in vapore & exhalacione, minim è possum. Quòd si tamen lune radius in materiam, priùs à radio solis dispositam & praparatam incident, potest vi sui caloris, materiam cam in summa resolvere, & a terra vel aqua exuscitare.

Quef. At alia lequieur quadtio, An ficut luna in generatione vapotum, aliqua efficacia & previlegium concedendum fica preciam careris ftellis can potitis folis hoc tolius & luna peculiare fica un angue

Sol. Ad quam dicendum, quod fivapores considerentur ante eorum resolutionem & separationem ab aqua aut terra, mini plane à catterarum stellarum radiis patiuntur, utpote languidioribus & mondum saris praparata materia; ad corum actionem excipiendum. Si verò
sprestentur post corum resolutionem, & postquam in acrem sam vocati sunt, in quo novume lorem à radiis reflexis adipseuntur) aliquid
etiani casoris a catterarum radiis admittunt, quia paratiores sam sacti
& victi sere vi frigoris, per exiguam retineant carum radiis resistendi
facultarem. Dicendum igitur, quòd licet cattera mini conserum ad
issortionem halitum generationem, conserunt ramen ad casorem. Non
quidem ante resolutionem vel in resolutione, nam id solis, hoc luna
& solis peculiare est, sed post resolutionem.

Obi Sed difficultat inflat, quia definitio calidi omni calido oportez competere. Calidum autem definitur quod homogenea congregat, heterogenea feparat, al lib de Generat. text. 8: ergo calor qui ab aliarum fiellarum radiis provenit, separare potest ab aqua vapores.

fol, Dicendum quò de definicio non de actu, sed aptitudine separandi heterogenea est intelligenda fateor igitus quo d'adiosus alias um sesolvere, actu tamen non separat, propier excuinsecum impedimentum, aqua scil. resistentiam, qua à sam parre scalore vinci se se imminui non pauture.

Sed de his soprà deximos, Trach i Sect is, uhi decomins radiace (ele à luna revelections, senol & calorem & tragas inferioribus monejerer, 3 caloren

econstant.

SECT.4.

Si ago renggionena repois f. Call bisine ex urragar pares. Co

In qua often litur, Quare hoc maxime foli, de inde lun a conveniat, quam ceteriseubi dubitationes de efficientia lune diffolyuntur.

Quod si ratio requiestur, gonte lux solis caterarum stellarum luce tanto esticacion sit? Respondendum, quòd tres sunt sicentis corporis conditiones, qua calesaciendi vartutem exacumna.

L Quarum primaeft lucidi corporis magnitudo, 2 5100 von flo

2 Secunda, compactio & denfitas materiz.

a Tertia, vicinitas. Que universe in fole principaliter concurrant; nam fol cft cæteris ftellis universis multo maior, cum terrenam molem (166) magnitudine exuperat, cateris fellis, vel maximis, 107 tantum majoribus ipfå existentibus. Verum & omnibus fere den for est, lexcepta luna) & terra fans propinquus. Harum autem caufarum duz in luna confpicuz funt, magna feil denfitas, & propinquitas; quorum priori fit, be lux in lunari corpore magis unita & compacta fit, ideoque foruis inde effluars posteriori verò ut radius brevior fit, & proinde strenuior > nam cum (lib. 1 de Rellarum luce & radiis ut alibi demonstravimus Jomnes ftellæ radios, quos ad terram demandant, à fole recipiant, radius verò quo breviorell co fortior, necessarium quidem est radium à fole ad lunam profluentem, indéque adterram rejectum, fortiorem efferadio, in quovis superiori sydere repercusio, quia licet spacium incidentia in quibuldam minus fit, est camen multò majus spacium reflectionis: ubi fane & fpacium incidentia per quod radius folis profluit ad lunam, & spacium reflectionis, per quod radius à luna reverberatur ad terram, admodum fit mediocre.

Ob. Verum urget nos dubitatio, quia luna frigida, potius quam calida Afrologia censetur & Philosophis, cum ergò yapor & exhalatio non nifi vi caloris generan possint, non potest luna ad corum genera-

tionem conferre.

Resp. Dicendum, quòd duplicem virtutem habet, alteram quidem

r Infram sibi & naturalem; propriam suam formam consequentem, & ratione lingus, luna frigida est.

manifesting everyonit, for a me potett ub

z Participation à sole, & radio sibi à sole adveniente congenitam, & ratione hujus est catide. Luna ergo ab solute, & quatenus tuna, frigesacret, comparare tamen considerata, quatenus vicina solia, calesacia. Sed de his suprà diximus, Tract. 1. Sect. 15. ubi docuimus radium solis à luna reverberatum, simul & calorem & frigus inscrioribus imprimere; calorem, quatenus quaternes inframentum folis, à que originem, frigus verò, ut inframentum lunz, à qua reflexionem recipit, quod & inlib. de Stellarma viribus, alio libro subtiliùs pertractavimus.

06. Sed alia dubitatio solvenda est pam si radius lunæ simul calorem, virtute Solis, & frigiditatem, virtute Lune imprimeret; tum quantum per calorem, generacionem varioris promoveret, cantum impediret ra-

tione frigoris & per confequens vapotem non generaret

sol. Ad quam dicendum, quòd id sane sequeretur, si in eastern partes uramque qualitatem imprimeret, sed cùm (ut suprà dixi Tract. 1. Sect. 3.) terræ & aquæ partes beterogeneæ sint; aliæque calori, aliæque verò sugori recipiendo propensiores, & cum omne agens materiam aptam sequitet in qua actum suum imprimere pollet; sinte sit, ut radius quidem sulorem in partibus magis calidis & tenusbus; frigus verò in frigidio ibus crassoribus que illum virture solles, boc virtue sunæ imprimat.

Et hac de efficiente caufa Impressionum.

De locis Impressionum, boc est, de tribus terra,

Transeamus ad alteram generalis tractationis partem : in qua de

Impressionum locis differendum est.

qua, que quoad tenniores (uas partes, que in exhalationes & vapores refolvantur, impressionum materizaquoad orassores, (non ex quibus, sed in quibus) isti habitus generentur, & è quibus evolant, locus origi-

plex Imprefito - ni dici poffit.
num locus, aker 2 Formationi

num locus, alter 2 Formationi, in quo formam & perfectionem recipium, qui & confissentia locus appellari poteli confistentia quidem quoad morum, qui in iis vaper &
exhalatio confissunt, ut in motionis termino, formationis, quia in iis novam formam induunt.

Est aucem hic locus 1 Teres, in qua impressiones subterranea, & confisencia in ge-

2 181

bei E1

HW

ice

ris

in

ıt;

m

m

4

iic nere duplex, | 2 Aer in que imprefiones fublimes ur grando, pluvia; cometa, ftella cadens, &c. formantur,

Ob Sed alia dubitatio tolvend (elle

De tribus terra regionibus, o in quibus earum generari, que confiftere possunt vapores & exhalationes, 199 % alto me Sel. Adousm dicendams quad al

1 Extima , feu veftiens , in qua defcendunt pluvia ,& generantur planta " a state anny supe to same

vovine Solie, & frigiditators

Vt igitur de terra primo dica mus notandum quòd tres funt terræ regiones, Seu quasi mnice aut cortices.

2 Media, in qua generantur fonces, & mineraliza 3 Infima, in qua nihil generatur, fed pura & fincera terra fine alteratione maner. Quarum dua priores impure funt quia Suprema mifta eft ex terreis & a queis; Secunda verò ex terreis & mineralibus: Ima folum (utpore centro propinquior) & ab alterantibus remotior, veram elementaris terræ putitatem & fimplicitatem obtinet. Supremam igitur vestientem, mediam mineralem, infimam centralem & fimplicem L terram dicimus.

Sed oritur quæstio; Anin omnibus illis terræ regionibus exhalationes & vapores progigni possint? An solum in quibusdain? Ad quant respondemus, quod cum in ima regione & puracerra fir, cui nihil aqua admiscetut; & partium uniformitas utearum una non sit altera magis minusve frigida, aut densa, aut gravis, nec potest ibi vapor, propter defectum aque ; nec exhalatio, propter defectum difformitatis partium generari: quia (ficut diximus) non afiter generat vapores & exhalationes calor, quam partes tenuiores a craffioribus fegregando, fegregare autem partestenues à crassis non potest, ubi omnes aque sunt crassa; (li coulque calor pertingeret) cum tamen (quæ altera est caula, quare in ima regione non generantur) calor eceleftis coufque non descendit, sed in media regione terminatur.

In cæterisigitur relictis, generari folum possunt & consistere vapores & exhalationes: In superiori enim generari posse manifestum est, cum quiaradices plantarum, non nifi vaporibus ab aqua & teira refolutis, nutriantur, tum quia ex ea universa exhalationes, magnaque vaporum copia continue extolliuir; ideoque fi in ea cavitates invenerit, in its fine dubio confiftere pollunt. In media sutem oftendit generari, & consistere poste, tum quia generatio fontium, que non nifi ex lique scentibus vaporibus proveniume; tum quia mineralium generació

-

ci

generatio, quæ ex vaporibus & exhalationibus debite contemperatis

concretisque progignuntur.

an canfoquium.

damus, &

notandum ,

ejus regiones

funt

etttibara

iaj

2

:3

đ

S

1

Ob. Verum maner scrupulus, quia cum calor non nisi à radiis provenit, radius autem in superficie terræ reverteretur, nec per terræ opadiatem penetrare possit, videtur quod non possit calor ad mediam regionem terræ evadere vide oque nullos ea in parte vapores autexbalanones fuscitari.

s Substantiam, quord hanc verò nihil aliudest,

quam lumen in fluxu.

Inqual Idil oo 2 Vim & efficaciam deferendi qualitates ; licet igineft. Dicentur, fi in co lumen Spectes, in superficie terræ refidum, quod in liat, neculternis porrigatur, non tamen vis caleradio duo fpefaciendi ipfius radii ibi terminatur, fed ad inferiores terræ pattes progreditur ; licet enim terra lumini. who men col propter opacitatem fram non fit capax, est tamen caloris girinos ense muenes lo manalia, men

conversion column quas fration -co ponemus. non & matura & T. D Bol fed conditione (at firthate

over the property of height Mire

pourse fibradrenum. De tribus aeris regionibu. & in primis quid ille fint, explicatur.

I Suprema, quæ eft totum illud spacium, quod diurno cœli motu circumvolvitur, quódque propter vicimorem fibrignem incalescit. Incipit igitur à concava ignis superficie, & ad eam partem aeris descendendo exportigitur, in qua vis ignei caloris De agre autem languefcis & terminatur.

2 Infina, que est torum illud aeris fpacium, per quod tres etiam guod Solis radii à terra refilientes furfum reflectuntur, & coulge à terra & maris Superficie extenditur, quousque in ascensu solares radii terminantur.

Media, que est torum id aeris spacium, quod inter extremas has oras interjacet, quæ & depre for eft, quam ut ab ignis calore incalefcat, & altior tamen, quam, utad eam radii à terra & mari reverberati, polline alcendere.

excus intersector.

ini olmani of tilmouthed on sujo mil ob als oithang the SECTAL.

concretifuir progremu

sentation dan en aboutpite & ext. Pitan a qepr e contemberne

De suprema aeris regione, 6 primo de eins de n tempe-

Verum figillatim has speculemur, & primo supremam, & hujus imprimis temperamentum.

Notandum igitur quòd aer duplicem habere potell temperaturam, alteram

1 Naturalem, que forman suam consequirur.
2 Adventitiam, & ab extrinseco sibi impressam. Priori modo, una est rotius a cris complexio, cum omnes ejus partes ratione nature sua calide sum est bumide; ut aristoteles 2. lib. de Gener. docuir. Quod si, non tam complexionem eam spectamus squam natura a cris exigit) quam assuatem, (quam ab intrinsecis causis recipit) sic varia est partium a cris conditio, prout variis modis ab extrinsecis causis afficitur. Notandum igiur, quod temperature carum quas statim exponemus, non à natura & forma sua, sed conditione sui situs constiture, sibi adveniunt.

r Proprer citationem collettis motils, à quo & supremam aëris regionem, simulcum igne in orbem revolvi; indéque calorem recipere, supra documus.

2 Propter elementi ignis vicinitatem, à quo utpore à calidiffimo & ficco elemento, caloris & ficcitatis impressionem acris altissima pars, per totam ejus extensionem, percipit.

3 Proprer calidam er ficeam exhalationem, que ad cam e terris emigravit, etque admilectur, suóque quasi comagio violenti caloris & sectaris, acrem prater naturam fuam alterat, calidioremque reddit atque sicolorem.

Estigient suprema aëris regio calida & sicca, idque tribus de causis,

explicatur.

SECT.

An summa regio sit coelo immediara de An porisis elementum ignis intercedat.

Or. Secunda quæstio est, de situ ejus respectu coli: An fit coelo im-

mediata, necne? Affirmat enim Aristoteles I. lib Meteor. cap. I. genemi cometas & ignitas impressiones, in loco maxime propinquo lationi
afterum; generantur autem in summa aeris regione. Broo summa
tegio proxima est ecelo.

Reft. Ad quam respondeo, quod Philosophes non intelligie la um simpliciter maxime propinquum cœlesti lationi, sed maxime propinquim respecta eorum, in quibus impressiones generalitar, (i.) respectu resionum ipsius acris.

Ob. Sed Aristoteles 1. lib. Meteor. cap. 4. negat ihi este ignem, sied inem appellari solum propter consuetudinem, qui ignis excessive catidi, ig veluti fervor est: ergo aet est proximus coelo.

(1 Inchate) & duoad diffostionem.

2 Perfelle, & quoad substantiam. Priori modo, exhalationem: Posteriori, purum ignem, qui in spendeo dupliitaque per ignem eo in loco, non ignem elementarem intelligit, sed (quam sepe ignem vocat) exhalationem dici bisanem supremæ aeris regioni admistam, quæ eatenus ignis appellatur, quatenus dispositiones ignis calorem, siccitatem, tenuitatem, enitatem, obtinet, & immediate in ignem resolvi possit.

Resp. 2. Quòd si magis placeats Aristotelem de elementari igne intelligere. Dicendum, quòd in igne duo considerantur, vel substantia, vel seritas & fervor ipsius ignis 2 quoad priorem ignis proculdubio est, quoad postetiorem, negatur abi Aristotele ignem cue.

Ob. Verum suboritur dubitatios quia in igne naturaliter disposito, est summus caloris excessus. Ergo proper descoum hujus excessus.

oportet negari effe ignematization au chimano au caloris, & hoc fensu, est maxima caloris exuperantia in igne.

Resp. Dicendum, quòd duhoc sensu, non est in igne excessis extoris; quis entre
plex caloris ipsum subjectum cenue imprimis sir , est virus caloris magis dissipara que in flamma aux carbone (propres
materiz dens dissipara que in flamma aux carbone (propres
materiz dens dissipara que in flamma aux carbone est, virutem enim unitam fortiotem este dissipara aristoteles

afleruit.

the of section bus effection as sequent commerce extensio que can fix Tolles of the section of t

dertust,

gener

COLC

Gb.

veni

citat

ujus

LIOIT

ur.

rel-

ide

ver.

am

ua.

ria

ab

od

on

90

u-

m

s.

18

.

gradutts, reputed Affirmat enter Archonies 1. lib Meteor. cap. 1. geres contents cometas Granus impressor D'aBomaxime propinquo lattone

In qua explicatur Aristotelis propositio, lib. 1. cap. 4. Quod sursum est

perduxit in errorem cap. 4. lib. 1. Meteor. Affirmans corpu quod fur-

Resp. Quem locum sic explico. Corpus quod sur sum est, non in in.
feriori hoc mundo, sed in universo, hoc est corpus quod sumpliciter sur sum est, nempe cœleste; usque ad lunam, non ascendendo, scil. sed des sciendendo in universi ordino, hoc est universum corpus quod sur sum est, se supra lunam ab exxima ultimi orbis superficie, & circumserentia, usque ad lunam inclusive, aliud est ab igne & ab aere.

nem 150 pm - at hapter at Org on admittant, que exernis

orthograph provided activity but there

An suprema aëris regio fit igni continua?

Tertia questio est de ejus cum igne continuirate. Assimat Arisoteles 1.lib. Meteor.cap. 4. continuum esse ignem cum superiori elemento. (4) cum cœlo, quod quo in sensu sir appellandum elementum. Tract. 1. Sect. 4. supra documus) cum igne verò aërem. At verò que different specie non posse invicem continuari, Aristoteles docuit, lib. 5. Phys. ergo sibi ipsi contradicit.

Mionis, qua continue vi copule intercedenti Ad quam question in unum integrum coalescunt, ut partes ignis sibi nem dupliciter reinvicem continue sunt. spondeo, primo de Cordini, que est nihil aliud, qu'am immediata

spondeo, primo , de Ordinis, que est nihil aliud, qu'am immediara quode duplex est el unius ad alterum appositio; prout universi ordo & continuitas, alia mantra rerum difideratis priori modo aes non est est appoi continuis, sed solum posteriori.

Calato fith and fibi munid per intermedium terminum connectun-

Secundo: re- Quoad qualitatem, & ratione temperatura, in quifpondeo aliqua bus est propagata & quali continua extensio quædam pici posseconejusdem qualitatis. Priori igitur modo continuus igni tinua, aut

fertort,

ett t

15

230

.53

wit

30

38 zigoleo ulist, muzzislene insolien zune prierrie de Verum & zigoleo ulista in de verum & de la contra de comi de la contra de comi de la contra de comi de la contra de la

Reft. Decendum, and continua feet et querum en et e. Cuna. Fer fe leitur, li frest cut moutestout. O Ars. aera, una cast o une

extonctiseterne to, guernam non manis teneguat interessiones existentibes extinctions of the common state
Quarta occurrit de ejus motu quæstio, de quo (licertopia de caimus. Tract. 1. Sect. 8. & 9. & 10.) tum ejus motum, quòd naturalis est, tum extensionem, quòd ad mediam solum aëris regionem deorsum potrigitur, tum essectum, quòd ignem supremamque aëris oram calefaciat. Ob. Duæ tamen hic dubitationes resolvendæssum; quia ignem & aerem ideo in orbem supremam suprem

supro de sandi am, ad morpes alducentes alectus, aguante com

Reft. Dicera in tu dicinus, non-tamienvenitente, fed inclinante naudim, quod rea in dicinus, non-tamienvenitente, fed inclinante naudim, quod rea in dicinus, non-tamienvenitente, fed inclinante naudim, quod rea in dicinus, non-tamien qui con finante finante di seguinte policioris, fichioriumlapident craditame; dice cenim activum especialis in principium fit extrinfecum, habet raquonitatinfecum
propensionem ad cum morum, que fupra dixitaus,
propensionem ad cum morum, que fupra dixitaus,

pang eine actional samm afficientiam proprie intriple cam efficientiam sumban ungen und mottles qua afficientiam income principium fic on Refere, aut em ban indimobili or surom ich houp iloofische

Dicitur enim motus

2 Poffice proper intrinsecus inclinationem,
naturalis bifariam, & idoneum motus espacitatem, arque posteriors
nempe vel direction di proper intrinsecus in order printe est motus
acris (quo admotus codi in order ducitur)

Ob. 2. Secunda dubitatio; quod non finnema solum serieregio, votum & media hoc mon circumivolvinus, nam constantin est cajus unus est motm. 1. lib. Metaphys. text. 8. At media aeris region Hh 2

41

m eft

ultos

fur-

e. nin.

lur-

eft,

uf-

eft continua supremæ; ergo simul cum es in orbem ducitur. Verum & Philosophue z. lib. Meteor, cap. 4. ideodicie acrem fimul moveri cum igne, & ignem cum coelo, quia cum illis funt continua, fed aer media regionis potius elt continuus superiori, quam superior igni, aut ignis

cœlos ergo cum co movetur circulariter

Reft. Dicendum, quod continua funt ea quorum motus eft per fe unus. Per le igitur, fi fpe detur motus folum ex parte deris, unus ellet in universo aeris elemento; quoniam non magis repugnat inferioribus aeris partibus, fi feenidum le confideratur, quam superiori, in orbem circamvolvi. Per accidens tamen, & ab extrinfeco eft, quod hic monus non fir in toto aere unus, nempe propter montium interjectum, ficur Ariforeles docquis if our of oil ally thom suis of timeson at the 8. Sc of St vol. and con supplied for st of 2. 8

asset as notices as a ministration to pour firm as a second service men

penegra, cum chi ciem o.e. T. Do Be emiter que ocur oram con faces. Oc. Dux comen hie dubiantopes reloivendux fines quia es In que demonstratur, non este funnam aeris regionem femper eque calidam: neo effe ubique ejus convenum eque propinquum calo. 11101 y, lib. Phy?, text. 10. ergo move or violencer, non naturaliter.

Quamvis aurem universa superior aeris prasi semper calida siccaque fit, caloris camen, & fictitatis fue intenfionen & remiffionem patitur; nam licer ex parte dudrum canfaram; (viz.) velocitatis cœleftis mocionis, acque ignis vicinias so swifermiter in calore femper fe habeats ratione tamen tertie, nempe fibradmifte exhalationis, quandoque magis & minus excalescita magis in affate & autumno, minus verò in vere & tyeme, quod non de tota fuperiori regione accipiendum eft, fed de ejus parcibus, proucillis, in alis anni remporibus, quam aliis,

directives fol impendeted, mussiatrice al marginario

Notandum, quod non funt omnes convex a aeris partes, aquè propinque cœle, led altior multo fub Polis, depreffice fub Aquatore, & medacceli pares quia (cum un supradiximus) suprema aeris pars à coelesti moru attenuetur, & continue incalescar & in ignem transmutetur; necesse est, quod ubi motus velocior est, ili ad majorem profundicatem ignem procreat , ubi autem tardior, la tiorque est motus, misnorem fubjecti corporis partem, circumducere & calefacere : cum igizur lub equatore rapidiffimus coli mous eft, tardiffimus lub polis,neceffe eft elementum ignis fub equatore multo chaffius effe, quam fub polis; ideòque supremam aeris partem sub polis, colo maxime vicinam effe; remotissimam sub equatore, in medio verò spacio mediocriter le habere, adeo ut quò est vicinior polis altior fit quò equatori depressior.

SECT. 12

tá

901

All h

D

Onodaness 'all gradum temperances toether normal and

m-nectatitulinem cies editiulinem moe De infima deris regione, einfque temperamento, altitudine, mutabilitate, craffitudine, (9°C.

1 Humida, quoad paffivam qualitatem, ratione

vaporum in ipla continue alcendentium.

Dicamus de infima aeris regione, & primo de ejus temperamento, est enim tum

28 0

um dia

nis

Ws.

ni-

ris ir-

2US

ut

113

62

33

1 Propter reflexionem radiorum folarium à terra & aquis repercussorum, & spacium aeris, per quod transeunt, ca-2 Calilefacientium.

da, propter duplicem

caufam.

fcil.

2 Propeer fumos calidos, abaqua & terra resolutos, & in corum transieu, versus superiora, calefacientes aërem.

Ob. Verum oritur dubitatio de humote ejus ; nam fi ideo fit humida, quia per iplam vapores transeunt, oportet quod etiam ratione exhalapionum periplam afcendentium ficca effet, & proinde in paffivis qua-

litatibus potius temperata.

1 Maiorem aeris propensionem ad humorem, ideoque vaporis impressionem faciliùs admittat, quam exhalationis.

2 Maiorem copiam vaporum afcendentium, quam exhalationum; cum facilius multo aqua in fumos resolvatur, quam

terra.

Reft. Ad quam rationem. respondeo infirmam consequentiam effe, imamq; partem magis ratione vaporum humescere quam ex ficcari ratione exhalationum per iplam ascendentium, tribus de tausis, propter scil.

3 Velociorem & Cenfum exbalationis (utpotè levioris) quam vaporum , unde fie ut vapores, cum multo minus leves funt, quam exhalationes (ut supra diximus, Traff. I. Sell, 6. & 12.) tardius multo ascendant, ideaque majorem habent moram in ima aeris regione, & proinde aerem magis afficiunt quam exhalationes; que cum multo fint leviores citationi motu feruntur versus superiora; nec tam diu -nig for ima aeris parte commorantur, quibus quarta addi potelt, maigr denfitat, & proinde a duo fitas vaporis, quam exhalatiomodelitarou coren tuber (Linis.

Hb 3

Quod

Quodautem ad gradum remperamenti spectat, notandam, quòd ima acris regio, non est inomnibus suis partibus zquè calida, nec quoad altitudinem, nec latitudinem ejus; altitudinem appello ejus distantiam à terre superficie dell'indinem, distantiam versus polos ab Laquatore. Primò enim, pars quò vicinior est terre cò magis calescir à radio, à terra vel aquis rejecto quam superior, cum radius in ascensus suo cominue magis de magis elanguescat. Secundò, pars, que Aquatori propinquior (i) directius ei subjecta suerit, est exteris ferventior, quia magis ad perpendiculum, in terre superficiem incidit circa Laquatorem, de inter Tropicor solaris radius, de proinde acrem magis excalescat, cum radius quò magis perpendicularis est, eò sit potentior; ideóque cum ad obliquissimos angulos terram seriat sub polis, minimum in acris parte calorem procreat, ratio est major minorque unio de Coitio radii incidenti cum restevo, ut suprà dictum, Tract. 1.

Quamvis autem calidior sit ima actis regio sub Aquatore, est tai men fiunidior sub polis, candem ob causam, quia tum (sicut di ctum est) insima pars acris ratione vaporum humectetur, ibi sanc humidior etat act, ubi vel major copia vaporum ascendit, aut ipsi vapores diutius consistunt, & in acre suspenduntur; ob quarum posteriorem causam, maxime madeteir act sub polis, cum ibi satis quidem caloris sit ad procreandos vapores, insimmor verò, quam ut vel consumere, vel dissipare possir, vel in altum extollere; unde sit, ut in inseriore

aeris parte fulpenfi vapores cam humidiorem reddant.

De altitudine verò ejus, notandum est, quòd non est ubique à terra seque distans, sed multo altior sub Aquatore, & intra Tropicos, quàm circa Polos, quia cùm ima aëris regio sit universum illud aëris spacimim, per quod radii à terra repulsi ascendunt, ibi sane crassior altiorqueri ima aèris regio, in qua radii altiùs resectuntur; altiùs autem ressettuntur, ubi sortiores sunt, & ad perpendiculum magis cadunt; id verò est inter Tropicos. Sub Polis autem ad obliqui simos angulos cadunt, inde ad minimum spacium sursum portigintur, ideòque sub Potis depressissima est, altissima verò inter Tropicos.

Exquibus denique colligitur, non elle fixum & immutabile punchum maxim x altitudinis ime aëris regionis, sed pro slexu solis ad austrum vel septentrionem inter Tropicos, aliud, alisidque continuè existere sibi enim semper ima regio altissima est, ubi sol direste & perpendiculariter impender, altissimumque ejus punctum, est puncum centro solis directe suppositum. Unde manifeste apparer, altiorem esse nobiscum imam aeris regionem in zstate, quam in liyemespropter directiorem solarium radiorum incidentiam; depressiorem

in

in hyeme, contrariam ob causam Sub universo autem coelo altissimum punctum fub Tropico Capricorni, quod ibi fol est proximus terris.

SECT. II.

ob. Werder obelian De media aeris regione, co primo de einstemperamento. an fit frigida. han again sain reins and

Transcamus ad mediam aeris regionem, in qua, imprimis temperaturam ejus explicabimus, fri jus ejus (de quo tam celebris est apud

Philosophos quaftio) potifimum expendentes.

Est igirur imprimis, media regio, quoad passivarum qualitatum temperiem, humida ratione vaporum, nubium, pluviarum, aliarumq, aquolarum impressionum ipsam humectantium, quoad astivarum vero frigida.

Ut autem intelligatur accurate frigoris ejus conditio; Notandum

imprimis eft, quod

duplex calidi-

altera, fcil.

pon

nec di-A. t à

nfu

14-

107, Æ-

gis m-

18,

ue

1,

:5

n

3

I Caleftis, que originem à calo ducit, & à calefts

vel motu, vel lumine, influitur in inferiora.

2 Elementaris, que actionem alicujus inferioris corporis consequitur, ficut calor, qui à radio solis inferioribus inspiratur, caleffu; qui autem ab igne, elementaris nominatur. Sic etiam frigus proportiotaselt, duplexnaliter duplex eft, calefte & elementare. Calefte frique frigiditas, gus, nihil alund eft, quam defectus cœleftis caloris. Elementare verò est positiva qualitas calori non privarive opposita, sicut catefit frigiditas, sed contrarie, ficut eft naturalis terte vel aque, carum formas L concomitans.

Notandum autem quod media aeris regio frigida est ratione utriufque frigoris, & frigore privativo, vel calefti, duplici de caufa.

Primo, propter quierem ejus à coelefti moru, quo superior parsaeris

atteritur & incalescit.

Secundo, proper ejus immunitarem à reflexis solis radiis, à quibus

interior pars aeris efficitur calida,

- Est autem frigida elementari frigore, duplici de causa, quarum altera est procrearrix, altera confervatriz caula ejus frigoris. Caula procreans est vapor in ea sospensus, ipsique frigiditatem imprimens. Gaula confervans est Autiperistasis ficut modo dicemus in suo loco.

Hh 4

SECT. 12.

fariam;

in hyperte remote am ob a to T. J. F. C. T. a sinfliment

In qua dubitationes reforuntur.

Ob. Verum obfiftuntdifficultates. Nam omne elementum przeipud in fui medio debes effe naturaliter dispositum. Naturalis aurem dipo-

fitio aeris est calor : ergò media aeris regio est calida.

I Ex parte forme, & natura fue, & fic calidus & Sol. t. Dicendie humidus ellet, non minus quam cetere aeris partes, quodaer medie) 2 Ex parte finu eius in universo : & sic est frigidus, regionis bifa- Ratione ergo inclinationu nature sue particulare riam confidecalidus effet, ratione intenfionia univertalis, natura-Cliter eft frigidus. ratur.

or Corpus naturale, & sic naturales ejus dispositiones

funt calor & humor.

Sol. 2. Vel di-2 Locus naturalis generationis aquofurum impressigrendum, quod num, & sic naturales ejus dispositiones, sunt frigus & Tpectatur, vel humor, quia sine istis, illa impressiones generari non quatenus eft poffunt : Aer igitur media regionis, quater us aer eft, effer calidus, quatenus impressionum locus, frigidus

Ob. Si effet frigida, aut in fummo, aut remifse; non in fummo, quia id aque peculiare eft, 2.lib. de Generat text. 23, nec remise, quia in ça impreffiones fumme frigidæ, ut grando, nix, pluvia generantur, ergo.

Abfolute, & ex parte qualitatis, quod intensissi-Sot T. Dicendu. mum habeat frigiditatis gradum, secundum quem mediam aeris frigiditasintendi potelt, & ficmedia acris regiofriregionem frigigidissima non est, sed illud est peculiare aque. di fimam effe :

2 Respettive, comparatione habità ad gliqs geris intelligitur bipartes, sic verò frigidisima rectè appellari potelt, quatenus omnibus alus aeris partibus est multo

frigidior.

Sol 2. Quod autem in ea effectus summe frigidi procreantur, non id fit propter frigiditatem illius regionis, fed propter intrinsecam frigefattionem, per quam viluz forme ad tantum frigiditatis gradum reducuntur, ficut statim docebimus, Quocirca generantur à frigore mediæ regionis folum di positive, quatenus illa vapores accipiens calidos remisso suo frigore caltigar, & temperat ; generantur autem perfettive, ab interno suo frigore, ad quod, a forma aque in vapore existente reducintur. . . 11

rat

C

II.

Oh. Ea regio in qua ignis generatur non est frigida, sed ignis gene-

calida non frigida,

ipa è

\$ &

tes,

us.

rie

ra-

es

n

Resp. Dicendum, quòd ignis in ea generatur non per se (i.) non per efficaciam propriam ipsius regionis ignem directe producentem; sed per accidens & Antiperistasia, quatenus frigus cucumstans effluxum exhalationis prohibens, exhalationem undique repellus que hac ratione collecta in densiorem globum; factaque compactior, vi sui calorie incenditur & in ignem transmutatur.

Ob. Si media regio ellet cateris fr gidior, effet etiam is denfior, ft

densior, gravior, si gravior caderet, ergo frigida non est.

Resp. Dicendum, quod si consideretut ex parte gravitatu, est apra descendere, si ex parte frigiditatu ineptus, eò quòd, à calore ima region nis sussum repellitur ratione contrarieratis, ne possit descendere.

SECT. 13.

De causa frigoris media regionis aëris.

Caufa frigiditatis politiva, media regionis aeris est duplex,

Procreans & imprimens.

Confervans & augens. Priori modo ejus frigiditatis altera caus funt vapores in eam regionem evecti. Posteriori est Antiperissassis (i.) contrariorum in calore supremæ imæque regionis circumobsistentia,

Ob. Verum gravis difficultas diffolvenda elt, quo pacto vapor qui fumus calidus elt (ut Tract. 1, Sect. 4, (uprà documes) in media regione,

causa tanti frigoris esse potest.

Resp. Ad hujus ergo difficultatis solutionem, totius que rei explicationem quadam sunt pranotanda. Primo quòd vapor quoad substantiam suam nihil aliud est, quàm aqua (ut Trast. 1, Sest. 7. & 8. Suprà dictum,) quantumvis extra naturales suas dispositiones constituta (i.) calefacta, attenuata, & in fumum versa.

2 Secundo notandum, elementa extra naturales suas dispositiones à violento aliquo agente remota, ubi à violento agente jam libera sunt, vi sua forme ad prissipam suam & naturalem conditionem se reducere. Quemadmodum aqua quantumvis vi ignis incalescit, ab igne ramen

remora, ad nativam suam frigiditatem le revocat.

3 Terriò notandum, quod agua vaporosa, non nis ab extrinseco agente efficitur calida, eo que duplici, quorum alterum in procreando vapore calorem ingenerat, nempe solis radius; alterum, post eum procreatum

1

creatum calorem auget, nempe vapori admifta exhalatio : vide fopra.

Seft.4. Tract. 1.

Ex quibus universa opinionis nostræ ratio dilucescie, nam cumea omnium elementorum natura fit, ut à naturali fuo flatu depulfa (amotà violentia) ad cum quamprimum fe revocent, vapor autem substantialiter & formaliter aqua fit, fed extra naturalem difpositionum ftatum conflituta, à calore fibe partim à radio folis, partim à calida fecum convotat à exhalatione, advecta violenter; manifestum est, quod ubi à radiorum & exhalationis viribus liber eft, co in loco le iterum ad name rales aque dispositiones frigus, densitatem, & gravitatem reducit, violentis ejus dispositionibus paulatim expulsis. Vapor autem ab utrisque, nempe, & radiorum & exhalationis violentia, in media regione liberatur. Nam neque radii tam alte ascendunt, nec exhalationes vaporibus admiftæ ibi confiftunt, fed altius provolant, unde vapor fuz materiz relictus, relictum in fe à radiis & exhalationibus calorem, vire tute intrinseca fux forma excludit, & nativam fuam frigiditatem revocat, qua redacta, mediam aëris regionem (in qua relider,) refrigerat. Quantumvis igitur vapor in ingressis ejus in mediam regionem calidus fir; postquam tamen virtute suæ formæ alteratus fuerit, evadit frigidus. recteque potest frigore suo circumstantem aërem frigefacere.

SECT.

In qua dubitationes contra pradicta excludantur.

Cb. 1, Sed objectiones quadam suboriuntur. Nam fi elementa le reducerent ad novas qualitates, ut aqua ad frigus, ergo alterarent le, ergo in feipla agerent : verum nibil in feipfum agit, 1. lib. de Gener. text. 42. Ob. 2. Secundo, elementa in le haberent activum alterationis suz principium, quod ab omnibus Philosophis negatum est.

Refp. 1. Ad priorem re-Ipondeo bifariam, primò duplicem effe actionem, nempe

I Corruptricem , qua vel natura rei , vel aliqua nature congruens dispositio abjicitur, ut aque calefactio.

2 Perfectricem, qua naturalis dispositio producitur, ut aque calide frigefactio : de priori actione Philosophus intelligendus

1 Principium actionis, quod vi sua propria actionem producit, quo pacto dicimus formam aquæ, aquam calefactam, adfrigus reducere.

2 Suppositum

.

dò

opra. m ea t mi ttriam has

nota

ntia-

tum

con-

174-

-111

vio-

uc.

be-

ri-

24

100

e.

t. 2

aumai aminot to Ref s. Secundo respondeo. sliquid dicitur 4 were biformicor vel us non s

be retile thrown ad

Aufter Sail San

Refb. ad 2. Ad fecundam respondeo . audd duplex potelt effe elementorum con-

ditio. altera

-unac -bA

ant flore am 1 2 Suppofitum allionis quod vi fuz forma actionem producit effe : fubiettum quod actio denominate quo in fenfu dicimus aquam ipfam ad frigus fe reducere. Aristoteles ergo neganstide agere in (eipfum) non de Cuppolito actionis, fed de principio intelligendus eft. Hoc eft, id quod eft principium actionis per fe in feipfum agere non poreft, id camen quod eft fuppofirum actionis porelt agere per fe in feipfum; fed fecundam diversas paries; agiremm ratione farme, paritur rarione materia: (per fe dixi) nam principium (per atcidens) in feipfum agere non eff inconveniens . ut forma que per fe mover materiam, moverur eodem modo per accidens ratione materia, per le inquam mouet per virturem fuam per accidens movetur. propter connexionem ojus cum materia.

madien auset f. 1 Naturali, in qua omnes dispositiones natura

fuz congruentes poffident. Total a supra mustalina

2 Violenta in qua naturalibus fuis qualitatibus privantur. In priori cafa elementa feinfa alterare non poffunt, & in co cafu illud Phitofophorum dictum intelligendum eft. In posteriori possent, & in co casu forma elementorum est activum eius principium : ut (v.g.) A jua dum naturalem obtineat gradum frigoris fui , & humiditatis , mullo modo fecundum has qualitates leiplum alterare possiticum tamen per vim externi alicujus agentis, aliquos carum qualitatum gradus amilerit, quando fibi relinquitur, ad conge-Initas fibi qualitates fe rettimit. Se talian terrore vaccine abblight

on quaternations of the state of the second of the second or and the second More god in to receive the E City of the recommon as a ment of

and a process service of trobus as services as and a few constants is De modo, quo vapor in media regione ad frigiditatem fe reducit. um inciperante fetz mereculus, una cien filzona per/a confiderat

Verum de modo, que vapor le reducit ad frigiditatem, dicenda quædam funt, non fatis animadverfa Philosophis; ubi duæ dubisationes expediende fuit. Ob: Prior, An forma vaporis frigidalitem de novo efficiat, per inftrumentum, vel fine inftrumento? multine in-Arumento formas fubitantiales nihil operari omnibus Philosophis cedebratum eft; per inframentum autem id ficti non potett, cum hoc aliud

aliud effe non poffit nifi relictum frigus, hoc verò minime poteff ago.

re in calorem vaporis, cum fit ihrenfior frigorente

Refp. I. Ad quam respondeo utrumque defendi polfit . fi itaque tuemento id fieri, dicendum, duplices effe actiones, alia

r I Exiens, que extrinfecam afficit materiam has autem actiones elementorum formæ fine inftrumentis exercere minime poffunt, ut forma ignis. fine infito fibi calore, lignum non poteft caltis

2 Infident, quam forma in sua propriâque quam antur, fine inftru & informat) materia exercer, in hanc verò quantum. vis in naturali fua conditione agere non potest fine instrumento, (ut non potest forma movere materia am, fine levitate vel gravitate, inftrumentaliter ad actionem concurrente) inviolente tamen poteft immediate per semsam fine instrumenti ministerio L nativas fuas qualitates reftituere.

Refp. 2. Vel dicendum, formam vaporis vaporem ad frigus reducere per relictum frigus, quod inferumentaliter calorem expellit. Ad argumentum ergo dicendum, quod in vaporis frigore duo spectantur.

I Gradus ejus, & hoc modo eft frigus in vapore ca-

lore depreffius.

2 Potentia ejus & efficacia, & hoc modo frigiditatem Cvaporis ejus calorem superare dico.

Ob. At omnes Phisophi agendi potentia calorem este frigore pollen-

tiorem afferunt : ergo potentia frigoris major non eft,

Sol. Respondeo, frigus in vapore duplices vires habet,

Maturales, que speciem ejus & naturam consequentur, Participatas, quatenus in virtute forma aqua, qua eft.

Lin vapore, operatur,

Si igitur frigus vaporis abfolute confideratur, quatenus frigus, fic quemadmodum grade, ita agendi efficacià calore inferius est ; quòd fi respiciatur quatenus forme vaporis instrumentum elt, sic dico vires ejus à vi formæ conformatas, esle viribus caleris superiores; non itaque nude & pracife frigus per seiplum æstimandum est, sed quatenus in potentia forme operatur, namque perfectum agens ex forma vaporis, cum cooperante frigore refultat; vires ergo frigoris per fe confiderata, minores funt viribus caloris, led vires frigoris & forme fimul conjun-Ela funt multo praffantiores.

Ob Politetior dubitatio contra priorem responsionem: nam omnis actio est ratione contrarictatis Caltem, corruptive, Sed forma vaporis non est per se contraria caloris ergo per se calorem non contumpit, & per confequens non reducit per fe frigus; major eft Ariff. 1, de gener, text st;

Refp.

Leg attistics Re/b. Adquam respondeo, forratiooffe vel feil quoad

age.

hae

Arn-

nis.

tia-

am

mine

Tid

ad

m-

io

re

l-

IC s Subflantiam fuam, fic verò nullieft contraria, 2 Efficaciam & virtutem fuam, fic verò contraria est virtualiter calori, quatenus vim habet efficiendi frigidiratem que el dirette & formaliter eicontratia. Quemadmodum enim dicimus radium folis effe efmam confide-4 fettive contratium frigori, quatenus producit effefrum nempe calorem formaliter adversum function fimili ratione de forma vaporis æftimandum a licet in feipfa confiderata mulli contraria eft, tamen quatenus est principium, vel producens, vel reducens naturales aque dispositiones, nempe frigiditatem, & c. est effective contraria catori.

Dub. Verum quare porius frigefacir mediam regionem condensains & aqueus vapor, quam ea regio (cum fit naturaliter calida) vaporem calefaciat.

Sol. Ad hoc dicimus duplici de caufa provenire. Prior quia vapor cum fit fabflantialiter aqua (fi non lecundum altum, camen lecundum na turalem propensionem lummum haber gradum frigiditatis, cum tamen calor in acre remiffiot eft. Pofferior eft denfirudo ipfius Subjecti, quia vapor est mulio corpulentior a eres proindeque frigus ejus compactius, ide oque fortius quam fit calor in aere tenniorife, multo corpote, proindeque diffipation, & propterea infirmior.

SEC T. 16. In qua obiectiones contra noftram fententiam refolvuntur.

Verum funt è Philosophi, quibus hac fententia displicer, & levieulis quibuldam rationibus cam adoriuntur quas remove bimus. Ob. Vaporis naturam dicit Ariftoteles, calidam elle & humidam, I. lib. Meteor, cap. 4. vaporémque fursum dici à calore : at id quod est calidum non refrigerat.

1 Originalem & ratione fux forme & nature fibi ab intrinfeco congruentem.

duplicem complexionem habet, alteram

2 Adventitiam, & ratione agenti, iplum à craffiori aqua resolventis, fibi accidentem, Prior naturalis est, & ficelt frigidm; polterior violentis, & ficelt calidus nec cavilletur Zabarella, vapor quatenus vapor eft calidas. Respondeo enim non vaporem, quatenus vapor eft, fed vaporem, quatenus forma aque confiftit, vim habere calefaciendi. Vapor enim est accidentale lolùm

lum nomen ipfius aqua, & aquam importur fub definitis, caloris, raritatis & levitaris conditionibus. Bit igitur vapor in afden (u calidus ratione fibi admifta exhatationis, calidique aerisper quem alcendit ; in termino tamen efcenfils, (i.) in media aeris regione, ubi ab externa via ofentia liberatus fibi relinquitur, vi fuz formie, refrigefcit; & fie intaquam transens vicinum fibi a èrem refrigorat au 1839 - daines muni

Ob. Vapores ad mediam acris regionem provenientes, actu funt calidi, non verò frigidi nisi in potestare ; ergò actu non refrigerant, cum

omne agens agar, quarenus est in actu.

1 Attiva, que est potestas efficiens.

2 Palliva, que est potestas recipiendis Dicimus autem vapores elle utroque modo in poteffate ad fiigiditatem in potentia attiva, ratione forme que efficit ; in potentia paffiva, ratione materie que recipit effectam frigiditarem, Verum itaque eft, quod fi vapores in mediam regionem provenientes essent potestate solum passiva frigidi, non possent refriitas, altera gerare; at cum habeant (us diximus) adivam poteflatem, ratio eft neganda.

Ob. 4. Aromne agens agit quatenus in actus fil er aus auterol etga debi

1 Formalis, vel inherentie, ficut dicimus ignem effe formaliter actu calidum, quia forma caloris ipfi inhze

2 Virtualis, vel efficacia, ficut dicimus solem este secundum efficaciam calidum : quia actu virturem habet efficiendi calorem. Omne itaque agens, agit quatenus in adu, vel formali, fcilicet, vel faltem virruali. Univoca enim agentia fecundum actum formilem; aquivoca fecundum virtualem actum operantur. Licet ergò vapores actu non funt calidi formaliter, funt ranich virtualiter, ratione lux formx, quatenus ca attualem lem-per vim habet efficiendi frigiditatem : licet eam in actionem & effectum non exhibett, priulquam ad mediam regionem pervenerint, propter externarum causarum violentum impedimentum. Sunt ergo vapores in ingressu ad mediam regionem formaliter calidi, virtualiter fri-[gidi.

Ob. Vapor refrigeratur propter locum, affirmante Arifforele, lib. 1. Meteor. cap. de vapore, nube, caligine, &c. ergologus non refrige,

ratur propier vaporem.

Refp. Respondeo, quod duplex eft pote-

Resp. Re-Spondeo. quòd duplex eft actus, alter 1 Effettive, operative feil. ipså regione ad frigefa-

Ctionem vaporis.

Rell. 1. Vapores propter mediam regionem frigefieri bifatiam intelligitur,aut

in

1

2.

.

t

2 Permiffive, ipså fcil regione non impediente. Ethocposteriori przcipue modo intelligendum est Philosophi dictum: propter locum vapores refrigerari non quia locus multum frigoris conferatifed quia in eo loco immunes & liberi funt à caufis infos vios lenter calefacientibus: Scil. & a radiis que tam aliè non reflectuntur, & ab exhalationibus, que altiùs provehuntur : unde vapores fibi-ipfis relictionec propter locum impediti, in aquas relabuntur.

Reff. 2. Vel respondendum, negando consequentiam, nam & vapores inchoative refrigerantur à loco, & locus intenfive refrigeratur à vaporibus. Cum enim funt vapores in corum primo adventu media regione calidiores, ab ejus quidem tepido frigore remittitur corum calor; at cum longiùs in ea permanserint, & aqueam suam frigiditatem reduxerine, tum quidem multo frigidiores existentes usuram tependunt, ipsamque regionem vehementius multo frigefaciunt.

Ob. Arifloteles lib. 1. Meteor. cap. 4. nullam aliam affignavie caufam calous aut frigoris elementorum, quam radios & motum celefrum, à quibus calorem, immobilitatem, à qua frigus elementa vono active & patient,

luit recipere.

Infite, & congenite, quas elementorum formæ exigunt.

Refp. 1. Responded trifariam, quod in elementis duplices effe posiunt quali-

cates, vel

2 Adventitie; & extrinfeois superaddita. Dicendum ergo, quod Aristoteles elementa in potentia effe ad has qualitates afferens, actu autem iis à cœlo imbui, non de primogenits qualitatibus intelligendus est, (hæ enimformas elementorum consequentur;) sed de Adventitiis. quas à colo recipiunt, cas enim vel per moturi. vel per radius, vel immobilitatem recipium

Reft. 2. Vel dicendum, clementa bifariam (pottari poste; uno modo absolute, quantum ad eas dispositiones, quas natura clementorum defiderant, alio modo respettive, quantum ad eas dispositiones quas re. quirunt, quatenus funt materia, ex qua cœlum impressiones progenerat. Priori modo si considerentur, habent calorem & cattras qualitares, quas à cœlo non receperunt, nis tanquam ab universali causa. Posteriori verò, universas à scelo immediate recipiunt

recipiunt, (immediate inquam) non quia fine medio inftrumento, (nam radius & motus ejus inftrumenta funt) fed quia fine medio aliquo in-

feriori corpore, has qualitates inftillat inferioribus.

3 Vel terrio, (ut concedant, quod probari non potest) omnes has qualitates simpliciter à cœlo, per motum, aut radios, aut immobilitatem promanare, dico frigiditatem mediz regionis à radiis este, non quidem directe, nam sic cales sciunt, sed per accidens & ex eventu, quarenus vapores procreant, & in cam regionem subvehunt, quam poste à cum crasses cant, tesrigerant.

S E C T. 17.

De caufa confervante frigoris media regionis, riempe antiperistafi. Deque eius natura.

Causa conservans frigiditatem in media regione à vaporibus impressam, est Antiperistasis. De qua duo dicenda sunt. Primò qua ejus natura sit? Secundo quomodo contratium costitario per Antiperistasia intendatur, aut firmius redditur.

Antiperiflafis (quod nomen fonat) nihil aliud eft, quam circumob-

fiftentia contrarit,

Unpe apparet duas exigi conditiones ad Antiperistafin, alteram

1 Ex parce terum ut fint inter le contraria (1)mu-

circumfter aleeram, ipsumque in suo quasi finu

1 Penetrans (1) cum victoria agens in contratium propter excessum actuositatis quem supra contrarium obtines.

Secundò notandum
quòd contrarium
ex diversitate estionta dividendum
est, in contrarium

contrarium spumssed fine victoria: è quibus prius contrarium agendo corrumpit contrarium suum, ut calor ignis lignum; posterius verò intendit & perficit, ut frigida nubes inclusam exhalationem.

Queft. 2. Sed hie duz qualtiones Colvenda funtiprior, An Cemper in Antiperiflas unum contrarium intendat alterum? Posterior quo-modo intendatur?

r Improportionata, cum unum in achuchitate valde excellat alterum, tum verò contragium circumstane,

COL

rem relpondeo, quod contraria in Antiperistas posfunt effe duplicia,

am

171-

as

m

m

2-160 sol. ad 1. Ad prio- | corrumpit contrarium obsessum.

Proportionale, cum temperata quædam fit corum in mutua actione proportio. Tum vero distinguendum est. Nam aut ambo contraria in fummo funt gradu aut remisso; si in summo, cst intentio etiam graduum iplius qualitatis.

Ad modum autem intelligendum, quo per Antiperistafin unum contrarium intendat alterum, notandum est. Primo, quod natura contrariis duplices insevit vires. Alteram transmutandi comrarium & corrumpendi, alteram defendendi seipsum à contrario ne corrumpatur: Hæc verd posterior duplex est. Resistentia, scil. qua renititur agenti contrario, ne ab iplo corrumpatur : & fuga, qua leiplum subducit ab agente contrario. Exemplum utriusque ad manum est: frigus enim aquæ, cum calor ignis iplum invadat, ad tempus ipli refistit, (li enim non refifteret, totus calor in momento induceretur, cum nihil effet quod ejus actionem prohibeat.) At verò ubi calida exhalatio sursum provecta ad mediam aeris regionem pervenerit; à cujus frigore corrumperetur, d. orfum iterum fuzit ; (ficut in ftellarum cafu videmus, & in generatione ventorum) quemadmodum duplex est hic descensionis modus, alter qui alterationem respicit, scil. refiftentia : alter qui localem motum, scil. fuga : tic duplex est actionis modus. Alter respiciens directe alterationem, scil. transmutatio. Alter motun localem : scil. fugario vel repulsio. Sed notandum quod sicut fuga ex imbecillitate resistentia fere provenit, ita & repulsio ab excellentia activitatis.

stans contrarium circum partitur latius se distundere, tendit bifariam Sol. ad z. Notandum lecun-

1 Per refistentiam suam, quatenus contrarii effluxum prohibet,nec iplum

2 Per affivitatem fuam , quatenus tendit bifariam, nempe vel I contrarium iplum fugat & repellit, & in angustiorem locum cogit.

Unde facile dilucescit modus, quo in Anteperiftaf contrarium à contrario intendatur: nam cum contrarium circumstans, non folum ratione refistentia fue effluxionem contrarii non patiatur, verum ratione fue affivitatis, fuget à fe, & repellat undique contrarium, cui nulla ex parte pater exitus, hinc quidem eft, quod partim violenter, propter repulsionem ambientis contrarii, partim naturaliter, propter fuiphus confervationem, feiplum colligar, ejulg; partes magis coeant. Unde compactius redditur, & promde fortius, cum virtus unita fit fortior feip fa di Sipata, affirmante Ariftetele, lib. 4. Meteor. Exempla in promptu lunt. Nam fi quis polt diu tractatam manibus nivem,

manus igni admoverit, vehementiorem multò quam antea frigiditatem sentit, cujus alia causa non est, quam quod inter externum calorem ignis, & internum corporis, frigus interceptum nec permissum effluere ad certum spacium intenditur, majorémque conflictum & dolorem excitat. Eodem modo si quis corpus suum frigido immittat fluvio, calor seipsum subitò extremis corporis partibus statim subtrahit, & in penitralibus se recondit; ubi collectus, imerdum adeò effervescit, ut hominem in sebrem conjiciat.

SECT. 18.

In qua dubitationes removentur.

Ob. Verum contrarium quædam rationes suadent. Nam contraria se invicem corrumpunt, cum ex eodemse expellunt subjecto: ergo unum contrarium alterum non intendit.

1 Diretta, qua per se & propria virtute agentis, aliquid producitur, ut calefactio respectu caloris.

Resp. Dicendum, quòd actio est duplex, altera 2 Indiretta, qua per accidens. & præter intentionem agentis aliquid efficitur Priori actionis genere contraria mutud se corrumpunt; posteriori conservant, & intendunt. Verum itaque est de contrario penetrante, non ambiente; & verum de actione quæ est cum victoria, non de ea quæ sine victoria excucetur, ut in Antiperistas.

Ob. Si in Antiperistasi unum contrarium sugiat altecum, aut ergo naturaliter, aut violenter, non violenter, quia moius ille naturalitest, quo natura integra conservatur: nec naturaliter, quia exhalitiones deorsum sugiant à media regionis frigore. At axhalatio cùm sit leve

corpus, non deorfum naturaliter, fed furfum moveretur.

Refp. Dicendum, motum gravium furfum,
aut levium deorfum,
ut fugian à contratio,
posse spectari, aut
datur à

I Ex parte principii motionis, & sic motus ille violentm est, cum sit ab extrinseco repellente, & præter primam mobilis intentionem.

2 Ex parte fini motionis, & sic est naturalis, cum licet non primo & absolute intendatur à natura mobilis; intenditur tamen secundo, & supposité violentie contrarii, quatenus per ipsum in esse conservatur, ne interess.

Obiger

Obiter autem notandum , quod naturaliter furfum gravia, & deor fum levia moveri possunt duplici de causa. Altera jam explicata eft, fugacontrarii. Altera est adimpletie vacui. Quarum prior est naturalis refpedu finis particulari, ut, fcil. natura mobilis confervetur. Pofterior, respectu finis universalis, ut unversi ordo & integritas, (que in immediatione corporum confistit) fervetur perfecta: Utraque autem motio (à formis mobilium eft) licet non lecundum liberam & præcipuam ejus intentionem, led fuga contrarii est à forma, quatenus est conservans principium existentiz mobilis. Adimpletio autem vacui, quatenus

eft forma partis univerfi, eft lubordinata natura univerfali.

Unde manifestum cft, tres effe gradus naturalis morus. Primus, quo secundum nativam inclinationem ad naturalem locum fertur. Secundus, quo propter conservationem mobili, contra inclinationem fuz gravitatis & levitatis movetur, fecundum tamen fecundariam forma inclinationem. Terrius, quo propter unitatem univerfi confervandam quaqua versum (i. levia corpora deorsum, gravia sursum:) movetur ad excludendum vacuum. Exemplum primi, est motus exhalationis furlum : fecundi, elt motio ejus deorlum repuls à frigore media regionis: tertii, est morus corporum ad omnes positionum differentias, ut removeatur vacuum.

Ob. Si in Antiperistafi, unum contrarium intendatur ratione alterius, aut ergo obfiftens contrarium, ut aer fupremz imzque regionis, agit in obfeffum, ut in mediam, aut non; fi non agat, ergo non repellit ejus frigus ad interiora. Si agas, ergo calefacits quia calor nullam actionem exercet, nisi calefacit. Ergo imprimit calorem in mediam regionem.

ergo non intendit, sed remittit ejus frigus,

1 Secundum conatum, & ficagit.

2 Secundum effettum attionis, qui est impreffio Reff. z. Dicendum) fimilis qualitatis, fic verò non agit; exercet ergo quòd actio confi-c actionem luam , led fine effette , quia alterum deratur, vel contrarium citius fe subducit, quam adeffectum poffit actionem fuam perducere.

Reff. 2. Vel dicendum, quod agit quidem, led incheate, non perfelt. Inchoate (inquam) agit, quia exiguum aliquem calorem imprimit,qui obleflum contrarium excitat ad fugiondum. Perfette non agit, quia citius fe subtrahir per fugam, quam ut firmati possit ejus actio. Intenditur autem obleflum, quia non cantum acquirit calorem ab actione oblidentis, quantum frigoris per luam condenlationem, qua factum robultius, prins imprellos libicaloris gradus facili manu ejicit, & firemuillime deinceps contrario relific

Ob a. Si in Antiperiffe hunum conurrium figias ab altero, aut erge

ita-

lo-

um

8

tar

hit,

cit,

1-

s,

sola qualitas contraria, aut etiam subjectum, si qualitas sola, ergo qualitas per se migrat ab uno loco in alterum, ab uno subjecto in alterum: Si subjectum, ergo media regio fugit ab extremis, at illud fal-

fum eft, cum fit is femper continua.

Resp. Ad quod dicendum, quòd non qualitas sola, sed subjestum sugit. Verum subjectum frigoris in media regione duplex est. Alterum per se & naturaliter, scil, aqueus vapor. Alterum per accidens & participative, nimirum aer ipsius regionis. Quorum prius sugit ad medias issus regionis partes, easque vehementius retrigerat. Alterum non sugit, sed ad exiguum solum tempus resistit calori extremarum re-

gionum.

Unde patet & quomodo, & quamdiù Antiperistasis est causa frigoris in media regione a eris. Quamdiu, scil. in ea retitunt vapores, qui eam ad frigiditatem alterare possint. Exclusis enim inde vaporibus, & (quæ ex iis procreantur) vaporosis impressionibus, non est ulteriùs Antiperistasis causa, vel augens, vel conservans ejus frigiditatem; sed potins calorem procreans. Nam cùm (sicut dixi) a er elementari frigoze frigidus evadat non nisi ratione vaporum qui sibi admissentur, necessarium est quod inde essiuxis vaporibus, a er statim incalescat, tum propter extrinsecum hossem istius frigoris, scil. obsidentem calorem supremæ imæque regionis; tum magis propter intrinsecum hossem, nempe formam a eris, quæ a erem continue ad naturalem suam caloris dispositionem reducit. Antiperistass ergo conservat contravium in eo subjecto, cui naturaliter inhæret, ut in vapore, at corrumpit posius in eo, in quo violenter insidet, ut in a ere.

stil man first pom entiter SECT. Hig.

An media aëris regio fit semper frigida.

Verum hic aliæ quædam quæstiones suboriuntur. Primò, cum jam pateat frigidam esse mediam regionem, an semper frigida sit? An

potitis interdum calida?

Ad quam dicendum est quod cum (un suprà diximus) duplex sit frigiditas. Altera calestis, qua nihil alsud est, quàm desectus calestis caJoris à calesti motu & lumine oriundi. Altera elementaris que elementaris corporis actionem consequitur. Prioris quidem ratione semper
frigida existit media actis regio, cum & motus calestis cum suprema
actis regione terminetur, radii autem à tetra & niari retorti in ima regione elangues cami, a calorem sum quasi expirent, prinsquam ad me-

diam perveniant. Posterioris quem (meo judicio) semper non est frigide, quia, cum (ficut docui) elementari frigore media aeris regio non nifi à vaporibus frigescat, eaque frigefactio ipfi violenta fit, cum aer narura fua calorem exigat. Cumq, ca fit natura elementorum, ut remotacaufa quæ violentiam inferebat, violentam ipfam qualitatem quamprimum ejiciant, & naturali conditioni le reftituant, necessarium elt, ut media aëris regio, ubi feda ferenaque fuerir, & vaporofis impreffionibus vacua, ut vi luz forma, (expulso, quod ex vaporibus nascebatur, frigore) ad naturalem suum calorem revocetur, donec ab aliis vaporibus cò adfluentibus refrigelcat. Ob. Verum duz nos urgent dubitationes. Prima, radii reflexi per

mediam ascendunt, ergo recipirab us calorem: Antecedens probatur, quia aut per eam ascendunt, aut corrumpuntur priusquam ad eam perveniunt:non verò corrumpuntur, quia aut à leiplis, cum nihil leiplum corrumpit, 1. de Gener cap. 7. Aut ab alio, aut ergo ab aere, aut qualitate aliqua acris ; non qualitate, quia nulla qualitas acris adversa eft lumini ; necaere, quia aer eft corpus perspicuum, radius autem aut lumen, est actus aut perfectio perspicui, 2. de Anim, text. 69. At nihil corrumpit perfectionem fuam.

I Per extinctionem propter interjectum opaci impedimentum; ut ad interjectum terræ inter folem & lunam, radius qui à sole profluxerat, in luna extin-

2 Per languorem, vel (quali dicerem) expiratio-

five in radio, five radiolo corpore, ut ulterius diffundaturshoc est, non à positiva aliqua causa, sed solum

guitur.

nem, propter debilitatem radiantis corporis, vel defectum virturis in radio, ut ulteriùs propagetur. Nam Resp. Ad quod cum omnia corpora lucentia funt limitatæ virtutis, dicendum, non possunt eorum radii profundi in infinitum, sed quòd radius duobus modis tandem elanguescere necesse est. Radius ergò solis à terra retortus, & versus superiora rejectus, in afcorrumpitur, censuguidem in iplo quasi contactu mediz imzque regionis terminatur, non ab extrinfeca aliqua caula corruptus, sed propter defectum intrinsece virtutis,

privativa. Ob. Verum fegupulus relinguitur ; nam fi media effet calida propter repercussum solis radium, si per eam ascenderet, videtur concedendum esse eam calidam propter incidentis penetrationem. Cum incidens radius fortior fit quam reflexus, cumque omnem fuam vim recipiat reflexus ab incidente.

Id-

te-

al-

fu-

ım

17-

-3

ims

e-

ui

Sc

is

d

Resp. Quem sic diluo: Namticet radius incidens per se sit fortior, si vires cale faciendi respicias, quia origini sue proprior. Si tamen attum cale faciendi respicias, radius resexus majorem calorem procreat: non ratione virtutis sue, sed ratione dispositionis subjetti, qua recipitur in subjectum ab incidenti radio priùs dispositum. Incidens plus habet porestatis; repercussus verò plus attionis.

Ob. Secunda dubicatio; nam fi media aeris regio aliquando calida effet, sequeretur tum non posse in ea pluviam procreari: potest autem in

ea femper procreari pluvia:ergo fempereft frigida.

Resp. Negatur consequentia, quia vapor virtute suz formz, ad frigiditatem se reduceret; non enim est simpliciter necessaria frigiditate mediz regionis, propter aquosarum impressionum procreationem, sed propter velociorem, & magis expeditam procreationem. At quare calor istius regionis non impedit frigidorum generationem. At quare calor istius regionis non impedit frigidorum generationem, cum major sit calor aeris, quam frigus vaporis? Dicendum, retardare quidem posse, non penitus exhibere, duplici de causa. Prima. quia conjungitur cum humore, qui obtundit caloris aetuositatem. Secunda, quia in tenuiori subjecto inhæret; unde magis dissipatur & torpescit in agendo. Quamvis autem calor aeris sit major, quam vaporis frigus, si primum vaporis ingressum respicias, est tamen calefaciendi poientia aeris minor, quam potentia frigesaciendi vaporis, cum hic ratione sua forma intensissimum frigus, ille remissorem calorem desiderat.

S EC T. 20.

An media aëria regio fit in omnibus suis partibus, in omnibus anni temporibus equaliter frigida.

Altera quæstio: An in omnibus suis partibus æque existat frigida? Ad quam dicendum, non esse universas æque frigidas, sed multo singidiores eas, quæ Equatori subjectæ sunt, quam illæ, quæ polis; quò verò aliqua ejus pars Equatori suerit vicinior, eò cæteris partibus singidior; tepidior verò quò propinquior polis. Cujus quidem causa duplex est. Prior ex parte exhalationum, quia licet exhalationes sere semper, viradiorum ab inferioribus elementis, simul com vaporibus extolluntur ad mediam a eris regionem; non tamen ubiq; ad summum ascendere possunt; sed circa Equatorem, ubi major est impressio caloris in exhalationibus, ipsaque media regio existor ad supremam sape provehuntur; unde sit, ut vapores sibi-ipsis relicti majorem frigiditatem capiant.

or-

une

on

in

bet

da

in

.

AS

d

C

r

n

capiant, proindéque magis refrigerent mediam regionem. Sub politivero, cum & imbecillior sit solts actio in exhalationibus procreandis, majorque etiam media regionis profunditas, non possum exhalationes supra mediam regionem elevari, sed in media quescum vaporibus convoluta, unde actio vaporum impeditur in resigerando. Posterior, ex parte Antiperistaseos, quia cum diximus mediam regionem, vel im media regione frigidos vapores, non alia ratione augeri in frigiditate, quam propter sugam & repulsam contrarii, necesse est, ibi esse major repulsio, ubi fortior actio; ibi fortior autem incidentia, ubi directior, id autem est sub Aquatore: ergo major ibi frigoris suga, major ergo collectio, ergo major intensio.

Que cadem ratio demonstrat, non esse in cadem patte equalem semper frigiditatem sed imminente estate algudiorem esse, quia ad perpendiculum radii solis magis cadantiproindéque frigus medie regionis fortius reverberant, qu'àm in hyeme, ubi radii ad obliquiores angulos incidentes, non tantum sensum caloris procreant; unde ad frigus medie regionis magis se expandit, & laxius evadit, & infirmius.

SECT. 21.

An equalis sir ubique media regio crassitudinis, an alicubi

Nec ejusdem ubique crassitudinis est media a eris regio sed crassior multò, aut profundior sub Polis, exilior sub Aquatore. Cujus quidem ratio manisesta est, cum enim suprema a eris pars ea sit, que à coelesti motu, insima ea, que à solaribus radiis incalescir, necesse est, que dubi motus velocior est (id verò sub Aquatore) major pars a eris circumvolvatur diurno motu, indéque efficiatur calidior, ubi autem major radiorum restexio & calesactio (id autem est sub Aquatore) inferiori ex parte, a er magis excalescat. Ubi verò è contra motus laxior est (ut sub Polis) ibi minorem a eris partem ab eo motu incalescere necesse est, ubi obliquior radiorum incidentia (id etiam sub Polis) minus calet ex parte inferiori : ergò sub Aquatore maximè exilem, maximè verò sub Polis profundum este, necesse est.

Ii 4

SECT.22.

S E C T. 22.

Annexum de tempore. In qua anni parte Metecra frequentius procreantur. In quibu que terra partibus.

Hic adjiciamus aliam speculationem de tempore. Non enim in omnibus anni parcibus impressiones ex æquo generantur, sed minus vel in ferventi ejus parte, æltare; vel in algente, hyeme. In hyeme quidem propter defectum caloris, ejufve imbecillitatem, qui halitus ex inferioribus educeret. In æftate, propter caloris exuperantiam, qui educit quidem, fed eductos fratim diffipat & confumit. Magis autem in temperatioribus anni temporibus autumno & verè procreantur. Nam cum omnes impreffiones, vel ex vapore, vel exhalatione fabricentur, iis procreandis, qui ex vapore, ver; autumnus iis, qui ex exhalationibus congruentissimus. Namque in vere & calor temperatus est, stremunique fatis ad vapores evocandos, nec confumendos, ipsaque fatis madelcir cerra, quæ vaporibus poffir materiam suppeditare In autumno verò il calor temperatus est ad evocandas exhalationes, nec resolvendas 'atis validus, satisque arescit terra ad subministrandam exha-.... materiam ; unde patet anni partem aliquam progignendis impressionibus posse esse ineptam, duplici de causa. Altera ex parte agentu, nempe caloris; Altera ex parte dispositionis materia (i) inferiorum elementorum. In calore ejus effe porest vel infirmitas vel languor, unde non procreët : vel voracitas, unde procreatas confumat. In materia verò humor ut vapor, ficcitas ut exhalatio procreetur, defideratur's quorum ille cum calore in vere, hac verò in autumno exuperat.

Ob. Verum dubitatio emergit. Autumnus enim à medicis frigidus & siccus censetur, at exhalatio calida est ergò ineptus est procreandis

exhalationibus. 2. Æftas calida & ficca eft, ergò aptior.

Reft. Dicendum ad priorem; quod temperatura Autumni bifariam confideratures. Absolute, & sic calidus est, licet temperate, quia intensior est frigiditate calor. 2 Comparate, respectu æstatis, sic singidus est, quia ab æstu æstatis (dessenie versus austrum sole) desicit, sicut Galenus distinxit, 1. lib.de temperat.cap.4.

2. Ad posteriorem respondeo, adperfectam impressionum generationem duo exigi oportere. Primo procrestionem materiæ (i.) halits, ex quo impressio formanda est, ut vaporis, respectu pluviæ; exhalationis, respectu cometæ. Secundò eductionem ipsius halits in locum formationis, in quo, scil. in naturam impressionis transmutandus est;

115

mexhalationis provectio ad supremam; vaporis ad mediam aeris regionem. Dicendum igitur, quòd sicèt quantum est ex parte procreationis mismateriae, assus aptior est, tamen ex parte conservationis, ejusque edustionis in formationis locum, est multo ineptior. Plures siquidem exhalationes procreat sol in astate, quàm autumno, sed procreatas statim absumit; procreat ratione caloris, absumit ratione assumitis caloris. In autumno autem pauciores procreat, sed quos procreat magis conservin; procreat ratione caloris, conservat ratione temperaticaloris, donec ad locum formationis evenutur. Caloris enim est halitus procreare;

temperati confervare; vehementis corrumpere.

Et hæc à nobis fuse de locis impressionum dicta sunto; in quibus explicavimus tres terre, totidemque aeris regiones. In fumma aeris temperamentum, viciniam refpectu cæli, immediationem refpectu ignis. atque motum. In media, ejus frigiditatem, frigiditatis caufam, caufa efficiendi modum, effcete frigiditatis confervatricem caufam, frigoris durationem, inequalitatem denique ratione partium atque temporis. In ima, temperamentum, craffitudinem, altitudinem, immutabilitatem, &c. Denique aptissima tempora. Quibus hoc unicum adjiciendum cft. quod ficut inter anni partes, fic etiam & terra temperationes, ifta in quibus nec calor nec frigus nimis exuperat, aprissima funt. Sub equatore igitur, & (ubi calor nimis effervescu) inter tropicos rarò generantur, propter nimiam caloris resolutionem & voracitatem, similiter & sub polis ubi calor nimis elanguescit, vixque par est halitibus evocandis, Magis autem in temperatis terre plagis, que utrinque inter tropicos & polares circulos posituram obtinent, & frequentius procreantur; caufa jam explicata eft.

> Et hic corum, que de Meteoris in genere dicta sunt, finis esto.

in

11-

nu-

in

n

is

15

DE COMETIS.

TRACT. SECVNDYS

De natura & causis Cometarum.

SECT. 1.

De Divisione Impressionum Meteoricarum.

Percurfuris fingulas
Meteoricarum impreffionum species, incipiendum studium ab earum divisione: Sunt

raloris generantur, & in naturam ignis transmutantur.

frigoris, in naturam ignis minime transcunte

3 Aquee, utpote, quæ ex vapore, vi frigoris progignuntur, in aqueam naturam relabente.

4 Lucidæ, utpote, quæ in vapore vel exhalatione vi lucis efformantur.

SECT. 2.

De Cometa definitione, quomodo est ignis.

Cometa est ignis in superioribus aëris partibus ex exhalatione generatus, similis stella. Ad cujus definitionis intelligentiam; notandum imprimis, quomodo cometa ignis est. Dub. Si enim sit ignis, corpus mistum non est, & per consequens meteorica impressio non est.

Resp. Dicendum, r. Purm & simplex, qui sua materia formáque consistens, alienæ materiæ contagium non habet, qualis est ignis in sua sphæra.

a Miftus

plex eft,alter

Refp. Ad quam du-

dam notandű, quod

exhalatio cometæ

triplici in statu con-

fideratur, vel

2. Missa, qui alienz materiz admiscetur five aëree, ut flamma; sive terrestri, ut carbo, talis autem ignis co-

Ubi tamen obitur notandum est: Quod cum ignem aliquem misum dicimus, id non de intrinseca mistione intelligendum est, quasi ex
aliis corporibus misceretur, ignis enim ubicunque est, simplex quoad
substantiam suam maner, sed de extrinseca mistione, quia cum aliis corporibus admiscerur. Cum itaque Philosophi duas ignis misti species faciant, slammam & carbonem, non ita intelligendum est, ut slamma sit fumus cum igne, sed ignis in sumo. Carbo sit ignis cum terrestri, sed ignis
in terrestri materia.

Ob. Cum ergo constet, cometam non esse purum sed miseum ignems viceámus qualis sit ignis; slamma, an Carbo: nam si slamma esset, et iam sumum emitteret, & per consequens sumus supra locum cometæ posses ascendere, si carbo esset, major est dubitatio, cum nulla in cometa sit substantia præter elementarem ignem & exhalationem, quæ est sumus, à quorum neutro haberi possit, ut carbo nominetur.

Resp. Dicendum, quod 1 Viscola, & magis tenues, & ratione ha-

duplices funt partes Jam partiu m cometa flamma elt.

exhalationis in come 2 Aride, & magis crassulenta, & ratione

Ob. Verum ignis in fumo flamma est, & tota exhalatio est fumus. Nam aliter definitio exhalationis omni exhalationi non conveniret: ego totus cometa est flamma.

1 In flatu diffo fitionis, ante inflammationem, fic verò tora fumus eft.

2 In flatu transmutationis, in ipla inflamma-

3 In flatu corruptionis, post ipsam inflammationem, sic verò pars, scil. purtor, purus ignis, pars verò, scil. impurior & terrestrior carbo redditur. Ergo ante concostionem, fumus, in concostione, flamma, post concostionem, partim ignis est, partim carbo.

Norandum autem, quòd duplex est carbonis genus; Alterum solido continui, alterum verò tenuis o discontinui. Priori modo, crassiores igniti partes; posteriori, favillas vel ardentes cineres carbones appellamus. Posteriori autem hoc modo, aliquas cometa partes nominamus, quia quantumvis exhalatio priusquam recepit slammam, tota
fumus sit; tamen post inslammationem, cum materia jam satis concreta sueris, & universa viscositas consumpta, concrescit exhalatio.

quoad

quoad crassiores partes (purioribus in elementarem ignem transmuta-

tis) & ardens, quaficinis efficitur.

Ad priorem igitur rationem, quod fi flamma effet, tum furfum fumum mitteret. Respondeo, negandam esse consequentiam: Notandum enim, quod duplex effe poteft materia in quam agit ignis. Altera craffior, & folida, ut lignum ; Altera tenuior & balituofa, ut fumus. Ignis igitur in craffam & terreftrem agens materiam, tenuiores quidem partes in fumos, craffiores in carbones refolvit: Agens verò in materiam halituofam, renuiores ejus partes, non ulterius in fumum. fed in purum ignem, craffiores in cineres redigit : Purior itaque pars exhalationis ab igne transmutata sursum quidem ascendit, non in fumum verla, led purum ignem, craffulentior verò, & que ineprior eft in purum ignem transmutari, in cineres resolvitur, & deorsum recider. ficut infrà dicendum eft.

SECT. 3.

De materia, ex qua Cometa generatur, ejufque conditionibus.

Quod autem ad materiam spectat, ex qua Cometa generatur, de ea duo animadvertenda funt. Primo, ipfa materiæ fabfantia : Secundo, ejuldem dispositiones. Quoad substantiam nihil aliud est guam exhalatio vi solis in terris genita, & ad superiorem aeris partem producta.

I Vifcofitas, ut inflammetur.

2 Denfitas, ut confiftat.

Dispositiones autem vel con-Cometa generandus eft, funt

3 Continua additio & copia, ut permaneat. Nam cum exhalatio quatenus exhalatio non inflammetur. fed propter admiftam pinguedinem, ficut videmus in ventis, cum exhalatio tenuis manens & diffipata ditiones exha- { lucere non potelt, nifi in se lucem habeat, sicut vilationis, ex qua I demus in elemento ignis, et tenuioribus cœli partibus cùm ab igne incensa diu durare non potest, nisi fiat continua accessio, sicut videmus in omnibus stammis; Cometa autem tum inflammetur, tum luceat, tum diu permaneat, necesse est has omnes conditiot nes in cometæ exhalatione concurrere.

SECT. 4.

In qua dubitationes resolvuntur.

0b. Sed dubitationes resolvamus. Nam exhalatio præ tenuitate noftrum fugit visum, nec eum terminat, at terminat cometa : ergo vel cometa nec est accensa exhalatio, vel ea exhalatio tenuis est.

I Afcenfu, & loco tranfitus, & fic tenuis eft.

2 Termino afcenfüs, & loco confistentia, & fic propter collectioneme jusdem fit multo craffior. Exhalitio ergo difperfa, qualis est in inferiori aëre, est rarior; collecta verò & confiftens, qualis eft in superiori aere, cft densior. Quod si causam ejus collectionis in suprema aeris parte requiras : dicendum, id difpositive effe ab exhalationis, in omnibus fuis partibus, fimili qualitate; affive à calore istius regionis. Nam ficut est natura caloris, à le invicem heterogenea separare, ut exhalationes à terra, ita est ejus natura congregare homogenea Luvicem, ut exhalationes inter se.

Ob, Si exhalatio densa eller, effer etiam gravis, saltem gravior aere,

& per consequens descenderet.

Resp. Respondeo, dicendum esse quidem ipsam exhalationem comesæ collectam aere densiorem, & per se graviorem, ideoque aptam descendere, quod autem actu non descendat, hoc eft, per accidens, nempe ratione ignis, à quo subtollitur, ne cadere possir.

Ob. Verum si fiat continua additio exhalationis ad cometam, ut permaneat, tum effet continua generatio partium cometæ ergo generatio est continua, & per consequens vere motus, quod Ariftoteli negatum,

s.lib, Phys. text.9.

110113

Resp. Dicen-

dum exhala

tionem fpectari posle.

ta-

u-

n. 11-

u-

es

6

١,

I Appositionem ipfam, & quoad hanc continua est. 2 Transmutationem in substantiam comera, & quoad hanc continua non eft, in qua natura generationis Refp. Dicenformaliter confistit, Generatio ergò quando negattir à Philosopho continuam effe, vel successivam, intellidum duo fpegendum est per fe, vel ratione termini ad quem, generactanda effe in exhalatiotionis (i.) substantialis formæ, quæ est inducenda : per accidens tamen, ut vel ratione materia, que successive nis accessiu. adjicitur, vel ratione di positionum materia, que non nifi fucceffive in materiam invehuntur, generationem Jucce fivam effe neceffarjum eft.

und imirgen moncuelede and officiety of menoner delle SECT'S.

SECT. S.

De caufis efficientibus Cometarum.

1 Remota, que materiam preparat(i.) radids folica qui virtute sui caloris exhalationem procreat, ex qua cometa formandus est.

Causa autem etficiens duplex oft, altera

2 Proxima. quæ materiam tendit, hæc verò est triplex, viz. aut

I Motus vertiginis superiorisregionis, à quo incatescit, cum iste motus calorem augeat, (ut suprà documus.)

2 Vicinia elementi ipnis, qui mapreparatam in- Cteriam à motu dispositam, & concalefactam, in calore intendit.

3 Incidentia radiorum fellarum & prefertim folis, qui in materiam ad ignis naturam dispositam penetrantes, variéque in ea refrach) eam incendunt, & in flammam ver-

Verum obsistunt dubitationes. Nam primò, si elementum ignis incenderet exhalationem in Superiori acris regione, & in ignem verteret, tum non minus universam supremam aeris regionem in ignem transmutare posset.

Resp. Ad quam respondeo, negando consequentiam; quia licet ignis natura fua tam fit aptus ad aerem transmutandum, quam exhalationem; differentia tamen est ex parte subietti, quia aer non tam aptas

habet inflammationis conditiones, atque exhalatio.

Ob. Verum fi virture ignis inflammetur exhalatio; autergo immediate, at nihil agit in remotum fine medio, aut mediante aere,& per confequens majorem caloris gradum immittit in interjectum aërem, quam in exhalationem, quia omne agens fortius agit in propinquum, quam in remotum : cum ergo gradus ille caloris remiffior fit, non poselt iguem procreare, cum nihil agat ultra proprium gradum.

1 Efficacia agentis. 2 Diffositio subietti, in quod agit; licet ergo pet fe & ex necessitate efficacia fue nihil agat ultra proprium gradum; per accidens tamen, & ex dispositiodum, quod in ¿ne subietti, agere potest ultra. Dieimus ergo eum actione duo re- | calorem per aerem tanquam per medium, ab igne spicienda sunt, canquam à principio, in exhalationem imprimi : im-

primi

primi tamen majorem quam aer habebat ratione majoris dispositionis in exhalatione, quam in aere.

Ob. At fignis corrumpat exhalationem, & cometam generet, tum calidum agit in calidum at omnis actio est ratione contrarieratis. 1. de Gener. text. 49. Major manifesta est, quia & exhalatio & ignis calida funt.

Refp. Dicendum, quòd ignis non agit in ex halationem quatenus calida eft, sed quatenus deficit à calore ignis, & permistam habet frigiditatem. In frigidum ergo agit per fe ratione contrarietatis, in calidum tantum per accidens, quatenus frigori in codem fubjecto conjungitur, corrumpendo quidem frigidum, calidum verò perficiendo. Ob. Si incendatur exhalatio; aut ergò simul, & sicicitò deficeret cometa, aut succeffive, & sie generatio instantanea non esfet fed in tem-

pore.

u2

te

Refp In tem-Cantur,&

1 Succe flo partium, (i.) flaxio unius per alceram. 2 Continuatio partium, (i.) continuatio adfluen. tis. Quando ergo negatur generatio esse in tempore, id non intelligendum est racione successionis, sed continuationis. Generatio enim ferè omnis fuccessipore duo spe- va eft, cum in unam partem materiz (fi melius fuerit disposita quam altera) forma priùs inferatur : sed generatio nulla est continua. Licet ergo cometa tota fimul generatur , quantum eft ex parte efficientis caufe ; generatur tamen fucceffive ratione ma. teriæ (1.) exhalationis, que facceffive afcendit, & inflammatur.

SECT. 6.

An Mars, vel alia Sydera præter Solem, in generatione Cometa operentur.

Ob. Sed quæramus num in generatione Cometa Mars aliquid privilegii habeat, quod Aftrologis placet. 1. Nam, cum Mars fit Sole calidior, (quod omnes affirmant Afrologi,) Cometa verò vi caloris procreantur, videtur non minus operari in ejus generarione Mars, quam Sol. 2. Quia omnes Cometa de namera Martis affeverantur elle ab Aftrotogis; ergo Mars in ils generandis aliquid habet efficaciæ.

Rofp.

I Preparatio materie, que in tribus consistit. fcil. in

I Procreatione exhalationia

2 Eductione eius al superiorem aeris partem.

2 Collectione eius in unum locuin: Erad hanc Mars ratione languidi fui radii parum aut nihil facit.

2 Transmutatio materia praparata in flammam. & quoad hanc aliquid virium concedimus stelle Martis, quia licet ad generandam exhalationem. propter languorem radu, imbecillis fit, cum tamen exhalatio ad summama ĉris regionem provecta fuerit, ubi facta est multo vicinior, potest nonnikil conferre ad ejus incensionem.

Ad 1. rationem resp Ad rationem autem primam respondeo, quodcum Mars dicarur effe calidior fole, id non fimpliciter intelligendum eft, cum infenfibilis fit calor quæ ab ejus radio defluit, aftuofiffmus qui à radio folis: fed comparate, respectuscil, proportionis & magnitudinis eius corporiscest enim Sol centies major Marte, sed pro quantitate sui corporis Mars plùs calefacit quam Sol pro quantitate fui.

Ad 2. Ad secundam dico. Cometas dici de natura Martis nen originaliter, quasi à Marte procrearentur, sed analogice, quarenus habent formales qualitates, calorem & ficcitatem, respondentes proprietatibus Martis, qui virtualiter calidus & ficcus ab Aftrologis decernitur, non tamen habet has qualitates à Marte, sed alteram, scil, calorem ante inflammationem à fole pott inflammationem ab igne, alteram verò, scil. ficcitatem à terra, è qua materia ejus procreabatur.

SECT. 7.

De finibus Cometarum.

I Decus & perfectio univerfi, que in specierum varietate consistit: Cometa autem alteraspecies est.

2 Expurgatio inferioris mundi à putridis & peftiferis fumis, qui ex terræ visceribus, simul cum puri-Cometæ autem

fines naturales oribus exhalentur. tres funt, Scil.

3 Salus & fanitas animantium, quam ifti fumi labefactarent, fi in inferiori acre confisterent, vel fursum vectx iterum reciderent, priulquam ab igne

L'confumerentur, vel purgarentur,

TRACT.

deo, quòd ad generationem comeræ duo funt necessaria.

Refp. Respon-

TRACTATVS SECVNDVS.

De accidentibus & paffionibus Cometaruma to carolo 68, gradus na movemir.

ar property at a service of the Digree cometa rolling riders

De duplici toco Cometarum. An generari poffint in media aëris regione. Quare rard.

Verum cometarum accidentia percurramus, & inprimis locum.

-no outres of - 1 Perfe & ordinarius & fic in Suprema folum ae-

I ris regione, they may all siles of him

2 Peraccidens, & rarion, & fic etiam in media generari possunt: nam cum universa superior regio motu diurno ad creli morum circumvehatur, (ut supra dictum, tibis, traft. : feft 9.) necefle eft, & cometas qui in ea generantur circumduci, præfertim cum ea fit potiflima ratio, qua perfualum eft Philo fophis, fiquod, nostrojupremam regionem cum coelo circumduci, quod viderint cometas, qui in ea procreantur ita circumvolvis Cum igitur aliqui comere immobiles vili funt ut Phito fopbi confentiunt, non generantur illi in Suprema 3eris regione, sed in media, que cum aliquando frieida non fit (ut fupra docuimus, lib, I. traft. 4. feffero.) fed calida in its p. afertim temporibus in quibus cometa apparent, polteriori altatis parte vel autumno. Lpotest esse locus idoneus procreationi Cometarum.

Prior, eft diffofitio loci quia rard per diuturnum fpatium manet illa regio à vaporibus vacua, & per confequens calida, inul a volunami ornes

Posterior, est diffantia à calo, unde fit, quod, nec ob generantur, & rapiditatem motus, nec calefactionem ignis inflamduplici de mari potest, sed solummodo à radiis stellarum, que etiam in tanta diftantia languidiores fiunt, & materiam non inflammant , nifi rede dispolitam & prapa-. me most Comercium. i ratam.

In ea tamen cometæ raro

Animadverten-

dum igitur,

dicio, locus co-

metarum duf-

plex eft, alter

em

loone hil

m,

le П.

en

2til

ł,

25

11

S

SEC.T.

In qua rationes fuadentes non generari in aere

Ob. Verum respondeamus contrariis argumentis, pracipue ad rationes Cardani lib. 4. de subrilitate. Nam Mediolani incolar aspectant sub hyemali circulo Cometam, à quo circulo 68. gradus removenur, at propter terra divexitatem, si estet in acre cometa, ipsum videre ne possent; ergo in acre non est.

natum à linea transcume à centro terre, per centrum cometa, ad ipsum cœlum.

2 Apparens, quia est punctum in sœlo designatum à linea transeunte à centro oculi, per centrum comerz ad cœlum. Dicendum igitur, quod licet cometa iple sub hyemali circulo, Mediolenen sibus videatur; id tamen non probat verum locum comete effe sub co circulo, sed effe mulid citrà. Ut sit M Mediolanum. C. Tropicue byemalie. B Aquator: manifestum est, quod licet comera apparet in hyemali circulo, est tamen verus ejus locus, ficut linea à centro terræ exiens declarat, multo citra; quòd si verus ejus locus effet sub hyemali circulo, quam linea C. D designat, tum quidem multo altior revera effet quam aliqua aeris regio, quia terræ devexitas

universum aerem sub illo circulo oculis in-

Refp. Locus alicujus

corporis respectu cali,

duplex eft,

Ob. Minorem habet diversitatem motus, quam luna: ergo est altior;
Ob.2. Si ignis'esset cum per multos interdum menses perduceretur, tota
terræ machina tanto incendio vix sufficeret; ergo non est in elementa-

ri, sed cœlesti regione.

Resp. 1. Ad priorem respondeo, negandum esse argumentum, quòd enim tam tardè versus orientem moveri videatur, si non proficiscatur à sydere ejus autore, secundum cujus motum movetur, sut aliis Philosophia placet,) proficiscitur tamen à consumptione exhalationis, ut statim docebimus in cap. de motu Cometarum.

Reff. 2. Ad posteriorem, negandam effe consequentiam, quod enim

tam

tim terde absumat exhalationem, ex co proficisciur, quod ignis plennum & libèrum non habet in exhalationem dominium sed ad mediotrem se proportionem temperata sunt ignis & exhalatio, ut quantam vim habeat ignis consumendi, tantam ferè habet virturem resistendi de exhalationum quantam o de assence a sessione a sessio

afferson both madenna & court daline originalistic Citie can't exhalistic

quesignid in vere occelum igleit T SOB eft it continue in cum al-

am acus regions o provenius

De morte Comerarum. Cur alii immobiles, moventur alii. Quare alii furfum, deor fum, ver sus ortum aut occasum, aliamve quamvia possirure differentiam moveri videantur.

Immobilitas in Cometis duplex este porest a altera respectu metis chiularis, cujus causam jum diximus este altitudinem, quippe qui modia regione procreantur, (sicut & caregio) immoti apparempunovenur verò qui in superiori, pro regionis conditione. Altera, respectu motis resti, quando in cadem altitudine consistere, & nec surfum, sico deotsum moveri appareant, cujus causa est consumptio exhalationia proportionata & equalis ascensio accessioni. Namque si materia vero locius addatur, quam consumi possir, tum ignis pabulum suum souri guis ad exhalationem se dimittens, et ejus quasi venam & tractural sequens, deorsum movetur. Thi autem in equali mensura adjetium ut tantum in codem tempore consumat quantum recipit, medio se modo haber; & nec sursum nee deorsum movetur, sed in cadem confissi altitudine.

Præter aucem rectum motum jam exposition, duplicem alsum motum habet, Alterum circularem, alterum inordinarum. Circularem duplicem. Alterum velociorem, quo pro periodo diurnæ motionis circumvolvuntur, qui illis advenir, qui in suprema aeris ora generantur pro conditione ipsius loci, qui ita a ceelo ranquam præsustate circumduci, supra documus, sib. 1. trass. 1est. 7, 8, 9. terriss. 1est. 8. Alterum tardiorem ab occasu in ortum, quem alia Bhitosophi in stellæ procreaticis mocioni referunt, singunt emim stellæs habere alteratricem quandam facultatem respectu exhaustionis, cusus stellæ motum cometa imitaturi. Vernim aliam esse issum motum setulerunt, qui din motu nullius syderis consensativa quandam motum retulerunt, qui cini motu nullius syderis consensativa quandam motum retulerunt, qui cini motu nullius syderis consensativa quandam motum retulerunt, qui cini motu nullius syderis consensativa quandam Decembris evanescens, in 71 diebus, ex 5 virginis gradu, in secona pii perambulayir, (i.) 63 gradibus. Verum & Cometa 1531 se osten-

io

int

ir,

g

CL,

la

1-

Ь

-

n

6

*

.

2

-

à

S

dens. 8 Septembris ad Initium Octobris ad Jovem fer ein 13 Scorpit i gradu diverfantem, 234 virginis profectus ett; uno ergo menfe 40 grandibus peretravit; qui nullius I yderis motus eft. Vide Fracaffore Sett 2.

vim babear ignis confamendi , tantein fire isbet ig rigustofrinds unod

Caufa ergo eur moveri appareant cometæ ab occafu in ortumualiam affigno pabuli tradum, & ejus confumptionem: Cum enim exhelatio Cometarum tempore à terris ad supremam aeris regionem provehatur. quæ quidem verfus occasum volvitur, necessest ut continue in eum afcendente exhalatione infa funul exhalatio verfus occidentem feratura ira urad oce li circumductum ipfa exhalatio in longitudinem& circulum protendamr. Quam quidem exhalationem, cum unis continue denafcatur neceffeeft, ut pabulum fuum fequens , ab occasu ad ortum fecundum reactum & venam infins exhalationis cam confumati Si erro (exempli gratia) unius diei spacio, tractus istius exhalationis stantum confumplerit, quantum uni in coelo gradui respondet, necesse eft. ut proximo die uno gradu orientalior appareat, & prout yel plus in co tradu exhalationis, vel minus in aliquo tempore confumpleris, tanto velocius vel rardius in eo tempore verfus ortum-moveri videbitur. Hinc. ereo non fola vera & ferfibilis hujus apparentis motus caufa exhibetun quam potius amplector, quam ad occultas stellarum motrices influeridi confugio. Verum & canfa erroris aliis Philosophis id in colefles caufas referentibus desegitur. & respondetur eorum argumentis. qui propter motus tardicatem versus ortura colligunt in coelo cometam

Tertium motum inordinatum appello, qui nec ab ortu in occalum vergit, nec è contra sed errans & vagabundus, qui est inordinatum quoad viam, vel, qui aliquando zitatior est, aliquando remissor (1) qui est inordinatus quoad velocitatem. Prior inordinatio in materize posturam referenda est, nam si exhalacio in longitudinem versus Austrum, vel Boream, vel quomodocunque portigatur, secundum candem viam & ordinatur, nemigais devastans & instammans exhalacionem, progredi nobis viderus. Haud aliter quam si quis trastium bombardici pulveris secent, in afternmque ejus extremim immiserit ignem, andem via qua sunditur quomodocunque is jaccat, ignis portigitur. Posterior autem inordinatio, ex ipsus materiz supplemento provenit, vel dispositione, nam in qua parte istius tractus minor si copia exhalacionis, ipsam velociter consumens ignis ad alias partes velocitis se transmitut, atque sic velocitis moveri videbicur, tubi autem major supplement exhalacionis copia, cum in ea consumenda diutius versetur, magis consistere, tarditisque moveri

discernity, where you to the other-

SECT. 4

ii i

.

113

n a

De loco latitudina Cometarum. An generari possunt intra Propicos.

Locus enim cometarum duplex tore versus Polos: de priori loco diximus, & qui in est, alter

alter dinu direndum est.

Observandum ergo quod ratione Lactrudine duplex causa este potest, quare cometa non generetur. Prior generationem exhalationum supediens, rigidum frigues Posterior, ampediens supedienem etu ad locum naturalem generationis. Cometa serventur salor. Lam frigus occludit terra poros, ne expirent, calor educes attenuat statim, oc dissipat i ratione frigeticama holases circulas attenuat statim, oc dissipat i ratione saloris rationera Tropicos, a nonvisi in distantissima à sole patteaux (x.g.) si solutiona Tropicos, a nonvisi in distantissima à sole patteaux (x.g.) si solutiona Tropicos, a nonvisi in distantissima circa Cancri Tropicom procreasi cometa, eò quad distantia solut proindéque radite jus obliquitas saloros ejustemperatiorem reddat licer idpendad acordio.

Quòd si comera interdum vel sub poli, vel Aquature apparuerint, id nomprobat ricrim infina comera locum cume se de ded apparenteme, se interient parafrantement, qui multò citra cucchium Poli existat, sub ipso puncio Poli pobis apparentesse.

Denique notandum, quod licet comeram contingat raro intra Tropios generaris inten Tropices samen interdum movers ratione tractus materias, evius venam decimus ignem feggi donce universam ablumplerit. Mosandum igitus, quod hoc de loco generationes, ad de loco, trapfitus intelligendum elles languarismis, ciqos muisupa de namoras

adantague roundicarem conunc.

2 De lecunda, interdarier tromen torunda acia, all: qued demonfratur, prime ab all'assigned meridanis specialistica au magis aut minus arcollatur, acque meridanis dellanum aliquelines variantur. Secundo à Ptotom, lib v. Almag. c. 4. Quia natura vicinanças littoribus montes, turres, leopulos, & edutora quasque prius afraiume, cujus al erra caula non elle, quam terra tumor, interioribus et alpetici

retered & Plin lib 2. equ. 64. 9 (1) \$ mali falligio bgna qua lamin od cerni polium, qua 3 6 3 6 1 1 millonta a la cernia equa verrala equa verrala in homogenessa verrala in homogenessa cernia in homogenessa.

ell. Jure comers non generation E Figura Aque fou Maris tria tractanda: I An rotunda ficia An firmundo & terra concentrical & Ah unum globum cum terra are occludit terra proposite expirent, calor eductas arrenasinos

differe rangue mishintor of supk bruger Richers

De Maris autem rotunditare triplex confideratio: I Senfus, in quo intelligieur rotundum ? Demonstrationum, quibus) id oftendeur cine a Concre Propieture procreating anguage a swedied tribinal following

230, 180007 motomutar Exquifico leu geometrica y cum corporis extremitas omni ex parte à centro fuo aqui-

Quod li comerci interdini vel fall Politich Cestable amira delle

intelligitur in corpo dans Radi & irregularis, cum in diffantia exafbus rorunditas " tremiratis 2 cemro exiguum aliqued fit diferimen, fed quod refpedu totius diametri infen-Denique notandum, quod licet comen align vingat ta o intra Tro-

Dicendum igitar, quod zqua exquifite rotunda non est, quis multis agitatur morionillus, quitais afpera & maqualis ejus Coperficles redaffeur; Hactiblis & ventis 2 ft aluns , publicatione ab interno halitus procurlu ab aquarum copia, aut inæqualitate terra ; que comia exactam aque rotunditatem tollunt.

2 De secunda, irregulariter tamen rorunda aqua est: quod demonfratur, primo ab experiencia, militrativantibus Polis aut magis aut minus attollatur, atque meridiana ftellarum altitudines variantur.

Secundò à Protom. lib. 1 . Almag. c. 4. Quia nante vicinantes litzoribus montes, turres, scopulos, & editiora quæque priùs aspiciunt, cujus altera caula non eft, quam terra tumor, infetioribus & alpectui interpolitus.

Tertiò à Plin.lib. z.cap.69. Quia à mali fastigio figna quædam in littore cerni poffunt, que à pede poffunt: 2, Et quia guttulæ aque rorunda funt, eadem autem fatio totius & partium in homogeneis.

Quarto

De Mari

Quarto ab Arift z de calo, test p 3 1 . & Theon, in com i Almag. Quanaqua fluit ad locum dechiviorem, ghavis com eft & fluxitis. Loau dedicior elt qui rentro propinquior : lergo confque defectation qua quoulque proxime centro, quam fieri poffic; at mortiluis ejus parres centro proxime, nisi rotundam figuram aqua induat, & colliquis partes angulares effent remoriores à centros brara fuperficie lit

planæ deprefliores 06. 1. De terria, dubicatur a Capriano : Tr. 1. Sphe Patrit lib. 35. Poleofin. de ratione Profone! & prima Primit. Oboniago in cam brevi maris spacio quantum oculus comprehendir, nequir difcernia. que convexitas. Cum femidiameter horizontis fentibilis 180 ftadia

tantum contineat, (i.) 22 milliar. —ut Macrob. de fomm.cap. 15.

08, 21 Secundo, quià in codem navis fire, quadant ante offin folis fpecentur in littore, que post exortum folem non ceffindelle aiffiles du retorti abaqua lupethere propius ca men plus maris intercipitus."

Aritt. Prebl. 11. Sedt. 15. Corfalies de navigatione à houzonti vicinze perpetuo

Sol. Ad primam dubitationem respondendum duplicentelle l'enlibilis hon zonus femidiametrum; nam ve spectamus horizontem, (1) vifus finicorem

ederius lib ca figura de-Or pora cum careant angulus

and the up & wires Sitted of partie mater berfesterum lenfiris luperhere, odin in co fedata fir trans quillies of muborn

2 In editu terez partibus, agitano neque maris s priorishorisontis femi diameter, ad 180 ftadia, (1) miliatias.

extenditur à Macrobio fex seprémve leuces à nauris ; posterioris à Proclo in miliaria. Cum montum cacumina; que videntur aliquid detrahere à terre lphærohene a remoulfimis spaciis con-

Lipici pollint Ex qua distinctione & concessatur Procine Macrobio, & dubitatio folvitur, Nam lices in spacio horizonus terreftris, que sespectu plamities aftimatur, non possit discerni aliqua terrenz superficies cutvatura cum fit terreftris ambatus pars tantum millelima ex cento Macrobis, odingentiffima ex centu Nautarum in fracio ramen horizon. tis, qui respectu montium expenditur, deprehendi aliqua potett, cum semidiameter ejus horizontis sit 180 pars ambitus terrestris. Sic exapplis cerni polle Cerannios montes in form, ubi mare interjectum eit so milliar leribit Galatem lib de fit lapie : 2 Bofohoro Cimme-Rathit lib. 25. Pancof.

Mamidaccidir satelli

soit. Ad ferundam direndum, que d'experibus alissque impedimentis est exclusse centralique dignum à mali fastigle, qued non à pede ex montinum apides antégnices : de montibus autem non visis post ora appundation autemplies aute occum videbantur, alters ratio ora application autempedit à des la communitation de la communitati

Propeer vapores, qui montibus oculis intercedunt, qui calore lurgentis folis lufcitantus.

2 Peopier radices, à layi politaque agne lupatice religentes, vifumque debilitantes, obtremulam quoddam lumen, à variis radiorum refractionibus in vaporibus, reflectionibus in undisprognatum; à propter obleurum montium calorem.

Norandum autem quod un zque cauf z este possunt quarein satis eta mali id cernatur un littore, quod in bast non cernitur; nam de radii retorti ab aque superficie propiùs eam potentiores sint, & vapores propiùs eam sur plures es crassinores, unde major su specierum sensipilipim retractio, majorque debistatio, un Arist Probl. 11. Sest. 15. adeò ut (quemadmodum refert Andreas Corsalius de navigatione à Mozambico ad Indiam) nebular que dam honzonti vicine perpetud eleventur, que conspici non sinunt stellam ullam, que minus qu'am d gradous sirelata.

Demonstratio autem plinit à guttis vana cil, quia cam figuram gue sulle aqua per accident induunt. Noncenim dis évenire à natura luculencum. Primò, quia humidum propio termino non consistir, led alieno, nempe cominentis, ut Arif. 2 deori rext. 9. Secundo, quia curta in siccum tantim incidentes globantur, at in humido diffiumit.

constitut de la constitut de l

2 Confervationie natura fue, quia fub figura glo-Ouz fried bola a contratio ambiente le tuentur efficacius, quo-Caula roundimain in ea partes magis unit a funt, virtus autem utaris guillifahitz fortior, unde reluctantur potentius ham fi pradice effent figura angulari, angulares partes magis alicia refectiv effent comminents viebnostiz, & quia exiguz, & quia ab anis partibus diftantiores. Qua de caula itris. Sicex naruta Tere in ominibus corporibus, celis, ftellit, eleinterie denn horo Cimeiedicarem meditarur, quemadinodum ars in turcibus, omes Corfice. arcibus, occ. Triblib, 25, Pancof.

Sol.

KEL

118

Caufa iraque quare aqua ginfula in ficco incidence rounda eved dunt eft, quia contactum ficei refugiunt, à quo interitum fibi meeuunt. At in minori tangere corpus non potest quam in puncto s ergo quantum potelt, in puncto folum iplum quatur tangere ; nititur induam, nam quod actu tangat in fuperficie, pondus cas facit deorsum

Tu Di pendent e regulis; lic rotunda, fed etiam oblonga, led latior planiorque in ima parce ob pondus angustior in fumma qua depender a Aut ne deput ricellier La dort vacuum, fi ffatim a coto leperaretur Auf gina me Notandum e- vita quafi disjunda à luctote mon nifi fenfin atque lente diffrahiturs: vel demain inferior pars fariam fpectan Zguttæ lanor, quia plus terra, fuperior tenuior, quia tur aque gut plus acris habet 1912

Tede feendliet fo fic torundas quod ea figura commodiffima motion l'ervatidiffque.

mo mondida de g Vetnetdont, lie rotulida Italia, quod vi grawreath s deors with the matter 10 nq17 19

Sed quomodo diffolyiturgatio Plinis cadem ratio pantinhy & totius infigm in runded non ten in eigo. in homogeneis?

Ab folute pen fe confideratum , sur incurad le eriam eft execte) liter dispositatel for sic quartoris horoopeneis Ex ejus limitationes conveniunt; conveniunt estant partibut, & & nam quædam ad exicha ejus portione nulla fie fenfibilis cuebratos corporum naturam 2 Cum raffellu adentrinfecação feileviolenfoedant i siend au gendifolita ell'arfic non opotreumbautem eft de gutta pet aerem defluente aul in Gecum inauto obranio or ulus cidente.

Dubitationer difformaturi

Ob. Platonici tribuerunt aque nguram acolaedron, que fob 16 20 aqualibus & equilareris triangulis conjunctur que cubitam terre todo edum aeri, terrahedrum igni, dodecahedrum coloe Sol. Dicendum, quod non tribuerunt eas figuras clementis vere led analogice, non scil. quod rales lentirent elle figuras elementorum, sed quod elementa tales fortiantur proprietates que talibus figuris aptilfinie conveniunt, ob proprietatum, fell. Amiliaudinem; ut pyramidalenright, proprer acuminis ejus cuitrighe fimilicudifiem; cobicam cerre propeer firmitatem , icolaedron aque propeer mobilitatem. vid. Campan in pr. 17 tib 12 Elem & Macrob in Sebol fib. 14. Plem 30 Dial T. Colmer structure cerement cerement structure de la la Competent de la la cerement de la

ra

nim, quòd bi-

a feet cham obs.

Gol. Planities, duplex,

Ob. Aqua plana ele, quod adhibitis inflrumentis dioptricis aquarum

yacer intra cerminos, sic aqua non plana sed convexa

2 Apparens, que visu estimatur sic plana estilicer enim reipla aque superficies six convexa & rotunda: id tamen oculus ob brevitatem aspectus non apprehendie cum visus acies secundis Macrob, ad milliaria

cantum as son perrigatus, que ambitus terreffris

elt pars millenma, vel ad 7 leucas, quæ pars est 803, vel si ad 40 extendatur ut Patrit, vult, est pars ejus 622, quod præ toto ambitu tam est exiguum ut nequeat in co apprehendi curvatura, ut si circuli 100 pedum in ambitu, pedalem arcum quis abscindat eam peripheriam exquiste rectam judicaret.

Ob. Ad planum tangu spinzenium puncto, planum adhibitum aque, ipium in puncto non tangir, ergo.

Sala Sphæra (fi talis exquitited fit) il plano (quod tale etiam est exacté) in puncto solum cangitur quod sociationis judicio in omnibus sphæra sale sit, in sphæra samen ingenti id sensus non apprehendit; cum in exigua ejus portione nulla sit sensibilis curvatura.

Ob. Si aqua rotunda, secaret orientem aut occidentem solum perilinam arcualem, siç enim cernimus umbram terræ secare lunasi in celipsistua, sic luna solum in eclypsistua, sic denique omnis circulus

Duplex est circulia aux lumz securiorum con-

circulum:

jundio.

Per interfedionem planorum, & peripheriarum, fic per rectum se intersecant: communis enim planorum sectio linea cecta est, sie horizon circulum so-

planorum, sie per lineam accualem se intersecant, ut

men videtur recta, ob arcus brevitatem, que maxime circumferencie pars exigua est : est reipla arcualis, quia est sectio rotunde superficieis apparenter tamen recta, quia brevissima, cum per minutissimam marine superficiei portionem solem orientem cernimus aut occidentem quod tamen objicitur de luna & umbra terre, non similem rationem

Non autem effe aque superficiem reipfa planam, fed convexam

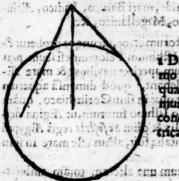

demonstratur. Bsio enim ea plana superficies A. C. & mundi centrum. D'à quo lineas duco. D. A. & D. C. ad puncta A. & C. per primam petitionem. 1 lib. Elem. & B. D. per pendicularem per 12. prop. 1 Elem. Imaginor duos triangulos A. E. D. & C. E. D. quorum, quia angulus E, in utroque est rectus, pater quod tùm latus A. D. quam C. D. est majus latere E. D. per 18. 1. Elem. Quare locus E magis vicinus est centro: ergo est declivior non ergo potest aqua naturaliter figuram eam planam retinere, sed opostet, ut ad locum B definat, donec fiar a cen-

tro zquidiftans : & prointe roundam figuram induat-

2 An Mare sit mundo & terra concentricum.

Tria videnda: primum, An mare fit mundo concentricum lecundum, An fit concentricum terras, terraum, An libratum, ita ut ubique maris superficies à centro aquidifet.

Deprimo; Aqua est mundo concentrica, t Quia aliter superficies ejus à mundi centro non equè distarct: ergo alibi esser altior alibi depression: ergo descenderet quousque star concentrica est gravis et soulles sit, et nillis impediat.

denorum inundi rectis ferancur lineis, ao feruntur etiam recte ad centrum aquas, id manifellum, qua in supersi, cicin sepre descendum per-

pendicularites.

De Mario mune pendicularireriata ut linea, per quas del cendunt aquales our 3.11211 aqua luperficie angulos facianti 5 11 anni onthis alfrente bilum its nou one a Quia ex omni terra parte, infulz, vel contibono ..... ton a pentes mari supereminent. At si mare effet terra in all marie mullimer aventricum, vel cantillum quantulum eft marie 2 De secundo; profunditas, cum aqua semper delabatur ad depres-esse concen- fiora, oporteret ab harmisphario ad alteram uni-ericum costendi- versam aquam dessuere. mranco ibana & Quia aqua & terra à quocunque mundi pun-.) (5 .A. O .. do demiffa, per eandem lineam descendunt. As -cipine ma mire per utraque rechafertur ad cenumin luim: dem ered. C supluitu mutana B. D. est pendicu-De tertig , notandum imprimis n hil effe alius aque superficiem librara effe, quain peere aquabileer,ita ut omi eft major laure E. D. p cx parte à mundi centro æquidiftet. Quare Sous E mag 1 2 Si libera fe, non impedira nam. thing: ereo eft declivio og og que undicunque littoribus compingieffaqua nomealner fichgreingere, fed oporter, sur & coercocur ne affluat, alcior effe. cours B dentiat, donec have cenpotelt communi maris superficie : us Secundo notandum, aquam mare Calpium, Mortnum, Lacus Theuniverfam libratam effe natu- miftican de valle MA & ra fua, & actu futuram, dua- 2 3 Si quieta fit & confiftat : nam fi tous conditionibus fuppoficis, fluar, certo indicio est in zqualem ejus auss infinit Arthimedes lie de l'uperficiem, quia fluit à l'uperiori ad depreffius ; ut Mæou, Ponto, Proiis quæ viluntur in aquis, x Quia aliter lisperficies epontide, mari Baltico, Indico, Æthijus à mundi centre non eque Lopico Magellanico &c.

Rydendus ell med coum architectorum error ucunque probetur &Acollhent apud Street, qui Genetrio Hihmum Peloponneliacum, pertolius (de quo Plutarco, qui transitum aperiret navibus, & mere Egeum Ionie committeres, id diffuadebant, quod dimenta aquarum glejudine, celliorem com invenerunt que in finu Corin hiaco, quart que ad Cenchreas ... ideoque aperto Isthmo futurum, ut Ægina vicipaq; infulz aquis obruerentur, qualis & alim Sefostris regis Aigyptii, Arabicum Ishmum perfostius phantasia suit, altius esse mare in sinu. rabico guam in Mediretranco.

06, Si aqua terra concentra fit, tum una alteram totam ambiret.

pendiculariers

CUM

che circulorum concentricorum major semper minorem dmni ex

parte complectatur Sel. Verum id eft decirculis vel foliericis superficiebus perfectis : fi enim & terra & aqua fuperficies imegre fphæricas intelligamus, fuperficies terre fuperficiem aque comprehenderet : ac non fic de circulie imperfectis, &c. by should a round it

3 An terra & aqua unum globum conficiant?

Duo notanda. I Quare dicitur Aqua unum globum cum terra confuuere. 2. Qualis fie ille globus quem aggregarum ex terra conftituas. Deprioris dicendum tres obcaufas conjunctas dici aquam cum terra constituere eundem globum i prima ett, quoniam idem centrum cum terra fortieurs fecunda, quia aqua per le superficiem Spharicam aut roundam non complet, fed interruptam fuperficiem interjectu terrarum habet, arque depressiora tantum terrenæ superficigi spacia obtinet, & operit. Terma elt, quia eandem fere superfeiem cum terra obtines, id eft, fimilis diltantia à centro, & fimilis fere magnitudinis,

1 Perfectus, & exquisitus, quales coelonum globi funt. 1 Imperfettin,& inelaboratus : talem aqua cum terra aggregara constituit. Notandum enim, quod terra per fe spectara, imperfectum globum constituit, quod præter communem superficiem eminentias montium, & deprestiones vallium habeat. 2. Quod coagmentatum ex mari & terra globum conficiunt imperfectum, fed minus tamen imperfectum, quoniam præter communem fuperficiem eminentiis tantum peccat. 3 Quod coagmentatum ex terra, & aqua, & inferiori aere (qui infra faltigia altifimoram montium subsider) perfectum conficit globum's ita ut intelligamus sphæricam quandam Superficiem per altistimorum montium capita transeuntem, &

De posteriori duplex glo- 5 bus cit, alter

leu am bitus.

De Affluxu, Refluxuque Maris.

circa centrum mundi descriptam.

Imprimis de nomine ejus & definitione.

Intumescentia seu incrementum maris, pro-

Is motus dichis | 2 Fluxus & refluxus ex effectu, quia crefcenst à l'hilosophis te Oceano aque affluendo perunt littora decrefcente refluendo repetunt alveum. Mascos minolusis inis

A fre, ex caufa, quia ministerio exhalationis calida intus mare altuantis efficitut, vel certe ex analogia, quia perinde mare patitur, ach aftu caloréque ferveret

Est autem hic Æstus Oceani, reciprocus quidam ejus morus, dum erescendo in altum effluit ad littora, atque decrescendo refluit à lite

toribus.

Duplex în mari adflu- 1 Respectu altitudinis in alveo suo, quodea ente vel refluente au Claufula notamus [crefcendo in alcum.] gmentum & decre-2 Respectu latitudinis, & diffusionis penes mentum, quod hac de. Hittora, quod eaclaufula defignamus, fafflufinitione tangimus, Lendo ad littora.

Primum augmentum fecundi caufa eft, quia cum Oceanus in alveo fuo altius intumescar, necesse est aquas (utpote graves & fluxiles) pro-

labi ad partes littorales tanquam depreffiores.

Ob, Verum quale fir in affluxu maris ejus incrementum dubitatio eff Suprà enim probatum mare eandem semper servate suam molem.

1 Per additionem novarum aquarum quoad subftantiam.

Sol. Diffolvitur. mentum.

2 Per extensionem aquarum rarefactionémque nam duplex in- Jquoad quantitatem: priori modo non augetur Oceatelligitur incre- nus, quia aquas quibus fervatur aquales femper recipit, sed posteriore, quatenus calida e jus exhalatione intus æltuante aqua extenuatur, rarior efficitur, & proinde ampliorem locum postulat.

Notandum tamen fuisse inter priscos qui priori modo astuantem Oceanum augeri voluerunt. Quicum mundum animal effe existimarunt, spiracula & nares ejus in imo maris collocarunt, quibus dum expiraret, aquas unà cum spiritu ex interioribus terra partibus effundebat, dum respiraret eas revocabat, ut notavit Pompon, Itb. s. in initio.

Solin.in Polyb.c.26.

Mundus animal dicitur, non respectu inferiorum anima operum, quæ in vegetatione, anhelitu, pullu confiftunt, led superiorum, quæ in motu & intellectu, quarenus motto à prima intelligentia mundo prastatur, haud aliter quam si ejus anima foret. Analogice ergò & aliqua ex parte, non proprie & absolute mundus animal vocatur.

Vel ut mundus sit animal, terra tamen non vivit aut spirat, magis

quam in homine unguis aut pilus,

I Quia respiratio est perfectorum animantium proprietas, tanquam Subjectio quod terra non est.

2 Quia respiratio est proprietas pulmonis, tanquam ministri & inftruinftrumenti , quod terra non habet.

3 Quia nullus ulus respirationis in terra, (hacenim in refrigetium cordis destinatur, quod nifi inspirando aerem frigidum attraheret. & expirando Superfluum calorem fuum eventilaret nimium zstuaret. Ar terra fere frigidiffima, ut longiffime diffita à fontibus caloris, colo, quod moru luo, Sole qui radiis luis calorem efficit.

Conimbricenfes, Meteor. Tr. 8 .cap. 6. additione aquarum fieri ejus aftum existimant, non tamen ut tota marismoles major flat, fed ut è medio alveo Oceani decebat quod adfluit littoribus influxu luna

ficatiractum ad littora.

13

100

m

.

2

Ż.

1

63

0

10

M

IC

3

c

t

3

Ş

Vane 1. Quia aqua alcenderet, si medias partes relinquetet, ut marginales inundaret, cum tota maris superficies per naturam librata fit, vi autem influxus lunaris id non efficitur, quia nulla ratio quare aquas ad littora potins traberet quam à littoribus.

2 Quia crescente Oceano juxta littora in medio alveo decresceret. quod nautarum experientiis repugnat, quibus perspectum est ex infulis, fcopulis, undis, alifque marinis indiciis juxta littora & in me-

dio spacio unà tumescere.

De varietate affluxionis Marina historia.

Licet in omni Oceano æffus incrementum fit, ubicunque æffuat. non tamen in omnibus maribus æquum incrementum.

> 1 Difclufum, undique ab Oceano & propriis littoribus conclusum, ut Caspium, Alphaltitis, &c. affluxum. reflux umque non patiuntur. And be not ustal A part

vel eft

2 Continuum, aligua ex parte Oceano, ut finus.

3 Ingens, iple apertus Oceanus. Perma nullatenus crescunt, nisi subterraneum forte commercium habeane cum Oceano. Secunda partim crescunt, partim sunt fine incremento. Tertium ubique crescit.

1 De affluxu Oceani in Europeu littoribus notandum, ipfum digrediendo à freto Herculeo versus Boream in littoribus Lustianis. Cantabricis, Gallicis, ad 15 pedes intumescere plerumque: In Belgiris 18;In Norwegicis 14: In littoribus Lappie, Mufcovie, Ruffe, circa at ut non vere dictum fit hoc mare mortuum a Diony fo : verum in quibuldam Europæ littoribus ad pedes 60 ut in finu Briffelia, aut 90, urcirca S. Malon, & corred munes be mirgit requities - In

2. De Affluxu ejus in littoribus Africanis digrediendo ab Hereiko freto versus Métidiem, in littoribus Arlanticus ad Caneri Tropicum, insensibile est Oceani incrementum; a tropico ad Senega ostia, aut C. viride sentium circa z. ped. In Senega ostis venemens circa 14. aut 15 pedes, ad inculam 8. Thomas (ut estam Canarias, Mideram) circa 4 pedes, quale estam inde in omnibus occiduis Africa littoribus ad C. bona spei subi quantus sit, nesemus. In Australibus Africa littoribus circa 4 ped. In faucibus verò Arabici sinus major est, qu'am in toto co mari reliquo, sed quantus ignoramus.

3 De Affluxu ejus in littoribus Afiaticis. Notandum in Arabicis littoribus exiguim elle, in Persieis 4 aut 5 ped in Indicis circa Catecurium 15 ped. Prope Indi ostia tantos, ut 12 aut 15 milliaria deregat inter restuendum. Circa Taprobana tantus, quantus circa Brittaniam, qua altitudine etiam intumescit in sinu Bengalico, circa

M laccam, pet China littora ulque ad Giaponas.

4 De Affluxue jus in littoribus Americanu: Notandum, in citeriore e jus littore à Florida & Sinu Mexicanoper oram Parix & Brasiliz per leucas plusquam 3 000 ad Magellanicum fer è fretum usque minus cubito crescit, at in ulteriori littore ingentes sunt Oceani fluxus, ita ut 15 milliaria flumina subcat au Benzo lib. 3. hist. nov. orb. cap. 17. nota ramen quod prope sauces Magellanicas in slumine Galgo æstuare Oceanum ad 12 ulnas observavit Dracus.

5 De Affluxu ejus in Sinubus : Notandum, quod in finu Arctico.

qui terræ inter Diniam & Norwegiam illabitur, nullus eft.

In Mediterraneo varius: nam in Meoti, Ponto, Propontide, nullus est: in intimo sinu Adriatico, & Tarentino ad 4 ped. intumescit, in reliquo Adriatico ad Spithamas non amplius 2 pedes & — qua men-

sura Ionium, Ægæum, Creticum, Cyprium, Syriacum, Ægypilum accipitsua incrementa; & Africum ad Gerbas usque & portum farinæ, sed à monte pulchro ad Herculeum fretum, ad 2 usque pedes intumescie, Ligusticum autem, Tyrrhenum, Narbonense sunt absque sensibili incremento.

Venetiis, (i.) 4 ped vel ut arbitror major: nam & urbs Divobander-Runi, prope Perficum littus excretcente mari infula fir, decrefcente pars continentis, ut scribit Ludovicus Vartom lib. 3. c 4. Et Tigris ab eo incrementum accipit; quod ascendit ad fissuram ejus ubi in ostia sua dividitur, que male à quibusdam Tigris & Euphrates dicuntur. Euphrates enim nisi per Tigrim ad sinum Persicum non descendit, ut priseis

mileis feculis, fed in paludibus deficit & abforbitur.

m,

auc

114

rca

ad

10-

m

cis

2-

ria

C2

ca

i-

ìs.

ut

ta,

re

,

In Arabico, dubitant an fit. Barros tamen expertus controverfiam diremir, in extremis ejus partibus estuare adseverans, negans in medio.

Tantus autem in intimo narratur esse à quibusdam, ut inde calumniandi sacram historiam occasionem acceperint, asserentes Mosen mare

rubrum transliffe, nactus refluxionis opportunitatem.

Impiè & imperite, i quia licèt in intimo sinu parum littoris nudet, nam parum æstuat, tamen cas partes per quas Hebræi transserunt, nunquam detegit decessu suo. 2 Quia si per occasionem solum resuus transsisser, redisser æstus priusquam exire potussent, cum sit in perpetuo sluxu & ressux, multitudo autem transcuntium taun ingens, aque maris ibi latitudo sit 6 leucarum Lombardicarum (i.) ut opinor 12 milliar, ut Mandevillus, qui locum vidit, scribit, cap. 10, peregrinationis sux.

De causis Affluxionis Maris, & primo de imaginariis.

Opiniones non tractamus omnes, quas alii existimarunt, scd magis

verifimiles, aut quas alis non refutârunt.

1 Alpetragius in naturali theoria, diurnum cœli motum quo aqua rapitur, causam statuit malè, quia si tantà velocitate circumageret aquam, magis aërem, mobiliorem & sibi propinquiorem. 2 Quia ex eo assignari nequit ratio varietatis, quam perspicimus in magnitudina incrementorum.

2 Pandulph Sfondr. l. de astu mari, c. 3. causam este stauit regurgitationem rejectionémque maris à fretis; totum enim vult Oceanum partim ab Aquilone, partim ab Ociente decurrentem, ad fretum serri Magellanicum, in quod cum propter angustias omnes aquæ adsluentes admitti nequeant, regurgitant, & assumentes actual, aqua

aquam proximam impellente.

Vanissima opinio: 1 Quia astus procederet ab Occasu in Ortume 2 Quia exiguus astus est in littoribus vicinis Brasilia, multo major in longinquissimis Lustranis, Gallicis, Anglicis, Germanicis, &c. 3. Quia aqua simul flueret ab Ortu ad Occasum, & è contra. 4 Quia nullus in Ponto astus, in Maoti, in Propontide, licèt per angustas fauces esfuant. 5 Quia in tam exiguo horarum spacio à freto Magellanico ad Europa littora fieri non possit regurgitatio.

3 Joan. Paul. Pernumia, l. 3. nat. Philoscap. 8. causam assignated piosissimam aquatum generationem in Aquilone: earúmque confligum collisionémque in Meridie, nam partim per Occidentem inter

Buropam

Europam & Americam, partim per Orientem inter Americam & A-fiam prolaplæ, & in meridie confluentes, nec aliis cedentibus aliis fluxum faciunt refluxumque: sex verò horis fluit totidemque refluit, quia à loco congressionis aquarum 6 horarum spacio aqua decurrere potest ad littora.

Infana opinio: Nam à loco confluxiones aquarum 6 horarum for-

cio navigari posset ad Angliam.

2 Quia in locis borealibus minores, majores in æquinostialibus æstus essent.

3 Quia diversitatis æstuum in partibus mensis ratio hinc nulla af-

fignari poteft.

Alias causas omittimus utpote ab aliis refutatas.

De vera causa affluxionis Oceani.

Opinio vera quam amplexamur est, lunam ejus authorem existere, quòd tum ex reditu, tum ex varietate æstûs evidens est.

I Ex reditu, quia diurnæ revolutioni lunæ exact è congruit; nam luna ad eundem meridianum redeunte, & æstus redit in eodem loco

ad fuam plenitudinem.

2 Ex varietate, quia mensutæ revolutioni lunæ exactè congruit, nam à conjunctione ejus cum sole ad primam quadraturam minuuntur æstus, crescunt inde ad oppositionem, inde ad secundam quadraturam minuuntur, ab ea iterum crescunt ad conjunctionem.

Sed de modo & instrumento dubium; An æstum concitet vi sui

motûs,an radii,an influentiæ?

Dicendum Stem.

omnibus & 2 Radio, quatenus inducit is influentiam.

2 1nfusione, quatenus e a proxime suscitat concitáte

Ut verus modus eluceat, advertendum primò, maris aquam puram non esse, sed esse aquam terrestri exhalationi permistam, a qua salsedinem suam contrahit: aqua autem ex proprietate sua humida; Exhalatio calida est.

Secundo sciendum, lunam duplici proprietatem insignitam esse, altera humectandi, altera calefaciendi. Nam humectandi sacultatem obtinere luculentum, quòd humidis singulari prærogativa præsidet, omnisquhumoris quasi domina est. Quam ob causam Ptolem. lunam fæmineo sexui: Salen, 2,1. Critisorum morbis punitose, Philosophi humidis

muibus & corporibus, ut cerebro, seminibus; caneris, omníque con-

chyliorum generi præficiunt.

At dubitari potelt, an calefaciendi proprietate fit prædita,cum frieida statuatur à plurimis Astrologorum. Respondent ratione quidem occulta influentia fua frigidam effe, calidam tamen ratione radiifrigidam vi fua, calidam virtute folis, cujus radios accipit, & ad terram reflectit.

Quæstionem elucido, 1. Luna frigida est comparate, si ad solem azcipuum caloris authorem referatur, quatenus ed minus calida eft. -2 Luna calida est absolute, quia caldrem installat inferioribus cor poribus, quod evincitur authoritate facta, Pfal 121. Non comburet te

fot per diem, nec luna per noctem.

2 Prophana, principiis Altrologorum Ptolemei, lib. 1. Apotel. afferentis lunam calidam, & Philosophorum, Arift. notantis noctes plenilunii calidiores effe, qu'am novilunii.

4 Ratione, quia vapores gignit & elicit, vapor autem calore procre-

atur.

Aliis

it,

ere

12-

us

f-

0

Experientia nostratium in Guinea, qui fensibilem calorem à lunæ radiis spirare observarunt, quod cum in noffris terris non fentiaturiad obliquitatem radiotum, ad frigus climatis, ad crassitudinem

aeris referendum eft.

Hinc dilucidum, ut luna commover aftus Oceani calore, scil.humoreque suoscalore exhalationis in mari consicat & dispergit, Humores aquas ipfas fluxiores facit ; vi caloris fursum attollitur, vi hamoris latrus diffunditur ; aqua enim, licet patura fua humida fit, adventitio tamen humore lunz fibi infulo magis fit humida, proinde magis fluxilis. Humidum enim fuo termino non coercetur. 2. de Ort. text. 9. Exhalatione itaque intus æftuante, sursumque contendente, cum ex ab aquarum gravitate presto exitus non pareat, aquas ante le commovet fursum, atque projicit, haud aliter qu'am in olla pulmentaria cernimus igne subjecto.

De ordine, tempore, reditu Affluxionis Marine,

De ordine affluxionis & refluxionis maris, intel. Occidentem. ligendum cœlum mathematice in 4 quadran- media noctis, tes aprè dispelei posse,

Primum, inter angulum Orientis & Meridiei angulum.

Secundum, inter angulum Meridiei &

Tertium, inter Occidentem & angulum

Quartum, inter angulum media nodis LIA

& Orientem. Luna primum quadrantem perambulante cujusvis horizontis Oceanus affluit, secundum refluit, tertium denud affluit, quartum refluit.

Quemadmodum autem tempora affluxionis refluxionisque respondent apris cœli quadrantibus, ita & earum termini, (i.) initia & fines punctis apris quatuor præcipuis quibus quadrantes connectuntur.

Quare intumescit Oceanus luna in nostro hæmisphærio ascendente, quousque ad Meridianum perveniat? quia radii lunares invalescunt magis ab angulo obliquiori ad rectiorem perpendiculum continue appropinquante, detumescit verò ea versus occasum descendente contrariam ob causam; quia obliquior, ide oque invalidior, perpetuò evadet radius.

De Motionibus Maris.

De duplici Maris motione differendum est: Occult à & Subterranea

aperta & apparente.

De priore enim dubitamus, an canalibus subterraneis aquæ maris perpetuò effluant ad fontes, necne? Volunt enim vulgò Philosophi, & inprimis Theologi, aquas è mari subter terram perpetuò exire ad fontes, supra terram à fontibus perpetuò redire ad mare.

Ob. 1. Ratio adducitur duplex ; prior, quia nisi Oceanus tacitas egrefsiones reversionésque haberet ad fontes, ex influxu tot tantorumque

fluminum quæ recipit, augeretur.

omnia flumina ingredi egredique mare scribit, quod translatione inversionéque duorum nominum Hebræorum

obscuri indicari volunt.

Verum hallucinantur authores & suffragatores hujus opinionis, & malè deserunt Philosophorum principem melius docentem e sontes ex aëre in specubus subterraneis perpetuo liquescentes vi frigoris subterranei procreati. Primò, quia si essentiales subterranei canales meatusque, quibus mare cum sontibus commercium habet, tum per tales meatus è sontibus ad mare aqua delaberetur: eò quòd ea via declivior est, & versus centrum rectior; neque dici potest impediri ab aquis per eos canales ascendentibus è mari, quia visaquæ major est ad descendendum quàm ascendendum.

Secundo, quia morus aliquis effet perpetud violentus, & insuper mocus violentus non minùs velox effet, qu'àm naturalis. Tertiò, quia nulla causa affignari potest, quare aqua sursum moveretur ad fontes, non enimis motus naturalis est, cum repugnet nativo aquarum ponderi.

A

re

fa

At Solem caufam faciunt & Lunam, attenuantem aquam in vapores & attrahentem. Vanè, quoniam sub terra tanta corum vis non est, ant fielt, non minor corum vis est ad vapores servandos in montium faltigiis, atque ad procreandum in radicibus.

At terram ipfam alii causam effe volunt, que, sicut spongia, sugitperpetuò aquas ex Oceano; ut Conimbr, lib.z. de calo, cap. 14. qu. 4. vanius : I Quia ea suctio est tractio, (i.) violentus motus. 2. Quia terra per naturam ficca est, ergò contrarium humorem regellerer, po tiùs qu'àm sugeret: fugiunt enim à se invicem contraria non se invicem alliciunt.

Maris pondus demum causam faciunt, Scalig de Subtil. Ex. 46.&c. aquam premens, atque per venas terræ ad montes eam trudens. Vanissime : 1 Quia hæc motio violenta est, sc. pulsio, non traque perpema. z. Quia aqua non premit aquam in loco suo proprio, cum nec premat, hominem sub aquis, 3 Quia subter maris superficiem nullæ aquæ mari influerent.

I Propter vastissimam Queani latitudinem, in qua aquæ fluminum latiffime diffulæ parum affurgunt in altum.

2 Propter ficcitatem terre eam haurientis, fluxusque subterraneos : eam enim causam minuere aquas geri Oceanum devincimus ex fluminibus, que in posteriori astatis parte tenuiora funt, quòdterra ficcior.

> 3 Propter calorem folis (caque causa potissima) aquas in vapores copioliffime diffolventis, præfertim in calidioribus maris tractibus, quanta enim ad aquas extrenuendas sit caloris solaris potentia flu-Lminanestra per zstatem indicio sunt.

> If I Effluxionem sub terra, ita ut aqua ipla sub forma manens fua, per occultos terre meatus tranlear ad fontes.

2 Evaporationem Supra terram, ita ut aqua maris Sol. Ad alte- resolvatur in vapores & aerem, qui postea foramina ram; dico bi- terræ ingressus, in aquam resolvatur, atque fontibus fariam intelligi fluminibulque materiam tribuat. Atque posterioflumina è mari I rem hunc fenfum amplector, ita ut flumina è mari exeant, non fecundum formam fuam, sed solum secundum materiam, ob dictas evaporationes,nam licet Solomon è mari flumina egredi scripsit, egrefionis tamen modum non præscribit.

Hac verò interpretatio zque aut magis cum scopo convenit Solo-11201116

ris & Sol, Ad objenctionem primam : non au-Cie. ex ingressu fluminum propter tres alias caufas,

nata : aut per.

n

ram-

· fe-

tum

on-

ines

en-

unt

ap-

T2-

let

câ

monis, qui est demonstrare nisis esse perpetuum sub sole, sed in rerum generationibus revolutionem quandam & velut circulum esse, ut quod nunc sir, olim sucrit, poste aque futurum est. Quod evidentiùs in hoc sensu eluccicit, quam un altero: nam perpetuis vicibus aqua maris in vapores, vapores in acrem, aer in sontes & sumina transmutantur. Qua mari ingressa denuo in vapores, &c.

De motione Oceani ab Ortu ad Occasum.

Duas alias motiones Oceanus habet, quas in magno apertoque suo alveo exercer: quarum altera est fimplex, in resta aquarum procursione, versus aliquod horizoistis punctum: altera composta, quae in ejus reciprocatione, affluxu, scil, restux uque consistir.

Simplex autem procursio Oceani, quam currentiam nautæ vocant, alia universalu est, alia particularis, illa adtorum fere Oceanum spe-

ctans, hæc ad certas ejus partes

Duplex est autem universalis Oceani currentia, yel secundum

I Longitudinem orbis terrarum, ab Ortu in Oc-

z Latitudinem, à Polis versus Æquatorem. Quarum prior magis observatur in eo Oceani alveo, qui Asire, Africæque, & Antarcticæ continenti interclusus-est. Posterior verò in eo Oceani tractu qui Europæ, Africæque, atque Americæ interjacet.

Moveri Oceanum ad imitationem cœli ab Ortu in Occasum osten-

ditur

Afiz que alluit. Ille enim ab Ortu Magellanicas versus fauces perpetuò procurrit: Indéque ad Orientales iterum insulas terræ orbem circumeundo provehitur: nam scribente Contaren. 1.2 de Elem. & aliis, tam præceps est motus ejus maris ad Occidentem, ut nautæ venus promotis prosperis, & à puppi vehementer spirantibus, Bonæ spei promontorium non facile superenti & P. Venet. 1.3. cap. 39. navigan scribit à Malabar Indiæ ad Insulam Madagastar 20 dierum spacio; at inde Indiam vix 3 mensibus repetunt.

2 Ex motu Oceani Atlantici five Occidentalis,

De inaqualitate Currentia Oceani ab Ortu in Occasium.

z Duo inquirenda, Primum, quare in Oceano, qui medias terra pare tes alluit, quam qui polares & extremas, clarior hic motus el ?

Caula

1 Potentior aquarum currentia ab Aquilone, à qua minor ab O iente superatur.

2 Lenta calimotio, qua lentiùs aqua cum reliquis elemen-

Caufa I tis circumagimer.

subest 3 3 Imbecilla solis attio, que circa Polos minus resolvit amiplex, | quas : nam motio coli est lentior propius Polos, quam Aquatorem, quod minores circulos perficiar paribus temporis spaciis; & inefficacior solis actio, quod in terra tractibus ¿ propius Polos, ad obliquiores angulos projiciantur,

06. In Oceano Sarmatico supra Russiam & Lapponiam, observata

est à naucis evidens maris currentia ad Occasim.

Motio ea non ex actione folis, motioneque cœli proficifcitur, sed à maxima aquarum copia, quæ à plurimis ingentibusque fluminibus in id mare confunduntur, quæ cum aliam expeditam non habeant effluendi viam, in Occidentalem Oceanum decurrunt.

Ob. In freed Magellanico aqua ab Orru velociter procurrit ad Oc-

calum.

rerum

t guod

in hoc

aris in

antur.

e fuo

fione,

reci-

cant.

Spe-

00

Lua-

qui

relu-

uro-

ten-

cz,

pe-

cir-

115.

itis

Dei

an

at

.

801, Dicendum, neque id tam ex prædictis causis evenire, quam ex freti angustia, in quo cum aqua mota ad Occidentem altera semper trudat alteram, cogitur fane præcedens à subsequente velociùs procurrere.

2 Secundum, quare in æquali latitudine inæqualis eft Oceani curtentia? Nam in mari Orientali, ab India ad Americam, quam ab America, circumeundo terra orbem ad Americam; & ultra C. Bona Spei ad Orientem, quam citrà ad Occidentem, velocior est Oceani

procursio.

I Inequalis declivitas, alvei, in quo movetur? Namfertur motu magis præcipiti, ubi per spacia terræ devolvitur magis declivia, innata aquarum gravitate motum accelerante; aliter, ubi aliter.

Duplex cft caula, utraque è terra pendens;

2 Inequalis littorum distantia, inter que concluditur : Nam in alveo magis angusto urgentur magis aquæ præcedentes à succedentibus, ubi alveus est. valtior magis placide lentéque profluunt, quod latis omnibus loci sit-

Ob priorem velocius procurrie Oceanus à nostra continente ad Americam, qu'àm è converso, quia mare versus Occidentem est profandius. Ob posteriorem, juxta Insulam Midagascar, quam ultta ad Orientem; & ad C. Bonz Spei, quam juxta Madagascar; & juxta Infulas Occidentales, quam citras & in omnibus demum maris angultiis, quam ubi Oceanus latior eft, oft incitatior ejus motio. Quod

414

Columbi

Columbi navigantis à Beragna ad Orientem, Mert. Dec. 3. 16. 6. & Haukinsti navigantis de flumine de la Bacha versus Hispaniolam, navig, Haukinf. evidens fit,

De Currentia Oceani à Polis versus Aquatorem.

I Duo investiganda. I Primum, quare Oceanus maxima suicopia lit lub Aquatore, & inter Tropicos.

1 Universt, apra proportio elementorum : Nam fub Agnatore aer in ignem citiffime transmutatur abactione solismoad quam fit : tionéque cœli, ideò ejus jactura relacciri 2 Viventium, ur temperetur corum gratia respectu

Causa randa,

ardentiffimus folis calor ea in plaga. confide- 2 Efficiens, est perpendicularium radiorum folis actio, eam terræ partem maxime dissolvens in exhalationes; nam calor solis consumit terram : ergò major calor magis consumir; maximus calor sub Aiquatore, ergò ea magis confumitur, ergò depressior redditur, ergò aptior aquis re-

cipiendis, quam polaris, quæ minus consumitur, propter obligniores folis radios. Unde deducitur, terram juxta Polos perpetuò magis detecam fore

aquis, juxta Æquatorem magis contectam. Ob. Temporis spacio terra ad centrum usque exesa foret.

Sol. Negandum: quoniam ut partem aliquam solis radii depressiorem faciunt, ad eam aguz descendunt, & adversum vim radiorum defendunt.

Ob. Si terra confumitur à fole, in nihil redigitur: Scalig. Exerc. 43.

I Proxime, in exhalationem, 2 Mediate, in aerem humectando, ignem supercalefaci-Agitur Jendo, terram frigefaciendo s in toxida tamen plaga maxime (in ignem folvitur,

Ob, Altissimi montes in Meridie, intra & prope torridam; Sierra,

Leona, Atlas, Tenariffe.

I Universalu, que ex communi terre superficie ex-Bol. Duplex Joenditur : fic depreffissima in torrida. serra altitudo) 2 Particularis, que aftimaturex particularibus ter-

ræ tractibus fic forte altiffima.

Que caufa? quia in subterrancis carum regionum conceptaculis, ealore folis plurima exhalationes procreantur : ubi fi terrain folidam (Ou)

effe contigerit, neque viam eis præbeat ut exirent, quin terram ipfam

vi extrudunt & extollunt.

2 Secundum, quare Oceanus prolabitur à polis versus æquatorem? id quod in boreali hemisphærio evidens: Nam navigatur paribus ventis velociùs ab Anglia ad Hispaniam, quam è contra; & qui ad Septentrionales regiones, sive versus Orientem, sive Occidentem viam invenerunt.

ninus consumpta sit solaribus radiis: & quia alveus

à pluribus flumimbus magis exaggeratur.

Causa autem

co-

to-

em

-00

curi

tià

io,

s;

13

e.

cr

te

2 Maxima aquarum copia, vel defluentium ex aère, propter largiores imbres & nives; vel ex terra profluentium, propter uberiores fontes; à quibus utrisque augetur & intumescit Septentrionis Oceanus: unde prolabitur ad Meridiem: ubi consumitur, & proinde mare ut terra sit depressius.

Quas causas Arift. affignat l. 2 Meteor. C. 1. Strab.l. 1. Polyb. 1.4. quare aquæ perpetuò è Mæoti in Pontum, ex eo in Propontidem de-

currant, &c.

Ubi quæstio occurrir: An Pontus olim limo obstruendus: Nam id Polyb. l. 4. affirmat. P. Gyllim tamen de Bosphoro Busbeq.ep. de leg.

Turc, Cafaub. in com. ad l. 1. Strab. negat.

Evincitur tamen: I Quia Mæotis ita obstructa est, ut cum Polybid ævo 7 ulnas profundus suerit, Boccatii seculo non suit 6 pedibus altior. 2 Quia Occidentalis pars l'ontiqubi plura & majora sumina, jam seré obstructa est, ut paludis instar sit, magis qu'am maris. 3 Quia omnia magna stumina multum limum devolvunt & arenarum, ut ostenditur ex ostiis, ex insulis ante ostia, ex alvei aggeratione juxta ostia.

Duo notanda: Prinum, terram cum dicamus altiorem in Aquilone, ingentem aliquam altitudinis excessium non intelligimus, sed respectu totius terra molis, valdè exiguum: Nam si paucis milliariis esset altior, quam circa æquatorem nihil maris esset sub Aquilone, sed universum ad æquatorem, ut locum humiliorem dessurer: Secundum, causam quare in Aquilone aquæ procreentur tam capiosè, ea est, ingens ejus regionis frigus, quod obliqui solis radii non satis evincum & temperant, unde essetticitur, sum aerem qui illis in locis perpetuò liquescit & resolvitur, crassiorem esse, atque proinde socundiorem aquarum: tum terram esse rigentiorem, & proinde potentiorem ad aerem transmutandum in aquas, validè & velociter.

Unde dissolvi pulchra questio potest. Quare Oceanus torride zonz

plures habeat infulas, quam frigidarum.

Tres

Tres præcipuè modi quibus infulæ nascuntur, vel per

Nota, nascun-

tur aggeratione

fluminum

Adfluxionem aquarum ad depressiores terra partes, quibus priùs continentes cohærebant, five ea depressio à terre motione, five ab actione solis effecta fit

2 Defluxionem aquarum ab altioribus recedentium, quibus abeuntibus, altiores terræ partes qua

priùs regebantur, eminere incipiunt.

2 Congestionem terre ab aquis fluentibus adve-Az & adaggerata, quales innumera præ oftiis fluminum, per omnem marginalem Oceani tractum.

Lreperiuntur.

Primo modo infulz efficiuntur in Torrida, ubi fol superficiem terrz excavans, aquis interfluentibus locum facit, quibus le infinuantibus, altiores terra partes dirimuntur : Quomodo infulas Orientales 7000 Vartom, 1. 5. 6. 30. 12000. P. Venet, 1.3. 6. 42, & Occidentales Supra 2000. Mart, Dec. 1. existimant generatas, atque olim vicinis continentibus adhæliffe. Secundo modo potiffimum in frigidis, quod eas magis aque deferant, dum circa equatorem confluant. Tertio. modo in omnibus que magna flumina habent; ea enim multum limi & arenarum in Oceanum devolventia, ante offia id congerunt; nifi ab. adfluxu Oceani repellatur, tum enim ad oftia, aut continentem rejicitur.

I Ofia, ubi effluxio amnium est invalida ad ejici-

endas arenas procul.

2 Infule ante offie, ubi effluxio fluminum eft valida ad ejiciendum, & Oceani affluxio invalida ad

reficiendum.

2 Littorales partes Continentis , ubi umaque eft valida; nam neque valida affluxio permittit, ut in offiis resideat, neque affluxio Oceani ut maris alveum opplear; unde mutuis corum colluctationibus ad Continentem limus pellitur.

Ob. Aliquæ partes Oceani ab æquatore procurrunt versus Septentrie

enem, ut à Zorotora in intimum finum Arabicum.

Sol. Id per accidens eft, ex defectu propriorum fluminum, omnes enim suas aquas accipiunt ab Oceano que abunde à calore solis in co finurefolyuntur, ad quarum jacturam farciendam neceste est perpetuò efficientex Oceano, Dave

1 Magis ex Oceano, quam fluminibus ; ut Arabicus: Incurho aquarum est in tales ex Oceano.

Nota, Sinuum ! 2 Magis ex propriis fluminibue, quam Oceano, Tree

Oceani aliquid ut Balthicus; Excursio est aquarum è tatibus in Ocea-

à Aque ex utrisque, ubi nec ingredi in Oceanum è sinu, nec egredi ex Oceano in sinum aque observantur.

Ob. Aqua corrumpitur maxime circa aquatorem, ergo cò matura-

1 Pofirio, quia est depreffior ceteris.

sol. Considerantur in media priori modo spectatam fluit per se aqua; quia aquis à natura insitum est ad inseriora delabi: ad eam, ut calidiorem, per accidens; quatenus ea que demissior est, est etiam calidior.

Ob. Nilus ab Æquatore fluit ad Boream ad 3 1 latit. grad. semper autem per decliviora.

601. Licet in particularibus quibusdam terræ tractibus ita sit, in uni-

Finis Tractatus de Mari.

ITE

ea

cf-

Itiuæ

/C-

u-

n,

2

s,

0

3

d

A Glacialis humor.

B Aranea Membrana.

C Neruns Options.

D Retina tunica.

E Vitreus humor.

H Dura meningis portio.

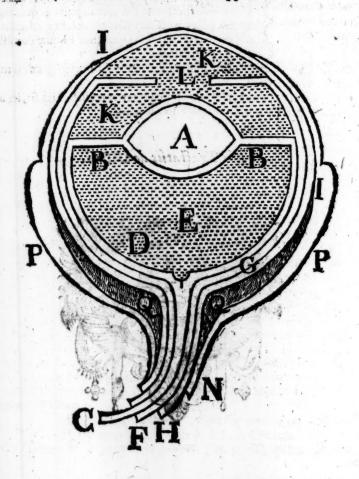
I Sclerodes.

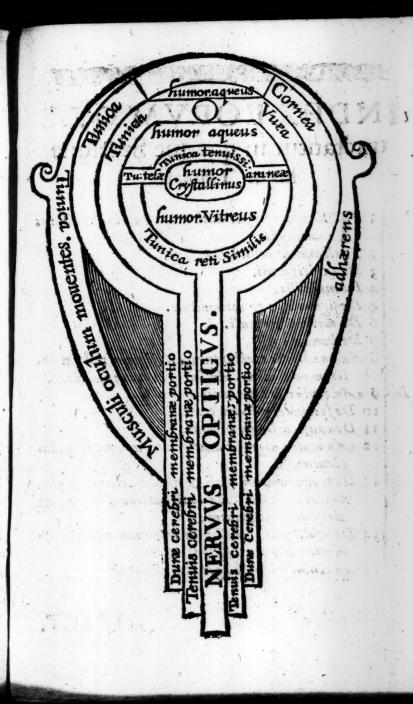
K Humor Aqueus.

L Pupilla.

P Musculi oculum moventes.

F Tenuis meningis portio. Q Pinguedo qua Musculorum G Tunica Choroides. cava opplentur.

INDEX EORVM QVÆ

tractantur in quaque Sectione hujus Tractatûs.

- TRaditur scopus anthoris, & totius tractatus analysis.
  - 2 Tractatur de oculi humoribus.
  - 2 De tunicis oculi.
- 4 De musculis.
- 4 De figura ejus & rotunditate.
- 6 De motionibus oculi.
- 7 De lumine oculi.
- 8 Ha quastiones tractantur; An.lumen tribuat colorem corporibus. An sint colores in tenebris.
- In 39 An oculus fit coloratus.
  - 10 Despeciebus colorum oculi.
  - 11 De causis colorum in oculo.
  - 12 An oculus niger sit acutioris visus, necne quam glaucus.
  - 13 De temperamento oculi, e quod ex elementis pravaleat in oculo. De conciliatione Platonis e Aristotelis disputatur.
  - 14 De oculo quatenus est instrumentum visionis, & in qua parte oculi sit sedes visionis.
  - 115 An oculus videndo agat, vel patiatur.

TRACT.

TRACTATVS OCULO.

SECT. I.

DE Oculo philosophaturus, duo propono disputationis mez ca-

1 Humoribus. s Substantiam live fabri Primum acam oculi : quæ ex cribus 2 Tunicie. git de oculo confistit, scilicet absolute o 3 Mufculie. in fua natura confidera-2 Proprietates 2 Motus. & accidentia / 2 Lumen. to; idque vel quæ funt oculi quoad A Color. Temperamentum.

Secundum agit de oculo comparatè, quatenus est visionis instrumentum : & hujus tractatus duo sunt capita; quorum

Primum est de fede vifionis, in qua parre oculi sir. Secundum de modo, quo se

Secundum de modo, quo fe haber oculus in videndo; utrum agat an patiatur.

SECT. 2.

De substantia & fabrica oculi, & primo de humoribus.

Oculus est notissima pars corporu visioni destinata.
Oculus partim consistit ex humoribus, partim ex tunicis quibus humores vestiuntur, partim ex musculis.

Humores

I Crystallinus, in oculi medio five meditullio, in-

star glaciei vel cryftalli Sphærulæ.

2 Vitreus, in interiori oculi parte post crystallinum. Humores oculi Jinftar vitti liquefacti; cui cryftallinus (ur annulo funt tres. gemma) infigitur.

2 Albugineus, in exteriori oculi parte politus ante crostallinum, instar albuminis ovi, ad ignem positi,

defudantis.

De Crystallino.

Cryfallinus est mediocriter tenuis & subtilis.

Prior est, ut spiritibus, à quibus lucem & vitam

Tenuis quidem)accipit, pervius fir.

Pofterior, ut in co species faciliùs imprimi, rectiduas ob caufas. ulque elucere possint.

Est tamen mediocriter tenuis, & aliquid habens spissitudinis.

Prima eft, ut impresse species fitmius recipiantur; quia in tenui subjecto non tam perfect è uniuntur. sed

Duas etiam Citius evanelcunt.

ob causas: Altera, nè externum lumen ad interiores oculi tunicas penetraret; eóque reflexo ad cryftallinum coloquarum re tunicarum eryftallinus tingeretur. & deprayaretur

vilio. Omnium humorum nobiliffimus est crystallinus, & princeps pars oculi (ut infrà dicemus) & visionis sedes : Catera verò partes crystal-

tino inferviunt.

I Protegendum, ut Tunica.

Inferviunt au-)2 Movendum, ut Musculi.

3 Nutriendum, ut Vitreus humor. tem vel ad

4 Temperandum, ut Albugineus humor.

De vitreo bumore.

Vitreus humor, ut foliditate cedit cryftallino (mollior enim eft fluxilior) sic quantitate quaruor fere vicibus illum superat, Collocatur

autem in interiore parte oculi, & à tergo crystallini.

r I Ut fit cryftallino tanquam vallum à sanguine, ne ejus colore tingatur: sic enim omnia rubro tinas colore viderentur, haud aliter quam accidit iftericis : quibus, ob infusam in pupillam bilem flavam, omnia apparent flavelcere.

2 Ut ab eo cryftallinus nutriatur; cum enim falva pu-Tribus de ritate sua immediate à sanguinem transmutati, & in vicaulis.

I treum converti, ut ex simili cryfallinus nutrietur.

3 V:

converti, ut ex fimili cryftallinus nutriteme?

3 Ut impediat lumen ; quod ab externo oculimi ingreditur, ne ad interiores tunicas pervadat a nam fi inter crostallinum & eunicas nihil intercederet in quo illud lumen terminaretur. à tunicis ad crystallinum lumen reflecheretur : Cum aurem tunica wved lubnigra fit, eius foeries una cum reflexo lumine eryftallino imprimerentura unde & omnia externa eiufdem effe coloris oculus judi-

Ob. Verum fecundam caufam impugnat Zabarella, lib. z. de vifu. cap. 1. Quia eft multo maior cryftaltino: at alimentum re alita minus: ergo. 2. Quia fi (alvis albore & puritate eryftallinus non nuttlretur languine, tum neque vitreus, quia non minus albus eft quart cryftallinus : at hoe falfum eft, co enim mutritur vitreus.

Sol. 1. Ad primum respondeo, quod verum effet, fi santum infer-

viret cryfallino, ut alimentum; at tribus

n

m. lo

te

ti.

i

i Quia iplum nutrit.

2 Quia iplum tuetur ab affulione languinis. modis in-3 Quia lumen terminat, quod ultra cryftallinum, penefervit .

traret, fi inter cryftallinum & tunicas nihil intercederet

quo istud lumen terminaretur.

Sol. 2. Ad fecundum respondeo, quod licet fangtis postquam exquisite concoctus & transmutatus est, non inficiat alborem vitrei humoris, minuit tamen in tempore concoctioniss quando omnino in tryfallino depravaret: causa autem quare albus, & fine tindura fanguinis, vitreus humor apparet, eft, quia in morientibus animalibus fanguis è poris & exiguis corporis vents ad fontem vitz retrahicur.

De bumore albugineo.

Albugineus hamot inter humores tenuissimus est, unde & aqueus dicitur, non quod aqua fit, fed quia in et aqua excedit & dominaturs hic yerò ante crystallinum in extrema oculi parte collocatur.

1 Ne uvea unica, supra crystattinum col= lapfa, (cum craffa & lumini impervia fit) impedi-

ret visionem.

2 Ut humore frigoreque fue cryftallinum irti-

get,& nativam ejus temperiem confervet.

3 Ut quemadmodum per vitreum ab interna Et hoc fit quatuor colore languinis, fic per albugineum ab externo calore ambientis aeris, vel fangunis, muniatus erystallinus.

ob eaulas :

4 Refpecti

4 Respectu visibilium specierum, ur scilicet in eo species disponantur & familiares reddantur visui, quò perfectius crystallino imprimantur: quod accidit partim ob limpiditatem ejus, unde clarius, partim ob mediocrem densitatem, unde firmius & diutius (co mediante) imprimuntur in crystallino.

Ob. Sed quærunt aliqui, an albugineus nutriat cryftallinum?

1 Proprie, pro restauratione substantia, scilicet cryfeallini: sic non nutrit; sed id peculiare vitrei humoris est.

Sol. Nutritio fumitur dupliciter, 2 Improprie, prorecteatione crystallini: sic nutrit, quatenus scilicet eum temperat, nè vel à siccitate aranea tunica arescat, vel ab assu ambientis sanguines (ut etiam luminis calore) incalescat: alterum bumore suo, alterum frigore facit; ideo secundum substantiam à vitreo, secundum qualitatem ab albagineo nutritur.

SECT. 3.

De tunicis oculi.

De tunicis verò oculi, qui bus humores vestiuntur, imprimis dubitatur quot sint. Nam alii septem, alii quatuor esse dicunt: ego verò dico secundum substantiam quatuor esse: at secundum dispositionem, atque etiam posituram in anteriori vel posteriori oculi parte, sunt septem. Licèt enim ipsæ tunicæ utrumque oculi hemisphærium ambiant, tamen quia non sunt ejusdem dispositionis in interiori & exteriori parte, indè & diversa nomina ipsæ tunicarum partes sortiuntur.

Definitio tunica oculi. Tunica oculi est membrana ejus humorem vestiens.

Prima tunica que vitreum humorem involvit, & anteriorem partem versus sese in araneam tunicam expandit, que crystallinum undequaque circumplectitur, Retina vocatur: crassiorique ipsius cerebri substantie similis existit. In anteriori verò parte, qua separat crystallinum ab albugineo, tenuissima & subtilissima est; & nominatur aranea; eò quòd tenui aranearum tele similis se, nè crassitudine sua visum impediat. Oritur hectunica ex ipso nervo optico, qui cum ad oculum pervenerit, in membranam hanc crystallinum vestientem, degenerat.

Secunda cunica que humeres omnes compleditur, in posteriori o-

fuli parte Secundine vocatur; in auteriori parte Vues, que coum exterius hemisphærium non operit, sed in media ejus parte; directe ante
trissalinum, persorata est, it lumen, & species visibiles intromittantur,
quæque ali às & nigredine sua visionem depravasser, & crassitudine,
luminis & specierum ingressum ad crystallinum prohibusset. Oritur
autem hæc tunica ex pia matre, id est, membrana tenui, qua cerebrum
immediate involvitur.

Quaruor verò funt hujus tive tunica proprietates.

i Mollis est, ne duritie cornea tunica eryflallinus la derente, ideóque inter corneam & albugineum immediate circa humbres collocatur.

2 Perforata elt, ue species visibiles recipereposit, quas una cuns

lumine, ob fuam craffitiem, aliter arcuiflet à triffallino.

r Unintrialectum oculi lumen congreger & confere vet, ne ab externo lumine diffuetur, quemadmodum minor lux folet à majori , nigre do enim vi fant

a Subnigracit Icongregat, albedo di fipat.

duas ob causas

2 Ut species vilibiles fülgere in oculo possintiaud
alitet qu'am in speculo: quod si plumbo aut charybe
obducatur; imagines reddit; que (abstracto plumbo)
statim evanescunt.

4 Tentiffintis venulis eft plena, ad non feipfam Colum, vertimetiam

& corneam nutriendam.

-1:

do

m

n-

U-

it,

i

m

m

-

h

13

Tertia tunica, in posteriori oculi parte, in qua est crassio & corpulentior, & clerofied dicitur, id est, dura. In anteriori Corned vocatur, int qua dura item est, sed tenuis & transparens: Hæc immediate supræ uvedm collocatur, & universum oculum complectitur, nullibi perforata, ne humor oculi per soramen tivez esse praca autem originem ducit à dura matre, id est, à crassioni & duriori ea membrana, qua se cundatio cerebrum involvitur.

Quarta atque adeò ultima tunica, qua in anteriori & posteriori oculi parte idem nomen recipit, conjuntiva diciur ob id quòd oculumi
in cavitate qua resider ossibus circumsectis annectas a universum autemi
oculum non involvir i sed ad eam solam partem expanditur in attreriori oculi parte, quam vulgò dicimus nigrum erali. Hacquirm innica
extima est, & id ipsum quod orali album nominamus e originem habes
à periorduio, id est, membrana ea, qua crantum capitis regitur.

Hinc dilucidior est cotum, qui feptem, qu'am corum qui quatuori tantum sunicas assignante, opinio, si compatentur ad totum oculam, si terò spectantur quoad originem, quamor tansutu sun: siquidem quaquor solum sunt secundum substantiam disjuncta, de quatuor solum sunt secundum substantiam disjuncta, de quatuor solum sunt secundum substantiam disjuncta.

四四重

funt radices, 2 quibus propagantur: quod fi feferantur ad Bumorer, vol partes oculi, vel fi potius spectetur earum diffositio, vel substantia. feptem funt. Unde în anteriori vel posteriori oculi parte, ficut diverlas policuras & dispolitiones, fic & diverta nomina fortiument.

I Ur operiat musculos, quibus oculus mo-Ulus autem conjun- Jvetur. 2 Ut vincat oculum cum capitu cranio, ne à Aivæ eft duplex fua fede deturbetur.

Ex prædictis facile intelligamus quid fit oculi iru, & quid pupilla. Nam iris nihil aliud eft, quam ile arcuatus circulus oculi, inter albedinem ip famque pupi tam firm ; qui in variis hominibus varii eft coloris, neque in uno oculo continue ejusdem, unde ob diverstratem colorum (in iplo, æque ac in tride,) iris appellatur.

Exterior, que est foramen wvee runice ante nervum

Pupilla est)opticum & crystallinum.

Interior, que est aranea tunica; vel cryfattinus foraduplex

In omnibus iftis que contulimus exemplaribus, fectio ifta de mufenlis oculi desiderabatur: ne igitur mancus prodiret, mutilusve tractazus, sequentem sectionem adjecimus.

100 2 mily Danied SECT. 4.

De mu fculie ocult.

Ipsius oculi musculi in brutis septem sunt, in homine tantum fexa

1 Reffi, qui admodum lati funt, & veluti oculi involucra. Suntque iidem circa oculum latiores, verfus principium verò exiliores, ut fimul omnes suo principio jun-Eti pyramidem turbinatamque figuram referre videantur: hi verd quatuor funt, moventque oculum furfum de-Quorum Jorfam, dextrorfum, finiftrorfum.

atii funt

CI Attollens, five superbus. Horum) 2 Depriment, five humilis.

dicitur) a Adducens, five bibitorius. (4 Abducens, five indignatorius;

2 Obliqui, five circumsgenter, aus amaterii, quod fint Ayelus in amore duces.

Harm

Horum oculum ad angulum externum, & dicitur

& dicitur amatorius superior, sive museulus troclea sextus.

SECT. S.

De figura & rotunditate oculi.

Oculus orbicularis factus est ob duas caufas.

ter qui

I Ad faciliarem, velociorémque oculi revolutionem, com hac figue

ra motioni aptissima sit.

well.

ik.

et-

0-

2

d.

e-

0-

0-

n

-

0

2 Ad percipiendum rerummoles, quas (si totus oculus non esser roundus) capere non potuisset; quia visio non sir nisi per visuales radios recte & perpendiculariter supra pupillam oculi incidentes s'ideóque si planus esser, non poster nisi minutas admodum moles perciperes quia exiguis solum corporibus directe opponi postettas cum orbicularis sir, à maximis quidem molibus recte linea trahi possunt, que omnes in pupillam recte incidant.

SECT. 6.

De motionibus oculi.

De motionibus oculi est controversia inter medicos & philosophes, quot sint. Nam Galenus, de usu partium quatuor afferit, & in libro quarto de locis affectis cap. 1. sex. Totidem etiam vult Avicenna.

1 Sursum. 2 Deorsum.

Reffe, que 3 Ad majorem vel interiorem angulum; qui juxta funt quatuor.

4 Ad minorem, vel exteriorem angalum, qui juxta

tempora eft.

Oblique, quibus oculus circumfertur, sic duz aliz sunt pro duplici circumlationis vià: Omnes autem ha motiones suos habent singulatim musculos, quibus exercentur; unde & sex sunt in oculo musculi, ut Galenma afferuit. Motus igitur tecti quatuor sunt: at recti & obliqui sunt sex. Unde oblique movemo oculus à musculo sinistro versus sinistram partem, vel à musculo dexero circulatiter versus dextram.

Mm 3

SECT. 7.

word mure his Supility

De Lumine Oculi.

I An oculus fir lucidus, & qua pars potifi-De Oculi lumine Imum. ria videnda funt, 2 Quale illud lumen fit, Quæ sit necessitas luminis in oculo.

De prime

a Innatum: & hoc folumeft in spiritu oculi, hic enim natura eft tenuis, clatus, & Splendidus, di, Duplex lumen in | cente Galena.

oculo intelligi poteft,

2 Receptum, & partici- C 1 Ab interne, nempe patum : & fic oculus eft 2 Ab externo, feilicet lucidus. à lole & aftris.

Ob. At in qua parte oculi est plus luminis? Sol. Dicendum eft guod plus luminis interni, quo illustratur à spiritu, eft in cryftallino; plus autem externi, quod ab externo oculum invadit, eft in albugines, cum illud lumen ad cryftattinum, nifi per plbugineum, non perveniat.

> 1 Latens & manens in oculo, ad ipsuin scilicet organum disponendum pro recta impressione

De secundo no- Ispeciei. men eft duplex,

randum, quod lu- 2 Effluens ex oculo, quod transiens dicitur, vel ad eliciendum species ex objecto, vel ad actuandum & diffonendum medium, ut eligitæ fpecies Cad oculum perveniant.

Prius effin omnium videntium oculis, & infum Ariffoteles agnoscit in lib. de fenfu & fenfibili, cap. 2. Posterius autem non est in omnibus, ut Galenus opinatur; in quibuldam tamen elt ex ipforum confitutione propria, ut in leone, lupo, fele, & aliis, quibus ob nocturnam yenationem (quam exercent) natura lucidiores oculos de-

1 Notandum, quemadmodum externum lumen-necessarium est, ut species ad oculum perveniant : sie lumen internum necessarium est ad iplum organum actuandum, ut species ad oculum provedz, & amprimantur, & objectum a quo defluxerunt representent: nifienim intrinfecum quoddam effet lumen in oculo, num non poffet oculus in obscuro soco collocarus aliquid videre ; quod falsum esse experimura

7 Nos

T

Motandum est, quòd sicut lumen externum ex parte obiesti tausa est speciei visibilis. sic internum lumen ex parte oculi est causa cognitionis unà cum visibili specie, adeò ut actus anima respectu oculi (qui est coloriscognitio) esticiatur in anima immediate ex his duabus causis conjunctis, nempe specie dessuxà, & lumine intrinsecus existente in oculo, adeò ut si oculus esset sine luce intrinseca, a lumine externoactuatus, speciem coloris recipere posse; non tamen ab ta specie illa in anima cognitio procrearetur.

Hinc apparet luminis intrinfeci necessitas.

recipiat, in quo respondet officio externi luminis in

disponendo medium.

Que quidem reddendo proportionales & attemperatas crystallino, & tribuendo iis actualem representationem, uccognitionem efficere valeant, que aliter forsan orystallino imprimi possent, sed actu representare non possent: & in hoc respondet externi luminis officio in species

De priori munere notandum est, quod ex parte en stalini ideò necessario exigirur insernum lumen ad species recipiendas, quia, licèt sir corpus tersum & politum, est tamen solidum & temperatum, ut in profundo riddis diaphanum; ideò in eo non possunt imprimi species nissicattà illuminatum. Unde corum argumento satisfieri potest, qui se distrium.

Ob. Aer in obscuro loco juxta oculos species coloris recipit; quia aliter non pervenirent ad oculum: ergo & oculus non actu lucidus

species recipere potest.

¢

Sol. Id in aure verum eft, quia eft valde tenue & transparens corpus; at non in crystallino, quia, cum multo densior & folidior fit, nifi

adu illuminatus fit, species non admittie.

De posteriorimunere notandum est, quod species visibiles procrequeur ab externo lumine, sed perficientur ab interno. Illud enim mateviolem, hoc autem formalem, seu potius actualem repræsentationem tribuit iis. Nam licet species ipsæ sint à natura apræ ad repræsentanda abjecta à quibus profluxerunt, non tamen ea aprirudo ad actum produci potest, sist ab interno crystallini lumine ultimam perfectionem recipiane. Hoc ut clarius intelligas, observa,

In repræsentatione de Buid est fit repræsentatio, nimirum facultat duo notanda esse; videndi in oculo. Cien ignur ad actualem repræ-

Mm 4

fenta-

feneationem dicimus effe neceffarium fpecies per fici per intrinsecum lumen; id non intelligimus de ordine inter quiectum & fpeciem, fed de ordine inter fpeciem & vifivam facultatem : cim enim imaginem objecti in speciebus, quasi inchastam. internum lumen perficiat, facit ut hæ species aftu repræsentent objectum visorie facultati : nam licet ex fe habeant ut reprælentare possint; quod tamen huic repræsentent unde exurgat cognitio, habent à tumine intrinseco, & agnato facultai vilivæ.

Dubium. Sed num lumen internum solum ex parce crystallini ne-

geffarium eft advisionem ?

Sol. Respondeo : Nequaquam, sed necessarium,

I Albuginei, ad dispositionem specierum, ut familiares reddantur cryftallino.

ex parte) 2 Crystallini, ad actualem representationem, ut inde ving Sconlurgat.

3 Spiritus viforii, ad apprehensionem, ve Scilicet species

Cactufeprælematas recipiat.

Quia ficut in crystallino, nifi ratione interni luminis que informatur, non potest representari objectum spiritui: ita nec spiritus, misi ratione innati sui luminis è speciebus repræsentatis, aliquam eligere cognitionem. Sed minus ad dispositionem, ut in albugineo; magis ad representationem, ut in crystallino; maxime ad apprehenfionem, ut an (piritu viforio defideratur.

Ob. Si anima in visione non apprehendat nisi mediante lumine spiritus, tum illud videndi inftrumentum eft : at proximum inftrumensum oculus eff, remotum feu primum fpiritus est: ergò lumen non est

instrumentum.

Formale, fic lymeneft.

Sol. Inftrumentum videndiest duplex,

C z Proximum & corpulentum, & 2 Materiale,)est cryftallinus.

2 Primum, & minus corpulen-Cum, & Spiritmeft.

Lumen ergo est primum instrumentum formale, spiritus primum materiale: vel dicendum lumen non effe inftrumentum, led necessariam instrumenti dispositionem, qua informari debet ut munus videndi pbeat.

Ex prædictis quinque observa specierum visibilium gradus. 1991 ... I Ex prædictis quinque opiecus, so ai ibastiv : sa de la colo de 19

In quo devebuntur per medium.

3 In quo disponuntur in albugineo humore,

4 In quo actu representantur in crystallino.

In quo apprehenduntur, & ad internum fenfum feruntur in foiritu visorio : quorum duos priores extrinseco, tres posteriores intrinfeco lumini debeant,

Ob. Prima objectio eft ex authoritate Averrou, lib. de fenfu, ubi

negat lumen este in oculo per naturam.

Secunda hac est, quia lux non est necessaria nisi proper illustrationem medii & objecti. Unde si objectum sit illuminatum, (licet oculus fit in tenebris) optime videt ; ergò in oculo non requiritur.

Tertia est, quia requiritur recipiens esse recepto vacuum ; (ut oculus debet effe fine colore, ut colorem recipiat) ergo cum lucem videat.

debet effe fine lumine.

Jer.

nus

ine

im

im, au

m

od

10,

ati

C-

es

Q

:\$

\$

t

Sol. z. Non est in oculo lumen perspicuum per naturam, id est. lumen non est sufficiens ad visionem : Ut enim visio fiat, requiruntur quinque priores conditiones, & fic intelligit Averroes,

I Obietti, quod extrinsece in

- 1 Externa: & hæc est ne.) superficie; Sol. 2. Lux ceffaria folum ex parte 2 Medii, quod interne & in in oculo

profunditate illustrat.

eft duplex: \2 Interna : & hac eft neceffaria ex parte oculi : quocirca Alicet oculus in externis tenebris optime videat, intrinse-Cous tamen non oft tenebrofus, led lucidue.

Sol.3. Verum eft de colore, non de lumine : ut enim colores videar. oportet oculum colore elle vacuum; at non elt fimilis ratio luminis. quia color est folum obiectum visus : neque est causa ut alius color videatur, ideoque fi oculum informaret, visionem impediret, quia ejusdem coloris omnia objecta judicaret oculus, cum eo quo tingicur : at verò lux non ita fe habet folum ut obiedum, fed ut difpofitio medis organi, fine qua visio esse non potest.

SECT. 8.

An lumen tribuat formam coloribus : G an fint colores in tenebris.

DRopter connexionem externi & interni luminis, hac breviter expedio: Ad quorum lucem primiim videndum est quo pacto sitactus perspicui : Aristoteles enim 2. de anima text. 69. definit lucem effe actum perspicui, s. Quo pacto sit forma colorum.

De priori notandum est perspicuum dupliciter spectari posse:

1 Absolute, secundum naturam suam, sic lumen non est eius actus effentialis : ut enim perspicuum eft, non est minus capax tenebrarum quam luminis.

Vel 3 Refpettive, meft medium visus; & fic lumen ejus eft formalis actus : quia non est visus medium nisi quatenus devehit species ab objecto ad oculum, has verò non devehit nisi lumine faduarum.

De posteriori, nota quòd duplices sunt colores.

I Mixtura lucia cum perspicuo; in quibus perspicuum materia, lux forms est: qualis est nubium, siderum, iridis, &c. his autem lumen effe formale tribuitsproinde

In tenebris tales non reperiuntur.

nim alii ex 2 Mixtura elementorum vel qualitatum primarum, quales funt ii colores qui mixtis & determinatis infunt corporibus: de his verò dubitamus, an accipiant suam formam à lumine.

ob. Pracipua autem dubitatio est Aristotelis, lib. z. de anima, text. 18. Thi afferit, tumen quodammodo facere potentia existentes colores attu colores.

> i Quoad effentiam, ut color eft; sic à lumine formam & perfectionem non accipit.

Gderatur aut

2 Ot eft obiectum vi fionis , fic à lumine accipit Sol 1. Color con- formam : id eft, non formam qua fit, fed formam qua vi fum moveat: Non igitur tribuit lumen colori reale & fecificum funm effe, fed fpirituale & intentionale quo in oculum agit.

F primum vel nature, quem non accipiunt colores à lumine.

Secundum vel operis, quem accipiunt à lumine; Sol. 2. Dicimus & fic Avicen. & Averr. Peripatetici reconciliari actum effe dupli- possunt, negantes esse actu colores in tenebris, cem, alium id eft, actu fecundo + quia non ficfunt attu ut in visum agere possint, licer in naturis & speciebus

Liuis adu maneant in tenebris.

ivo d'ani ticimal interni & intern, accompande SEGT. 9. read offers on a list much sign making property of the first

SECT. o.

De coloribm ocult, & primo, an oculus fit coloratus.

De coloribus culi.

Quatuor vi
2 Quot fint species colorum in oculo.

quatuor vi2 Quot fint species colorum in oculo.
denda sunt:
3 Quæ diversorum colorum fit caula.

Ob. 1. Pro primo, An oculus sit colorarus. Hæ suadent objectiones; non esse coloratum, quia color in oculo impediret aliorum colorum visionem.

Ob. 2. Secundo, color est extremitas perspicui determinati, lib. 1. de sensus en fensibili, cap. 3. at oculus est diaphanus engo.

Sol. 1. Has solvo rationes, & quastionem explica duplici distin-

Nam nomen coloris fumitur duplici-

ter,

effe

ius

ax

7-

lit

ne

n

t Extense, pro qualitate per se visibili, quo pacto definitur a. de anima, text. 69. & 73. esse morivum visus secundum assum perspicui scilicet perspicuo illuminato mediante.

2 Anguste, pro coloribus mixtis, qui scilicer consurgunt ex primarum qualitatum muxtione, quo pacto definitur lib de sensu, cap. 3. esse extremitatem perspicui terminati. Cum dicit Aristoteles, unum colorem alium impedire; intelligitur de posseriori colore, qui elementorum mixturam sequitur.

sol. 2. Secunda distinctio est partium oculi. Nam si spectemus bumores oculi, licèt sint colorati eo colore, qui oritur ex incidentia tuminis in perspicuum; non tamen co qui ex mixtura elementorum
prosiciscitur: non quia non sunt in humoribus permixta elementa,
(nam sunt mixta corpora) sed quia non secundum eam mensuram &
proportionem permiscentur, ut inde color proveniar, Quòd sispectemus tunicas, carum quædam, ut cornea & aranea, non alio colore imbuuntur, quàm humores: aliz verò, ut coniundira & uvea sunt
propriè coloratz; coniunstiva enimalba, & uvea subnigra est. Cum
dicit Aristoteles, colorem esse extremitatem perspicui determinati,
intelligit de colore ex elementorum mixtione orto, qui solum est in determinatis corporibus; non de alio colore, qui etiam in corporibus dis
aphanis reperiti possis.

Ob. Verum suboriumur scrupuli ; quia color est passio mixei : sed pomnes partes oculi sunt mixea corpora ; ergò colorata,

0b. z.

Ob. 2. Quia sufficiens causa propriè dicti coloris, est conjunctid

opaci & perspicui : sed ea est in oculo : ergò.

Ob.3. Est contra id quod diximus uveam esse nigram a tumenim omnia nigra apparetent, ac si vitrum nigrum esser ante albugi-

Sal. I. Color est propria passio mixti; verum est particulari, non

universalis; foli, non omni conveniens.

Sol. 2. Conjunctio opaci & perspicui est coloris causa; non ramen indefinite quævis, sed secundum certam mensuram & proportionem remperata: licet enim in oculo permisceantur, non tamen secundum eam mensuram unde color exurgat.

501.3. Nego consequentiam; quia uvea ante pupillam directe perforara est : quòd si pupillam regeret, tum san è omnia nigra cernerentur; (si tamen e renerentur) dubitamus enim an svea sit lumini

pervia.

Ex prædictis solvimus rationes primo positas; color enim ille, qui elementorum mixturam consequitur, visionem impediret, non qui lucidi & perspicui mixturam. Ad 2. dico colorem qui ex mixtione, elementorum oritur, solum in terminatis corporibus, alterum etiam in diaphanis corporibus reperiri posse.

SEC T. 10.

De speciebus colorum oculi.

Triplex color in 2 Niger, sive obscurus.

2 Niger, sive obscurus.

3 Medius, sive varius. Cujus diversitatis causas jam explicabimus in sectione sequente.

SECT. II.

De caufis colorum diversorum in oculo.

Cujus varietatis racio aut ex parte humorum, aut ex parte tunicarum, oculi affignari poteth.

Exparte bumosum, luginei duas, 2 Claritatem; ratione utriusque buginei duas, 2 Claritatem; ratione utriusque biglaucedo quinque bior apparet.

taufas conjunctas exigit :

aid

nim

igi-

non

en

em

im

1-

ic-

ni

vi

ie. n

2 Ex parte Crystallini tres,

I Copiam, respectu molis. 2 Splendorem, respectu qualitatis. 3 Prominentiam, versus externam oculi superficiem, respectu pofiture s ob quas omnes caufas lumen in al-

bugineo augetur & albescit.

C I Perfetta, qua omnes has caulas exigit. Claucedo est duplex,

L 2 Imperfecta, que earum faltem plutes.

1 Alia di fonens, & quali materialis, ea scilicet Caula glaucedinis) quam affignavi, ex parte humorum. 2 Alia perficiens & formalis, quæ est humoris est duplex,

Calbuginei felendida illuminatio.

I Reflexionem luminis externi à crystallino : hicenim com albugineo multo dentior fir, in . Fit autem illuminatio) firmiores radios reverberat, licet robustiores in albugineo duplici-Spenctrent.

2 Affufionem luminis interni à spiritu viter : vel per

Torio. Glaucedo igitur quæ ex parte humorum provenit, nihil aliud est, qu'am luminis resplendentia in aquoso, seu albugineo humore, mixte albedinis fimilitudinem gerens.

Ob. At Galenus de ufu partium, lib. 1. cap. 9. & Aristoteles 5. de generatione animalium, cap. 1. glaucedinem ex siccitate crystallini provenire afferunt. Ergo eins caule insufficienter enumerate

funt.

i Innata, quæ ex causis supradictis originem ducit.

Sol. Glaucedo est duplex,

> adventitia, que \ cescunt. Left vel

1 Ab etate; & hac ex oculi ficcitate, & humorum concretione proficifcimir : quia in senescenti-2 Acquifita, seu bus oculi (ut exterx partes) sic-

> 2 A morbo, ut à suffusione nata, scilicet ex humore crasso ante pupillam confiftente, & concreto, & rarefacto. Acquisita igitur glaucedo oritur ex ficcitate, non naturalis.

Nigredo in oculo duplicem requirit causam :

Aliam

C I Copiam. In albugineo, L 2 Obscuritatem. 1 Parvitatem, quoad molent r Ex parte 2 Craffitudinem , quoad confiften: materia, ut In cryftal. lino, 2 Profundam in oculo posituram, quoad firum. Ex quibus omnibus obscuritas in oculo Instar nigredinis oritur.

2 Ex parte forme, obscuram in oculo resplendentiam : unde minus clara, & proinde magis niger apparet.

Medins autem & varius oculi color ex prædictis causis (medio se modo habentibus) procreatur : ut fi albuginem mediocriter clarus & copiosus sit, & crystallinus item temperatus in mole, in splendote, in positura; à quibus est necesse ut mediocris illuminatio procedat, ex qua immediate medius ille color procreatur.

1 Remota, ex parte dispositiona bumorum. Omnium igitur przdictorú colo-2 Proxima, ex parteilrum caula vel eft luminationis, que fi fit

I Clara, glaucum ! 2 Obfcurd, nigrum :

3 Mediocris, medium oculi colorem efficit.

Caula secunda varietatis colorum in oculo ett à tunicis : inter tunicas verò ea est particularis prærogativa muen tunica, ut oculos diversi coloris faciat. Nam contunctiva semper alba est; cornea & aranea colore carent : wed verò in omnibus non est unius coloris; sed aliquando nigra, ut fit niger oculus; aliquando fubalbida, unde glaucus; alie quando fe medio modo habens, unde varius.

SECT.

An oculus niger fit acutioris vifus quam glaucus nécne.

1 Que nigredo oculi sie glaucedini præfes renda.

In hac qualtione tria videnda funt,

2 Que ratio fit, quare niger oculus simplicid ter acutioris visus sit quam glaucus. ¿ Quare glaucus melius in nocte videat quam

niger.

I Ob coercio-

nem externæ il-

quæ accidit vel

2 Ob defe-

Etum internæ

i Uuminationis,

Lquæ accidit vel

luminationis,

1 Propter nigredinem & crassitudinem uvez tunica.

2 Propter copiam humoris albaginei ; & hac nigredo praferenda est albedini. vel glauccdini; quia ob utramque caufam externum lumen à cryftalline arcetur, ut intrinsecum oculi lumen dispergere non possir: uvea enim nigredine sua cryfallinum obumbrat ; albugineus verò mole sua externum lumen absorbet, priusquam perveniat ad crystallinum.

1 Propter crassitudinem de malam dispositionem crystallini, qui ineprus est ad recipiendum lumen à spirins.

2 Propter turbulentism of obfcuritatem spiritus viforii, qui impotens elt ad communicandum lumen cum crystallino; & hac nigredo pejor est glaucedine: prior naturalis est, posterior est preter naturam & symptomatica : de priori igitur quæftionem intellige.

Causa autem quare oculus niger est acutioris visus, quam glaucus, jam affignata est, scilicet major in eo collectio, & proinde majus robur intrinfeci luminis, quod & crystallini & spiritus visorii potistima elt ad videndum dispositio, utsuprà diximus.

1 Iple crystallinus minor elle unde in minore moli major virtus compingitur.

2 Profundius versus interiorem oculi parcem crystallinus collocatur.

3 Albuginem humor copiosior est ad externum lumen absorbendum.

4 Vvea tunica major & crassior est mehusque obumbrat crystallinum, ne internum ejus lumen diffipe-

In glauco verò oculo (in quo uvea est tenuis & albior, albaginess exiguus, crystallinus ad exteriorem fere superficiem oculi exportectus) lumen externum cryftallinum facile penetrar, & intrinsecum eius lumen dispergit. Unde patet quare aliquid intensiùs aspecturi oculum manuadumbremus: fcilicet ut externum lumen arceatur, ne intrinfecam disgregare aut confundere positi. Obe

en=

m ; ous nis

De prima,

nota quòd

nigredo o-

culi accidit

duplici de

Melius autem

in nigro oculo

unitur intrin-

fecum lumen

ob has ratio-

nes; quia

caula,

ide fe 8 in

ex

2n 0-

mi

7je

ď

Ob. Quomodo intrinfecum oculi lumen patitur ab extremo, cum

fint similia & ejusdem speciei?

Resp. Licet sunt similia specie, sunt tamen dissimilia gradu: oculus enim, licet lucem habet, attemperata tamen est & proportionata visioni: lumen autem externum in oculum agit, non quatenus sucidum, sed quatenus desicientem aliquo gradu luminis.

Ob. At simile adjectum simili ipsum intendit; ergo externum lu-

men internum intenderet, non dissiparet, aut imminueret.

Resp. Intendit quatenus lumen est, sed minuit quatenus naturale est, & inservit visioni: lumen enim internum, quatenus visioni inservit, certam proportionem & mensuram exigit. Licèt ergò externum lumen in crystallinum ingressum nullum luminis gradum interimat, solvit tamen eam proportionem & mensuram, quæ est attemperata oculo; essicique ut licèt non sit minùs lumen quàm antea, tamen mi-

nus sit naturale, minusque idoneum ad visionem.

De terrio, Quare glaucus hebetiùs videat in die, qu'm niger, at acutiùs in noche. Quia propter inopiam humoris albuginei, à valido diei lumini afficitur. solviturque debita interni luminis mensura, unde confundirur glaucus oculus: niger in die propter albuginei copiam, &t profundiorem crystallini titum, minùs læditur ab externo lumine, minusque spiritus in oculo dissipantur. In noche autem glaucus videt acutiùs, quia lumen nochis (exiguum cum sit) magis mansuetum & attemperatum est exiguo humori albugineo, & par ad ipsum aliquo modo movendum, quia ab exiguo lumine exiguus humor moveri potest: hebetiùs autem in noche videt niger oculus, quia diminutum nochis lumen impar & invalidum est ad copiosum humorem movendum.

Ob. In glauco oculo est major ciystallini splendor, docente Galent,

ergo acutior visus.

Sol. Splendor in glauco maior est, sed visionem lædit non juvat.

crystallini provenit, vel ob num: talis in nigro oculo est maior, hic verò maxime facit ad acumen visionis.

Ob. In oculo glauco crystallinus (qui est visionis instrumentum) maior est, quam in nigro, ut etiam Galenus afferit: ergò est maior vir-

tus viloria, ergo acutior vilus.

Sol. In oculo glauco est maior crystallini copia & moles, sed minor virtus & efficacia; vel est maior virtus extensive, minor intensive; quia in maiori crystallino virtus visoria magis diffusa & dissipata est, in minori magis compasta & collecta: virtus autem unita validior est quam dispersa.

Qb.

Ob. In clariori oculo species melius imprimuntur; quemadmodum Imperipicuo magis illuminato) clarior autem glaucus eft : ergò clariùs

rcipit species, ergò videt acutiús.

ùm

lus

lio-

um,

lu-

ale

cr-

ımi

12 3

0.

ni-

ddo

de 8

i=

ute

)÷

-

1

S

Sol. Melius recipit fi impre fionem fpectes, at pejus fi representatiohem specierum : facilius enim oculum clariorem ingrediuntun species fed non tam perfecte objecta fua reprafentant, ut in communi vitro facilitis recipiuntut species quam in speculo, at minus representant tur.

Ob? At visto fit ratione luminis, ergo cum glaucus plus habeatlu-

minis, est acutioris vifus: ergo.

Sol. Dicendum est quod glaucus plus haber luminis externi non internt, quam niger, & quam oportet: exquisitissima enim visio fit, ubi est optima luminis proportio, non ubi maximus excessas, tuintam exceffe quam defette luminis depravetur vilio.

SECT. 13.

De temperamento oculi, en quod ex elementis prevaledt in oculo. Bbi de conciliatione Platonis & Aristorelis disputatur.

i Que fit natura oculi

Inhoe capite 2 Quare potius aqueus fit factus, qu'am alterius

2 Quomodo Galenss & Plato cum Arifferele conciliandi fint.

- Pro explicatione primi, primo duz distinctiones funt pramimendæ: notandum est quod

I Tunice; & hæ funt terreng com-Il secundum fab plexionis, frigidz & ficez; quia funt flantiam; & fic in panniculofe & nervofe. co conftant dua J z Humores; & hi funt aquei, frigidi

Oculus du partes. L& humidi. pliciter co-

- 1 Cryftallinus humor ; qui le passive fideratur. | 2 Secundum mus haber in fentiendo & recipiendo Ipe nus videndi & fic Jcies 1911 8

in co due funt 2 spiritus viforius, qui attivo le partes. Spiritus in apprehendendo species imprellas in orghalino.

"Dibeidum ergo eft ; quod foculum frechemus abfolute & fecunand substantiant, est partim serrous terpeded than casum, partin aquettes respectu

respectu humorum; aqueus tamen simpliciter etit dicendus, quia humores sunt prædominans oculi pars: quòd si ipsum spectemus comparate, quatenus sensorium est, & videndi organum, sic est partim aqueus, respectu crystallini humoris; (in eo enim maximè aqua dominatur) & partim ugneus, respectu spiritus, qui ad modum ignis (licèt non in eodem gradu) tenuis, levis, lucidus est; talem enim spiritum esse in oculo, & Galenus i de usu partium asseruit, & ex nervorum opticorum cavitate quivis collegerit.

Ob. At quo pacto (dices) est spiritus oculi pars, cum in eo fixus non

fit, fed abeat & adeat?

Sol. Dictum jam est, non esse oculi partem si pracise e jus substantiam spectes, sed esse e jus potissimam partem, quatenus est instrumentum visionis: esse siquidem potest substantia oculi, licet absit spiritus. Sed non est integrum videndi instrumentum, nis spiritus profunda.

Eur.

De fecundo, Quare oculus factus sit potius aqueus in substantia sua, quàm igneus vel aërius. Ratio est: Duo in oculo requituntus necessario ad perfectam visionem: Alterum, ut oculus perspicuus sit, ut facilè imprimantur species; alterum, ut sit aliqua soliditate praditus, ad impressas species retinendas, & per aliquod spatium conservandas. Propter posteriorem hanc causam, oculus potius aqueus, quàm igneus aut aërius est: quia licèt ignis & aër imprimis perspicui sunt, & facillimè species admittant; propter tamen nimiam tenuitatem, minus idonei sunt ad species conservandas, quia in tam tenuibus corporibus statim evane scerent; aqua verò (cùm aliquid spissitudinis habeat) est magis receptarum specierum conservatrix.

Hinc ergò pater conciliatio Elatonis in Times parte secunda, Aristotelis libro 1. de sensu, capite 2. Galeni in libro de decretis Hippocratis, & libro de usu partium. Nam (ut dixi) in oculo considerato ut

widendi instrumentum eft, duz funt partes

Altera, vicem materia obtinens, que patitur, & visibilium imagines recipit, ur crystallinus humor, & ratione hujus aqueus

eft; & fic intellige Arift.

2 Altera, vicem forme obtinens, que visibilium impressa in crystallinum imagines percipit, & ratione hujus igneus est; & sice Platonem & Galenum intellige. Aristoteles ergò ad crassiorem oculi substantiam, Plato ad tenuem ejus spiritum, & spiritus sobolem lumen respexit. Unde pater quo pacto oculum, & in Timeo igneum, & in sexto de republica slarem este afferat: nam licet respectu substantia aqueus sit, ratione tamen lucis dicitur igneus vel solaris. Patet præterea quare Aristoteles & Plato, cum in te

marnm

ipla parum diffentirent, tamen Plato potius igneum, & Ariftoteles aqueum dici voluerit oculum: quia respexit Aristoteles ad id quod patitur, Plato ad id quod agit in vihone; patitur crystallinus recipiendo, agir spiritus apprehendendo quod receptum est. Vel quia respexit Aristoteles ad visionis initium, Plato ad finem & complementum: visio enim incheatur in repræsentatione specierum in crystallino, perficitur autem in apprehensione in spiritu. Vel denique ob diversum modum quem Aristoteles & Plato in visione affignant: nam Plato non solum per receptionem specierum in oculum, sed per emissionem eriam spiritus & luminis ex oculo fieri visionem arbitrabatur; Aristoteles solum per receptio. nem specierum, sine ullis luminis emissione: Plato igitur ad id quod proxime actioni & extramissioni convenit, Aristoteles ad id quod passioni & receptioni convenit, respiciebat. Solvamus igitur rationes utriul que partis; & corum qui tantum igneum, & corum qui tantum aqueum esse affirmant: & primo eorum qui affirmant tantum effe igneum.

Ob. In oculo dominatur lumen, ergòignis: hic enim solus inter

elementa lucidus est: non ergò aqua.

hu-

mpa-

ueus,

ttur)

nin

no-

tum

non

tan-

ien-

us:

da

itia

nc-

ut

2432

as.

eus

il

0-

a-

f

i-

0-

ut

m

15

0

n

C

n

-

Sol. Dominatur in oculi tunicis terra, in humoribus aqua, in spiriritibus ignis: licet enim in crystalling lumen sit; est tamen lumen illud non innatum, ut in spiritu; sed illatum & participatum à spiritu.

Ob. In maxime immaterialis sensus organo, maxime debet domi-

ergo ignis, non aqua, dominatur in fenforio visus.

materiales sunt, quia una est facultas omnium.

Sol. In sensu duo spectemus, a since immaterialis est, quia mas immateriale, quam organum aliorum sensum.

Ob. Sed manet hic scrupulus; Quia aer est immaterialior aqua,

ergo ratione sensorii auditus est immaterialior quam visus,

Sol. Dico aërem non esse organum, (quod intra aures gestamus) sed intrinsecum medium auditionis: organum yerd esse tenuem membranam illam, quâ aër includitur. Ubi obiter observa fassum esse vulgarem opinionem philosophorum, sieri visionem & auditum per externa solum media; tactum, olsactum, & gustum per interna: nam habent omnes sensus interna media; visio albugineum humorem ante styssallinum, auditio internum (qui in membrana auris includitur)

rerem ; cæteri autem carnem, inter extimam corporis Superficien, & schlorios nervos interjectam.

Solvamus jam corum argumenta qui negant elle igneum.

Ob. Appellario fumitur ab excessu, ar magis excedit humor quam Spiritus : ergò potius dicendus est aqueus quam igneus.

1 Subftantiam ; fic magis excedit humor, & fic eft

Sol. Oculus consideratur vel quoad

magis aqueus. 2 Officium,ut eft videndi inftrumentum; & fic magis excedit fpiritus; non exceffu quantitatis, fed vir-Atatis: quia oculi humor folum paffive, spiritus affi-Lve se habet in visione.

Ob. Spiritus generatur ex sanguine tenui, qui est calidus & humidus, & calor ejus eft temperatus : at ignis eft summus, ered non

cft igneus.

I Altera, qua convenit cum calestibus corporibus,

ut lux.

Sol. Ignis duo tes:

2 Altera, quâ convenit cum inferioribus, ut calor, fune qualita- chiccitas : cum ergò Plato dicit igneum effe oculum ; non respectu caloris, sed respectu luminis intelligit: unde & iple Plato in Timeo, ignem oculi illustrantem, non adurentem effe afferuit.

Galenus in initio lib. z. de ufu partium, dicit pupillam firitu aerea

effe ptenam; ideò oculus ratione spiritus non est igneus.

oculi con-

In fpiritu [I Lucem, fic igneus eft.

) 2 Gradum, seu temperiem caloris. Inderamus tria :

3 Confiftentiam, feu denfitatem ipfius spiritus; & fic Cquidem spiritus aereus eft, & fic Galenus intelligit.

Ob. Si propter animalem spiritum oculus dicatur igneus, tum & o nnium fenfuum organa dicenda funt ignea, cum omnia organa ani-

mali sprtitu fint perfusa.

Sol. Nego rationem: fi enim diceretur hic spiritus igneus ratione caloris seu temperiei, tum omnia organa dicerentur ignea; sed igneus dicitur ratione luminis, non autem lucet in omnibus organis spiritus, quia opaca funt, & luminis incapacia: at in oculo ob organi perspicuitatem exhiber hanc lucem, ideoque rectius in oculo quam in aliis organis igneus vocatur.

Oculus dicitur igneus potius ratione spiritus, quam catera organa,

1 Spiritus peculiarem sibi-qualitatem, lucem in oculo exhibet, non

in aliis organis;

2 Copiosius fluit ad oculos quam ad cettera membra: quod inde dilucidum Mucidum est, quia nervi optici magis funt cavi ad plures recipiendos

fpiritus, quam alii.

0,8

wam

ic eft

ma-Viracti-

hu-

non

bus,

lor,

m .

git :

em.

req

fic

82

ni-

one

eus

us,

pi-

liis

14,

Ex his que jam diximus, alius modus dilucescer ad explicandum platonem, & eum cum Aristotele conciliandum : fi dicamus Platonem, cum dicit ignem in oculo prevalere, non id voluiffe, ignem in oculo magis dominari quam aquam, fed quod magis dominetur ignis in oculo, quam in organis aliorum fenfuum ; quia oculus magis abundat spiritibus iis lucidis, quam organa aliorum sensuum.

S E C T. 14.

De oculo quatenus est instrumentum vifionis : & primd in qua parte oculi fit sedes vifionis.

Jam specto oculum ut videndi instrumentum; primò autem quero que oculi pars fit videndi inftrumentum? nam videtur fieri in cryftallina parte, quia ca est principalior oculi pars.

Ob. 1. Fieri videturin aranea tunica, quia in lib. 1. de ufu partium,

dicit Galenus, in aranea relucere imagines tanquam in feculo. Ob. 2. Videtur effe in cornea ante pupillam, quia conus vifualis rei vifa

in ea terminatur. Ob. 3. Videtur fieri in concurlu nervorum opticorum, quia aliter res una, duz videretur, cum duplex fit oculus, & proinde duplex vifia

fieret in oculo. Ut hac illustrem.

1 Difpolitive & in choate

Nota quòd vilia con-

Sheet a

I In albugineo humore, in quo species firmitatem & unitatem acquirunt, ut potentius moveant crystallinum, quia cum dispersæ fluant per aerem, opus fuit al-Z bugineo, ut in co denfiores fiant.

2. In aranea tunica, à qua moderantur respectu quantitatis, que ided collocata fuit ante cryftallinum, ut species ea menlura admitterentur in cryftallinum, quz maxime visioni convenit.

I In cryftalling quoad reprefentationem, quia non actu species reprafentant suum objectum, priusquam imprimantur in cryftallino, licet priùs apta fint (ur fupra

2 In fritte oculi quoad apprehensionem Nn 3

2 Comple--un mune is te & perfe. diximus.)

DI 16

& cognitionem ipsam, in qua proprie & formaliter visio consistit : nam licèt crystallinus repræsentes objecti suispecies, non tamen sibi, sed spiritui.præsentat, qui est in crystallino : ille enim est, qui virtute anima inse residentis apprehendit & dijudicat objectum per species in crystallino impressas.

Sol 1. Argumenta jam superiora solvo. Ad primum de crystallino; concedo este instrumentum proprium visionis, quatenus passiva est, & in reprasentatione consistit; licet non quatenus activa, & in apprehen-

Sione : nam ficejus ledes spiritus visorius eft.

Sol. 2. Ad secundum de aranea, respondeo quod

I Reda, quâ objectum foris existens videtur: hæc est

in crystallino.

visio est det ut in speculo: hæc autem reslexio non est in crystallino, duplex, sed aranea tunica Imago igitur quam Galenus relucere in aranea dicit, non est imago formalis per quam videmus, sed obiestiva quam videmus.

Sol 3. Ad tertium de cornea ante pupillam, sive pupilla ipsa; respondeo, quòd conus pyramidis visualis in pupilla terminatur, quo ad concursum laterum in angulum; sed non quo ad processim laterum: in pupilla enim medio visualis coniradii non ultrà ad angulum inclinantur: procedunt camen ultrà, usque ad crystallinum; sed parallelarum linearum

more, non concurrentium.

Sol. 4. Argumentum quartum concedunt Avic. lib. natur, Alber. 2 de Ani. Gal.lib. 1. de usu partium, cap. 4. Cautuar, lib. 1. perspect. com. propo. 2 2. Aquinas, &c. Unitatem visionis effe ex nervorum opticorum interiori concurlu, ad modum crucis, ita ut in concursus angulo, species ab utroque angulo delarz, conveniant in unum, indéque apparetid effe unum quod utrifque oculis perspicimus. Hæc opinio, licet vulgaris, falsa tamen est; necaliquid facit talis netvorum concursus, ut objectum unum judicetur : nam sonum (quem utrisque auribus accipimus) judicamus esse unum, nervi tamen auditorii nunquam concurrunt: quocirca ad argumentum respondemus, negandam effe consequentiam, quia licer sit alia & alia species, que duobus oculis imprimitur quoad fuum effe, non tamen quoad obie eti repræfentation nem; & licet fint duo oculi, quibus ex species imprimuntur, anima ramen, cui repræsentatio fit, in utroque eadem est: proinde tum propter obiedi unitatem repræsentati, tum propter unitatem ipfim anima, rem unam non judicamus effe duas, licet & species dua, & organum duplex fit. Ille autem interior concurlus nervorum opticorum non ea de caula alice

Cnter

Dra-

Fture

ob-

con-

& in

ben-

eft.

1 vie

ino.

e in

fed

ea,

(um

llæ

20-

um

de

om.

-02

lo,

ap-

cèt

us,

US-

m

ffe

lis

Or

na

er

m

1-

le

Ca,

Oculus

ratione

tiula fit, sed ut uno oculo clauso aut excacato, spiritus ad videntem oulum copiosius efflueret: quod ex eo dilucidum est, quia si alterum occludamus, pupilla alterius amplificatur; quæ amplificatio sit ob majorem concursum spirituum.

g ruller exchine sware enad xlund S E C T. 15.

An oculus videndo agar, vel patiatur.

Hanc quæstionem facillime explicabo his præmissis distinction

i Partium corpulentarum oculi, & humorum patitur, recipiendo species, ratione (inquam) barum solum patitur. 2. Spiritus visorii agir, apprehendendo objectum per receptas species: sed quis ordo inter hæc? dico priorem

este receptionem specierum, posteriorem esse apprehensionem; quia non est spiritus aptus percipere species, niti in crystallino impressas.

Hinc pater, quare Aristoteles in passione potius quam actione sensum constituat : inchoatur enim sensus passione, perficitur actione; Aristoteles ad initium, non sinem respectat.

1 Transiens, in extramissione spiritus vel luminis ex

Est duplex)oculo ad objectum ; sic oculus non agit.

actio, alia 2 Immanens, in apprehensione specierum receptarum intus ab objectis; sicagit oculus ratione spiritus, ut dixi.

Ob. Sed hic est dubitatio: nunquid species recipiantur in spiritum

visorium i nam si non imprimantur, quomodo deferuntur ad internos sensus? si recipiantur, ergò etiam spiritus patitur.

sol. Spe- hac est in crystallino.

cies est 2 Abstratta, que nihil aliud est quem cognitio colduplex, lecta ab impressa imagine, seu specie; hæc est in spiritu.

Vel dicendum impressam etiam speciem recipi in spiritum visorium, & sic deferri ad internum sensum; neque id convellit ea quæ diximus: nam licèt dicamus spiritum esse astivum in visione, non tamen ejus passonem excludimus; sed est passivus, quatenus recipit; activus, quatenus apprehendit: reliquus verò oculus passivus solum, non activus est; quia recipit solum species, sed objectum per eas non penitus apprehendit.

Ob. Sed ardua tamen incidit dubitatio, quomodo per spiritum im-

pressa species deserri possenti ad interiores sensus: nam species non nisi per lineas restas propagatarar, sed spiritus per nervos opticos ad interiorem sensum sucretas, per obliquam seruntur lineam: ergo.

801. Species quarenus ab objecto dependent, e priusquam apprehendantur, per restam solam lineam propagantur: sed possquam ab anima apprehensa sunt, virtute anima, possum per obliquam lineam deferri.

Ex prædictis reddicausa potest, quate dum intensiùs aliquid cogitamus, objecta interdum quæ oculis nostris obversantur, minime cernumur; causa est, quia dum ea duo ad visionem desiderantur; tum specierum impressio in crystallino, tum earum apprehensio in spirituriforio; in aliquid acriter & attente cogitantibus; licet imprimantur species in oculi humoribus; non tamen cernumur ob spiritum absensiam, qui intra ad phantassam & sedem cogitationis revocati sant, officium interam in oculis negligentes.

from combinar, mehodam than kintus perfices perfector attress s.

Arithmeter ad in itiem, non fer T. H. J. M. (piritus vel luminis ex-

Ch. Sollar oil dubitatio: amoguid species recipiantar in spinicual viscilias stans li montantemantar, que modo dels cualus ad internos

Ling pareng unrestricted in passent period gas maditare len-

cryPalling imprefixs

Eh duclen bounded become freedulus non sent.

nim ; quia fidmett lonfius fiptus perconte feglick), mingrif

2 tmmanens, is apprebasfione species a recognition in-

Prafationis, in Porphyrii introductione, qui liber de quinque Pradicabilibus, Sc. Genere, Specie, Differentia, Proprio, & Accidente instituitur; ut Chrysoarius Porphyrii discipulus facilius intelligeret Prædicamenta, ut patet initio introductionis.

Prima Proposuimus prælibare generale dirigit Logices fystema, cujus fingulas partes perpendemus, quem nimirum (itum habent in organo A. ristotelis; & etiam quod Subjectumin quoquo libro organi traditum est: hậc enim ratione præter quandam totius artis faciem, etiam certi facti erimus, ex qua organi parte eliciatur Sophi-Stria, quæ

utcunq; non

natura, in

faciliori ta-

men doctri-

na, primos

labores inter

Logica stu-

diosos ven-

dicat.

pars agit de simplici ter-Tractamino, & tionis, in libro primum Categoactum:& riarum, hæc pars qui est Logica primus traditúr liber Lopartim gicus; liper mober auté dum, vel Categoriarum tres in fe tractatus habet,

1 " De Ante-pradicamentis, quæ ideo tractantur, quia conducunt à priori ad notionem Pradicas mentorum: cum in Pradicamentis tria spectantur,

Ultimum

DePost-pra-

dicamentis,

que ideò tra-

Cantur, quia

conducunt à

posteriori,

fcil.

I Ratio pradicandi, sic conducunt tres definitiones. 2 Ratio effendi, sic conducunt dux divisiones.

3 Ordinatio in Serie, & hinc dux regula: quare funt septem Ante-pradicamenta.

2" De Pradicamentis decem: scil. Substantià, Quantitate, Qualitate, Relatione, Actione, Passione, Quando, Ubi, Situ, & Habitu: de quatuor prioribus copio se egit Aristoteles: pracise de sequentibus; de quibus tamen Gilbertus Porretanus prolixè.

1 Cum res aliæ ingrediantur Prædicamenta quoad esse; hinc earum distinctio pater ex Post-prædicamento motis.

2 Cum in Pradicamentis detur oppositio, Post-prædicamentum oppositionis cognitios ni illius infervit.

3 Cum in serie unum ensest alio prius. hine Post-prædicamentum modorum prio-

4 Cum aliqua entia fint fimul, hinc Post-

prædicamentum simultatis.

5 Cùm denique sit habitudo unius ad aliud Prædicamentum, hinc Post-prædicamentum de modis habendi.

Sécunda pars agit de Completione terminorum simplicium, seu propositione, que si sit affirmans, actum mentis secundum componentem; si negans, actum mentis secundum dividentem, dirigit : & hæc pars proprium locum in organo vendicat, scilicet, librum sei squereiz, id elt, de Interpretatione; quia cum duplex sit propositio, alia internè concepta, alia vocibus prolata, hæc posterior quæ ab Aristotele traditur, priorem interpretatur.

Generalem, quæ non restringitur ad hanc vel illam mate-Tertia pars agit | riam; & formalis appellatur, & proprium tractatum vendi-

cat in duobus priorum Analyticorum libris.

de discursu, & dirigit hanc operationem intellechûs, scil. ratiocinationem: Syllo. gismus autem duplicem considerationem habet, vel

Specialem, ut restringitur ad materiam, scil.certam: & triplex | Topicorum. left, scil. vel

I Apodicticus, sive demonstratio quæ versatur in materia necessaria; & tractatur in duobus posteriorum Analyticorum libris.

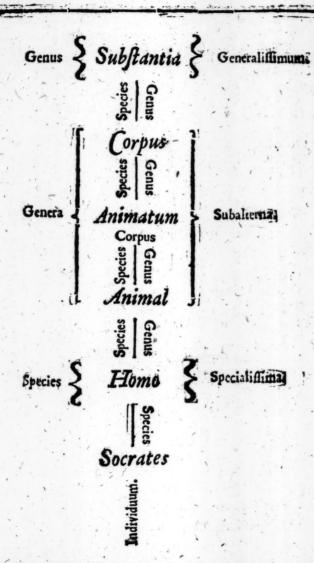
2 Topicus, qui in probabili materia versatuf, & tractatur in octo libris

3 Sophisticus, qui in fallaci materia versatur; & tractatur in duobus libris Elenchorum.

Hac Analysis in unico tantum exemplari reperta est; Brerewoodianam illam esse, audacter non affero; si cuiquam arriserit, perlegat, & fruatur; Prasereat, si cui non facit ad stomachum.

SECT. 17.

Demonstrationem pracedentium ab exemplo unico, idque exemplo pradicamentali faciemus luculentiorem.

In quibus videtis Substantiam, qua genus generalissimum est, nulli alteri generi subjectam, & proinde species esse non potest, sed solum genus: de-inde corpus, animatum corpus, animal, & supra se habere aliud genus, & sub se alias species; & proinde & ipsa genera sunt respectu inferiorum, & species respectu superiorum: denique hominem inter universalia infimum esse, & sub se nullas species continere, sed solum individua, unde species solum est non etiam Genus.